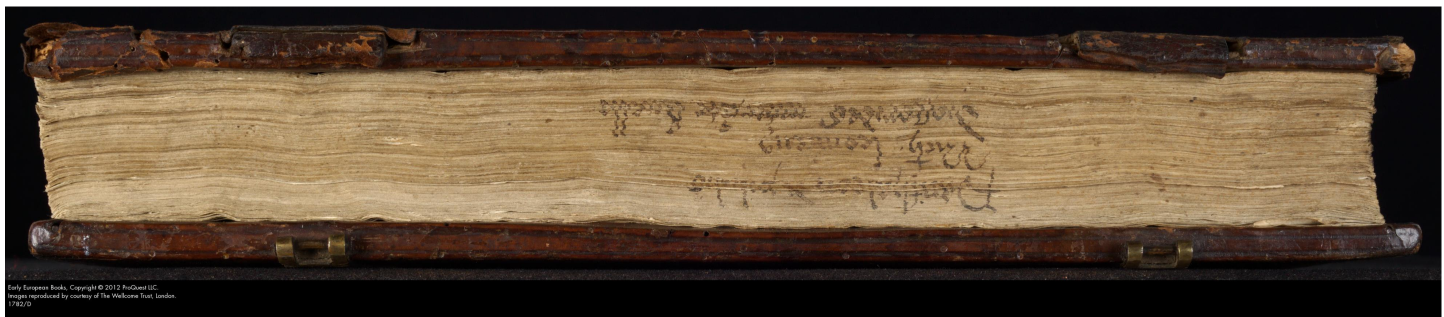

[illegible]

— s. refiliire. ar. c. s. de postul. bone. sed aliud est in postulatione et aliud in electione, per quam ius acquiritur. xiii. q. ii. dilectissimi. sed per postulationem non acquiritur. s. de postul. c. pe. immo potest dici quod idem est ut si postulatio sit publicata factam inscriptionem uel superiori presentata non possunt ab ea recedere. s. de postul. bone in idem. s. de postu. c. ult. et ii ante pe.

— s. procedendum. procedit tamen esse confirmatam in eis. ar. s. de app. ut debitus. et de temp. ap. l. ult. s. ult. sed hec non fuit causa appellationis.

— s. electionis tempore. ista tria proprie requiruntur in electo. s. e. c. cum in cunctis. et ideo quod in his electionibus tempore electionis spectatur an tunc

— s. non compromiserint. maxime supple quia adhuc erat in compromissum ut dicitur. s. e. c. quia sine compromiserint sive non possunt mutare consensum suum ut dictum est.

— s. nolente. ut voluntas impleatur non est quod magis est opus facti voluntas. non sufficit. ut de eo qui mittitur in pos. ca. rei. s. constitutis et i. de bigamia. nuper. udimus et i.

— s. conscientias. non conscientias eligentium examinandas sicut conscientias accusatorum. ii. q. vii. si quis sunt.

— s. dignitate. et re in quibus consistit auctoritas. xxiii. di. c. i.

— s. presentate. et sic non remanserit causam sufficienter instructam et ideo male fecerunt quod causam non instructam remittere debuerunt. e. de app. causam. et de app. consulti. et de relationibus. l. i. et ii.

s. nimis. ex hac quod dicitur in fine colligitur quod nimis presumitur auctoritas. ut de app. constitutus. non enim presentanda est dignitas in eum nihil est par. ut in modicum se extendit. ff. de pac. maiorem et i. e. t. ecclesia una ubi numerus non presumitur et i. de testibus in una et de hoc diximus in illa de electione ecclesia una.

electionem confirmetis ipsius. non obstante quod post talem electionem a prefato archiepiscopo propositum esse fertur. Et si a partibus idem fuerit compromissum: cum electores a tali electione sic nequiverint resilire. Non si electores illius non compromiserint in archiepiscopum memoratum. Et si electus prepositus nondum electioni facte consensit. eo tamen consentire volente dummodo a morbo sit immunis obiecto. vos electionem ipsius nichilominus confirmetis. Io. Prenestino episcopo apostolice sedis legato.

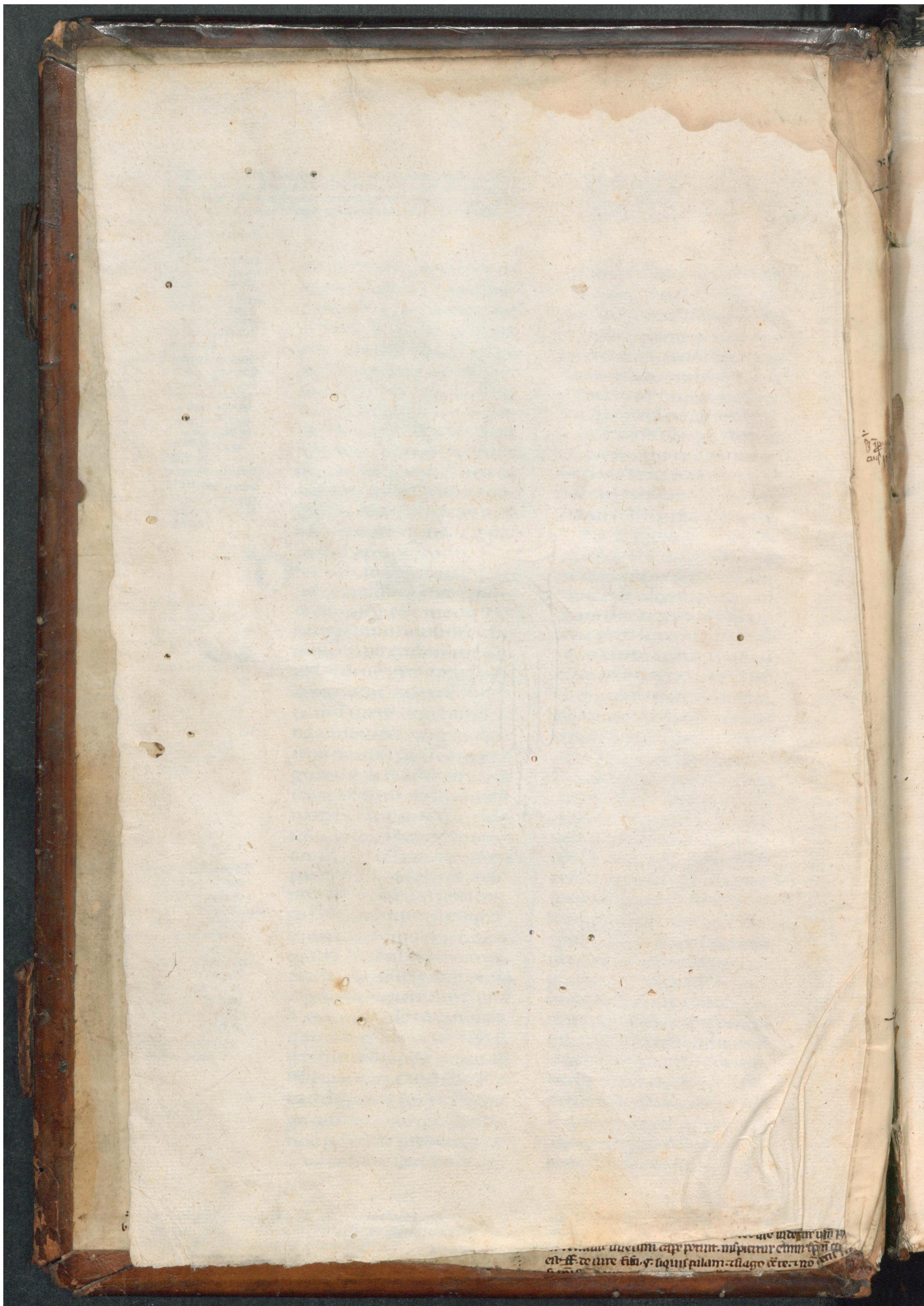
Dudum ad audientiam nostram, quod prelata ecclesia [gloss: Bremen.] vacante prepositura coloniensis ecclesie in duo se vota eligentium divisisset causam iudicibus duximus committendam. et infra. Ipsi vero partes ad suam presentiam convocarunt: receperunt testes [gloss: super hoc contestata]: examinaverunt eligentium conscientias, audiverunt allegationes utrimque. Et quia prepositus sancti Georgii coram eis se asseruit nolle stare, processum ad sedem apostolicam destinarunt. et infra. Cumque nuncius prepositi sanctorum apostolorum statuto termino ad nostram presentiam accessisset: prepositus sancti Georgii nec venit nec misit responsalem. et infra. Gestis igitur iudicum diligenter inspectis invenimus. quod pro preposito vero sanctorum apostolorum auctoritatis. Pro preposito vero sancti Georgii numerus eligentium faciebat. cum primus a xiiii tantum personis tam canonicis quam aliis dignitate etate et tempore precederet. secundus vero a xxiii fuisset electus. et infra. Cum autem allegationes pro electo preposito sancti Georgii coram iudicibus ipsis proposite nobis non fuerint presentate: propter quod non potuimus scire per nos quid

obiecerit vel quid responderit ad obiecta: sicque causa remissa non fuit sufficienter instructa ad diffinitivam sententiam non duximus procedendum. sed eandem causam eisdem iudicibus commisimus sub hac forma ut vel si notorium esset tempore quo iam dicta erant constaret quod prepositus sancti Georgii electionis tempore pateretur vel in ordinibus vel in scientia vel etate defectum. quem iuxta sanctiones canonum impediret adhuc in officium promoveri et non obstante ipsius absentia corporali silentium imponentes preposito sanctorum apostolorum preposituram adiudicarent eandem. Alioquin cum idem non solum plures sed quasi pene partes convenirent et si in predictis cessantibus appareat quod cum bono zelo elegerint preposito sanctorum apostolorum electione cassata electionem confirmarent ipsius et ei facerent tanquam preposito responderi. Io. canonicis maguntinis.

Bone memorie Maguntino archiepiscopo viam universe carnis ingresso et quibusdam petentibus [gloss: postulantibus] Wormatiensem episcopum quibusdam vero archiepiscopum [gloss: S.] virum tunc prepositum sancti Petri Maguntini sibi eligentibus in pastorem prenestino episcopo apostolice sedis legato dedimus in mandatis ut si eundem episcopum [gloss: scilicet Wormatien.] quoad temporalia vel spiritualia recepisse constaret ecclesiam Maguntinam vel ministrasse in temporalibus aut spiritualibus in eadem postulationem factam de ipso irritam nuntiaret. et infra. Deinde inquireret de electione ipsius archiepiscopi veritatem. et si ei de utroque ipse et sui metuerit constaret eo non obstante quod post appellationem ad nos interpositam in ipsius fuerat electione processum. cum alii qui appellaverant

— s. impedimentis. proposita contra ipsum in etate in ordinibus in scientia. s. e. c. ne. ne.
— recepisse constaret. nam si hec esset de iure eam debuit perdere per illam. vii. q. i. episcopi. et c. si quis est et i. de translatione. quanto.

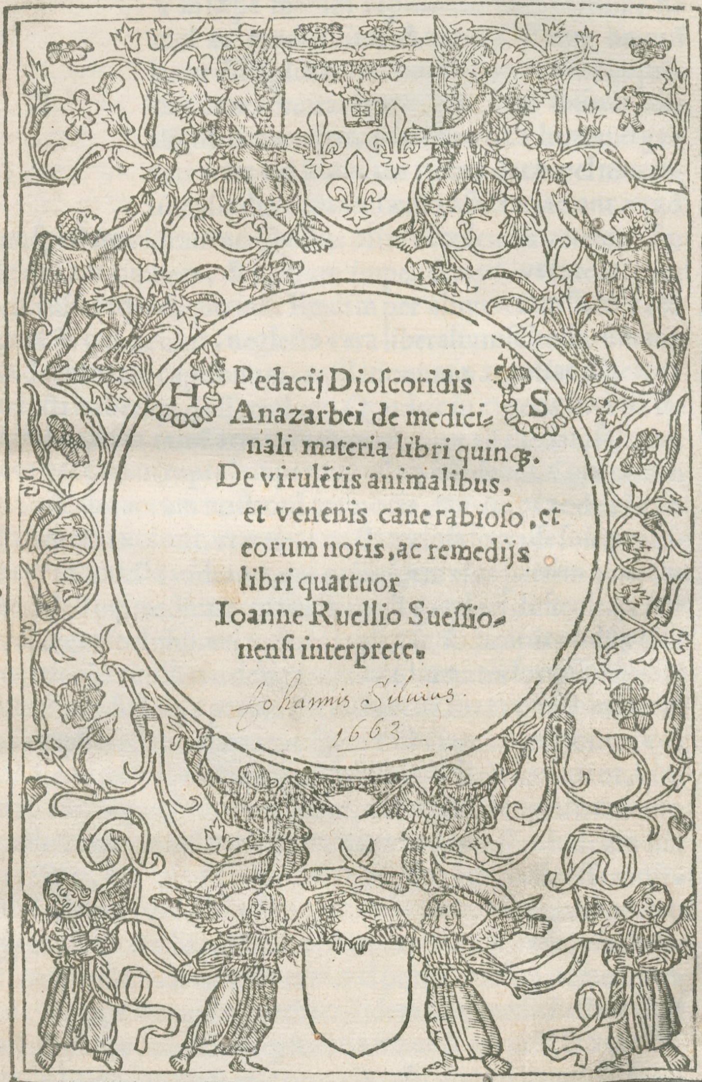
tate ut patet per constitutionem. propositas illud quod dicitur. scilicet elegerint cum quia an id dedit. seu quia dedisse videtur vel restituit sive cum esse potuit. inspicitur enim etiam est. ff. de iure fisci. s. si quis palam et lago esse et no

VENTER PLVMA VENVS LAVDEM FVGIENDA SEQVENTI EXPVLSA VT AIVNT CORNICE. ADHVC.

CVM PRIVILEGIO AD QVADRIENNIVM

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de medicinali materia libri quinq;.

De viruletis animalibus, et venenis cane rabioso, et eorum notis, ac remedijs libri quattuor

Ioanne Ruellio Suessionensi interprete.

Johannis Siluius 1663

Habetur venale in officina Henrici Stephani E regione Scholæ Decretorum.

IOANNES RVELLIVS SVESSIONENSIS ANTONIO DISOMO REGIO CONSILIARIO VTRIVSQVE LINGVAE PERITISSIMO .S.P.D.

CVm sæpe mecum reputarem humanissime simul ac eruditissime Antoni Disome omniũ ferme disciplinarum conditionem, illud imprimis cum admiratione michi, tum miseratione dignũ occurrebat, ꝙ saluberrimæ humano generi artes vel diuinitus nobis datæ, vel mortalium studio adinuentæ, ita affectæ iaceant, vt ad interitum spectare videantur. Quibus olim excolendis veteres vsꝗ eo diligentiam omnem, & operam impenderunt, vt intentatum nihil indiscussumꝗ reliquerint. Etenim per aliquot iam sæcula, & qui discunt & qui docent, neglecta vera liberalium scientiarum maiestate, ad echinatas captionum cauillationumꝗ argutias diuertentes, dici docti haberiꝗ, ꝗ̃ esse malunt. Quod vt in cæteris ferri dissimulariꝗ fas sit, in ea tamẽ arte nefarium est, quæ ad tuẽdam salutem hominum nata, incorrupta semper augustaꝗ esse debet. Quæ tamen fere iam inde ab auorum nostrorũ memoria, tam turpi ac desidioso consensu deserta exoleuit, vt vereat ne flagitiosa fortasse suis professoribus aut inhonesta videatur, qui principem eius partem quæ cognitione delectuꝗ medicamentorum constat, vel rei difficultate deterriti, vel ingenio diffisi, vel iudicio lapsi, a se abdicarũt, rudiꝗ medicamentariorũ ministerio delegarunt, existimantes fortasse dignitati amplitudiniꝗ suæ non parum detractum iri, suamꝗ auctoritatem eleuari, si ea ipsi tractent, quorum officinæ sibi iam cognitionem vendicarunt. Cum cæteri artifices ignominiosum sibi esse putent, si imprudentes sui negocij conspiciantur, aut vniuersam instrumentorum supellectilem non plane ac memoriter teneant. Proinde ars illa præstantissima, sine qua natura manca merito ac mutila esse censetur, priscis temporibus clara & percelebris, literarumꝗ monumentis diligentissime tradita, posterioribus sæculis adeo a se ipsa degenerauit, vt simulacrum eius tantum, vel potius vmbra nomenꝗ remanserit. Quippe cum olim hærbarij ijdem atꝗ medici essent, sciꝗdit inde se studium, hominumꝗ inertia simul & incuria factum est, vt ab ijs destituta quorum erat propria, circulatorum ne dicã impostorum præda facta fuerit. Cum igitur pluribus scriptorum monumentis admonerer, apud antiquos gloriæ fuisse simplicium curam, ac memorabiles illos Græcorũ duces hoc illustri studio sem-

per floruisse,huic parti ruinosæ, nutãti,breuiq; casuræ adhibendam esse manum duxi. Nec aliud occurrebat præsentius auxilium, vt a medijs ignorãtiæ tenebris assereretur, ac errores expiari innumeraq; mõstra domari possent, q̃ vt ea quæ græcis literis hac de re tradita erãt,latinis illustrarẽtur,ac quæ sine graui pernicie dissociari nõ poterãt,a cæteris medicinæ partibus auulsa, suo corpori restituerẽtur. Pedacium igitur Dioscoridem præstãtissimũ huiusce partis auctorem,tot sæculorum suffragijs comprobatum, pro mediocritate nostra latinitate donauimus,tuoq; nomini dicamus. Qz te acerrimi iudicij virum,omnium bonarum literarum ac vtriusq; linguæ studiosissimum cognouimus, nec parum laudis tibi ex ea re peperisti. Simul vt extaret pignus mutuæ inter nos beniuolẽtiæ,simul vt mortales officio cumulatiore demereremur. Quod quidem opus non paruo sane negocio a nobis elucubratum,veluti primitias industriæ nostræ & maioris laboris præludiũ læta frõte suscipias. De quo id cõstantissime ausim polliceri,esse quasi quoddam naturæ promptuariũ ex quo res omnes, hærbæ, fruges, frutices, arbores, fructus quibus arua,campi,pascua,montes,conualles,plana confragosaq; vestiantur,& visceribus terræ abdita,in humani generis præsidium depromi facile possunt, ac deniq; veluti a quodam rei medicamentariæ seminario,in humanum vsum transferri,e quo vita omnis ea haurirequeat, quibus humanæ saluti prospiciatur,& morbis omnibus cõsulatur. Quæ vero meæ partes fuerunt, quoniam in propria harena, vt dicitur,versari videbar,cum sim professione medicus,dedi operã vtinam & præstiterim,vti omnia ex fide respõderent,& vt latina oratio græci auctoris sensum fideliter redderet,ne absurda peregrinitas medicinã quoquomodo pollueret,etiam si res ipsa elegantiam ac nitorem non facile admittat. Curaui præterea vt idem vtrobiq; sensus seruaretur, nulla vocum nouitas, nec triuialia verba aut exposita, quibus quærendis Latinos fere omnes euoluimus. Cum vero latina me defecerunt,græcis quidem & fere iam receptis vti malui, q̃ noua aut barbara licenter admittere. Sed nihil æque me torsit q̃ veterum manuq; exaratorum exemplarium inopia (illud enim tantũ nactus sum quod bibliopolæ typis excusum circumferunt) in quo permulta manifestissime deprauata ex varia auctorũ lectione, & præsertim in libris venenorum ex vetustissimo Pauli Aeginetæ codice,ad pristinam syncæritatem restituimus. In quibus studiosos omnes rogatos velim vt boni consulant. Vale Parisijs. Calendis Maij. Anno Domini. M.D.XVI.

TABVLA

Index omnium quæ in hoc Dioscoridis volumine continentur literarum ordine digestus.

 18-136

ſina, ut nunc vocat, ſolatrum

F I N I S.

Io. Oliuerius Abbas. S. Medardi suessionensis Dio
scoridem a Io. Ruellio Latinũ factum Alloquitur.
Carmen phaleucium Endecasyllabum

I secure liber, nec extimescas
Vulgi vaniloqui licentiorem
Nasum, Rhinocerote longiorem
Qui tãtũ soleat queatq; Rõchos
Spurcis ædere naribus tumenteis,
Nec quicq̃ olfaciat bonũ, vel altũ,
Cum vires habeat nequaq̃ odoras
Ad florentia prata literarum,
Et gratas superis rosas olenteis,
Atq; ad pegasidõn amæna tempe,
Linguas nauciputa procaciorum,
Queis sublime nihil sapit, quibusq;
Infirmum solidis cibis palatum,
Cœlestẽ Ambrosiã, deũq; Nectar
Ne gustare quidem parũper ausint,
I secure liber domos per omneis
Quæ musas redolent politiores,
Totus te chorus obuius sophorũ
Plaudens excipiet, leget, fouebit,
Ornabit, venerabitur, coletq;
Ad cœlum efferet, et fauore multo
Consensuq; pari omniũ probabit
Quin tu (crede mihi) licet pelasgõn
Pridem palliolo decorus esses
Vestitu latio magis placebis
Tectus Romulea toga quiritum,
Quam contexuit inclytus Ruellus
Artis pœoniæ decus Ruellus
Aeque rhetoricans vtraq; lingua,
O Dioscorida, parens medelæ
Tu quantum vide debeas Ruello,
Qui te ex Helladico facit Latinũ,
Quod debere sibi fatetur orbis
Totus, Nos quoq; gratulamur oẽs
Testis Endecasyllabis ouantes.

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER PRIMVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

QVamquam amicissime Ari, cōplures non veterum modo, sed recentiorum quoq;, de medicamentorum compositione, viribus atq; probatione cōmmētati sunt, nobis tamen nec vanum, nec a ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus incessisse, tibi ostēdere tentabimus. Cum eorum nonnulli absolutum nihil ædiderant, alij q̄plurima quæ auditu percunctando didicere, scriptis tradiderant. Siquidem Bithynus Iolas & Heraclides Tarētinus omissa prorsus hærbarum tractatione, rem saneq̄ paucis perstrinxerunt. Neq; vero oēs illi de metallicis quicq̄ rebus aut odoramētis memoriæ prodiderunt. Crateuas autem hærbarius & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte versati videntur, radices multas apprime vtileis, hærbasq;, haudquaq̄ adnotatas reliquerūt. Nec sic quoq; prisci laude sua fraudādi sunt, quos & si pauca ipsis referantur accepta, magnam tamen impendisse diligētiam constat. Iuniorib⁹ minus assentiendum, e quibus Iulius Bassus, & Niceratus, & Petronius niger, & Diodotus, Asclepiadæ omnes, medicinalem materiā vernaculam cognitamq; vulgo dignam cēsuerunt, quæ ab eis litteris exacte mandaretur. vt medicamentorum vires probationesq; cursim complexi, sic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani vero reddendarum causarum studio verba fundentes, alia pro alijs scriptitando, rē in aceruū congeriemq; extulerūt. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, Ephorbium nascētis in Italia Chamelææ succum esse contendit. Androsæmonq; eamdem hærbam cū Hyperico esse. Quinetiam Aloen in Iudæa fossilem nasci. et pleraq; his similia citra effectuū explicationem exponit, quæ prorsus veritati refragantur. Quibus cōiectura colligi potest, ea nō occulata fide, sed narratione potius ab alijs accepisse. In ordine ijdem ipsi aberrarunt, partim eorum discrepāteis nullaq; cognatione cōiunctas vireis collidentes, alij per elementa litterarum scripta in ordinem digerētes, quo facilius memoriæ mandaretur, genera & eorū effectus a sua cognatiōe disiūgētes. Nos vero ab ieūte, vt ita dicā, iuuētute, iugi

desiderio cognoscendæ materiæ allecti, permultos mundi tractus peragrauimus, nec enim nescis nos militarem vitam exegisse, tuoq; hortatu commentationẽ in sex libros contulimus. quod opus tibi dicam⁹ Ari, grato nostro animo obsequẽtes, ob eum quo nos prosequeris affectum. Etenim natura cũ in omneis eruditione excultos, tum vero in eos quis cum tibi eiusdem artis necessitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse soles. in nos etiam aliquanto peculiarius. Enimuero non paruum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Bassi singularis erga te charitas, quam vna degentes nouimus, cum mutuam inter vos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autem te velim, eosq; qui in commentarios nostros incident, vt ne in verbis facultatem nostram æstimetis, sed potius adhibitam rebus cum peritia curam. Etenim partim res oculis subiectas exactissime cognouimus, partim narratione omnibus consona, indagationeq; rerũ apud singulos vernacularum diligenter accepimus. Dabimus igitur operã vt differenti ab alijs ordine vtentes, genera medicinarum viresq; describamus. Quod autẽ necessaria sit medicamentorum ratio, nemo est ferme qui ignoret. ꝙ ea & toti arti coniuncta sit, et ab ea expugnandis membratim vitijs remedia petantur. Quare per medicamentorum compositiones atq; misturas & facta in morbis pericula extendi, & incrementum capessere potest, q̃ plurimum opitulante singulorum medicaminũ cognitione. Quinetiam vernaculam familiaremq; materiam complectemur, vt perfecta sint quæ scriptis relinquemus. Verum imprimis curam impendere oportet, vt suis temporibus singula & demetãtur et recondantur. Intempestiue enim decerpta conditave, aut nullo aut euanido munere funguntur. Serena etenim cœli constitutione demetenda sunt. Magni siquidem refert inter colligendum, si vel squallores vel imbres infesti sint. quemadmodum si loca in quibus prodeunt cliuosa, & ventis exposita sint & perflata, frigidaq; & aquis carentia. in his enim locis vires eorum longe validiores intelliguntur. Cõtra, quæ ĩ campestribus, riguis & opacis, cæterisq; locis a vẽto silentibus enascũtur, plerumq; degenerant, & minus viribus valent. multoq; magis si non suis horis peropportune colligantur, aut si per imbecillitatem intabuerint. Neq; ignorãdum ꝙ sepe præcoci aut serotina loci natura, aut anni clementia, maturius aut celerius adolescunt. Nõnulla propria vi hyeme florent & folia pariunt. quædam bis anno florifera. Quare cui in animo est horum peritiam assequi, necesse est ijs prima germinatione solo emergentibus, adultis, et senescentibus adesse. Nam qui pullulãti herbæ dũtaxat astiterit, adultã cognoscere nõ potest. neq; q adultã tãtũ ĩspexerit, nup erũpẽtẽ noscet. Quo fit vt ꝓpter mutatã foliorũ faciẽ, cauli

um proceritates, florum seminisq; magnitudinem, nonnulli qui olim has ætatum varietates non perspexerunt, magno in errore versentur. Quæ causa etiam nonnullis scriptoribus imposuit, qui hærbas quasdam, verbi gratia gramen, quinquefolium, & tussilaginem, emittere florem, fructum et caulem, negant. Ergo qui sæpius ad visendas hærbas & earum loca se contulerit, earum cognitionem maxime consequetur. Scire etiamnum conuenit, sola ex hærbaceis medicaminibus veratri genera, nigrum inquam & candidum, multis edurare annis. reliqua a trimatu inutilia. Quæ vero ramis scatent sicut stichas, trixago, polium, abrotonum, seriphum, absinthium, hyssopum, & alia id genus semine prægnantia demetantur. Flores quoque antea quam sponte sua decidant. Fructus autem vt maturi excutiantur necesse est. & semina vbi siccari cœperint, priusquam defluant. Hærbarum succus, & foliorum elici debet, germinantibus adhuc cauliculis. Lac et lachrymæ excipiantur, inciso per adolescentiam caule. Radices, & liquamenta, corticesve vt recondantur eximere conuenit cum hærbæ suis folijs exuuntur. Siccantur etiam expurgatæ inibi, locis asperginem non redolentibus. sed quæ luto aut puluere sunt obsitæ aqua elui debent. Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs semina vt perennent, apte inuoluuntur. Liquidis medicaminibus densior materia argentea, vitrea, aut cornea, conuenit. Fictilis etiamsi modo rara non sit, accommodatur. & lignea præsertim e buxo. sed ænea vasa liquidis oculorũ medicamentis, quæ aceto, pice liquida, aut cedria, componũtur. Adipem autem & medullas stagneis vasis recondi conuenit.

De Iri CAP. I.

i Ris ab aliquibus illyrica, ab alijs thelpide, ab alijs vrania, a nõnullis cathæron aut thaumastos, a romanis marica radix, a qbusdã gladiola, ab alijs cõsecratrix, ab ægyptijs nar appellat̃. A cœlestis arc⁹ sĩlitudine nomẽ accepit. Folia fert gladiolæ, sed maiora, latiora, et piguiora. Flores sũmo caule, alterno situ ĩcurui euariãt. Siqdẽ cãdidi, pallẽtes, lutei, purpurei, aut cęrulei cõspiciunt̃. q̃ diuersi coloris specie, quædã cœlestis arcus imago repræsentari videt̃. Radices subiacẽt geniculatæ, duræ, odoratæ. quæ frustatim dissectæ, in vmbra siccãtur, & traiectæ lino recõduntur. Melior est illyrica, & macedonica. et inter has laudatissima, quæ pumili fere & densa cõstat radice, frãgenti cõtumax, subruffa colore, gustu amaro, odore perq̃ suaui, ac syncæro, ita vt nullũ ꝓrsus sitũ redoleat. quæ dũ tundit̃, sternutamenta mouet. Secundũ locũ habet africana, candicãs, gustuq; amara. Teredines in vetustate sentiũt, tũc tñ odoratiores reddi solent. Vis oĩbus excalfactoria, extenuãs, cõtra tussim efficax, humoꝝ qui ægre reijciunt̃ crassitiẽ digerũt. Bilẽ, crassamq; pituitã ex hydromelite drachmis septẽ epotæ purgãt. Sõnũ cõciliãt. Lachrymas ciũt. Torminib⁹ medentur. Eædẽ potæ ex aceto auxiliant̃ serpẽtiũ ictib⁹, lienosis, conuulsis, a vento refrigeratis aut rigentibus, & quib⁹ genitura effluit. Mẽses, ex vino potæ pellũt. Decoctũ earũ, fœminarũ fotib⁹ vtiliter imponitur, ad emolliẽdos locos, laxandaq; in eis venarũ spiracula. Ischiadicis ĩfunditur. Fistulas ac sinus carne explet. Radices ex melle glandis modo subditæ partus extrahũt. Quietiã coctæ & illitæ, strumas, veteresq; duricias emolliunt. Siccæ quoq; vlcera replent, & cum melle purgant. Nudata ossa corpore operiũt. Doloribus capitis, cum aceto & rosaceo magna vtilitate illinuntur. Admotæ cũ albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie emaculãt. Pessis, malagmatis, & acopis inseruntur. In vniuersum magni ad oĩa vsus.

De Acoro CAP. II.

galanga.

a Corũ aliqui chorõ aphrodisias, romani venereã aut radicem nauticã, galli piper aqueũ vocãt. Folia iridis habet, angustiora tamẽ. Radices nõ dissimiles, cõplicatas, non in rectũ sed obliquũ tendentes, & summo cespite sparsas, geniculis ĩterceptas. albicãtes, gustu acres, odore nõ ingratas. Optimũ est dẽsum, candidũ, plenũ, nõ exesum, odoratũ, cuiusmodi colchidicũ & galaticũ quod asplenõ dicũt. Radici vis calfactoria. Decoctũ potu vrinã cit. Prodest lateris dolorib⁹, & iocineris, atq; pectoris. Item torminibus, vulsis, ruptis. Lienem absumit. Vrinæ stillicidio & serpentum ictibus auxiliatur.

Ad muliebres insessus iridis modo vtiliter imponitur. Oculorum caligines succo discutit. Antidotis radix magno vsu commiscetur.

De Meo CAP. III.

m Eon quod athamanticum vocant, in macedonia & hispania plurimũ gignit, anetho folijs & caule simile, sed eo crassius. binum ferme cubitorum altitudine attollitur, sparsis in obliquum rectumq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præclusorũ renũ vesicæq; farctæ vitia potu leniũt. Vrinę difficultati medentur. Stomachi inflationes discutiũt. Tormini9, cõmotæ vuluæ, articulorũ dolorib9, atq; fluxiõib9 pectoris, tritæ cũ melle in ẽlegmate auxiliant. Sanguinẽ per mẽstrua pellũt, desessionib9 feruefactæ. Infantib9 autẽ illitæ imo vẽtri, vrinas mouent. q; si plus q̃ deceat ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

De Cypiro CAP. IIII.

c ypirus quẽ aliqui erysisceptrũ, vt aspalathũ appellant, romani iunci radicẽ aut iuncũ, folia fert porraceis ꝓxima, sed longiora & exiliora. Caulẽ odorati iunci, cubitalẽ aut maiorẽ, angulosum. In cui9 cacumine minuta folia cũ semine exoriunt. Radices quarũ ĩ medicina est vsus, cõtiguis iter se oleis oblõgis rotũdisve similes, nigro colore, suaui odore, amaro gustu. In lacunosis et palustribus enascit. Optima est grauissima, densa, fractu cõtumax, plena & aspera, odoris cũ quadã acrimonia iucundi, qualis est cilicia, syriaca, & quæ a cicladib9 ĩsulis petit. Huic calida vis inest. Venarũ spiracula laxat. Vrinã ciet. Ad calculos, aquãq; subtercutẽ vtilissime bibit. Aduersus scorpionũ ict9 remedio est. Perfrictionib9 vuluæ, & præclusionibus, fotu ꝓdest. Pellit mẽses. Cõtra vlcera oris etiã si depascãt voretq;, farina ei9 efficax est. Malagmatis calfacientib9, & vnguẽtoꝝ spissamẽtis adijci solet. Aliud cypiri gen9 tradũt in india nasci gingiberis effigie, qđ mãducatũ croci vi reddit. & illitũ præsentẽ psilotri vi exhibet.

De Cardamomo CAP. V.

c Ardamomum optimũ est, quod ex comagene, armenia, bosphoroq; deuehit. In idia quoq; et arabia ꝓuenit. Eligi debet plenũ, frangẽti cõtumax, cõtractũ. quod eni hm̃oi nõ est, intẽpestiuũ iudicat. et gustu acre, subamarũ, & odore caput tentãs. Excalfactoriã vi habet. Potũq; ex aq̃ facit ad comitiales, ischiadicos, tusses, neruorũ resolutionẽ. Itẽ ad rupta, vulsa, tormina. Latas vẽtris tineas excutit. Ex vino aũt potũ renib9, difficultati vrinæ, a scorpione ictis, neq; nõ oĩbus venenũ vibrantib9, auxilio est. Cũ cortice radicis lauri epota drachma calculos comminuit. Partus suffitu enecat. Scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorũ spissamenta additur.

De Nardo CAP. VI.

d Vo nardi genera. vnũ indicum, alterum Syriacum appellatur. Nõ quod ĩ syria proueniat, sed quod mõtis in quo orit, pars vna ad syrios, pars altera ad indos flectit. Ex hoc syriaci genere præcipuũ est recẽs & leue, largã gerens comã, flauũ colore, perq̃ odoratũ, ac cyperũ redolẽs, breui spica, amaro sapore linguã siccãte, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex indicis autẽ nardũ quoddã Gangitis vocat a fluuio Gange apud quẽ enascit, montẽ præterfluẽte. quod gen⁹ ob multã loci in quo prodit vliginẽ, virib⁹ infirmius est, atq̃ ꝓceri⁹ adolescit, oppletas ferẽs spicas, ab radice comatas, vnaq̃ cõuolutas, ac grauiter olẽtes. Montanũ autẽ odorati⁹, spica breui, odore cypero vicino, cęteras habẽs syriaci dotes. Est & gen⁹ quoddã, cui sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, cãdidiore caule, hircorũ virus supra modũ redolẽte. quod ĩprobatur. Madefactũ vẽdi solet, quod vitiũ ex eo deprehendit, q̃ candida sit spica & squalida, nulloq̃ puluere obsita. Adulteratur stilbio cũ aqua aut palmeo vino, inspissationis põderisq̃ causa ĩspirato. Intueri autẽ oportet si lutũ radicibus insideat, et incerniculo puluerem excutere, eluendis manib⁹ vtilẽ. Vim habẽt excalfactoriã & exiccantẽ. Vrinã mouẽt. Aluũ potu sistũt. Vuluę profluuia, saniẽq̃ apposita supprimũt. Nausęę ex aqua frigida auxiliantur. & cardiacis, inflationi, iocineri, regio morbo, renũ vitijs. Aquę autẽ incoctę fotu ad insessum, vuluę inflãmationib⁹ medẽtur. Ad glabras oculorũ genas valẽt. siquidẽ eas ad densiorẽ pilũ reducũt. Perfusis humore corporib⁹ inspargun tur. Miscent ãtidotis, & ĩ fictili nõ picato ad ocularia medicamẽta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in pastillos coacta.

De Nardo Celtico CAP. VII.

c Elticũ nardũ nascitur in ligurię alpibus, saliũca patrio nomine appellatũ. Prouenitq̃ in istria. Exigue fruticat, & cũ radice vellit. Alligat manualibus fasciculis, manipulatimq̃ cõponitur. Folia habet oblonga, colore in flauum languido. Florẽ luteũ. Foliorũ ac cauliculorũ dumtaxat vsus est, & odoris suauitas. Vnde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exẽpta terra pauito solo atq̃ humẽti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidẽ vtile ab aceroso, alienoq̃, ꝑpter humoris vi, nõ excutitur. Adulterat ĩposita hærba simili, quę hircul⁹ vocat ab odoris grauitate. sed facilis cognitio. Nãq̃ hęrba cãdidior est, sine cauliculo, minoribus folijs. Radice neq̃ amara neq̃ odorata, vti verũ nardum est. Itaq̃ radices atq̃ cauliculi, abiectis folijs triti, vino excipiũtur, digerunturq̃ in pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent. Laudatur maxime recens, iucundi

odoris,radice numerosa cohęrens,plenum,nec fragile. Ad eadem quæ syriacũ pollet. sed vehemẽtius vrinam cit, et stomacho vtilius est. Inflãmationibus iocineris,& felle suffusis auxiliatur. Cõtra stomachi inflationes,cum absinthij decocto bibitur. Item aduersus lienem, renum et vesicæ vitia, & venenatos ictus ex vino. Additur in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.

De montano Nardo CAP. VIII.

m Ontanum Nardũ,quod ab aliquibus Thylachitis & Niris appellatur,in Cilicia et syria nascitur,caule et folijs Eryngio similibus,minoribus,minime tamẽ spinosis asperisq;. Radicibus binis nititur,aut pluribus,nigris,odoratis,ceu hastulæ regię,sed longe gracilioribus, & exilioribus. Neq; caulẽ neq; fructum neq; florem profert. ad eadem quæ celticum efficax.

De Asaro CAP. IX.

a Sarum,quod & ipsum aliqui syluestre nardũ appellãt, magi sanguinem martis,Latini perpensam,alij bachar,Osthanes thesam,Aegyptij cerea,alij Nardum rusticũ,Galli Bachar, Aethrusci succinũ. Odorata hęrba est,qua ĩ coronamẽtis vtunť,hęderæ folijs,minorib⁹ multo,rotundioribusq;,floribus cytini hyoscyami, purpureis, inter folia proxime radicẽ emicantibus, odoratis in quibus semen acinosum. Cauliculos habet angulosos, asperos & molles. Radices numerosas,geniculatas,tenues,obliquas, gramini nõ dissimiles, longe tamẽ graciliores,odoratas,quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperũ siccumq; solum amat. Eius radix,ruptis,conuulsis,ĩ tussi vetere,& spirãdi difficultate,& si vrina ægre redditur,opifera est. Menses ciet. Contra serpentũ ictus,eam in vino bibere salutare est. Folia,vt quæ astringant, illita,capitis doloribus,oculorũ inflãmationibus,incipientibus ægilopijs,mãmis tumẽtibus a partu,ignibus sacris auxiliantur. Odor somnũ gignit. Crateuas hærbari⁹ de eo ita scriptũ reliquit. Asarum excalfactoriã vim habet. Vrinã cit. Hydropicis,& vetusto coxẽdicum dolori prodest. Radices senis drachmis ex aqua mulsa potæ, menses trahunt.& veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbrosis montibus prouenit,sed plurimum in ponto,phrygia, illiryco, & italiæ iustinienſi agro.

De Phu CAP. X.

p Hu,quod & aliqui syluestre nardũ appellant,nascitur in ponto, folio olusatri,aut elaphobosci, caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli,in purpuram vergente, geniculis intercepto. Floribus narcisso ꝓximis,maioribus,teneris,& in albicãte purpureis. Rædice superi⁹ ad adigiti minoris crassitudinẽ,ex obliquo villosa

in nigri veratri, aut iunci odorati modũ, capillamẽtis inuicẽ cõtextis, flauescẽtibus, odoratis, cũ quadã odoris grauitate nardũ ęmulantibus. Excalfacit. Vrinam mouet, si sicca potui detur. Decoctum eadem præstare potest. ad lateris etiam dolorẽ efficax. Menses cit. Antidotis inseritur. Adulteratur radice rusci ammista. sed maleficium depræhenditur, qm̃ hæc dura est, & frangẽti contumax, sine vlla odoris gratia.

De Malabathro Cap. XI.

m Alabathrum arbitrãtur aliqui esse indici nardi folium, falsi quadam odoris cognatione. permulta enim nardũ olent, quẽadmodum phu, Asarum, Niris. secus autem res se habet. Nãq; malabathrum foliũ sui generis est, quod idicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectũ statim lino transsuitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humũ aridis fruticibus vri. quod vbi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recẽs, cũ nigredine quadã candicãs, integrũ, nec fragile, odore caput feriens, quod diu insuaui odore permaneat, & nardũ sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmũ vero & minutim contusum, præsertim si cariosum virus olet, viciosum est. Easdẽ nardo sortitur vires, sed efficacius omnia præstat. Vrinam vehementius ciet, ac stomacho magis prodest, malabathri vis. Lippitudinibus, inflãmationibusq; tritũ et in vino feruefactũ cõmode illinitur. Subditum linguæ, oris halitũ & suauitatem cõmendat. Vestiũ quoq; odorẽ interpositum seruat, & ab erosione tuetur.

De Casia CAP. XII.

c Asia, cuius complura sunt genera, iuxta odoriferam arabiam gignitur, crassi corticis sarmento, folijs piperis. Eligenda est fuluescens, pulchri coloris, coralij æmula, perq̃ angusta, longa, crassa, & fistulosa, gustu mordẽs, & cum aliquãto feruore astringens, aromatica, vinoso odore. cuiusmodi est quæ ab incolis achy appellat̃, ab alexãdriæ negociatoribus, daphnitis. Huic præfertur crassa, purpurea, et nigricans, zigir cognomine, quæ rosam odore imitatur, præcipui in medicina vsus. Secundũ locum tenet antedicta. Tertia, cui muselęetico blasto cognomen est. Reliquæ viles. et quæ Aphemum dicitur, nigra, insuauis, cortice tenui, ac rimoso. & quam darcam & citton vocant barbaro nomine.

De Pseudocasia CAP. XIII.

s Imilior huic est pseudocasia, q̃ vt explicari possit. quæ gustu coarguitur, cum nec acris, nec odorata sit, hærentemq; medullæ corticẽ habeat. Inuenitur etiam lata quædam fistula, mollis, leuis, plena, ab alia distans. Dãnatur candicãs, scabra, hircinum vi-

rus redolens, & quæ tenui fistula & scabra cute fit. Vim obtinet calfaciendi, vrinam ciendi, siccandi, & leniter astringendi. Conuenit ad medicamenta oculorum & malagmata, quæ præstandæ claritatis gratia concinnātur. Lentigines tollit, cum melle illita. Menses trahit. Contra viperarum ictus pota auxiliatur. Aduersus intestinas inflāmationes omneis, et renū vicia, pota proficit. Fœminis in solia desidētibus, aut suffimentis, prodest ad dilatationē vuluæ. Ea duplo pondere medicamentis mixta, cinamomi vicem supplet. Nam eosdem effectus præbet, ad plurima perq̃ vtilis.

De Cinnamomo CAP. XIIII.

c Innamomi genera plura patrium sibi nomē vendicātia. Præfertur tamen mosyllum, quod casiæ cui mosyliti nomē est, aliquam referat effigiem. Sed in eo genere, recens, nigrum, ex vinoso in cinereū vergens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cinctum, perq̃ iucunde olens. Optimi fere temperamentum, odoris proprietate cōstat. Inuenitur enim in optimo, quodq; seorsum nascit᷑, odor cardamomo proximus. Insuper, acre & mordēs et cū calfactione quadā tenus salsum, quod non cito confricāti hirsutū, aut friāti lanuginosum, læuibus tamē internodijs appareat. Si certior fieri voles, vellito ab radice surculum. facilis est huiuscemodi probatio. Nāq; fragmenta, adiectitia quædam sunt. Quæ autem potētius spirant, suo halitu cum nares consuluntur olfactū explentia, deterioris dignotionem impediunt. Est etiānum Montanū, crassum, pumile, fuluescēs admodū. Tertium a mosylo, perq̃ suauiter olet, nigrum, fruticosum, paucis intercedentibus geniculis. Quartū, fungosum, candicans, aspectu tuberosum, vile, ac friabile, magnā habens radicem, casiam plane repræsentantē. Quintum genus, gustu amarum, et cortice fuluæ casię simile, tangēti firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Ijs quæ thuris, casiæ aut amomi odorem spirant, minus suauitatis inest. Deligito scabrum, rugosum, læue, lignosum. Radicem autem vt inutilem reijcito.

De pseudocinnamo CAP. XV.

e St etiānum gen⁹ aliud, cui pseudocinnamo cognomē est. Inualidi odoris, solutarumq; virium. Vocatur etiam zyngyber, cū tamen sit xylocinnamomū, præbēs quandam cinnamomi faciem. Est autem lignosum cinnamomū, sarmēta longa robustaq; ferēs, odore longe cinamomo inferiore. Sūt qui xylocinnamomū, a cinamomo differre dicant, q̄ a natura eius abhorreat. Cinamomum omne excalfacit, emollit, et cōcoquit. Vrinā ciet. Tam mēses quam partus potū aut ex myrrha impositū pellit. Cōtra bestias quæ virus eiaculātur, venenaq; cōuenit. Caliginē pupillis oculoꝝ obuersantē discutit. Crassiti-

em extenuat. Lentigines & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit. Contra tusses, defluxiones, aquam subter cutē fusam, renū vitia, et vrinæ difficultatē efficax est. Vnguētis preciosis inseri solet. & in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur. vmbraqꝫ siccatū, quo diutius eduret, recōditur. Est & quoddam cinamomum, quod aliqui pseudocinamomum appellant, perq̃ denso atqꝫ crasso sarmēto, longe tamen inualidius cinnamomo, & odore & gustu.

De Amomo. CAP. XVI.

Momum exigue fruticat, ex ligno se conuoluens in vuæ mo-
a dum. flore ceu candidæ violæ, paruo. folijs vitis albæ simili-
bus. Laudatur q̃maxime armeniacū, fuluo auri colore, ligno subruffo, valde odorato. Medicū, quoniā in campestrib⁹ et aquosis enascitur, infirmius esse cōstat. Est autem magnum, subuiride, tactu molli, frutice venoso, odore origani. Pōticum vero subruffum, paruū, fragile, racemosum, fructu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, candidū vel subrubrū, quod nec astrictū cohæreat, nec cōuoluatur, sed solutū diffundatur, seminis plenū, vuis paruis simile, graue, odoratū, modo cariē non contraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non euariante. Vim habet calfaciendi, astringēdi, exiccādi. Somnum allicit, & illitum frōti, doloris sensum aufert. Inflāmationes & meliceridas concoquit, discutitqꝫ. Iuuat quos scorpius percussit, ex ocymo illitū. Et podagricis confert. Inflāmationes oculorū viscerūqꝫ lenit ex vua passa. Ad vuluarum vitia in pessis, aut insessionibus vtile est. Decoctum iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & preciosissimis vnguētis. Adulteratur hærba amomo simili, quæ Amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in armenia, flore origani. Quare i huiuscemodi probationibus fragmēta fugiēda sunt. Eligēda autem quæ ab vna radice integros surculos emittunt.

De Costo CAP. XVII.

Ræcellit Arabicus candidus, leuis. eximia odoris suauitate.
p Secundū locum sibi vendicat indicus, leuis, plenus, vt ferula niger. Tertius est syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abūde plenus, densus, a teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria. Vrinā ciet. Menses pellit. Vitijs quæ vuluā male habēt, tam imposita q̃ fotu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextātem bibere prodest. Item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesqꝫ, ex vino & absinthio. Venerē ex mulso stimulat. Latas vētris tineas ex aqua pellit. Rigentibus, ex oleo, ante febrium significationes, & neruorū resolutionibus oblinitur. Vitia cutis in facie, cum aqua vel melle illitus

emēdat. Additur i ātidota & malagmata. Sunt qui āmistis helenij comageni pręduris radicibus, adulterent. quod deprehensu facile est. Siquidem neq̧ gustu feruet helenium, neq̧ validum odorem vibrat, vt caput tentare possit.

De odorato Iunco CAP. XVIII.

O Doratus Iuncus, in africa & arabia nascitur. Laudatissimus ex nabathea, Proxim⁹ arabicus, quē aliqui babylonium cognominant. Alij teuchitin. Pessimus ex africa. Eligendus est ruffus, recens, floribus refertus, tenuis, rubētibus fragmentis, qui manibus cōfricādo rosę odorem emittit. Ignee mordacitatis ad linguā. Floris & arundinū radicisq̧, est vsus. Vim vrinę ciendę habet. Menses pellit. Discutit iflationes. Caput aggrauat. Modice astringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Vrinā mouet. Flos eius in potu vtilis sanguinē reiicientibus, doloribus stomachi, pulmonis, iocineris, & renū. Miscet̄ ātidotis. Radix astrigētior est. Ideo fastidiis stomachi, hydropicis, conuulsis, cū pari pōdere piperis, per dies aliquot dat̄. Decoctū vuluę inflāmationib⁹, ad desidentiū fot⁹, vtile est.

De Calamo odorato CAP. XIX.

c Alamus odoratus in india nascitur. Nelior est fuluus dense geniculat⁹, et qui assulose frangitur, plena araneorū fistula, albicās, lentus in mandendo, & astringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Vrinā potu ciet. quare cum graminis aut apii semine coctus, i aquę subter cutē fusę morbo, renū vitiis, stillicidio vrinę, ruptisq̧, cōmode bibitur. Menses et potu & apposito pellit. Tussi suffitu medetur per se, aut ex resina terebīthina, hausto per arundinem fumo. Ad muliebres insessus decoquitur. Et clysterib⁹ imponitur. Suffitionibus, malagmatisq̧, odoris gratia commiscetur.

De Balsamo CAP. XX.

b Alsamum, arbor albę violę, lycij, aut pyrachāthę magnitudine conspicitur. Foliū rutę proximū, longe candidius, perpetuo virens, in iudęa solum quadā valle & ægypto nascēs. Iis differens modis, scabricia, proceritate, gracilitate. quod igitur tenui & capillacea coma est, theristū vocant, quasi demessile. Fortassis quoniā ob gracilitatem facile demetatur.

De Opobalsamo. CAP. XXI.

a Estiuis sub ortu canis ardorib⁹, arbos vnguibus ferreis inciditur, manatq̧ e plaga succus, quem opobalsamū vocant. sed tā exiguo stillatu, vt annis singulis, ne plures quidem q̄ seni septenive congij cogantur. Inibiq̧ pondus, duplo repēditur argēto. Succi probatio est, vt sit recens, validi odoris, syncęrus, nō ad aco

rem vergens, pellucidus, læuis, astringens, ac modice mordens gustu. Sed varie vitiatur, misto ab aliquib⁹ terebithi, cypri, lẽtisci, balani vnguento. Itẽ susino, metopio, melle, aut cypria cæra. quod maleficiũ facile depræhenditur. Namq; merus in laneã vestem fusus, neq; maculã facit, neq; si eluatur notã reliquit. Vitiatus autẽ inhæret. & lac instillat⁹ coagulat, quod adulterat⁹ non efficit. Quietiã syncærus in aqua aut lacte celerrime liquatur lactescitq;. Vitiat⁹ vero olei modo innatat, se cõuoluens, aut in stellæ modũ diffundẽs. Syncær⁹ senescens crassescit, deteriorq; redditur. Allucinant qui aqua concretũ pessum ire, & ad ima sidere arbitrantur, postea dissipatũ supernatare.

De Xylobalsamo CAP. XXII.

Ligni genere quod xylobalsamũ vocant ꝓbatur recens, tenue, fuluũ, odoratum, quadã tenus opobalsamũ spirans. Necessari⁹ etiã seminis erumpit vsus. Quare eligatur flauũ, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modice opobalsamũ olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod a petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, viriũ ignauia, sapore piperis. Efficacissima vis inest succo, & q̃maxime calfaciẽs. Abstergit, quæ tenebras, oculorum pupillis offundũt. Medetur perfrictionibus vuluæ, cum rosaceo cærato appositus. Mẽses quoq;, secundas, & part⁹ extrahit. Rigores illitu discutit. Vlcera sordida expurgat, & cruda cõcoquit. Vrinã potu ciet. Aegre spirãtibus prodest. Datur in lacte contra aconitũ haustũ, aut serpentiũ ictus. Miscetur acopis, malagmatis, & ãtidotis. In summa, præcipua authoritas succo, secũda semini, minima ligno. Semen cõmode potui datur doloribus lateris, pulmonum vitijs, tussi, ischiadicis, comitialibus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus, ac serpentum morsibus. Ad muliebres suffitus perq̃ vtile est. Vuluã aperit in desessionibus balnearũ decoctũ, & humorẽ euocat. Lignũ easdem habet vires aliquãto minores. Ex aqua potum cruditatib⁹, torminosis, vulsis, venenatorũ ictibus opitulatur. Vrinã cit. Ad capitis vulnera cum sicca iri cõuenit. Squãmas ossium extrahit. Et ad vnguentorũ spissamenta additur.

De Aspalatho CAP. XXIII.

Spalathus quem alij Erysiceptron, alij phasganon, Syrij diaxylon vocant, frutex est surculosus, multis spinis horrens. Nascitur in istro, nisyro, syria, & rhodiorũ insula. quo ad vnguentorũ spissamẽta pigmentarij vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram vergẽs, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidũ, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Vim calfaciendi cũ astrictione obtinet. Vnde decoctũ cum vino

ad oris vlcera colluenda conuenit. Ad nomas genitaliũ & sordida vlcera infunditur. Subiectum in pesso, partum extrahit. Aluum sistit eius decoctum. Et sanguinis reiectionem potu cohibet. Vrinæ difficultatem inflationesq; discutit.

De Musco CAP. XXIIII.

b Ryõ id est musc⁹, a quibusdã splachnõ appellatur. In cedro arbore, populo alba, & quercu inuenitur. Optimum est cedrinũ. Proximum populneũ. In quo genere candidum & odoratius præstat, nigricans ĩprobatur. Astringendi vim habet. Decoctũ insidentium vuluis vtile. Vnguento balanino, oleisq; inspissandi gratia inseritur. thymiamatum, acoporumq; cõpositionibus conueniens.

De Agallocho CAP. XXV.

a Gallochũ, lignum est quod ex india atq; arabia deportatur. thuiæ ligno simile, maculatum, odoratum, gustu astringens, cum quadam amaritudine. cute vestitur aliq̃tulum versicolore. Manditur, aut decocto os colluitur, cõmendandi halitus gratia. Sudores arcet toto corpori insparsum. Pro thure ad suffimenta substituitur. Radix epota drachmæ vni⁹ põdere, humida stomachi vitia, & imbecillitatẽ, feruorẽq; mulcet. Si lateris, iocinerisve dolor excruciat, si dysenteriæ, aut tormina infestant, ex aqua bibere prodest.

De Narcaphtho CAP. XXVI.

n Arcaphthum ex india defertur, corticosum, simile sycomori libro. quod iucundi odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatis cõpositis. Cõstrictionibus vuluæ suffitu prodest.

Ce Cancamo. CAP. XXVII.

c Ancamum arabici ligni lachryma est, myrrhæ quodammodo similis, olidi gustus, quã ad suffimenta vsurpant. Vestes eo ex styrace & myrrha suffiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obesos, si ternum obolorum põdere ex aqua, aut mulso aceto, aliquot dies ebibatur. Lienosis datur, comitialibus, & suspiriosis. Menses cum aqua mulsa pellit. Oculorũ cicatrices confestim emẽdat. Vino madefactum medetur eorumdẽ hebetudinibus. Aduersus gingiuas humore prægnãteis, doloresq; dentium, non aliud efficacius.

De Cyphi CAP. XXVIII.

c yphi thymiamatis cõpositio est, dicata dijs, qua abũde ægyptij sacerdotes vtũtur. In antidota misceri solet. Suspiriosis datur ĩ potu. Permultæ cõponẽdi rationes, quarũ vna hæc est. Sumitur cyperi dimidium sextariũ, cum pari iuniperi adultæ modo. vuæ passæ pinguis, exemptis vinaceis, minas duodecim. resinæ repurgatæ minas quinq;. calami & iunci odoratorum & aspalathi, singu-

lorum minã.myrrhæ duodecim.vini veteris sextarios nouem,cũ duabus mellis minis.vuam detractis vinaceis tusam,cũ vino & myrrha subigito.cætera tusa & cribrata adijcito.die vno humorẽ cõbibere finito.dein mel coquito,dum sibi glutinis asciscat crassitudinẽ.eliquatam resinã accuratæ permisceto cum reliquis diligenter contritis,& in fictile vas recondito.

De Croco CAP. XXIX.

Rocum ab aliquib⁹ castor, ab alijs cynomorphos, a magis c herculis sanguis appellaẽ. Optimũ in medẽdi vsu coryceũ, recẽs, & boni coloris,paulũ cãdidi gerẽs in capreolo,ob lõgum,oĩb⁹ suis partibus cõstãs,nõ fragile,plenũ,a quo detractũ est nichil,quod madefactas manus inficit,nec sitũ redolet, aut cariem sentit, subacre.Sin hui⁹ generis nõ est,aut vetus,aut humore perfusum creditur. Secũdus locus datur coryceo,e tractu lyciæ cõtermino. Terti⁹ lycio e mõte olympo.dein ex ægibus ætoliæ.Cyrenaicum e centoria, inter sicilica omnia viribus præstat. Omniũ ad obsonia vsus. Itali tamẽ ob succi copiam,& coloris venustatẽ,ad thuiæ infectus vsurparũt. quibus de causis magno venditur. Vtilissimũ in medicina quod ante descripsimus. Adulteratur immisto crocomagmate tuso, atq; etiã sapæ sublitu,contrita,quo põdus adijciatur,simul argẽti spuma,aut plũbagine. Sed maleficium declarat insidens puluis, præsertim si sapam oleat. Thessalus ipsum tantũ odoratum esse voluit. Alij exitiosum,tribus drachmis ex aqua potis. Proculdubio vim coquendi,emolliendi, atq; substringendi habet. Vrinã cit. Elegãtem colorẽ præstat. Qui ex passo biberint,crapulã non sentiẽt. Oculorum fluctiones illitum cum humano lacte,cohibet. Additur in potiones, quæ interaneorum causa temperantur. Ad vuluæ etiam, sedisq; cataplasmata, commode permiscetur. Venerem stimulat. Vergentes ad ignem sacrũ inflãmationes mulcet. Auricularijs collectionibus vtile. Quo facilius cõteratur,in calido fictili sole siccari oportet,celeriterq; versari. Vrinã mouet radix ex passo pota.

De crocomagmate CAP. XXX.

It etiam expressis vnguenti crocini odoramentis, quod cro f comagma vocant. Optimũ est odoratum , modice myrrhã olens, graue,nigrũ,ligni expers,læue, subamarũ. quod madefactum croci colorem reddit,gustatumq;, vehementer dentes ac linguã inficit,multis durans annis.Quale est quod a syria defertur. Habet suas vires ad delenda quæ caliginem oculis obuersant. Vrinã cit. Calfacit,concoquit,& emollit. Vires croci proportione repræsentat. quandoquidẽ plurimam croci partem sibi crocomagma vendicat.

De Helenio. CAP. XXXI.

h Elenium quod symphyton aliqui vocant, alij persicam, alij medicam, alij orestium, alij nectarion, alij cleoniam, alij idæam baton, aut flomũ, Latini terminalium, aut enulam cãpanam, Aegyptij lenen, folia habet verbasci angustioris folij, asperiora, oblonga. Caulem quibusdam in locis non emittit. radicem subalbidam, interdum subruffam, odoratam, acrẽ, vegetam, magnam, ex qua agnatæ appendices liliorum aut ari modo seruntur. Montibus in vmbrosis, siccoq; solo prouenit. Foditur æstate radix, particulatimq; dissecta siccatur. Potum radicis decoctum menses & vrinas ciet. Ipsaq; i eclegmate ex melle prodest tussi, orthopnœæ, ruptis, cõuulsis, inflationibus, & serpentiũ morsibus. In summa excalfaciẽs. Folia ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinũtur. Helenium stomacho vtile, in passo conditum. siquidẽ salgamarij paululum siccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in sapã conijciũt, et ad vsus recondunt. Trita potaq; ad cruentas excreationes efficax est.

De altero Helenio. CAP. XXXII.

a Lterum helenij gen⁹ in ægypto gigni Crateuas tradit. Hærba est cubitalibus ramulis, serpylli modo per humũ repentibus, folijs lenticulæ, sed longioribus crebrisq;, radice pallida, digiti minoris crassitudine, p ima tenui, superne crassa, cortice nigro. Nascitur in maritimis collibusq;. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur.

De Omphacino oleo. CAP. XXXIII.

o Leum quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vsus recte valentibus accõmodatissimum, Omphacinum id appellatur. Præstat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale vnguẽtorũ compositionibus idoneũ intelligitur. Stomacho vtile est quod astringat. Gingiuas cõtrahit. Dẽtes firmat, si cõtineatur in ore. Sudores cohibet. Et quo vetustius ac pinguius, eo ad medicamẽta aptius est. Et vt reliqua in commune dicantur, omne oleum calfacit. Emollit ventrem. A perfrictionibus corpus tuetur, ipsumq; prõptius ad obeunda munera reddit. Aluũ læuigat. Vlcerariorum medicamẽtorum vires permistũ hebetat. Cõtra venena datur, assidue potũ redditumq; vomitionb⁹. Soluit aluũ heminæ mẽsura cum pari ptisanæ succo aut aqua potum. Ad tormina calidum simul decocta ruta trib⁹ sextarijs in potu datur. Ventris animalia pellit. Idẽ maxime ilei intestini morbo laborantibus infunditur. Vetus magis calfacit & vehementius discutit. Oculorũ claritati sublitum confert. Si vetusti nõ sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem vt vetustatem

repræſentet.

De Oleo ſyluestris oliuæ. CAP. XXXIIII.

o Leum quod ſyluestres oliuæ fundunt, vehementer aſtringit, & ad ſanorũ vſus ſecundum ſibi locum vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro roſaceo ſubſtituitur. Sudores arcet. Defluẽtes capillos inhibet. Furfures, vlcera capitis manãtia, ſcabiẽ, lepraſq; abſtergit. Tardius caniciẽ ſentiunt, qui eo quotidie perungũtur. Candidum oleum fit hoc modo. Album colore nec anniculo vetuſtius, in nouũ fictile oris patuli funditur, centũ heminarũ mẽſura, & ſub ſolem media quaq; die concha refunditur. ex altoq; demittitur, vt aſſidua deuolutiõe, ictuq; agitatũ reſpumet. octaua die fœnũ græcũ mũdũ quinquaginta drachmarũ pondere, calida aqua madefactũ donec emolleſcat, in ſupradictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua. Poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatim cæſæ æquale põdus adijcitur, & trãſactis octo diebus, oleum cõcha mouetur. Si intentum finem aſſequatur, in vas nouum vetere vino affuſum recondi debet, ſubſtratis ſertulæ campanæ corollis drachmas vndecim pendẽtibus, cum pari iridis pondere. Sin minus, rurſus ſoli mandandũ, & idem munus obeundũ, vſq; dum inalbeſcat.

De Sicyonio. CAP. XXXV.

ſ Icyonij cõponẽdi ratio hæc eſt. In lebetẽ oris lati ſtãno íductũ, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderũt, cõgius vnus, aquæ cõgius ſemis. leui id igne coquitur, leniter mouẽdo. At vbi bis efferbuit, & ſubſtracto igne refrixit, innatãs oleũ cõcha tollitur. & adiecta noua aqua conferueſcit, & reliquis vt diximus peractis reponitur. In ſicyonia maxime fieri conſueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendã vſq; modum vim habet. Febri ac neruorum vitijs prodeſt. Fœminæ ad cõmendãdũ faciei nitorem eo vtuntur.

De ſtrigmentis balnearum. CAP. XXXVI.

ſ Trigmenta a balneis calfaciunt, molliũt, diſcutiunt. Ad ſedis rimas & cõdilomata illinũtur. Illa vero quæ ex palæſtris puluerẽ ſibi aſciuerũt, in ſordis ſpeciẽ redacta, articulorũ nodos impoſita adiuuãt. Iſchiadicis in fotus aut malagmatis locũ, calida cõmode ſufficiũtur. Deraſæ gymnaſiorũ parietibus ſimulacriſq; ſordes calfaciunt. Tubercula, quæ ægre ad coctionem perducuntur, diſſipant. Deſquãmatis & vlceribus ſenũ proſunt.

De Elæomelite. CAP. XXXVII.

i N palmyris ſyriæ quod Elæomeli vocant, ex quodã caudice manat, craſſius melle, ſapore dulci. Bilem, cruditateſq; detra-

hit,sextario cũ vna aquæ hemina dato. Sed qui sũpsere,torpescũt& viribus deficiũtur.quod minime vereri oportet, verũ crebro excitare ne veterno pressi somnos captẽt. Fit & oleũ e pĩguitudine surculorũ oleæ. Optimũ vetus,crassũ,pigue,nõ turbidũ. Calfacit. Priuati caliginib⁹ oculorũ illinitur. Lepras, neruorũq; dolores,illitum emendat.

De Cicino oleo. CAP. XXXVIII.

c Icinũ oleũ hoc modo tẽperat. Maturi ricini quavoles quãtitate torrido sole flaccescũt, et instrati tãtisper insolantur dũ vestiens cortex fractus decidat. Caro colligitur, & cõiecta in pilã diligẽter tũditur. postea in lebetẽ stanno illitũ, qui aquã habeat demittitur,subiectoq; igni feruescunt. & vbi insitũ prorsus humorẽ reddiderunt,sublato ab igni vase,innatans oleũ concha tollitur,& recõditur. Sed in ægypto, vbi largior increbruit vsus , lõge secus fieri solet. Nã repurgatos ricinos molæ mandant, & accurate molitos per sportulã organo exprimũt. Tũ quidẽ ematuruerunt ricini, cũ cõtinẽtibus orbiculis exuũt. Ad psoras, & vlcera capitis manãtia valet . Prodest inflãmatiõib⁹, vuluis cõuersis atq; præclusis. Itẽ idecoris cicatricib⁹ & auriũ dolorib⁹. Emplastra efficaciora reddit additũ. Potu aquã aluo extrahit. Vẽtris aĩalia pellit. De amygdalino oleo. CA. XXXIX.

a Mygdalinũ oleũ quod aliqui metopiũ vocãt, hoc fit mõ. Se modius ex amaris nucib⁹ repurgatis siccatisq;,in pila ligneo pistillo leniter tũditur in offas. aquæ quæ ferbuerit sextarius adijcit. & vbi dimidia hora humorẽ hauserit,vehemẽtius q̃ ãtea tundit, mox tabellis premit. & quod digitis hæsit,cõcha excipit. Pressis nucibus rursũ hemina aquæ ĩspergit. & postq̃ ebiberit,idẽ opus ꝓsequẽdũ. Sĩgulas heminas reddũt singuli modij. Cõtra vuluarũ dolores, strãgulatus,cõuersiões,& eorũdẽ locorũ iflãmationes efficax est. Vitijs renũ,calculosis,difficili vrinæ,suspiriosis,lienosisq; ꝓficit. Dolores capitis,grauitatẽ auditus,sonos incertos,tinitusq; discutit. Maculas tollit in facie, & cutẽ erugat cũ melle radice lilij & cypria cæra aut rosaceo cærato. Et oculorũ hebetudines emẽdat. Vlcera capitis manãtia & furfures cum vino abstergit. De Balanino oleo CAP. XL.

s Imili modo fit balaninũ oleũ,quod repurgat maculas,lẽtigines, varos, & cicatrices nigras. Aluũ soluit. Stomacho aduersatur. Cõtra auriũ dolorẽ,sonos, et tinit⁹ auxilio est cũ ãserino adipe instillatũ. Sĩlis sesamini ratio. Fit etiã e nuce iuglãde oleũ, qđ caryinũ vocãt. Eãdẽ vi habet q̃ balaninũ. De Hyosciamnio oleo. C. XLI.

h yosciaminũ sic fit. Semẽ cãdidũ,recẽs ac siccũ tũdit. & calida aspergit aqua, vt ĩ amygdalino diximus. dũq; ĩsolat siccatæ partes madidis ꝑmisceãt. hoc aũt fieri oportet, dũ nigrescat & grauiter oleat. Mox pressũ atq; excolatũ recondit. Ad auriũ dolores efficax est. Pessis miscetur. ad emolliendũ vtile.

De Oleo e grano cnidio. CAP. XL.

f It & e grano cnidio purgato & tuso. Vis ei aluū soluere potu.

De Cnicino oleo. CAP. XLIII.

n On secus cnicinum oleum temperatur. Cui facultas eadem est quæ facto e gnidio grano, verum inualidior.

De Rhaphanino. CAP. XLIIII.

Haphaninum e rhaphani semine fieri solet cæterorum more.
r Phthiriases mala valetudine cōtractas tollit. Scabricias cutis in facie emendat. Ad obsonia vtuntur ægyptij.

De Melano. CAP. XLV.

m Elanthinum idem quod rhaphaninum potest.

De Sinapino. CAP. XLVI.

Ritū sinapis semen, & calida aqua madefactū, adiecto postea
t oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax est. Trāsfert humores qui in aliqua parte concreuerunt.

De Myrteo oleo. CAP. XLVII.

yrtei faciundi ratio hæc est. E myrto nigra syluestri, aut sati-
m ua, foliorum mollissima quæq; tusa premuntur. Succo pares omphacini olei portiones adijciūtur, subiectisq; carbonibus inferuescunt donec concoquantur. Innatans oleum deraditur. Sed longe facilior hæc compositio. Tenera folia contusa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat eximitur. Priuatim alij deiecta in oleū folia in sole macerant. Alij prius oleum inspissant malicorio, cupresso, cypiro & iunco odorato. Efficacius est amarum gustu & oleosum, viride, translucens, & olens myrtū. Astringit & indurat. Ideo medicamentis miscetur quæ cicatricem obducunt. Prodest vlceribus in capite manantibus, ambustis igni & papularum eruptionibus. Facit ad attrita et furfures, sedis rimas, condylomata, articulos laxatos, corporis sudores, & ad omnia quæ astrictionem inspissationemq; desiderant.

De Laurino. CAP. XLVIII.

Aurinū fit hoc modo. Maturæ lauri baccæ in aqua coquun-
l tur. siquidē ex obducto corticæ quandā piguitudiuē reddunt quæ manibus expressa, cōcha excipitur. Alij ōphacinū prius oleū cypiro iūco odorato, & calamo inspissant, deinde mollia lauri folia cōcoquūt. Alij etiā baccas, donec oleū odorē cōtraxerit. Alij styracem & myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia & montana. Oleum laurinum vtilius quo recentius, quoq; viridius colore, amarissimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliēs. Venarū spiracula laxat. Lassitudines discutit. Omnibus neruorū vitijs, horroribus, destillationibus, aurium doloribus, malis renū frigore contractis, illitum non aliud iuuantius. Attamen potum nauseam parit.

De Lentiſcino. CAP. XLIX.

Similis lentiſcini ratio. Nã e maturo fructu temperatur, factis prius ſpiſſamentis vt in laurino diximus. Hoc ſcabiem iumentorũ canũq́ȝ ſanat. Vtiliſſimũ peſſis, acopis, & leprarũ medicamẽtis. Sudores cohibet. Nec ſecus terebenthinũ fieri ſolet. quod refrigerat & aſtringit.

De Maſtichino oleo CAP. L.

Maſtichinũ e trita fit maſtiche, quod contra oĩa vuluæ mala efficax eſt. Mediocriter calfacit, aſtringit, & emollit. Aduerſus prominẽtes ſtomachi duricias, cœliacorũ, dyſẽtericorũq́ȝ cruciat⁹, vtile. Faciẽ emaculat, & colorẽ nitidũ facit. Optimũ in chio inſula cõponitur.

De Vnguentorum ratione. CAP. LI.

De ratione vnguentorũ cõſequẽter tractandũ exiſtimauimus. quãdoquidẽ ea in nõnullis corporũ vitijs, aut medicamẽtis miſta, aut corpori perfuſa, aut naribus obiecta, plurimũ proſunt. In quorũ probationib⁹ cõſulere nares oportet, an ea oleãt ex quibus tẽperãtur. Optimũ huiuſcemodi iudiciũ. quod in quibuſdãplane obſeruari nõ poteſt, propter ea quæ admiſcẽtur odore cæteris præualẽtia, vt ĩ amaracino & crocino, telino, & pleriſq́ȝ alijs, quæ cræbra circa hæc meditatione experiri cõueniet.

De Roſaceo. CAP. LII.

Roſaceũ oleũ ſic fit. Iunci odorati quinq́ȝ libras & beſſem tũdito, & ſubactas aqua ĩn duabus olei libris & quĩcunce ſubĩde mouẽdo coquito. Dũq́ȝ ꝑcolaueris, ĩ olei libras vigĩti & quĩcuncẽ, adijcito roſas nõ madefactas numero mille, & manib⁹ melle perunctis identidẽ moueto, ſenſim premẽs. finito nocte tota macerari. poſtea exprimito. & vbi recrementũ peſſum ierit, mutato vaſe, in craterẽ melle illitũ recondito. Cæterũ roſas quæ antea preſſæ fuerunt, ĩn labellũ demittito, & affuſis octo libris & quadrante ſpiſſati olei, iterum premito. eritq́ȝ ſecũdariũ oleũ. Quod ſi tertias vſq́ȝ, quartaſve perfuſiones infundens exprĩmere voles, ſecũdariũ fiet, tertiariũ, & quartarium vnguẽtum. Sed quoties id feceris, vaſa melle oblini debẽt. Si vero ſecũdam adiectionẽ ĩnſtituere libet, in expreſſum oleũ, numero pari recẽtes roſas nullo humore ĩbutas inijcito. manibus melle præmadefactis, agitans premito. & iterũ, tertio aut quarto, ſimili modo exprimẽs facito. totieſq́ȝ recenteis roſas detractis vnguibus immittito. fiet enĩ ita oleũ multo validius. Nã ſepties oleũ roſarũ infuſionẽ admittit, nec amplius. Prælum melle perungatur. Oleum a ſucco diligenter ſecernĩ oportet. nam ſi minimũ quid relinquat, vnguẽtũ corrũpet. Alij autem detractis vnguibus, roſas tantum oleo macerant in ſole hoc modo. Roſæ quæ ſelibram pondere æquant, in ſextario olei diebus octo madeſcunt & vſque tertiam perfuſionem quadraginta diebus inſolantur, & ſic oleum reconditur. Alij calamo, aut aſpalatho prius

olei spissamēta faciunt. Alij coloris causa anchusam admiscent, & salē quominus oleat. Vim astringendi & refrigerandi obtinet. Fomentis et cataplasmatibus vtile. Potū soluit aluū. Stomachi ardorē restiguit. Vlcera caua replet, & mulcet quæ cacoethe vocātur. Vlceribus ī capite manātibus, atq; feruidis eruptionib⁹ illinitur. Caput dolēs eo perfundit. Dētes inter initia doloris collui prodest. Ad genarū duricias illitū efficax est. Ad lacessita interanea & cōcitatas vuluas vtilissime subijcitur.

De Elatino. CAP. LIII.

f Racta elate tusa & scarificata in labellū deijcitur. Omphacinū oleū triduo infunditur, mox per sportulā exprimitur. Verū pares esse debēt vtriusq; portiones. dei mūdo vase ad vsus recōditur. Viribus rosaceo proportione respōdet. Aluū tamen nō mollit.

De Melino. CAP. LIIII.

m Elinū oleū hoc mō tēperatur. Olei cōgius, decē aquæ sextarijs ammiscetur. Adijcitur spathæ fractæ quadrans, & iūci odorati vncia, quæ die vno macerata coquūtur. mox in vas oris patuli oleū excolatur, & indita harundinacea crate, aut vetusta tegete, cotonea mala superponuntur, et vestimentis operta tantisper inibi residēt, dū malorū vires ad se oleū alliciat. Aliqui cotonea, decē dierū spatio operimētis inuoluūt, vt cōtineatur odor ne euanescat. Postea biduo macerata oleo, exprimūtnr. oleūq; reconditur. Id vim refrigeratoriā et astringentē habet. Contra scabiosa vlcera et quæ serpūt, ac furfures, perniunculosq; effectū præbet. Exulceratis vuluis infunditur. Citatā vrinā sistit inditū. Sudores cohibet. Contra cantharidas, buprestī, pinorū erucas, bibit. Laudatur maxime quod cotonea mala olet.

De œnanthini compositione CAP. LV.

o Enanthe e labrusca, optime olēs postq̄ emarcuit, deiecta in omphacinū oleū mouetur, voluiturq;. et cū biduo manserit exprimitur. oleū reconditur. Astringit, proximū rosaceo effectum præbens. sed aluum non resoluit, aut mollit. Probatissimum est quod odore œnanthem refert.

De Telini componendi ratione CAP. LVI.

f Oeni græci libræ quinq;, calami libra vna, cypiri libræ duæ, olei libris nouem septenis diebus macerantur, quotidie ter mouētur, postea premūtur. Aliqui pro calamo cardomomū substituūt, & cypiri loco xylobalsamū macerant. Alij oleo antea his odoribus spissato fœnū græcū macerātes exprimūt. Hoc telinū abscessus emollit, et cōcoquit. Oībus vuluarū duricijs magnopere cōuenit. Fœminis difficile parietibus subijcitur, vbi præ excretis humoribus loci siccitatē cōtraxerūt. Sedis inflāmationes lenit. Tenesmo subditū prodest. Vlcera capitis manātia furfuresq; expurgat. Ambustis & per-

nionibus addita cæra proficit. Vitia cutis in facie emendat. Pigmentis ad conciliandum faciei nitorem inseritur. Eligi oportet recēs, quod non vehementer fœni græci odorem præ se ferat, & manus abstergat, sapore ex dulci in amarum inclinato. Tale enim optimum iudicatur.

De Sampsuchino CAP. LVII.

Erpilli, casiæ, abrotoni, florum sisymbrij, frōdiū myrti, sam
ſ psuchi singulæ portiones, quadam pro viribus singulorum
cōiectatiōe, vna tundūtur. atq; is ōphacini olei modus adij
citur, qui madentium vires non euicat, hæc post quatriduum exprimū
tur. denuo alia, simili mēsura & æquali tempore macerata premuntur. ita eni validius reddi solet. Eligi oportet sampsuchū colore nigrum, plurimū redolēs, mediocriter acre. Vi habet acrē, calfactoriā, extenuātē. Aduersus vuluæ præclusiones, cōuersionesq; efficax est. Mēses & secūdos partus extrahit. Vuluæ strāgulatus recreat. Lūborū īguinūq; dolores lenit. sed cū melle vti eo præstat, quādoquidē vehemēti astrictione locos indurat. Lassitudines illitū discutit. In opisthonicorum, vulsorumq; cataplasmata vtilissime additur.

De Ocimini compositione. CAP. LVIII.

Ciminū oleū fit vt cyprinū, ocimi folia detrahens librarū
o vndecim & bessis pondo, die noctuq;, viginti olei libris ma
o cerato, premito, colato. Cūq; exhauseris quallū, rursus pa
rē olei modū fundito, & exprimito. Vocatur autē id secūdariū. nā tertiæ perfusionis nō est capax. Deinde recēs ocimū æquali pōdere vt in rosaceo diximus, maceratur. & cū tāto tēporis spatio maduerit, exprimitur, & oleū recōditur. quod si in animo fuerit ter aut quater madefacere, semper ocimū recēs addes. Potest ex omphacino cōfici, sed illo modo melius. Idē quod sampsuchinū potest, sed inefficacius.

De Abrotonini compositione. CAP. LIX.

Lei cyprini odoribus ibuti libris nouē & quicūce, foliorū
o abrotoni libras octo die noctuq; madefactas, premito. quod
si in lōgū tēpus oleū velis asseruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, & macerata exprimes. Calfacit. Ad vuluæ duricias præclusionesq; efficax est. Menstrua & secundas pellit.

De Anethini compositione. CAP. LX.

Lei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecī &
o bessē maceratas, manibus premito, et recōdito. quod si iterū
perfūdere velis, recētes anethi flores cōsimiliter madefacito. Vuluarum duricias emollit. Venarū spiracula laxat. Cōtra rigores febriū circuitu redeuntes auxiliatur. Calfacit enī et lassitudines discutit. Prodest articulorum doloribus.

De Susini compositione. CAP. LXI.

f Vsinum, quod alij lilinũ appellant, sic temperatur. Olei libræ nouẽ cũ quincũce, calami libræ quinq; & quadrans, myrrhæ vnciæ quinq;, permixto odorifero vino decoquũtur. & colato oleo, cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis macerãtur, ꝑmũturq;. Tres libræ cũ semisse spissati olei assumũt. Mille lilia decerptis folijs in latum labellũ demittũtur. Iniectũ oleũ, manibus melle punctis agitatur. die noctuq; conquiescũt, & in pixidẽ matutinis exprimũtur. Oleum protin⁹ ab aqua, quæ simul expressa fuerat colo incerni oportet. non enĩ vt rosaceũ morã tolerat. Nã concalfactũ feruet & cõputrescit. Quare sæpius decapulãdũ. Vasa melle illinẽda. Tenuis sal inspargendus. & si qua sordes vasis faucibus hæsit, eximenda. Odoramẽtis iam expressis ex quasillo in labellũ transfusis, rursum olei prius odoribus imbuti quod primũ pondus æquet, & cardamomi tusi drachmæ decẽ cõijciũtur. Hæc manib⁹ scite pressa, iteriecta breui mora exprimuntur. quod profluit repurgatur. tertio eadẽ infundũtur adiecto cardamomo & sale, & manib⁹ melle madefactis. Lõge optimũ erit quod prius exprimitur. Proximũ quod sequitur. Tertiũ locũ sibi vẽdicat, quod nouissimum prodijt. Denuo i mille lilia enulsis folijs, expressum primo oleũ infunditur. tũ porro prosequẽdũ, eadẽq; faciẽda vt prius, addito cardamomo, dein expresso. & quo frequenti⁹ recẽtia lilia maceraueris, eo validius vnguẽtum efficies. Deniq; cum factũ abunde videbiẽ, singulis cõpositionib⁹ miscere cõuenit myrrhæ ꝙoptimæ duas & septuagita drachmas, & croci decẽ, cardamomi quiq; et septuagita. Croci vero & cinamomi pares portiones tundũtur, & cribratæ in labellũ cũ aqua demittunẽ. expressumq; primo vnguentũ infundiẽ. et paulopost excipiunẽ vasculis siccis myrrha aut gũmi antea perfusis, et croco, melle & aqua, madefactis. Eadẽ fiunt in altera aut tertia expressione. Aliqui simplex ex balanino, aliove oleo, & lilijs componũt. Optimũ esse cõstat in phœnice, mox ægypto factum. Sed cũprimis laudaẽ quod lilia redolet. Excalfacit. Emollit. Vuluæ ꝑclusiones laxat, & collectiones aperit. Vtilissimum ad muliebria mala. Vlcera i capite manãtia, feruidas eruptiones, varos, furfuresq; emẽdat. Vibices cicatricesq; celerrime ad colorẽ reducit, ita vt sæpe fallãt. In summa extenuat. Potũ bilem per aluũ extrahit. Vrinã ciet. Sed stomacho alienum est, & nauseam parit.

De Narcissini compositione. CAP. LXII.

n Arcissini olei spissamẽta ita fiũt. Sex libræ aspalathi cũ sextãte tũduntur. olei eloti libræ septuaginta cum vncijs quinq;

assumuntur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur, quo exempto, calamus quinq; libris & besse, cum myrrhæ gleba cõtunditur, cribratusq; ac vino veteri odorato immistus decoquitur. simulac autem cum ijs efferbuerit, eximitur. Refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur. Flores narcissi q̃ plurimi cõijciuntur, qui bidui spatio vt in susino dictũ est, ꝑmoti exprimũtur. Oleũ subinde decapulandũ. siquidẽ celerrime putredinẽ sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duricias, præclusionesq;. sed capitis dolores facit.

De Crocini olei compositione. CAP. LXIII.

C Vm crocinũ cõponere voles, prius olei vt in susino dixim⁹, spissamenta facies eisdem ponderib⁹ & mensuris, cui⁹ olei libras treis & semissem, croci vnciã vnam assumes. idẽtidẽ in die moueto, & sexta die quam hoc assiduo peregeris, oleũ a croco colis incernito. Eidẽ croco parẽ olei modũ adijcito. Moue triduo. Dein contusæ myrrhæ atq; cribratæ drachmas quadraginta ꝑmisceto. & in pila agitans recondito. Aliqui parem cyprini portionem oleo aromatibus ad crocinũ imbuto adijciunt. Optimũ est quod abunde crocum spirat, in medẽdi vsu expetitum. Proximũ quod myrrhã refert. Calfacit. Somnũ allicit. Quare persæpe phreniticis subuenit, aut perfusum, aut naribus admotũ, aut illitum. Pus mouet. Vlcera purgat. Cõtra vuluæ duricias atq; præclusiones, & vlcera q̃ cacoethæ vocañt ꝓdest, cũ croco, cæra, medulla, duplicato olei põdere. Cõcoquit eñ, emollit, humectat, & permulcet. Ad oculorũ glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem simile est butyrinũ, onychinũ & styracinũ. quæ etsi nominibus distant, viribus & cõpositione cognata sunt.

De Cyprini spissamẽto & olei cõpositione. CAP. LXIIII.

O Lei omphacini eloti pars vna, aquæ cœlestis dimidiũ, cuius vna parte oleũ diluitur, altera adijciẽdis odoramẽtis ãmiscet. dein assumptis aspalathi libris quinq; & semisse, calami libris sex & semisse, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus & dodrãte, olei libris nouẽ & vncijs quiq;. Aspalath⁹ tusus & aqua affusus decoquit̃ i oleo, donec efferuescat. Myrrha autẽ vino vetere odorifero subacta, contususq; calamus digeruntur in offulas, quæ exẽpto aspalatho immittuntur, & vbi efferbuerint, sublato ahæno, oleũ percolatur. Cardamomum tusum reliqua aqua aspersum infunditur. spatha agitatur, nulla dũ refrixerit interpellatione. Post hæc colato oleo, in vigitiocto libras olei, floris ligustri quod cyprũ vocãt, sex & quadraginta libræ cũ besse istillant̃. q̃ sufficiẽter madefactæ ꝑ sportulã exꝓmũtur. quod si copiosi⁹ desideret̃, idẽ floꝝ põd⁹ iniectũ si'i mõ ꝑmat̃, et iterũ aut tertio si q̃s velit madefacere, poterit, et ita reddet̃ efficaci⁹. Eligi oportet

bonum, quod cum odoris suauitate nares feriat. Aliqui cinnamomũ addũt. Calfacit. Emollit. Venarũ spiracula laxat. Vuluæ neruorũq; vitijs conuenit. Pleuriticis, fractisq;, per se vel cærato immistum. Malagmatis imponi solet, quæ opisthotonicis, angina laborantib⁹, inflammationiq; inguinũ oppitulantur. Item acopis.

De Irini spissamento CAP. LXV.

f Pathæ q̃minutissime contusæ sex libras cum besse, in tribus & septuaginta libris & quincunce olei, æreo vase, additis decem aquæ heminis incoquito, quoad odorẽ acceperit. postea in craterem melle oblitum colato. ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primo temperatur, macerata Iride vt scripsimus. Sed alia est cõponendi ratio. In olei septuaginta libris & quincunce, xylobalsami vt dictum est contusi, libras quinq; & sextantem excoquito. postea detracto xylobalsamo nouem libras & dextantem adijcito, & myrrhæ glebam vetere vino odorato perfusam, & in olei odoribus imbuti quattuordecim libris tantumdem tusæ iridis, binis diebus ac noctibus madefacito, strenue & vehemẽter distriginto. quod si vis validi⁹ fieri, par pondus iterum ac tertio maceratum exprimito. Longe optimum est quod solã irin olet, quale est in perge, in pamphilia, & elide achaiæ natum. Vim habet calfactoriam atq; emollientẽ. Crustas adimit. Sordida vlcera et putrida purgat. Cõfert fœminis vuluæ affectionib⁹ obnoxijs. Item inflammationibus eiusdem atq; præclusionibus. Partus eijcit. Hæmorrhoidas laxat. Cõtra auriũ sonit⁹ ex aceto ruta & amaris nucibus, prodest. Diuturnis destillationibus naribus illitũ, & cõtra graueolentia earũ vlcera, quas ozenas vocãt, auxiliatur. Aluũ purgat cyathus epotus. Facit ad ilei cruciatus. Vrinam mouet. Difficileis vomitiones adiuuat, perunctis eo digitis & immissis, vel ijs quæ ad vomitum ciendum induntur. Anginæ etiã illinitur, aut ex aqua mulsa gargarisatur. Item contra faucium scabriciã. Datur ijs qui cicutã, coriandrum, aut venena fungorum hauserunt.

De Gleucini compositione. CAP. LXVI.

g Leucinum absolute constat omphacino, iunco, calamo, celtica nardo, spatha, aspalatho, sertula cãpana, costo, et musto, circundatis interim vinaceis vasi, quod aromata vinum & oleũ cõceperat. Tricenis diebus, bisin die mouetur. postea expressum oleũ reconditur. Calfacit, emollit, cohibet. Rigoribus & neruorũ vuluæq; vitijs auxiliatur. omni acopo iuuantius, quippe quod emolliat.

De Amaracino. CAP. LXVII.

a Maracinũ longe optimum in cysico fieri solet ex omphacino & balanino, spissamentis e xylobalsamo, iunco odorato,

& calamo factis, ascitaq; suauitate costi, amomi, nardi, casiæ, carpobalsami & myrrhæ odoribus. Aliqui, quo preciosius fiat, cinamomũ addunt. Mel autem & vinum assumũtur, hoc in vasorũ illitionem, illud ad cogẽdas tusorum aromatum offas. Amaracinum calfacit. Soporẽ mouet. Venarũ spiracula laxat. Emollit. Feruorem excitat. Vrinã cit. Putridis vlceribus ac fistulis perq̃ vtile, necnon humentibus hernijs, postq̃ medica manus operam suam impenderit. Crustas, & tetra vlcera quæ theriomata vocant, rumpit. Difficili vrinæ illita sede, & eius inflãmationibus auxiliatur. Hæmorrhoidas illitu soluit. Vuluæ subditũ mẽstruos cursus euocat. Duricias, ac vuluæ tumores, discutit. Vulneratis neruis lacertisq; confert, leniter astringẽtibus madefactum & impositum.

De Megalino. CAP. LXVIII.

Actitabatur olim megalinum, sed nunc compositio exoleuit & prorsus obliterata est. Cuius ad historiæ complementum meminisse non fuit alienum. Mistura cum amaracino eadẽ erat, sed resina exuperabat, excellebatq;. Quare leuiter emolliebat. Resina vnguẽtis, neq; tutellæ neq; voluptatis gratia, adijciebatur, sed coloris crassamẽtiq; causa. Ea tãtisper coquebatur, dum desineret olere. Cuius coquendæ ratio declarabitur, dum de resina disseremus.

De Hedycroo. CAP. LXIX.

Vod hedycroon vocant, in coo fieri solet, eisdem præditum viribus & misturis, quibus amaracinũ, sed suauius spirat.

De Metopio. CAP. lXX.

It in ægypto vnguẽtum, quod metopion patrio nomine appellatur propter galbani mistionẽ. Nam lignum in quo galbanum enascitur, metopion vocant. Constat amaris nucibus, omphacino oleo, cardamomo, odorato iunco, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano & resina. Probatur pingue, graui odore, quod magis cardamomum & myrrham q̃ galbanum resipiat. Calfacit vehementer, & adurit, atq; extrahit. Ora venarum aperit. Vlcera purgat. Ad præcisos neruos, & lacertos, ad hernias putri humore contractas, efficax est. Cæratis & malagmatis inseritur. Rigoribus, conuulsisq;, præsertim quibus ceruix in scapulas deiecta, & retrorsum contracta est, vtile habetur. Sudores ciet. Vuluæ spiracula laxat, et eiusdem duricias discutit. In summa, molliendi naturã habet.

De Mendesio. CAP. LXXI.

Endesium constat balanino oleo, myrrha, casia, & resina. Aliqui tamen post singulorũ pondera, cinamomi exiguũ addũt, nullo compendio. Nam quæ simul contrita non fuere, vim

nullā exhibent. Similē metopio vim obtinet, sed inferiorem multo.

De stacte. CAP. LXXII.

Stacte vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum exigua aqua tusæ, et organo expressæ. Ea perq̄ odorata, ac pciosa est, atq; vnguentum per se facit, stacte nominatū. Maxime probat, quæ nullā olei mistionē admisit, cuius minima portio cōpos est viriū plurimarū. Vim myrrhæ calidis vnguētis correspōdētē habet.

De cinnamomino. CAP. LXXIII.

Innamominum e balanino oleo, & xylobalsami, calami, iunci odorati spissamētis, atq; cinnamomi, & seminis balsamini suauitate, quadruplaq; myrrhæ ad cinnamomū portione cōstat. Mel ad cogenda omnia adijcit. Laudatur acre, molli odore, plane myrrham redolēs, crassum, odoratum, gustu perq̄ amaro. Id nō a resina, sed myrrha crassitudinē obtinuit. Resina eni neq; amaritudinem præbet, neq; vllam odoris gratiam adijcit. Vim habet admodum acrē, amaram, & calfacientē. Itaq; ora venarū aperit. Calfacit. discutit. dissipat. Humores & spiritus attrahit. Caput aggrauat. Contra vuluæ vitia cum duplo oleo, cæra, & medulla efficax est. Ita enim fere acrimonia exolescit, & quædam emolliendi vis contrahitur. Alioqui adurit, et præ cæteris vnguētis indurat. Facit mirū in modū ad fistulas & vlcera quæ putredinis vitiū senserūt. Item ad hernias humidiores, carbūculos, febriū rigores, tremores, gangrænasq; cū cardamomo. Aduersus serpentium morsus, illinitur. Scorpionū & phalangiorum ictibus cum tritis grossis imponitur.

De nardino vnguento. CAP. LXXIIII.

Atio nardini faciundi euariat. Nam aut malabathrino folio, aut sine eo fit. Complurimum autem balanino oleo, aut omphacino, iuncus odoratus spissamenti gratia adijcitur, sicuti propter odoris suauitatē costus, amomū, nardum, myrrha, balsamū. Laudatur tenue, non acre, nardi aut amomi odorē referēs. Vis ei extenuās, acris. Expurgat. Excalfacit. Humorem extenuat. Hoc liquidum est, nec habet strigmenti crassitudinem, nisi resinam recipiat. Fit etiam simplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo, & nardo.

De Malabathrino. CAP. LXXV.

Alabathrinū spissamēta nardini habet. Insup myrrha addit. q̄ de causa calfacit, crocino, aut amaracino, virib⁹ correspōdēs.

De Iasmino. CAP. LXXVI.

Pud persas fit, quod iasminum cognominatur, ex albis floribus violæ, quorum sextans, in italicū sextariū sesamini olei demittitur, violis vt in lilino diximus, vicissim permutatis.

Apud persas inter epulãdũ vsurpatur odoris causa. Nã toti corpori cõuenit, præsertim cũ in balneas descẽsũ est. Sed his opitulatur corporibus quæ calfactionẽ, laxationemq́; desiderant. Grauius enim spirat, q̃ vt libenter a plerisq́; recipiatur.

De Myrrha CAP. LXXVII.

m yrrha lachryma est arboris, quæ in arabia gignitur, ægyptiæ spinæ non dissimilis. e cuius vulnere defluit lachryma in subiectas tegetes. Alia circum caudicem cõcrescit. Dicitur ex his aliqua pediasimos, præpinguis, qua expressa stacte emittitur. Alia gabirea, pinguissima, læto & pigui solo nascens, ea copiosam sudat stacten. Omnium prima est. quæ troglodytica appellatur, accepto cognomine ab tractu, in quo prouenit, splendens, subuiridis, ac mordens. Quietiam legitur tenuis quædam, quæ troglodyticæ secunda est, bdelij modo mollis, verum odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, scabra præter modũ, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quæ ergasima dicitur, pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gũmis imaginem vergens, & viribus eius proxima. Improbatur ãminea cognomine. Ex ijs pastilli fiunt, sed e pinguibus pingues, & odorati, e siccioribus haud quaq̃ pingues, & inodorati. Minus viribus pollet, quæ oleum non admisit, cum in pastillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, vndiq́; concolor, quæ confracta internatos quasi vngues, cãdidos & læues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciẽs, Superuacua & inutilis est grauis, coloris picei. Calfacit, cohibet. Soporẽ gignit. Siccat. astrigit. Vuluã emollit, & præclusam laxat. Menses & partus celeriter extrahit, cum absinthio, lupinorũ cremore, vel succo rutæ admota. Tuberculo fabæ deuoratur in vetere tussi, orthopnœa, in laterum pectorisq́; doloribus, in alui profluuio, et dysenteria. Rigores discutit, duabus horis ante febrium accessiones, fabæ magnitudine pota cum pipere & aqua. Subdita linguæ liquataq́;, scabriciem arteriæ expolit. Et densam vocẽ expedit. Vẽtris tineas enecat. Contra grauem oris halitum mãditur. Et aduersus alarum tædia cũ liquido alumine illinitur. Gingiuas & dentes stabilit, colluto cum vino & oleo ore. Vulnera capitis illitu glutinat. Medetur fractis auribus, ac ossibus nudatis, perũcta cum cochleæ carnibus. Item purulentis auribus inflammatisq́; cum meconio castorio & glaucio. Ad varos autem cum casia & melle illinitur. Impetigines ex aceto purgat. Defluentes capillos cum ladano & vino myrteo illita, firmat. Diuturnas distillationes lenit, illitis pinna naribus. Oculorũ vlcera complet. Albugines tollit. Caliginem discutit. Sca-

briciē læuigat. Fit e myrrha peride atq; thure fuligo, & vt postea ostē demus, ad eadem conueniēs.

De Beotica myrrha CAP. LXXVIII.

Eotica myrrha, dissecta radix est arboris cuiusdam in beo
b tia nascētis. Melior est quæ myrrham odore repræsentat. Vis ei calfactoria inest. Emollit discutitq;. Suffimētis com modissime inseritur.

De Styrace CAP. LXXIX.

Tyrax lachryma est arboris malo coroneæ similis. Præfer
f tur sordescens, flauus, resinosus, albicantibus grumis, q̄ plurimum in sua odoris gratia permanens. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit, qualis e castabala vrbe, pissidia, & cilicia deuehitur. Deterior niger, furfurosus, canoq; situ obductus. Cæterum lachryma inuenitur gummium similitudine, perlucida, & myrrhæ æmula. Verum perpauca manat. Adulteratur ligni scobe quam vermiculi erodentes excusserunt, melle, & iridis crassamento. & quibusdam alijs. Alij cærā aut adipem odoribus imbutum, flagrantissimis solibus cum styrace subigunt, et per laxa cribri foramina in frigida aqua vermiculos exprimūt, venūdantq;. Styracen hunc, quoniam in vermiculorum speciem contrahatur, scoleciten cognominant, quē tanq̄ syncærum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. Siquidem acer admodum est, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, et concoquit. Medetur tussi, destillationibus, raucedini, grauedini, et retusæ voci. Vuluæ præclusæ duriciaue laboranti conuenit. Cit mēses potu appositúq;. Aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina bibatur. Miscetur vtiliter discutientibus malagmatis, acopisq;. Adoletur autem & igni torretur, vt fiat ex eo veluti ex thure fuligo, ad eadē conueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in syria styracinum oleum cōponitur. quod calfacit vehemēter, & emollit. Verum caput dolore afficit, adgrauatq;, et soporem adfert.

De Bdelio. CAP. LXXX.

Delium alij Bolchon appellāt, alij madelcon. Lachryma est
b saracenicæ arboris. Probatur gustu amarū, trāslucidum taurini glutinis in morem, intus pingue, liquescens facile, ligni ac sordis expers, suffitu oderatum, vngui simile. Est etiamnum bdelij genus sordidum, nigrum, in offas conuolutum, aspalathi odore, ex india aduectum. Defertur etiam a petra oppido siccum, resinosum, liuescens, sed facultate secundum. Adulteratur gummi. sed ita vitiatum nō perinde gustui amaritudinem repræsentat, nec vsq; adeo suffitionibus

odoratũ. Calfacit et emollit. Duricias, et turgẽtia guttura, humidasq; hernias discutit cũ ieiuna saliua impositum. Vuluæ spiracula laxat appositu et suffitu. Et partus humiditatesq; omneis extrahit. Calculos potu comminuit. Vrinam mouet. Tussientibus, a serpente percussis, vtilissime datur. Valet ad rupta, vulsa, intentas laterum membranas, et discursantes spiritus. Malagmatis inseritur, quæ contra duricias et neruorum nodos prosunt. Contusum resoluitur affuso vino aut aqua calida.

De Thure CAP. LXXXI.

Thus in ea gignitur arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere masculum, stagonias appellatum, suapte natura rotundũ. Tale autem indiuiduũ est, candidũ, cũ frãgitur intus pigue, in suffitu statim ardẽs. Indicũ vero fuluescit, et colore liuet. Sed rotundum industria factitant. Nam in quadrangulares formas dissectum dolijs versant, donec rotunditatẽ cõtrahat. Verum huiusmodi thus tẽpore flauescit, quod atomum aut syagrum appellant. Secundum locum habet arabicum, et in smylo nascens, quod aliqui copiscum vocant, minus multo et fuluius. Est et genus aliud cui amymitæ cognomen est, alioqui candidum, quod dum mollitur mastiches more digitis cedit. Adulteratur pini resina & gummi, quod facile depræhendi potest. siquidem suffitum gummi flammam non eiaculatur, & resina in fumũ euanescit. Thus vero statim ardet. Idem maleficium odor prodit. Ad calfaciendum & astringendum pollet. Oculorum caliginem discutit. Caua vlcera complet. Et ad cicatricem perducit. Crueta vulnera glutinat. Infrenatq; sanguinis eruptiones, etiam si cerebri membranis effluat. Vlcera quæ cacoethe vocantur & sedis et reliquarum partium permulcet, tritum cum eo & lacte linamentum. Formicantes verrucas inter initia, impetiginesq;, ex aceto & pice illitum tollit. Ambusta igni, pernionesq; cũ suillo adipe aut anserino, & vlcera in capite manãtia cum nitro, si infricetur sanat. Paronychijs cũ melle, auribns fractis cum pice, medetur. Ad reliquos aurium dolores cum dulci vino infunditur. Imflãmatæ a partu mãmæ cum cimolia & rosaceo magna vtilitate perunguntur. Additur ad arteriæ viscerumq; medicamenta. Prodest sanguinis excreationi potum. Sed in secũda valetudine haustum insaniam monet, & largius cum vino potum interficit. In fictili mundo thus crematur flagrante glebula succẽsum a lucerna, donec exuratur. post perfectam vstionem operire oportet, vsq; dum restinguatur, sic enim in cineres redigitur. Aliqui ollulam æneo vase cauo circa medium perforato cigunt ad excipiendam fulliginem, vt in eius mentione mox ostendemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in furnum indito, cremãt. Fictili etiam nouo viuacibus prunis torre-

tur, dum non amplius bullet, aut vaporem emittat. facile enim commi nuitur quod perustum non est.

De Cortice thuris. CAP. LXXXII.

p Ræfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis, minime scaber, sine membranis. Adulteratur admisto pini aut nucis eius cortice, sed horum index ignis est. Siquidẽ reliqui cortices suffiti nequaq̃ incenduntur, sed sine odore fumum eructant. Thuris vero cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporẽ eiaculat. Thuris modo vritur. Et vis eadẽquæ thuri, sed validior astri gentiorꝙ. Quare cruentis excreationibus, vuluis fluctione laborantĩ bus, in pesso confert. Ad caua oculorum vlcera, cicatrices, sordes ꝙ efficax est. Tostus scabris lippitudinibus auxiliatur.

De Manna thuris. CAP. LXXXIII.

m Anna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puri tate. Vim habet eandem quam et thus, sed inualidiusculam. Sunt qui cribrata pini resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant. sed hæc igne depræhenduntur. Neꝙ enim eque suffitu aeriũ vaporẽ sed fuliginosum & impurum expuit. & permistũ suaueolentiæ odoris virus habet.

De Fuligine thuris. CAP. LXXXIIII.

f Vliginem thuris sic facito. Forcipicula, lucernis accẽsas sin gulatim thuris glebas, ĩ nouã fictilẽ ollã concauã imponito. & æreo vase in medio perforato, detersa diligẽter sorde, obte gito. Aliã admoueto, in altero aut vtroꝙ labro, subiectis quaternũ digitorũ altitudine lapillis, quo facilius perspici queat, si vrãtur. Et qua locus capax fuerit, glebulas alias supponito. & antea quã prorsus pri or gleba restinguatur, aliam imponito. donec sufficientem fuliginem videaris aggregasse. Continuo tamẽ externæ æramenti partes spõgia aqua frigida madefacta, abstergãtur. Ita enim temperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit. Quæ alioqui per leuitatẽ decidua, thuris cine ribus admiscetur. Derasa itaꝙ fuligine, cinis cremati thuris seorsum substrahẽdus est. Idem opus quoad satisfactum tibi videbitur, obeundum. Oculorum imflammationes mitigat, Fluctiones suspendit. Vlce ra purgat. Caua explet. Carcinomata sistit.

De Fuliginis compositione. CAP. LXXXV.

s Imili modo e myrrha, resina, styrace, reliquisꝙ lachrymis, fuligo excipitur, ad eadem conueniens.

De Pinu & picea. CAP. LXXXVI.

p Inus & picea generi eidem ascribuntur, sed quandam flagit tant specierum distinctionem. Arbores vulgo cognitæ. Quarum cortex astringit. Prodest tritus & illitus intertri-

gini, vlceribus summũ corpus occupantibus, ambustisq; cum spuma argenti & mãna. Vlcera delicatulorum acrimoniam recusantium cærato myrtino exceptus ad cicatricem perducit. Tritus cum sutorio atramento serpentia cohibet. Suffitu partus et secundas eijcit. Potus aluum sistit. Vrinam mouet. Folia eorum trita & illita inflammationes leniunt. Vulnera ab inflãmatione vindicant. Trita autem & decocta in aceto, feruenti collutione, dentium dolores mulcent. Hepaticis vtilia sunt, drachmæ pondere in aqua aut mulsa pota. Pineæ nucis cortex & folia potu eadem præstant. Teda particulatim secta si in aceto coquatur, et decocto dens colluatur, dolores leuat. Ex his etiam fit spatha acoporũ pessorumq; cõpositionibus idonea. Quinetiam earum crematarum fuligo ad librarij atramenti confectionem excipitur. Ea circumlitionib⁹ efficacissime imponitur, quib⁹ palpebras ornãt, coloremq; mentiuntur, calliblephara græci vocãt. Arrosis oculorum angulis, callosis glabrisq; genis, & collachrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum piceæq; fructus, qui in conis inueniũtur. Vim astrictoriam habent, et aliqtũ excalfaciẽtem. Tussi & pectoris vitijs auxiliãtur, per se, aut ex melle sumpti.

De Pineis nucibus CAP. LXXXVII.

n Vces pineæ cum repurgatæ mãduntur, aut cũ passo aut cucumeris semine bibuntur, vrinam ciẽt. Acrimonias in renibus aut vesica hebetant. Stomachi rosiones leniunt, datæ cum portulacæ succo. Virium imfirmitatem roborant. Corruptorũ quoq; humorum labẽ obtũdunt. Pineæ nuces recenter arboribus decerptæ in passo franguntur, & decoctæ, vetustæ tussi ac tabitudini conferunt, si quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

De Lentisco. CAP. LXXXVIII.

l Entiscus nota arbor est, cui vis inest astrĩgẽdi. Semini enĩ, folio, ramo, cortici, radicibusq;, cognatæ insunt vires. Liquamentum autẽ ita fieri solet. Folia cortex & radix in aqua coquũtur, et vbi abũde cocta sũt, folia abijciũtur. Aqua denuo coquitur, donec mellis habeat crassitudinẽ. Lentiscus sua astringẽdi dote, valet aduersus sanguinis reiectiones, alui profluuia, & dysenterias in potu. Item contra eruptionem sanguinis e vulua & eiusdem aut sedis procidentia. In totum acatiæ & hypocystidis vicem repræsentat. Idem facit succus e tritis folijs. Decoctum fotu caua explet. Et fracta ossa ferruminat. Vuluæ fluctiones sistit. Nomas arcet. Vrinã pellit. Motus dentium collutione stabilit. Virẽtes surculi calamulorum vice dentibus repurgãdis affricãtur. Fit e semine oleum, quod prodest cum quid astrĩgi opus est.

De Resina lentiscina. CAP. LXXXIX.

l Entiscus resinam gignit, quæ lentiscina cognominatur, et ab aliquibus mastiche. Pota vtilis est sanguinem reijcientibus, & tussi veteri. Stomacho auxiliatur, sed ructum mouet. Additur in dentifricia & illitiones faciei ad nitorem cutis conciliandum. Palpebras oculis incommodas replicat. Manducata halitum oris cōmendat. Gingiuas contrahit. Optima & copiosissima in insula chio prouenit. Præfertur nitedulæ modo resplendescens, & cādore tyrrhenicæ cæræ similis, adulta, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris, resinæq; mistura.

De Terebintho. CAP. XC.

t Erebinthus cognita arbor est, cuius folia et semen & cortex astringunt, & ad eadē ad quæ lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptaq;. Fructus esui aptus est, sed stomacho aduersatur. Excalfacit. Vrinā mouet. Venerē excitat. Cōtra phalangiorū morsus conuenienter in vino bibitur. Resina eius ex petra arabiæ oppido defertur. Prouenit etiam in Iudæa, syria, cypro, aphrica & cicladibus insulis. Sed præualet candida, perlucida, vitreo colore & in cæruleum vergēte, odorata, terebinthū olens. Terebinthina resinas omneis antecedit. proxima lentiscina, & e pinu et abiete. Has sequitur e picea et pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, mollire, discutere, expurgare. Tussi ac tabi conueniunt per se, aut in eclegmate ex melle. Vitia pectoris expurgant. Vrinam cient. Cruda concoquūt. Ventrē emolliunt. Palpebras commodissime replicant. Lepras tollūt, cum erugine ac sutorio atramento, nitroq;. Auribus saniem emananti bus, item in pruritu genitalium vtiles. Malagmatis, acopisq; ammiscentur. Laterum doloribus illitu aut appositu auxilio sunt.

De liquida resina e pinu & picea. CAP. XCI.

l iquida resina e pinu & picea, a Gallia et hetruria conuehi solet atq; oli a Colophone petebat, hinc Colophonie sibi cognomētū vēdicauit. A galatia quoq; alpibus cōtermina, quā vernaculo nomine laricē appellant incolæ. Ea i linctu magnopere prodest tussi veteri. Colore inter se distant. Siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine, vt larigna. Cupressus etiam liquidam fundit resinā, quæ ad eadem pollet. Quæ vero spissarū generi ascribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longe omnium odoratissima, translucēs non russa, nec humida, quandam ceræ faciem præbens, et friabilis. E picea et abiete resinæ, cæteras antecedunt. odoratæ enim sunt, atq; thus odore imitantur. Præstantiores a pytiusa insula deferuntur, quæ secundum hispaniā sita est. Sed quæ e picea, nucibus pineis & cupres-

ſo manarunt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Verumtamen eorumdem gratia vt illæ ſumi ſolent. Lentiſcina terebinthinæ correſpondet. Vritur reſina omnis liquida in vaſe quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur. Itaq; reſinæ congius, in duobus aquæ pluuiæ coquitur, ſubiectis leuibus prunis, reſina aſſidue mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis et ſtridula reddatur, ac digitis cedat. Cæterum vbi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum vocant, id eſt non illitum, reconditur. Fiet etiam eximij candoris, ſi reſina omnis eliquata præcoletur, quo fœculenta ſordes excernatur. Vruntur quoq; ſine aqua, primum lento igne, & vbi coire cœperunt, maior carbonum ſtrues ſupponitur, & triduo citra intermiſſionem diſcoquuntur, vſq; dum ſuum odoris virus exuerint. Mox vt dictum eſt reponuntur. Spiſſam vnius diei ſpacio decoxiſſe ſatis eſt. Vſtæ odoratis malagmatibus, & acopis & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles ſunt. E reſina perinde atq; thure fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea, quibus palpebras fucant, & colorem mētiuntur. Prodeſt glabris genis, collachrymationibus, eroſiſq; oculorum angulis. Ex ea fit atramentum ſcriptorium.

De Pice liquida. CAP. XCII.

PIx liquida quam alij conum vocant, e pinguiſſimis pini piceæq; lignis congregatur. Optima eſt ſplendens, ſyncæra, læuis. Contra venena, phthiſin, purulentam excreationem, tuſſe, ſuſpiria, & pectoris humores qui difficile extuſſiuntur, efficax eſt, eclegmate cyathi menſura cum melle dato. Tonſillarum & vuæ inflammationes, anginæq; vtiliter perunguntur. Purulentis auribus infunditur cum roſaceo. Et illinitur cum trito ſale ſerpentium morſibus. Adiecta vero pari cæra ſcabros vngues extricat. Tubercula vuluæ, et duricias ſedis, diſcutit. Cum farinaq; hordeacea et pueri impubis vrina decocta, ſtrumas rumpit. Cohibet vlcera quæ ſerpunt, cū pineo cortice, aut ſulphure, aut furfuribus illita. Cæterū cum thuris manna & cærato ſubductos vlcerū ſinus conglutinat. Rimis ſedis & pedū, magno auxilio illinitur. Vlcera replet, & cū melle purgat. Quin & cū vua paſſa & melle carbūculos, & putrida vlcera emar

ginat. Erodentibus medicamentis quas ſeptas vocant, probe immiſcetur.

De Picino oleo. CAP XCIII.

e Pice fit quod piſſelæon appellant, ſeparato liquore aquoſo qui ſupernatat pici, ſicut ſerum lacti. Nam expanſa quamdiu pix coquitur ſupra cortinam vellera madeſcunt, acceptoq́ halitu eius exprimuntur in vas. Quas pix liquida præbet vtilitates. Alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitum, quibus & liquida pix medetur. Iumentorum vlcera ſcabiemq́ emendat.

De Fuligine liquidæ picis. CAP. XCIIII.

f It hoc modo e liquida pice fuligo. In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq́ fictili vaſe in clibani ſpeciem conformato, ſuperius in anguſtum fornicato, inferius perforato vt clibani eſſe ſolent, operito, & adoleri ſinito, conſumptoq́ liquore nouum infundito, quo ad ſufficientem vſui fuliginem collegeris. Vis ei adſtringens, acriſq́. Vſui eſt ad pigmenta quibus palpebras linunt & venuſtant, & ad circunlitiones, itē vbi glabris genis pilos reſtitui oportet, ad imbecilles lachrymoſoſq́ oculos. Inſuper ad eorumdem vlcera non inutilis eſt.

De Sicca pice. CAP. XCV.

l Iquida pix decocta in ſpiſſam coit, quam vocant aliqui palimpiſſam, quo in genere quædam viſci modo lenteſcit, boſcas cognominata. Altera ſicca eſt. Probatur pura, pinguis, odorata, ſubruffa, reſinoſa. Calfactoriam vim habet. Dura emollit. Pus mouet. Tubercula panoſq́ diſcutit. Vlcera replet. Vulnerarijs medicaminibus commode permiſcetur.

De zopiſſa. CAP. XCVI.

z Opiſſam aliqui aiunt deraſam nauibus reſinam cum cæra, quam alij apochyma appellant. Ea diſſipandi naturam habet. quoniam marino ſale macerata ſit. Alij pineam reſinam hoc nomine vocauerunt.

De Bitumine. CAP. XCVII.

Itumen iudaicũ cæteris anteponitur. Cuius probatio est vt
b purpuræ modo splẽdeat, sitq́ graue, ac validũ odorẽ vibret.
Nigrum autẽ et sordidum, vitiosum est. Adulteratur pice.
Gignitur i fœnice, babylone, zacintho, et sydone. Liquidũ iuenitur in
Agragrantino siciliæ, fontibus innatans, quo vtuntur ad lucernarũ
lumina olei vice. Hallucinãtur qui id sicilicum oleũ nominant. Nãq́
liquidi bituminis genus esse constat.

De Pissasphalto. CAP. XCVIII.

Ascitur in apolloniatarũ agro circa epidamnum quæ pissas
n phaltos appellatur. Ea ceraunijs montibus deuoluta, impe-
tu fluminis rapitur, æstuq́ in littus expuitur, illic coacta in
glebas. Mistam bitumini picem redolet.

De Naphtha. CAP. XCIX.

Aphtham vocant babylonij, bituminis colamen, colore cãdi
n dum. Inuenitur etiã nigrum. Vis ei ignium rapax, ita vt ex
spacio protinus in eam transiliãt. Ad suffusiones oculorum,
et albugines vtilis. Bitumen omne discutit, glutinat, emollit. Ab inflã
matione tuetur. Vuluarum procidẽtia, strangulationesq́, olfactu, suffitu
impositu, emendat. Comitiales morbos suffitum depræhẽdit, gagatis
lapidis more. Purgationes mulierum cum vino et castorio potum eli-
cit. Tussim veterẽ et anhelitũ adiuuat. Serpẽtiũ morsibus, coxendicũ
laterũq́ doloribus, auxiliatur. Datur cœliacis in catapotio deuorãdũ.
Cum aceto potum discutit sanguinem concretum. Dysentericis cum
ptisana liquatum infunditur. Distillationibus suffitione medetur. Mi-
tigat dentium dolores oblitum. Cæterũ pilos incommodos siccum re
plicat, specillo impositum. Concalfactum autem et cum farina horde-
acea nitro et cæra illitũ, podagris, articulorũ doloribus, lethargicisq́
prodest. Pissasphaltos eadẽ quæ pix et bitumen si miscantur potest.

De Cupresso. CAP. C.

Vpressus refrigerat et astingit. Cuius folia ex passo et exigua
c myrrha vesicæ rheumatismis, et vrinæ difficultati auxilian-
tur. Pilulæ autem ex vino tusæ in dysenteria, alui fluctione,
tussi, et orthopnœa, aut si reijciatur sanguis, conuenientissime bibun-
tur. Earum decoctum eosdem præbet effectus. Tusæ cum fico durici-
as emolliũt. Nariũq́ polypo medẽtur. In aceto coctæ & cũ lupinis de
tritæ scabros vngues eijciunt. Hernias intestinorum prolapsu erũpẽ
tes illitu reprimũt. Folia eadẽ præstãt. Pilulæ cũ arboris coma suffitæ,
culices abigere existimãtur. Folia trita & ĩposita vulnera cõglutinant:
Sãguinẽ supprimũt. Capillũ ex aceto tingũt. Illinũtur per se aut cũ

poleta ignibus sacris, vlceribus quæ serpũt, carbũculis, & oculorũ inflammationibus. Admota cum cærato stomachum corroborant.

De Iunipero parua. CAP. CI.

i Vniperum paruam græci arceuthida, aliqui Mnesitheum, Alij acatalidem, ægyptij Libium, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant. Eius duo genera. Altera maior, altera minor. Vtraq; acris est. Excalfacit, & vrinam mouet. Accensa serpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnũquam grandescere, aliæ nucem ponticã æquare inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamare, quæ archeutidis etiam nomẽ id est iuniperi retinuerunt. Modice calfaciũt & astringunt, stomacho vtiles. Contra pectoris vitia, tussim, inflationes, tormina & serpentium ictus efficacissime bibuntur. Vrinam cient. Vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulatui subueniunt. Folia acrimoniam habent. Ideo tam ipsa q̃ eorum succum ex vino contra viperarum morsus illini, aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus lepras eximit. Ramenta ligni deuorata interficiunt.

De Iunipero magna, CAP. CII.

i Vniperus magna, quam aliqui syluestrem cupressum appellant, alij Mnesitheum, alij Acateram, Romani Iuniperum, vulgo cognita est, cupresso assimilis. Asperis maritimisq; locis plerumq; nascitur, easdem quas supradicta vires habens.

De Hærba Sabina. CAP. CIII.

g Ræcis brathy, alijs baryton, alijs baron, romanis hærba sabina appellatur. Duorum generum est. Vna folijs cupresso similis, spinis horridior, grauiter olens, acris & feruens. Arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinem fundit. Huius folijs nonnulli pro suffitu vtuntur. Altera tamaricæ folio similis est. Vtriusq; folia nomas sistunt. Collectiones illitu mitigant. Et cũ melle nigricias sordesq; repurgant. Carbunculos cũ vino pota rumpũt. Sanguinem per vrinã eliciunt. Partus apposita extrahunt. Et suffitu idem præstant. Vnguentis calfacientibus immiscẽtur & priuatim gleucino.

De Cedro. CAP. CIIII.

c Edrus arbor magna est, ex qua picẽ colligunt, quæ cedria vocatur. Iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas.

De Cedria. CAP. CV.

c Edria optima est crassa, perlucida, validi odoris. quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. Cui ea vis inest vt defuncta corpora conseruet, et viuentia corrumpat. Qua ex cau

sa mortuorum vitam aliqui appellauere. Vestimenta quoq; & pelles, eximia calfaciendi et siccandi dote, corrumpit. Magni ad ocularia medicamenta vsus. Quippe illita oculis claritatem affert. Albugines cicatricesq; detergit. Instillata autem cum aceto, vermes auriū necat. Cū hyssopi decocto īfusa, sonitus sibilosq; sedat. Cauis dētiū idita eos frangit, & dolores leuat. Quaproter cū aceto colluere eosdem prodest. Perunсto ante coitū genitali abortiuum fieri constat. Anginæ ea perunguntur. Tonsillarū inflāmationibus auxilio est. Lendes pediculosq; illitu enecat. Cerastæ morsibus cū sale imposita subuenit. Cōtra hausta leporis marini venena, in passo sumpta auxiliatur. In elephātia aut linctu, aut perunctione proficit. Pulmonū vlcera purgat, & si cyathus eius sorbeatur, persanat. Tineas & cætera vētris animalia necat. Infusa partus extrahit. Fit et oleū, a cedria separatum dum coquitur, velleribus supra halitum eius expassis, vt in pice. Eiusdē ad omnia vsus. Priuatim vehemēter perunctum scabiem quadrupedum, canum. boumq; persanat. Inhærentes ricinos enecat. Vlcera quæ ex tonsura accœperunt, ad cicatrices perducit.

De Cedride. CAP. CVI.

Cedrides cedri fructus vocātur. Calfactoriā vim habet. Stomacho aduersantur. Auxilio sunt tussi, cōuulsis, ruptis, strāguriæ. Menses ciunt, ex polline piperis poti. Contra haustū leporem marinū in vino sumuntur. Serpentes fugantur, perunсto ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. In antidota addūtur. Fuliginem quomodo ex pice, congeri oportet, quæ eandē quā picea fuligo vim præbet.

De Lauro. CAP. CVII.

Laurus quædam tenui folio cōstat. Altera latiore. Vtraq; excalfactoriam naturā habet & emollientē. Vnde decoctū earū in muliebres insessus additū, vuluæ & vesicæ vitijs conuenit. Virentia folia sensim substringunt. Illita quoq; vesparū apiumq; ictibus opitulantur. Eadē cū polenta aut pane illita inflammationem omnē mitigant. Sed pota stomachū effundunt. et vomitiones mouēt.

De Baccis lauri. CAP. CVIII.

Lauri baccæ magis q̄ folia calfaciunt. Ergo in eclegmate cum melle vel passo prosunt tabi, orthopnoeæ, & omnibus thoracis rheumatismis. Contra scorpionū ictus ex vino bibūtur. Vitiligines emaculant. Succus baccarum vtilissime aurium dolori et grauitati instillatur, cū vino vetere et rosaceo. In medicamēta autem adijciūtur quæ neruorū lassitudines reficiūt, acopa vocant, et ad vnguenta quæ calfaciunt et discutiunt. Cortex radicis calculos rumpit.

Partus necat. Hepaticis prodeſt, tribus obolis in vino odorato potus.

De Platano. CAP. CIX.

Enerrima platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum
t fluctiones ſiſtunt. Tumores & inflammationes leuant. Deco
ctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ
in vino potæ, ſerpentium morſibus auxiliantur. Exceptæ autem adipe
igni ambuſta ſanant. Incidens foliorum pilularumq; lanugo, oculos &
aures defendit.

De Fraxino. CAP. CX.

Raxinus arbor nota eſt, cuius folia cum ſucco peruncta, aut
f ex vino pota, viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis
ex aqua illitus lepras eximit. Ramenta ſcobemq; potu, per-
niciem afferre tradunt.

De populo alba. CAP. CXI.

Otus albæ populi cortex vnciæ vnius pondere, iſchiadicis
p ac vrinæ ſtillicidio prodeſt. Abortiuum fieri tradunt, ſi cum
mulino rene bibatur. Folia quoq; cum vino poſt purgatio-
nes pota, idem præſtare produntur. Tepens foliorũ ſuccus vtiliter au-
rium dolori inſtillatur. Pilulæ quæ primo foliorũ partu exiliũt, illitæ
cum melle, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderũt cor
ticem albæ populi particulatim cæſum, & ſulcis ſtercoratis mandatũ,
omni tempore anni edules fungos proferre.

De Macere. CAP. CXII.

Acer ex barbaria aduehitur, cortex flaueſcens, craſſus, guſtu
m perq̃ aſtringens. qui contra cruentas excreationes, dyſente-
rias, & alui fluctiones bibitur.

De Vlmo. CAP. CXIII.

Lmi & folia & cortex & rami, vim habẽt ſpiſſandi. Folia trĩ
v ta ex aceto ad lepras efficaciter illinũtur. Vulnera glutinant,
ſed multo magis corticis tilia, ſi faſciæ loco intorqueatur. Nã
lori more flecti poteſt. Craſſior cortex in vino aut aqua vnciatim po-
tus, pituitas trahit. Fracta oſſa celerius ſolideſcunt, ſi decocto foliorũ
corticis aut radicis foueãtur. Humor in foliculis enaſcens prima ger-
minis eruptione, cuti illitus nitorẽ inducit, faciemq; ſplendidiorẽ præ-
ſtat. qui dũ ſiccatur, in animalia abit, quæ culicũ formam gerunt. Folia
cum tenereſcunt, holerum more ad obſonia vſurpantur.

De Lignorum marcore. CAP. CXIIII.

Ncidens caudicibus ligniſq; veteribus caries congeritur,
i quæ farinæ modo illita, vlcera purgat, & ad cicatricem per-
ducit. Serpentia cohibet, ſi cum pari aniſo & vino ſubacta,

linteisq; imposita, illinatur.

De Populo nigra. CAP. CXV.

p Opuli nigræ folia cum aceto illita, magna vtilitate podagricis doloribus illinuntur. Resinam populus fundit, quæ in malagmata additur. Semen potum ex aceto comitialibus vtile est. Lachrymam commemorant, quæ i padum amnem defluat, durari ac coire in succinum, quod electrum vocant, alij chrysophoron. Id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur. Tritum, potumq;, stomachi ventrisq; fluctiones sistit.

De Harundine. CAP. CXVI.

i N harundinum genere quædam nastos vocatur, ex qua sagittæ factitari solent. Alia fœmina qua tibiarum ligulas efficiũt Alia quod fistulis addicta sit, Syringias, cui multũ inest carnis, crebris cincta geniculis, ad librorum cõscriptionem accõmodata. Alia crassa, cõcaua, apud amnes nascens, quæ a quibusdam cypria, ab alijs donax appellatur. Alia phragmites seu vallatoria, gracilis, cãdicans, vulgo cognita. cuius trita radix per se, aut cum bulbis suis illilita, spicula aculeosq; corpore extrahit. Luxata, lumborũq; dolores, cũ aceto mulcet. Virentia folia tusa & imposita ignibus sacris medẽtur, & cæteris inflammationibus. Corticis cinere perunctæ cum aceto alopeciæ sanantur. Paniculæ lanugo si aures intrauerit, exsurdat. Eundẽ effectum implet harundo quæ cypria dicitur.

De Papyro. CAP. CXVII.

p Apyrus qua chartæ fiũt, nullis nõ cognita, præcipue in medicina vtilitatis ad laxãdas fistulas. Madefacta lino inuoluitur vsq; dum inaruerit. Constricta enim atq; immissa in hiatum humore completur, et intumescendo fistulas aperit. Habet nescio quid alimenti radix. Itaq; ægyptij eam mandunt, succũ tantum deuorantes, & mansam expuunt. Ipsis radicibus pro ligno vtuntur. Crematæ papyri cinis depascentia vlcera cum omnium partium, tum oris maxime, cohibent. Verum melius id combusta charta præstat.

De Myrica. CAP. CXVIII.

m yrica seu tamarix arbor vulgo cognita est, cum apud pigras & stagnantes aquas enascatur, fructũ quasi florẽ ferens cõpage muscosum. Aegyptus syriaq; alterã gignũt mitiorẽ, syluestri cætera similem. Fructũ parit gallæ proximũ, inæqualiter asperũ gustu, quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculorum orisq;. Datur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & cõtra profluuia fœminarum, regium morbum, et phalangiorum morsus:

Illitus tumores inhibet. Cortex in eosdem vsus adhibetur. Decoctum foliorum cum vino potum, lienem absumit. Ad dolorem dentium in collutionibus salutare, & mulieribus fluctioni vuluæ oportunis, in desessionibus. Phthiriasi lendibusq; circumfusum prodest. Abundantiam fœminarum sistit impositus arboris cinis. Potorios calices e caudice lienosis moliuntur, quo datus in his potus proficiat.

De Erica. CAP. CXIX.

e Rica fruticosa arbor myricæ similis, longe minor, cuius flore apes reprobum mel efficiunt. Tam flos quam coma serpentium ictibus illitu medetur.

De Acacalide. CAP. CXX.

a Cacalis fructus est nascẽtis in ægypto fruticis, seminis myricæ quadã tenus similis, cuius aqua in qua maduerit ad collyria additur, quæ ad excitandã oculorũ aciem conueniũt.

De Rhamno. CAP. CXXI.

r Hamnum alij persephonion vocant, alij leucacantham, Romani spinã albam, aut cerualem, Aphri atadim. Rhamnus fruticat, in sepibus ramos ferens rectos & aculeos in acutæ spinæ modum, folijs paruis, oblongis, suppinguibus, teneris. Alterũ ei genus candidius. Tertium nigrioribus latioribusq; folijs constat, et quadam tenus rubentibus. cuius rami quinum cubitorum longitudinem implent, infirmioribus horrentes spinis, innocentioribusq;. Fructum ædit latum, candidum, tenuem veluti foliculum, hastulæ regiæ similem. Omnium folia igni sacro, & serpentibus vlceribus, efficaciter illinuntur. Fama est ramos huius valuis fenestrisve impositos, veneficia depellere.

De Halimo. CAP. CXXII.

h Alimum alij damasonium vocant, alij Erymon, alij Brettanicam, alij Rhabdion, alij Basilion, magi Mercurij basim, aut Osiridis diadema, alij Elystephanon aut sacrum caulem, pythagoras Anthenoros, ægyptij asontiri, alij asphen, alij asealuri, alij asariphen, Latini Albutium aut Ampeluciam. Halimus frutex est sepimẽtis idoneus, similis rhamno, sine spinis, folijs oleæ, sed latioribus. Nascitur in sepibus & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. Radix conuulsa, rupta, torminaq; mitigat, dragmæ pondere in aqua mulsa pota. Eadem lactis vbertatem facit.

De Paliuro. CAP. CXXIII.

p Aliurus frutex cognoscitur aculeatus, durus, cuius semen pingue et fuliginosum inuenitur. Quod potum tussi opitulatur. Vesicæ calculos cõminuit. Serpentium ictibus aduer-

satur. Folia & radix astrictoriam vim habent. Quorum decoctum potu aluum sistit. Vrinam trahit. Contra venena & serpentium morsus auxiliatur. Radix recẽtia tubercula, tumoresq́ omneis discutit, trita & imposita.

De Acuta spina. CAP. CXXIIII.

a Cuta spina, quam pyrinã aut pityanthen aliqui vocãt, arbor est pyrastro similis, spinosa, et minor. Baccas profert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleũ, radicẽ multifidã, alte descendentẽ. Huius baccæ potu aut cibo, alui profluuium, & abundãtiã fœminarum sistũt. Radix illita aculeos & spicula extrahit. Abortum fieri tradunt, si ter radice vẽter, aut sensim feriatur aut perungatur

De Rubo canis CAP. CXXV.

f Rutex est arboris instar, rubo longe maior. Folia fert multo latiora myrto, firmis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili. qui per maturitatem fulueſcit. et floculos intus continet. Fructus exemptis interioribus flocis arefactus, aluum sistit. Feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infestant.

De Ligustro CAP. CXXVI.

l igustrum arbor est oliuæ folijs circum ramos, latioribus, mollioribus, et virentioribus. Flore candido, muscoso, odorato, semine sabuci, nigro. Optimum nascitur in Canopæ et ascalone. Folia astrictoriam vim habent. Quare commanducata vlceribus oris medentur. Illita feruidis inflãmationibus, carbunculisq́ prosunt. Decocto eorundem igni ambusta fouentur. Capillum ruffant trita folia, que in radiculæ succo maduerint. Flos ex aceto fronti illitus capitis dolorẽ sedat. Cyprinum oleum quod ex eo fit, excalfacit, emollitq́ neruos. quoniã mista quæ feruenti natura prædita sint, assumat.

De Tilia CAP. CXXVII.

t Ilia arbor est ligustri magnitudine. Folijs oleæ, nigrioribus et latioribus. Fructu lẽtisci, nigro, subdulci, racematim cohærente. Asperis nascitur. Huius folia astringũt. ad eadem vtilia ad quæ oleaster, cum astrictione est opus. maxime ad infantium vlcera in ore, commanducata, aut si decocto colluantur. Pota vrinã ac menses cient.

De cisto CAP. CXXVIII.

c istus quem aliqui citharon, aut cissaron vocant, ramosus frutex est, sed improcærus, foliosus, saxosis locis nascens. Folijs rotundis, acerbis, hirsutis. Flos masculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Vis astringens. vnde flores in vino austero bis in die po-

ti, prosunt dysentericis. Et nomas illiti cohibent. Vetustati vlcerum, et igni ambustis cum cerato medentur.

De Hypocistide. CAP. CXXIX.

h Hypocistis Robethron, aut cytinus a nonnullis cognominata, iuxta cisti radices nascitur, floris punici similitudine. Quædam flaua. Altera virens. Tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamq; macerant, et icoquunt, reliquaq; vt in lycio prosequuntur. Vires acaciæ habet. Verum aliquãto magis siccat, et astringit. Prodest dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Fœminarum profluuio et pota et indita.

De Ladano. CAP. CXXX.

e St et alterum cisti genus, ledon a nonnullis appellatũ, frutex simili modo nascens, longioribus folijs et nigrioribus. quæ verno tempore quiddam cotrahunt pingue. Foliorum vis astringens, atq; effectus cisti præbens. Fit ex eo quod ladanum dicitur. Siquidem cum cisti frondes pascuntur capræ hirciq;, pinguitudinem conspicue barba carpunt, et suo lentore vilosis cruribus adhærescentem reportant, quam depectentes incolæ, colantesq; cogunt in offas, et ita recondunt. Alij vero attractis funiculis, insidentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerantq; in ladanum. Maxime probatur odoratum, subuiride, facile mollescens, pingue, quod arenas non collegit, nec squallore obsitum est, resinosum. quale in cypro gignitur. Arabicum vero lybicumq; vilius. Natura ei spissandi, calfaciẽdi, molliendi. Laxat ora venarum. Capillum fluentem continet, addito vino myrrha aut myrteo oleo. Cicatricibus decorem reddit cum vino illitum. Medetur aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum. Suffitu secundas eijcit. Pessis immistum, vuluæ duriciẽ sanat. In medicamenta quæ dolorem tussimq; finiunt & malagmata vtiliter inseritur. Aluum sistit cum vino vetere potum. Et vrinam ciet.

De Hebeno. CAP. CXXXI

h Ebenus optima habetur æthiopica & nigra, nullos habẽs venarũ discursus, factitij cornus læuitate. Cũ frãgitur densa apparet, mordẽs gustu, atq; astringẽs. Suffitur iucũdo odore supra carbones sine fumi tædio. Recens autẽ ad ignẽ prolata ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem flauescit. Altera est Indica internatis segmentis candicantibus, & modice fuluis, item frequentibus maculis. Cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdã sesamina, aut spinea ligna, hebeni vice veneũt. quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, et in purpureas assulas resoluuntur, nichil mordacitatis in gustu nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget,

Ad veteres distillationes, pustulasq; mirũ in modũ pollet. Si quispiã facta ex eo coticula collyrijs vtatur, meli⁹ proficiet. Ad oculorũ medicamenta efficax est, si scobes ramenta ve vino chio die noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli prætrita ramenta excolant, reliquaq; eundem in modum peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi modo, & ita siccis lippitudinibus conducit.

De Rosa. CAP. CXXXII.

r Osa refrigerat & astringit, sed sicca multo magis. Succus recentibus folijs exprimitur, desectis forfice vnguibus, sic appellantur candidæ foliorũ partes. Reliquũ in pila premi & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorũ circũlitiones recõdi. Siccãtur etiamnũ folia rosarum, continuo versata, ne muceãt, neve situs in ijs insideat. Aridis rosis & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, auriũ, oculorum, gingiuarũ, sedis, recti intestini, ac vuluæ, pĩna illitus aut infusus. Eadẽ sine expressione tusa, præcordiorum inflammationibus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illini prodest. Siccis ac tritis fœmina asperguntur. Misceri solent vulnerarijs antidotis atq; compositionibus quas antheras vocant. Folia vruntur in calliblephara. Flos qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarum fluctionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, et cruentas reiectiones sistunt.

De Roseis pastillis. CAP. CXXXIII.

p Astilli quos rodides vocant, hac ratione conficiũtur. Rosarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ exaruerint, drachmæ triginta, indicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ sex, tritæ digeruntur in pastillos, qui trium obolorũ põdus æquẽt. Siccatiq; in vmbra, in fictili non picato, atq; obturato recõduntur. Alij adijciunt costi drachmas duas, iridis illyricæ totidem, & vinum chium cum melle miscent. Mulieribus monilium loco vsui sunt, ad retundendum graue sudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones & diapasmata quæ fiunt ad sudores coercendos, ita vt a balneis inarescant corpora, dein frigida aqua abluantur.

De Lycio. CAP. CXXXIIII.

l Ycium quod aliqui pyxacanthan vocant, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus, folijs buxi, densis, fructu piperis, nigro, læui, amaro, densoq;, cortice pallido, nõ dissimili lycio madefacto, radicibus multis, obliquis, lignosis. Nascitur plurimum in Capadocia, Lycia, & plerisq; alijs locis. Aspera loca amat. Coquũtur rami cum radiculis tusi & ante per aliquot dies mace-

rati,tum abiectis lignis denuo liquor coquitur, donec mellis crassitu-
do fiat. Adulteratur id lyciũ adiecta decoctioni amurca, aut absinthij
succo,aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquẽdum exempta, ocu-
lorum medicamentis additur. Reliquo ad alia vtuntur. Simili modo
fit lycium,semine expresso & insolato. Optimum quod vri potest, re-
stinctumq; rubentem spumam ostendit, glebis extrinsecus nigris, intus
cum fregeris ruffis, ingustabile, cum amaritudine astringens, crocino
colore, cuiusmodi Indicum est, cæteris præstãtius. Lyciũ astrigit. Ca-
liginem oculorum discutit. Genarum scabiem, pruritus, veteresq; flu-
ctiones sanat, Facit ad purulentas aureis, exulceratas gingiuas, tonsil-
las, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusq; illitum. Cœliacis, dysente-
ricis, potum inditumq; cõuenit. Datur sanguinem excreãtibus, & tussi
ex aqua. Contra rabiosi canis morsus in catapotio deuoratur, aut in
aqua bibitur. Flauos facit pilos. Paronychijs, vlceribus quæ serpunt
aut putrẽt, medetur. Fœminarum profluuia appositum sistit. Rabio-
sorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deuoratum, auxilia-
tur. Tradũt Indicum fieri lycium, ex frutice lonchitide appellato. Ea
spinarũ generi ascribitur, ramos rectos habẽs, ternũ cubitorũ lõgitu-
dine, maioresve, rubo crassiores, a radice numerosos. Fructus cortex ru
bescit. Folia oleæ similia. Hærba in aceto decocta proditur lienis in-
flãmationibus et regio morbo mederi. Et fœminarũ purgationes eli-
cere. Asseuerant etiam crudam in potu, eosdem effectus præstare. Se-
men cyatho dimidio potum, pituitam expurgare. Venenis quoq; au-
xilio esse.

De Acacia. CAP. CXXXV.

Acacia in ægypto nascitur instar arboris, frutice spinoso,
a non se in rectum attollente. Florem habet candidum, & se-
men lupino simile in folliculis, ex quo succus expressus sic-
catur in vmbra, niger ex maturo semine, subruffus ex viridi. Eliga-
tur modice ruffus & odoratus. Aliqui folia cum semine exprimunt.
Manat & gummi ex ea spina. Vis ei ad spissandum, refrigerandumq;
efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis. Valet ad ignem sacrũ,
vlcera quæ serpunt, perniones, pterygia, & oris vlcera. Procidentes
oculos reprimit. Mensium abundantiam sistit. Prociduam vuluam co
hibet. Citam aluum supprimit aut potus aut inditus. Capillos deni-
grat. Lauatur oculorum medicamẽtis, trito in aqua, mox effuso quod
concreuerat, donec pura extet aqua. Et ita cogitur in pastillos. Vritur
etiam in fictili nouo fornacibus, torreturq; in carbonum halitu perfla
ta. Spinæ decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spi-
næ gummi, quod in vermiculorum speciem contrahatur, & vitri mo-

do perluceat, ligni expers. Proximum est candidum. Sordidum vero ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit. Et medicamentorum quibus ammiscetur, acrimoniam hebetat. Ambustis ex ouo illitum pustulas non patitur erumpere.

De Acacia altera. CAP. CXXXVI.

a Lterum acaciæ genus in capadocia pontoq; prouenit, ægyptiæ spinæ similitudine, longe minor, tenerior, humilis. Aculeorum vallo munitur, folia habens rutæ. Semen lenticula minus fert autumno, in loculis ternũ quaternumq; seminũ capacibus. Succus eius astringit, viribus inferior. & ocularibus medicamentis inutilis.

De Amurca CAP. CXXXVII.

a Murca expressæ oliuæ recrementum est. Decocta in cupreo vase ad crassitudinẽ mellis astrigit, cæteros præbẽs lycij effectus. Insuper dentiũ dolori, & vulneribus, cũ aceto, vino aut mulso, cõmode illinitur. Additur in medicamenta ocularia, et meatus obstruẽtia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter iufunditur sedis, genitaliũ, et vuluæ exulcerationi. Si vero cum omphacio recoquatur ad mellis crassitudinẽ, cariosos dẽtes extrahit. Iumentorum scabiem cum decocto lupini et chameleonte illita sanat. Cruda et recenti amurca podagras articulariosq; dolores foueri vtilissimum. Perunctain vilosa pelle et hydropicis imposita, tumoris mollem reprimit.

De Vitice. CAP. CXXXVIII.

a Gnon aliqui agynon, alij lygon vocant, alij Amictomiænon, alij tridactylon, magi semnon, alij hæma ideos. Aegyptij sum. Romani salicem marinam, alij piper agreste, alij lecristicum. Vitex seu castus frutex est in arborem assurgens. Nascitur in fluminum ripis, asperisq; locis, ac torrentium alueis. Ramos gerit prælongos, fractu peruicaces, folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius. Vna harum album florem mittit cum purpureo, altera tantum purpureum, & semen vt piper. Excalfactorias vires habet & astrictorias. Semen eius potum venenatis ictibus, aquæ quæ cutem subijt, lienosisq; auxiliatur. Lac euocat. Menses ciet, drachmæ pondere in vino potum. Genituram exoluit. Caput tentat, & soporem affert. Decoctum hærbæ & seminis in desessione, mulieribus vuluæ malo oportunis opitulatur. Item inflammationibus. Purgationes mouet semen cum pulegio potum, etiam suffitu vel appositu. Capitis dolorem dissoluit illitum. Instillatur cum aceto & oleo capiti in letargo & phrenitide. Folia suffitu aut substratu fugant venenata. Illita quoq; serpentium morsibus auxiliatur. Testium duricias cum butyro et folijs

vitium emolliũt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat, et cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;. Virgam qui manu teneat dũ iter facit, negatur intertriginem sentire. Agnum quasi dicas purum vocãt Græci, quoniam matronæ in thesmophorijs atheniensium castitatem custodientes, folijs cubitus sibi sternunt. & lygon quasi vimen, propter inuictam fere ramorum flexilitatem.

De Salice. CAP. CXXXIX.

Alix vulgo nota est, cuius semẽ, folia, cortex, & succus spissã-
s di vim habent. Trita folia cum exiguo pipere et vino pota, ileosis subueniunt. Sumpta cum aqua præstant mulieribus ne concipiant. Salignum semen in potu sanguinẽ expuentibus prodest. Cortex eosdem præbet effectus. Corticis cinis admisto aceto illitus, clauos et callos tollit. Ex folijs et cortice succus cũ rosaceo in calice punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtilissimum. Furfures purgat in corpore. Excipitur succus qui manat ex ea, cum floret exciso cortice. In plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda quæ obstant oculis, suam vim præbet

De Syluestri olea. CAP. CLX.

ylueſtris oleæ, quam aliqui oleastrum appellant, alij æthiopi-
s cam oliuam, folia astringunt. Trita autem & imposita ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, paronychia, nomasq; cohibent. Crustas emarginant cũ melle illita. Quinetiam sordida repurgant. Inflammationes panosq;, cum melle imposita discutiunt. Cutem a capite vulsam conglutinant. Oris vlceribus com manducata medentur. Succus et decoctum eosdem habent effectus. Sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus succus inhibet. Vuæ oculorum pustulisq; prodest. Vlcera & veteres deflictiones sistit. Quapropter in collyria additur, ad genarum erosiones perq̃ vtilis. Exprimitur succus tusis folijs, affuso vino ex aqua, siccatusq; sole in pastillos digeritur. Sed longe validior ad recondendum succus habetur, qui cum vino q̃ cum aqua expressus est. Auribus subuenit, siue vlcerentur, siue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cnm floribus folia, vt spodij vicem cinis præstet. In cruda olla oblito ore luto, vsq; dum figlinũ percoquatur, restinctaq; vino & rursus subacta, eodẽ modo vruntur. Postremo cerusæ modo elota coguntur in pastillos. Huiuscemodi cinerem in medicamentis oculorum constat spodio non cedere. Sed eisdẽ viribus præditum esse putandum est. Foliorum satiuæ oleæ eadem vis intelligitur, sed aliquanto inferior. Vnde ocularibus medicamẽ-

tis ob suam mitiorem vim conuenientior est. Sudor ligno virenti accēso manans, illitu sanat lichenas, furfures, et scabiem. Oleaginum semen illitum medetur furfuribus, et vlceribus quæ depascunt vorantq́. Quod autem intra nucleum est ex adipe & farina scabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis CAP. CXLI.

c Olymbades tritæ & ambustis illitæ, pustulas gigni prohibēt. Sordida vlcera purgant. Muriæ succus collutas gingiuas contrahit. Et motus dentium firmat. Oliua flaua & recēs stomacho vtilior est. Vētri difficilis. Nigra autem & matura, corruptioni oportuna est. Stomacho aduersatur. Oculis non conuenit. Capitis dolorem mouet. Arefacta illitu depascentia vlcera sistit. Et carbunculos emarginat.

De Oleo syluestris oliuæ CAP. CXLII.

o Leum syluestris oliuæ humidis gingiuarū vitijs colluitur. Dentiū mobilitates stabilit. Calfacti fotus, gingiuis fluctione laborantibus vtilis est. Lanā enim specillo circūligatam oleo madefacere oportet, et gigiuis admouere, donec albæ spectētur.

De Lachryma æthiopicæ oleæ. CAP. CXLIII.

l Achryma quam æthiopica olea stillat, scamoniæ similis est, fulua, stillis exilibus constans, mordax. Quæ autē ammoniaci, aut gummi similitudinem refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastriq́ similem lachrymam sudāt, quæ cōmode ad oculorū hebetudines illinitur. Cicatrices albuginesq́ illitu emendat. Vrinā et menses ciet. Cauis dentiū īpressa, ad dolores efficax est. Inter venena scribitur. Partus pellit. Lepras et īpetigines sanat. Appellatur autē æthiopica et agrestis olea.

De quærcu CAP. CXLIIII.

qVærcus omnis adstrictoriā vim habet, præsertim liber qui cortici & ligno intercedit. Quinetiā tunica putamini glādis subiecta. Decoctum ex ijs datur dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pesso, fœminis fluctione vuluæ laborantibus subijcitur.

De Glande. CAP. CXLV.

g Landes eosdem effectus exhibent. Vrinā ciunt. Capitis dolorem & flatus in cibum sumptæ pariunt. Resistunt esitatæ venenatorum ictibus. Decoctum corticis cum lacte vaccino potum prodest contra toxica. Intritæ crudæ, inflammationes illitu leniunt. Ad duricias quas cacoethæ vocant, & malefica vlcera cum salsa axungia conueniunt. Iligneæ glandes viribus quærnas præstant.

De Fago & ilice. CAP. CXLVI.

f Agus & ilex quærcus generi assignantur, & consimile munus obeũt. Ilignæ radicis cortex cum aqua coctus dum elis quescat & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tusa & trita tumoribns prosunt. Et imbecillas membrorum partes corroborant.

De Castaneis. CAP. CXLVII.

ſ Ardianæ glãdes quas aliqui castaneas, aut lopima, aut glandes Iouis appellãt, adstringunt, similesq; effectus præbent. Præfertur tunica quæ carnem & corticem media intercursat. Caro his qui ephemerum biberunt conueniens est.

De Galla CAP. CXLVIII.

g Alla fructus est quærcus. Aliqua omphacitis appellat̃, parua quidẽ sed torosa, solida, nullo foramine peruia. Altera plana leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est. Vtriusq; vis vehemẽter adstrigere. Tritæ excrescẽtia in carne, fluctiones gingiuarũ & vuæ, atq; oris vlcerationem cohibent. Nucleus, dẽtium caruernis inditus dolorem sedat. Crematæ carbonibns donec igne flagrent & vino aut aceto aut acida muria extinctæ, sanguinem supprimunt. Decoctum quibus insidere expedit efficax est. Et contra vuluas procidentes, fluctionesq;. Capillos denigrant aceto aut aqua maceratæ. Dysentericis cœliacisq; cum vino aut aqua tritæ coueniẽnter illinuntur, aut bibuntur. Obsonijs addi debent, aut integræ in aqua præcoqui, in qua nonnihil excoquendum est, quod ipsis conferat. In summa his vtendum ad adstringenda quæ opus sunt.

De Rhoe. CAP. CXLIX.

r Hus quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semen est coriarij fruticis. Ita vocari solet, quoniam coriorum infectores ea vtantur ad inspissandas pelles. Arbuscula in petris nascens, binum cubitorum altitudine, folijs oblongis, rubicantibus, in ambitu serratis, acino vuarum gracilium, denso, magnitudine terebinthi, quadãtenus lato. Cuius corticosa tunica perq̃ vtilis est. Folia vim habent adstringẽdi & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat. Dysentericis infunditur, et in potus eorum insessusq; adijcitur. Instilatur auribus purulentis. Gangrænas et pterygia cohibent folia ex aceto aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinẽ mellis in aqua decoctis, ad eadem vt lyciũ cõueniens. Semen eosdẽ effectus exhibet. Cœliacorũ, dysentericorumq; obsonijs inspergitur. Fracta desquãmata, liuidaq; illitũ ex aqua ab inflammatione vindicat. Linguæ asperitates cum melle abstergit.

Candida fœminarũ profluuia sistit. Hæmorrhoidas sanat, cũ quærno carbone intrito admotũ. Latex in quo semen maduit decoctus, cogitur coitqꝫ, efficacior ipso semine. Gummi defert quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

De Palma. CAP. CL.

Alma in ægypto gignitur. Ea medio autumni vigore decer-
p pi solet, arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei. quod si ematurescens sole percoquatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba est et adstrigẽs. Cõtra alui fœminarũqꝫ profluuia, in vino austero bibitur. Hæmorrhoidas sistit. Vulnera glutinat illitu. Phœnicobalani plus siccis adstringunt. Capitis dolorẽ afferunt. Copiosiores in cibo inebriãt. Sicciores sanguinẽ excreantibus, stomachicis, & dysentericis vtiles in cibo. Illinuntur cuũ cotoneo et cærato œnanthino vesicæ vitijs. Cariotæ præsertim faucium asperitati esu medentur.

De Thebaicis palmis. CAP. CLI.

Hebaicarũ decoctũ potu æstuationẽ sedat. Vires recreat cum
t hydromelite veteri sumptũ. Cibo idẽ faciunt. Fit ex eis vinũ ad eadẽ conueniens. Decoctũ potu & gargarisatione magnopere adstringit, & cohibet. Nuclei palmarum cæterorũ more cremati in crudo fictili, & vino restincti cinere loto, spodij vicẽ efficiunt. Miscenturqꝫ in calliblephara. Quod si non iustam vstionẽ acceperint, denuo cremandi. Vim adstringendi habent, & spiracula cutis obstruunt. Contra oculorum vuam, & pustulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent. Corporis excrescentias reprimunt. Vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus ægyptiæ.

De Palma Elate. CAP. CLII.

Alma, quam aliqui elaten aut spatham appellãt, fructus pal-
p marum adhuc florentium, tegumentum est calyxqꝫ. quo in spissamenta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adstringẽs, grauis, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria. Sistit vlcera quæ depascunt. Laxatos artus committit. Trita miscetur cataplasmatis & malagmatis. Prodest præcordijs, imbecilli stomacho, & iocineri affecto, mista cõferentibus cataplasmatis. Eius decoctum subinde detersum, capillos denigrat. Datur bibẽdum congrue, renum vesicæ & viscerum vitijs. Vuluæ ac ventris fluctiones sistit. Scabiem cum resina & cæra sanat, si viginti diebus recens apponatur. Fructus quem suo amplexu fouet, Elate etiam vocari solet, & ab aliquibus Borassus. Adstringit & spathæ effectus præstat, non sic vnguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta eadem facit.

De Malo punico. CAP. CLIII.

Alũ punicũ omne boni ſucci eſt,ſtomacho vtile, nullũ ſuffi-
m ciens alimentũ. Dulcia ſtomacho vtiliora habentur. Sed ali-
quantulũ in eo calorem gignũt. Inflationes pariunt. Vnde in
febri abdicantur. Acida adſtringũt. Aeſtuanti ſtomacho auxiliantur.
Et multo magis cõtrahũt, ac vrinã ciẽt. Ora gingiuaſq; lædũt. Vino-
ſa vero mediã ſortiũtur naturã. Nuclei acinorũ acidi punici i ſole ſic-
cati, & obſonijs inſparſi, concoctive, fluentẽ aluũ ſtomachũq; ſiſtunt.
Cœleſti aqua madeſcũt, bibũturq; cõmode ſanguinẽ excreãtibus. Ad
deſeſſus dyſentericorũ, fœminarũq; fluctione vuluæ laborãtiũ vtiles
ſunt. Expreſſus nuclei ſuccus coquitur cũ melle ad oris, virilitatis, &
ſedis vlcera, nomas, reduuias, & ea quæ in corpore extuberant, auriũ
dolores, & narium vitia, præſertim acidi.

De Cytino id eſt flore punici. CAP. CLIIII.

Vius flores cytini vocãtur, qui adſtrigũt, ſiccãt, cohibẽt. Sã-
h guinolẽta glutinãt. Quas punicũ præſtãt vtilitates. Humi-
da gigiuarũ vitia mobileſq; dẽtes decocto colluũtur. Herniã
prolapſu inteſtini erũpẽtẽ cataplaſmate repellũt. Memoriæ tradũt qui
tres q̃minimos cytinos deuorauerit, nullã eo ãno lippitudinẽ paſſurũ.
Eliquaẽ hypociſtidis exẽplo. De Mali corio. CAP. CLV.

Ali coriũ aſperũ eſt mali punici putamẽ, quod aliqui ſidion
m appellant. Id ſpiſſandi vim habet, & quos cytini, præbet
vſus. Decoctũ radicis potu latas vẽtris tineas pellit. Et eaſdẽ
euocat. De Balauſtio. CAP. CLVI.

Alauſtiũ ſylueſtris punici flos eſt cytino ſimilis. Cui⁹ cõplu-
b ra genera reperiũtur, cãdidũ, fuluũ, roſaceũ. Liquamẽtũ ex eo
fit hypociſtidis modo. Cui adſtrictoria vis ineſt, eadẽ faciẽs
quæ hypociſtis & cytinus. De Myrto CAP. CLVII.

yrtus ſatiua nigra vtilior eſt medicinæ q̃ candida. Sed hac
m multo magis mõtana. Semen tamẽ imbecillius parit. Vis &
myrti & ſeminis adſtringit. Semẽ viride aut aridũ in cibo da
tur ſanguinẽ excreantibus, & veſicæ eroſionibus. Succus virentibus
baccis expreſſus eoſdẽ effectus exhibet. Stomacho vtilis. Vrinam cit.
Prodeſt cõtra phalãgij morſũ, & ſcorpionis ictus in mero. Seminis
decoctũ capillũ tigit. Ius decocti in vino vlcera in extremitatibus ſa-
nat. Oculorũ inflãmationes illitũ cũ polline polẽtæ lenit. Cõtra ægi-
lopas illinitur. Crapulã arcet præſumptũ vinũ, quod ferueſacto ſemi-
ne exprimaẽ, alias eni acorẽ cõtraheret. Præſtat vinũ ſeminis effectus.
Vtile procidẽtiæ vuluarũ in deſeſſionibus, ſedis vitijs, & fœminis flu-
ctione vuluæ laborantibus. Purgat furfures, vlcera capitis manan-
tia, atq; eruptiones papularum. Fluentes capillos continet. Additur

quoq; in medicamēto quod liparas vocāt, vti oleū quod ex folijs eius factū est. Decoctū foliorū ad desessiones balnearū conuenit. Et contra laxatos artus, & male solidescentes. Eo fracta ferruminationi repugnātia vtilissime fouētur. Vitiliginē emēdat. Purulentis auribus infunditur. Et capillos denigrat. Succus eadē efficit. Trita folia & ex aqua illita humidis vlceribus, & mēbris omnibus fluctione laborātibus, cœliacisq; prosunt. Et admisto omphacino oleo aut exiguo rosaceo cum vino ad vlcera serpētia, ignē sacrū, testiū inflāmationes, epinyctidas, & cōdylomata. Arētium foliorum farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & cōtra alarū fœminūq; perfusiones. Cardiacorū sudores cohibet. Folia cruda seu cremata cū cærato ambustis, paronychijs, pterygijsq; medentur. Exprimitur folijs succus adfuso vetere vino aut aqua cœlesti, cuius recētis vsus est. Nā exiccatus plane cariē sentit, & vires amittit.

De Myrtidano. CAP. CLVIII.

m yrtidanū dicit incremētū inæquabile, verrucosum & cōcolor. Quod perinde quasi manus myrti caudicē amplectitur. Magis q̄ myrtus adstringit. Tusum addito austero vino reponitur, coactūq; in pastillos siccat in vmbra, multo efficacius & folio & semine, cærato, pessis, insessionibus, cataplasmatis, admistū vbi adstringēdū aliquid est.

De Cerasijs. CAP. CLIX.

c Erasia vētri vtilia sunt, si viridia sumant. Eadē siccata aluū sistunt. Gūmi quod cerasi resudarūt, cū vino diluto tussi vetustæ medet. Colorē cōmēdat. Visū exacuit. Appetētiā iuitat. Idē ex vino potū calculosis auxilio est.

De Siliquis CA CLX.

s Iliquæ recentes stomacho aduersantur. Aluū soluunt. Eædē siccatæ sistunt. Stomachoq; vtiliores fiunt. Vrinam ciunt, sed præcipue quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. CAP. CLXI.

f Olia flores & germina cū omnis mali, tū maxime cotoneæ adstringūt. Pomis acerbis adstringendi vis inest. Maturis vero longe secus. Ex ijs verna bilem gignūt. Neruos lædūt. Inflationes pariūt.

De Cotoneo malo. CAP. CLXII.

c Otonea stomacho vtilia. Vrinam cient. Verum tosta accommodatiora habentur. Prosunt cœliacis, dysentericis, purulenta extussientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor cōmode in stomachi aut vētris fluctionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthopnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ & sedes si procidant. Cotonea quæ melle condiuntur, vrinam mouēt. Mel autem sibi constringentem illā vim & inspissantem adsciscit. Quæ cū melle coquūtur stomacho atq; ori gratiora sunt,

sed minus inspissant. Cruda cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendã aluũ, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mãmarum inflammationes, prædurios lienes, & condylomata. Fit vinum ex ipsis tusis expressisq;. Sed quo perduret, quidecim sextarijs succi vnus mellis adiũgitur, alioquin in acorẽ degenerat. Prodest ad omnia quæ dicta sunt. Fit & oleũ ex ijs quod melinũ vocauimus, quo vtimur quoties adstrigẽti oleo est opus. Eligi oportet vera, rotũda, parua, & odorata. Quæ vero struthia dicuntur magna quidẽ sunt, sed minus vtilia. Flos & viridis & siccus cataplasmatis imponitur, ijs conueniens quæ adstrictionẽ desiderant. Inflammationibus oculorũ, reiectionibusq; sanguinis, contra citam aluum, & mensium impetus, in vino bibitur.

De Malis dulcibus. CAP. CLXIII.

m Elimela vẽtrẽ molliũt & animalia expellũt. Stomacho negociũ exhibẽt. Aestuosa. Ea a multis dulcia mala vocãtur.

De Orbiculatis malis. CAP. CLXIIII.

e Pirotica mala quæ latine orbiculata dicũtur, stomacho vtilia. Sistunt aluũ. Vrinas euocant. Malis tamen cotoneis inualidiora.

De Syluestribus malis. CAP. CLXV.

s yluestria mala similia sunt vernis, & adstringunt. Sane in hunc vsum immatura opus sunt.

De Persicis malis. CAP. CLXVI.

p Ersica poma matura tã stomacho q̃ vẽtri vtilia sunt. Acerba aluũ cohibent, sed sicca vehementius. Decoctum e siccis alui stomachiq; fluctiones sistit.

De Præcocibus. CAP. CLXVII.

a Rmeniaca quæ a latinis præcocia dicũtur, minora sunt supradictis, & stomacho vtiliora.

De Medico malo seu citreo. CAP. CLXVIII.

m Edica mala aut cedromela quæ latini citrea vocãt, nemini nõ cognita. Arbor ipsa omnibus anni tẽporibus pomifera, alijs deciduis, alijs subnascẽtibus. Malũ oblõgũ est, rugosum, colore aurum imitans, cũ grauitate odoratũ. Semen habet pyri. Id in vino potum venenis resistit. Aluum mouet. Oris suauitatẽ cõmendat, decocto eius colluto, aut succo. Estur in malacia mulieribus. Vestiarijs impositũ ab erosionis vitio vestes vindicare existimatur.

De Pyro. CAP. CLXIX.

p yrorum multa genera, quæ tamẽ omnia adstringunt. Addũtur conuenienter in repellentia cataplasmata. Decoctum e siccis & cruda ipsa aluum sistunt. Ieiunos esitata lædunt.

De Pyrastro. CAP. CLXX.

Chras pyrastri genus est, quod tardissime maturescit. Vim
a pyro adstringentiorem habet. Et ad eadem conuenit. Strin
gunt etiam eius folia. Ligni pyrorum cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi strangulant. Aiunt fungos si syluestria pyra cũ eis coquantur, innoxios fieri.

De Mespilis. CAP. CLXXI.

Espilus quæ a nonnullis Aronia vocatur, spinosa arbor est,
m folio acutæ spinæ. Fert pomũ suaue, exiguũ, tribus itus ossi-
culis. Qua ex causa id nõnulli tricoccon appellauere. Tarde maturescit. Esu adstringit. Stomacho gratũ est. Aluũq; supprimit.

De Setanijs. CAP. CLXXII.

Lterum mespili genus in Italia nascitur, quod aliqui Seta-
a nium, alij Epimelida vocãt. Arbor folijs mali, sed minori-
bus. Pomum fert rotundum esui aptum, ima parte latius. Quod adstringit, seroq; maturescit.

De Loto arbore seu faba græca. CAP. CLXXIII.

Otus arbor est vastæ magnitudinis, ferens baccã pipere ma
l iorẽ, dulcem, graui odore, stomacho facilẽ. Aluũ sistit bac
cis. Ramẽtorũ ligni decoctũ siue potu siue infusione dysentericis, ac fœminis fluctione vuluæ laborantibus, auxilio est. Ruffat capillos. Citam aluum cohibet.

De Corno. CAP. CLXXIIII.

Ornus dura arbor est baccas ferens oliuæ modo oblongas,
c quæ primum virent, dein per maturitatem rubescunt, aut
cæræ colorem repræsentant. In cibo adstringunt. Profluuio alui atq; dysenteriæ salutares, siue in edulio, siue in cibis exhibeantur. Muria vt oliuæ condiuntur. Sanies quam virentia folia torrendo resudarunt, impetigini conuenienter illinitur.

De Sorbis. CAP. CLXXV.

Orba colorẽ malorũ referẽtia priusq; maturescãt, dissecta &
s sole siccata mandũtur, vt aluũ sistãt. Eadẽ est functio moli-
torum farinæ, si polentæ loco sumatur. Quod & decoctum eorum in potu præstat.

De Prunis. CAP. CLXXVI.

Runus arbor est nota, cuius pomũ estur. Sed stomachum
p male habet. Aluum mollit. Syriaca pruna & præcipue quæ
damasci gignuntur, exsiccata stomacho vtilia sunt. Aluũ adstringunt. Folia pruni in vino decocta gargarizatu vuam, gingiuas, & tonsillas fluctione laboranteis reprimunt. Præstant idem syl-

uestrium prunorum baccæ, post maturitatem exiccatæ. Cum sapa vero decoctæ stomacho vtiliores redduntur. Aluumq; magis adstringunt. Gummi prunorum agglutinat. Potum in vino calculos comminuit. Ex aceto quoq; illitum impetigines infantium sanat.

De Arbuto. CAP. CLXXVII.

a Rbutus siue vnedo arbor est cotoneæ malo non dissimilis, tenui folio. Cuius fructus pruni magnitudinem implet, nullo intus nucleo. Huic apomacolæ cognomen est. Maturus aut flauet, aut rubescit, in esu acerosus. Stomacho aduersatur. Capitisq; dolorem mouet.

De Amygdalis. CAP. CLXXVIII.

a Mygdalæ amaræ radicũ decoctum, vitia cutis in facie corrigit. Illitæ nuces idem munus præstant. Menses admotæ ciunt. Capitis dolori auxiliãtur, illitæ fronti aut temporibus cum aceto vel rosaceo. Epinyctidas sanant ex vino. Item putrescentia vlcera, & quæ serpunt, & morsus canum cum melle. Earum autem esu dolores finiuntur. Aluum emolliunt. Somnum faciunt. Vrinam cient. Contra sanguinis reiectiones cum amylo assumuntur. Renum vitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu aut eclegmate cum resina terebinthina dantur. Calculosis difficiliq; vrinæ in passo auxiliãtur. Et illinctu cum melle & lacte hepaticis, tussi, & inflationibus coli, nucis auellanæ magnitudine. Quinis septenisve præsumptis ebrietatem non sentiunt potores. Vulpes si cũ quauis esca eas vorauerint, emoriuntur. Gummi eius calfacit & adstringit. Reijcientibus sanguinem, potũ auxilio est. Impetigines quæ summum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit. Tussi vetustæ cum diluto vino potum medetur. Calculosis cum passo bibere prodest. E nucibus græcis dulces cibo idoneæ, sed multo minus valent in remedijs q̃ amaræ. Attamen extenuant. Vrinam ciunt. Recentium esu cum suo putamine humida stomachi vitia recreantur.

De Pistacijs. CAP. CLXXIX.

p Istacia quæ in syria gignuntur, pineis nucibus similia sunt, & stomacho facilia. Trita cum vino cõtra serpentium ictus prosunt, siue edantur siue bibantur.

De Nuce iuglande. CAP. CLXXX.

n Vces iuglandes sunt difficiles concoctu, stomacho inutiles, biliosæ, capitis dolorem inferentes, tussientibus inimicæ, & vomituris ieiunis in cibo aptæ. Cũ ruta vero & ficis præsumptæ venenis resistunt. Nec minus si a veneni haustu comedantur. Largius esitatæ tineas latas pellũt. Illinũtur mammarũ inflãmationi,

abſceſſibus,luxatiſq; cum mellis exiguo & ruta. Cum cepa autem ſale et melle,canis hominiſq; morſui proficiunt. Tormina cum calyce ſuo peruſtæ,& vmbilico admotæ ſedant. Putamen combuſtum tritumq; in oleo & vino,infantium capite perunćto, nutrit capillum. Alopecias replet. Siſtunt menſes nuclei vſti, ſi triti ex vino admoueantur. Ijdem e veteribus illiti carbunculis,gangrænis,& ægylopijs medentur. Alopecijs commanducati & impoſiti præſenti ſunt remedio. Nucibus tuſis oleum exprimitur. Recẽtes ſtomacho innocentiores ſunt, & ſuauiores. Itaq; allio miſtæ eximunt acrimoniã. Liuores in corpore illitu tollunt.

De Nucibus auellanis. CAP. CLXXXI.

n Vces auellanæ quas & leptocarya vocant,ſtomacho infeſtæ ſunt. Ipſæ tamẽ tritæ & in aqua mulſa potæ,tuſſi veteri medentur. Toſtæ & cum exiguo piperis potæ diſtillationem concoquũt. Crematarum cinis cum axungia aut adipe vrſi perunctus alopecijs capillum reddit. Aiunt nõnulli vſta earum putamina, & in cineris ſpeciem redacta cum oleo, cæſiorum oculorum pupillas infantibus denigrare,perfuſo ſincipite.

De Moro. CAP. CLXXXII.

m Orus arbor nota eſt, cuius fructus aluum ſoluit. Stomacho inutilis eſt,& facile corruptionem ſentit. Hoc idem præſtat mori ſuccus. Decoctus autem æreo vaſe atq; inſolatus adſtringentior redditur. Facit ad fluctiones, nomas, & tonſillarum inflammationes, addito mellis exiguo. Sed inoleſcit vis eius adiecto ſciſſili alumine,galla,croco,& myrrha,item myricæ ſemine,iri,& thure. Immatura mori poma ſiccantur, tuſaq; acinorum rhois vice obſonijs miſcẽtur,vt cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua & potus aluum reſoluit. Latas vẽtris tineas excutit. His quoq; auxiliatur qui aconitum hauſerunt. Folia ex aceto illita ambuſtis igni medentur. Tingunt q; capillum, vitium & fici nigræ frondibus ſimul coctis in aqua cœleſti. Succus foliorum cyathi menſura potus contra phalangiorum morſus auxilio eſt. Feruefacti corticis & foliorum iure dentes aptiſſime in dolore colluuntur. Radix circiter meſſem inciſa, facto in ambitu ſcrobe, ſuccum emittit qui poſtridie concretus inueniri ſolet. Is in dolore dentium efficax eſt. Tubercula diſcutit. Et aluum purgat.

De Sycomoro. CAP. CLXXXIII.

ſ ycomorũ aliqui etiã ſycaminũ id eſt morũ vocãt,cuius fructus ſycomorũ etiã propter inefficacẽ guſtũ appellatur. Arbor eſt magna,fico ſimilis,frõdoſa,multo lacte abũdãs,folijs mori. Pomum ter aut quater in anno fert,non ramis vt ficus, ſed caudice ip-

so, caprifico non dissimile, dulcius grossis, sine granis interioribus. Quod non maturescit nisi vngue aut ferro scalpatur. Nascitur plurimum in caria, rhodo, locisq; non multi tritici feracibus, vbi prouentu fœcundo iuuamentum adfert, cum annonæ caritas premit. Pomũ aluo vtile est, sed nullam præbet alimoniam. Stomacho aduersatur. Succus tenera arbore antequam fructũ ferat eximitur, lapidis ictu summo cortice desquammato. Si enim altiore plaga violetur cortex, nihil effluet. Spõgia aut vellere lachryma excipitur, quæ siccata & in pastillos coacta reponit̃. Vis succi emollit. Vulnera cõglutinat. Discutit collectiones coctioni repugnantes. Bibitur etiam aut illinitur contra serpẽtium morsus, duratos lienes, stomachi dolores, & horrores. Celerrime pomum teredinẽ sentit. Gignitur & in cypro arbor genere distans, quod vlmus esse videatur, folijs sycomori, fructu pruni crassitudine, multo dulciore, supradictis cætera similis.

De Ficis. CAP. CLXXXIIII.

f Ici maturæ recẽtes stomachum lædunt. Aluũ soluunt. Sed facile contracta ab eis fluctio sistitur. Sudorem euocant papulasq;. Sitim sedant. Calorem restingunt. Siccis natura excalfaciendi. Vires alunt. Sed sitim magis stimulãt. Aluo vtiles. Rheumatismis vẽtris et stomachi contrariæ. Gutturi autẽ, arteriæ, renibus, vesicæ, & ijs quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptissimæ. Feruefactæ cum hyssopo & potæ, pectus purgant. Tussi veteri, diuturnisq; pulmonum vitijs conueniunt. Aluũ molliunt tusæ cum nitro & croco, dein manducatæ. Decoctum arteriæ & tõsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Cum hordeacea farina cataplasmati miscentur. Et in muliebres fotus cum fœno græco & ptisana. Cæterum cum ruta coctæ torminibus infunduntur. Coctæ illitæq; duricias discutiunt. Parotidas ac panos emolliunt. Furunculos ad maturationem perducunt, maxime nitro, iri, aut calce addita. Crudæ si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum mali corio, pterygia purgant. Cum atramento sutorio deploratis fere tibiarum fluctionibus, & cacoethicis vlceribus medentur. Quin & cũ vino decoctæ addito absynthio & hordeacea farina, vtilissime hydropicis illinuntur. Crematæ cum cærato sanant perniones, prurigines. Sonitusq; si crudæ terantur, & synapi liquido exceptæ auribus instillentur. Tam syluestri, q̃ satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac cõtrahit, concretumq; dissoluit, vt acetum. Exulcerat corpora. Venarũ spiracula laxat. Soluit aluum. Vuluam aperit cum detrita nuce græca potus. Mẽstrua ciet cum luteo oui appositus, aut tyrrhenica cæra. Podagricorũ cataplasmatis cũ farina fœnogræci & aceto vtilis. Lepras,

lichenas, vitiligines, vitia cutis in facie, psoras, vlcera in capite manãtia, cum polenta expurgat. Instillatum plagæ percussis a scorpione, venenatorum ictibus, & rabiosi canis morsibus auxiliatur. Prodest dentium dolori lana exceptus, & in cauis eorum additus. Verrucarũ informicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idem præstat succus e teneris ramis syluestris fici, qui lacte prægnãtes, silente adhuc oculo tusi exprimũtur, & siccatus in vmbra reponitur. Et lac & succus imponuntur exulceratorijs medicamẽtis. Decocti cũ bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. Lac efficiunt quod magis soluat, si inter coquendum ficulneo surculo spathæ loco moueatur.

De Grossis. CAP. CLXXXV.

g Rossi quæ erinei nonnullis vocãtur, coctæ illitæ & strumas nodosq; omneis emolliũt. Crudæ formicãtes verrucas & thymos nitro farinaq; additis tollunt. Folia eadem possunt. Illita cum sale & aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, & furfures sanant. Ijs ficosæ extuberationes, & genarum scabriciæ perfricantur. Nigræ ficus folijs cauliculisq; candidæ vitiligines perunguntur. Faciunt ad canũ morsus & vlcera quæ ceria id est fauos vocant. Grossi cum syluestris papaueris folijs ossa extrahunt. Furunculos cum cæra discutiunt. Contra muris aranei morsus, & scolopendræ venena, cũ eruo & vino illitæ auxiliantur. Fit ex cinere ficus tam syluestris q̃ satiuæ lixiuiũ, crematis ramorũ cauliculis, quod subinde macerari opus est & inueterascere. Si quidem inter caustica intelligitur. Gangrænis prodest. namq; expurgat & consumit quæ excrescunt. quo vtendum ita est. Spõgia assidue hoc lixiuio imbuta superponitur. Interdum dysentericis, & in fluctiones vetustas, & sinus cuniculatim exedentes, magnosq;, instillari conueniet. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, non secus atq; emplastra quæ cruentis vulneribus inijciuntur, enhæma vocant. Bibitur ad discutiendum sanguinem concretum, & contra præcipitationes, rupta, conuulsa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo. Cœliacis, dysentericis per se cyathus datus prodest. Neruorum vitijs, conuulsionibus commode illinitur ex oleo, vt pote quod sudores moueat. Aduersus gypsi potum & phalangiorum morsus bibitur. Hæc eadem præstant reliqua lixiuia, præsertim quærnũm. Omnia tamen adstringunt.

De Persea. CAP. CLXXXVI.

p Ersea arbor est, in ægypto fructum ferens cibo idoneũ, stomacho vtilem, in quo phalangia cranocolapta nomine inueniuntur, præsertim in thebaide. Arida folia illitu sanguinis

eruptiones sistunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in perside exitiosam esse, translatamq; in ægyptum, mutata natura in cibos receptam.

De Iberide. CAP. CLXXXVII.

Iberis siue cardamantica folia habet nasturcij, vere virentia, caulem cubitalē, aut minorē. In incultis nascitur. Aestate lacteum florē promit, quo tempore efficacior est. Radices duas nasturcio similes habet, calfacientes, et adurentes. Ipsæ eni ischiadicis cum salsa axungia emplastro vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

De Halicacabo. CAP. CLXXXVIII.

Halicacabum aliqui dircæon, alij strychnon, alij quod insaniam faceret manicon, alij dorichnyon quod cuspides eo tīgerentur appellauere, Rhomani Apollinarē minorem, aut vlticanā hærbam, alij opsaginem, Daci cocalidam, Aphri cancabon. Frutex est multos habens ramos fractu peruicaces, surculosos, folia plurima, pinguia, cotoneæ malo similia, florem rubrum, acinum in folliculis paruis croceum, ciceris magnitudine, semina quina sena ve erui modo rotunda. Nascitur in petris non procul a mari. Huius succus cum vino potus drachmæ pondere somnum conciliat, vt papaueris opium. Semen vrinam cit. Dantur hydropicis duodeci corymbi. Plures autē poti mētis alienationem creant. Remedio est aqua mulsa copiosa potui data. Succus & cortex miscentur pastillis, qui doloris sensum auferūt. Decoctū in vino si in ore contineatur, dētium dolorē mitigat. Radicis succū melle illitus oculorū hebetudines discutit.

F I N I S

LIBER SECVNDVS
PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER SECVNDVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

I N primo chariſſime Ari libro, quem de medicinali materia condidimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & naſcentibus in eis ſuccis, lachrymis, ſeminibuſq; diſſeruimus. In hoc autem ſecundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frumentis, atq; oleribus explicabimus, ſubnexis hærbaceis quæ acri prædita ſũt facultate. Vt pote quæ cum ipſis cognatione iuncta ſint. Qualia allium, cepa, ſynapi, intelliguntur. Idq; ideo, ne cognatorum vires diſiunxiſſe videamur.

De Aquatili echino. CAP. I.

m Arinus echinus ſtomacho ventriq; vtilis eſt. Vrinam cit. Huius teſta recens inaſſata, commode medicamentis ammiſcetur, quæ pſoras abſtergunt. Crematæ vero cinis ſordida vlcera expurgat. Luxuriantem carnem reprimit.

De Terreſtri herinaceo. CAP. II.

t Erreſtris herinacei coriũ combuſtum alopecijs cum pice liquida aptiſſime illinitur. Aſſicatum corpus, & cũ aceto mulſo potũ, renum vitijs auxilio eſt. Item aquæ quæ cutẽ ſubijt, conuulſionib⁹, elephantiæ, & male habitis, quos cachectos vocãt. Viſcerum fluctiones exſiccat. Eiuſdem iecur teſta inſolata arefactum, ad eoſdem vſus vtiliſſime reconditur.

De Hippocampo. CAP. III.

h Ippocampus marinum animal eſt exiguum, cuius cremati cinis cum liquida pice aut axungia ſeu amaracino vnguento illitus, alopecias replet.

De Purpura. CAP. IIII.

p Vrpura vſta exſiccat. Dentes abſtergit. Excreſcentias in carne cohibet. Vlcera purgat. Et ad cicatricem perducit.

De Buccinis. CAP. V.

e Adem præſtant concremata buccina, ſed vehemẽtius vrũt. Si quis ſalis plena, fictili crudo adurat, dentifricio cõueniũt. Ambuſtis vtiliter illinuntur, quibus ſolui medicamentum

non oportet. Nam postea q̃ vulnus cicatricem duxerit, ipsum in testæ modum induratum, spõte sua decidet. Fit etiam calx e buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus.

De Ionijs. CAP. VI.

i Onia vocantur purpurarum buccinorũq; media, qua parte testæ volumẽ clauiculatim intorquetur. Cremata simili modo, maiorem purpuris buccinisq; facultatem vrendi consequuntur, vt pote cum ea parte, eorum natura prematur. Buccinorum carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles. Sed aluum non molliunt.

De Myacibus. CAP. VII.

m yaces laudatissimi in ponto. Cremati eundem buccinis effectum præbẽt. Priuatim plũbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur. Genarum crassitudines absumunt. Albugines purgãt, & cætera quæ oculis caliginem offundunt. Carnes eorum ad canis morsus vtilissime imponuntur.

De Tellinis. CAP. VIII.

r Ecentes tellinæ aluo vtiles, sed maxime ius earum. Salitæ vruntur, tritæq; in cinerem & cũ cedria instillatæ, auulsos pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. CAP. IX.

c Hamarum conchularumq; in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. Id cum vino assumitur.

De Onyche. CAP. X.

o Nyx conchylij tegumẽtum est, ei simile quo purpura integitur. Quod in Indiæ nardiferis lacubus inuenitur, suauem ideo spirans odorem, q; conchylia inibi nardi pabulo vescãtur. Colligitur posteaq̃ stagnantes aquæ æstiuis squalloribus inaruerunt. Laudatissimus qui a rubro mari defertur candicans, pinguis. Babylonicus nigrescit, atq; minor conspicitur. Ambo odoris gratia suffiuntur. Sed aliquatenus castoreum olent. Ijdem suffitu excitant fœminas vuluæ strãgulatu oppressas, comitialesq;. Poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit quæ purpura & buccinum.

De Cochleis. CAP. XI.

t Errestres cochleæ stomacho vtiles sunt & non facile corrũpũtur. Optimæ sardonicæ, aphricanæ, astypaleicæ, & quæ in sicilia, chio, & liguriæ alpibus gignũtur, pomatiæ id est operculares cognominatæ. Marina stomacho idonea, & facile aluo excernitur. Fluuiatilis virus olet. Quæ vero vepribus frutetisq; glutinata cohæret, quã vocãt nõnulli cesilon, ventrem & stomachum turbat. Vomitiones excitat. Crematæ omniũ testæ excalfaciendi et vrẽdi

naturam sortiuntur. Purgant lepras, vitiligines, dentesq;. Emendant oculorum cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si vstæ tritæq; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt. Sed non ante soluantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt. Impactos corpori aculeos illitæ euocant. Menses tritæ & admotæ ciunt. Carnes earum cum thure & myrrha illitæ, cum vulnera alia, tū maxime quæ nerui acceperunt, conglutinant. Tritæ in aceto sanguinem naribus erumpentē infrænant. Viuæ corpus & præsertim aphricanæ cum aceto deuoratum, stomachi dolores mitigat. Trita cum testa, vino & myrrha, si exiguū inde bibatur, coli vesicæq; cruciatus sanat. Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abraso acu lētore, pilum attingat.

De Cancris. CAP. XII.

c Ancrorum fluuiatilium exustorū cinis qui duo cochlearia expleat, adiecto consimili radicis gētianæ modo, triduo potus cum vino magnopere prodest canis rabiosi morsibus. Rimas pedum sedisq;, perniunculos, & carcinomata, cū decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentium phalangiorumq; morsus, atq; scorpionum ictus. Decocti autem & cum iure esitati, ijs prosunt qui tabe conficiuntur, aut leporem marinum hauserunt. Necant scorpiones triti & cum ocimo admoti. Possunt eadem marini, verum inefficacius omnia præstant.

De Terrestri scorpione. CAP. XIII.

t Errestris scorpio tritus & impositus, suæ plagæ remedium est. Quin inuenitur assatus ad eadem prodesse.

De Marino scorpione. CAP. XIIII.

m Arini scorpionis fel conuenit ad suffusiones oculorum, albugines, & hebetudines.

De Dracone marino. CAP. XV.

d Raco marinus replicatus atq; impositus, ictus spinæ suæ qua ferit, medela est.

De Scolopendra. CAP. XVI.

s Colopēdra in oleo decocta si illinatur auellit capillos. Sed contactu pruritus facit.

De Torpedine pisce. CAP. XVII.

m Arina torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet. Eadem apposita cōuersam sedem prociduamq; coercet.

De Viperinis carnibus. CAP. XVIII.

Iperinæ carnes si coctæ edantur, claritatem oculis afferunt.
v Neruorũ vitijs auxiliantur. Increscentes strumas reprimũt.
detracta autem cute, caput caudaq;, quoniam carne vacant, amputari debent. Quippe commenticium est quod præcipitur, certam vtrinq; mensuram præcidi oportere. Reliquum vero corpus elotum dissectumq; discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Aiunt ijs qui viperas esitent pediculos procreari, quod plane a veritate abhorret. Adijciunt aliqui longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. Sal ex eis ad eadem conficitur, sed inefficacior est. Viua autem vipera in fictile nouum demittitur. Adijciuntur salis caricarumq; tritarum, singulatim quiq; sextarij, mellis cyathi sex. Mox fictilis operculum luto oblinitur, & fornacibus inassatur, donec sal in carbones redigatur. qui postea tritus in pulueris faciem, recõditur. Plerumq; quo stomacho gratior fiat, immiscetur nardi spica, aut folium, aut malabathri momentum.

De Senecta anguium. CAP. XIX.

Enectus anguium in vino decocta dolori aurium infusu, &
s dentium, collutione auxilio est. Addunt eam in medicamenta oculorum sed præcipue viperinam.

De Lepore marino. CAP. XX.

Epus marinus lolligini paruæ similis est, qui per sese tritus
l aut cum vrtica illitus, capillos euellit.

De Lepore terrestri CAP. XXI.

Errestris leporis inassatum cerebrum manditur, iuuandis tre
t moribus qui valetudine contracti sunt. Affrictu aut cibo facilem infantibus dentitionem præstat. Exustum caput & cum adipe vrsino aut aceto illitum, alopeciarum inanitatibus medetur. Leporinum coagulum post triduum a concubitu potum, conceptum adimere, partusq; spem intercipere proditur. Vuluæ & alui fluorem sistit. Comitiales iuuat. Cõtra venena ex aceto bibitur, præsertim aduersus concretum lac, & viperarum morsus. Sanguis eius si calidus illinatur vitia cutis in facie, vitiliginem, lentiginesq; sanat.

De Pastinaca. CAP. XXII.

Arinæ pastinacæ radius, qui eius cauda enatus aduersis squã
m mis reflectitur, dẽtiũ dolorẽ mitigat. Nã eos frãgit & euocat.

De Sepia. CAP. XXIII.

Epiæ coctæ comesum atramentum ægre conquoquitur. Al
s uum mollit. Collyrijs e testa factis cõuenienter genarum scabriciæ perfricantur. Vstum in sua testa donec id quod crusto

sum est abscedat, postea tritũ, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie. Elotum in medicamenta oculorum addi solet. Cõtra albugines, oculis iumentorum efficaciter inspuitur. Pterygia oculorum absumit, cum sale tritum & iniectum.

De Mulo pisce. CAP. XXIIII.

m Vlorum assiduo cibo, aciem oculorum hebetari constat. Is marini draconis, aranei, ac scorpionis morsibus medetur, si crudus atq; dissectus admoueatur.

De Testibus hippopotami CAP. XXV.

h Ippopotami testes exiccati ac triti contra serpentiũ morsus bibuntur.

De Fibrinis testibus. CAP. XXVI. De castorpo.

f Iber ancipitis vitæ animal, plerumq; cũ piscibus & cancris ex aqua victum capescit. Huius testes serpẽtium venenis aduersantur. Sternutamenta mouent. Et in vniuersum varios obtinent vsus. Siquidem menses ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti. Secundas quoq; eijciunt. Contra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiãq; ex aceto bibuntur. Lethargicos, & vtcũq; veterno obdormiscentes excitant infusi. Cum aceto autem & rosaceo, olfactu & odoris suffitu, idem faciunt. Poti & illiti prosunt tremulis, conuulsionibus, & omnibus neruorum vitijs. In summa calfactoriã vim habent. Eligi debẽt testes qui ex vno ortu connexi sunt. Fieri enĩ non potest vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiantur. Liquore intus veluti mellis cærosi odoris grauis, gustu acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circumdato. Quem fraude aliqui corrumpunt conijcientes in follem gummi, aut ammoniacum cum sanguine & castorio subactum, & ita exiccantes. Vanum est quod traditur, testes ab ipsis euelli, & a sese abijci, quum venatu vrgentur. Siquidem tangi nequeunt, ita vt in sue sustricti. Operæ autem precium est, diuisa pelle melleum liquorem cum euestiente tunica assumere, & siccatum potui dare.

De Vulgari mustella. CAP. XXVII.

m Vstella quæ in domibus nostris oberrat, ambusta exenteratur, & inueterata sale in vmbra siccatur. Ea binis drachmis cũ vino pota aduersus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio. Toxico, simili sumpta modo resistit. Eius ventriculus coriandro farctus inueteratusq;, percussis a serpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perunctæ strumæ iuuantur. Comitialibus etiam prodest.

De Ranis. CAP. XXVIII.

c Ontra omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, si ex sale et oleo decoctæ edantur, iusq; earum itidem sorbeatur. Cõtra inueteratos tendonum rigores pollent. Illitus earum cinis, profluentis sanguinis impetus sistit. Explendis alopeciarũ inanitatibus ex liquida pice illinitur. Viridium ranarũ cruor auulsos genis pilos renasci prohibet, in vestigia euulsorum instillatus. Decoctæ in aceto & aqua, dentium dolores collutione leniunt.

De Fele. CAP. XXIX.

r Ecens felis in cibo nutrit, & facilem præbet aluum. Sale vero conditus, non suppeditat alimẽtum. Arteriam expurgat. Et vocem expedit. Illita saliti caro, aculeos extrahit. Muria eius incipientibus dysenterijs prodest, si in desidentium fotus adijciatur. Fluctiones siquidem ad summa cutis elicit. Ischiadicis infusa medetur.

De Cerro pisce. CAP. XXX.

c Erri saliti caput exustum, excrescentes vlcerum oras puluillosq; reprimit. Nomas cohibet. Thymos clauosq; absumit. Caro non secus atq; salsamentum prodest a scorpione percussis, aut a cane demorsis.

De Menis. CAP. XXXI.

m Enarum ex capitibus cinis si illinatur, callosas sedis rimas abolet. Eius etiam garrum corporis putredines collutione sedat.

De Gobio. CAP. XXXII.

g Obius recens in suillum vẽtrem coniectus, si consuta rima in duodecim aquæ sextarijs, donec duo supersint decoquatur, & sub diuo refrigeratus potui detur, aluus sine molestia deijcitur. Illitus contra serpentium canumq; morsus auxilio est.

De Thunno. CAP. XXXIII.

c Onditanei thunni caro, quam omotharicon vocant sumpta ijs auxiliantur, quos vipera nomine prester momorderit. Sed oportet vinum q̃plurimum subinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Cõtra acrimonias esitatorum maxime valet. Canum morsibus vtilissime illinitur.

De Garro. CAP. XXXIIII.

g Arrum omne, quod ex piscibus carnibusq; sale maceratis liquamen est, illitũ depascentia vlcera sistit. Morsis a cane medetur. Dysentericis atq; ischiadicis infunditur. Nõnullis vt exulcerata adurat. Alijs autem ad lacessanda, quæ vlcera non senserunt.

De Iure piscium. CAP. XXXV.

r Ecentium piscium ius, modo per se, modo ex vino potum, aluum subducit. Priuatim ad hũc vsum conficitur e gobijs, & scorpionibus, & iulide, e percis, & recentibus alijs saxatilibus, nec virus recipientibus, simpliciter cum aqua oleo & anetho.

De Cimicibus lectularijs. CAP. XXXVI.

c Imices qui in cubilibus enascuntur, cauis fabarum inclusi, si ante febrium significationes septeni deuorentur, quartanis auxilio sunt. Et citra fabas illiti, percussis ab aspide prosunt. Vuluarum exanimationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto adhærentes sanguisugas abigunt. Triti, & vrinariæ fistulæ impositi, stranguriam leuant.

De Millepeda. CAP. XXXVII.

m Illepedæ, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitentia, quæ cõtacta manu contrahuntur in orbem. Hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedas illini anginis vtilissimum. Tritæ, & in cortice mali punici calfactæ, doloribus aurium addito rosaceo conuenienter instillantur.

De Blatta pistrinaria CAP. XXXVIII.

b Lattæ eius quæ in pistrinis inuenitur, interanea trita aut cum oleo decocta, aurium dolores instillatu mitigant.

De Pulmone marino. CAP. XXXIX.

p Odagras pernionesq; emendat pulmo marinus recens, tritus & illitus.

De Suillo pulmone. CAP. XL.

s Villus & agninus vrsinusq; pulmo impositu, intertrigines ab aquis contractas, ab inflammatione tuetur.

De Vulpino pulmone. CAP. XLI.

p Vlmo vulpis si arefactus bibat, suspiriosos adiuuat. Adeps quoq; liquefactus, infususq;, auris dolorem finit.

De Asinino iocinere. CAP. XLII.

a Sini iecur inassatum, esu comitialibus prodest. Verumtamen ieiunis edendum præcipitur.

De Genitali cerui maris. CAP. XLIII.

g Enitale masculi cerui tritum & in vino potum, a vipera demorsis auxiliatur.

De Vngula Asini. CAP. XLIIII.

V Ngularum asini cinis, per dies multos binis coclearibus potus, proditur comitiales adiuuare. Eædem oleo subactæ strumas discutiunt. Et illitæ pernionibus medentur.

De Lichenibus equorum. CAP. XLV.

L Ichenes sunt in equorum genibus, & super vngulas indurati calli, qui triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

De Vngula capræ. CAP. XLVI.

V Ngularum caprinarum cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

De Caprino iocinere. CAP. XLVII.

C Apræ inassati iocineris decidua sanie, inungi lusciosos prodest. Et dũ coquitur apertos oculos vaporari. Carnes assas vesci perq̃ vtile. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales depræhendi.

De Apri iocinere. CAP. XLVIII.

I Ecur apri recens si arefactum teratur, ex vino potum cõtra serpentium volucrumq; morsus auxilio est.

De Cane rabioso. CAP. XLIX.

I Ecur canis qui rabie exagitatur, ab emorsis sumptum, ne tententur metu aquæ tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. Hũc a cane qui mormordit exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectunt.

De Soleis veteramentarijs. CAP. L.

V Eteris soleæ crematæ illitus cinis ambusta igni, intertrigines, necnon calciamentorum attritus sanat.

De Mergi iocinere. CAP. LI.

S Iccatum mergi iecur & ex hydromelite binis coclearibus potum, secundas expellit.

De Gallina. CAP. LII.

D Issectæ gallinæ & adhuc calentes appositæ, serpentium morsibus auxiliantur. Sed identidem alias sufficere oportet.

De Gallinaceo cerebello. CAP. LIII.

G Allinarum cerebellum in vino bibendum datur contra serpẽtium morsus. Sanguinẽ a cerebri mẽbrana profluentẽ sistit.

Subdita autem ventriculo galli membrana cornu non absimilis, cuius pellis in decoctionibus detrahi solet, siccatur. Tritaq; in vino cōuenientissime stomachicis datur in potu. Ius e vetere gallinaceo aluum soluit. Abiectis itaq; interaneis salem conijci oportet, & consuto ventre decoqui in viginti sextarijs aquæ, donec ad treis heminas redigātur. Totū id refrigeratū sub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut filiculam. Crudos humores crassosq;, atram bilem & strigmenta elicit. Prodest lōgis febribus, suspirijs, articularijs morbis, & inflationibus stomachi. Eorum venter sale conditus & in vmbra siccatus, contra eximias vacuationes medicamentorum trium drachmarum pondere, præsenti est auxilio. Quandoquidē protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, & aqua subactus dari.

De Ouorum natura. CAP. LIIII.

o Vum molliculum plus alit sorbili, & durum plus molli. Luteum oui contra oculorum dolores vtile est. Inassatum sedis inflammationibus prodest, cum croco & rosaceo. Et condylomatis cum meliloto. Cum vua autem fruticis eius quē rhoa dicunt. & galla in patinis frigitur, vt cibo aluos sistat. Per se etiā offerri solet.

De Candido oui. CAP. LV.

c Andidum oui crudū refrigerat. Spiramenta cutis obstruit. inflammationes oculorum infusum lenit. Ambusta si statim eo perungantur, pustulas nō sentiūt. Faciē a solis adustione tuetur. Fronti impositum cum thure fluctiones arcet, auertitq;. Inflāmationes oculorum lana exceptum, addito rosaceo melle & vino mitigat. Vtiliter cōtra hæmorrhoidū morsus crudum sorbetur. Sūme tepidū prodest vesicæ rosionibus, renū exulcerationibus, fauciū scabriciæ, reiectionibus sanguinis, destillationibus, & thoracis rheumatismis.

De Cicadis. CAP. LVI.

c Icadæ quæ inassatæ manduntur, vesicæ doloribus prosunt.

De Locustis. CAP. LVII.

l Ocustæ odoris suffitu vrinæ difficultates adiuuant, præsertim quæ fœminas male habent. Earū carnes nullo sunt vsui. Est & quoddā genus locustæ quæ assiracos aut onos dicitur, sine pennis, prælongis mēbris. Exiccata autē si ex vino bibatur, cōtra scorpionis morsus magnopere proderit. Hac abūde vescūtur Aphri, qui leptim incolūt.

De Ossifrago. CAP. LVIII.

v Enter eius auis quam latini ossifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

De Galerita. CAP. LIX.

Alerita auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo
g gestans, quæ assa & in cibo sumpta cœliacos adiuuat.

De Hirundinibus. CAP. LX.

Issectis crescente luna pullis hirundinis, qui primo partu ex-
d clusi sunt, in ventre eorum lapillos offendes. E quibus duos,
vnum versicolorem, alterum purũ eximes. Ij priusq̃ terrã atti
gerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle, lacerto aut collo adalligati,
comitialibus proderunt. Et sæpe prorsus eos recreabunt. Hirundines
vti ficedulæ in cibo, aciei visus medicamentũ præbent. Tam pullorũ
q̃ matrũ cinis cũ melle oblitus, oculis claritatẽ adfert. Anginæ eo cõ-
mode perunguntur. Vuæ & tonsillarũ inflammationibus hoc cine-
re succurritur. Et ipsæ & pulli exiccati, si drachmæ põdere ex aqua bi-
bantur, hos iuuant qui anginæ morbo conflictantur.

De Ebore. CAP. LXI.

Boris scobe illito paronychia sanantur. Vim adstringendi
e ebur obtinet.

De Suillo talo. CAP. LXII.

Vis talus comburitur, dũ e nigro albescat, qui tritus & po-
f tus inflationibus coli, longisq́ꝫ torminibus medetur.

De Ceruino cornu. CAP. LXIII.

Eruini cornus cinis elotus, binis cochlearibus epotus pro-
c dest dysentericis, excreantibus sanguinẽ, cœliacis, regio mor
bo, & vesicæ doloribus cũ tragacantha. Fœminis fluctione
vuluæ laborãtibus, cũ liquore huic rei accõmodato. Cerui cornu cõ-
tusum, crudo fictili luto circũlito & in furnum indito vritur donec al-
bescat. Id cadmiæ modo elotũ, vlceribus oculorum & defluctionibus
salutare est. Infrictum dẽtes expurgat. Crudi cornus suffiti nidore ser-
pentes fugantur. Feruefactum in aceto si eo gingiuæ colluantur, maxil
larum a dentitione dolorẽ adimit.

De Eruca. CAP. LXIIII.

Rucis quæ in oleribus gignuntur cum oleo peruncti, a vene
e natis bestijs feriri negantur.

De Cantharidibus. CAP. LXV.

Frumẽtis cõgestæ cantharides ad recondendũ idoneæ sunt,
e quæ fictili vase nõ picato cõduntur, & raro linteo obligato
ore, & deorsum cõuerso suspẽdũtur super aceti feruẽtis q̃acer-
rimi halitũ, donec æstu examinẽtur. Postea lino trãsfixæ reponunt. Po
tentissimæ omnes variæ, lutheis lineis, quas in pẽnis trãsuersas habẽt,
promissoq́ꝫ corpore, crassæ, ac blattarũ modo præpigues. Sed inertes

ac imbecillæ quæ, vnius sunt coloris.

De Bupreste. CAP. LXVI.

S Imili modo reconduntur buprestes, genera quædam cantaridum, & pinnorum erucæ, quæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ, reponuntur. Vis omnium cōmunis erodere, vlcerare, calorem elicere. Qua de causa ammiscētur medicamentis quæ lepras, ferosq; lichenas, & carcinomata sanant. Menses ciunt pessis emollientibus additæ. Aliqui cantaridas antidotis impositas, aquæ subter cutem auxiliari prodiderunt. Argumento q; vrinam moueant. Alij pennas pedesq; contra potarum veneficia, remedio esse tradiderunt.

De Salamandra. CAP. LXVII.

S Alamādra lacertæ genus est, iners, varium, quod frustra creditum est, ignibus non vri. Vim habet erodentē, calfactoriā, exulcerātem. Additur vt cantaris in medicamenta, quorum vis est exesse, & lepras abolere. Similiq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pillos euellit. Exenterata detractis pedibus & capite in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. CAP. LXVIII.

A Raneus quem olcum, alij lycium vocant, subactus cum splenio, & linteo illitus, prolatusq; vtrisq; temporibus aut fronti, tertianos circuitus persanat. Tela eius imposita sanguinē sistit. Vulnera quæ summam cutē occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus qui cādidā, tenuē, densamq; telam orditur, quē in loculo ligatū, & lacerto appensum, quartanis circuitibus mederi narrāt. Decoctus ex rosaceo & infusus, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. CAP. LXIX.

L Acertæ caput intritū & appositū, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. Varos, formicantes verrucas, & pensiles quas acrochordonas vocant tollit. Iecur exesis dentibus coniectū dolores finit. Si diuulsa admoueatur, ictis a scorpione leuamentum præstat.

De Sepe. CAP. LXX.

S Eps quam aliqui lacertam calchidicam vocarūt, in vino pota morsus suos sanat.

De Scinco. CAP. LXXI

S Cincus aut ægypti, aut indiæ, aut rubri maris alumnus. quis inueniatur in lydia mauritaniæ. Est autem terrestris crocodilus sui generis, qui salsus affertur in nasturcio. Aiūt carnes quæ renes amplectantur, id sibi viriū vēdicasse, vt si drachmæ pōdere bibantur, venerē accēdant. Verū decocto lentis cū melle aut semine la

ctucæ cũ aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota.

De Terrenis vermibus. CAP. LXXII.

t Erreni vermes, impositi præcisos neruos glutinant. Tertianas discutiunt decocti cum anserino adipe. Infusi, affectis auribus medentur. Cum oleo autem decocti si in contrariam aurem instillētur, dentium doloribus præstant auxilium. Poti ex passo vrinam ciunt.

De Mure araneo. CAP. LXXIII.

m Vs araneus dissectus & impositus, sui morsus veneficia luit.

De Muribus. CAP. LXXIIII.

m Vres qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis vtilissime imponi, in cõfesso est. Si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.

De Vsu lactis. CAP. LXXV.

l Ac generatim omne boni succi est. Corpus alit. Aluũ emollit. Stomachum & intestina, inflatione vexat. Vernũ tamen dilutius æstiuo habetur. E viridi pabulo aluum magis læuigat. Probatur autem candidum, æquali crassitudine, quod vngui instillatum cogitur. Aluum minus tentat caprinum. Quoniam adstringentibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frondibus, magna ex parte vescũtur. Inde stomacho accommodatissimum reddi solet. Ouillum autem dulce, asperũ, & præpingue, non vsq; adeo vtile stomacho. Bubulum tamen, asininum, & equinum, ventri magis idonea. Sed ipsum turbant. Quibus in locis pecora, scamoniam, veratrũ, lemâtidem, aut mercurialem pascuntur, lac omne ventrem & stomachum subuertit. Quale in iustinis montibus esse, a nobis proditum est. Siquidem capræ quibus candidum veratrũ pabulo fuerit, primo foliorum partu, euomunt, & eorum lac haustum nauseam creat, & stomachum in vomitiones effundit. Adstringentius omne decoctum, præcipueq; candentibus calculis marinis exuctum. Iu summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim faucium, pulmonis, interaneorum, vesicæ & renum. Foris vero contra pruritum cutis, eruptiones papularum, & vitiatos corporis succos. Recens cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutum. Minus inflat quodcunq; feruefactũ. Decoctum cum calculis marinis ad dimidias, vlcerosas vẽtris fluctiones adiuuat.

De Sero lactis. CAP. LXXVI.

l Ac quodcunq; serum continet implicitum. Quod vbi discessit a lacte, multo potentissimum ad purgationes redditur. Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionem moli-

ri, vt melancholicis, comitialibus, lepris, elephantijs, & erumpētibus toto corpore papulis.

De Schisto ceu scissili lacte. CAP. LXXVII.

X omni lacte fit quod schistum appellant. Lac autem fictili nouo feruet, ramoq; ficulneo recēti mouetur, insparsis postq̄ bis aut ter efferbuerit, totidem aceti mulsi cyathis, quot sunt heminæ lactis. Ita enim serescens liquidū ab eo diuiditur, quod in caseum concreuit. Sed cum feruet, ne superfundatur, cōueniet spongia ex frigida cōtinuo fictilis labrum detergere, sestariumq; argenteū frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla singulis vsq; ad quinas, ita vt intercedentibus spatijs, potantes ambulent. Lac autē recens efficax est contra rosiones vstionesq;, ab exitialibus medicamētis factas, vti a cantharidibus, aut salamandra, bupreste, aut pinorum eruca, hyoscyamo, dorycnio, aconito, aut ephemero. Præsertim bubulum ad id eximie confert. Gargarizatur autē exulceratis faucibus, tonsillisq;. Asininum peculiariter collutos dentes gingiuasq; stabilit. Fluctiones alui si vlcera sentiantur tenesmosq;, ouillum, bubulum aut caprinum cum marinis lapillis decoctum, sistit. Per se autē & cum hordeacea ptisana aut halicaceo cremore infusum, magnopere intestinorum rosiones mitigat. Exulceratæ vuluæ immittitur.

De Muliebri lacte. CAP. LXXVIII.

V manum lac dulcissimum est. Et maxime alit. Mammis autem exuctum, prodest tabi & stomachi rosionibus. Contra haustum leporē marinum præsidio est. Oculis cruore ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatur. Podagricis vtile est cum meconio & cærato illitum. Lac omne respuēdum splenicis, hepaticis, comitialibus, vertiginosis, & neruorum vitio laborantibus, febriculosis, & capite dolentibus, nisi si quis interdum purgationis gratia vt ostendimus, schistum præbeat. Primiperæ canis lacte perunctos narrant glabrescere. Potum contra venena antidoti vicem obtinet. Abortus mortuos expellit.

De Caseo. CAP. LXXIX.

Aseus recens sine sale sumptus alit. Stomacho vtilis est & facile in mēbra delegatur. Corpus auget. Aluū modice emollit. Alius tamen alio præstantior, pro natura lactis a quo conficitur. Decoctus autem & expressus, deinde inassatus, aluum sistit. Illitus, oculorum inflammationibus & sugillatis prodest. Qui vero recens salitus est, minus alimenti præbet. Corpus apte minuit. Stomacho aduersatur. Negocium ventri interaneisq; exhibet. Vetustio-

re sistitur aluus. Sero quod a caseo manauit, q̃ optime canes alũtur.

De Hippace. CAP. LXXX.

q Vod hippacen vocant, caseus est equinus. Ea virus redolet. Magnopere alit. Bubuloq; proportione correspõdet. Nec desunt qui hippacen, equinum coagulum appellarint.

De Butyro & eius fuligine. CAP. LXXXI.

e Lacte pinguissimo probatum fit butyrum, quale bubulum est. Fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue discedat. Butyrum natura oleosum est & emolliens. Vnde largius epotum, ventrem resoluit. Prodest vbi oleum nõ adfuerit, contra venena. Cum melle si infricetur, dentitiones adiuuat. Gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat. Illitum foris capaciora alimentorum facit corpora. Et ab albidis pustulis per summa scatentibus asserit. Cõtra inflammationes & duricias vuluæ, quod nec virus resipit, nec vetustatem sentit, butyrum efficax est. Dysentericis, & coli exulcerationibus infũditur. In medicamẽta addi solet, quæ pus mouent. Vtile præsertim cum nerui, aut cerebri membranæ, vesica, aut ceruix, vulnera accœperit. Id autẽ purgat. Replet. Carnẽ creat. Ab aspide percussis vtilissime imponitur. Recens obsonijs additum olei vicem pensat. & adipis vice fungitur in bellarijs. Colligendæ ex eo fuliginis ratio hæc est. Butyrum in lucernã nouam ingestum acceditur, fictiliq; operculato quod superne in siphunculum desinat, & sub pedibus cuniculos clybani modo habeat, crematur. & subinde aliud in absumpti locum sufficitur, dũ coaceruetur fuliginis modus, quem facere institueris. Penna post deraditur ad vsus. Eius effectus est in medicamẽtis oculorum, exiccare & adstringere. Fluctiones cohibet. Et vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Medicina lanarum. CAP. LXXXII.

f Vccidæ lanæ molles, e collo fœminibusq; laudatissimæ habẽtur. Subueniunt inter initia vulneribus, percussis, desquammatis, liuidis, ossibus fractis, aceto oleo aut vino imbutæ. Si quidem capaces sunt liquidorum, quibus oblesæ partes fouentur. Et ob pecudum sordem, sic enim œsypum vocant, emolliunt. Capitis, stomachi, aliarumq; partium doloribus, cum aceto & rosaceo efficaciter imponuntur.

De Lanis vstis. CAP. LXXXIII.

c Crematarum lanarum cinis crustas obducit. Excrescẽtias in carne cohibet. Et vlcera ad cicatricem perducit. Mũdæ autem & carptæ in fictili crudo cæterorum more vrũtur. Nec

ſecus purpurarum tomēta cremari ſolent. Aliqui cum ſordibus lanas carpunt & melle irrigant, eodemq́ modo vrunt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter ſe diſtantia componūt, & conceptas lanas oleo ita ſuffuſas, vt ne ſtillare quidem poſſint, aſſulis tædæ ſubiectis & eiſdem laniſq́ permutatim interſtratis, leuiter ſuccendunt, & vſtas tollunt. Quod ſi e tæda pix, pinguitudove vlla profluxit, collecta recōditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. Cinerem in labellis aqua addita manibus confricant, & cōſidere patiuntur. Idq́ ſæpius, mutātes aquā donec linguam adſtringat, nec mordeat.

De Oeſypo pecudum ſorde. CAP. LXXXIIII.

OEſypum vocant græci, ſuccidarum lanarum pinguitudinē. Cuius parandi ratio hæc eſt. Succidæ molles radicula curatæ, calida aqua lauantur, & quibuſcunq́ ſordibus expreſſis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur, magnoq́ impetu cocleari vti reſpumet agitatur, aut lignea rude validiuſcule conturbatur, quo largius ſordida ſpuma colligi poſſit. Deinde marina reſpergitur. Et conſidēte pingui quod ſupernatabat, collectoq́ in fictili vaſe, denuo aqua in labellum fuſa agitatur. Spuma mari perfunditur, & demum eximitur. Hoc tantiſper fieri ſolet, dū conſumpta pinguitudine nihil prorſus ſpumæ extet. Collectū œſypū manibus emollitur. & ſi qua inſedit ſpurcitia, cōfeſtim demitur. Excluſaq́ ſenſim omni aqua, recentiq́ affuſa, manibus miſceatur, donec admotum linguæ œſypū, adſtringat leuiter, nec mordeat. Atq́ pingue candidūq́ ſpectetur. Tū in fictili vaſe conditur. Verum omnia feruido ſole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus non ſecus atq́ cæratum fœmine, confricant. Ita enim cādidius redditur. Alij elotis lanis, & ſordibus quibuſcunq́ exemptis, ac lento igni in æneo vaſe ex aqua decoctis, pingue quod ſupernatat collectum, aqua vt diximus lauant, colatumq́ in fictilem ollam quæ calidam aquam contineat, linteo operiunt, atq́ ſoli mandant, donec candidum fiat, & ſatis craſſum. Alij bidui ſpacio aquam effundūt, nouamq́ adijciunt. Melius eſt læue, radicula non curatum, quod ſuccidarum virus oleat. Et ſi manu in concha fricetur cum aqua frigida albeſcat, nihil in ſe duri aut concreti habens. Veluti quod cærato aut adipe adulteratur. Oeſypum excalfacit, explet vlcera, & emollit, præſertim ſedis ac vuluæ, cum meliloto & butyro. In vellere appoſitum mēſes & partus euocat. Vlcera nō aurium modo ſanat, ſed & genitalium cum anſerino adipe. Cōtra eroſos angulos oculorū, ſcabioſoſq́, genas quæ occalluerunt, & ciliorum defluuia, efficax eſt. In teſta noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinē amittat. Ex eo etiā fuligo colligitur, vti demonſtrauimus. Quæ

in oculorum medicamenta commode addi solet.

De Coagulo. CAP. LXXXV.

l Eporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorum morsibus, cœliacis, dysentericis, & fœminis fluctione vuluæ laborantibus, ac reiectionibus a pectore, auxiliatur. Sanguinem concretum discutit. Post menstruas purgationes appositum vuluæ cũ butyro, præstat mulieribus vt concipiant. Potum vero partus enecat. Et post excretiones, pariẽdi spem adimit. Equi coagulum quam hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dysentericisq; conuenit. Hædi, agni, hinuli, capræ, apri, cerui, vituli, bubaliq; coagula similes naturas sortiuntur. Contra aconiti potum in vino, & cõcretum lac in aceto, conuenienter assumuntur. Hinuli coagulum triduo a purgationibus admotum, partus spem intercipit. Vituli marini coagulum castorei vires repræsentat. Comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur. Sed syncæri hoc experimentum est. Aqua inspergitur, qua paulisper cum alterius animantis, tum præcipue agni coagulum, maduerit. Quod si verũ est, statim liquescit in aquam. Sin minus, cõsimile permanet. Excipitur autem catulis qui nondum natare possunt. In summa coagulum omne dissipata cogit, & coacta dissoluit.

De Adipis ratione. CAP. LXXXVI.

a Deps anserinus aut gallinaceus recens & sine sale conditus, ad vuluæ vitia proficit. Sale inueteratus, & qui tẽporis spatio acrimoniam concœpit, vuluæ inimicus est. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quæ altero tantopere capacior sit, quantus sit modus adipis quem curare instituer is, obstructo diligenter vase, flagrantissimo soli exponitur. Eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur. mox loco vehementer frigido reconditur. Et ad vsus digeritur. Alij fictile fulciũt super aquam calidam, aut tenuem & elãguidam prunam, quæ solis vicem penset. Est & alia curandi ratio. Exemptis membranis teritur, coniectusq; in ollam eliquatur, adiecto minuti salis mom ẽto. Mox lineo colo trãsfusus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ lassitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & vrsinus hoc curãtur modo. Recẽs, præpinguis, renibus potissimum detractus, in largiore aqua cœlesti & q̃frigidissima, exẽptis tunicis, diligẽtissime manibus confricatur, & exprimendo ferme siccatur, subindeq; noua aqua abluitur. Cæterum fictili capacitatis duplæ inditus, in aquam demergitur. Et subditis leuibus prunis spatha mouetur. Eliquatusq;, colo trãsfunditur in aquam. Vbi vero refrixit & guttatim aquam omnem exclusit, in prælotum fictile demittitur. Et infusa aqua leniter eliquari debet.

& manu deprimi, quo facilius fæculentum virus pessum eat. Postea in pilam spongia madefactam transfunditur. Vbi coire cœpit, residens in imo sordes eximitur. Tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq; fictili bene operculato, perq; frigidis locis reponitur. Hircinũ seuum, ouillum, ceruinumq; ita curato. Elotũ ex his quodcunq;, tunicis vt in suilli mentione dictum est exemptis, pilæ emolliẽdum tradito, ac manibus fricato, affusa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentum virus excernatur, aut pingue aliquod innatet, sed nitida spectetur. Deinde in ollam conijcito, & adiecta aqua vt superemineat, leui pruna liquefacito, atq; in aquam colato. Cumq; refrixerit, iterum in loto fictili eliquato. Et quæ ante diximus facito. Tertio sine aqua liquefactum, in perfusam liquore pilam colato. Refrigeratumq; vt in suilli ratione diximus, recondito. Bubulum autem seuum renibus maxime detractũ, exemptis membranis, aqua, marina ex alto petita eluendum est. Mox in pila tundendum diligenter, affusa maris aqua. Cum vero dissolutũ fuerit, in fictililem ollam conijciẽdum. & marina aqua quæ nõ minus dodrante superemineat, proluẽdum. Decoquendum donec omnis abo leatur odor, additis ad singulas seui atticas minas, quaternis tyrrhenicæ cæræ drachmis. Excolatumq;, detractis quæ pessum ierant sordibus, in nouo fictili reponendum. Opertumq; soli interdiu credendum, vt ad candorem reducatur, & virus euanescat. Priuatim taurorũ pinguia sic curari debent. Renibus euulsum pingue profluente amnis aqua abluito, detractisq; tunicis fictili nouo postq̃ exiguum salem insperseris, liquefacito. Dein in nitẽtẽ aquã excolato, & vbi concrescere cœpit, manibus iterum confricando vehementer lauato, aqua sepius infusa refusaq;, donec q̃ optime elotum videatur. Rursus in olla cũ pari modo vini odorati decoquito. Et cũ iterũ efferbuerit, dempto ab igni vase, ibidẽ sinito pernoctare. Postridie si grauiter adhuc oleat, noua olla repetitum, vino odorato perfundatur. Eadem quæ prius fiant, dum omne virus euanescat. Colliquatur & sine sale, præsertim affectionum earum causa, quibus sal aduersari solet. Sed ita paratum nõ magnopere albescit. Eodem modo pardorũ ac leonum pinguia curari oportet. Taurorum autem & vitulorum pinguia, necnon ceruorum medullæ, odoramentis imbuuntur, hac ratione. Pingue quod odoratũ reddi debet, demptis quo diximus modo membranis, elotum & vino q̃ odoratissimo nulla maris aqua diluto feruefactum, pernoctare sinitur. Alterum id genus vinum eadem mensura infunditur, colliquatur, & exquisite colatur. Nouẽq; eius heminis, iunci arabici septẽ drachmæ adijciũtur. Quod si ipsum odoris fragrãtioris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmæ, cum paribus palmæ, calami, & ca-

siæ modis addũtur. Et xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ, cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ vnciæ. Omnia exactius tunduntur, & affuso vino odorato, in vase operto quod supra carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & semoto ab igni vase inibi pernoctant. Postridie vinum effunditur. Aliudq; generis eiusdem adijcitur. Ter simili modo conferuescat. Matutinis vinum effundatur. Et abluto vase, si quid imo subsidẽs hæsit, detergatur. Postremo eliquatũ pingue & excolatũ, ad vsus recõditur. Hoc autẽ modo odoramẽtis imbuitur, quod antea curatum est. Verum ante dicta prius inspissari solent, quo facilius sibi odoramẽtorum vires adsciscant. Itaq; assumens quod voles cum vino feruefacito, impositis vna myrti ramulis, serpylo, cypero, item aspalatho plenius tuso. Aliqui tamen pro vsu, vno dumtaxat horum contenti sunt. Cum autem ter efferbuit, exemptum leniter & linteo colatũ, aromatis vti expositum est imbuitur. Adipibus spissamenta sic fiunt. Syncærus & sanguinis expers adeps, reliqua habẽs quæ sæpe retulimus, in ollam nouã demittitur, infuso vino albo vetere odorato, quod semipedis altitudinem superet, lento igni feruescat, dum vernaculus odor aboleatur, planeq; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiusdem sextarij, & seminis loti, eius inq̃ cuius e ligno ludicræ tibiæ factitantur, tusi minæ quattuor adijciuntur. Lento igni subinde miscẽdo decoquuntur. Cumq; odoris virus euanuerit, excolatusq; adeps refrixerit, vna contusi aspalathi mina, cũ amaracini floris minis quattuor, & vetere vino subigitur. Nocte vna hæc odorẽ rapiunt, cõbibuntve. Postridie in fictilem ollam tricongialem ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vna feruescũt, quousq; & vim & odorem spissamentorum adeps ipse contraxerit. qui eliquescens colatur & reponitur. Quod si maiorẽ odoris fragrãtiam efflagites, drachmas octo q̃ pinguissimæ myrrhæ vino maceratæ quod multos in annos asseruatum est, misceto. Gallinaceus anserinusq; sic odoribus imbui solent. Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiuntur, erysceptri, xylobalsami, palmæ elatæ, & calami plane contusi singulorum sescũcia admiscetur. Vini lesbij veteris cyathus vnus adijcitur. Ea ter efferuescunt prunis. Mox vase sublato ab igne, die noctuq; refrigerantur. Postridie liquata per linteũ mundũ in vas excolatur. Vbi vero adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo densius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tẽpore id instituere oportet. Aestate siquidem pinguia nõ cogũtur. Nec desunt qui tyrrhenicæ cæræ momẽtum adijciant, quo facilius in vnum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & vrsinus cæteriq; id genus, odoramentis imbu-

untur. Verum sansuci odorē adeps ipse repræsentabit hoc modo. Curati q̄ optimi adipis præsertim taurini mina vna, tempestiuiq; sansuci exquisite confracti sesquimina miscentur, & insparso largiore vino digerūtur in offas, quæ in vase cooperto nocte quiescunt. Matutinis in fictili olla leuiusculo igni, affusa aqua coquuntur. Dumq; suum adeps odorē exuerit, defæcatus ac bene opertus, nocte tota permanet. Postero die detersa sorde quæ pessum ierat, sansuci vt dictum est contusi iterum sesquimina priori pastillo adijcitur. Eodemq; modo in offas cogitur. Alijs quæ diximus peractis, decoquitur & colatur. Quod si qua fundo hæsit spurcitia deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum, a putredine tueri velit, ita faciundum est. Quamuis adipem diligenter elotam & siccatam in vmbra super cribrū per lintea mūda manibus vehementer exprimat, linoq; consutam vmbroso in loco suspendat. Et post multos dies noua charta inuolutam, frigido loco recondat. Pinguia autem indito melle vindicantur a putredinis vitio. Vis omnium est excalfacere, mollire, odorem ciere. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquātum adstringunt. Earundem virium compos leoninus. Nam resistere eum aiunt ijs qui insidias moliuntur. Ceruino, elephantinoq; perunctos, serpentes fugiunt. Adstrigētior est caprinus. Qua ex causa decoctus cum pollenta, rhoe & caseo, dysētericis datur, & cū ptisanæ succo infunditur. Ius decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. Datur quoq; vtiliter hijs qui cantharidum venena hauserūt. Hircinus, vt qui validissime discutiat, podagricis auxiliatur cum fimo capræ & croco impositus. Huic proportione respōdet ouillus. Suillus vero contra vuluæ & sedis vitia idoneus est. Ambustis igni medet̃. E sue vetustissimus quisq; sale conditus excalfacit, & emollit. Elotus vino pleuriticis prodest. Cinere aut calce exceptus, inflammationibus, fistulis, ac tumoribus succurrit. Asininum tradunt, cicatrices corpori concolores reddere. Anserinus gallinaceusq; conueniunt muliebribus malis, & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrsinū cōstat raptos vitio alopeciæ capillos restituere. Pernionib9 subuenire. Vulpinus medetur auriū doloribus. Fluuiatilium piscium pinguia perunctis oculis claritatem afferunt, si in sole liquescant, & melli ammisceantur. Viperæ adeps cōtra oculorum hebetudines suffusionesq; efficax est, addita cedria, melle attico, & pari oleo vetere. Pilos alis euulsos perunctis radicibus obliterat.

De Medullarum ratione. CAP. LXXVIII.

Audatissima est ceruina. Mox vitulina. Post hanc taurina.
 Dein caprina, & ouilla. Colliguntur æstatis exitu, cum appe-

tit autumnus. Quippe cum alijs anni temporibus concrementũ sanguinis, & veluti caro friabilis, in ossibus inueniatur. Nec facile cognosci potest ni quis eam ossibus extrahat & recondat. Omnes medullæ molliunt, sedant, rarefaciunt. Vlcera explent. Ceruina perunctos venenata fugiunt. Curantur recentes aquæ resparsu mollitæ, selectisq; ossibus elotæ, donec aqua syncæra emanet, & detersa sorde pina, si qua innatet, liquatæ per duplicatũ linteum in pillam exprimuntur. Et vbi coiere, omni fæce quæ ad ima sidit derasa, fictili nouo reponuntur. q; si libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anserum & gallinarum adipe demonstrauimus.

De Felle. CAP. LXXXVIII.

Fel omne curatur hoc modo. Recens præligato ore folliculi lino, demissum in feruẽtem aquam, spatio quo quis stadia tria percursaret, mox exemptum siccatur vmbroso loco aspergi nem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci solet, ligatum lino in vitreum vas quod mel habeat immittitur, circumuoluto ad os vasis lini principio, & operto vase reconditur. Est enim vis omnium acris & excalfaciens. Intensis tamen & remissis viribus differunt. Siquidem præstãtius in effectu esse videtur fel marini scorpionis, & piscis qui callionius appellatur, marinæ testudinis, hyenæq;. Item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & syluestris capræ. Quod priuatim prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, albuginesq;, & genarũ scabricias. Ouillo, suillo, hircino, atq; vrsino, taurinũ multo efficacius. Felle omni perfacilem præsertim infantibus deiectionem quis molietur, si intinctum eo tomentum sedi subijciat. Priuatim taurino anginæ cum melle perunguntur. Sedis vlcera sanat, & ad cicatricem vsq; perducit. Idem auribus fractis, & purulentis, cum muliebri lacte aut caprino instillatum, medetur. Et sibillo earumdẽ ex porri succo. Admisceri insueuit vulnerarijs emplastris, & circumlinitionibus quæ contra venenata parantur. Phagedænicis vlceribus, colis & scroti doloribus, ex melle prodest. Lepras, furfures cum nitro & terra cimolia q̃optime purgat. Ouillum & vrsinum contra eadem pollent. Verum inefficacius hæc præstant. Vrsinũ eclegmate comitiales adiuuat. Fel testudinum anginis, & in ore infantium nomis, prodest. Naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarum felle peculiariter peruncti lusciosi sanantur. Hircinum idem obit munus. Thymia abolet. Et luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra auriũ vlcera, reliquaq; omnia, magno vsu assumitur.

De Sanguine. CAP. LXXXIX.

Anguis anseris, agni & hædi, vtilissime in antidota miscē-
s tur. Palumbi autem turturis & columbæ, necnon perdicis,
oculis cruore suffusis, & recentibus eorum vulneribus, luscio
sisq; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorem membranis
cerebri erumpentem inhibet. Hirci, capræ, cerui & leporis sanguis pa
tinis inassatus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino po-
tus cōtra toxica efficax est. Leporinus sanguis ita vt tepet illitus, vi-
tia cutis in facie, lētiginesq; emaculat. Caninus commode ab his bibi-
tur quos efferata in rabiem bestia momorderit. Contra epotum toxicū
auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse
comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino & leporis coagu-
lo cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena, con-
uenienter bibitur. Taurinus cū polenta illitus, duricias discutit, emol
litq;. Sanguis equarum quæ admissurā expertæ sunt, in medicamenta
additur quæ erodūt, septica vocant. Sanguine chamæleonis genarū
palpebras euelli creditum est. Hoc idē viridium ranarū sanguine præ-
statur. Menstruus sanguis fœminarum, circumlitu conceptionem in-
hibere existimatur, aut si omnino mulier mēstrua supergrediatur. Le-
uat podagras muliebres & ignem sacrum illitus.

De Fimo. CAP. XC.

Rmentarij bouis fimum si recens admoueatur, vulnerum in-
a flammationes mitigat. Folijs autem inuoluitur, & calfactum
cinere feruenti superponitur. Coxendicis cruciatus tali impo
situ compescit. Illitū ex aceto duricias, panos, & strumas discutit. Pri-
uatim suffitu fimi, quod a masculo boue redditum est, procidētes vul-
uæ reprimuntur. Accensi nidore culices abiguntur. Fimum caprarum
præsertim quæ in montibus errant, potum in vino regium morbum
emēdat. Menses cit cum odoramētis haustum. Et partus euocat. Tri-
tum in farinam, & impositum lanis cū thure, fœminarum profluuia si-
stit. Cæterosq; sanguinis īpetus ex aceto cohibet. Medetur alopecijs
exustum, & cum aceto mulso illitum. Cum axungia vero impositum,
his qui podagra tentantur auxilio est. Caprillum in aceto decoctum
imponitur serpētium morsibus, vlceribus quæ serpunt, igni sacro, &
parotidibus. Vtilem ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt.
In interstitio pollicis qua parte brachio committitur, caua veluti lacu
na subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim fer-
uentes stercoris caprini pilulæ imponuntur, dum vapor per brachiū
ad coxam sentiatur peruenire, & coxendicis dolorem mitigare. A du-
stio id genus arabica appellatur. Fimum pecudum ex aceto illitum sa-

nat epinyctidas, clauos, pẽsiles verrucas, thymos, & ambusta igni rosaceo cærato exceptum. Fimum suis syluestris aridum, in aqua aut vino potum, reiectiones sanguinis sistit. Vetustum lateris dolorem mulcet. Ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur. Luxatis cum cærato rosaceo medetur. Tam asinorum q̃ equorum fimum, siue crudũ siue crematum addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armentarij qui hærba pascitur siccum fimum liquatum in vino, mox potum, contra scorpionũ ictus magnopere auxiliatur. Columbinum vehemẽtius excalfacit & vrit cum hordeacea farina mixtum. Strumas ex aceto discutit. Carbunculos emarginat, tritum cum lini semine & oleo. Ambustis igni medetur. Gallinaceum vero omnia eadẽ, sed inefficacius præstat. Priuatim tamẽ contra venena fungorũ, & coli cruciatus ex aceto aut vino bibitur. Ciconiæ fimum si ex aqua hauriatur, comitialibus prodesse credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto & illitum alopecijs medetur. Cum thure & mulso calculos expellit. Subditæ infantibus muscerdæ alui deiectionem promouẽt. Caninum quod flagrantissimo canis sydere fuerit exceptum, cum vino aut aqua potum, sistit aluũ. Humanum stercus illitum, vulnera imflammationem minantia intumescere nõ patitur. Sed ea statim glutinat. Sicco ex melle anginæ perungi commodissime traduntur. Terrestris crocodili fimum crocodileam vocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq́ seruat. Optima est tenuissima & friabilis, amyli modo minime ponderosa, in humore statim eliquescens, quæ cum teritur fermenti acorem quadamtenus refert. Adulterant eam sturnorum fimo, quos captos oryza pascunt. Ipsumq́ non dissimile vændunt. Alij Amylũ aut Cimoliam miscent, & adscito colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, vt se cõtrahat in vermiculorum speciem. Qui siccati pro crocodilea væneũt. Inter omnes cõuenire inuenio humanum stercus caninumq́ gutturi impositum, anginis auxiliari.

De Vrina. CAP. XCI.

Humanam vrinam suam cuiq́ bibere, contra viperæ morsus ac venena, incipientemq́ aquam intercutem proderit. Marini scorpionis, viperæ, draconisq́ morsus ea cõuenientissime fouẽtur. Canina ad perfundẽdos canis morsus idonea est. Pruritus & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manãtia, furfures, psoras, & feruidas eruptiones, multomagis abstergit. Nomas & præcipue genitaliũ cohibet. Auribus infusa manans pus supprimit. Decoctaq́ in calice mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorbta vrina, orthopnoicis auxiliatur. Decocta in æreo vase

cum melle emendat cicatrices, argema, caliginesq́. Ex ea & cupro idoneum auri ferrumen conficiunt. Lutum quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrũ mitigat. Feruefactum cũ cyprino, inditumq́, vuluæ dolores mulcet. Strãgulatus leuat. Genas deterget. Oculorũ cicatrices expurgat. Taurina si cum myrrha instilletur, auriũ dolores lenit. Aprina viribus eisdem prædita est. Priuatim comminuit vesicæ calculos, & potu expellit. Ad aquam quæ cutem subijt, cum nardi spica cotidie binis cyathis cum aqua bibitur, vrinamq́ per aluum extrahit. Aurium doloribus instillata medetur. Asinina traditur renum vitijs mederi. Lyncis vrinam quam lyncurium appellant, simulac excernitur, glaciari coireve in calculi duriciam, vulgo creditum est. Quare quod de ea proditum est, vanum esse conuincitur. Est enim quod a nonnullis vocatur succinum pterygophoron. Id potum ex aqua stomacho aluoq́ fluctione laboranti conuenit. Asininæ vrinæ potu renum vitia sanari traduntur.

De Melle. CAP. XCII.

PRincipem locum obtinet mel, quod atticæ regionis est, præcipue ex hymeto, mox cycladibus insulis, & e sicilia cognomine simblion. Maxime probatur dulcius & acre, odoratũ, subflauum, nec humectum, graue, & minime fluxum, quod ob sequacem lenticiam non facile abrumpitur, tractumq́ resilit in digitos. Mel abstergẽdi vim habet. Ora venarum apperit. Humores euocat. Qua ratione in sordida vlcera sinusq́, commodissime infunditur. Decoctũ atq́ impositum abscedẽtem carnem glutinat. Medetur impetigini coctum cum liquido alumine & illitum. Item aurium sonitui & dolori cum fossili sale tepido instillatum. Lendes & fœda capitis animalia illitum necat. Nudam glandem recutitis operit, præsertim quæ circũcisione aperta non est, si melle coles a balineo triginta diebus emolliatur. Oculorum caliginem discutit. Faucibus, tonsillis, anginæ illitum gargarisatumve medetur. Vrinam ciet. Auxiliatur tussi, & a serpente percussis. Contra haustum meconium, cum rosaceo calidum assumitur. Aduersus venena fungorum, & rabiosi canis morsus linctum aut potum proficit. Crudum tamen aluum inflat. Tussim lacessit. Et ea de re despumati vsus aptior est. Primatũ tenet in mellis genere vernum, deinde æstiuum. Hybernum vero vtpote quod crassius constet, deterrimum reputatur. Siccas eruptiones excitat. Quod in Sardonia gignitur mel, amarũ est. Quoniã apes inibi absinthio vescãtur, quo vitia cutis in facie & maculæ aptissime perungũtur. Heracliæ in põto quibusdam anni tẽporibus, propria quorũdam florũ dote, mel conflatur, quod qui edere, mente abalienantur, ac sudore diffluũt. Remedio sunt

esitata ruta,& salsaměta,aut epotū mulsum,resūpta quoties vomitio-
ne reijciūtur. Acre autē est.Et olfactu sternutaměta mouet. Quod cū
costo illitū fœminarū cutē emēdat, & cū sale sugillationes rapit. Est et
aliud cōcreti mellis genus,quod saccharon nominatur.In India vero
& fœlici Arabia in arūdinibus iuenit̄. Salis modo coactū est,dētibus
vt sal fragile. Aluo idoneū,& stomacho vtile.Si aqua dilutū bibatur,
vexatæ vesicæ,renibusq́ auxiliat̄.Illitū ea discutit,quæ tenebras ocu-
lorū pupillis offundūt.

De saccharo. quod hic inter mellis gena connumerat.

De Cæra, CAP. XCIII.

C Aera optima est subfulua,odorata,suppiguis,pura,odorisq́
quadātenus mellei,natione pontica,aut cretica. Secūdū locū
obtinet cādida,& suapte natura pinguis. Cādida fit hoc mo
do. Ex ea radunt album syncærūq́,atq́ transfundunt in vas, quod sa-
tis habeat marinæ ex alto petitæ,insparsoq́ nitri momēto,decoquunt.
Cūq́ iterū tertiove inferbuit,separatū vas refrigerant,ac cæræ pastil-
lum eximūt, detersa sorde,siqua forte adhæsit. Tū denuo indita noua
maris aqua feruet,vti retulimus.& vase dēpto ex igne, basin ollulæ no
uæ aqua frigida madefactā,in cærā summā suspēsa manu intingūt,quo
celerius cōcrescat,& q̄ minima portio extrahatur. Suscepto primo cæ
ræ orbiculo,iterū vas imum aqua refrigeratū,tantisper immitti debet,
dū tota excipiat̄. Orbiculi lino cōsuti,ita vt intercedat spatiū,suspen-
dūtur. Et interdiu,cōtinuo sub sole,noctu sub luna aspergūtur,vsq́ dū
perfecte albescant. Verū si eximius ille candor desyderetur,eadē facti ta
ri, & identidē recoqui,operæpreciū est. Nec desunt qui pro marina,in
muria q̄acerrima, semel aut iterū excoquant. Dein languncula, tenui,
rotunda,ansam habente,extrahunt. Postea orbiculos,substrato cespi-
te hærboso insolāt, donec candorē summū cōtraxerit. Præcipiūt hoc
obeūdū munus vere,cū sol remissa vehemētia humorē pariat,vt nō fa-
cile liquetur. Cæra omnis mollit,calfacit,modice explet corpora. Da-
tur in sorbitione dysentericis. Ac milij magnitudine decē grana cæræ
hausta,lac in lactantibus non patiuntur coagulari.

De Propoli. CAP. XCIIII.

P Ropolis eligi debet flaua,odorata,styracē referēs,in vehemē
ti ariditate mollis, & mastiches more ductilis. Magnopere
calfacit & euocat. Aculeos & omnia infixa corpori extrahit.
In vetere tussi suffita proficit. Impetigines admota tollit. Ea i aluearīū
foribus,cærosæ naturæ inuenit̄.

De Tritico. CAP. XCV.

O Prima e tritici generibus ad secūdæ valitudinis vsus habent̄,
quæ recētia & iā perfecte adulta,colorē mali referūt. Dein se-
quūtur trimestria,quæ nōnullis Sitania nominant̄. Itaq́ cruda i cibis

teretes tineas gignũt. Canũ morsib⁹ prosũt mãsa & ĩposita. Cõfectus eorũ similagine panis, plus alit q̃ cibarius. E trimestriũ farina panis le uiorẽ cibũ præbet, & qui facile in mẽbra demãdet. Farina eorũ cũ hyo scyami succo illinit aduersus neruorũ fluctiones, quas Græci rheuma tismos vocant. Itẽ cõtra interaneorũ inflationes. Lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autem in acri aceto decocti, turgẽtes mãmas se= dant. Viperarum ictibus auxiliantur. Et torminosis prosunt. Farina= ceũ fermẽtum calfaciendi extrahendiq; vim habet. Priuatim callos pe= dum, clauosq; extenuat. Cætera tubercula furunculosq; ex sale conco= quit, & aperit. Sitaniorum farina, contra venenatos ictus cũ aceto aut vino cõmodissime illinitur. Eadem si decocta in glutini modum de= lingatur, cruẽtis excreationibus proderit. Contra tussim & exaspera= tas fauces, cum menta & butyro decocta efficax est. Tritici pollen si ex aqua mulsa, aut hydræleo decoquat, omnẽ discutit inflãmationẽ. Pa= nis & crudus & coctus inflãmationes omneis illitu mulcet, cũ emol= liat & quadamtenus refrigeret. Sed hærbis succisve huic rei accõmo= datis ammisceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõueniẽtibus, citã al= uũ cohibet. Recẽs muria maceratus illitu, vetustas impetigines sanat. Glutinũ ex similagine & polline, quo chartæ glutinãtur, sanguinẽ ex= creãtibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura detur sor= bendum.

De Hordeo. CAP. XCVI.

Ordeũ optimũ est candidũ purũq;. Id minus q̃ triticũ alit. h Ptisana tamen ob cremorẽ in decoctione redditũ, plus alimẽ ti præbet q̃ pollenta ex hordeo facta. Cõtra acrimonias atq; fauciũ scabricias, exulcerationesq; pollet. Quibus etiam triticea ptisa= na præsidio est. Sed plus alit magisq; vrinam mouet. Lac abunde sup peditat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Hordeũ abstergit. Vrinã ciet. Inflationẽ parit. Stomacho aduersatur. Tumores conco= quit. Farina hordeacea decoquitur in mulsa aqua cũ fico, vt inflamma tiones collectionesq; discutiat. Duricias cũ resina & fimo columbarũ cõcoquit. Cũ meliloto autẽ et papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciãt. Aduersus intestinorũ inflationes cũ lini semine, fœnogræ= co, & ruta, illini iuuat. Strumas cũ pice liquida, cæra, oleo, & impubis pueri vrina, ad cõcoctionẽ perducit. Et cũ myrto, vino, malicorio, syl uestribus pyris, & rubo, alui profluuia sistit. Podagricis inflãmationi bus, cũ cotoneis aut aceto prodest. Decocta in acri aceto, modo quo hordeaceũ cataplasma, & calida imposita, lepris medetur. Liquata ea= dem cũ aqua, atq; cum pice decocta, pus excitat. Cum aceto liquata iti dem contra articulorum fluctiones prodest. Farina ex his aluum cohi= bet, inflammationesq; mitigat.

ptisana hordeacea plus nut[rit] q̃ polenta ex hordeo.

De Zytho. CAP. XCVII.

X hordeo potus fit, cui zytho nomen est. Is vrinam cit. Re
e nes & neruos tentat. Membranis præsertim cerebrum vesti
entibus officit. Inflationem parit. Vitiosum succum creat.
Elephãtiasin gignit. Qui eo potus genere perluitur, agilis, & ad opus
obeundum expeditus, euadit.

De Courmite. CAP. XCVIII.

It & ex hordeo potus quem Courmi nominant. Eoq; sæpe
f potu, pro vino vtuntur. Verum dolorem capitis mouet. Ma
lum succum gignit. Neruis nocet. Cõsimilia etiam potus ge
nera ex tritico fieri solent, in Britania, & quæ occidentem spectat ibe
ria.

De Zea seu semine. CAP. XCIX.

Ea duorum generum est. Vna simplex. Altera in geminis pu
z taminibus grana bina iuncta gerit. Ob id dicoccos appella
tur. Plus q̃ hordeũ alit. Ori grata. Digeritur in panificia, mi
nus q̃ triticũ alens.

De Crassiore farina. CAP. C.

Rimnon crassior est ex zea triticoq; farina, ex qua pultẽ fa
c ciunt. Abunde alit. Facile conficitur. Aluũ vehemẽtius ad
stringit, si zea ex qua fit, prius torreatur.

De Siligine. CAP. CI.

Idem generi siligo adscribitur, sed minus aliquanto nutrit.
e In panes vt zea cogitur. Fit quoq; e siligine crassior farina,
quam græci crimnou vocitant.

De Athera idest tenui pulticula. CAP. CII.

Thera ex zea fit tenuissime molita. Est autem sorbitio, quasi
a liquida pulticula infantibus conueniens, & cataplasmatis
efficax.

De Trago. CAP. CIII.

Ragos quamdam halicæ figuram gerit. Multo minus q̃ zea
t nutrit, q; multum aceris habeat. Quare ægrius conficitur. Al
uumq; magis emollit.

De Bromo. CAP. CIIII.

Romus genicula quædam habet. Folio & stipula triticum
b imitatur. Et in cacuminibus dependentes paruulas veluti
locustas gerit, in quibus semen continetur, vtile ad cataplas
mata vti hordeum. Pulte huius aluus sistitur. Prodest tussientibus in
sorbitione succus.

De Oryza. CAP. CV.

Ryza frugum generis est, in palustribus riguisq; nascẽs. Me
o diocrem cibum præstat. Sed aluum supprimit.

De Halica CAP. CLVI.

Alica fit ex zea, quam dicoccon appellauimus. Plus alit q̃
h oryza. Aluum magis cohibet. Stomacho longe vtilior. De

cocta in aceto illitaq; lepras tollit. Vnguium scabricias extricat. Incipientibus ægylopijs medetur. Decoctum dysentericis quos excruciat dolor, infusum idoneum est.

De Milio. CAP. CVII.

m Ilium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit. Sistit pulte sua aluum. Vrinam cit. Torretur milium, feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, auxilio sit.

De Panico. CAP. CVIII.

p Anicum frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile. Eodemq; modo in panes subigitur. Eosdem habet vsus. Minus tamen & nutrit & stringit.

De Sesama. CAP. CIX.

s Esama stomacho iutilis cibus. Halitus grauitatē facit, quoties inter mandendū, commissuris dentium inhæsit. Neruorum crassitiē illitu discutit. Medetur auribus fractis, ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerastæ morsibus. Capitis dolores qui æstuatione concitantur, ex rosaceo lenit. Eadē efficit hærba decocta in vino. Præsertim inflammationibus oculorum, doloribusq; prodest. Ex ea fit oleum quo ægyptij vtuntur.

De Lolio. CAP. CX.

l Olium quod inter segetes nascitur, molitum, illitu nomas, vetera vlcera, gangrænasq; emarginat. Sanat cum raphanis, sale & aceto, feros lichenas. Et ex aceto & sulphure viuo, lepras. Strumas quoq; discutit, cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino. Abscessus etiam rumpit, qui ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctum ex aqua mulsa vtilissime ischiadicis illinitur. Si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat.

De Amylo. CAP. CXI.

a Mylum ex eo appellatum est q; sine mola fiat. Optimum ex trimestri, natione creticum aut ægyptium. Ratio faciundi amyli hæc est. Purgatum trimestre triticum madescit quinquies in die, & si fieri potest nocte. Cum emollitum fuerit, effunditur sensim sine agitatione aqua, quo minus cremoris dulcedo vna excludatur. Vbi mollissimum esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet. Rursus infusa, teri. Tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximēdi. Reliquūq; quallo sportisq; siccatū tegulis nouis cō festim torreatur flagrantissimo in sole. Nāq; si paulisper vdū maneat, acorē concipit. Cōtra fluxiones oculorū, pustulas, cauaq; efficax est.

Sanguinis reiectiones potu cohibet. Exasperatas fauces lenit. Lacti atque obsonijs amimiscetur. Fit etiam amylum ex zea, quæ maceratur, ac eluitur vno aut altero die, & farinæ modo manibus subigitur. Pressaque feruentissimo in sole, vt ante retulimus, exiccatur. Nullius in medicina vsus. Ad alia tamen conueniens.

De Fœni græci farina. CAP. CXII.

g Ræci Telin, alij Carpon, alij Buceras, alij Aegoceras. Latini fœnum græcũ appellant, Aegyptij itasin. Vis farinæ est mollire, dissipare. In aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quam externas inflammationes, efficaciter illinitur. Lienem cum aceto & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit, & siue tumor, siue præclusio sit vuluæ, fouentur, & insident. Decocti cremor, capillos, furfures, & manantia capitis vlcera purgat. Locos laxat & emollit, si cum anserino adipe pessi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilissimum imbecillis partibus, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos fœtidamque dysentericorum proluuiem. Oleum quod ex eo exprimitur, ex myrto, capillos et genitalium cicatrices absterget.

De Lino. CAP. CXIII.

l Inum aliqui linocalamin vocant, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Pœni zeraphoes. Vulgo notum est. Cuius semen easdem quas fœnum græcum vires habet. Discutit & emollit omnem intus forisque inflammationem, cum melle, oleo, exiguaque aqua decoctum, aut melle cocto exceptum. Vitia cutis in facie varosque crudum tollit. Illitum cum nitro & ficulneo cinere, parotidas duriciasque discutit. Vlcera quæ serpunt, fauosque, cum vino decoctum expurgat. Vngues scabros eximit, cum pari modo nasturcij & mellis. Vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur. Tussim lenit. Venerem stimulat, si farina piperis & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interaneorum vuluæque erosionibus immittitur. Alui excrementa euocat. Ad vuluæ inflammationes in desessionibus perquam vtile.

De Cicere. CAP. CXIIII.

c Icer satiuum aluo idoneum est. Vrinam ciet. Inflationẽ parit. Colorem commendat. Menses ac partus expellit. Lac auget. Cum eruo decoctum illinitur ad inflammationes testi-

um, verrucosas informicationes, ad scabiem, vlcera capitis manantia, impetiginesq;. Contra carcinomata, & vlcera quæ cacoethe vocantur, cum melle & hordeo prodest. Alterum genus arietinum nominatur. Vtrumq; cit vrinas, dato cum rore marino, hydropicis aut regio morbo laborantibus eorum decocto. Lædunt ea exulceratam vesicam & renes. In verrucarum formicantium pensiliumq; genere, prima luna singulis granis singulas tangunt, eaq; grana lintheolo deligata abijci post se præcipiunt. Ita decidere eas arbitrantur. Syluestre cicer, folijs satiuo simile est, odore acri. Sed semine discrepat. Idē quod satiuum præstat.

De Faba. CAP. CXV.

f Aba inflationē excitat. Aegre cōcoquitur. Tumultuosa somnia facit. Tussi cōfert. Carnem gignit, media calidi frigidiq; natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esitata, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. Contra vomitiones conuenienter manditur. Inflatio leuior contrahitur, si aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negocij stomacho exhibet, maioremq; flatum parit. Lomentū eius & per se, & cū polēta illitū, inflāmationes quas vulnus excitauit, mitigat. Cicatrices concolores facit. Turgentes præ durasq; mammas, etiam si inflammatione tētentur, adiuuat. Lac restinguit. Furunculos, sugillata, parotidasq;, cum fœnigræci farina & melle discutit. Cum rosa autem, thure & oui candido, procidētes oculos, tumores, vuasq;, reprimit. Subactū vino, suffusos ictu oculos recreat. Manducata sine cortice faba, ad auertēdas fluctiones, fronti illinitur. Decocta in vino testium collectiones sanat. Quo tardius pubes erumpat, pueris imo ventri illinitur. Vitiliginem purgat. Fabarum cortice illiti capilli, qui post euulsionem renascūtur, gracilescūt, & minus alimenti capescunt. Cum polenta scisso alumine & vetere oleo impositi cortices, strumas discutiunt. Decocto earum lanæ inficiūtur. Faba dempto cortice in illas parteis diuisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluctionibus ab hirudine concitatis. Namq; eas supprimit, si semisecta apprimatur.

De Faba ægyptia. CAP. CXVI.

a Egyptia faba, quam aliqui ponticam vocant, in ægypto plerumq; prouenit. In Asiæ etiā Siciliæq; lacubus, inuenitur. Folia habet ampla, etiam si ad arborum frondes comparentur, caulem cubitalem, digiti crassitudine, florem roseum, dupla papaueris āplitudine. Et vbi flore exuitur, fert folliculos loculis similes, in quibus faba supra operculū bullæ modo prominet. Cibotion ideo nominant, id est arculam, quoniam seratur ipsa, humenti glebæ mandata, &

ita in aquam demissa. Radice firmatur harundine crassiore, quæ cruda coctave estur. Ei collocasiæ nomẽ est. Faba virens manditur, & exiccata nigrescit. Græcam magnitudine superat. Adstrigendi facultatem obtinet, & stomacho vtilem. Dysentericis cœliacisq; prodest, insparso polentæ vice lomento. Datur quoq; in pulte. Cortices in vino mulso decocti, si terniq; inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si tritum & cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. CAP. CXVII.

l Ens suo cibo aciem oculorũ obtundit. Aegre concoquitur. Stomachũ male habet. Eũq; & intestina inflat. Sed aluũ cũ cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillime coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adstringendi. Qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antea cortice discoquatur accurate, primaq; aqua inter coquendũ effundatur. Quippe primũ id decoctũ ventrem resoluit. Somnia tumultuosa excitat. Capiti, neruis, ac pulmoni inutilis. Melius suo fungetur munere cõtra alui fluctiones, addito cũ aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbisve, pyris thebanis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis integris, quæ post decoctionem abijciuntur, vel vuarum rhois quæ obsonijs inspargun- tur. Verum acetum cum eo diligenter percoqui debet, alias aluum conturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lẽtis delibrata deuorari proderit. Decocta cum polẽta & illita podagras lenit. Sinus cum melle glutinat. Crustas rumpit. Vlcera purgat. Decocta in aceto duricias & strumas discutit. Cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum, sedisq;, addito rosaceo. Sed in amplo sinu aut inflammationibus sedis, quæ maius remedium exigũt, cum putamine punici ac siccis rosis, adiecto melle decoquitur. Nomis quæ in gangrænam euaserunt, adiũcta maris aqua, pustulis, & his quæ serpũt, igni sacro, pernionibusq;, vt antea dictum est. Contra, turgentes mãmas & vsq; eo duras vt quamdam cartilaginis speciem referant, cocta in aqua maris & illita auxiliatur.

De Phasiolis. CAP. CXVIII.

p Hasioli inflant. Spiritus ciẽt. Aegre coquuntur. Virides cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.

De Eruo. CAP. CXIX.

e Ruũ paruus frutex omnibus cognitus, angusto folio, tenuis, semina in valuulis habẽs, e quibus farina fit nomine eruina, ad multos medẽdi vsus conueniens. Eruum capiti onerosum

est. Aluum esu turbat. Sanguinem per vrinam extrahit. Elixo boues saginantur. Parandæ farinæ ratio hæc est. Vberiora grana cādidaq; deliguntur, permiscendoq;, aqua resperguntur, donec sufficienter combibant. Postea torrentur, vsq; dū hians cortex disrumpatur. Molitaq; farinario cribro incernuntur. Postremo farina reconditur. Hæc aluo vtilis est. Vrinam ciet. Meliorem colorem efficit. Sāguinem per vesicam aut aluū cū torminibus elicit, si largius in cibo aut potu assumatur. Vlcera cum melle purgat. Lentigines & vitia cutis in facie, & maculas, totumq; corpus emēdat. Nomas, gangrænas, duriciasq;, serpere non patitur. Mammarum duricias emollit. Atra vlcera quæ theriomata vocant, fauosq; emarginat. Carbunculos rumpit. Cum vino illitum morsibus viperarum, canum, hominumq;, medetur. Vrinæ difficultates, tenesmosq;, ex aceto mitigat. Tabidis, qui alimentum non sentiunt, tostum, & in nucis magnitudinem melle collectum, conuenit. Eius decoctum perniones, & pruritus in toto corpore, sanat fouendo.

De Lupinis CAP. CXX.

Atiuus lupinus notus est. Cuius farina cum melle delinctu. aut potu, vētris animalia expellit. Ipsi quoq; macerati, & cū sua amaritudine esitati eadē efficiunt. Decoctū eorū idē munus præstat, cū ruta & pipere potū. Quare lienosis prodest. Eodē vlcera tetra quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientē scabiē, eruptiones pustularū, vlcera in capite manātia, vitiligines, maculasq; fouere vtilissimū. Menses & partus extrahit, cū myrrha & melle subditum in vellere. Eorum farina cutem liuoresq; corrigit. Inflammationes cū polenta & aqua mitigat. Tubercula, & coxendicū cruciatus, ex aceto lenit. Strumas in aceto cocta illitaq; dissipat. Carbunculos rumpit. Decocti cœlesti aqua, donec in liquamenti crassiciem redigantur, faciē abstergunt. Medentur pecorum scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt tepēte decocto abluantur. Cit vrinam radix cū aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulcescere cœperit, cū aceto poti, fastidium detrahunt, & cibi auiditatē faciūt. Gignuntur & syluestres lupini satiuis similes, sed omnino minores, qui eadem quæ satiui possunt.

De Rapo. CAP. CXXI.

Ecocta rapi radix alit. Inflationem parit. Mollesq; spongiosasq; carnes creat. Venerem stimulat. Decocto podagræ, pernionesq;, fouentur. Contritoq; rapo atq; imposito iuuantur. Si excauatæ radici rosaceum cæratum adigatur, & ferventi cinere eliquescat, exulceratis, pernionibus proficiet. Asparagi eius decocti esu,

vrinam ciunt. Semen antidotis & theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, anodyna vocant, idoneum est. Potum contra venena salutare est. Venerem concitat. Muria conditum, minus alimenti sufficit. Sed multo magis appetẽtiam recreat. Syluestre rapũ in aruis nascitur, fruticosum, in cubiti altitudinẽ assurgẽs, ramosum, læue. In cacumine folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora, & fructũ in siliquis calyculatis. Cumq; pulpæ aperiũtur, alia intus siliqua spectatur, quæ quandã capitis speciem præbet. In qua semina paruula concipiuntur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoq; corpore, vtimur, præsertim quæ ex lupini aut erui, tritici aut lolij farina, fieri solent.

De Buniade napo. CAP. XXII.

Octa buniadis napi radix inflat. Modicum alit. Semen eius
c potum venenorũ vires hebetat. Antidotis ammiscetur. Conditur sale radix.

De Radice. CAP. CXXIII.

Aphanus latine radix dicitur. Excalfacit. Flatus gignit. Ori
r suauis est. Sed stomacho aduersatur. Ructus ciet. Vrinã pellit. Aluo aptior. Summo tamen cibo sumi debet, quo magis eius distributionem adiuuet. Cum autem præsumitur, cibum subleuat. Quare vomituris cõmodissime datur, ante cibum. Sensuum aciem excitat. Decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore, efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet. Hydropicis commodissime illinitur. Lienosis vtilis. Sugillata cum melle tollit. Contra viperarum ictus auxiliatur. Alopecias ad pilum reducit. Lentigines cum loliacea farina emendat. His qui fungis strangulantur, tam cibo q̃ potu salutaris est. Semẽ vomitiones facit. Vrinam mouet. Menses cit. Lienem extenuat. Cum aceto potũ gangrænas validissime emerginat. Coctum cum aceto mulso, anginis perq̃ vtiliter gargarizatur. Cõtra cerastis morsus, potum ex vino auxilio est. Syluestris raphanus quam Romani Armoraciam vocãt, alij montanum raphanum, alij apium, alij iscada, alij chamæbalanum, Romani etiam radicem syluestrẽ, ramulos tenues iunceos duos siue tres spargit, rubentes, folijs rutæ, syluestris, oblongioribus, & angustioribus, semine paruo, radice albuci, rotundiore, turbinatiore pyri figura, candido cortice. Ea lacteo succo madet. Pars radicis superior vomitione. bilẽ pituitamq; extrahit, inferior per aluum. Tota susq; deq; purgationes mouet. Quod si tibi in animo est succũ extrahere, radix tusa in fictili mergitur, & qui supernatat succus pinna eximitur. Is sesquiobolo potus, vtraq; parte purgat.

De Syluestri raphano. CAP. CXXIIII.

S yluestris raphani quam Romani Armoraciam vocant, folia satiuo similia, & quadamtenus lampsanam imitantur. Radix gracilis, tenera, subacris. Tam folium q̃ radix in olera recipitur. Excalfacit. Vrinam concitat, æstuosus.

De Sisaro. CAP. CXXV.

S Isarum vulgo cognitum. Cuius radix decocta ori grata est, & stomacho vtilis. Vrinam ciet. Et appetentiam inuitat.

De Lapatho et rumice CAP. CXXVI.

E X generibus lapathi, oxylapathum vocant quod in acutum tendit, prædura habens extrema, non nisi in palustribus nascens. Aliud est satiuum, illi dissimile. Tertium syluestre, paruum, plantagini proximum, humile & tenerum. Quartum genus est quod alij oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocant, syluestri ac exiguo rumici simile, caule non magno, semine subacuto, rubente, acri, in caule, & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. Crudi illitu, melicerides temporis tractu discutiuntur. Syluestris & oxilapathi, & eius quã oxalida nominãt, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quod si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ, aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanãt. Sed antea locus aceto & nitro in sole perfricandus est. Pruritus corporis, decoctum earũ sedat, si foueatur, aut in solijs balnearum cõfricetur. Coctæ in vino & instillatæ, aurium dentiumq; dolorem mulcent. Strumas parotidasq; discutiunt. Lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ & inditæ fœminarum profluuia sistũt. Cum vino autem potæ, regio morbo medentur. Calculos vesicæ cõminuunt. Menses cient. Scorpionum ictibus auxiliantur.

De Lampsana. CAP. CXXVII

L Ampsana quod Romani napiũ vocant, syluestre olus est. Plus alit q̃ rumex, et stomacho vtilius. Cuius folia caulesq; coquuntur in cibo.

De Hyppolapatho. CAP. CXXVIII.

H yppolapathon olus est magnum, in paludibus nascens. Easdem habet vires quas supradicta rumicis genera.

De Bunio napi genere. CAP. CXXIX.

B Vnion aliqui actiuam vocant, alij Anemosphoron, magi paradachry, Aegyptij erxonẽ, Romani Scopã regiam, Aphri

zigar, aut tempso. Caulem emittit quadrangulum & in eo foliosos ramulos, tenues, prætenuibus foliolis & flosculis scatentes, longitudine digitali, folia propter radicẽ, apio similia, sed multo tenuiora, & quæ modo quodam folia tribuli imitentur. Flores anethi, semen odoratum, minus Hyoscyamo. Excalfacit bunion. Vrinam ciet. Secundas detrahit. Lieni, renibus, & vesicæ vtile. Eo humenti aridove vtuntur, exempto radice & caulibus succo, ex aqua mulsa.

De Blitto. CAP. CXXX.

b Litton ægyptij echlotoripam appellãt, alij riplam. Romani blitũ, Daci bles. Olus est aluo vtile, nullius in medicina momenti.

De Malua. CAP. CXXXI.

m Aluam hortẽsiam pythagoras Antema vocauit, zoroastres diadema, ægyptij cochortem, magi lienem capræ, aut muris vrinam. Satiua esui longe aptior syluestri. Stomacho aduersatur. Aluum iuuat, sed multo magis caules. Interaneis & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo mãducata, ægylopas ex melle sanãt. Verum cum cicatricẽ trahere cœperint, ea demum citra salem vtẽdum est. Contra aculeatos apium vesparumq́ ictus, illita efficax est. Eadem cum oleo trita perunčti, non feriuntur. Vlcera manantia in capite, furfuresq́ cum vrina sanat. Sacris ignibus & ambustis decocta folia, tritaq́, vtilissime ex oleo imponũtur. Eius decoctum vuluas insessione mollit. Prodest erosionibus vesicæ, & intestinorũ, vuluæ, sedisq́, clystere infusum. Ius decoctæ cum radice sua contra omnia venena auxiliatur, si continuo a bibentibus reuomatur. Contra phalãgiorum morsus remedio est. Lac euocat. Semen in vino potum, addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit.

De Attriplice. CAP. CXXXII.

a Traphaxin aliqui Chrysolachanon vocant, Romani attriplicem, Aegyptij Ochi. Cognitum olus est. Duo eius genera. Syluestre & satiuum. Coctum estur vt olus. Aluũ mollit. Panos discutit, siue crudum siue coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum, regium morbum sanat.

De Brassica. CAP. CXXXIII.

c Ramben Romani brassicã vocant. Ea aluo est idonea, si modo leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluum sistit. Sed multo magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur. Stomachum autem male habet. Acrior est æstiua. In ægypto propter amaritudinem non estur. Cæcutientibus, & tremulis esse prodest. Summo cibo sumpta crapulam discutit, & vini noxam restinguit. Melior sto-

macho cyma, sed acrior, & ad ciendum vrinam validior. Ea condita stomacho inimica est. Aluum conturbat. Crudus succus cum nitro & iri deuoratus, aluum emollit. Cum vino quoq; epotus viperarum morsibus auxiliatur. Cum fœnograeci farina, podagris & articulorum vitijs illinitur. Prodest & sordidis vlceribus, & vetustis, illitus. Caput purgat naribus infusus. Menses extrahit cum loliacea farina inditus. Folia per sese aut cum polenta trita, conferunt inflammationibus, tumoribusq;. Epinyctidas, ignem sacrum, leprasq; sanant. Carbunculos ex sale rumpunt. Fluentes capillos retinent. Cocta addito melle aduersus depascentia vlcera, gangrænasq; valent. Lienosisq;, ex aceto cruda prosunt. Mansa deuorato succo, retusam vocem instaurant. Decoctū eius potu, aluum & menses ciet. Flos post conceptionem in pesso subditus, partus spem adimit. Semen eius præsertim, quæ in ægypto nascitur, potum tineas repellit. In antidota cœliacorum additur. Faciei cutem lentiginesq; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci vetusto excepti, diuturnos laterum dolores mitigant.

De Syluestri brassica, CAP. CXXXIIII.

Syluestris brassica, quam Romani rusticam appellant, maritimis præruptisq; locis, magna ex parte gignitur. Satiuæ similis, sed candidior, hispidiorq;, amara. Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non insuauis. Folia illitu vulnera cōglutinant. Et inflāmationes tumoresq; discutiunt.

Ee Brassica marina. CAP. CXXXV.

Marina brassica a satiua prorsus abhorret, q; folia ferat rotundæ Aristolochiæ, prælonga, tenuia. Singula a ramulis rubētibus exeunt, singulari vt hædera stillo. Habet lacteum succum, sed paucum, salso gustu, & aliquantum amaro, pingui compage. Hærba in totum stomacho inimica, acris. Vehementissime aluū ciet, in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

De Beta. CAP. CXXXVI.

Beta duorū generum est, e quibus nigra coquitur cū lenticula, vt vētrem sistat. Quod magis radice eius præstatur. Candida aluo vtilis est. Vtraq; tamen propter nitrosum humorem quem habet in se, noxij succi est. Vnde succus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat. Aurium doloribus auxiliatur. Decoctum radicis & foliorum, furfures lētesq; deterget. Perniones fotu mitigat. Crudis folijs vitiligines nitro antea perfrictas, alopeciarum inanitates, atq; depascentia vlcera, illini prodest. Eruptionibus papularum, igni sacro, ambustisq;, cocta medetur.

De Portulaca syluestri. CAP. CXXXVII.

s yluestris portulaca quam aliqui Aizoon syluestre vocāt, alij Telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs pusillis, ad satiuā accedētibus, hirsutis, latioribus. Nascitur in petrosis. Nonnunq̄ in hortis. Folia oleæ habet, minora multo, plura & tenera, rubētes cauliculos, ex vna radice multos, in terra sessiles, qui manducati bonum succum pariunt, viscosi, & aliquantum salsi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Discutit strumas cum axungia illita.

De Portulaca. CAP. CXXXVIII.

p Ortulacæ vis adstringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum, cæterisq́, cum polēta imponitur. Ardoribus stomachi, sacro igni, vesicæ doloribus, auxilio est. Commanducata, dentium stupores sedat. Stomachi & intestinorum æstuationem, fluctionesq́ mulcet. Renes & vesicā adiuuat, etiā si erosionē sentiant. Veneris impetus exoluit. Succus epotus simili effectu prodest, in febribus valens. Contra teretes ventris tineas, cruentā excreationē, dysenteriā, hæmorrhoidas, & profluuia sanguinis, percocta efficax est. Item contra sepis morsus. Ocularibus medicamentis vtilissime commiscetur. Interaneis fluctione laborātibus, atq́ vuluarum erosionibus, infunditur. Contra dolores, quos æstus excitauit, caput ex rosaceo & oleo fouetur. Eruptiones papularum in capite, cum vino emēdat. Vulneribus quæ ad syderationem spectant, ex polenta illinitur.

De Asparagis. CAP. CXXXIX.

a Sparagus, quem aliqui Petreon, alij Myacantham, alij Myon vocant, vulgo notus est. Huius cauliculi in cibo, vētrem emolliunt. Vrinam cient. Radicis decoctū contra vrinæ difficultatem, regiū morbum, renum vitia, & coxendicum cruciatus, in potu proficit. Cum vino autem phalangiorum morsibus auxiliatur. Si decocti succus super dente contineatur, eius dolori medetur. Semen ad eadem valet. Canes vt aiunt, si decoctum bibant, emoriūtur. Asparagum etiam nasci prodiderunt, arietis cornibus cōtusis, atq́ defossis. Quod quantum equidem sentio, plane a veritate abhorret. Is tamen Asparagus multis ramis fruticat, folijs fœniculi, numerosis, radice rotunda, grandi, tuber habēte. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores sedant. Assus autem coctusve, vrinæ stillicidium, difficultatemq́, ac dysenterias, mitigat. Radix cū vino aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Cum ficis aut ciceribus sumpta, regium morbum sanat. Coxēdicis cruciatus stranguriāq́ leuat. Alligata radix, aut haustum eius decoctum, conceptum adimit, & sterilitatem adfert.

De Plantagine. CAP. CXL.

a Rnoglosson alij Arnion vocant, alij Probation, alij Cynoglosson, alij Heptapleuron, alij Polyneuron, Magi Eurechnemona, Aegyptij Asonth, Romani plantaginẽ, Hispani thesaricã, Pœni Atijrcon. Duo eius genera. Minor folia habet angustiora, minora, molliora, læuiora & tenuiora, caule anguloso, in terra sessili, floribus pallidis, semine summis caulibus emicante. Altera maior & virentior, latis constans folijs, olerum generis. Cuius caulis cubiti altitudinem petit, angulosus, subruber, a medio ad verticem tenui semine circumdatus. Radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum crassitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. Multo vtilior magna est. Vim habent folia exiccatoriam, constringentem. Quare omnibus malignis vlceribus, & fluctioni oportunis atq; elephanticis, sordidisq; illita prosunt. Profluuia sanguinis, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbunculos, nomasq; cohibẽt. Vetera vlcera & inæqualia cicatrice obducunt. Chironia sanãt. Sinus conglutinant. Morsibus canis, ambustis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægylopijs, illita cũ sale prosunt. Coctum cum aceto & sale olus, dysentericis, cœliacisq;, sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. In leucophlecmatia, inter aridas epulas, hærba decocta datur. Comitialibus & suspiriosis data proficit. Foliorum succus, colluta subinde oris vlcera, purgat. Cum cimolia aut cerusa igni sacro medetur. Fistulis infusus prodest. Lippitudinibus & aurium doloribus idem succus instillatur. Additur quoq; in oculorũ collyria. Gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionibus, potu confert. Clystere dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu. Aduersus strãgulationes vuluæ, in vellere subijcitur, etiam si vulua fluctione laboret. Semen ex vino potum alui fluctiones & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix & manducatu, & collutione, dẽtium dolores sedat. Eadem cum folijs, vlceribus renũ & vesicæ in passo datur. Ferũt treis radices cum tribus vini cyathis, & pari aquæ modo, tertianis auxiliari, & quattuor quaternis. Sũt qui radicis gestamine, discutiendis strumis vtantur. Syri ius plantaginis & calaminthæ, cum melle produnt ijs mederi, quos vires defecerũt, datum die secunda, & quarta, & parasceue, id est veneris die. Hoc autem veluti arcanum accipito, quod veraci experientia compertum est.

De Lauere seu sio. CAP. CXLI.

f Ion quod in aquis est, aliqui aquatilem anagalida, alij Dareion, alij lauer, alij Schinon aromaticum vocant. In aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis, holusatro similibus.

ſed minoribus,& odoratis. Quæ cruda coctaq; eſu,calculos rumpunt, atq; excernunt. Vrinas cient. Menſes & partus extrahunt. Dyſentericis in cibo auxiliantur. De Sio Crateuas tradit,hærbam eſſe fruticis ſpecie,pauca folia ferentem,rotunda,maiora q̃ mentæ,nigra & ad erucam accedentia.

De Siſymbrio. CAP. CXLII.

s Iſymbrion alij ſerpyllum vocant,alij veneris coronam, Romani veneream, aut euſteralem. In ſolo inculto naſcitur,mentæ hortenſis ſimilitudine, odoratius, latiore folio. Inſeritur coronis. Calfaciendi vim habet. Contra ſtillicidia vrinæ,calculoſq;, ſemen ex vino bibitur. Tormina & ſingultus ſedat. Folia in capitis dolore,fronti aut temporibus illinuntur. Item cõtra veſparum apiumq; ictus. Vomitiones potu cohibet.

De Altero Siſymbrio. CAP. CXLIII.

a Lterum ſiſymbrij genus, quod aliqui cardaminam, alij Sion appellãt. Ea hærba riguis gaudet,& eiſdem in locis, quibus ſion, prouenit. Quæ ideo nõnullis cardamina nominatur,q; guſtu cardamum,ideſt naſturcium repræſentet. Folia primum rotunda prodeunt. Adulta erucæ modo findũtur. Id excalfacit. Vrinas mouet. Crudũ eſtur. Purgat lentigines,cutiſq; vitia in facie, noctibus impoſitum,matutiniſq; detractum.

De Crithmo. CAP. CXLIIII.

c Rithmum, ſeu potius vt aliqui Crithamon, fruticoſa hærbula eſt,cubiti altitudinem petens. Naſcitur in maritimis,& petroſis,folijs pinguibus,numeroſis,albicãtibus, veluti portulacæ,craſſioribus,& lõgioribus,ſalſo guſtu. Flores candidi ſunt. & ſemen ceu roriſmarini, odoratũ,molle,rotũdum,quod ſiccatũ rumpitur. Habet intus ſemẽ ruffum,radices digiti craſſitudine,tres aut quattuor,grati odoris & iucundi. Radix,ſemen,& folia incocta vino,potu vrinæ difficultati & regio morbo auxiliantur. Menſes cient. Eſtur crudum coctumve in holere. Seruatur etiam in muria.

De Coronopo. CAP. CXLV.

c Oronopus aliquibus Ammonos,alijs Aſtriõ, Pœnis Atirſitte, Romanis Caciatrix,alijs Stilago, alijs Sanguinaria dicitur. Oblonga hærbula eſt per terram repẽs,fiſſis folijs. Coquitur in holere. Radicem habet tenuem,adſtringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in ſemitis,iuxta domicilia,& locis incultis.

De Cicerbita ſeu Soncho. CAP. CXLVI.

s Onchon aſperum aliqui Cichorium vocant,Romani Cicerbitam aſperam,Aphri gathonem. Huius duo genera. Sylue-

ſtrior magis ſpinis horret. Alter teneritate quadã molleſcit, cibis expetitus, anguloſo caule, interdum rubicante, folijs in ambitu per interualla diſſectis. Vtriuſq; vis refrigerat. Modice adſtringit. Vnde æſtuanti ſtomacho & inflammationibus illiti proſunt. Succus eorum ſtomachi roſiones ſorbitione mitigat. Lac elicit. In vellere appoſitus, ſedis ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam hærba quam radix illita vibratis a ſcorpione ictibus ſubuenit. Alter ſonchus tenerior, arboris inſtar, latis conſtans folijs. Eum qui ramos habet, folia diſtingunt. Sed ad eadem pollet.

De Intubo & ſeri. CAP. CXLVII.

Atiuam Serin alij Picrida appellant, Aegyptij Agon, Romani intubum. Duum generum eſt. Altera ſylueſtris, quæ picris & cichorion vocatur. Altera latioribus folijs conſtat. Stomacho q̃ hortẽſia vtilior. Quæ iterũ in duas ſpecies digeritur. Vna folio latiore prodit, lactucarũ ſimillima. Altera anguſtiore eſt folio, & guſtu amara. Vtraq; refrigerat & adſtringit. Stomacho vtiliſſima. Aluum ſiſtit cocta, ſi cũ aceto adſumatur. Sylueſtres ſtomacho meliores. Quandoquidẽ æſtuantẽ ipſum, & quẽ imbecillitas vexet, leniũt. Cardiacis per ſe, aut cũ polenta, vtiliter illinuntur. Podagris & oculorũ inflammationibus auxilio ſunt. Hærba cum radice illita, percuſſis a ſcorpione ſubuenit. Igni ſacro cum polenta medetur. Succus cum ceruſa & aceto valet ad illitus eorum quæ refrigerationem deſyderant.

De Condrilla. CAP. CXLVIII.

Ondrilla, quam aliqui cichorion, alij Serin appellant, caulem, flores, & folia habet cichorio ſimilia. Qua ex cauſa nonnulli ſylueſtris intubi ſpeciẽ eſſe pronunciarũt. Verũ tenuior tota eſt, in cuius ramulis, gummi maſtices ſimillimũ, tuberculo fabæ inueniri ſolet. Quod cum myrrha tritum, & linteo appoſitum inſtar oliuæ, fœminarum menſes trahit. Tuſa cum radicibus tota, adiecto melle, diuiditur in paſtillos, qui nitro ammiſti vitiligines emaculant. Gummi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera radix efficit, ſi intincta ſucco acus, pilis admoueatur. Contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per ſeſe potus, aluum ſiſtit. Aliud habetur condrillæ genus, folium ferens oblongum, circumroſum, humi ſparſum, caulem ſucco madentem lacteo. Radice tenui, rotunda, leui, vegeta, flaueſcente, ſuccoſa. Cuius & caulis & folia cõcoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. Naſcitur in lætis & cultis.

De Cucurbita. CAP. CXLIX.

c Vcurbita esui apta. Cruda illitu tumores & abscessus mitigat. Ramenta eius infantibus cõtra capitis ardorẽ, quã syriasin vocant, in sincipite illinũtur. Oculorũ inflãmationes podagrasq; refrigerant. Succus e ramentis tusis per se, aut cũ rosaceo infusus, auriũ doloribus auxiliatur. Adustiones cutis illitu adiuuat. Totius feruefactæ & expressæ succus, cum melle exiguo & nitro potus, alũũ leniter resoluit. Vinũ in cucurbitam recentẽ excauatam infusum, si mistum sub diuo teneatur, potu aluum læuigabit.

De Cucumere satiuo. CAP. CL.

s Atiuus cucumis aluo & stomacho perq̃ vtilis habetur. Refrigerat, qui corruptionẽ nõ sentit. Vesicæ prodest. Olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semẽ modice vrinam mouet. Cũ lacte aut passo vesicæ exulcerationibus subuenit. Illita cũ vino folia morsus canum sanant, & epinyctidas cum melle.

De Pepone. CAP. CLI.

p Eponis caro in cibis, vrinã cit. Inflãmationes oculorũ illita sedat. Ramẽta eius cõtra adustionẽ infantiũ, quã syriasin vocãt, sincipiti imponũtur. Fronti admota oculorũ fluctiones auertunt. Succus cum semine, adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciẽ repurgãt & nitorẽ afferũt. Radix sicca, & ex hydromelite pota drachmæ põdere, vomitionẽ mouet. Si quisq̃ moderate secũdam cœnam vomere cupiat, geminis obolis sit contẽtus. Sanat quoq; illita cum melle, vlcera cõcreta in modũ faui quæ cæria vocãt.

De Lactucis. CAP. CLII.

l Actucæ satiuæ, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho gratæ habẽtur. Somnũ cõciliãt. Aluũ emolliũt. Lac euocãt. Verũ decoctæ magis alũt. Stomachicis illotas esse prodest. Epotũ semen, assiduas libidinum imaginationes in somno, compescit. Et veneri refragatur. Freq̃ũtiores tamẽ in cibo, claritati oculorũ officiunt. Muria condiũtur. Cũ in caulẽ exierunt, vim quãdã nanciscuntur, succo aut lacti syluestris lactucæ similem.

De Lactuca syluestri. CAP. CLIII.

s ylueſtris lactuca, quã magi sanguinẽ Titani, Zoroastres Phe rombion, Romani Lactucã syluestrẽ appellãt. Satiuæ similis est, sed lõgior caulis, & cãdidiora folia, graciliora, & asperiora. Amaro gustu est, & viribus aliquãtũ papaueri similis. Vnde lacteũ eius succũ aliqui meconio permiscuerũt. A quã per aluũ elicit, potus in aceto mulso succus ad duos obolos. Argema caliginemq; repurgat.

Contra adustiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. In summa somnum allicit. Doloris leuamentum præstat. Menses trahit. Contra scorpionũ & phalãgiorum ictus bibitur. Semẽ nõ aliter q̃ satiuæ, libidinum imaginationes in somno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadem valet, sed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in alijs liquaminibus moris est, insolatum.

De Gingidio. CAP. CLIIII.

g Ingidiũ aliqui lepidion, Romani bisacutũ, Aegyptij dorysatrũ, Syri Adoriũ, Aphri Tiricta appellãt. In Syria & Cilicia plerũq; nascitur. Hærbula syluestri pastinacæ similis, tenuior, & amarior, radice parua, cãdicãte, subamara. Olus hoc crudũ, coctũ, cõditũve estur magna stomachi vtilitate. Vrinã cit. Decoctũ ex vino potũ vesicæ prodest.

De Scãdice. CAP. CLV.

s Candix, quã Romani hærbã scanariã, aut aculã nominãt, syluestre olus est, amarũ, subacre. Quod crudũ coctũve mãditur. Stomacho & ventri vtile, Decoctũ in potu, vesicæ, renibus & iocineri confert.

De Gallinaceo pede ceu caucalide. CAP. CLVI.

c Aucalis quam alij Caucũ, alij syluestre daucun, alij myitin, Democritus Brion, Romani pedẽ gallinaceũ, aut pedẽ pulli, ægyptij seselin vocant, cauliculo est dodrantali, aut maiore, hirsuto, folijs apio similibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hispidisq;, candida in cacumine vmbella, suauiter olente. Crudum coctũve olus estur. Vrinã mouet.

De Eruca CAP. CLVII.

e Vzomon Romani Erucam vocant, ægyptij Etherice, pœni asuric. Cruda eruca venerẽ largiore cibo concitat. Semen eodem effectu prodest. Vrinã cit. Aluo perq̃ cõmodata. Semine ad condimẽta vtuntur, quod vti in longũ tẽpus asseruetur, adiecto lacte aut aceto, digerunt in pastillos. Gignitur etiamnũ syluestris eruca, maxime in iberia, quæ occidentẽ spectat. Cuius semine pro sinapi incolæ vtuntur. Vrinam vehementius pellit, multo satiua acrior.

De Ocimo. CAP. CLVIII.

o Cimũ vulgo cognitũ. Id copiosiore cibo oculorũ aciẽ hebetat. Aluũ mollit. Spiritum mouet. Vrinã pellit. Lac euocat. Aegre tamẽ cõficitur. Illitũ cũ polline polentæ, aceto & rosaceo, pulmonũ inflãmationibus auxilio est. Draconis marini et scorpionis ictibus per se prodest, & cũ vino chio oculorũ doloribus. Succus visus caliginẽ abstergit. Destillationes exiccat. Semẽ potũ cõuenit insaniẽtibus, difficili vrinæ, inflatisq;. Naribus haustũ subinde mouet sternutamẽta. Quod idẽ hærba efficit. Sed oculos premi necessum

est, cũ sternutamẽtũ vrget. Sũt qui in cibis abdicãdũ cẽseãt. Quãdoqui dẽ mãducatũ, & in sole positũ, vermiculos gignat. Aphri autẽ adijciunt, si feriãtur a scorpione, qui Ocymũ ederit, nullo cõflictari dolore.

De Orobanche. CAP. CLIX.

O Robanchen, alij Cynomorion appellãt, a similitudine canini genitalis, Cyprij tyrsinen, cõmuniter lycon. Cauliculus est sesquipedalis & iterdũ maior, subruber, hirsutus, tener, folio pingui, flore luteo, aut cãdicãte, radice digiti crassitudine, & cum ariditate flaccescit caulis, fistulosa. Hãc inter legumina nasci cõstat, & ea strangulare. Vnde Orobanche sibi cognomẽtum vsurpauit. Estur vt olus cruda, & in patinis asparagi modo decocta. Legumentis addita, coctionẽ accelerare creditur.

De Barbula hirci. CAP. CLX.

b Arbula hirci quæ ab alijs come vocatur, breui est caule, folijs croci, radice lõga, dulci, supina, magno super caulẽ calyce, e cuius summo semen nigrũ depẽdet. Vnde nomẽ inditũ est, Hærba esui apta est.

De Ornithogalo. CAP. CLXI.

O Rnithogalũ cauliculus est tener, cãdicãs, tenuis, sesquipedalis, tribus aut quattuor in cacumine mollibus agnatis, a quibus flores prodeunt, foris hærbacei, & cũ hiantes se pandunt lactei visuntur. Inter quos disectum vt milio capitulũ emicat. Coquitur cũ pane vt melanthiũ. Radix bulbosa, cruda & cocta manditur.

De Tuberibus. CAP. CLXII.

t Vbera rotundæ radices sunt, sine caule, sine folijs, flauescentes. Vere fodiuntur. Cruda & cocta eduntur.

De Smilace. CAP. CLXIII.

h Ortensia smilax frutex, cuius semen a nonnullis lobia vocatur. Folia habet hederæ, molliora tamen, tenues caules, & capriolos vicinis fruticibus circumuolutos, qui tantum adolescunt, vt topiarum quoddam tabernaculũ effingere videãtur. Fructũ fœnigræci profert longiorẽ, & corpulentũ, in quo semina renũ similia sed inæquali colore recludũtur, quæ quadã ex parte fuluescũt. Fructus cũ semine in oleribus asparagi modo mãditur. Vrinã ciet, & tumultuosa somnia facit.

De Medica. CAP. CLXIIII.

m Edica cum recenter prodijt, folijs & caule trifolio pratensi similis est. Procedens vero folia contrahit, caules edens trifolij, in quibus semen lendis magnitudine dependet. Quod in cornicula incuruatur. Id siccatum iucundi saporis gratia, conditaneo sali ammiscetur. Viride semẽ quibus refrigeratione opus est illitu suffragatur. Hærba tota pro gramine vtuntur, qui pecora alunt.

De Aphaca. CAP. CLXV.

Phaca in aruis nascitur, altior lenticula, tenuioribus folijs.
a Siliquas maiores fert, in quibus terna quaternave semina, lē te minora, continētur. Quæ adstringendi vim habēt. Quare torrefacta, stomachi aluiq; fluctiones sistunt, si fresa lentis more decoquantur.

De Porro capitato. CAP. CLXVI.

Apitatū porrū inflationē facit. Noxiū succū creat. Tumul-
c tuosum somnū parit. Vrinā ciet. Aluo accōmodatur. Extenuat. Oculorū aciē hebetat. Menses pellit. Sed lædit exulceratam vesicā renesq;. Cū ptisana vero coctū esu pectoris vitia extrahit. Coma eius in aqua maris & aceto cocta, in desessionibus, ad præclusiones vuluæ & duricias, vtilis habetur. Porrū bis aqua mutata coctū, aut frigida maceratū, dulcescit, & multo minus inflat. Semē acrius est, & quādam astrictoriā vim habet. Quare succus cum aceto, addito thure aut manna, sanguinis profluuia sistit, maxime si naribus erumpat. Venerē stimulat. Contra omnia thoracis vitia tabēq;, pro delinctu efficax est. Arteriā esu purgat. Sed si assidue estur, visus obscuritatem inducit. Stomacho aduersatur. Succus ex melle potus, aut illitus, cōtra bestiarū morsus auxilio est. Cū aceto & thuris polline, lacte aut rosaceo, vtiliter auriū doloribus & sonitui instillatur. Varos tollunt folia illita cū vua rhois, qua ad obsonia vtuntur. Epinyctidi medētur. Crustas ex sale illita rūpunt. Veteres sanguinis reiectiones cohibent, si binis drachmis & æquali baccharum myrti pondere bibantur.

De Ampeloprasso. CAP. CLXVII.

Mpeloprassum stomacho magis aduersatur. Et plus porro
a excalfacit. Vrinam & menses vehemētius ciet. Id contra serpentium morsus esse conuenit.

De Cepa. CAP. CLXVIII.

Rommyon aliqui Polijdos vocāt, magi calabotim, Roma-
c ni Cepam. Cepa lōga acrior est q̄ rotūda, Itē flaua q̄ candida, & sicca q̄ viridis, & cruda q̄ cocta, aut condita. Omnes tamen mordent. Flatus gignūt. Appetentiam inuitant. Sitim mouēt. Et extenuant. Fastidiū pariunt, & expurgāt. Aluo vtiles sunt. Eæ detractis purgamētis in oleū coniectæ, hæmorrhoidas, reliquosq; excretionum exitus laxāt, subditæ pro balanis. Succus cū melle illitus oculorū hebetudinibus, argemis, nubeculis, & icipiētibus suffusionibus auxiliaī. Anginæ eodē perungūtur. Suppressos mēses pellit. Caput purgat naribus infusus. Canis morsibus cū aceto ruta & melle illiniī. Cū aceto autē perūctas in sole vitiligines sanat. Et cū pari spodio scabras lippitudines sedat. Varos cū sale reprimit. Contra calceamētorū attri-

tus, cũ gallinaceo adipe vtilis est. Citæ aluo prodest. In auribus sonitũ ac grauitatẽ emẽdat. Ad purulẽtas aureis & eliciẽdã earũdem aquã valet. Alopeciæ earũ succo perfricantur, qui celerius q̃ alcyonium, pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet. Cocta q; vehemẽtius vrinã pellit. Eos lethargicos efficit, qui valetudinibus aduersis, ea etiã cocta, plus æquo vescãtur. Cum passis vuis & fico illita, tubercula concoquit, & celerrime rumpit.

De Allio. CAP. CLXIX.

a Llium græci Scorodon, alij Geboscon, alij Elaphoboscon vocãt. Quoddam satiuũ atq; hortensium habetur. Quod in ægypto, singulari vt porrũ capite cõstat, dulce, in purpureũ vergẽs, paruũ. Reliqua vero magna & cãdida, ex pluribus coagmentãtur nucleis, quos aglithas græci nominãt. Aliud est syluestre quod opioscorodon id est anguinũ vocãt. Vis alij acris est. Excalfacit. Mordet. Excernit. Aluũ turbat. Inflationes facit. Stomachũ exiccat. Sitim gignit. Flatũ permouet. Aciẽ oculorũ esu hebetat. Eosdẽ effectus præbet anguinũ, quod & elaphoscorodon dicitur. Latas ventris tineas in cibo sumptũ abigit. Vrinas detrahit. Contra viperarũ ictus, & priuatim hæmorrhoidũ prodest, ita vt non aliud magis, si cum vino iugiter adsumatur, aut tritũ in eodẽ ebibatur. Cõtra rabiosorũ morsus & illitu & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates contra aquarũ mutationes. Vocẽ clarificat. Veterẽ tussim crudũ coctũ ve lenit. Potũ autẽ cũ origani decocto, pediculos & lendes enecat. Cremati cinis illitus sugillationibus cũ melle, & alopecijs cũ nardino vnguine, medetur. Eruptiones papularũ cũ oleo & sale sanat. Vitiligines, lichenas, lẽtigines, vlcera capitis manãtia, lepras, & furfures, eximit. Cum thure et teda decoctũ, dentiũ dolorẽ leuat, si in ore cõtineatur. Cõtra venenatos muris aranei morsus, cũ ficulneis frondibus & cumino illinitur. Ferue factæ comæ ius, fœminarũ desessionibus additũ, menses & secũdos partus extrahit. Alliũ eiusdẽ gratia suffitur. Factũ ex eo & nigra oliua intritũ, esu cit vrinã. Laxat venarũ spiracula. Hydropicis vtile.

De Scordoprasso. CAP. CLXX.

s Cordoprassum magnitudine porrũ æquat, qualitatũ porri & allij particeps. Vnde promiscuas sibi vires ex vtroq; vendicauit, effectus allij & porri præbẽs, inefficacius tamẽ. Coctum porri modo dulcescit, & in olerum vicem transit.

De Sinapi. CAP. CLXXI.

s Inapi hortensiũ, aliqui napi, Romani Sinapi vocãt. Eligi debet maturũ, valde ruffũ, nõ magnopere siccũ, sed quod fractũ interne virescat, & quoddã succo madeat, cæsium colore.

Siquidē recēs id genus, adultūq; habetur. Ad calfaciendū it, extenuandū, extrahendū, efficax est. Ad eliciendā capitis puitā manditur. Cōtra præduros tōsillarū tumores, ac veterē callosāq; arteriæ scabriciem, succus ex aqua & melle, conuenienter gargarizatur. Sternutamenta ciet, tritum & naribus admotum. Comitialibus quoq; auxiliatur. Fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat. Lethargicis, deraso capite, illinitur cum ficis amistum, donec rubescat locus. Ad coxendicum cruciatus, lienes, & omne genus dolores confert, cū permutandæ valetudinis causa, ex alto vitia extrahenda sunt. Alopecijs illitum medetur. Faciem purgat. Sugillata cū melle adipe aut cærato rapit. Feræ impetigines, & lepræ, eo cum aceto perunguntur. Contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui polētæ modo inspargitur. Extrahētibus emplastris, scabiemq; extenuantibus, vtiliter ammisceri solet. Grauitati aurium & sonitui, cum fico impositum prodest. Succus ad hebetudines oculorum & genarum scabricias magna vtilitate illinitur. Expressus recenti semine succus in sole siccatur.

De Nasturcio. CAP. CLXXII.

Ardamon alijs Cynocardamon, alijs iberis, alijs Cardaminaca, Aegyptijs Semeth, Romanis Nasturciū dicitur. Optimū cōstat esse Babilonicum. Omnium semen est acre. Excalfacit. Stomacho aduersatur. Aluum turbat. Tineas excutit. Lienē imminuit. Partus exanimat. Vrinā cit. Venerem stimulat. Sinapis & Erucæ simile intelligitur. Lepras & impetigines absterget. Illitū cum melle lienem extenuat. Fauos expurgat. Pulmonū vitia extrahit, sorbitionibus incoctū. Serpentiū venenis potū resistit, atq; eas suffitu fugat. Capillorū defluuia cohibet. Carbūculos ad suppurationē perducit & rumpit. Coxendicibus cum polēta commode ex aceto illinitur. Tumores collectionesq; discutit. Emittit furunculos, illitum cum muria. Hærbæ ad omnia eadem effectus, licet minor.

De Thlaspe. CAP. CLXXIII.

Hlaspi aliqui Thlaspidion, alij Sinapi persicū, alij Myiten, alij syluestre sinapi, alij Dasmophon, alij Myopterō, alij Bitron, Egyptij Sintēpsum. Romani Scādulatiū, alij Capsellam, aut pedē gallinaceū vocant. Hærbula angustis folijs, digitali longitudine, in terram versis, suppinguibus, in cacumine diuisis, sesquipedali cauliculo, tenui, non sine adnascentibus ramis, fructu circa ipsum totū, ab extremo in latius se pandēte, semine nasturcij incluso, lēticulæ effigie, nisi quod infringitur. Vnde nomē accœpit. Flos albicat. Nascitur in semitis, & sepibus, fossisq;. Semen asperi gustus, excalfaciens. Bilem & pituitam vtrinq; extrahit, potum acetabuli mensura. Pro-

dest ischiadicis infusum. Sanguinem potu educit. Internas suppurationes rumpit. Menses ciet. Sed partus enecat. Alterum Thlaspi tradit Crateuas, quod aliqui persiconapi vocant, latis folijs, radicibus magnis, vtile ischiadicorum infusioni.

De Arabide. CAP. CLXXIIII.

a Rabis hærba ad cubiti altitudinē assurgit, tenues spargēs ramos, et ex vtroq; latere folia, ceu lepidij, sed molliora, et cādidiora. In cacumine vero sabuci vmbellā gerit, cādidos flores habentem. Hærba hæc cum ptisana coquitur, in cappadocia maxime. Semen aridū pro pipere obsonijs ammiscetur.

De Irione. CAP. CLXXV.

e Rysimon aliqui chamæplion, Latini irionem vocāt, magi herculis alphita, Aegyptij erethmon. Iuxta vrbes, domicilia hortosq; nascitur, folijs erucæ syluestris, cauliculis in lori modū lentis, floribus luteis, siliquis in cacumine gracilibus, vt fœnogræco corniculatis, semine nasturcij, exiguo, vrentis gustus. Contra thoracis fluctiones efficax est, & si purulenta extussiuntur. Regio morbo & lumborum vitijs prodest. Cōtra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua aut melle vtiliter cæcis carcinomatibus, parotidibus, duricijs mammarum, & testium inflammationibus. In totum extenuat, & calfacit. Mitius multo ad clysteres fiet, si aqua madescat atq; torreatur, vel linteo illigatum, oblito adipe perassetur.

De Pipere. CAP. CLXXVI.

p Iper in India nasci, breui arbore traditur. Quæ inter initia, prælongum fructum, veluti siliquam promit. Quod longū piper est. Habet intus aliquid tenui milio simile, quod tandē in perfectum piper euadit. Id autē suis temporibus adultum, racemos emittit grana ferentes, quæ noscimus. Ea acerba candidum piper faciunt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ cōtra venenata parantur, theriaca vocāt. Longū vero vehementius mordet. Et quoniam priusq̄ ematurescat decerptum est, subamarum relinquitur. Antidotis & theriacis medicaminibus expetitum. Nigrū vero, vtpote quod tempestiua maturitate collectum sit, odoratum esse cōstat, candido suauius, acrius & ori gratius, necnon ad condimēta vtilius. Sed cādidum, adhuc in acerbum vergens, prædictis infirmius est. Eligi oportet grauissimum, plenum, nigrum, sine multis rugis, recens, minime furfurosum. Inueniuntur etiamnū in genere nigri semina macie confecta, cassa & inania, quod vocant brasma, Indorum lingua, sic significante abortum. Vis omnium excalfacit. Vrinam ciet. Cōcoquit. Extrahit. Discutit. Absterget caliginem quæ oculis obuersatur.

Piper febrium rigoribus siue potu, siue illitu, subuenit. Serpentiũ morsibus auxiliatur. Partus extrahit. Conceptum adimere creditur, statim ab initu suppositum. Tussi omnibusq; pectoris vitijs siue eclegmate, siue potu, succurrit. Anginæ eo & melle conuenienter perungũtur. Potum cum recentibus lauri folijs, tormina discutit. Cum vua passa manducatum pituitam a capite elicit. Valitudinem tuetur. Dolores finit. Appetentiam mouet. Concoctionem adiuuat, in embammata additum. Strumas cum pice discutit. Vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, vt aiunt, motum torretur. Non est huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicuti paulo post ostendemus. Namq; piperis radix costo similis est, gustum calfaciens, eiq; hygræ cognomentum est. Hæc lienem reprimit, cum aceto illita aut pota. Caput etiam purgat, manducata cum vua taminia quam staphidem agriam vocant.

piper cũ vua passa mãducatũ pituitã a capite elicit.

De Gingiberi. CAP. CLXXVII.

g Ingiberis sui generis plãta est, in troglodytica Arabia magna ex parte nascens. Qua virente ad multa, perinde ad quæ nos ruta, vtuntur. Et primis potibus & edulijs ammiscent. Huius radices cyperi modo paruæ sunt, candicãtes, & odoratæ, atq; piper sapore imitantur. Eligi debent quæ teredines non nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, q; celeriter cariem sentiant. Fictilibus in italiã asportãtur. Gingiberis cibo cõueniens est. Et cũ condimento assumitur. Excalfactoriam vim & excoquentem habet. Aluum leniter emollit. Stomacho vtile est. Efficax aduersus ea quæ oculis caliginem offundunt. In antidota addi solet. In totum piperi viribus nõ dissimile.

De hydropipere. CAP. CLXXVIII.

h ydropiper apud aquas nascitur, quæ stagnant, aut pigro lapsu repunt. Caulem ædit angulosum, prædurum, multis alis concauum, folia mentæ, maiora, molliora, candidioraq;, gustu piperis, acri, citra tamen illam odoris gratiam. Fructum acrem in surculis paruis, prope folia racematim cohæretem. Folia cum semine illita tumores veteresq; duricias discutiũt. Sugillata delet. Quæ postq̃ inaruerũt, tusa pro pipere in obsonijs ammiscentur. Radix parua, nullius in medicina momenti.

De Ptarmica. CAP. CLXXIX.

p Tarmica frutex est, surculos habens paruos, multos, & rotũdos, abrotono non dissimiles, & circa eos folia oleæ, lõga, & in cacumine capitulũ vti anthemidis, paruũ, rotundũ. Quod suo acri odore sternutamẽtum excitat. Vnde nomẽ accœpit. Folia cũ

floribus illita sugillationes rapiunt. Flores sternumenta efficacissime mouent. Nascitur in montibus & petrosis.

De Radicula seu lanaria hærba. CAP. CLXXX.

Truthium ab aliquibus Cerdon, ab alijs Catharsis, ab alijs Struthocamelus, a quibusdā chamærrhyton, a magis Calyrhyton, a Latinis lanaria hærba aut radicula appellatur. Nota est hærba, qua purgādis lanis vtuntur, qui eas eluunt. Huius radix est acris. Vrinam ciet. Prodest tussi, quam iecur excitauit, & orthopnoeæ ex melle sumpta cochlearis mēsura. Aluū soluit. Eadem cū panace & capparis radice, calculos frāgit, & cum vrina exturbat. Duriciem lienis absumit. Menses imposita trahit. Partus enecat. Cum polēta autem & aceto illita, lepras tollit. Tubercula discutit, cū farina hordeacea & vino decocta. Miscetur & malachmatis & colyrijs claritatis causa. Sternutamenta mouet. Per os purgat, trita cūmelle & naribus infusa.

De Cyclamino. CAP. CLXXXI.

yclaminus a quibusdā Cysanthemon, ab alijs Cyssophyllon, ab alijs Chelonion, alijs ictyopheron, ab alijs Silene, a Zoroastre Triphalites, ab Osthane Aspho, a Magis Miaspho, Aegyptijs Thesce, a Romanis rapū terræ aut terræ vmbilicus vocatur. Folia habet hæderæ, purpurea, varia, in quibus susq; deq; albicāt maculæ, caule nudo, quaternos digitos æquāte, floribus in eo purpureis, rosarum effigie, radice nigra & aliquantum lata, vt rapum videri possit. Quæ cum hydromelite pota, pituitam aquamq; detrahit. Mēses potu appositu ve ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortum fieri. Partū appensa accelerat. Contra venena præsertim leporis marini, ex vino bibitur. Illita cōtra serpentium ictus remedio est. Radix immista vino inebriat. Regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cum passo aut diluto mulso. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contectum, loco calido, & perfrictionibus tuto, recumbere, quo facilius exudet. Eiecti autem sudores fellei colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur. Ad deijcienda quoq; alui excrementa, in vellere sedi subijcitur. Illito vmbilico & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit. Sed abortum efficit. Suffusionibus, & retusæ oculorum aciei, oblitus cum melle succus prodest. Medicamentis abortum inferentibus, ammiscetur. Succus cū aceto illitus, prociduā sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix cutem purgat. Eruptiones papularum reprimit. Vulneribus ex aceto aut melle medetur. Lienem absumit. Vitia cutis in facie, & alopecias emendat. Eius decocto

luxata, podagras, & capitis vlcuscula, pernionesq; foueri congruum est. Ipsaq; in oleo vetere feruefacta, illito oleo, vlcera ad cicatricē perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdū tyrrhenicæ cæræ momēto, vt stigmēti crassitudinē vnguētum cōtrahat, cum primis vtile pernionibus. Radix scyllæ modo cōcisa reponitur. Narrant ad amatoria assumi contusam, & in pastillos diuisam. Nascitur in vmbrosis, maxime sub arboribus.

De Altera Ciclamino. CAP. CLXXXII.

St & altera Cyclaminus, quam Cissanthemon, aut Cissophyllon vocant, minoribus q̃ hedera folijs, geniculatis caulibus, crassisq;, circa vicinas arbores capriolorū modo se voluētibus, flore cādido, odorato, acinis hederæ mollibus, lenti gustus, aliquantulum acris, radice superuacua. Nascitur in asperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti cum vini albi cyathis duobus triginta diebus, lienem per vrinam & aluum absumunt. Ad orthopnœam bibitur. Reliquias a partu purgat.

De Dracunculo. CAP. CLXXXIII.

Raguntium magnū aliqui Aron, alij Isaron, alij Iaron, alij Geracicon, alij Biaron, alij Armiagrion, alij Cyperida vocant. In vmbrosis sepibus gignitur. Caulem habet rectum, læuem, duum cubitorum, baculi crassitudine, versicoloribus draconū maculis, purpureis tamen euincentibus. Folia rumicis, inflexa. Fructū summo caule facit, racemosum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis, radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui vestitam. Colligitur, & dum maturescit succus exprimitur, siccaturq; in vmbra. Radix quoq; messibus effoditur. Elotaq; particulatim cōciditur, & funiculo transfixa siccatur in vmbra. Cum diluta potione crudam coctamve, cum melle delingi prodest, contra orthopnœas, rupta, cōuulsa, tussim, & destillationes. Pota cum vino venerem stimulat. Vlcera quæ cacoethe vocantur, atq; phagedænica expurgat, Præsertim cum vite alba. Ex ea & melle collyria ad fistulas et partus euocādos cōponūtur. Ad vitiligines cū melle, efficaciter illinitur. Polipos & carcinomata absumit. Succus ad oculorum medicamenta, item contra nubeculas, caliginem, albuginesq; effectum præbet. Herbæ radicisq; odor, teneros cōceptus abortu vitiat. Item si triginta grana eius in posca bibantur. Sunt qui eius succum cum oleo, aurium doloribus infudere. Quinetiam folia, vtpote quæ adstringant, vulneribus recentibus imposuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicē exemerit posse a vipera feriri, inficiantur.

De Dracunculo paruo. CAP. CLXXXIIII.

Racũculus paruus folio cõstat hederaceo, magno, cãdidis
d notis insigni, caule recto, bicubitali, versicolore, maculis re- sperso purpureis, ita vt anguẽ plane referat, baculi crassitudine. Fructus sũmo caule racematim cohæret, colore primũ felleo, & cũ ematuruit, croceo, gustu feruẽs, mordaxq́; radice rotunda, bulbosa, raphano nõ absimili, tenui obducta cortice. Nascitur in sepibus vmbrosis. Seminis succus cum oleo instillatus, aurium dolorem mitigat. Naribus etiã ex lana impositus, polipum absumit. Carcinomata illitu sistit. Triginta eius grana, si in posca bibantur, abortus inferunt. Odorem aiunt posteaq̃ flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit. Orthopnœis, ruptis, vulsis, tussi, destillationibus, auxiliatur. Humores pectoris excreatu faciles reddit, siue cocta tostaq́; cum melle, aut per sese edatur, siue farina eius ex melle delingatur. Vrinam pellit. Venerem excitat, cum vino pota. Phagædenas vlcerum, & quæ cacoethe vocantur, trita cum melle & brionia alba, expurgat, & ad cicatricem perducit. Collyria ex ipsa ad fistulas & eijciendos partus fieri solent. Qui radice suas manus perfricuerumt, a viperis feriri negantur. Illita ex aceto vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus, concerptorum linteolorum vice, cõuenienter imponuntur. Decoctam in vino pernionibus apposuisse prodest. Caseus folijs inuolutus, a putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines cõuenit. Radix cruda cocta ve, ad sanorũ vsus, pro olere recipitur. In gymnetidibus isulis, quæ calarides vocantur, coctam radicem cum melle multo, in cõuiuijs placentarum loco offerunt. Radix messibus effoditur, lotaq́; frustratim conciditur, & lino traiecta siccatur in vmbra, & ita reconditur.

De Aro. CAP. CLXXXV.

Ron apud syros Lupha vocitatũ, aliqui Alymon, alij Thy-
a mon, alij Dracontiam, Cyprij Collocassion dicunt. Folia emitit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis, caulem suppurpureum, dodrantalem, pistilli specie, a quo croceum semen exit. Radice dracũculi alba, quæ decocta estur, vtpote cum minus acris sit. Folia ad esum condiuntur, & arida per se, decocta mãduntur. Radix semen & folia, dracunculi vires habent. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur, & dracunculi more reponitur. In totum ob mitiorem eius acrimoniam, in cibum expetitur.

De Arisaro. CAP. CLXXXVI.

Risarum exigua hærbula est, cuius radix oleæ magnitudinẽ
a implet, longe maioris q̃ Aron acrimoniæ. Vnde illitu no-

mas sistit. Fiũt collyria ex ea ad fistulas. Illitu radicis, genitale animalis cuiuscunq; in perniciem agitur.

De Hastula regia. CAP. CLXXXVII.

Astulã regiã græci asphodelon, alij Nartheciõ, Romani al-
h bucũ vocãt, vulgo notũ. Folijs est maioris porri, caule læui, ferẽte in cacumine florẽ, quẽ Anthericon appellãt. Radices subiacẽt oblõgæ, rotũdæ, glãdibus similes, gustu acres. Quæ excalfaciunt. Vrinas & menses epotæ ciũt. Lateris doloribus, ruptis, conuulsis & tussibus, drachmæ põdere potæ ex vino medẽtur. Ea vero vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine commanducata. A serpente demorsis datur aptissime. Verum trium drachmarum pondere, folijs floribus & radice ex vino, morsus illinire oportet. Item vlcera sordida & depascentia. Mammarum quoq; & testiũ inflãmationes, tubercula, furunculosq;, decoctis in fæce vini bulbis. Recentibus oculorũ inflammationibus ex polenta auxiliatur. Radicis succus adiecto vetere vino dulci myrrha & croco decoquitur, fitq; perq̃ vtile oculis medicamentum. Ad purulẽtas aureis per se, aut cũ melle vino & myrrha tritus, prodest. In contrariã aurẽ infusus, dentium dolorem mitigat. Cinis e radice illitus, alopecias ad pilum reducit. Oleum in excauatis radicibus igni decoctum, illitu exulceratis pernionibus & ambustis igni, cõducit. Surditati, instillatus in aurem, auxiliatur. Candidã vitiliginem lintheo antea perfrictam in sole, illita radix emendat. Semen floresq; in vino poti scolopendræ & scorpionum venenis, mirũ in modum resistunt. Aluum purgãt. Floret messibus albucum. Quare æquinoctio verno antequam semen adoleuerit demetendum. Radicẽ aiunt potam, veneris cupiditatem inhibere. Quod hærbarius Cratæuas asseuerat. Additq; sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere bibatur.

De Bulbo vomitorio. CAP. CLXXXVIII.

Vlbus quem vomitorium vocant, folia habet lentiora mul-
b to & lõgiora bulbo cibario, radicem similem, cortice magno. Ea mansa, aut decoctum eius potum, vesicæ malis medetur. Vomitiones mouet.

De Bulbo cibario. CAP. CLXXXIX.

Ibarius bulbus vulgo cognitus, a nobis estur. Stomacho &
c aluo vtilis ruffus, & ex aphrica delatus. Amarus vero & scylinus, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent. Excalfaciunt. Venerem stimulant. Linguam tonsillasq; exasperant. Multum alimenti præbent. Carnes creant. Inflationem pariunt. Luxatis, fractis, articulorũ doloribus effi-

caciter illinũtur. Spicula extrahunt. Gangrænas & podagras ex melle aut per sese, hydropicorũ tumores, & canũ morsus cũ melle & piperis polline illiti cohibent. Stomachi dolores mitigãt. Furfures & vlcera quæ in capite manant, cũ tosto nitro abstergunt. Sugillata varosq; per se aut ex oui luteo, & lentigines cum melle & aceto, emẽdant. Fractis auriculis vnguibusq;, ex poléta medentur. Ijdem calidis cineribus torrefacti, tollũt ficus. Item cum cinere e mænarum capitibus, impositi. Cremati vero & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti emaculant. Faciunt ad rupta, si cũ aceto cocti edãtur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum. Quoniã neruos tentant. Cocti cum polenta, & ex suillo adipe impositi, tumores ac tubercula velocissime ad suppurationem perducũt & rumpũt.

De Scilla. CAP. CXC.

S Cilla vim acrem atq; feruentem habet. Assatam multo vtiliorem esse constat. Polline aut luto oblita, in clybanũ conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens farina sufficiẽter intosta fuerit. Qua exempta si non emollescat, altera farina aut luto circumlinitur, & eadem quæ prius fiunt. Nam quæ ita non assatur, interaneis maxime noxia est. Torretur itẽ in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiam solet medium, direptis viuo tenus tunicis, quod frustatim consectum coquitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudinem aut acrimoniam habeat, traiectaq; lino frusta siccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidem parte se contingãt. His scillæ segminibus ad oleũ, vinũ, aut acetum scillinũ vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina liquefacta, imponitur. Decocta in aceto demorsis a vipera, cataplasma est. Ad singulas assæ parteis adiectis octonis tosti salis, cochlear vnũ aut alterum damus ieiunis, ad emolliendam aluum. In potu autem & odoratis medicaminibus, quibus vrinã ciere volumus, hydropicisq; & stomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tussi vetere, suspiriosis & cruẽta extussiẽtibus, tres obolos in delinctu ex melle sumpsisse satis est. Coquitur cũ melle, & estur eorũdẽ gratia, maxime vt concoctionem adiuuet. Strigmẽta per aluum extrahit. Cocta & simili sũpta modo, eosdẽ præbet effectus. Sed cauẽdus scillæ vsus, his qui intestinũ sentiũt vlcus. Ad pensiles verrucas & perniones, tosta efficaciter illinitur. Tritũ semẽ & in carica aut melle deuoratũ, aluũ emollit. Scilla in limine ianuæ suspẽsa, mali medicamẽti noxã arcet.

modus pparandæ scyllæ ad acetũ olvũ [illegible] et [illegible]

De Pancratio. CAP. CXCI.

P Ancratium quod aliqui scillam appellant, radice est magni bulbi, ruffo colore, aut suppurpureo, gustu amaro ac feruente.

Folijs lilij,sed longioribus. Scillæ vires & præparationẽ habet. Eodemq; pondere in morbis efficaciter assumitur. Cui tamen mitior q̃ scillæ facultas inest. Radicis succus,cum erui farina digeritur in pastillos,qui hydropicis splenicisq; cum hydromelite,commodissime dantur.

De Cappari. CAP. CXCII.

C Apparin aliqui Cynosbaton,alij Capriam, alij Corui malũ,alij Ophioscorodon,alij Phyllostaphylon,quidã Thaliam aut Petræam,alij Olophyton,alij ionitem,nõnulli Oligochloron aut Acontion,aut Hippomanes,alij Trichomanes,Magi Potera,alij Pentheron,aut cor lupi,alij aloschorodon,Romani inturim,Aphri Hærbieathon. Capparis aculeatus frutex est,qui in terra stratus magis in orbẽ euagatur. Spinas vt rubus habet,in hami modum aduncas. Folia mali cotoneæ,rotunda,fructum oleæ similem,qui cum dehiscens panditur,florem candidum promit.quo excusso,nonnihil glandis oblõgæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorum similia ostendit. Radices lignosas spargit, grandes, numerosasq;. Tenui solo, asperisq; locis, in insulis iuxta domicilia nascitur. Caulis, & fructus,cibi gratia condiuntur. Aluum turbat. Stomacho aduersatur. Sitim gignit. Cocta tamen stomacho q̃ cruda vtilior est. Fructus drachmis duabus in vino potus,quadraginta diebus, lienem absumit. Et vrinam,cruentumq; excrementum emittit. Bibitur vtilissime in coxarum doloribus, & neruorũ resolutione, item ruptis & cõuulsis. Menses ciet. Caput purgat. Dentium dolorem sedat, semen ex aceto decoctum,colluto inde ore. Aridus radicis cortex ad eadem proficit. Vlcera omnia vetera, & sordida,& quæ occalluerunt, expurgat. Lienosis cum farina hordei illinitur. Dente demorsa dolori eius auxiliatur. Cum aceto trita,vitiligines albas absterget. Radix foliaq; intrita strumas,ac duricias discutiũt. Auriũ vermiculos infusus succus enecat. Aphrica,& Marmarica Capparis, vehemẽter inflãt. Apula vomitus facit. Libyca, & quæ rubro mari defertur, mirũ in modũ acris est. Siquidem in ore pustulas excitat,gingiuasq; osse tenus exest,quare in cibis non ab re damnatur.

De Lepidio. CAP. CXCIII.

L Epidium aliqui gingidiũ vocant. Hærbula vulgo nota. Muria cum lacte seruatur. Vis foliorum acris & exulcerans. Quapropter ischiadicis illita, præsentissimum est auxilium, si cũ helenij radice q̃uarta parte horæ illinatur. Lienosis simili modo prodest. Lepras eximit. Radix appensa collo, dolore dentium liberare existimatur.

De Ranunculo. CAP. CXCIIII.

Anunculum aliqui syluestre Apium vocāt. Complura eius
r genera. Vis tamen omnibus vna, acris, & vehementer exul-
cerans. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subal
bidis, pinguibus, flore luteo, interdum purpureo, caule gracili, cubi-
tum alto, radice alba, exigua, amaraq; multis capillamentis helebori
modo fibrata. Nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius,
longiori caule, pluribus foliorū incisuris, plerumq; in Sardonia pro-
ueniens, q̄acerrimum, quod syluestre Apium appellant. Tertium mi-
nimum, odore graui, flore aureo. Quartū huic simile, flore lacteo. Fo-
lia, flores & cauliculi recentes, illitu exulcerant, & crustas non sine do-
lore gignunt. Quare vngues scabros extricant. Scabiem eximunt. Sti-
gmata delent. Formicantibus verrucis, & pensilibus, alopecijsq; pau
lisper illinuntur. Tepente decocto perniones fouentur. Sicca radix tri
taq; sternutamenta ciet, naribus admota. Dentium dolorem appensa
leuat, ipsos tamen frangit.

De Fremio. CAP. CXCV.

Remium, græci Anemonem, alij Agriam, aut nigram vocāt,
f alij Anemonem phœnicam, alij Enemion, nonnulli Meco-
nion, alij Tragoceros, alij terræ parinem aut Barbylam.
Ostanes Berilion, Itē Ornios cheranion, Pythagoras Attractilida,
Magi Cnicum agriam, Romani Orci tunicam. Duo fremij genera.
Vnum syluestre. Alterū in cultis nascens. Cuius multæ species. Vna
phœniceum florem profert. Altera candicantem, aut lacteum, aut pur-
pureum. Harum folia coriano similia, tenuioribus prope terrā diuisu
ris, caules lanuginosos, tenues, in quibus flores vt papaueris, & in me
dio capitula nigra, aut cærulea. Radix oleæ magnitudine, aut amppli-
us paulo grandescit, fermeq; geniculis quibusdam cingitur. Syluestri
amplitudo maior, latioraq; folia, & duriora. Oblongius caput, flore
puniceo, multis radicū capillamētis. Acrior est quæ nigra habet folia.
Vis omnium acris. Ea de causa succus naribus infusus, purgat caput.
Commanducata radix pituitam trahit. Decocta in passo & illita me-
detur oculorum inflammationibus. Cicatrices eorumdem & hebetu-
dines emendat. Sordida vlcera abstergit. Folia & caules, si cum ptisa-
na decocti edantur, copiam lactis præbēt. Menstrua ciunt, vellere ap-
positi. Illiti quoq; lepras eximunt. Sunt qui errore ducti, argemonen
nominari eupatorium putent. Quoniam a syluestri fremio, argemo-
nen & papauer quod Rhœam appellant, de quo inter papaueris gene
ra referemus, propter colorum cognationem in floribus, distinguere
non possunt. Verum papaueris & argemonæ color, minus puniceus

spectatur, & vtraq; tardius floret. Quinetiam Argemone croceum succum, gustu admodum acrem, reddit. Rhœas vero candidiorem & acrem. Insuper fremio & rhœadi capitula syluestris papaueris similia insunt, sed in fremio superne crassiusculum, in rhœade angustius. Fremij genera nec succum remittunt, nec caput habent, sed quasi asparagi cacumen. In aruis illa sæpius enascuntur.

De Argemone CAP. CXVI.

a Rgemone a Græcis Oenone vocatur, ab alijs Anthemis, alijs Homonœa, aliquibus flos campestris, Romanis Concordialis, aut Pergalia, alijs Lyburnia, Gallis Corona. Syluestri papaueri similis est. Folia habet fremij, diuisa, florē puniceū, caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & summis partibus latū, radicem rotundā. Succū croci colore acrē, dimittit, Argema & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compescunt. Ea, vt hærbarius Crateuas author est, contusa cum axungia strumas discutit. Cribrata eius farina cum nitro & sulphure ignem non experto. cōtra vitiligines efficax est. Easq; sicco linteo antea confrictas in balneis sanat. Facit & ad scabiem.

De Altera Argemone. CAP. CXCVII.

a Ltera est Argemone, quam Artemonen aliqui, alij Arselam, aut Sarcocollam vocāt, Romani Argemoniam. Ea folijs syluestri papaueri similis est. Recens trita intercisiones impositu sanat. Oculorum inflammationes mitigat. Pota cum aqua dysentericis auxiliatur. Vulnera conglutinat. Conuulsis, & vellicatibus, imposita medetur. Inflammationibus vtilis. Contra serpentium morsus cum vino bibitur.

Sarcocolla

De Anagallide. CAP. CXCVIII.

a Nagallis purpurea, quibusdam Aeritis, aut Aegitis vocatur, alijs Sauritis, a Magis Oculi sanguis, aut Chelidonion, Romanis Macia, Hetruscis Masytipos, Gallis Sapana, Dacis Cerceraphron. Anagallis communis, a quibusdā Corchoron, alijs Halicacabon, alijs Zeliaurus, Magis Nycteritis, Aegyptijs Mecij, Romanis Aneciaton, Aphris Asirrisœ. Duo eius genera; quæ tantū flore distāt. Nā quæ cæruleo flore est, fœmina dicitur. Mas quæ fœnico. Frutices sunt parui in terra iacētes. Folijs in quadrāgulo caule pusillis, subrotūdis, ad Helxinæ folia accedētibus, semine rotūdo. Vtraq; mitigādi vim habet. Inflāmationē arcet. Adactos corpori

aculeos extrahit. Nomas cohibet. Succus caput gargarizatu purgat. Et naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem inijciatur. Argema cum melle attico emendat. Retusæ oculorum aciei auxiliatur. Contra viperarum morsus, iocineris et renum vitia, ex vino bibere prodest. Tradunt eam quæ cæruleum ædit florem, prociduam sedem reprimere. Quæ vero phœniceum, illitu euocare.

De Hedera. CAP. CXCIX.

h Edera aliquibus Citharon, alijs Cissaron, alijs Chrysocarpos, alijs Poetica, alijs Corymbethra, alijs Cyssion, alijs Dionysia, alijs Ithytherion, alijs Persis, alijs Cemos, alijs Asplenos, Romanis Sylua mater, alijs Hedera, Gallis Suibites. Hedera differentias multas in specie sortitur, generalissimas autem treis. Nam quædam candida est. Altera nigra. Tertia Helix. Candida fructum fert candidum. Nigra nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam vocat. Helix fructum non gignit. Sed tenues habet palmites, & folia parua, angulosa, & rubra. Hedera omnis acris est, & adstringens. Neruos tentat. Flos trium digitorum carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus. Ambustis cum cærato illinitur. Recentia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Foliorum & corymborum succus, cum irino vnguento, melle aut nitro, naribus infunditur. Et contra veteres capitis dolores, caput eo cum aceto & rosaceo perfundi vtile est. Purulentis auribus, aut dolentibus cũ oleo medetur. Nigræ hederæ succus, aut epoti corymbi corpus infirmant. Mentemq; turbant largius sumpti. Acini quinq; triti, calfactiq; in punico cortice cum rosaceo, si instillẽtur a contraria aure, dolorem dentium mitigant. Denigrant capillum illiti corymbi. Folia in vino decocta illinuntur omnium vlcerum generi, etiam si cacoethe sint. Vitia cutis in facie & ambusta sanant, vti antea diximus decocta. Mouẽt menses triti & subditi corymbi. Ijdem poti post purgationes fœminarum, drachmæ pondere concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorũ melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menstrua & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia narium, graueolentiamq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hederæ psilothrũ est. Illitu pediculos enecat. Succus in aceto potus, contra phalangia prodest.

De Chelidonia. CAP. CC.

c Helidoniam magnam nonnulli Pæoniam vocant, alij Cratæam, alij Aubion, alij Glauciam, quidam Philomedion, alij Othonon, Romani Fabium, Galli Thonan. Aegyptij No-

thoth, Daci Crustana. Chelidonia maior, caule est cubitali aut altiore, surculoso. Folijs ranunculi, multis, mollioribus tamē, & colore cæsijs, flore violæ albæ, secundum singula folia prodeunte. In ea succus croci, mordax, acris, & aliquantulum subamarus, grauiter olens. Radix superne singularis in multa crocea capillamenta fibratur. Siliqua ceu corniculati papaueris, tenuis, longua, in qua semē papauere maius recluditur. Succus in æreo vase, cum melle prunis decoctus, oculis claritatē adfert. Folijs, caule, radice, succus exprimitur ineunte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos Radix cum aniso & vino albo pota medetur regio morbo, & vlceribus quæ serpunt. Imposita cū vino aut manducata, dentium dolorem sedat. Hoc nomen sibi videtur vendicasse, ꝙ aduentu hirundinum exoriatur, & discessu emarcescat. Sunt qui narrant hirundines matres excæcatis pullis adferentes hærbam visū restituere.

De Chelidonia minore. CAP. CCI.

c Helidonia minor, quam Tyrinon syluestre aliqui nuncuparunt, hærbula est stolonibus constans, sine caule, folijs hederæ, multo rotundioribus, & minoribus, teneris, & suppinguibus. Radices habet complures pusillas, in granorum tritici modum aceruatim cōgestas. Quarū tres aut quattuor in longitudinē exeunt. Iuxta aquas nascitur. Vis ei acris & fremij modo summam cutem exulcerat. Psoras & scabros vngues eximit. Succus radicibus expressus ad purgandum caput, naribus infunditur. Decoctum eius cum melle gargarizatum vadide caput inanit. Et omnia pectoris vitia extrahit.

De Othonna. CAP. CCII.

o Thōnam aliqui maioris Chelidoniæ succum esse aiunt. Alij succum floribus corniculati papaueris expressum. Alij permistos cæruleæ Anagalidis, Hyoscyami & papaueris succos, esse contendunt. Alij Troglodyticæ hærbæ succum, quæ Othōna vocatur. Nascicꝫ eam in eo Arabiæ tractu qui ad Aegyptum spectat. Othonna similis Erucæ, perforatis crebro folijs & veluti a tinea derosis, squallore obsitis, paucis. Flore croci, latifolio. Quare quidā fremij speciem esse putauerunt. Extractus succus oculorum medicamentis adijcitur, vbi expurgare est opus. Mordet enim & abstergit omnē caliginem, quæ oculis offunditur. Tradunt humorem quēdam ex hærba emanare, qui elotus semotis calculis, in pastillos ad eadem digeritur. Aliqui tamē affirmant, lapidem esse Aegyptium, in Thebaide nascentem, exigua magnitudine, candido colore, gustu cum feruore quodam & adstrictione, mordaci.

De Auricula muris. CAP. CCIII.

m yosota alij Myoton, alij Anthilion, alij Alsinen, nōnulli Myorthochon, alij Myrtosplenon, Latini muris auriculam vocant, Aphri Labatholabat. Nomen ideo accœpit ꝙ musculorū aures folijs imitetur. Lucos & sabulosa loca amat, ideo Alsine dicta est. Ea Helxinæ similis, sed humilior, ac folijs minor. Vim refrigeratoriam habet. Oculorum inflammationibus conuenienter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus instillatur. In totum eadem potest quæ Helxine.

De altera auricula muris. CAP. CCIIII.

m Vris auricula quā Myosotida vocant. Hærba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus rubentibus, concauis ab imo. Folijs angustis, oblongis, dorso acuto, nigricātibus, per interualla assidue geminatis, atq; in mucronem desinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarū sinu prodeuntibus, flore cæruleo. Radix digitali crassitudine, multis capillamētis fibrata. In summa scolopendrio similis, sed breuior, minor. Radix illita ægilopia sanat. Sunt qui Helxinen, muris auriculam vocitent.

De Glasto satiuo. CAP. CCV.

i Satis satiua aliquibus Augion, Magis Arusion, Romanis gluta aut glastum dicitur. Glastum quo infectores lanarū vtūtur, folium habet plantagini simile, verū pinguius nigriusq;. Cuius caulis duum cubitorū altitudinē excedit. Illita folia tumores omneis discutiūt. Cruenta vulnera glutinant. Sanguinis profluuia sistunt. Ignem sacrum, phagedænas, putrescentia vlcera & quæ serpūt sanant.

De Syluestri glasto. CAP. CCVI.

s yluestre glastum satiuo simile est. Folia fert maiora, lactucaceis proxima, caules prætenues, multifidos, rubicantes. In quorum cacumine folliculi dependent, quādam linguarum effigiem referētes, in quibus semē. Flore tenui, luteo. Eadem quæ & su pradicta præstat. Potu & illitu lienosis auxiliatur. Sed sciēdum est, ne tradita errorem pariant, satiuum glastum, luteum florem, tenuiores multifidosq; ramulos, proferre. In cacumine autem folliculos linguæ speciem repræsentantes in quibus semen continetur, melanthio simile, caulemq; supra binum cubitorū altitudinem attoli. Syluestre vero nigriora ferre folia, caulem minorem sed crassiorem, Florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, asperum, in quo semen, folijs exilibus quinquepertito diuisum.

De Telephio. CAP. CCVII.

t Elephium aliqui sylvestre semperuiuum, alij portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Aegyptij Anoth, Aphri Tirtopurin. Hærba portulacæ similis et caule et folijs habens geminas alas, singulis foliorum geniculis inhærentes, a quibus rami seni septeni ve fruticāt, a radice referti cæruleis folijs, crassis, lentis, carnosis. Flore luteo, aut candido. Nascitur, in cultis & maxime inter vites. Tempore verno folia senis horis illita albam vitiliginem sanant. Sed postea hordeacea farina illini debet. Perunctam etiam in sole vitiliginem tollunt. Sed vbi inaruerunt absterguntur

Pedacij Dioscoridis Anazarbei De medicinali materia secundi Libri

F I N I S

DE MEDICINALI MATERIA PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER TERTIUS, IOANNE RUELLIO SUESSIONENSI INTERPRETE.

S Uperioribus charissime Ari commentarijs, tradidimus de aromatibus, vnguētis, oleis, arboribus, & prodeuntibus ex eis fructibus et lachrymis. Item de animalibus, frumētis, oleribus, & hærbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio de radicibus, succis, seminibus, hærbis quæ & vernacula consuetudine vsurpantur; quæq; pluribus scatent remedijs, disseremus.

De Agârico. CAP. I

a Garicū radix fertur laserpitio similis, sed facie sūma solutior & fungosa tota. Duo eius genera. Fœmina rectis venarum discursibus constat. Mas rotundus est & vndiq; compactior. Vtriq; gustus in initio dulcis, mox in amaritudinē transit Sarmaticæ in aquifolia prouenit. Sunt qui radicē esse plantæ affirmēt. Alij vt fungos nasci in arborum caudicibus, quadā putredine. Gignitur in Gallatia Asiæ cōtermina, & Cilicia in cedris. Sed friabile & infirmū. Adstringendi calfaciendiq; naturā habet. Contra tormina, & cruditates, rupta, præcipitationesq; efficax. Datur duobus obolis in vino mulso, febrim nō sentientibus. Febriculosis vero in aqua mulsa. Arquatis quoq;, suspiriosis, iocineris renūq; vitio laborantibus, dysentericis. Itē si vrina ægre reddatur, si vuluæ strāgulatus vrgeat, si pallor mēbra decoloret, drachma vna dari solet. Si tabes infestat, ex passo. Si lien negociū exhibet, ex aceto mulso. Si dissolutio stomachi est, ita vt cibi tenax non sit, manditur, & sine vlla humoris sorbitione deuoratur. Simili modo accide ructantibus propinatur. Sanguinis reiectiones sistit, tribus obolis ex aqua sumptum. Facit ad coxendicum & articulorum dolores, & comitiales morbos, si cū aceto mulso, pari pondere assumatur. Mēses ciet. Fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur. Rigores soluit datū ante febriū significationes. Aluū purgat drachma vna aut altera, si cū aqua mulsa bibatur. Venenorū ātidotū est drachmæ instar, cū diluta potione sumptū. Si serpētes ictū vibrarūt, morsūq; subfrixerūt, tribus obolis ex vino potū, mire auxiliatur. In sūma iternis omnibus vitijs cōuenit, pro viribus et ætate datū

nunc ex aqua, nunc ex vino, ijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

De Rapontico. CAP. II.

Ha aliqui Rheũ, aliqui Rhiã, Latini Rapõticũ vocãt. Pro
r uenit in ijs quæ supra bosphorũ sunt regionibus, ex quibus
affertur. Radix nigra Centaurio magno similis, sed minor & ruffior, fungosa, aliquantũ leuis, sine odore. Optimũ habetur quod teredines nõ sensit, si gustatu cũ remissa adstrictione lentescat, manducatumq; colorẽ reddat pallidũ, aut ad crocũ inclinantẽ. Id epotũ facit ad inflationes, stomachi imbecillitatẽ, & omne genus dolores, ad cõuulsa, lienosos, hepaticos, tormina, ad renũ vesicæ & pectoris vitia, aduersus intẽta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorũ affectus, contra febriũ circuitus, & venenatorũ morsus. Datur in singulis valetudinibus eodẽ quo agaricũ põdere, & cũ eisdẽ liquoribus. si febri careãt, in mulso, sin aliter ex aqua mulsa. si tabẽ experiũtur, ex passo. si lienis exercet, in aceto mulso. Si dissolutio est stomachi, id est cũ cibi tenax non est, mãditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. Liuẽtia lichenasq; tollit, cũ aceto illitũ. Inflãmationes omneis veteres ex aqua oblitũ dissipat. Summa eius vis adstringens cum aliquanto calore.

Dat Raponticũ põdere eodẽ q° Agaricũ

De Gentiana. CAP. III.

Entianã aliqui cẽtauriã radicẽ, alij Aloẽ gallicã, alij Narcẽ,
g alij Chironion, Dardani aloitin, Romani genus aut Cicẽdi
am, alij Ciminalẽ vocãt. Huius inuẽtio prima assignatur Gẽtidi Illyriorũ regi, a quo cognomẽtũ habuit. Folijs proxime radicẽ, iuglãdi plãtaginive similibus, subrubris, a medio caule præserti iuxta cacumẽ paulũ dissectis, caule cauo, & inani, digiti crassitudine, geniculato, & ex ĩteruallis maioribus foliato, binũ sæpe cubitorũ. Semine in calycibus lato, leui paleaceo, satis ad sphõdilij semẽ accedẽte. Radice longæ Aristolochiæ, crassa, amara. Nascitur in sublimibus montium iugis, vmbrosis locis, aquosisq;. Vis radicis excalfactoria, & adstringens. Contra morsus serpentiũ, duabus drachmis cũ pipere ruta & vino pota, auxiliatur. Extracti succi drachma, laterũ doloribus, & ex sublimi deuolutis, ruptis, & conuulsis, prodest. Hepaticis & stomachicis, pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eijcit. Imposita vt lycium, vulneraria est, & vlcerum cuniculatim depascentiũ medela. Succus præcipue eodẽ effectu prodest. Oculis inflãmatione laborãtibus illinitur. Pro meconio collyrijs acribus imiscetur. Radix vitiliginẽ absterget. Succi extrahẽdi ratio hæc est. Contusa radix quinq; diebus aqua maceratur. Postea in eadem tantisper

decoquitur, dum extent radices. Et vbi refrixit aqua, lintheo excolatur. Mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat. Fictiliq; reconditur.

De Aristolochia rotunda. CAP. IIII.

a Ristolochia rotunda nomen ex eo sibi adoptauit, quod existimetur optime puerperis opitulari. Tria eius genera traduntur. Vna quæ fœmina vocatur, folijs hederaceis, præstãti odore, cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongisq; palmitibus, flore candido tanquam pileolo, rubro, grauiter olente.

De Aristolochia longa. CAP. V.

a Ristolochia longa, mascula appellatur, nõnullis dactylitis, alijs Melocarpos, alijs Teuxinon, Latine Aristolochia, longiore q̃ rotunda folio, tenuibus ramulis, dodrantalibus, flore purpureo, grauiter olente, qui marcescens in pyri similitudinem conformatur. Tuberibus radicum rotundis, vt rapum. Longæ vero radix digiti crassitudinem, & palmi longitudinem implet. Nonnunq̃ paulo grandius adolescit. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiamnum tertia lõga, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs subrotundis, minori semperuiuo similibus, flores rutæ, pleniores, radices longiores, tenues, crasso cortice odoratoq; vestitas, vnguẽtornm spissamentis conuenientes. Rotunda cæteris venenis resistit. Longa vero aduersus angues & venena, drachmæ pondere ex vino bibitur & illinitur. Pota cũ pipere & myrrha menses, partus, & omnia vuluarum onera eijcit. Eadem efficit subdita in pesso. Rotunda ad eadem pollet. Insuper singultibus, suspirijs, rigoribus, lieni, conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua singulariter auxiliatur. Aculeos & spicula extrahit. Ossium squammas illitu adimit. Vlcera putrida exesit, & sordida expurgat. Caua cum iri & melle explet. Gingiuas & dentes extergit. Clematitis ad eadẽ pollere creditur. Viribus tamen inferior est. Appellatur a quibusdam Ararisa & melecaprum, ephestios, lestitis, pyxionix, dardanion, iontitis, Gallis theximon, Aegyptijs Sophoeph, Siculis Chamæmelon. Italis malum terræ. Dacis Absinthium rusticum. Nascitur in montibus & calidis locis aut campestribus & petrosis. Ad grauem febrim efficax est. Si nidore subditis carbonibus febricitans suffiatur, febris leuabitur. Vulnera impositu sanat. Carcinomatis narium, cum cypiro & dracunculi semine & melle prodest. Rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe suillo, illitaq;.

De Dulci radice. CAP. VI.

Lycyrrhisam aliqui Ponticã, alij Glyceraton, quidam Sym
g phyton, alij Leonticam, alij Glycyphyton, aliqui Scythion, alij Adipson, alij Sylithram, alij Lybiestason, alij Omœnomœon, alij Peenthaomœon, Latini dulcẽ radicẽ appellauere. Plurima gignitur in Cappadocia & ponto. Fruticosa est, ramis binũ cubitorum altitudine assurgentibus, folijs lentisci, densis, pinguibus, tactuq; gummosis, flore hyacinthi, fructu pilularum plãtani magnitudinis, asperiore, qui siliquas lentium modo habet, ruffas & paruas, radicibus longis, vt gentianæ coloris buxei, subacerbis & dulcibus, quæ densantur in succũ lytij exemplo. Is in arteriæ scabricia efficax habetur. Verum oportet vt liguæ subditus eliquescat. Aestuãti stomacho, thoraci, ac iocineri conuenit. Sanat vesicæ scabiem & renum dolores cum passo potus. Idem eliquatus sitim sedat. Vulneribus illitus accõmodatur. Cõmanducatus stomacho prodest. Recẽtis radicis decoctũ ad eadem conuenit. Eiusdem farina pterygijs commodissime inspargitur.

De Centaurio magno. CAP. VII.

Entaurium magnum aliqui Narcen vocant, alij Limnesion,
c alij Maronem, alij Plectroniam, alij Chironiam, alij Linnestin. Magi Herculis sanguinem, Romani fel terræ. Folia habet iuglandis, oblonga, viridi brassicarum colore, serrata in ambitu, caulẽ ceu rumicis, binum aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu Papauerum, in rotunditate oblonga, flos cæruleus, semẽ Cnico simile, floccis quibusdam inuolutũ. Radix crassa, grauis, solida, tripedalis, succo prægnans, cum adstrictione aliqua & dulcedine acris, & rubescẽs. Amat solum pingue & apricũ, ac syluas & colles. Copiosissima est in Lycia & Peloponneso, in Arcadia, Helide & Messenia, pluribusq; locis circa Pholoen, Lyciam & Smyrnam. Radix cõuenit ruptis, cõuulsis, pleuriticis, halitus difficultati, veteri tussi. Sanguinẽ expuentibus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua, cæteris in vino. Itẽ ad tormina & vuluæ dolores. Ramẽta eius in collyrij formã vuluæ subdita, mẽses atq; partus extrahũt. Succus eadẽ præstat. Vulneribus prodest. Nam recens tusa, aut arida ante madefacta, ea glutinat & coniũgit. Carnes coalescũt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succũ exprimunt, quo pro lytio vtuntur. Panacia appellata est, quoniam omnia mitiget vitia, quæ inflammationem minantur, plurimisq; scateat remedijs. Pulsationes vulnerum, vrinæ stillicidia, calculosorum cruciatus, clystere immissa sedat. Legitur matutinis sole ad ortum spectante, hora diei pura cum omnia cõplentur.

De Centaurio minore. CAP. VIII.

C Entaurium minus aliqui Limnesion, alij Elleboriten, alij Amaranton, Magi herculis sanguinem, Latini febrifugam, alij Auram, multi radicē, Daci Tulbellam appellant. Limnesion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Hærba origani aut hyperici similis, caule anguloso, palmum excedente, flore lychnidis, e puniceo in purpuram vergente, folijs rutæ prælongis & paruis, fructu tritico simili, radice pusilla, læui, & superuacua, quæ gustanti amaritudinem adfert. Hærba recens tusa, suo illitu vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat & cicatrice obducit. Bilem crassosq; humores per aluū exigit, si decocta deuoretur. Ius decocti ischiadicis conuenientissime infunditur. Trahit enim sanguinem & dolorem leuat. Succus oculorum medicamentis perq̄ vtilis. Siquidem cum melle caliginem oculorum expurgat. In vellere appositus, menses & partus extrahit. Epotus peculiariter neruorum vitijs succurrit. Legitur semine prægnans, & diebus quinq; madefacta, decoquitur donec superemineat aquæ. Mox vbi refrixit lintheolo exprimitur. Et eiecta hærba, iterum decoquitur, vsq; dum mellis crassitudinem habeat. Nonnulli eam recentē grauidamq; contundunt, atq; succum fictili non picato exprimunt, & in sole lignea rude assidue mouentes, inspissant. Quod si quid concretū faucibus vasis adhærescat, deradunt, reliquoq; humori permiscent. Noctu diligenter operiunt. Namq; ros nocturnus, liquores coalescere non sinit. Quæ autem siccis radicibus aut hærbis liquamēta exprimuntur, decocta vt in Gentianæ mentione retulimus, præparantur. Sed quæ ex corticibus humidis, aut contusis hærbis factitantur, in sole, vti ante dictum est, coguntur. Sic e Tapsia, sic e Mandragora, reliquisq; similibus succus, sic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lycium tamen & absinthium, hypocistis & consimilia, decocta eo quo diximus modo coguntur.

Quomodo liquamenta et ex siccis et ex viridibus exprimantur

De Chamæleone albo. CAP. IX.

C Hamæleo albus quibusdā Chrysisceptron, alijs Ixia, Romanis cardus varin⁹, Aegyptijs Ephear dicitur, alijs Ephthosechin. Ixiam ideo aliqui vocauere, q̄ quibusdā in locis viscum circa radicem inueniatur. Quo pro mastichæ vtuntur mulieres. Folia habet sylibo aut carduo similia, asperiora, acutiora, nigroq; chamæleone validiora. Caulem non promit. Verū ex medio spinas Echini marini, aut Cinnaræ modo, erigit. Flores purpureos veluti papporum lanugines emittit. Semen Cnici simile, Radicē in lætis collibus crassam, in montosis vero graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, graui odore, dulcē. Quæ pota acetabuli mensura, latas

interaneorum tineas pellit. Bibitur autem in vino austero cum Origani feruefacti succo. Hydropicis commodissime drachma in vino datur. Etenim eos extenuat. Contra difficultatem vrinæ decoctum propinatur. Hausta in vino serpentium venenis resistit. Occidit canes & sues. Mures item necat subacta cum polenta aut aqua, & oleo madefacta.

De Chamæleone nigro. CAP. X.

c Hamæleo niger quem Pancarpon aliqui, alij Vlophonon, alij Ixiam, alij Cynomazon, alij Ocimoides, alij Cnidion coccon, alij Cynoxyllon, Latini Carduum nigrum aut vernilaginē, Aegyptij Sobel vocant, folijs scolymo similis esset, nisi minora, tenuioraq;, ac rubro distincta viderentur. Caulem emittit dodrātalem, crassitudine digitali, subrubrum & in vmbella flores spinosos, tenues, hyacinthi æmulos, versicolores, radice crassa, nigra, densa, interdum exesa, quæ dissecta flauescit, & commanducata mordet. Prouenit in cāpestribus siccis, & cliuosis tractibus, & maritimis. Radix trita addito attramenti sutorij exiguo, cedrino oleo, & axungia, scabiem abigit. Eadem cum sibi sulphur & bitumen asciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines absterget. Decoctum collutione dentium dolorem mitigat. Cū pari pipere & cæra oblita radix, dolēti denti auxiliatur. Radice concisa & in aceto decocta dētes fouentur. Eos quoq; frangit, si scriptorio stylo feruēs admoueatur. Vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum sulphure emendat. Erodentibus medicamentis ammiscetur. Phagedænas, tetraq; vlcera illitu sanat. Quare Chamæleo vocetur, a varietate foliorum euenit. Mutant enim cum terra colorem. hic viridia, illic albicantia, aliubi cærulea, nonnusq̄ rubra inueniuntur.

De Crocodilio. CAP. XI.

c Rocodilion chamæleontis nigri figuram habet. Nascitur in syluosis, radice longa, læui, aliquantū lata, odore vt nasturcij acuto. Feruefacta in aqua & pota radix, sanguinem copiosum per nareis pellit. Datur lienosis, eos euidenter adiuuans. Semen rotundum inest, duplex vti scutum. Quod suapte vi vrinam ciet.

De Labro veneris seu dipsaco. CAP. XII.

d Ipsacum aliqui Crocodilion vocant, alij Chamæleonem, alij Onocandion, alij Veneris Lauacrum, Romani labrum veneris, alij carduum veneris, Aegyptij Seseneor, alij Chir, alij Meleta, Daci Sciaram. Aculeatarum generis est. Caulem habet altū, spinis horridum, folia lactucæ, aculeata, prælonga, bullas intus & extra spinosas in dorsi medio, binis folijs geniculatim caulem amplectentibus, concauo alarum sinu, in quo imber aut ros asseruetur, vnde

dipsaci quasi sitientis nomen traxit. In cacumine caulis, singula surculis capitula insunt, oblonga, echinata spinis, quæ arefacta cãdida spectantur, discectaq; medullatenus, vermiculos ostẽdunt. Sanat rimas sedis fistulasq;, si tusa & decocta in vino radix, vsq; dum sit crassitudo cæræ, immitatur. Medicamentum ærea pixide recondendum. Aiunt formicationibus verrucisq; pensilibus remedio esse. Vermiculi capitulorum in folliculo alligati, collo aut brachio appensi, produntur quartanis febribus remedio esse.

De Spina alba. CAP. XIII.

S Pina alba quam Agriocinnaram, alij Donacitin, alij Erysisceptrum vocant, Romani Spinam albam, aut Regiam, alij Cardum Ramptariũ. Nascitur in montibus & syluosis. Folia albi Chamæleonis, angustiora, & candidiora, aliquãtum hispida, & aculeata, caulem supra bina cubita altum, digiti magni aut pollicis crassitudine, albicantem, intus cauum. In cacumine capitulum inest spinosum, echini marini æmulum, sed minus, & oblõgum. Flores purpurei, in quibus semen ceu Cnicum, sed rotũdius. Huius radix pota, cœliacis, stomachicis, & ijs qui cruenta extussiũt, efficax est. Vrinam cit. Tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore collui prodest. Epotum semen conuulsis infantibus, & a serpente demorsis auxiliatur. Gestatum pro amuleto serpentes abigere traditur.

De Spina arabica. CAP. XIIII.

A Rabicæ spinæ quæ Acanthis aliquibus dicitur, naturam albæ spinæ similem esse constat. Ipsa siquidem stringit. Ad sanguinis reiectiones, mensium abundantiam, cæterasq; fluctiones radix etiamnum valet. Prouenit in asperis.

De Carduo. CAP. XV.

C Arduus græce Scolymos, alias Pherusa, alias Pyracãtha nominatur, in Aegypto Cnus. Folia Chamæleonis habet, aut albæ spinæ, nigriora, & crassiora. Caulẽ longum ædit, foliosum, capite spinoso. Radice nigra & crassa, quæ illita graueolentiam alarum totiusq; corporis emendat. Item si decocta in vino bibatur. Copiosam autẽ vrinam fœtidamq; expellit. Hærba cum recens tenerescit, in olera asparagi modo transit.

De Poterio. CAP. XVI.

P Oterium aliqui Phrynion, Iones Neurada, aliqui Acidoton vocãt. Large fruticat, cortice obductum tenui, spinis horridum, lanugine spissa, ramulis longis, mollibus, lentis, tenuibus, tragacanthæ proximis, folijs paruis, rotundis, flore exiguo, cãdidi coloris. Seminis nulli vsus, sed gustu acuto & odorato. Nasci-

tur in aquosis & collibus. Radices demittit binum ternumve cubitorum neruosas, & firmas. Quæ proxime terram recisæ dant succum gūmi similem. Tusæ præcisis neruis & vulneribus glutinandis illinitur. Decoctum quoq; eius neruorum affectibus prodest.

De Acanthio. CAP. XVII.

a Canthium albæ spinæ simile, folijs aculeatis per extremitates, & lanugine araneosa obductis, quæ collecta & in vnum aceruata bombicis effigiem præbent. Folia vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.

De Acantha. CAP. XVIII.

a Cantham aut Hærpacantham, quidam Melamphyllon, Romani Pederotam, aliqui Topiariam, alij Mamolariā, quidam Cræpulam vocāt. Nascitur in hortis, petrosis & riguis. Folia habet multo lactucaceis latiora, & longiora, Erucæ diuisura nigricantia, pinguia, læuia. Caulē binum cubitorum digitali crassitudine, læuem prope verticem ex interuallis circūdatū foliolis paniculas oblōgas referētibus, hyacinthi similibus. E quibus flos prodit albus, semen oblongum, luteum, caput thyrsi specie. Radicibus nititur longis, mucosis, rubris, & glutinosis. Quæ vstis igni & luxatis artubus illitæ subueniunt. Potæ vrinam ciunt, sed aluū cohibent. Ruptis, cōuulsis, tabem sentientibus, mire prosunt.

De Syluestri spina. CAP. XIX.

e St & syluestris spina carduo similis, aculeata, breuior q̄ quæ in hortis satisq; proueniat. Cuius radix ad eadem ad quæ superior pollet.

De Anonide. CAP. XX.

a Nonis quam aliqui Onotida appellant, ramos habet fruticosos, dodrante maiores, frequentibus geniculis cinctos, cauis alarum multis, capitibus rotundis, folijs lenticulæ, pusillis ad rutæ aut pratensis loti folia accedentibus, subhirsutis, odoratis, non iniucunde olentibus. Muria conditur anteq̄ spinosa fiat. Cibis gratissima. Rami acutioribus spinis & veluti durioribus aculeis horrent. Radicem mittit candidam. Quæ excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet. Calculos cōminuit. Margines vlcerum erodit. Radix cum decoquitur in posca, dolorem dentium collutione mitigat. Decoctū eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

De Leucacantha. CAP. XXI.

l Eucacanthā quidā Polygonaton, alij Phyllon, alij Ischiada vocant, Romani Spinam albam. Radice cyperi valida & amara. Quæ manducata dolorem dētium sedat. Veteri la-

terum dolori, atq; ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis & cõuulsis medetur. Radicis epotus succus eosdem præbet effectus.

De Tragacantha. CAP. XXII.

t Ragacanthæ radix lata & lignosa summo cespite nititur, surculos humiles, robustos, latissime fundens, in quibus minuta folia nonnunq̃ tenuia exoriuntur, Quæ sub se spinas albas, rectas & firmas oculunt. Est etiamnũ Tragacantha lachryma quæ, vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens, gracilis, syncæra & subdulcis. Cutis spiracula vt gũmi obstruit. Huius increbuit vsus ad oculorum medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasq; destillationes, cũ melle in delinctu. Subdita quoq; liguæ liquescit. In passo madefacta drachmæ pondere bibitur, contra renum dolorem, & vesicæ rosiones, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

De Eryngio. CAP. XXIII.

e Ryngion aliqui Eryngen, alij Caryon, alij Gorginion, alij hernion, alij origanũ, chlounion, alij Myracãthon, alij Moly, Aegyptij Crobyson, Magi Siserton, Romani capitulũ martis, Daci Sicupnoex. Hispani Centumcapita, Aphri Cherdam, alij Oriam Chloem, alij Chida appellant. Aculeatarum generis est. Cuius folia in principio, sale condita, in cibos recipiuntur. Lata autẽ sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica, quæ cum adolescunt per multas caulium prominentias spinose inhorrescunt. In quorum smmitatibus globosa capitula, durarum acutissimarumq; spinarum ambitu stellatim circumuallantur, quorũ colos alias viridis, alias albus, interdum cæruleus inuenitur Radix oblonga, lata, foris nigra, interne candida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis & campestribus. Vim habet calfactoriam. Pota mẽses & vrinas pellit. Tormina inflationesq; discutit. Contra iocinerum vitia, serpentiũ morsus, & hausta venena, cum vino prodest. Bibitur aduersus plurima, cum seminis pastinacæ drachma vna. Appensa illitave tubercula discutere proditur. Pota cum hydromelite radix, opisthotonicis & comitialibus medetur.

De Aloe. CAP. XXIIII.

a Loe aliquibus Amphibion, alijs Herminion, alijs Eryngion, alijs Tragoceros, Romanis Aloa, Barbaris Aloe dicitur. Cuius folium scyllæ similitudinem habet, crassum, pingue, latum, rotundum, retrorsus pandum. Folia vtrinq; gerit, ex obliquis spinosa, tariuscule striata, breuia. Caulis emittitur non dissimilis

antherico. Flos albus. Fructus hastulæ regiæ cognatus. Graui tota est odore, & gustu amarissima. Radice vna ceu palo in terram depacta. Plurima præpinguisq; in India gignitur, ex qua coactus succus adfertur. Nascitur etiam in Asia & Arabia, in insulis quibusdam & maritimis vt in Andro, minime succo extrahendo idonea, sed ad glutinanda vulnera sane q̃ vtilis, si detrita illinatur. Duo succi genera. Quoddã harenosum, quod sidens crassamentum purissimæ esse videtur. Alterum ad iocineris imaginem vergit. Eligi debet syncæra, quæ nihil doli sensit, nitida, calculorum expers, ruffi coloris, friabilis ac iocineris modo coacta, facile liquescẽs, eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra & fractu cõtumax. Gummi eam adulterant, quod depræhẽditur gustu, amaritudine, & valido odore. Eoq; argumento q; digitis friata non ad minima vsq; frusta resoluitur. Nec desunt qui Acaciam immisceant. Natura eius est spissare exiccare, somnum allicere & corpora densare, aluũ resoluere. Stomachum repurgat binum cochlearium mensura, in aqua frigida aut lacte pota. Sanguinis reiectiones sistit. Regium morbum purgat, tribus obolis ex aqua, aut drachmæ pondere in potu. Deuorata cum resina, aut cum aqua vel melle cocto sumpta, aluũ soluit. Purgationis perfectæ causa tribus drachmis sumitur. Alijs purgatorijs medicaminibus ammista, præstat vt minus stomachum infestent. Sicca glutinandis vulneribus inspargitur. Vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;. Eadẽ peculiariter exulceratis genitalibus medetur. Disrupta infantibus iũgit. Cõdylomata rimasq; sedis ex passo sanat. Hæmorrhoidum abundantiam & sanguinis eruptiones sistit. Pterigia ad cicatricem ducit. Liuores & insignita, ex melle tollit. Priuatim scabras lippitudines, pruriginesq; angulorum, permulcet. Dolorem capitis sedat temporibus & fronti illita, ex aceto & rosaceo. Capillum fluentem continet, cum vino. Tonsillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit. Oculorum medicamentis torretur, in munda & candenti testa, pennaq; subinde versatur, vt possit æqualiter torreri. Lauatur vt quod sit harenosissimũ, tanq̃ inutile subsidat, & leue ac pinguissimum assumatur.

De Absinthio. CAP. XXV.

a ABsinthiũ aliqui Bathy picron, Aegyptij Somi. Romani absinthiũ. Hærba vulgo cognita. Præstãtius in ponto & Cappadocia. In monte Tauro nascitur. Vim habet calfaciendi & adstringendi. Bilem expurgat, quæ & stomacho & ventri inhæsit. Vrinam cit. Crapulam præsumptum arcet. Ad inflationes ventris, & stomachi dolores prodest, cum seseli & nardo gallico potum. Fastidia discutit. Arquatos sanat madefacti dilutũ, aut decocti ius, cotidie

tribus cyathis haustum. Menses cit potum, aut cũ melle appositum. Contra fungorum strangulationes cõuenienter ex aceto bibitur. Aduersatur ixiæ venenis cũ vino. Itẽ cicutæ, & muris aranei morsibus, & draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, & epinyctides ex aqua. Ad sugillata & oculorũ caligines ex melle illinitur. Item auribus si manat sanies. Dentium auriumq; dolores decoctũ vaporis suffitu compescit. Decoctum in passo dolentibus oculis oblinitur. Item præcordijs & iocineri, tritum cũ cærato cyprino. Stomacho quoq; longa valetudine laborãti cũ rosaceo. Cum ficis autem, aceto & erui farina, aquæ inter cutẽ lienosisq; subuenit. Vinum ex eo fit, quod absinthiten vocãt, præsertim in Propontide & Thracia, quo ad antedicta vtuntur, cum febri carent. Alioquin in æstate propinant & accœptam huic vino incolumitatem referunt. Insparsum arcis Absinthium, vestes ab erodentiũ iniuria vindicat. Culices eo & oleo perunctis abigit, & a corpore arcet. Atramentum librarium diluto eius temperatum, literas a murium erosione tuetur. Existimatur liquamentum eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam stomachum male habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta Amurca liquamentum adulterant.

Absynthiũ potũ [illegible] stomacho [illegible] capiti nocz.

De Marino Absinthio. CAP. XXVI.

r Bsinthium marinũ quod aliqui Seriphum, Latini Centonicum vocant, copiosissimum in Tauro mõte, iuxta Cappadociã & in Taphysiri Aegypti gignitur. Quo Asiatici pro Oliuæ ramo vtũtur. Hærba est tenuis, Abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, subamara, stomacho inimica. Ea grauiter olet, & cum quadam calfactione adstringit. Id per sese aut cũ Oryza coctum interaneorum animalia, teretesq; tineas, adiecto melle enecat. Aluũ læuigat. Cum edulio autem vel lenticula decoctum eadem præstare potest. Pecora maxime pinguescunt hoc pabulo. Tertium genus absinthio assignatur, quo Galatia alpibus finitima scatet. Id patrio nomine Santonicum vocant, regionis in qua nascitur cognomẽto, absinthio non dissimile, verum subamarum est, non adeo seminis fœcundum. Eadem quæ Seriphium potest.

De Abrotono. CAP. XXVII.

Absinthiũ ponticum

a Brotonum alij Abutonon, alij Absinthium, alij Heraclion, alij Cholopœon, alij Absinthiomenon, alij Theliphthoricon, alij Procampylon, Magi Neura phœnicos, alij Cynanchiten, Romani Absinthium ponticũ, nonnulli Thelythamnum, alij Glycyn ancona vocant. Duorum est generum. Fœmina quadam arboris specie fruticans candicat, circum ramulos folijs seriphi modo mi-

nutim incisis. Floribus referta est, comantibus in summo fulgore auri corymbis. Quod per æstatem prodijt, suauiter olet, cũ grauitate quadam & amaro gustu. Id genus Siculum esse constat. Alterum mas vocatur, sarmentosum, tenui semine vti Absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur & Galatia Asiatica, atq; in Syriæ Hierapoli. Crudũ semen, tritũ & feruefactũ ex aqua, in potu auxiliatur, orthopnoicis, conuulsis, ruptis, coxendicibus, vrinæ angustijs, mensibus suppressis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum est. Rigoribus ex oleo illinitur. Serpẽtes & substratu & nidore fugat. Contra ictus eorum cum vino potum prodest. Priuatim efficax contra scorpionum & phalangiorum venena. Oculorum inflammationibus commode illinitur, cum cotoneo cocto aut pane. Tritum cum farina hordeacea, decoctumq; tubercula discutit. Irini compositionibus ammiscetur.

Absinth. Sirn[?] [?] Lauender cotton. [?]

De Hyssopo. CAP. XXVIII.

h yssopum aliqui Later vocãt, alij Cassialam, Aegyptij Pesalem. Hærba nulli non cognita. Duũ generũ est, montanũ & hortense. Optimum est Ciliciũ. Vim habet extenuãdi & calfaciendi. Decoctum cũ ficis, aqua, melle, & ruta, potũq; peripneumonicis, diuturnæ tussi, suspiriosis, destillationibus & orthopnoicis auxiliatur. Tineas enecat. Idem facit si cum melle delingatur. Crassum humorem per aluum extrahit, decoctum ex aceto mulso epotum. Ad subducendam aluum cum ficis viridibus detritis mãditur. Vehementius addita Iri, Cardamomo, aut Irione deijcit. Colorẽ in corpore fouet. Lieni, & aquæ inter cutem, cum fico nitroq; inflammationibus quoq; ex vino illinitur. Cum feruente aqua impositum sugillata discutit. Cũ decocto ficorum optime anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione sedat. Inflationes auricularum vaporis suffitu discutit.

De Stichade. CAP. XXIX.

ſ Tichas quam aliqui Syncliopa, alij Alcibiadem, alij Pancration, nonnulli Styphoniam, Aegyptij Suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani Sciolebinam vocitant, iuxta Galliã in insulis eiusdem nominis, e regione Massiliæ gignitur, vnde cognomentũ accœpit, Hærba tenui semine, coma Thymi, longiore folio, subamara gustu, & aliquantum acris. Cuius decoctum Hyssopi modo ad pectoris vitia efficax est. Antidotis miscetur. Viscera omnia & vniuersum animantis habitum extenuat.

De Origano. CAP. XXX.

o Riganum Heracleoticum, quod & Cornelion vocant, foliũ habet hyssopo non dissimile, vmbellamq; non in rotæ speciẽ orbiculatam, sed veluti multifidam, semine in summis virgis haudquaquam denso. Excalfacit. Vnde decoctum cum vino potum demorsis a serpente conuenit. Si cicutam aut meconion hauserunt, ex passo, si gipsum aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur. Ruptis, conuulsis, hydropicis cum fico esui datur. Aridum acetabuli mensura potum in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit. Menses ciet, & tussi cum melle linctum medetur. Ad pruriginem, psoras, regiumq; morbũ decocti ius in balneis prodest. Succus virentis tõsillas, vuã, & oris vlcera sanat. Et per nares ex oleo irino infusum trahit. Auriũ dolores cum lacte mulcet. Cõficitur ex eo & cepis & rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per tricenos dies insolatis, dũ caniculæ sydus flagrat. Herbæ autem substratu serpentes fugantur.

De Onitide. CAP. XXXI.

q Væ Onitis appellatur, cãdidiore est folio, nõ dissimilis hyssopo. Semen veluti coniunctos corymbos habet. Vis ei Origani Heraclei, sed multo inefficacior.

De Syluestri Origano. CAP. XXXII.

s yluestre Origanum aliqui Panaces heraclion, alij Cunylam vocant, ex quibus est Nicãder Colophonius. Folijs est Origani, ramis tenuibus palmum altis in quibus vmbellæ anethi insunt. Flores candidi. Radix tenuis, superuacua. Peculiariter percussis a serpente, folia & flores ex vino poti, auxliantur.

De Tragorigano. CAP. XXXIII.

t Ragoriganũ tenuis frutex est, syluestri Serpyllo aut Origano similis, folio & ramulis. Quibusdam in locis virentius inuenitur, & latioribus folijs, satis glutinosum. Alterũ exilibus surculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui prassium vocauere. Optimum est Ciliciũ, & Cretense, & Smyrneum, & in Chio Coo q; proueniens. Omnia excalfaciunt. Vrinam cient. Aluo accommodãtur. Decocto poto bilem deijciunt. Lienosis ex aceto bibere prodest. Contra pota ixiæ venena in vino bibuntur. Menses trahunt. Peripneumonicis, tussientibus, ex melle in eclegmate dantur. Grata ac mitis eorũ potio est. Quare cibum fastidientibus, & stomacho acide ructanti, imbecilloq; traditur. Item si a maritima iactatione nausea & æstus præcordiorum excitetur. Tumores vero cum polenta discutiunt.

De Pulegio. CAP. XXXIIII.

g Lichona Græci aut blechron, alij Arsencâthon, Latini Pulegium vocant, Galli Aluolum, Aphri Apoleiũ, Quidam Galisopsim. Hærba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, decoquit. Menstrua, secundas, ac partus eijcit. Pulmonis vitia ex melle & aloe potum extrahit. Cõuulsis auxiliatur. Nauseas stomachiq; intercisiones, ex posca permulcet. Atram bilem per aluũ exigit. Bibitur in vino vtilissime contra serpentium morsus. Defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectum. Gingiuas arefacti cinere corroborat. Illitum cum polenta inflammationes omneis sedat. Podagris per se subuenit, impositum vsq; dum rubescat locus. Cum cærato varos extinguit. Lienosis cum sale vtiliter illinitur. Decoctum eius ablutas prurigines mitigat. Conuersas vuluas corrigit. Cõtra inflationes duriciasq; vuluæ, in desessiones cõueniẽter adijcitur. Vocant aliqui Blechona, quoniam dum floret gustatum a pecoribus, balatum concitat.

De Dictamo. CAP. XXXV.

d Ictamum, aliquibus syluestre Pulegium vocatur, alijs Embactron, alijs Belouacos, alijs Artemedeion, alijs Cretica, quibusdam Ephemeron, nonnullis Eldia, aliquibus Belotocos, aut Dorcidion, aut Helbunion, Romanis Vstilago rustica. Cretensis hærba est, acris, læuis, Pulegio similis, sed maioribus folijs, quæ tomento quodam spissaq; lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert. Præstat omnia quæ satiuum Pulegiũ, sed efficacius multo. Nõ potum modo sed appositum quoq; aut suffitum, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius hærbæ pastu, eas excutere. Purgandi vim habet succus illitus, aut cum polenta tritus. Hærba impactos pedibus reliquove corpori aculeos, illitu refigit. Ad lienis dolorem efficax habetur. Siquidem ipsum imminuit. Metunt semen æstate & autumno. Radix eius gustu calfacit. Partus accelerat. Succus cum vino potus, contra serpentium morsus præsidio est. Tãta hærbæ facultas est, vt olfacta abigat bestias, quæ venenato ictu sæuiunt, appensaq; exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morsibus, infusus succus præsentaneo est remedio, si etiam ab instillatione statim in potu assumatur.

De Pseudodictamo. CAP. XXXVI.

q Vod pseudodictamum vocant, multis in terris nascitur ante dicto simile, sed minus q̃ illud acre. Eosdem effectus præbet, Sed inefficacius multo.

De Cretensi Dictamo. CAP. XXXVII.

Efertur a Creta alterũ Dictami genus, folijs Sisymbrij, ramis d maioribus. In quibus flores syluestris Origani, nigri, molles. Odor foliorũ iter Sisymbriũ & saluiã iucũdissimus. Efficax ad eadẽ, sed vehementius nares ferit. Miscetur emplastris & medicaminibus quæ aduersus serpẽtium iniurias cõfingũtur, theriaca vocant.

De Saluia. CAP. XXXVIII.

Lelisphacõ alij Elaphoboscon, aliqui Phacon, alij Ciosmin, e alij Phagnon, Aegyptij Becion, Romani Saluiã vocãt. Frutex est ramosus, lõgus, virgas habẽs quadrangulas, & canas. Folia mali cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora, & quæ sensim attritarũ quasi vestiũ scabriciẽ referant, hirsuta, subalbida, perq̃ iucũdo odore, sed graui. Semen summis in caulibus syluestri Ormino simile gerit. In asperis nascitur. Menses cit & vrinas decoctũ foliorũ ramorũq; potũ. Partus extrahit. Pastinacæ marinæ ictibus auxiliatur. Capillos denigrat. Vulnerũ sanguinem cohibet. Tetra vlcera purgat. Testiũ pruritus sedant rami foliaq;, si decocto eorum foueantur

De Menta. CAP. XXXIX.

Edyosmon satiuũ alij Minthã, alij Calaminthan, Latini Mẽ h tam vocant, alij Nepetã, Aegyptij Tis, alij Perxo, alij Macetho. Cognita hærba est. Calfaciendi, adstringẽdi atq; exicandi vim habet. Sistit sanguinẽ poto ex aceto succo. Tineas in ventre teretes enecat. Venerẽ stimulat. Singultus, vomitiones, cholerasq; sedant, terni ramuli cũ acidi granati succo poti. Suppurationes discutit, si cum polẽta illinatur. Imposita fronti capitis dolores mulcet. Mãmas si tendantur, aut lacte turgeant, compescit. Cũ sale canũ morsibus illinitur. Auriũ doloribus cũ aqua mulsa subuenit. Vuluæ ante coitũ admota, conceptioni resistit. Linguæ scabriciẽ cõfricta læuigat. Coire lac densariq; in caseũ nõ patitur, si folia potionibus lactis immergãtur. In sũma stomacho vtilis est. Et in condimẽtis peculiarẽ gratiã habet.

De Mentastro. CAP. XL.

yluestrem Mentam Latini Mentastrum vocant, hirsutiore s folio, & prorsus maiore q̃ Sisymbrij, grauiori odore. Quare minus ad sanorum vsus expetitur.

De Calamintha. CAP. XLI.

X Calaminthæ generibus, quædam montibus familiaris, fo e lia Ocimi habens, incana, surculos aridos, & caules angulosos, purpureum florem. Altera Pulegio similis est, sed maior. Quam syluestre Pulegium ideo appellarunt, q; odore ipsum æmuletur. Nepetam Latini vocitant. Tertia Mentastro cognata est, folijs

oblongioribus, caule & ramis maioribus q̃ superioris, sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu feruentia & acria. Radix superuacua. Nascitur in cãpestribus, asperis, & aquosis. Potu aut illitu demorsis a serpente opitulatur. Decoctum potu menses & vrinas expellit. Ruptis cõuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleræ, rigoribusq́ auxiliatur. Regium morbum expurgat. Præsumpta in vino venenis resistit. Tineas cæteraq́ interaneorũ animalia, cũ sale & melle pota, enecat. Nec secus cocta cruda ve si teratur. Elephãticos esitata adiuuat, si postea serũ lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahunt, & partus enecant. Accensa aut substrata serpẽtes fugãt. Nigris cicatricibus candorem reddunt, in vino cocta & illita. Sugillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur vt concretum humorem euocet summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

De Thymo. CAP. XLII.

THymon quidã Cephaloton, alij Epithymum, alij Thyrsion, Latini Thymum, Aegyptij Stephanen, Daci Mosulam. Thymum ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs & angustis circũdatus, capitulis in cacumine flore purpureo refertis. Gracili solo & petroso prouenit. Vim habet hanc, vt cũ sale & aceto potum, pituitã per aluũ detrahat. Decocti ius prodest orthopnoicis, & anhelatoribus. Tineas ventris exigit. Menses, partus, & secundas pellit. Vrinas ciet. Cũ melle in eclegmate faciles facit excreationes. Recẽtes tumores discutit cũ aceto illitũ. Concretum sanguinem dissoluit. Verrucas thymi colorem reddentes, pensilesq́ tollit. Ischiadicis cum vino & polenta impositum subuenit. Hebetibus oculis in cibo prodest. Perq̃ vtile pro condimento, dumtaxat ad vsus eorum, qui recte valent.

De Satureia. CAP. XLIII.

SAtureia nota est. Gignitur in asperis locis & tenui solo, Thymo similis, minor tamen & tenerior. Defert spicam florũ plenam, diuq́ permanentem. Eadẽ potest quæ Thymum, si modo consimili sumptitetur. Aptus sanis vsus. Est etiamnum quædam satiua, syluestri prorsus minor, quæ propter mitiorem acrimoniã commodius in cibos recepta est.

De Serpyllo. CAP. XLIIII.

SErpyllum aliqui zygin syluestrẽ, alij Polion vocãt, Aegyptij Meruopyũ, Latini Serpyllũ. Duorũ generũ est. Hortẽsiũ odore Sampsucũ imitatur, atq́ in coronas addi solet. Cui a serpẽdo nomẽ inditũ est, quoniã si qua eius particula terrã attingat, alij polion

inibi radices demittet. Folia & ramulos Origani habet, sed candidiores. In macerijs multo procærius assurgit. Syluestre zygis appellatũ non serpit, sed in altitudinem increscit, ramulos ædẽs tenues, surculosos, folijs refertos lõgioribus q̃ Rutæ, & durioribus, angustis. Flores iucunde olent, gustanti acres. Radicis nullus vsus. Nascitur in petris satiuo efficacius, atq; magis excalfaciẽs, & ad medendi vsum aptius. Menses trahit. Vrinã potu ciet. Torminibus, ruptis, vulsis & iocineris inflammationibus, auxiliatur. Et aduersus serpentes potu illitu ve. Capitis dolores mulcet coctum adiecto rosaceo, & madefactũ in aceto. Maxime vero Phreniticis & lethargicis conuenit. Cruentos vomitus sedat, succus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampsuco. CAP. XLV.

S Ampsucum aliqui nominãt Amaracũ, alij Triphyllon, alij Agathides, alij Cnecion, alij Acapnon, Pythagoras Thrãben, Aegyptij Sopho, Armenij Myuron, Magi Ichrei asinum, aut Hecigonon Isidis, Romani Maioranã. In Cypro & Cyziceno laudatissimũ. Secundũ sibi locũ vendicauit Aegyptiũ. Amaracum gens Sicula & Cyzicena appellat. Hærba est ramosa, per terrã repens, folijs eius calaminthæ quæ tenui folio cõstat, letophyllos appellatur, hirsutis & rotundis. Suauissimũ odorem spirat, ideo coronis inseritur. Vis eius excalfaciens. Succus decocti potus conuenit incipiẽtibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, sugillata tollunt. Menses subdita in pesso trahunt. Cõtra scorpionis ictũ ex aceto & sale illinuntur. Luxatis tumoribusq;, cærato excepta imponuntur. Aduersus oculorum inflammationes, tumoresq; cum polline polentæ illini prodest. Acopis malagmatisq; calfaciendi gratia commiscetur.

De Sertula campana. CAP. XLVI.

S Ertula cãpana laudatissima in Attica & Cyzico & Carthagine nata. Cuius color vicinus est croco, boni odoris. Nascitur & in campania circa Nolam, colore in luteum languescẽte, odore infirmo. Vim habet adstrictoriam. Inflammationẽ omnẽ emollit, præsertim quæ in oculis, vulua, sede aut testibus erũpat, si ex passo cocta illinatur. Interdum autẽ addito oui luteo assato, aut fœnogræci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybo ve. Recentes meliceridas per se cũ aqua, & vlcera manãtia in capite, illita cum creta chia, vino, aut galla sanat. Stomachi dolores & cruda & cocta cũ aliquo ex antedictis leuat. Doloribus aurium mitigandis cruda ex passo instillatur. In aceto aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

De Maro. CAP. XLVII.

m Arum aliqui Origanida, aut Hysobrion vocant. Hærba cognita vulgo, surculosa, flore Origani, folijs multo cādidioribus, flore odoratiore. Vim habet sisymbrio cōsimilem. Substringit enim & modice calfacit. Qua de causa illitu serpentia vlcera sistit. Et in calidas illitiones additur. Iuxta Magnesiā & Traleis copiosissima gignitur.

De Ocimastro. CAP. XLVIII.

a Cinos aut Aconos a Græcis dicitur ab alijs syluestre basilicum. Latinis Ocimastrū tenui siccoq; ramulo hærba, Ocymo similis, odorata. Sed hirsutior. Qua coronæ factitātur. A nonnullis olitoribus colitur. Menses & aluū pota sistit. Illita panos ignemq; sacrum sanat.

De Bacchare. CAP. XLIX.

b Accharis hærba fruticosa, quæ in coronas additur. Cuius folia aspera sunt, media violæ & verbasci magnitudine. Caulis angulosus, cubiti altitudinem petens, adnatis appendicibus aliquantulum asperis, flore purpureo subalbicāte, odorato. Radicibus veratro nigro similibus, quibus odor inest Cinnamomo proximus. Asperum squallidumq; solum amat. Radix in aqua decocta ruptis, vulsis, præcipitatis, spirandi difficultati, salutaris. Item diuturnæ tussi & vrinæ difficili. Menses pellit. Contra serpentium morsus vtilissime datur in vino. Recens radix apposita partum extrahit. Puerperis eius decoctum in desessionibus prodest. In diapasmata vtiliter inseritur, iucundi odoris gratia. Folia vtpote quæ adstringant, capitis doloribus illitu prosunt. Oculorum inflammationibus, mammis tumentibus a partu, ægilopijs incipientibus, ignibusq; sacris auxiliātur. Odor somnum gignit.

De Ruta CAP. L.

r Vta duplex, montana quam aliqui Rhyten montanam vocant, et hortensis quam Aegyptij Epnubum, Syri Armala, alij Besasa, Aphri Churma. Mōtana syluestrisq; acrior est & in cibis dānata. Satiua vero quæ sub arbore ficus enascitur, magis in cibos admittitur. Vtraq; vrit, calfacit, exulcerat. Vrinā ciet. Mēstrua pellit. Aluum sistit potu cibove. Letalium medicamentorū antidotū est, si semē ex vino acetabuli mēsura ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cū nuce iuglāde aridisq; ficis, inefficaces venenorū vires reddunt. Contra serpentes simili modo sumere conuenit. Genituram cibo potuve extinguit. Cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris laterumq; dolores, difficultatem spirandi, tusses, pulmonis inflamationem, coxendicum articulorumq; cruciatus, & rigores febrium

circuitu repetentes, pota vt antedictum est. Item ad inflationes coli, vuluæ, rectiq́ intestini, decocta & imposita. Fœminas vuluæ strangulatu liberat, si a genitali sede tenus cum melle subijciatur. Feruefacta ex oleo & pota ventris tineas excutit. Articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur. Eisdem in potu auxiliatur, decocta in vino ad dimidias parteis, & oblita. Cruda cōditaq́ cibo, visus aciem excitat. Dolores oculorum cum polenta lenit. Doloribus capitis cum rosaceo & aceto illita auxiliatur. Profluentem naribus sanguinem sistit, trita & indita. Testiū inflammationibus cum laureis folijs imposita, & eruptionibus papularum cum myrto & cærato prodest. Cum pipere autem & nitro affricta, albæ vitiligini medetur. Cū eisdē illita formicationes tollit, & verrucas quæ thymi florem repræsentāt. Contra impetigines cum alumine & melle vtilissime imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Hebetudinem oculi qui sensere, ruta cum fœniculi succo ac melle perūcti iuuantur. Ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manant, cum aceto rosaceo & cerusa persanat. Mansa Alliorū Ceparūq́ acrimoniam domat. Montana si copiosius estur interficit. Dum florē promit & ad murias colligitur cutē inflat & rubore quodā inficit, cū pruritu ac vehemēti inflāmatione. Oportet itaq́ eā vnctis antea manibus & facie colligere. Tradunt succum gallinaceis pullis insparsum feles arcere. Adijciunt eā quæ in Macedonia circa Olcimum amnem prodeat, comedentes interimere. Mōtosus autem is locus, viperis scatet. Semen eius potum cōtra intestina vitia efficax est. In antidota cōmode additur. Contra incontinentiam vrinæ tostum semen septenis diebus potui datur. Radix huius montanum Moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est. Prodest comitialibus & coxendicum doloribus. Menstrua mouet. Partus enecat. Acrior est viribus q̄ hortensis & validor. Syluestris vtpote noxia, cibis abdicatur.

De Syluestri Ruta. CAP. LI.

r Vtam syluestrem aliqui appellant Hypericon, alij Androsæmon, alij Coron, alij Chamæpityn, Romani Hederalem, aut Centonalem, Aphri Churma semmaced. Odor seminis resinosus est. Ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex est surculosus, rubescēs. Folia rutæ figura, flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manant. Vnde Androsæmon vocitarunt. Ramuli subhirsuti. Siliquæ teretes hordei effigie, in quibus semen nigrum resinam olens. Gignitur in cultis & asperis. Vrinam ciet. Menses appositu trahit. Pota cum vino quartana liberat. Folia cum semine ambustis illitu medētur. Et diebus quadraginta epota ischiadicos sanant. Vocāt

etiamnum hoc modo syluestrem Rutam, quod in Cappadocia & Galatia Asiæ finitima Moly dicitur. Frutex est qui ab vna radice multos emittit cauliculos. Folijs multo q̃ alterius Rutæ lõgioribus, tenerioribusq́;, odore graui, flore candido, capitulis in cacumine paulo maioribus q̃ satiuæ Rutæ, quæ tribus maxime partibus constant. In quibus triangulum semen, subruffum, gustu amarum recluditur. Cuius est vsus. Semen autumno maturescit. Quod cum melle, vino, croco & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra retusam oculorum aciẽ. Sunt qui eam Armalam vocent, Syri Besassan. Qui Cappadociam incolunt, Moly, quoniam quamdam cũ Moly seruet similitudinem. Radice nigra, flore candido. In collibus & læto solo prouenit.

De Moly. CAP. LII.

m Oly aliqui syluestre Leucoion appellant. Folia habet graminis, latiora, humi sparsa, Florem albæ violæ similem, sed minorem, lactei coloris. Caulem cãdidum quaternum cubitorum. In cuius cacumine inest aliquid quod Allij speciẽ referat. Radix parua, bulbosa, quæ mirum in modum valet ad aperiendas vuluas, si trita cum irino vnguento in pesso subijciatur.

De Panace. CAP. LIII.

p Anax nõnullis Heracleum dicitur. Ex quo Opopanax colligi solet. Plurima ex parte in Beotia & in Phocide Archadiæ nascitur. Ibiq́; compendij causa studiose colitur. Folijs est asperis, in terra iacentibus, hærbacei coloris, ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartito diuisis. Caule vt ferulæ altissimo, quĩ lanugine quadã incanescit. Folijs etiã minutioribus obsitus. Muscarijs ceu Anethi in cacumine. flore luteo, & semine odorato feruẽteq́;. Radices habet multas ab origine vna candidas, graue olentes, crassi corticis & amari. Nascitur in Cyrene Libyæ, & Macedonia. Excipitur succus incisa radice, recenti caulium pullulatu. Ea candidum succũ emittit, qui siccatus in summa cute croceum colorem contrahit. Effluentem autem succum excipiunt, folijs excauato solo stratis, quæ siccata tolluntur. Simili modo caule messibus inciso, profluentem succum eximũt. Meliores ex radicibus albæ, rigidæ, & siccæ, ingustabiles, aromaticæ, feruentes gustu. Fructus ex media ferula cibo idoneus est. Sed ex agnatis stolonibus, ab vsu cibario abhorret. Maxime in hoc succi genere probatur, q̃ amarissimus, interne albus, aut subfuluus foris ad croci colorem inclinãs, læuis, pinguis, friabilis, statim in aqua eliquescens, graui odore. Niger improbatur ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cæra. Sed syncæri experimẽtum est, si digitis in aqua friatus resoluatur, & lactescat. Excalfacit, mollit, extenuat. Febriũ rigoribus,

vulsis, ruptis, laterum dolori, torminibus, stillicidio vrinæ conuenit. Contra vesicæ scabiem ex aqua mulsa aut vino bibitur. Menses trahit. Fœtum enecat. Inflationes quæ vuluam male habent, duriciasq; ex melle impositus discutit. Ischiadicis illinitur. Acopis & capitis medicaminibus ammiscetur. Carbunculos rumpit. Podagricis cum vua passa illitus subuenit. Dolore dentium liberat, cauis inditus. Oculorum aciem excitat. Ex eo & pice optimum fit emplastrum contra bestiarum morsus, quæ in rabiem efferantur. Ramēta radicis vuluæ admota, partus extrahūt. Ad vetera vlcera efficax est. Nudata ossa, corpore operit, si trita cum melle illinatur. Semen cum absinthio sumptū menses pellit. Cum Aristolochia prodest, aduersus animalia quæ venenum eiaculantur. Contra vuluæ strangulatus in vino bibitur.

De Panace Asclepij. CAP. LIIII.

PAnax Asclepij caulem a solo emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, maioribus q̃ fœniculi folijs, hirsutioribus, odoratis, aureo flore, acri, odorato, ex muscarijs depēdente. Radix parua est & tenuis. Auxiliarem vim habent flores & semina, contra vlcera, phagedænas & tubercula, si trita cum melle imponantur. Aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces syluestre origanum vocant, alij Cunilam de qua in origani mētione diximus.

De Panace Chironio. CAP. LV.

PAnaces, chironium in Pelio monte maxime prouenit. Foliū eius Amaraco simile. Flos aureus. Radix parua quæ non alte demittitur, gustu acris. Pota radix serpentium veneno resistit. Illita coma eadem præstat.

De Ligustico. CAP. LVI.

LIgusticum quod alij Panaciam, alij Panaces vocant, plurimum in Liguria nascitur, in monte Apennino alpibus cōtermino. Vnde nomen traxit. Panaces incolæ non ab re appellant. Quoniam & radice & caule heracleotico panaci simile sit, & viribus eisdem præditū. Gignitur in altissimis asperisq; montibus, ac vmbrosis, maxime iuxta riuos. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia Sertulæ campanæ, molliora, odorata, prope verticem graciliora, & lōge magis diuisa. In cacumine muscarium, in quo semen dependet nigrum, durum, & oblōgum, fœniculo proximū, gustanti acre & Aroma olens. Radix cādida, heracleotici panacis similis, odorata. Radicis seminisq; vis excalfactoria, concoquens. Prodest ad intestinos dolores, tumores, cōcoctiones. Item ad inflationes, præsertim quibus stomachus turgeat. Et contra serpentium ictus. Vri

nas & menses potu trahit. Eosdem præstat effectus apposita radix. Semen cum radice oxyporis & medicamentis decoquentibus ammiscetur. Stomacho perq̃ vtile. Quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obsonia. Adulteratur semine quodã simili. Quod facile gustu discernitur. Amarum enim est. Alij semen Fœniculi aut Seselis ammiscentes Ligusticum dolo vitiant.

De Pastinaca. CAP. LVII.

p Astinacam syluestrem, aliqui Cerasconiam, vocant, Latini rusticam pastinacam, aliqui Carotam, Aegyptij Babubyron, Aphri Sichã. Folia Gingidij habet, latiora, subamara, caulem rectum, scabrum. Vmbellam similem Anethi, in qua flores insunt candidi, & in medio purpureum quiddam, ferme croceum. Radix digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, quæ cocta manditur. Semen potum vel impositum menstrua mouet. Ijs conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet, aut lateralis dolor excruciat, aut si aqua cutem subijt. Serpentium morsibus ictibusq́; prodest. Præsumentes eam nulla affici iniuria a serpentibus traduntur. Conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit. Venerem stimulat. Partus apposita eijcit. Folia trita & cum melle imposita phagedænas vlcerum purgant. Satiua ad eadem pollet, inefficacior tamen, & cibo aptior.

De Seseli. CAP. LVIII.

s Eseli massiliense quod nonnulli Sphagnon vocant, folia Fœniculi habet, crassiora, caulẽ vegetiorem. Vmbellam Anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti acre. Radix longa est, iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent. Potu stranguriæ & orthopnœæ medentur. Suffocationibus mulierũ comitialibusq́; prosunt. Menses & partus trahunt. Ad omnia interna mala pollent. Tussim veterem sanant. Semen cum vino potum concoquit & tormina discutit. Epialis febribus vtile. Contra perfrictiones in itineribus, cum pipere & vino bibitur. Capris cæterisq́; pecudibus datur in potu, quo facilius suos fœtus enitantur.

De Aethiopico Seseli. CAP. LIX.

a Ethiopicũ Seseli quod Aegyptij Cyonũ phricen vocãt, folia habet Hederæ, minora & ad Periclymeni modũ oblõga. Frutex nigricat, palmitibus in bina cubita extẽsis, ramis sesquipedalibus, capitulo Anethi. Semine in Tritici morẽ denso, nigro, amaro, massiliensi odoratiore & acriore, multum suaui.

De Peloponnensi Seseli. CAP. LX.

p Eloponnense folia habet Cicutæ, latiora, & crassiora. Caulẽ supra massiliensis magnitudinem, ferulaceum, & latum in ca-

cumine capitulum, in quo semen latius, odoratum, & carnosum pendet. Eisdem viribus prǽditum est. Nascitur in asperis, riguis & collibus. Inuenitur etiamnum in Ida monte.

De Cretico Seseli. CAP. LXI.

t Ordylium quod aliqui Creticum Seseli vocant iuxta Ciliciam in Ameno mōte nascitur, hærbula surculosa, semine duplici, rotundo, scutulorum effigie, odorato, subacri. Contra vrinæ difficultatem bibitur. Potu cit mēses. Succo seminis caulisq; virentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes in delinctu cum melle.

De Sisone. CAP. LXII.

ſ Ison exiguum semen est in Syria natum, Apio simile nigrū, feruens, oblongum. Contra lienis vitia bibitur. Vrinæ difficultatē potu emendat. Remoratos menses citat. Quo in condimētis cum Cucurbita & aceto indigenæ vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

De Aniso. CAP. LXIII.

a Nisum semen paruum est in Syria natum, Apio simile est, magnum, feruens, oblōgum. Contra lienē & vrinam quæ ægre redditur, bibere prodest. Retardatos menses pellit. Id incolæ ad condimenta vsurpare solent, & cum Cucurbita in aceto decocta assumunt. Anisum in summa excalfacit, exiccat. Oris halitum iucundiorem facit. Doloris leuamētum præstat. Vrinam ciet. Aquam quæ subijt cutē dissipat. Potum sitim cohibet. Animalium venenis aduersatur. Valet ad inflationes aluumq;. Alba fœminarum profluuia sistit. Lac ad mammas elicit. Venerem stimulat. Dolores capitis leuat suffitum naribus. Cum rosaceo tritum, instillatumq; fractis auribus medetur. Melius semper recens, plenum, non furfurosum, odore præstans. Inter prima laudatum est Creticum. Proximum Aegyptium.

De Caro. CAP. LXIIII.

c Arum semen est vulgaris notitiæ. Excalfacit. Vrinam concitat. Stomacho vtile. Os commendat. Cōcoctionē adiuuat. Mistum antidotis & oxyporis Anisi vicem præbet. Radix cocta Pastinacæ modo manditur.

De Anetho. CAP. LXV.

a Nethum quod estur, aliqui Polygida vocāt, alij Anicetum, Magi Cynocephali geniturā, aut capillos, alij Mercurij semen, Latini Anethum, Aphri Sicciriam, Aegyptij Adracum. Daci Pulpum. Aridi anethi comæ seminisq; decoctum, potu lac euocat. Inflationes & tormina sedat. Aluum vomitionesq; sistit. Vri-

nas ciet. Singultus lenit. Oculorum aciem hebetat. Genituram restinguit assidue potum. Fœminis vuluæ malo opportunis ad desessiones vtile. Condylomata illitus eius cinis tollit.

De Cumino satiuo. CAP. LXVI.

C VMinum satiuum ori gratũ est. Sed multo magis Aethiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secundum locũ tenet Aegyptium. Reliqua sequuntur. Prouenit in Galatia, in Asia, Cilicia, & Therẽtia, & plerisq; alijs tractibus. Excalfacit, adstringit, exiccat. Ad tormina inflationesq; conuenit, coctum & cũ oleo inditum, aut cum hordeacea farina illitum. Orthopnoicis datur in posca. Demorsis a serpente in vino. Testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vua passa, aut lolij farina cæratove. Mensium abundantiam inhibet. Contritum autem in aceto & naribus obiectum, sanguinis profluuia sistit. Colorem bibentium aut perunctorum mutat in pallorem.

De Syluestri Cumino. CAP. LXVII.

S ylueſtre Cuminũ siue syluaticum, plurimum efficaciusq; in Lycia & Galatiæ Asia, atq; Carthagine Hispaniæ gignitur. Frutice paruo, dodrantali caule, ac tenui, quaternis aut quinis folijs tenuibus, veluti serratis, & Gingidij diuisura. In cacumine capitula quina aut sena habet, mollia, rotunda, in quibus est semen acerosum, gustu satiuo acriore. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina inflationesq;. Item contra venenatas bestias ex vino. Singultus ex aceto sedat. Stomacho vtile quẽ humor vexat. Sugillata tollit, si manducatum cum melle & vua passa illinatur. Testium inflammationibus, adiectis eisdem medetur. Est & aliud syluestris Cumini genus, satiuo nõ dissimile, quod a singulis floribus pensilia promit cornicula, in quibus semen est Melãthio simile. Quod potum omnium serpentium morsibus præsidio est. Calculosis & ijs qui vrinæ stillicidio vexantur, aut concretum sanguinem cum lotio reddunt auxiliatur. Sed Apij semen feruefactum postea bibendum est.

De Ammio. CAP. LXVIII.

A Mmi Latini Ammium Alexãdrinũ, nonnulli Aethiopicũ, quidam regium Cuminum appellant. Plerique diuersarum naturarũ esse Aethiopicum Cuminum & Ammiũ existimant. Vulgo notũ est, semen exile, multo minus Cumino, Origanum resipiens. Eligẽdum est purum, minime furfurosum. Vis ei excalfactoria, feruens & exiccans. Facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentium ictus cum vino potum. Menstrua ciet. Miscetur derodentibus cantharidum medicamentis, quæ Ecdoria vocant, vt inde exortis vrinæ

difficultatibus resistat. Sugillata cum melle tollit. Colorem potu aut illitu mutat in pallorem. Suffitum cum vua passa aut resina vuluas purgat.

De Coriano. CAP. LXIX.

c Orium aut Corianum Aegyptij Ochion vocant. Vulgaris est notitiæ. Vim refrigeratoriam habens. Quare illitum cum pane aut poleta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt medetur. Epinyctidas cum melle vel vua passa, testium inflammationes, carbunculosq; sanat. Cum faba fresa strumas & tubercula discutit. Tineas interaneorum expellit, semen cum passo potum. Genituram adauget. Largius tamen sumptum, mentem non sine periculo mouet. Quare continuo & copiosiore vsu abstinendum. Succus cum cerusa, spumave argenti, necnon aceto & rosaceo illitus, ardentes summæ cutis inflammationes emendat.

De Hieracia. CAP. LXX.

h Ieracia magna, alijs Sonchites, Romanis Lampuca, Pœnis Sithileas, caulem emittit asperum, subrubrum, spinosum, cauũ, folia, ex interuallis rariuscule diuisa, similia Soncho per ambitum, luteos flores in oblongis capitulis. Vim refrigerandi habet & modice substringẽdi. Vnde illita, stomacho æstuanti, inflammationibusq; prodest. Succus erosionem sorbitione mitigat. Hærba cum radice illita, vibratis a scorpione ictibus auxiliatur.

De Hieracia parua. CAP. LXXI.

h Ieracia parua, quam aliqui Sonchiten, alij Entimon agrion, Romani Intybum syluestre vocant, folia ex interuallis habet diuisa in ambitu. Cauliculos teneros, virentes, in quibus lutei flores orbem circinantes emicant. Vim suam ad eadem ad quæ superior impendit.

De Apio CAP. LXXII.

ſ Atiuum Apium ad eadem quæ Corianum conuenit. Inflammationibus oculorum cum pane aut poleta illinitur. Aestuantem stomachum mulcet. Mammarum duriciam reprimit. Vrinam ciet, siue crudum siue coctum edatur. Decoctum eius radicisq; potu, venenorum noxæ resistit, quum vomitiones excitet. Aluum cohibet. Semen vehementius vrinam pellit. Contra serpentium venena, aut epotam argenti spumam auxiliatur. Inflationes discutit. Ammiscetur medicamentis quæ dolorũ leuamẽta præstant, Theriacis quoq; ac tussis remedijs.

De Eleoselino. CAP. LXXIII.

e Leoselinum quod a quibusdam Pedinon, ab alijs Hydroselinon agrion, Romanis Apium rusticum appellatur. In

humidis naſcitur. Satiuo grandius & ad eadem efficax.

De Oreoſelino. CAP. LXXIIII.

o Reoſelinon quod aliqui Petroſelinon ſyluestre appellant, Aegyptij Anonim, caule eſt palmum alto, ab radice tenui exeunte. Ramis & capitulis cicutæ, multo tamen tenuioribus, ſemine cumini, oblongo, acri, & odorato, tenui. Naſcitur in petroſis & montibus. Vrinam ciet ſemine ac radice in vino potis. Menſes trahit. Antidotis necnon medicamentis vrinam cientibus, & excalfactorijs, inſeritur. Nec hallucinari nos oportet exiſtimantes oreoſelinum eſſe, quod in ſaxis prouenit. Aliud enim eſt Petroſelinum.

De Petroſelino. CAP. LXXV.

p Etroſelinum in Macedonia prouenit, in præruptis locis. Semine Ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente. Vrinam cit ac menſtrua. Contra ſtomachi & coli inflationes & tormina prodeſt. Laterum, renum, & veſicæ doloribus in potu ſubuenit. Ammiſcetur antidotis vrinam cientibus.

De Oluſatro. CAP. LXXVI.

h Ippoſelinum aliqui Grielon, alij Agrioſelinum, Latini Oluſatrum appellãt, aliqui Smyrnion, quãuis aliud ſit, quod proprie Smyrnion dicitur, vt paulo poſt referemus. Eſt autem maius, & ſatiuo apio candidius. Caule alto, cauo, molli, habente veluti lineas. Folijs latioribus, in puniceum vergentibus, coma Roriſmarini. Depẽdentibus in cacumine corymbis, anteq̃ defloreſcat. Ea ſemine turget nigro, oblõgo, acri, ſolido, aromatico. Radix demittitur tenuis, odorata, candida, quæ os commendat. In vmbroſis & paluſtribus enaſcitur. Olerum generis vt Apium. Radix cruda cocta ve eſtur. Folia cum caulibus decocta mãduntur, & per ſe aut cum piſcibus præparantur, crudaq; muria condiuntur. Vim hanc habet vt poto ſemine ex mulſo vino menſes cieat. Rigentes calfacit potu aut illitu. Vrinæ ſtillicidio auxiliatur. Radix eoſdem præſtat effectus.

De Smyrnio. CAP. LXXVII.

ſ Myrnion quod in Cilicia Petroſelinum vocant, paſſim in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, & ſtolones multos, folia latiora, pinguia, ad terram infracta, robuſta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum langueſcente. Capitibus caulium orbiculatis vt anethi. Semine braſſicæ, rotundo, nigro, acri, myrrhæ ſapore. Ita vt alterum alterius loco cedat. Radix quoq; odorata, guſtu acri. Fauces mordet, ſuccoſa, mollis. Cortex eius foris niger, itus viridis aut ſubalbidus. Naſcitur in ſaxoſis et collibus, atq; ſqualidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, hærbæ & ſe

minis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur. Aluū sistunt. Radicem contra serpentium ictus bibere conuenit. Tusses & orthopnœas mitigat. Vrinæ difficultati medetur. Recentes tumores, collectiones, duriciasq; discutit. Illita vulnera ad cicatricem perducit. Partus abortu vitiat, si feruefacta subijciatur. Semen, lienis renum & vesicæ vitijs prodest. Mēses & secundas pellit. Cōmode datur ischiadicis in vino. Inflationes stomachi lenit. Sudores ciet & ructus. Semen peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

De Elaphobosco. CAP. LXXVIII.

g Ræci elaphoboscon, aliqui Elalphicon, alij Nephrion, alij Ophigenion, nonnulli Ophioctonon aliqui Herpyxen, alij Limen vocant, Romani cerui ocellum, Aegyptij Chemin, Aphri Aschancam. Fœniculaceus caulis est, aut Rorimarino similis, geniculatus, folijs duum digitorum latitudine, vt Terebinthi prælongis, aliquantum asperis, circumfractis. Adnata multa caulis habet ferentia vmbellas Anethi similes, & semina eiusdem, florem subluteum. Radice ternum digitorum longitudinis, & crassitudinis vnius, candida, dulcis, esui apta. Caulis tener pro olere manditur. Contra serpentium ictus, datur semen in vino. Fama autem est hoc pabulo, ceruas serpentium morsibus resistere.

De Fœniculo. CAP. LXXIX.

f Oeniculum si hærba edatur aut semen cum ptisana bibatur, mammas lacte replet. Comæ decoctum in renum doloribus subditum proficit, quippe quod vrinam excitet. Contra serpentium ictus in vino conuenienter bibitur. Menses ciet. In febribus nauseam & stomachi feruorem, ex aqua frigida potum sedat. Contritæ radices & cum melle illitæ, morsibus canum medentur. Succus caule & folijs exprimitur, & in sole siccatus in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commode temperantur. Extrahitur etiam semine viridi ramulisq; & radicibus prima germinatione incisis. In Iberia succum reddit gummi similem. Caulem medium dum hærba floret rustici demetunt, igniq; admouēt, quo facilius vi caloris exudans, gummi remittat. Quod efficacius succo est ad medicamenta oculorum.

De Erratico fœniculo. CAP. LXXX.

g Ræci hippomarathrum, aliqui Marathin, alij Marathrum agrion, Aegyptij Sampsoth, Magi Thymarnolion, Latini fœniculum erraticum, aliqui Mion, Galli Sistrameor. Syluestre est fœniculum, magnum. Fert autem semen Canchry simile. Cuius

radix iucunde olet, potaq; stranguriæ medetur. Menses imposita ciet. Ventrem sistit, radice aut semine poto. Contra serpentium morsus auxiliatur. Calculos comminuit. Regiū morbum expurgat. Lactis abundantiam facit. Decoctum foliorum haustum, fœminas a partu purgat. Traditur aliud Hippomarathri genus longo exili & angusto folio, semine coriandri, rotūdo, acri, & odorato. Excalfaciendi naturam habet, & viribus fœniculo respondet. Ad omnia infirmius.

De Dauco. CAP. LXXXI.

d Aucum aliqui Dircæum vocant. Creticum, folijs fœniculo simile, minoribus & tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriādri, flore albo, semine acri, candido, hirsuto, suauissimi odoris in mandendo. Radix digitali crassitudine & palmi longitudine adolescit. In saxosis nascitur, & locis sole illustratis. Aliud eius genus syluestri Apio simile, acre, odoratum, aroma olēs, feruētis gustus. Probatissimum Creticum. Tertium assignatur genus folijs coriādri, floribus albis, capite & semine anethi, muscario pastinacæ, semine oblōgo ceu cumini, acri. Omnium semen excalfacit potum. Vrinam mēses & partus extrahit. Torminibus liberat. Veterem tussim mitigat. Phalangiorum morsibus potum in vino auxiliatur. Tumores illitu discutit. Seminis dumtaxat in alijs generibus inualuit vsus. In Cretico etiam radicis. Quæ maxime cōtra venenatorum iniuriam in vino bibitur.

De Delphinio. CAP. LXXXII.

d Elphiniū Græcis Diachysis, alijs Diachytos, alijs Paralysis alijs Camarus, alijs Hyacinthus, alijs Delphinias, alijs Neriadion, aut Sosandron, aut Cronion, Romanis Bucinus minor vocitatur. Surculos emittit a radice vna sesquipedales, aut maiores, a quibus folia exeunt parua, tenuia, diuisa, prælōga, quæ Delphinorum effigiem repræsentant. Vnde tractum nomen est. Flos violæ albæ nō dissimilis, purpureus, & semen in siliquis, milio proximū. Quo non aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussis. Aiunt enim obiecta hærba, scorpiones resolui atq; ignauos torpescere. Semota vero ea, sese recolligere. Prouenit in asperis & apricis.

De Altero Delphinio. CAP. LXXXIII.

a Lterum est Delphiniū quod Romani Bucinum vocant, superiori simile, sed folijs & ramis longe gracilius. Viribus eisdem pollet, sed non ita efficacibus.

De Pyrethro. CAP. LXXXIIII.

p yrethrum aliqui Dorycnion, alij Pyrinon, alij Pyroton aut Pyrothron, alij Arnon pyriten, Magi Pyriten, Romani

Saliuarem vocant. Folia caulemq́; emittit vt Daucum syluestre & fœniculum, vmbellamq́; Anethi circinatæ rotunditatis. Radix longa est pollicis crassitudine, gustu feruidissimo. Pituitam elicit. Ideo in dolore dentium decocta in aceto, colluto inde ore, auxiliatur. Mansa pituitam extrahit. Sudores ciet, peruncto ex oleo corpore. Diuturnis rigoribus efficax. Contra perfrictiones membrorum, resolutionesq́; eximie conducit.

De Rosmarino. CAP. LXXXV.

d Vo Rosmarini genera. Alterum fructiferum, aliquibus zea aut Campsanema appellatum. Cuius semen Canchrys vocatur. Folia fœniculi habet, crassiora & latiora, in rotæ speciem humi sparsa, iucunde olentia, caulem cubiti altitudine, aut maiorem, multis cōcauum alis. In cacumine vmbellam in qua semen copiosum, candidum, sphondylo simile, rotūdum, angulosum, resinaceum. Quod in mandendo linguam exurit. Radix thus redolet, candida, prægrandis. Est & alterum omnino consimile, semen ferens latum, nigrum vti sphondylion odoratū, minime exurens, radice foris nigra, intus alba. Verum id quod sterile dicitur illorū plane similitudinē refert. Sed neq́; caulem neq́; florem neq́; semen promit. Nascitur in saxosis & asperis. Trita omnium hærba communiter hæmorrhoidum profluuia sistit. Sedis inflammationes & condylomata mitigat. Concoquit strumas & abcessus, qui ad maturationem ægre perducuntur. Siccæ radices cū melle vlcera purgant. Torminibus medentur cum vino potæ. Et contra serpentium morsus conueniunt. Menses & vrinas cient. Veteres tumores illitu discutiunt. Tam radicis q̃ hærbæ succus adiecto melle illitus, oculorum aciem exacuit. Potum semen ad eadem pollet. Si comitiale malum sentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio est. Regio morbo laborantibus cum vino & pipere datur. Sudores mouet cum oleo perunctum. Ruptis & conuulsis prodest. Podagris cum loliacea farina & aceto tritum illinitur. Purgat vitiligines, addito aceto q̃ acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidem quod Canchryn non ferat. Quippe illud sua acrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica nasci, folijs lactucæ syluestris, asperioribus, candidioribusq́;, radice breui, Theophrastus author est. Potumq́; idipsum alterutra parte purgare.

De Canchry. CAP. LXXXVI.

Anchrys vim habet excalfaciendi & vehemēter exiccandi.
c Quare abstergētibus medicamentis inseritur. Cōtra oculorū fluctiones capiti illinitur, ita vt tertio die soluatur.

De Rosmarino coronario. CAP. LXXXVII.

r Osmarinũ quo coronarij vtũtur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, densa, lõga, exilia, subter incana, superne virentia, graui odore. Excalfactoria vi prædítum est. Regiũ sanat morbum, si decoctum in aqua ante exercitationes bibatur, & vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descendat, & merum potet. Acopis gleucinoq; vnguento ammisceri solet.

De Sphondylio. CAP. LXXXVIII.

s Phondylium aliqui Arangen vocant, alij Phalãgion, alij Astereion, nonnulli Nesyrin aut Sphõdylin, quidam Chorodanon, aut Oenanthen, Romani hærbam rutinalẽ, Aegyptij Apsaphear, Magi Osirin. Folia Platani & Panacis habet. Caules fœniculaceos, cubitali altitudine, aut amplius assurgentes, in quorum cacumine semẽ duplex Seseli simile, sed latius, candidius & magis paleaceum, grauis odoris. Flores eius albi aut pallentes. Radice Raphani candida. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum semen pituitam per aluum extrahit. Medetur iocineris vitijs, regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vuluarum strangulationi. Veternosos suffitu reuocat. Cum oleo cõmode infunditur capitibus phreniticorũ, & lethargicorum, Item capitis doloribus. Cum ruta illitum serpentia vlcera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris vitia; Circumrasa eadem callos fistularum derodit. Recentis floris succus exulceratis auribus, purulentisq; accommodatur. Qui cæterorum succorum more exprimi, dein recondi solet.

De Ferula. CAP. LXXXIX

e Viridi Ferula medulla pota vtilis est ad cruentas excreationes, cœliacosq;. Contra viperarum morsus in vino datur. Erumpentem naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur. Sudores ciet vncto ex oleo corpore. Caules si edantur, capitis dolores faciunt. Muria condiuntur. Ferula itaq; caulem profert ternum sæpe cubitorum, folia fœniculi, longe asperiora, & latiora. Qua ab imo caule vulnerata, Sagapenum efficitur.

De Peucedano. CAP. XC.

p Eucedanum aliqui Agrion vocant, alij Agriophyllon, Magi bonum dæmonem, Romani Satariam. Caulem emittit tenuem, gracilentum. Fœniculo similem. Comam ha-

bet statim ab terra foliosam spissamq́. Flore luteo, radice nigra, crassa, firma, graui odore, succosa. Gignitur in montibus opacis. Tenera radix cultello conciditur, profluensq́ e plaga succus vmbræ mandatur. In sole siquidem confestim euanescit. Colligitur capite prius & naribus rosaceo perfusis, ne capitis dolor premat, et vertigo sentiatur. Assata radix vtilior fit: Tam lac quam succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti e Mandragora. Verum inefficacior lacte succus habetur, et velocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris similitudine, caulibus radicibusq́ adhærens. Præfertur succus e Sardonia & Samothrace, colore ruffo, odore graui, feruens gustu. Ex oleo et rosaceo illitum podest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, & longis capitis doloribus, resolutis, ischiadicis, conuulsis. Omnibus in vniuersum vitijs neruorum, ex oleo & aceto illitũ prodest. Eius olfactu respirant vuluæ strangulatus, & veternosi reuocantur. Incensum serpentes abigit. Aurium doloribus conuenienter ex rosaceo instillatur. Cauernis dẽtium inditum, mitigat dolorem. Cõtra tussim efficacissime ex ouo assumitur. Suspirijs, torminibus, & inflationibus subuenit. Ventrem leniter emollit. Lienem absumit. Difficiles partus mire adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renum distentiones potum. Vuluam aperit. Radix ad eadem vtilis est. Sed inefficacior. Eius decoctum bibitur. Farina eius sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit. Squamas ossium extrahit. In cærata & calfacientia malagmata additur. Eligi debet recens, esu difficile, firmũ, odoris plenum. Succus ad potiones amaris nucibus aut ruta aut pane calido aut anetho resoluitur.

De Gith seu Melanthio. CAP. XCII.

Gith ex Græcis aliqui Melanthiũ, alij Mecona agrion melana, Romani Papauer nigrum appellant. Exiguus frutex est sæpe binos palmos excedens. Folijs vt Senetionis minutis, sed multo tenuioribus. Capitulo in cacumine tenui, ceu papaueris oblongo, intercursantibus intus membranis. Quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspargitur. Capitis doloribus illitum fronti, subuenit. Discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex Irino, & infusum naribus. Tollit lepras, lentigines, duricias, tumoresq́ vetustos cum aceto illitum. Circumscarificatos clauos excutit cum vetere vino impositum. Dentium doloribus decoctum cum aceto & teda prodest. Teretes ventris tineas expellit, peruncto ex aqua vmbilico. Destillatione laborantes adiuuat, tritum in linteo & olfactum. Vrinam & menstrua ciet, multis diebus sumptum.

Et lac extrahit. Difficultatem ſpirandi cum vino potum leuat. Phalangiorum morſibus ex aqua drachmæ pondere hauſtum auxiliatur. Incenſo ſerpentes fugantur. Tradunt largius epotum enecare.

De Laſerpitio & Laſere. CAP. XCIII.

Laſerpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya naſcitur, caule ferulaceo, quem Maſpetum vocant. Folijs apio ſimilibus, lato ſemine. Radix excalfacit. In cibis ægre concoquitur. Veſicæ noxia. Sugillatis illita cum oleo, & ſtrumis, ac tuberculis cum cærato, medetur. Iſchiadicis conuenit cum Irino aut cyprino cærato. Excreſcentibus circa ſedem tollendis, illinitur cum putamine mali punici & aceto decocta. Venenis pota reſiſtit. Os cōmendat, cibis aut ſali permiſta. Laſer e radice atq; caule ſcarificatis colligitur. Præfertur autem ruffum, tranſlucēs, myrrhæ æmulum, non porraceū, odore valens, ſuaui guſtu. Quod dilutum facile albeſcit. Syrenaicum ſi quis deguſtarit, humorem toto corpore ciet, blādiſſimo odore, adeo vt ne os quidem guſtanti niſi paululū ſpiret. Medicum & Syriacum minus viribus valent, & grauiorem reddunt odorem. Laſer omne anteq̄ ſiccefcat adulteratur ſagapeno, aut fabæ lomēto. Quod maleficiū depræhenditur guſtu, odore, viſu, & madefactione. Caulem aliqui Silphion, radicem Magudarin, & folia Maſpeton vocauere. Efficaciſſimum Laſer, mox folia, poſtremo caulis. Acrē vim habet. Inflationes facit. Perunctas cum aceto pipere & vino alopecias ſanat. Oculorū aciem exacuit. Incipientes ſuffuſiones, illitum cum melle diſſipat. Cauernis dentium in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cū hyſſopo ficis coctis in poſca, os colluitur. Ijs prodeſt quos beſtia in rabiem efferata momorderit, vulneribus immiſſum. Valet aduerſus venena telorum, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potum aut illitum. Scorpionum plagis oleo dilutum circumlinitur. Gangrænis præcoercitis immittitur. Et cum ruta, nitro, & melle, vel per ſe carbunculis. Clauos calloſq; prius circumraſos vellit. Cærato aut aridorum ficuum carne præmollitū, recentes Lychenas ex aceto ſanat. Et excreſcentia in carne polypoſq;, ſi aliquot diebus cum attramento ſutorio aut erugine illinatur. Extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium ſcabricijs opitulatur. Grauem ſubitoq; irrauceſcentem vocem, dilutum aqua ſorbitione confeſtim expedit. Vuā illitum cum melle reprimit. Anginis ex aqua mulſa vtiliſſime gargarizatur. Veſcentes eo lætiore colore mangonizat. Tuſſi commode in ſorbili ouo datur, & pleuriticis in ſorbitionibus. In fellis ſuffuſione, & aqua inter cutem cum aridis ficis. Rigores diſcutit cum vino

pipere & thure potum. Neruorum contractionibus opisthotonicisque datur oboli pondere deuorandum. Hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. Ad lac intus coagulatum bibitur. Comitialibus ex aceto mulso proficit. Menses ciet cum pipere & myrrha potū. Cœliacos adiuuat in acino vuæ sumptum. Cum lixiuio autem potui datum repente conuulsis ruptisque prodest. Ad potiones resoluitur, nucibus amaris, aut ruta & calido pane. Foliorum succo ad eadem proficitur, sed multo inefficacius. Cum aceto mulso manditur, ad expediendam arteriam, maxime cum vox retunditur. Eo cum lactucis vtuntur, exitque in vicē erucæ. Fertur & altera Magudaris in Lybia nasci. Radix Laserpitio similis, sed minus crassa, acris & fungosa. Ex qua non profluit succus. Eiusdem cum lasere facultatis.

De Sagapenio. CAP. XCIIII.

Sagapenium færulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu acri. Prodest laterum & pectoris doloribus, tussibus vetustis, conuulsis & ruptis. Crassam pulmonis pituitam expurgat. Datur comitialibus, opisthotonicis, lienosis. Item cōtra neruorum resolutionem, perfrictiones, & febrium circuitus in potu. In vnguenta probe admittitur. Menses pellit. Sed fœtum exanimat, cū hydromelite potum. Prodest ex vino haustum serpentium ictibus. Olfactum ex aceto vuluarū strangulatus excitat. Oculorum cicatrices, offusam caliginem, hebetudines, suffusionesque detergit. Resoluitur succi modo, ruta, aqua, & amaris nucibus, aut melle, aut calido pane.

De Euphorbio. CAP. XCV.

Euphorbia Libyca arbor est ferulæ speciē habens, quæ in mōte Atlante iuxta Mauritaniā inuenitur. Ea acerrimo succo turget. Cuius eximiū feruorē expauescētes incolæ, ouillos vētres elutos, arbori circūligant, & eminus caulē contis incidūt. Confestimque e plaga perinde atque vase quodā, in vētriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod sparsi in humū, vulnus eiaculatur. Duo succi genera. Vnū Orobi magnitudine, sarcocolæ modo emicat. Alterū in vētriculis cōcrescit atque vitreū spectatur. Eligendū est translucēs & acre. Euphorbiū adulterāt sarcocollæ & glutini mistione. Sed difficile quidē experimētū. Quippe cū leui gustu, os accēsū diu detineat, adeo vt quicquid ori obijciatur plane Euphorbium resipiat. Eius inuentio tēpore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Succus illitu suffusiones discutit. Potus tota die exurit. Quare melli collyrijsque pro acrimo-

niæ ratione ammisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potione haustus. Squammas ossium eadem die eximit. Verum eo vtentes necesse est, linamentis aut cæratis communire corpus, quo ossa conuestiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percussos a serpente nihil molesti passuros, si incisa osse tenus capitis cute, intritus succus infundatur, vulnusq; postea consuatur.

De Galbano. CAP. XCVI.

Galbanum succus est nascentis in Syria ferulæ, quod nonnulli Metopium vocant. Maxime laudatur cartilaginosum, merum, thuris effigiem præbens, minime lignosum, retinens nõnihil adiecti seminis aut ferulæ, graui odore, neq; humidum neq; aridum. Adulteratur faba fresa & ammoniaco. Galbanũ excalfacit, vrit, extrahit, discutit. Menses ac partus trahit, apposítu vel suffitu. Lentigines aceto & nitro perũctas tollit. Deuoratur ad tussim veterem, difficultatem spirandi, suspiria, rupta, conuulsa. Aduersatur toxicis potũ cum aceto & myrrha. Simili modo sumptum mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus & furunculis. Comitiales & vuluæ strangulatus & vertiginosos olfactu suscitat. Si vratur fugat nidore serpentes, & perunctos feriri non patitur. Serpẽtes cum oleo & sphondylo circumpositum necat. Dentium dolorem oblitum aut cauernis inditum mitigat. Vrinæ difficili prodesse existimatur. Resoluitur ad potiones amaris nucibus, aqua aut ruta, aut calido pane, mulsave. Alias meconio, ære vsto, aut felle liquido. Si purgare galbanũ voles, in feruentem aquam demittito. Namq; cum liquefactum fuerit, eius sordes fluitabunt. Quas hoc modo facile separabis. Mundo linteo alligatum in fictili aut ærea pixide ita pendeat, vt imum vasis ne tangat. Opertoq; vase in feruidam aquam demittito. Sic enim syncærũ, veluti per colum eliquescet, & lignosum in linteo remanebit.

De Ammoniaco. CAP. XCVII.

Ammoniacũ hærba est, ex qua Ammoniacũ fit suffimen quod tymiama vocãt, aliqui Agazyllon, alij Criotheum, alij Heliustrum, Romani guttam appellãt. Ferulæ succus est, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit. Cuius fruticẽ cum radice Agasyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris similitudine, minutis glebis, dẽsum, syncærum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans, gustu amarum. Hoc genus trausma idest friaturam appellant. Quod vero terram & calculos collegit, Phryama quod significat misturam. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, succum stillante ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit. Tubercula duriciasq; discutit. Potum aluum soluit. Partus extrahit

Lienem consumit, drachmæ pondere haustum. Articulorum coxendicumq; doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus. Item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanæ succo sorbeatur. Cruentam vrinam pellit. Albugines oculorum absterget. Genarum scabriciam absumit. Tritũ autem cum aceto & impositum, iocineris lienisq; duricias sedat. Discutit tofos, qui in artubus cõcalluerunt, cum melle aut cum pice illitum. Lassitudines & coxendicum dolores eo perungi vtile est, cum nitro & cyprino oleo vice acopi.

De Sarcocolla. CAP. XCVIII.

f Arcocolla lachryma est arboris in Perside nascentis, pollini thuris similis, rufa, gustu amara. Vulnera glutinat. Oculorum fluctiones inhibet. Emplastris inseritur. Adulteratur ammisto gummi.

De Glaucio. CAP. XCIX.

g Laucium succus est herbæ quæ in Hierapoli Syriæ nascitur, folijs fere corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari. Tota croceo succo madet. Folia in olla fictili semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vsq; dum flaccescant. Deinde contusis succum exprimunt. Cuius est vsus ad oculorum medicamenta. Vt pote cum inter initia refrigeret.

De Glutino. CAP. C.

g Lutinum quod Xylocollan, alij Taurocollan vocant, præstantissimum Rhodiacum, quod ex bubulis corijs conficitur. Id candidum est & translucens. Nigrũ vero minus probatur. Resolutum in aceto, impetigines leprasq; cutis delet. Ambustis igni ex aqua calida impositum, pustulas erumpere non patitur. Vulneribus prodest melle aut aceto madefactum.

De Glutino piscium. CAP. CI.

g Luten piscium, venter est piscis cetacei. Præstat candicans, natione ponticũ, subasperum, carens squammis, & quod celerrime liquescit. Vtile emplastris, capitis & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant & extendunt.

De Visco. CAP. CII.

v Iscum optimum est recens, intus porraceum, extra fuluum, quod asperi nihil, aut furfurosi concœperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxeo fruticis folio. Contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquunt. Sunt qui commanducando ipsum efficiant. Gignitur quoq; in malo, pyro, & plerisq; alijs arboribus. Quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus. Emollit,

discutit, extrahit. Parotidas, tubercula, cæterasq; collectiones, ad maturationem perducit. Cum resina autem & cæra pari, epinyctidas in splenio sanat. Vetera vlcera suppurationesq;, quas cacoethe vocãt, ex thure mollit. Lienẽ cũ calce, Gagate, aut Asio lapide, impositum absumit. Cum sandaraca, aut auripigmento illitum vngues extrahit. Mistum cum calce & vini fæce, suam vim intendit.

De Aparinæ. CAP. CIII.

a Parinen aliqui Ampelocarpon, alij Omphalocarpon, nonnulli Philanthropon vocant, ramosam hærbam & quadrangulam, ex interuallis orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia. Flos albus, semen durum, rotundum, cõcauum, album, vmbilici figura, asperitate vestium tenaci. Ea pastores coli vice vtuntur, ad eximendos e lacte pilos. Seminis caulium ac foliorum succus, potu contra viperarum phalangiorumq; morsus auxiliatur. Infusu aurium dolori medetur. Hærba cum axungia trita strumas discutit.

De Alysso. CAP. CIIII.

a Lysson aliqui Aspidion, alij Aplophyllon, alij Accysiton, alij Adeseton nuncupant. Fruticosa hærbula est, vnicaulis, rotundis folijs, fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen, quadam tenus latum. In mõtibus & asperis locis emicat. Eius decoctum singultus sine febri, potu discutit. Idem efficit si quis eã aut teneat, aut odoretur. Cum melle trita, vitia cutis in facie, & lentigines emendat. Contusa in edulio, rabiei canis mederi putatur. Domibus appensa salutaris esse creditur. Et hominibus atq; animalibus fascini, amuletum. Purpureo linteo circumligata pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. CAP. CV.

a Sclepiadem aliqui Cission, alij Cissophyllon, nominãt. Ramos emittit longos, folia hederæ, radices numerosas, tenues, odoratas. Floris virus graue. Semen securidacæ. Nascitur in montibus. Radices ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus. Folia aduersus vuluæ mammarumq; vlcera, quæ cacoethe vocant, illinuntur.

De Atractylide. CAP. CVI.

a Tractylis quam aliqui Amyron vocant, alij Cnicon syluestrem, alij Aspidion, Magi Aphedron, Aegyptij Chenon, Romani Præsepium, aliqui fusum agrestem, alij Colum rusticam, spina est Cnico similis, folia multo longiora ferens, in summis virgis, magna parte nuda, asperaq;. Qua fœminæ pro fusis vtuntur. Capitula in cacumine spinis horrent. Flos luteus. Quibusdam in locis purpureus inuenitnr. Radix tenuis superuacua. Coma, semen &

folia cum pipere & vino teruntur vtilissime contra scorpionum ictus. Percussos tradunt quamdiu ea teneatur hærba, nullum experiri dolorem, ipsumq; deposita, statim recrudescere.

De Polycnemo. CAP. CVII.

p Olycnemon quidam Clinopedion, alij Polygonaton, alij Iouis colum, alij Echeonymon vocãt. Frutex est surculosus, folijs Origani, caule Pulegij, geniculis multis itercepto, sine vmbella, tenui tamẽ in cacumine corymbo, boni odoris & acris. Vulneribus agglutinandis recens aut aridum cum aqua, efficaciter illinitur. Sed quinto die solui debet. Ad vrinæ stillicidia ruptaq;, cum vino bibitur. Edocuit experientia contritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborant, quæ violentiæ vocantur, magno esse præsidio.

De Clinopodio. CAP. CVIII.

c Linopodion aliqui Cleonicon, alij Ocimoides, alij zopyron vocant, fruticem folijs serpyllo similem, surculosum, duum palmorum altitudine. Nascitur in petrosis. Flores marrubij, ex interuallis speciẽ lectipedum præbent. Bibitur hærba & succi eius decoctum, ad conuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus. Menses & partus pellit. Et pensiles verrucas quas Acrochordonas vocãt, eijcit aliquot diebus potum. Aluum sistit decoctum ad tertias, potumq; si febrim sentiunt ex aqua. Alioquin ex vino.

De Leontopedalo. CAP. CIX.

l Eontopedalon aliquibus Leontopodion, alijs Leuceoron, alijs Leontiõ, alijs Doris aut Dorideris, alijs Lychnis agria alijs Pardale, alijs Horybethron, alijs Rhapeion, Romanis Patabelclon, aut semen leoninum dicitur. Caulem emittit dodrantalẽ, aut altiorem, plurimis alis concauum, & in cacumine semina duo aut tria, in siliquis ciceris modo. Flores fremio similes, punicei coloris. Folia brassicæ, sed papaueris diuisura. Radicibus nigris rapæ similibus, torosis. Nascitur in aruis & segetibus. Radix auxiliatur serpentium ictibus ex vino pota. Nec alia res celerius dolorem finit. Miscetur ischiadicorum clysteribus.

De Teucrio. CAP. CX.

t Eucrion siue vt alijs placet Teucris, Hærba est virgæ referens effigiem, Trisaginis similitudine, tenui folio, non multũ a cicere alieno. Hæc in Cilicia iuxta Gẽtiadem Scissademq; vbertim prouenit. Recens cum posca, aut aridæ feruefactæ ius, potu lienem potenter absumit. Lienosis cum aceto & ficis illinitur. Item serpẽtium morsibus ex aceto solo, siue ficis.

De Trisagine. CAP. CXI.

Chamædrys Græcis, alijs Chamædrops. Latinis Trisago dicitur. Sunt qui eam Teucrion appellauere, propter eam quã cum Teucrio seruat similitudinem. Nascitur in Petrosis & asperis. Frutex dodrantalis, folia habens exigua, amara, effigie & diuisura quærcus. Flore pene purpureo. Carpitur semine prægnans. Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lieni, vrinæ difficultati, incipientibus hydropicis, auxiliatur. Cit menses. Partus extrahit. Lienem ex aceto pota consumit. Aduersus serpentium venena ex vino, potu illituq; efficacissima. Trita digeritur in pastillos ad supradicta. Purgat vetera vlcera cum melle. Cum oleo illita caliginẽ oculorum discutit. Natura eius est calfacere.

De Leucade. CAP. CXII.

Leucas montana, latioribus q̃ vrbana folijs, semine acriore, amariore, ori ingrato. Efficacior tamẽ q̃ satiua habet. Vtraq; ex vino contra animalium venena, præcipue marinorum, opitulatur.

De Lychnide. CAP. CXIII.

Lychnis coronaria quam aliqui Athanaton vocant, alij Acylonion, alij Ballariõ, alij Geranopodion, quidã Corymbiõ, aliqui Taurion, alij Sceptrũ aut Maloion, Aegyptij Semeon, Magi Sanguinẽ Apocathemenes, Romani Genicularẽ aut Balariam, Flore est albæ violæ simili, quo corollæ factitantur. Cõtra scorpionũ ictus semen in vino potum auxiliatur.

De Syluestri Lychnide. CAP. CXIIII.

Lychnis syluestris, Tragonoton, alias Atocion, alias Hieracopodion, aut Lampas vocatur. Aegyptijs Semura, Magis Apocathemenes Taurus, Romanis Agreste intubum. Omnia vrbanæ similis. Bilem per aluũ detrahit, semine duabus drachmis poto. Ictis a Scorpione subuenit. Aiunt huius hærbæ appositu, scorpiones torpescere & inertes prorsus reddi.

De Lilio. CAP. CXV.

Græci Crinon basilicon vocãt, alij Crinanthemon, alij Callirion, Magi Martis sanguinem. Osthanes auram Crocodili, Aegyptij Simphæphon, quidam Tialon, Latini Lilium, aliqui Rosam iconis. Syri Sasa. Aphri Abiblabon. Lilia coronamentis se dedũt, Lyria a quibusdam vocata. E quibus vnguentum temperatur, quod aliqui Lirinum, alij Susinum appellant. Neruos & priuatim vuluæ duricias emolliens. Folia hærbæ illita contra serpentium ictus auxiliãtur. Feruefacta ambustis proficiunt. Aceto cõdita vulne-

ribus opitulantur. Succus adiecto melle aut aceto, in æreo vase coquitur, conuenienti medicamento vetustati vlcerum, & ad recentia vulnera. Inassata radix & ex rosaceo trita igni ambusta sanat. Vuluam emollit. Menses ciet. Vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruis præcisis luxatisq; medetur. Vitiligines, furfures, & lepras emendat. Vlceraq; in capite manantia expurgat. Abstergit faciem & erugat. Teritur in aceto cum Hyoscyami folijs & farina tritici, mulcẽdis testium inflammationibus. Semen potũ morsibus serpẽtium aduersatur. Ignibus sacris semen & folia cum vino illinuntur. Tradunt & rubra esse Lilia. In Syria autem & Pisidia Pamphiliæ efficacissima, vnguentis nascuntur.

De Ballote seu Marrubio nigro. CAP. CXVI.

b Alloten nomine alio nigrum Marrubiũ, aut magnũ vocant, aliqui Nophthan, alij Notianoscemin, alij Nosprasson, alij Nothera, alij Nochelin aut Nosteli, alij Nophrim, alij Gnoturim, Romani Vlcerariam aut Marrubium nigrum, alij Cãthurinũ, Aegyptij Asphon, Magi Isionis sanguinem. Caules ædit quadrangulos, nigros, subhirsutos, complures ex vna radice. Folijs maioribus q̃ Marrubij, hispidis, intercedente spatio, subrotundis, graue olentibus, apiastro proximis. Vnde aliqui Apiastrum eam vocauerunt. Caulibus albis orbiculato florũ ambitu, qui rotæ speciẽ præbeat. Vis eius efficax aduersus canis morsus, folijs ex sale illitis. Feruenti cinere flaccescunt folia, vt condylomata reprimant. Purgant & sordida vlcera cum melle.

De Apiastro. CAP. CXVII.

m Elissophyllon Græci, alij Melithæum, alij Melithænã, alij Meliphyllon, alij Erythran, Latini Apiastrum aut Citraginem, Galli Merisimorion vocant. Id sibi nomen vsurpauit, quoniã apes ipsa hærba delectãtur. Cauliculi & folia Ballotæ, de qua paulo ante diximus similia essent, nisi minora tenuioraq; nec ita hirsuta spectarentur. Citreum malum olent. Folia cum vino pota aut illita prosunt contra ictus Phalangiorum scorpionumq;. Item aduersus canis morsum. Decocto eorũdem gratia, foueri prodest. Desessionibus fœminarum ad ciundos menses conuenit. Dentes eodem in dolore colluuntur. Dysentericis infunditur. Fungorum strangulationibus folia addito nitro, potu auxiliantur. Torminibus & orthopnoicis delinctu. Illita cum sale strumas discutiunt. Vlcera purgant. Articularios dolores illita sedant.

De Marrubio. CAP. CXVIII.

pRassion e Græcis aliqui vocãt, alij Eupatorium, alij Phyllophares, alij Tripedilon, alij Camelopodion, Aegyptij Asteropen, Magi tauri sanguinem, aliqui Aphedron, Latini Marrubium, aliqui Labeoniam, Aphri Atierberziam. Frutex est ab radice ramosus, candicans, subhirsutus, quadrangularibus ramis. Folium pollicem æquat, subrotundum, hispidum, rugosum, gustu amaro. Semen in caulibus, et ex interuallis flores verticillato ambitu, asperi. Nascitur propter ædificia, & ruderata loca. Huius folia sicca, cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tussientibus, & ad tabitudinem redactis. Crassam e pectore pituitam, cum sicca Iri eijcit. Mulieribus a partu nõ purgatis datur, vt mẽstrua & secũdas extrahat. Item in difficili partu, & his qui venena hauserũt, aut a serpentibus demorsi sunt. Vesicam renesq; lædit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis. Pterygia nomasq; sistũt. Laterum dolores mitigant. Succus folijs contusis expressus, & sole coactus ad eadem pollet. Cum vino & melle illitus, oculorum claritatem adiuuat. Naribus regium morbum expurgat. Aurium doloribus cõuenienter instillatur, per se aut cum rosaceo.

De Stachye. CAP. CXIX.

sTachys frutex est, Marrubio similis, sed longior. Folia ferẽs numerosa, hirsuta, rara, prædura, cana, odoris iucũdi, & com plures virgas ab radice exeuntes, Marrubio cãdidiores. Nascitur in mõtibus & asperis. Vim habet excalfactoriam & acrem. Foliorum decoctum potu pellit menstrua & secundas.

De Phyllitide. CAP. CXX.

pHyllitis quam aliqui Phyllin, alij Acaulon, alij Syluestre lapathum vocitant, folia promit Rumici similia, longiora, & viridiora, sena aut septena, quæ parte anteriore læuia cernuntur, a tergo autem pensiles quasi vermiculos ostendunt. In vmbrosis, & opacis hortorum ambulationibus emicat, gustu acerbo. Neq; caulẽ neq; semen profert. Folia in vino pota serpentium morsibus aduersantur. Quadrupedibus per os infusa auxilio sunt. Et si dysenteria aut resoluta aluus exercet, potui dantur.

De Phalangio. CAP. CXXI.

pHalangium a quibusdam Phalãgition vocatur, ab alijs Leucacantha. Ramuli sunt ei duo, pluresve, in diuersa tendentes, flos candidus, Lilio similis, multas incisuras habens. Semine nigro, lato ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multo tenuiore. Radice parua, tenui, hærbacei coloris, dũ a terra eruitur. Prouenit in collibus

Huius folio semine flore cum vino poto, auxiliatur contra scorpionũ phalangiorumq; ictus. Tormina quoq; discutit.

De Trifolio. CAP. CXXI.

g Ræci Triphyllon, alij Oxyphyllon, alij Menyanthes, alij Asphaltion, alij Cnicion vocant, Romani Trifolium, aut acutum aut odoratum. Frutex supra cubiti altitudinem attollitur, virgas habens tenues, iunceas & nigras, e quibus ramulares enascũtur appẽdiculæ, quæ in terna singulis germinationibus exeunt folia, Loto arbori similia. Ijs recẽter enatis rutæ odor inest. Vbi autẽ adoleuerunt, bitumen olent. Florem ædit purpureum, semen quadamtenus latum, subhirsutum, ex altera extremitate exertum veluti corniculum gerens. Radix tenuis, longa, valida. Semen & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutẽ principia sentiunt, fœminis quoq; vuluæ vitio oportunis, auxiliantur. Menses cit, ternæ dragmæ e semine dari debent, e folijs vero quaternæ. Cõtra serpentium ictus trita folia & ex aceto mulso pota, præsidio sunt. Tradunt aliqui totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctũ fotu dolores eorum finire, quos serpẽtes percusserint. Qua autem aqua huiuscemodi, sanatus quis fuerit, si ea quispiã alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur vt a serpente demorsus. Quidam terna folia aut semina in tertianis, cum vino potui dedere, & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus discuterent. Radix antidotis inseritur.

De Polio. CAP. CXXII.

p Olium montanum, aliqui Theuthrion, alij Feuxaspidion, alij Achamenin, alij Ebenitin, alij Melosmon, nõnulli Belion, quidam Leontocharon vocant. Duo genera eius. Montanum cui Teuthrio nomen est, & cuius est vsus. Tenuis frutex est, candidus, neq; palmo altior, semine refertus. Capitulo in cacumine quandã corymborum speciem præ se ferente, paruo, canis hominis simili, grauiter olente, non sine quadam suauitate. Alterum fruticosius non vsq; adeo valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur serpẽtium ictibus. Hydropicis, morbo regio, & lienosis ex aceto. Stomachum male habet. Caput doloribus afficit. Aluum & menses ciet. Substratum suffitumve serpentes abigit. Illitum vulnera conglutinat.

De Scordio. CAP. CXXIII.

s Cordium aliqui Scorbion, alij Pleuritin, alij Dysosmon, alij syluestrem Calaminthen, quidam Chamædryn, alij Mithridanion, Magi Podotis sanguinem, Aegyptij Apho, Romani Trisaginem palustrem appellant. In mõtibus & palustribus nasci-

tur, folijs Trisaginis, maioribus, nō sic in ambitu diuisis, aliquātū Allia redolentibus, gustu amaris & adstringentibus. Quadrangulis caulibus, subrubro flore. Hærba vim excalfactoriam habet. Vrinam cit. Cocta recens arida ve cum vino, aduersus venenatos serpentium morsus bibitur. Ad stomachi quoq; rosiones, dysenteriam, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite. Crassamen purulētum pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tussim, rupta, conuulsa, si cum nasturcio melle & resina misceatur in eclegmate. Inflammata modice præcordia cærato excepta, recreat. Cum aceto acri aut aqua, podagris conuenienter illinitur. Menses imposita mouet. Vulnera conglutinat. Vetera vlcera purgat, & ex melle ad cicatricem perducit. Sicca excrescentias in carne cohibet. Succus ad eadem vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticum natione, Creticumq;.

De Tussilagine, CAP. CXXIIII

Echion Græci, quidam Richion, alij Petrinam vocant, alij
b Peganon, alij Pithion, alij Pagonaton, alij Chamæleucen,
alij Procheton, alij Arcophyton, alij Chamægiron, Aegyptij Saarthan, Latini Tussilaginem, quidam Pharphariam aut Pustulaginem, Bessi Asa. Folia ei sunt maiuscula q̃ hederæ, sex aut septem a radice, subalbida a terra, superne virentia, in plures angulos exeuntia. Caulis palmū altus, flos luteus. In vere, flore & caule cōfestim exuitur. Inde nonnulli his vacare existimauerunt. Radix tenuis est & superuacua. Nascitur in amœnis & riguis. Folia ex melle trita igni sacro & omnibus inflāmationibus illitu medetur. Aridæ fumus per infundibulū hianti ore raptus, hos sanat qui sicca tussi atq; orthopnœa infestantur. Pectoris vomicas rumpit. Eundem effectum præbet suffita radix. Decocta in hydromelite & pota emortuos partus eijcit.

De Artemisia. CAP. CXXV.

Rtemisia ramosa Græcis quibusdā Monoclonos, alijs Toxi
a tesia, alijs Ephesia, alijs anactorios, alijs Sozusa, alijs Lyco-
phryx. Magis hominis sanguis, alijs Crysanthemon Romanis hærba regia, aut Arthemisia, alijs Rapiū, aut Tertana, Gallis Pona, Dacis Zuoste dicitur. Magna ex parte in maritimis nascitur, Absinthij modo fruticosa, maioribus & pinguioribus folijs, ramisq;. Tenuior autem flore est paruo, tenui, candido, graue olente. Aestate floret. Sūt qui in mediterraneis Vnicaulis nomine appellēt, tenuē hærbulā, simplici caule & minuto, floribus scatente, flauo colore. Hæc iucūdiorem q̃ præcedens efflat odorem. Vtraq; excalfacit, extenuat. Feruefactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos mēses, partus, secundasq;. Item ad præclusiones vuluæ, & eiusdem in-

flammationes. Calculos comminuunt. Remoratam vrinā cient. Menses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem quæ insessio trahit. Coma tribus drachmis eorumdem educendorum gratia bibitur.

De Artemisia tenuiore. CAP. CXXVI.

a Ltera tenuioribus folijs, in sepibus & cultis, iuxta aquarum ductus, nascitur. Cuius flores & folia cōtrita. Sampsuci odorem reddūt. Si quis stomacho laboret, hærbam cum amygdalino oleo bene contundat, in malagmatis lentorem, & stomacho imponat, sanitati restituetur. Qui neruorum dolore cruciantur, si succum ex rosaceo illinant, sanantur.

De Ambrosia. CAP. CXXVII.

a Mbrosia quam Romani caprum syluaticum vocant, quidā Botryn, alij Apium rusticū, Aegyptij Merseon. Tenuis frutex est ramosus, trium fere palmorum, folijs rutæ, circa imum caulem exiguis. Cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis grauidi, nunq̄ florem pariunt. Odore vinoso, suaui. Radice tenui, sesquipedali. Coronātur ea Cappadoces. Vis eius reprimere ac repellere. Et illitu adstringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botrye. CAP. CXXVIII.

b Otrys fruticosa hærba est, lutea tota, & in multas alas sparsa. Semē circa ramulos prouenit. Folia Cichorio similia. Tota suauem odorē spirat. Quare vestimētis interponitur. Inuenitur in torrentium ripis. Pota orthopnœas mulcet. Hanc cappadoces Ambrosiam vocant, alij Artemisiam.

De Geranio. CAP. CXXIX.

g Eranion aliqui Peloniten, alij Trica, alij Geranogerōta, Romani Vchinastrum, Aphri Lescen appellāt. Folijs Fremij, diuisuris longioribus, radice rotunda, dulci. Quæ drachmæ pōdere in vino pota, vuluæ inflationes discutit.

De Altero Geranio. CAP. CXXX.

g Eraniū alterū, aliqui Myrrhin, alij Oxyphyllon, alij Cardamomum, alij Origanum vocāt, Magi Hierobryncas, Latini gruinam, aut pulmoniam, aut cicotriam. Caulibus minutis & pilosis sesquipedalibus. Folijs maluæ. In summis alijs sursum spectantia gruum capitula insunt, cum suis rostris, aut canini dentes. Nullius in medicina vsus.

De Gnaphalio. CAP. CXXXI.

g Naphalion, alij Hires, alij Ampetocon, alij Anaxiton, alij Anaphalin, Aegyptij Semeon, Galli Gelasonen, Latini cen-

tũculũ vocant, quidã tuculare, alij Albinũ. Cuius folijs mollibus minutisq; pro tomẽto vtũtur. Bibũtur efficaciter folia in vino austero ad dysenteriã.

De Typha. CAP. CXXXII.

t ypha foliũ ædit cyperidi simile, caulẽ albũ, læuẽ, æquabilẽ, florẽ in cacumine ambiẽtẽ, densũ, qui in pappos soluitur, quod lanuginem aliqui nominant. Huius hærbæ flos, suillo adipe eloto exceptus, ãbustis medetur. Gignitur in palustribus & aquis stagnãtibus.

De Circæa. CAP. CXXXIII.

c Ircæa quã & dircæã aliqui vocant, folijs est hortensis solanĩ Agnatis crebris, flore nigro, pusillo, copioso. Semine millij nascente in quibusdam corniculis. Dodrãtali radice, triplici ferme aut quadruplici, candida, odorata, excalfaciẽte. Nascitur in apricis, saxis & vẽto perflatis. Radicis tusæ triẽs, in sextarijs tribus vinĩ dulcis, per diem & noctem maceratur, potuq; triduo vuluas expurgat. Semen sorbitionibus datum, lacte, mammas nutricum explet.

De Oenanthe. CAP. CXXXIIII.

o Enanthe quam aliqui Cerascomion, alij Leucanthon vocitant. Folia habet pastinacæ, florem candidum, caulem crassum, palmi altitudine. Semẽ atriplicis. Radicem magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Caulis eius & folia, cum melle & vino pota secũdas eijciunt. Radix e vino vrinæ stillicidio conuenit.

De Conyza magna. CAP. CXXXV.

c Onyza magna aliquibus cynozematitis, alijs Danais, alijs Tanachion, aliquibus Phycos, alijs Ichis, alijs Dinosmos, Magis Brephoctonos, quibusdã anubias, nõnullis hedemias, Aegyptijs Ceti, Romanis militaris aut deliarium, aut febrifuga, alijs fraginosa nuncupatur.

De Conyza parua. CAP. CXXXVI.

c Onyzæ duo genera. Quæ parua vocatur, odore præstantior est. Maior vero frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriusq; folia oliuæ similia, hirsuta, pinguia. In maiore caulis binum cubitorum altitudine attollitur. In minore pedem æquat. flos squallidus, lutei aut fului coloris. Qui in pappũ abit. Radices superuacuæ. Suffitu substratuq; frutex animalia fugat. Culices abigit, & pulices necat. Folia cõuenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flos cum vino ad menses partusq; eijciendos bibitur. Item contra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina. Comitiales potus ex aceto adiuuat. Decoctum in desessionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum facit. Ex oleo efficaciter rigoribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat.

De altera Conyza. CAP. CXXXVII.

St et tertiũ Conyzæ genus, quod aliqui paruã, alij Paniõ, alij
e Libanotidẽ. Magi cronõ vocãt. Caule crassiore, ac molliore.
Folijsq̃ paruæ maiusculis, minime pinguis, & maiore minor,
multo grauioris odoris & iniucundioris. Sed inefficacior. Prouenit
locis nõ riguis.

De Lilio syluestri. CAP. CXXXVIII.

Ræci Hemerocallen, alij Hemerocatalacton, alij Crinõ agri
g on, alij Crinãthemon, alij Porphyranthes, alij Bulbum hæ-
maticon, alij Anticantharon, Romani bulbum, aut Lilium
syluestre, aut marinũ, Aphri Abiblabon vocant. Folium & caulem
habet Lilij, porraceo colore. Flores in caule per singulos exortus, ter-
ni aut quaterni erumpunt, Lilij diuisura, quoties dehiscere cœperunt.
Colore perq̃ pallido. Radix magna est atq; bulbosa. Quæ pota aut cũ
melle & lana in pesso apposita, aquam educit & sanguinem. Folia tri-
ta mammarum inflammationes a partu contractas, oculorumq; colle-
ctiones mitigant. Radix & folia igni ambustis vtilissime illinũtur.

De Viola alba. CAP. CXXXIX.

Eucoion ex Græcis aliqui Basilion vocant, Latini vio-
l lam albam, aliqui augustiam, nõnulli violam autũnalem, aut
passarinam. Vulgaris est notitiæ, sed in floribus differentia
quædam. Namq; aut cærulei, aut albi, aut purpurei, aut lutei inueniun-
tur. Lutea vero præcipui in medicina vsus. Huius aridi flores feruefa-
cti in desessionibus, valent contra vuluæ imflammationes. Et mẽstrua
expellunt. Sanant oris vlcera cum melle. Cum cærato rimas sedis. Se-
men duum drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle indi-
tum, menses, secundas & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ lie-
nem reprimunt Et podagricos iuuant.

De Cratæogono. CAP. CXL.

Ratæogonum, siue vt alijs placet Cratæonon, folijs tritico
c simile est, multis calamis ex vna radice emicantibus, multo-
rumq; geniculorum. Semine milij. Nascitur in opacis & fru-
tetosis, summopere acre. Traditum est a quibusdam, quod si bibat ie-
iuno ore, ter in die post mẽses purgatos, tribus obolis in cyathis aquæ
duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus, & vir modo con
simili, totidẽ diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partũ futurũ.

De Phyllo. CAP. CXLI.

Hyllon aliqui Elæophyllõ vocãt. Nascit̃ in saxis, sed quod
p Thelygnõ vocãt, est veluti muscus, folio oliuæ, magis hærba
cei coloris, Caule tenui ac breui. Radice minuta. Flore candi
do. Semine papaueris simili, maiore. Sed arrhenogonon cætera huic si

mile, solo fructu distat. Habet enim vuas deflorẽtibus oleis non dissimiles. Arrhenogonon potu, masculi sexus facere partus, vt thelygonõ fœminei proditur. Horũ Crateuas author est. Sed huiusmodi historia tenus, mihi produxisse videtur.

De Testiculo Canis. CAP. CXLII.

Testiculus Canis quem græci Orchin, aut Cynosorchin vocant, folijs circa caulẽ mollis oleæ similibus, in terra stratis, longioribus, angustis, læuibus. Caule dodrantali, floribus purpureis, radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine, superiore quæ plenior est, inferiore, quæ mollior ac rugosior. Eduntur radices coctæ, vt bulbi. Ex quibus si maiorẽ edãt viri, mares generari dicũtur. Si minorẽ fœminæ, alterũ sexũ. Addũt, in Thessalia mollẽ mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulandos coitus. Aridã vero ad inhibendos. Et alterũ alterius potu resolui. Nascitur in petrosis & sabuletis.

De altero Testiculo. CAP. CXLIII.

Testiculus qui alio nomine Serapias, Andrea authore vocatur, quoniam radix inter pauca vtilis sit, folijs est porri, latioribus, oblongis, pinguibus, ex alarum sinu inflexis. Caule palmeo, floribus pene purpureis. Radice testiculis simili. Quæ illita tumores discutit. Vlcera purgat, & serpere eadem non patitur. Abolet fistulas. Et illitu inflammationes lenit. Aridæ radices nomas inhibent. Sanantq; oris putredines, & vlcera cacoethe. Aluũ sistunt e vino potæ. De hac, eadem quæ de testiculo Canis, produntur.

De Satyrio. CAP. CXLIIII.

Satyrium aliqui Trifolium vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio similia, minora tamen ac rubra. Caulem cubitalem, nudũ. Florem Lilij effigie, candidum, radicem bulbosam, mali magnitudine, fuluam, intus vt ouum candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam. Quam in vino nigro austero bibere conuenit, contra opisthotonum. Vtendum ea dum cõcumbendi incessit cupiditas. Siquidem ea, promores ad venerem fieri affirmant.

De Satyrio Erythronio. CAP. CXLV.

Satyriũ Erythronion, aliqui Erythraicon, alij Melion aqueum, alij Entaticon, alij Priapicon, aut Satyriscon, aliqui Satyri testiculum appellant, Latini molorticulum veneris. Semine lini, maiore, duro, læuĩ, splendẽte. Quod fertur, non secus atq; Scincus libidinem excitare. Cortice radicis gracili, russo. Intus autem album includitur, sapore dulci non ingrato ori. In mõtosis & apricis enascitur. Venerem vt produnt, si omnino manu teneatur radix, stimulat. Eoq; magis si bibatur in vino.

De Hormino. CAP. CXLVI.

h Orminum satiuum a Latinis Geminalis, a Dacis Hormia dicitur. Folijs est Marrubio similis, caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt, quæ ad radicem spectant, in quibus diuersum semen recluditur. Siquidē in syluestri rotundum, fuscumq; inuenitur. In altero nigrum, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argema albuginesq;. Illitum ex aqua tumores discutit. Eo etiam extrahuntur aculei, ex corpore. Idem effectus est illitæ hærbæ. Syluestre magis viribus pollet. Quare vnguentis præsertim gleucino permiscentur.

De Securidaca. CAP. CXLVII.

h Edysaron vnguentarij pelecinum id est Securidacam vocāt. Fruticosa est, folijs ciceris. Semen ruffū in siliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim æmulatur. Vnde nomē accœpit. Amarum gustu. Stomacho vtile in potu. Additur in antidotis. Cum melle ante coitus subditum, concipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus & hordeis.

De Onosmate. CAP. CXLVIII.

o Nosma aliqui Osmaden, alij Ononin, alij Phlonytin appellāt. Oblōga folia habet, ad similitudinē anchusæ, lōgitudine quattuor digitorū & duū latitudine, mollia, in terra iacētia. Sine caule, sine semine, sine flore. Radice nititur lōga, tenui, īfirma, rubescēte. Gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahūt. Prægnans si eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. CAP. CXLIX.

n ymphæa nascitur in paludibus, & stagnantibus aquis, folijs ciborio minoribus, & lōgioribus. Alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice prodeuntibus. Flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente. Cum defloruerit, vt rotundum malum, aut papaueris caput, extuberat. Nigro semine, denso & lato, lenti gustus. Caulis est læuis, niger, minime crassus, ciborio cognatus. Radix nigra, scabra, clauæ similis. Quæ autumno secatur. Sicca cū vino pota cœliacis dysentericisq; auxiliatur. Lienē absumit. Radix stomachi ac vesicæ doloribus illinitur Vitiligines ex aqua emendat. Imposita cum pice, alopecijs medetur. Eadem contra veneris insomnia bibitur. Siquidem ea prorsus adimit. Pota assidue aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potum efficit. Nymphææ nomen sibi vendicasse videtur, quoniam aquosa amet. Plurima inuenitur in Helide, in Anygro amne, & in Beotiæ Haliarto.

De altera Nymphæa. CAP. CL.

St & altera Nymphæa, cuius flos Blephara dicitur, folijs an
e te dictæ. Radice alba, scabra, flore luteo, nitente, rosæ simili.
Huius semen & radix, contra fœminarũ profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur in Thessalia amne peneo.

De Androsace. CAP. CLI.

Ndrosaces, sunt qui Picrada appellẽt, alij Leucen, alij Tha-
a lassiam. Hærba est amara, tenues spargẽs iuncos, sine folijs.
Folliculos in capitulis habens, in quibus semen continetur. Gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota copiosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & hærbæ decocto. Podagris vtiliter illinitur.

De Asplenio. CAP. CLII.

Splenium aliqui Scolopendrion vocant, alij Splenion,
a alij Hemionium, alij Pteryx, alij Lonchitim, alij Aturion,
alij Phrygiam, aut Phrygitim, aliqui Philtrodoten, Magi mustellæ sanguinem. Folijs est multis, Scolopẽdræ animali similibus, ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq; siliceis, & opacis. Nec caulem nec florem nec semẽ habet. Folia filiculæ modo diuiduntur. Subter flauenscentia hirsutaq;, superne viridia. Vim hanc habent folia in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota, lienem absumant. Quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. Stranguriæ & regio morbo prodest. Singultum sedat. Calculos in vesica cõminuit. Conceptum adimere creditur, per sese aut cum muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam.

De Hemionitide. CAP. CLIII.

Emionitis quam aliqui Splenion vocant, folium emittit Dra
h cunculi, lunatũ. Radicibus cohæret multis, tenuibus. Nunq̃
flores neq; semen neq; caulem gignit. In petrosis nascens, austero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit.

De Anthyllide. CAP. CLIIII.

Nthyllis quam quidam Anthemida vocãt, alij Erãthemin,
a alij Leucanthemon, alij Soranthin, alij Campestrem florem,
Romani Solastrum, duplex est. Quædam enim lenti simillima, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine, radice parua, tenui. Nascitur in salsis terris, & a sole illustratis, non insulso gustu. Altera est folijs ramulisq; trisagini similis, hirsutioribus tamen, breuioribus & asperioribus. Flore purpureo, odoris admodũ grauis. Radice Cichorij. Pota drachmis quattuor vrinæ difficultati renibusq; plurimũ prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliũt, cũ rosaceo & lacte impositæ. Vulneribus medentur, quæ autem trisaginis similitudinem refert,

pota cum aceto mulso comitiales sanat.

De Anthemide. CAP. CLV.

a Nthemida aliqui Leucanthemon, alij Heranthemon, quoniam vere floreat, alij Chamæmelon, quoniam mali odorem habeat, nonnulli Melanthemon, alij Chrysocomam, alij calliam, Romani mallium, Aphri astertiphen appellãt. Genera eius tria, tantum flore distantia. Rami palmum nõ excedunt, fruticosi, alis multis, concaui. Tenuibus ramulis, rotundis capitulis, floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu, candidis, melinis aut purpureis, magnitudine foliorũ rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices flores & hærba excalfaciendi extenuandiq;. Potu & insessione, pellũt mẽstrua, partus, vrinam, calculosq;. Aduersus inflationes & ilei tormenta bibuntur. Bilem suffusam expurgant. Iocinerum vitia sanant. Decocto earum vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuscula est. Hãc proprie Heranthemon vocant. Ea cui Leucanthemo nomen est, itẽ quæ Crysanthemon dicitur, vehementius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medẽtur. Commanducatæ vlcerum eruptiones in ore, sanãt. Nõnulli in clysteribus ex oleo vtuntur. Teruntur in farinam ad abigẽdos febrium circuitus. Flores & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pastillos digeri. Radix quoq; siccari, dũq; ingruit necessitas, binæ partes hærbæ dari, modo floris aut radicis pars vna, modo contra, floris partes duæ & hærbæ vna, permutatim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

De Parthenio. CAP. CLVI.

p Arthenium aliqui Amaracon vocant, alij Anthemida, alij Leucanthemon, alij Camæmelon. alij Chrysocalin, alij Melabathron, nonnulli campestrem florem. Romani Solis seculum, aliqui millefoliũ, Hetrusci Cautam, Aphri Thamath. Folijs est coriandri, tenuibus, flore per ambitum albo, intus melino, odore graui, sapore amaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, nõ secus atq; Epithymum, & bilem & pituitam detrahit. Suspiriosis prodest & melancholicis. Hærba sine flore a calculosis & anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctum ad insedendum in duricia vuluarum & inflammationibus. Illinitur sacro igni & collectionibus cum flore.

De Buphthalmo. CAP. CLVII.

b Vphthalmon quidam cachlam vocant, alij Balsamenã, Magi hæmoran, alij mercurij genituram, alij Aphthitis semen, aut mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri narat. Te

nues emittit cauliculos mollesq́, folia fœniculi, luteum florẽ Anthemide maiorem, oculi similitudine. Vnde nomẽ traxit. Circa opida nascitur, & in campestribus. Flores cum cærato triti tumores duriciasq́ discutiunt. Aiunt epotam post exitum a balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

De Pæonia. CAP. CLVIII.

P Aeonia mas siue glycyside, Græcis aliquibus Pẽtoboron dicitur, alijs Orobeliõ, quibusdã Orobax, alijs Hæmagogõ, alijs Pæsæden, alijs Monogenion, alijs Menion, alijs Pæonion, alijs Panthiceratos, alijs idei dactyli, alijs Aglaophõtis, alijs Theodonion, alijs Selenion. Magis Selenogonõ, alijs Phthisis, Romanis casta. Caulis altitudine sesquipedis adolescit, comitantibus multis stolonibus. Huius duo genera. Mas folia iuglandis habet. In fœmina vero, Smyrnij more diuidũtur. Summo caule siliquas emittit veluti græcas nuces. In quibus, quum dehiscũt, multa granula rubra, acinis punicorum similia, inueniũtur, & in medio nigra, quinq́ aut sex purpurea. Radix maris tenuis, digitali crassitudine, & palmi longitudine, gustu adstringens, alba. Fœminæ radicibus ceu glandes circiter septem aut octo inhærerent vt in hastula regia. Fœminis a partu non purgatis sicca radix datur. Ciet menses nucis græcæ magnitudine pota. Sic vẽtris doloribus cum vino auxiliatur. Valet cõtra regiũ morbum & renum ac vesicæ dolores. Decocta in vino aluum sistit. Rubra grana rubenteis menses sistunt, decem vel duodecim pota in vino austero & nigro. Stomacho & erosionibus eius esse prodest. A pueris pota, initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliantur suppressionibus nocturnis, vuluæ strãgulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa aut vino. Nascitur in altissimis mõtibus & promontorijs.

De Lithospermo. CAP. CLIX.

L Ithospermõ alij Aegonychõ vocãt, alij Leontion, alij leoninum lapidem, alij Gorgonion, alij Tantalitin, alij Diosporon, Romani Columbam. Daci Gonoletã, alij Heracliam. A seminis duricia nomẽ accœpit. Folijs est oliuæ longioribus, & latioribus. Iacent humi quæ ab radice exiliunt. Ramulis surculosis, rectis, tenuibus, firmis, crassitudine iunci. In quorum cacumine bifidi exortus, cauliculorum speciem exhibent. Folijs longis, inter quæ paruũ semen, rotundum, erui magnitudine, duricea lapidea. Nascitur in asperis & æditis locis. Vim hanc habet vt semine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq́ vrinam.

De Phalaride. CAP. CLX.

p Halaris cauliculos emittit, quales zea, e minutis ac nullius vsus radicibus, multos, duum palmorum, geniculis cinctos. Semen candidum, oblõgum, milij magnitudine. Tunditur, et in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilissime bibitur. Semen cochleari mensura potum ad eadem efficax est.

De Rubia. CAP. CLXI.

e Rythrodanũ aliqui Teuthrion, alij Dracanon, alij Cinnabarim, Latini Rubiam, Etrusci Lappam minorem, Aegyptij Sophobi vocant. Radix rubra est, qua tinguntur lanæ. Vna sponte prouenit. Altera seritur vt in Thebana Galileæ, & Rauẽna Italiæ. In Caria inter oleas, vt in aruis, solo creditur. Hãc nõ sine quæstu serunt. Namq; maximum ex ea sentiunt prouentum. Asperi caules & quadranguli, longi, Aparinæ nõ dissimiles, robustiores, & multo maiores. Folijs per interualla certa circũ articulos, stellatim decussatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, postea cum ematuruit nigrũ. Radix tenuis, lõga, rubra. Vrinam ciet. Qua de causa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulsa. Item Ischiadicis & resolutis. Crassam copiosamq; vrinam pellit, nonnunq̃ & sanguinem. Bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ redduntur differentiam spectare. Aduersus serpẽtium morsus, succum ex vino bibere prodest. Semen ex aceto potum lienem absumit. Imposita radix trahit partus, menses, secũdasq;. Albæ vitiligini illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. CAP. CLXII.

l Onchitis quæ Cestron aut Medusa alio nomine dicitur, latine venerea aut Lanceola, folia habet latioris porri, rubẽtia, plurima, ad radicem circumfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule. In quo flores ceu galericuli hiantibus comicis personis similes, nigri, & velut e rictu albam exerentes linguam, quæ ad labrum inferius semẽ promat, lanceæ simile, triangulum. Vnde sibi cognomentum arrogauit. Radix dauci. Nascitur in sitiẽtibus & asperis. Radix ex vino pota vrinam ciet.

De altera Lonchitide. CAP. CLXIII.

a Ltera est Lonchitis, quam aliqui asperam Lonchitin, Latini Longinã, aut Calabrinam dicũt. Folia Scolopẽdrij emittit. Sed asperiora maioraq;, ac multo magis diuisa. Vulneribus mirum in modum prodest. In eisq; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

De Althæa. CAP. CLXIIII.

a Lthæa quam alij Althiocon, alij Ibiscũ vocant, in syluestriũ maluarũ genere est, cui folia vt Cyclamino rotunda, lanugine canescunt. Flore rosaceo, bicubitali caule. Radice lenta, intus alba. Althæa appellatur ꝙ inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, in potu efficax est contra vulnera, parotidas, absessus, mammarum inflammationes, attritus sedis, inflationes, neruorum rigores. Siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta vt dictum est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthina ve, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflammationes, præclusionesqꝫ in pessis subdita. Decoctum eodẽ fungitur munere. Onera vuluæ reliquiasqꝫ a partu extrahit. Decoctæ succus ex vino potus, succurrit vrinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis. Dentium mulcet dolorem, cũ aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumqꝫ tritum, vitiligines in sole perunctas emendat. Eodem cum oleo peruncti, a venenatis non feriuntur. Valet contra dysenteriam & sanguinis reiectiones, aluiqꝫ profluuium. In posca aut vino decoctum bibitur, cõtra omnes vesparum, apum, similiumqꝫ aculeatos ictus. Folia cũ olei momento, morsibus & igni ambustis illinuntur. Constat aquã trita radice addita, sub diuo addensari

De Alcea. CAP. CLXV.

a Lcea syluestrium maluarum generi assignatur. Folia habet diuisa, Verbenacæ proxima, caules treis aut quattuor, cortice cãnabino vestitos. Florem rosæ, paruum, radices albas, latas, quinqꝫ aut sex, cumplurimum cubitales. Quæ cum vino aut aqua potæ dysentericis ruptisqꝫ medentur.

De syluestri Cannabe CAP. CLXVI.

s ylueſtris Cannabis quã aliqui Hydrastinam, Romani terminalẽ vocãt, virgas fert Althææ similes, minores, nigriores & asperiores, cubiti altitudinem æquantes. Folio satiuæ, nigriore & asperiore, flore Lychnidis, subrubro, semine & radice Althææ. Decocta radix, illitu inflãmationes mulcet. Tumores discutit. Tofos articulorum dissipat. Huius cortex, torquendis funibus accommodatus.

De satiua Cannabe. CAP. CLXVII.

s Atiuã Cãnabim aliqui Cãnabion, alij Schinostrophon, alij Asterion appellarũt, plãtam magni in vita vsus, ad robustissimos funes factitãdos. Folijs mali, graui odore, caulibus procæris, inanibus, semine rotundo. Quod largiore cibo genituram extin-

guit. Succus ex ea recente cōuenięter auriū doloribus instillatur.

De Anagyri. CAP. CLXVIII.

Nagyris quā aliqui Acopon, alij Anagyron, alij Agnacopon vocant, frutex est arboris instar, grauis odore, folijs agni
a virgisq́, flore oleris. Semē in corniculis nō breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie, simile renibus, quod durescit per messes. Tenera folia tumores illitu reprimunt. Si partus hæreat, & secundæ mensesq́ morentur, drachmæ pondere bibuntur in passo. Sic et suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino. Difficulter parientibus adalligantur, ita vt a partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis discutiendisq́ adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

De Cepæa. CAP. CLXIX.

Epæa portulacæ similis est, sed nigriora habet folia, & radicē
c tenuem. Folia in vino pota, vrinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus, opitulantur. Maxime id præstat, si cum decocto radicum Asparagi bibatur.

De Alismate. CAP. CLXX.

Lisma alij Alceā, alij Damassonion, alij Acyrō, alij Lyron,
a appellant. Folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, laciniosa, cōnexaq́ in terram, caule simpliciter tenui, cubito altiore, capitibus thyrsi. Flore tenui, candido, pallescente, radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, pinguibus. Aquosos amat tractus. Radix si drachma vna aut altera bibatur, his cōuenit qui leporem marinum deuorarūt, aut a rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserūt. Torminibus atq́ dysenteriæ, per se aut cū pari modo Dauci, potui datur. Conuulsis & contra vitia vuluæ prodest. Hærba sistit aluum. Mēstrua pellit. Tumores illita mitigat.

De Onobrychide. CAP. CLXXI.

Nobrychis quā e Græcis aliqui Onobrochilon, alij Eschas-
o menē, alij Corion, alij Chamæpityn, Romani opacā, alij Brichilatam, alij Loptā, alij Iocinalē, Daci Aniassexe appellāt. Folia habet lentis, longiora paulo, caulem dodrantalem. Florem purpureum, radicem paruam. Nascitur in vliginosis. Hærba suapte vi si trita illinatur, tubercula dissipat. Cum vino pota strangurias sanat. Illita ex oleo sudores mouet.

De Hyperico. CAP. CLXXII.

ypericū alij Androsæmō, alij Coriō, alij Chamæpithyn ap-
h pellāt, quoniā semē odore resinā imitatur. Surculaceo frutice, dodrātali, rubente. Folio rutæ, flore albæ violæ simili, qui di-

gitis tritus sanguineũ succum remittit. Qua ex causa Androsæmon cognominatur. Subhirsuta siliqua, & tereti, hordei magnitudine, semine intus nigro, resinosi odoris. Gignitur in cultis & asperis. Vrinam cit. Menstrua pellit appositum. Tertianis quartanisq́ cum vino potum liberat. Semẽ triginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cum semine illita ambusta sanant.

De Ascyro. CAP. CLXXIII.

a Scyrum quod a quibusdam Ascyroides nominatur, hyperici genus est, magnitudine distans, fruticosius, maiores habẽs ramos, rubentia folia, tenuia. Flores luteos & fructum resinosum, hyperico non absimilem. Cuius attritu digiti fere cruentantur. Qua de causa Androsæmum vocauere. Vsus seminis ad ischiadicos. Potum in hydromelitis sextario biliosa recrementa amplissime detrahit. Sed assidue dare oportet, donec sanitati restituantur. Illinitur & ambustis efficaciter.

De Androsæmo. CAP. CLXXIIII.

a Ndrosæmon siue vt alij appellauere Ascyron, aut Dionysiadem, ab hyperico ascyroq́ differt, quod surculosum ac tenue sit. Rubentes rami, & folia rutæ duplicia, aut triplicia. Quæ trita vinoso succo manant. Complureis alas habet in cacumine, in versus vtrinq́ digestas. In quibus flores pusilli lutei & in calyculis semen Papaueris nigri, insigne lineis. Huius comæ tritæ resinosum odorem reddunt. Semen drachmis duabus potum, biliosa excrementa pellit. Ischiadicis medetur, sed a purgatione aquam exorbere oportet. Hærba ambustis illita medetur. Vulneribus sanguinem cohibet.

De Cori. CAP. CLXXV.

c Oris quod aliqui hypericon vocant, frutex est folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior palmo, suauis, odoratus, acris. Potum semen mẽses trahit & vrinas. Contra Phalangiorum morsus ex vino potum auxilio est. Rigoribus ex pipere, opistotonicis ex oleo, aptissime illinitur. Radix vino decocta potaq́ defectis opem ferre creditur. Sed laborantem inter potandum q̃ optime cooperiri licet. Siquidem corpus totum desudabit, ex qua re pristinam agilitatem recuperabit.

De Aiuga. CAP. CLXXVI.

g Ræcis chamæpitys, alijs pitysorysis, alijs Orizelon, ijs qui pontũ incolũt Olocyron, alijs Bryonia syluestris, Athenis Ionia, Euboicis Sideritis, Magis mineruæ sanguis, Latinis Aiuga aut cypripũ, Dacis Dochela appellatur. Herba in terra repẽs incurua, folijs semperuiui minoris, multo tenuioribus, hirsutis et pin-

pinguioribus, circum ramos dēsis. Odore pinus, flore tenui, luteo, vel candido, radicibus cichorij. Folia septem diebus in vino pota, regio morbo medentur. Et quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadicos sanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iocineris & renum vitijs. Torminosis prosunt. Ea apud heracleam pōticam, perinde atq; antidoto contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti subacta. Trita in farinam & cum fico in pilulis sumpta, aluum emollit. Excepta melle cum æris squamma & resina purgat. Apposita ex melle vuluæ vitia extrahit. Mammarum duricias discutit. Vulnera glutinat. Vlcera quæ serpunt cum melle illita cohibet.

De altera Aiuga. CAP. CLXXVII.

a Lterum est genus Aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ speciem incuruatis, prætenuibus, coma præcedentis, flore candido, semine nigro. Hæc pinū redolet. Tertia mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, scabris, caule aspero, cādido, luteis floribus, semine iuxta alas. Resipit hæc pinum. Vim eandem obtinet, sed non vsq; adeo efficacem.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei
de medicinali materia
Tertij Libri
F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MEDICINALI MATERIA LIBER QVARTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

IN superioribus libris amantissime Ari, tradidimus de odoramentis, oleis, arboribus, vnguentis, animalibus, frumentis, oleribus, radicibus, succis, hærbis, seminibusq;. In hoc autem quarto disseremus de radicibus & eis quæ restant hærbis.

De Betonica. CAP. I

CEstron Psychotrophon vocitatur, quoniā frigidis locis inueniatur. Latini Betonicam appellāt. Hærba est, caulem ferēs tenuem, cubiti altitudine, aut maiorē, quadratum, folia quærcus, mollia, longa, in ambitu diuisa, odorata, prope radicem maiora. In summis caulibus, semen veluti Satureiæ spicatum inest. Decerpta huius folia siccantur, plurimos ad vsus. Radicibus nititur vt veratri tenuibus. Quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant. Folia dari debent ruptis, cōuulsis, mulieribus vuluæ malo oportunis, & ad laxandos vteri strāgulatus, drachmæ vnius pondere cum hydromelite. Tres in vini sextario drachmæ, contra serpentium morsus ebibuntur. Hærba magna vtilitate illatis a serpente vulneribus illinitur. Aduersus etiam venena drachma ex vino pota conuenit. Præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit. Vrinam ciet. Aluum subducit. Medetur comitialibus & insanis pota ex aqua, & iocineris lienisq; vitijs, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem adiuuat, si quis ea fabæ magnitudine secundum cœnam cum melle cocto deuorarit. Modo consimili accide ructātibus propinatur. Stomachicis eam manducare & succum deuorare proderit, si postea dilutum vinum sorbeatur. Datur sanguinem excreātibus tribus obolis, cū diluti vini aut lactis cyatho. Ischiadicis, renum & vesicæ doloribus ex aqua. Aquæ intercutem binis drachmis ex hydromelite. Regio morbo laborātes recreat. Menses pellit, drachmæ pondere cum vino pota. Aluum purgant drachmæ quattuor potæ, in hydromelitis decem cyathis. Facit cum melle ad tabem & purulētam excreationem. Folia sicca tritaq; fictili vase reconduntur.

De Bretanica. CAP. II.

b Retanica aut Vettonica, folia habet syluestris lapathi, sed nigriora, & densiora, gustu adstringentia. Radicem tenuem & breuem. Caulem paruũ emittit. Folijs exprimitur succus, qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem. Priuatim depascentibus oris & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione est opus.

De Vettonica. CAP. III.

v Ettonica nascitur in pratis & montibus, locis mundis, & opacis, circa frutices. Animas hominũ & corpora custodit, nocturnas ambulationes, & loca sancta. Grauibus somnis resistit. Ad omnem medendi vsum commendata. Radicem habet rubram, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recentis vulneribus capitis indita, dolorẽ finit. Vulnera glutinat. Fracta ossa extrahit. Sed quotidie imponi debet, dum persanescant. Dolori capitis medetur, si iure decocti perfundatur, aut temporibus cum bitumine illinatur, aut radix suffiatur.

De Lysimachia. CAP. IIII.

l ysimachia, quã aliqui Lytron appellant, caules emittit cubitales altioresve, fruticosos, tenues, prodeũtibus geniculatim folijs, tenuibus, salicis figura, gustu adstringẽtibus, flore ruffo aut aureo. Gignitur in aquosis & palustribus. Foliorum succus adstringẽte sua vi sanguinis reiectionem supprimit. Dysentericis potui datur, aut infunditur. Mensium abundantiam sistit, in pesso. Sanguinis profluuio subuenit, si nares ea hærba obturentur. Vulnerum cruorem cohibet. Acerrimum nidorem suffita reddit. Qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.

De Sanguinaria ceu polygono. CAP V.

p Olygonum arrhen, aliqui Polygonatum appellant, alij Cynochalam, alij Heracliam, alij Asphalton, alij Chiliophyllon, alij Clema, alij Polycarpon, alij Carcinethron, alij Teuthalida, alij Myrtopetalon, alij Cnopodion, alij zaritheã, alij Pedalion, Aegyptij Telphin, aliqui Stẽphin, Magi genituram herois, aliqui vnguem muris, Latini Sanguinariam aut seminalem, Aphri Chulum. Ramos habet teneros & molles, frequentibus geniculis cinctos, qui per terram vt gramen repunt. Folia rutæ, sed molliora planioraq;. Semine sub omnibus folijs turgescente. Vnde marem appellari volũt. Flos ei cãdidus, aut puniceus. Vis epoti succi est spissare ac refrigerare. Prodest cruentæ excreationi, choleræ, alui fluctionibus, & vrinæ

stillicidio. Vrinam aperte ciet. Cum vino potus, contra serpentium morsus auxiliatur. Datur in febribus per horam ante significationes. Fœminarum profluuia impositu sistit. Idem succus purulentis auribus instillatur. Facit eximie ad genitalium vlcera, cum vino adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinuntur.

De Sanguinaria fœmina. CAP. VI.

s Anguinaria fœmina fruticat vno caule, arũdini teneræ simili, densis geniculis, & in se tubarum modo farctis, tuberibus articulorũ eminulis, torulisq; cingentibus. Folijs piceæ. Radicis nullus vsus. Nascitur in riguis. Huic quoq; spissandi refrigerandiq; natura, ad eadem valens sed inefficacior.

De Polygonato. CAP. VII.

p Olygonatum nascitur in montibus, frutice cubito altiore, folijs lauri, latioribus, & læuioribus, sapore mali cotonei, aut punici, cum quadam adstrictione. Flores per singulos foliorum exortus promit, candidos, folijs numerosiores incepta a radice supputatione. Radicem habet albam, mollem, longam, crebro geniculatam, densam, graueolentem, digitum crassitudine æquantem. Quæ vulneribus efficaciter illinitur. Quinetiam maculas in facie delet.

De Clematide. CAP. VIII.

c Lematis Græcis, alijs Phyleteriõ, ab alijs Daphnoides ab alijs Smyrnoides, aut polygonoides appellatur. Læto pinguiq; solo prouenit, iuncos spargens exiguos. Folia lauri figura & colore, multo minora. Folia cum caulibus in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant. Subdita in pesso cum lacte & rosaceo aut cyprino, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit. Imposita serpentium morsibus iuuamentum præstat. Fertur etiam contra aspidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur solo inculto.

De altera Clematide. CAP. IX.

e St & altera Clematis, quã aliqui Epigetin, Aegyptij Philacrion, Romani Ambuxũ vocitant. Viticulos emittit rubescentes, lentos, folium gustu admodum acre, ac exulcerãs. Repit per arbores vt Smilax. Semen tritum pituitam bilemq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum Lepidio conditur ad cibos.

De Polemonia. CAP. X.

p Olemoniã alij Phylætheriã, Cappadoces Chiliodynamin appellant. Ramis exilibus in versus vtrinq; digestis. Folijs paulo q̃ Rutæ maioribus, ac lõgioribus, calaminthæ aut sanguinariæ proximis. Quibus in summis corymbi dependent, nigro semine. Radice cubitali, albicante, radiculæ simili. Nascitur in mõtosis & asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes & dysenteriam. Et ex aqua aduersus vrinæ difficultatem & coxendicum cruciatus. Datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt eum qui radicem gestauerit, a scorpione nõ feriri, eũq; si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem mansa mitigat.

De Alo. CAP. XI.

s ymphyton petreon id est alus, nascitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano similibus, capitulis thymi, surculosum totum, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens. Longa radice, subruffa, digitali crassitudine. Decoctum in aqua mulsa & potum pulmonis vitia purgat. Sanguinẽ reijcientibus & renũ malis ex aqua datur. Ad dysenteriam rubraq; fœminarum profluuia in vino decoctum. Ad conuulsa vero & rupta ex aceto mulso bibitur. Quin & commanducatum sitim sedat. Faucibus asperis subuenit. Vulnera recentia enterocelasq; cõglutinat, & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt.

De Altero Symphyto. CAP. XII.

e St & aliud Symphyton quod aliqui pecton, Romani Soldaginem vocant. Id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, crassum, leuẽ, angulosum, inanem, quasi fungosum, circa quẽ breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, linguæ bubulæ proxima, oblonga, hirsuta, caule secundum angulos quosdam striato. Folijs tenuibus ex alarum sinu prodeuntibus. In quibus flores lutei, rutaceis similes, & verbasci semina emicant. Tam caulis q̃ folia, aspera lanugine horrent, tactuq; pruritum concitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viscosæ. Quarum est vsus. Tritæ & potæ cruentis excreationibus, ruptisq; proficiunt. Recentia vulnera illitæ cõglutinãt. Carnes quoq; si cõcoquãtur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis, cum senetionis folijs, vtiliter illinuntur.

De Holosteo. CAP. XIII.

h Olosteon quadrantalis hærbula est, humi repens, folijs viticulisq; coronopo aut gramini proximis, gustu adstringentibus. Radice, alba, prætenui vsq; in capillamẽti speciem, lõgitudine quattuor digitorũ. Nascitur in collibus terrenis. Vsus eius

ad rupta in vino potæ. Nã & carnes cogũtur, decoctionibus addita.

De Stoebe. CAP. XIIII.

s Toebe quam alij Tobion, Romani stipam vocant. Vulgaris est notitiæ. Cuius semen & folia stringunt. Quapropter decoctum dysentericis infunditur. Auribus quoq; purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis prosunt. Erumpentis sanguinis impetus, cohibent

De Volucro. CAP. XV.

g Ræci clymenon vocant, alij Calycanthemon, alij Peryclymenon, alij Helyophyes, nonnulli Hepatitin, alij Milacem, alij Anatolicon, alij Dyticon, alij merginẽ, Latini volucrũ, aliqui volucrum maius. Aegyptij oxioni. Clymenion quod & agonon, id est sterile, nũcupant, caulem fert fabæ, quadratum, folia plantaginis, foliculis supra caulem in sese inflexis, iridi & poliporum cirris non absimilibus. Probatissimum est e montibus. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectiones, in potu efficax est. Cœliacos rubraq; fœminarum profluuia, refrigerando infrenat. Sanguinem naribus erumpẽtem supprimit. Trita folia aut siliquæ recentibus vulneribus impositæ, ea ad cicatricẽ perducunt.

De Periclymeno. CAP. XVI.

p Ericlymenon aliqui Aeginã, alij Cylmenon, alij Carpathon, alij Splenion, alij Epetitin, alij Axinam maiorem, nonnulli clematitin, alij Myrcinen, alij Calycanthemõ, Magi polion veneris, Aegyptij turcon, Romani volucrũ maius, Aphri lanath appellant. Simplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipsum amplectentia, subcandida, hederacea. Inter folia surculi exeunt, in quibus baccæ, hederæ similes. Flos fabæ, candidus, aliquantum rotundus, & quasi in foliũ procũbens, semen durũ, & quod difficile euellatur. Radice rotunda, crassa. Nascitur in aruis ac sæpibus, cõuoluens se adminiculis, propter assidentibus. Semen eius postq̃ ematuruit collectum, & in vmbra siccatũ, drachmæ põdere datur in vino quadragenis diebus, vt lienem absumat, ac molestiã discutiat. Sed vrinã ciet, statim a sexto die cruentã. Orthopnoeæ & singultui prodest. Partũ accelerat. Folia sunt eisdẽ viribus prædita. Quæ tricenis septenis diebus epota, sterilitatem facere produntur. Perunctis ex oleo febrium rigores abigunt.

De Tribulo. CAP. XVII.

t Ribulus aliquibus Bucephalus, alijs Tauroceros, Romanis tribulus aquaticus dicit̃. Tribuli genus vnũ terrestre, folijs ad effigiẽ portulacæ, tenuioribus viticulis, in terra stratis, spinis secũdũ folia rigidis, præduris. Iuxta amnes & domicilia nascit̃. Est

& alterũ genus aquis familiare, quod in fluminibus natũ comã exerit, aculeos condens. Folijs latis & pediculo longo. Caule parte summa q̃ ima crassiori. Capillamenta quædam indidem exorta spicantur. Semen durum, ab altero non abhorrens. Vterq; refrigerantis & inspissantis est naturæ. Ideo inflammationes omneis cataplasmate adiuuat. Vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonsillasq; persanat. Succus ex his colligitur ad oculorum medicinas. Semen dum recens bibitur, calculosis iuuamẽtum affert. Drachma terrestris tribuli pota, illita ve, ictos a vipera recreat. Contra venena cum vino aptissime bibitur. Decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strymona amnẽ habitant, virẽti tribulo equos saginãt, & e dulci semine & esculento panem quo vescuntur faciunt.

De Sarxiphago. CAP. XVIII.

S Arxiphagõ aliqui Sarxiphrãgõ, alij Empetron, Romani saxifragiam vocant. Frutex est surculosus, in petris & asperis locis nascens. Coctus in vino, mox potus, febricitãtibus opitulatur. Stranguriæ prodest. Singultum sedat. Calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.

De Limonio. CAP. XIX.

L Imonion aliquibus Potamogiton appellatur, alijs Neuroides, alijs Lonchitis, alijs Rapionion, Mysijs Mendruta, Syris Meuda, alijs Lycosemphyllon, alijs Heleborosemata, alijs Scyllion, Magis lupi cor, Romanis viartũ nigrum, quibusdam titinabulum terræ, Gallis iumbarũ, Dacis dacina. Folia habet betæ, tenuiora & longiora, decem, sæpe plura, caulem tenuem, rectum, vt in lilio æqualem, seminibus scatentem, quæ gustata adstringunt. Semen tritum & ex vino acetabuli mẽsura potũ, dysentericis cœliacisq; prodest. Rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis & palustribus.

De Lagopo. CAP. XX.

L Agopus hærba, quam aliqui Leporis cuminum appellãt, sistit aluum in vino pota, aut in febri ex aqua. Eadem inguini adligatur, in inflammatione. Nascitur in segetibus.

De Medio CAP. XXI.

M Edion aliqui medicam appellant, alij Triphyllon, alij Clemathion, nõnulli Osmõ, quidã Trigonon, alij Cybelliõ, alij polyphyllon, Romani Trifoliũ odoratũ, Aegyptij Epaphon. Medion in saxis & opacis nascitur. Folia habet Iridis, caulẽ tricubitalẽ, & in eo florẽ grandẽ, purpureũ, rotundũ, semine cnici minuto, radicem dodrantalem, crassitudine baculi, gustu acerbo. Quæ trita in

farinam & ex melle decocta, rubros mẽses fœminarum sistit, eclegmate per aliquot dies sumpto. Semen in vino potum menstrua pellit.

De Epimedio. CAP. XXII.

e Pimediũ ab alijs Erineos, ab alijs Tryas, a nõnullis Polyrrhizon, a Romanis vindicta nominatur. Caulis est non magnus, hederæ folijs, denis atq; duodenis, neq; florem neq; fructum ferens. Radice tenui, nigra, graui odore, gustu fatuo. Nascitur in humidis. Folia cũ oleo trita, imposito cataplasmate, mãmas increscere non sinunt. Radix cõceptũ adimit. Folia quinis drachmis, post mẽstruas purgationes quinq; diebus in vino pota, præstant mulieribus ne concipiant.

De Gladiola. CAP. XXIII.

x yphion, aliqui Anactorion, alij Phasganon, alij Machæronion, alij Arion vocãt, Romani gladiolam, quidam genitalẽ. Nomen inde accœpit, q́ foliũ, gladij præbeat speciem. Iridi simile erat, nisi minus & angustius videretur, & gladij modo mucronatum, neruosumq;. In caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant. Rotundo semine, radicibus geminis, vna bulborum modo super alteram insidente. Quarum inferior gracilis est, superna vberior. Nascitur in aruis. Pars superior radicis cum thure illita, admisto vino, spicula & aculeos e corpore extrahit. Panos cum lolij farina & hydromelite discutit. Qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. Menses imposita trahit. Superiori radice ex vino pota, venerem stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradunt. Superiorem quoq; vtiliter infantium enterocelis, cum aqua potui dari præcipiunt.

De Sparganio. CAP. XXIIII.

s Parganion aliqui Xiphidiõ, alij Bolon vocãt. Folia gladiolæ, sed arctiora & in terram magis procumbentia. In summo caule pilulæ prominent, in quibus semen. Contra serpentis venena, radix cum vino datur.

De syluestri Iride. CAP. XXV.

x yris ab aliquibus Iris agria, ab alijs Cacos, a Romanis Gladiolus, aut Iris agrestis, a Dacis Caprus dicit̃. Folia habet Iridis, latiora, & in turbinẽ mucronata, quorũ medio caulis erũpit, crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triãgulares depẽdẽt. In quibus purpureus flos, in medio puniceus. Semen in folliculis, simile fabis, rotundum, rubrũ, acre. Radix longa, geniculata, russa. Cõtra capitis vul

nera, fractaq; efficax est. Aculeos & spicula omnia citra, molestiã extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis cẽtaurij ac mellis quinta. Tumoribus & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix ex passo bibitur, ad cõuulsa, rupta, coxendicũ dolores, strangurias & alui profluuia. Semẽ tribus obolis potũ, vrinã vehemẽtius impellit, & cũ aceto lienẽ absumit.

De Anchusa. CAP. XXVI.

a Nchusam aliqui cantanchusam vocant, alij Libycã, alij Archibelion, alij Alcibiadion, alij Onophyllõ, alij Porphyrida, alij Mydusam, alij Calyca. alij Noneam, Aphri Bunesath. Anchusa quæ alio nomine calyx, aut Onoclia appellatur, folia habet lactucæ acuti folij similia, hirsuta, aspera, nigra, multa, quoquo versum humi sparsa, spinis horrida. Radici crassitudo digitalis. Quæ æstate prouenit, manus inficit sanguineo colore. Læto solo nascitur. Radix adstrigit. Ad ambusta & vetera vlcera, ex oleo & cæra efficax est. Igni sacro cũ polenta medetur. Lepris & vitiliginibus illinitur ex aceto. Partus extrahit, vuluæ indita. Eius decoctũ renũ vitijs, lieni & bile suffusis datur, & si febris sit, ex aqua mulsa. Sistũt aluũ folia in vino pota. Radice pigmentarij vtuntur ad spissamenta.

De alia Anchusa. CAP. XXVII.

e St & alia quam aliqui Alchibiadion, aut Onochiles appellarũt. Hæc a priore distat, φ minora habeat folia, sed simili modo aspera, ramulos exiles, florem purpureum, radices rubras, oblongas. Quæ messibus sanguineum succum fundũt. In sabulosis nascitur. Vis ei folijsq; inest, quæ contra virus cũ reliquorũ serpentiũ, tũ maxime viperarũ, auxilietur siue cibo, siue potu, siue alligatu. Nam si quisquam mandens in serpentis os inspuat, eum necabit.

De alia Anchusa. CAP. XXVIII.

e St & alia huic haud dissimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen mãducatũ, si in serpẽtis fauces inspuatur, eã interficiet. Radix acetabuli mensura cũ hyssopo & cardamomo pota, latas vẽtris tineas excutit.

De Lycopsi. CAP. XXIX.

l ycopsis quæ a nonnullis Anchusa vocatur, lõgioribus q̃ lactuca constat folijs, asperioribus, latioribusq;, crassis, ad radicis caput recidẽtibus. Caule lõgo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus, flore paruo purpureo. Radice rubra & adstringente. Nascitur in campestribus. Cũ oleo radix illita vulneribus medetur, et cum farina hordeacea ignibus sacris. Sudores perũcta mouet, adiecto oleo.

De Echio. CAP. XXX.

e Chion aliqui aridam, alij Alcibiadion, Romani alcibiacum nominant. Folia habet prælonga, hirsuta, subalbida, anchusæ proxima, minora tamen, subrubra, & pinguia, spinulis tenuibus horridula. Cauliculos exiles, numerosos, minutaq; vtroq; latere folia, in versus digesta, nigra, in summo caule minuscula. Flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarum similia insunt. Radix nigricat, digito tenuior. Quæ non percussis modo a serpentibus ex vino prodest, sed eos qui antea biberint feriri non patitur. Folia & semen, idem præstāt munus. Lumborū dolores sedat. In vino aut sorbitione sumpta lac extrahit.

De Ocimastro. CAP. XXXI.

o Cymoides aliqui & hanc Echion vocant, alij Scorpiuron, alij Sparganon, alij Althæam, alij Amaranthida, alij Probathæam, alij Elaphion, alij Antiminō, alij Porphyriada, alij Augion, alij Nemesion, alij Pphiletærion, alij Hyænopsolon, alij Thyrsitin, alij Themutin, alij Misopathos, Latini Ocimastrū. Folia fert ocimi, & ramos dodrātales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes semine vt gith nigro prægnantes. Vim habet semen in vino potum, qua viperarum cæterarumq; serpentium morsibus medeatur. Datur ischiadicis cum melle vino myrrha et pipere. Radice nititur tenui et superuacua.

De Erino CAP. XXXII.

e Rinon aliqui Hydreron, aliqui Ocymoides vocant. Nascitur apud fontes et fluuios, folijs Ocymi, sed minoribus parte superna diuisis, quinis senisve, dodrantalibus surculis flore candido, semine nigro, et acerbo. Folia et caules lacteo succo turgent. Semen drachmis duabus, in quattuor mellis cyathis, oblitū oculorū fluctiones cohibet. Succus cū sulphure et nitro instillatus, auriū dolores sedat.

De Gramine. CAP. XXXIII.

a Grostin aliqui Egiron, alij Amaxitin, Aegyptij anuphi vocant, Latini gramen, aliqui Asyphylion, alij Sanguinalem, alij vniolam, Hispani apariam, Daci cotiatam, Aphri iebal. Gramen geniculatis serpit ramulis a quibus crebro radices spargit dulces, articulis præcinctas. Folia dura, & vt arundinis paruæ lata, in exilitatem fastigiantur. Eaq; iumenta & boues pascunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus. Calculosa etiam vesicæ excrementa cōminuit.

De Arundinaceo gramine. CAP. XXXIIII.

e St & arundinaceū gramē, priore multo maius, quod iumēta necare traditur, præsertī in babylone. Idq; iuxta vias nascit.

De Gramine Parnasi. CAP. XXXV.

Q Vod in Parnaso monte gignitur, densius fruticat, folijs hederaceis, flore odorato, cãdido, semine paruo, nõ inutili. Radicibus quinis aut senis, digitali crassitudine, cãdidis, mollibus, & mirum in modum dulcibus. Succus si in vino cũ melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijciantur[que] piperis & thuris tertiæ portiones, probatissimum erit oculorum medicamentum. Id in ærea pixide reconditur. Decoctum radicis, idem quod hærba, præstat. Semen vehementius vrinam impellit. Aluum vomitiones[que] sistit. Natũ in Sicilia gramen, quod incolæ Cinnam appellant, boues inflãmat, si eo virẽti sæpe pascantur.

De Siderite. CAP. XXXVI.

S Ideritin aliqui Heracleam vocant, Magi geniturã aut sanguinem titani, alij Scorpionis vrinã, Pythagoras Parmirõ, Andreas Xanthophanea, Osthanes boephthalmon, Aegyptij sendionor, Romani vertemnium, alij Soleastrum, Aphri vdedonin. Folia habet Marrubij, sed longiora, satis ad frondem quærcus aut saluiæ accedẽtia, minora tamen, & hirsuta. Caules ædit quadratos, palmum sæpe excedentes, non iniucundi gustus, aliquantũ[que] substringentis. In quibus per interstitia, orbiculatæ vertebræ vt in Marrubio spectantur. Et semen in eis nigrum. Nascitur in petrosis. Illita folia, sua pte vi, vulnera sine inflammationis periculo iungunt.

De alia Siderite. CAP. XXXVII.

A Lia Sideritis binũ cubitorũ, ramulis exilibus, folio Filicis, in ambitu vtra[que] parte diuiso, pediculo lõgo, prodeũtibus e summo alarum sinu surculis, longis, tenuibus, capitulo in cacumine orbiculato, aspero, in quo semen continetur, q̃ Betæ rotundius aliquanto, ac durius. Huius vis foliorum[que] ad vulnera præcipua.

De alia Siderite. CAP. XXXVIII.

S Ideritin aliam esse tradunt, quam Crateuas Heracleam vocat, in macerijs & vineis nascentem, folijs coriani, a radice numerosis, dodrantalibus cauliculis, læuibus, teneris, in rubore candicantibus. Flore purpureo, paruo, gustanti amaro & viscido. Huius ea vis est, vt quamuis recenti vulneri imposita sanguinem supprimat.

De Achillea. CAP. XXXIX.

A Chilleam aliqui Myriomorphon nominãt, alij Chiliophyllon, alij Stratioticon, alij Heracleon, Latini supercilium veneris, alij Acron syluaticum, alij Militarem, alij Millefoliũ

Aphri asterchillos, et aliqui Achilleam sideritin, Dodrantales aut maiores, gerit scapos, fusorum effigie, quasi minutulis folijs circundatos, crebris in latere, foliorum sectionibus, coriãdri similitudine, subfuluo colore, odore multo, non insuaui, medicato, & viscido. Vmbella in cacumine rotunda, floribus cãdidis, purpureis, & aurum æmulantibus. Prouenit læto solo. Trita coma sanguinolenta glutinat, & ab inflammationum periculo tuetur. Erumpentem sanguinem inhibet, & cruenta vuluæ profluuia in vellere. Decocto quoq; insident fœminæ fluctione vuluæ laborantes. Ad dysenteriam bibitur.

De Rubo. CAP. XL.

b Atos a Græcis, ab alijs Cynosbatos, ab alijs, Selinorition, ab alijs Syntrophos, a Magis titani sanguis, ab alijs ibidis sanguis, a Romanis Rubus, ab alijs Sentes, a quibusdam mora baticana, a Dacis manthia, Aegyptijs hæmoos, alijs Ametros appellatur. Rubus notitiæ vulgaris. Vim habet siccandi & adstringendi. Capillum tingit. Ramorum decoctum, potu aluum sistit, & fœminarũ profluuia. Præsteris morsui accõmodatissimum. Gingiuas firmat. Oris vitijs folia commanducata medentur. Cohibent vlcera quæ serpunt. Vlceribus in capite manantibus, oculisq; procidẽtibus, remedio sunt. Condylomatis & hæmorrhoidibus folia illinuntur. Cardiacis, & stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur. Caules cum folijs tunduntur, exprimiturq; succus, mox sole cogitur, singulari remedio, contra omnia, quæ modo dicta sunt. Mori in rubo nascentis, q̃optime maturi succus, ad oris medicamenta conuenit. Sistitur aluus præmaturi cibo, necnon flore in vino poto.

De Idæo Rubo. CAP. XLI.

i Dæus Rubus appellatus est, quoniam passim n Ida proueniat. Est autem lõge tenerior priore, ac minoribus spinis horrens. Quanq̃ & sine spinis inueniatur. Eadem præstat quæ supradictus. Cæterum flos cum melle oculorum collectionibus commodissime illinitur. Ignem sacrum extinguit. Stomachicisq; ex aqua bibẽdus datur.

De Helxine idest murali hærba. CAP. XLII.

h Elxinen aliqui Elitim vocãt, alij Canocersæã, alij Amelxinẽ, alij Eusinen, nonnulli, Amorginen, alij Sucotachos, alij Pychuacos, alij psychouacos, alij Melãpelon, alij Cittãpelon, alij Cissamethõ, alij Anatetamenõ, Romani volutũ lapparõ, Aegyptij apap, alij Partheniõ, alij Sideritin, alij Heracleã, nonnulli agriã, quidã Clibodiõ, alij Polyonymõ. Nascitur in sæpibus, vinetis, maceriis, & segetibus. Folia ei mercurialis adsunt, hirsuta, cauliculi leniter

rubentes, & circa eos veluti semina aspera, adhærētia vestibus. Folia refrigerādi spissandiq; naturā habent. Qua ex causa sanāt illitu ignes sacros, adusta, condylomata, incipiētes panos, tumores, inflationesq;. Succus eius cū cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpunt, aptissime illinitur. Imponiturq; podagris, cum hircino seuo aut cærato cyprino. Veterem tussim adiuuat, cyatho hausto. Tonsillis inflammatione turgentibus, vtilissime & gargarizatur, & illinitur. Succus in aurium dolore infusus, iuuamen præstat.

De Elatine. CAP. XLIII.

e Latine folia habet Helxinæ, minora, rotundiora, pilosa, semipedalibus ramulis, quinis senisve, a radice foliosis, gustu adstringentibus. Nascitur in segetibus & cultis. Oculorum fluctionibus et inflammationibus auxiliatur, folijs cum polēta tritis et impositis. Eadem cocta sorbitionis vsu dysenteriam sistit.

De Eupatorio. CAP. XLIIII.

e Vpatorium siue vt alijs placet hepatorium, aut hepatitis, fruticosa hærba est, vnum efferens caulem, lignosum, nigricantem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum ampliorē. Folijs per interualla quinquefolij aut Cānabis similibus, quinquepartito aut amplius diuisis, nigricantibus, per ambitum serratis. Semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatū vestibus inhæret. Contrita huius folia, & cum suillo adipe imposita, vlceribus quæ ægre cicatricem trahunt, medentur. Hærba aut semen in vino potum, dysenteria, iocineris vitijs, & serpentium ictibus, liberat. Nec desunt qui aberrantes, Artemisiam hanc appellarint, cum tamen longe alia sit, vti exposuimus.

De Quinquefolio. CAP. XLV.

p Entaphyllon aliqui Pentapetes, alij Pentatomon, alij Pentadactylon, alij Pseudoselinum, alij Callipetalon, alij Xylloloton, nonnulli Xyllopetalon, alij Asphalton, alij Pentacœnon, alij Thymiatitin, Aegyptij Orphitebeocen, alij Enotrō, Magi Ibidis vnguem, alij Ibidis pēnam, alij Hermodactylon, Romani quinquefolium, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant. Ramulos fert surculaceos, tenues, palmi magnitudine, in quibus semē, folia mentæ, quina singulis pediculis, raro plura, in ambitu serrata, florem ex luteo pallescētem, interdum auri æmulum. Nascitur in riguis, & aquarijs ductibus. Subrubram habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorē. Plurimis pollet remedijs. Ius radicis decoctæ ad tertias, si in ore contineatur, dentium dolores sedat. Putrida oris vlcera, collutione sistit. Arteriæ scabricias, gargarizatu læuigat. Cōtra alui

profluuia, & dysenterias auxiliatur. Item articulorum coxendicumq; cruciatibus potum. Cocta in aceto & illita, serpentia vlcera cohibet. Strumas, tumores, duricias, abscessus, & distentiones discutit. Ignes sacros, reduuias, condylomata, psorasq; sanat. Teneræ radicis succus, cōtra iocineris pulmonumq; vitia prodest. Item aduersum venena. Cū hydromelite autem vel diluto vino & piperis exiguo, bibuntur folia, contra febrium circuitus. In quartana quidem quaternum ramulorū, in tertiana vero ternum, in quotidiana vnius. Tricena quoq; folia, tricenis pota diebus, comitialibus prosunt. Foliorum succus, tribus cyathis aliquot dies potus, celerrime regio morbo medetur. Illita cū melle & sale, tam vulneribus q̃ fistulis remedio sunt. Enterocelicis auxiliū præstant. Quinquefolium sanguinis profluuia & potu & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & sanguinis eruptiones inciditur.

De Phœnice. CAP. XLVI.

PHœnicen aliqui rhon, alij Anchinopa, alij Phœnicopteron, alij Rhonstachyos, alij Osthalen, Aegyptij Athnō nominant. Folia habet hordei, sed breuiora, & angustiora, spicā lolio similem, ramos digitorum senum, radici aduolutos, septenas octonasve spicas. In aruis tectisq; recenter illitis nascitur, harum viriū compos, vt in vino austero pota, alui profluuium & emanantem vuluā sanguinem sistat. Vrinæ impetus infrenet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere & suspensam, sanguinem supprimere prodant.

De Idæa radice. CAP. XLVII.

IDææ radici folia sunt ea quæ Rusco. Adhærent his veluti exigui pampini, in quibus flos. Radix spissandi cohibendiq; naturam habet, his conueniēs, quibus adstrictione opus est. Pota citam aluum mensesq; & omnem abundantiam sanguinis sistit.

De Rhodia radice. CAP. XLVIII.

GIgnitur rhodia radix in Macedonia, costo similis, leuior, inæquabilis: Quæ cōtrita rosas redolet. Vtilissima capitis doloribus, si madefacta frōti & tēporibus cū nardo imponatur.

De Equiseto. CAP. XLIX.

EQuisetum Græci hippurin, alij Trimachion, alij Anabasin, alij Cheredranon, alij Phædran, alij Itiandendron, alij gis, alij Scœniostrophon vocant. Aegyptij pherphram. Magi saturni cibum, Romani equinalem, alij equi salicem, aut Anabasion, alij Ephydron. In riguis & scrobibus nascitur. Cauliculi prodeūt inanes, geniculati, in se farcti, rubescētes, scabri, & iuncea circa eos folia, crebra, exilia. In sublime equisetum attollitur, vicinos arborum caudices

ſcandens, obuolutum'q; dependet, comis multis, nigris, vt equorum cauda. Radix lignoſa, dura. Vis eius ſpiſſare. Quare ſanguinē naribus erumpentē ſuccus ipſe ſiſtit. Prodeſt dyſentericis in vino potus. Vrinam cit. Sanguinolēta vulnera glutinantur, tritis folijs & illitis. Tuſſim orthopnœam ruptaq; adiuuat. Folijs in aqua potis, diſſectiones veſicæ & inteſtinorum, enterocelæq; in vnum coaleſcere, cogiq; feruntur.

De altero Equiſeto. CAP. L.

Alterum Equiſetum quod aliqui Equition, alij Chedran, alij
a Gynon appellant. Caulis eſt rectus, cubitalis, aut maior, inanis. Comis per interualla breuioribus, cādidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum vulneribus remedio eſt. Eademq; fungitur facultate.

De Cocco ſeu infectorio. CAP. LI

Coccū quo infectores vtuntur, frutex eſt ſurculoſus, paruus,
c cui grana ceu lentes adhærent, quæ electa congeruntur. Optimū gignitur in Galatia & Armenia. Deinde Aſia & Silicia. Vltimus ex omnibus Hiſpanicus. Vis huic ſpiſſandi. Vulneribus neruiſq; præciſis, cōuenienter ex aceto illinitur. Naſcitur quoq; in Siliciæ quæreubus, cochlearum exilium ſimilitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & Coccum vocitant.

De Tragio. CAP. LII.

Tragium naſcitur in Creta tantum inſula, lentiſco ſimile, & ſe
c mine, folio & ramis. Singulis tamen minoribus. Succus ei lacteus, gummi non diſſimilis. Semen folia lachrymaq;, illitu ſpicula e corpore eijciunt. Omnia quoq; corpori impacta, euocant. Pota ſtranguriæ medentur. Calculos veſicæ frangunt. Menſes trahunt. Modus in ſūptione eſt, drachma vna. Fama eſt ſylueſtres capras ſagittis confoſſas, eius hærbæ pabulo, ſpicula excutere.

De alio Tragio. CAP. LIII.

Eſt & aliud tragium quod tragoceros aliqui vocant, alij Scor
c pion, alij Garganon, Romani cornulacā, Daci Saliā, Aegyptij ſober, Aphri Achœoſim. Folia ſcolopendrij habet, & radicem ſylueſtris raphani, tenuem, candidam. Quam crudam vel coctā eſſe dyſentericis prodeſt. Folia antumno, hirci virus olent. Exinde ſibi tragij nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitijs.

De Trago. CAP. LIIII.

Eſt etiam hærba Tragos, quam aliqui ſcorpion aut Trago
c non vocant, maxime in maritimis naſcens, palmum alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine folijs, puſillis circa

ramos acinis ruffis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, gustu multum adstringente. Racemorum grana decem ex vino pota, cœliacis, et fœminis fluctione vuluæ laborãtibus, auxiliãtur. Tũduntur a plerisq;, et in pastillos digerũtur, quibus vtuntur.

De Iunco CAP. LV.

Xyschinos aliquibus Schinos læuis, alijs Oxypternos, alijs
o Solis superciliũ, Romanis Iũcus marinus, aut manualis dicitur. Duo eius genera. Vnum læuis nominati, alterũ acuti, qui in mucronẽ fastigiatur. Cuius etiam duo assignantur genera. Vnũ sterile. Reliquum fert semen nigrum, rotundum, & crassiore constat calamo, carnosioreq;. Tertius est iũcus qui vocatur Oloschinos, prioribus carnosior, asperiorq;, qui similem fructum in cacumine parit. Semẽ vtriusq; tostum, ex diluto potum, sistit aluum, & rubra fœminarum profluuia. Vrinam cit. Capitisq; dolores facit. Quæ proxima sunt radici folia, tenera conuenienter illinuntur, aduersus phalangiorum morsus. Aethiopici iunci semine, somnus allicitur. Sed modus in potione seruandus est, ne sopor fiat.

De Lichenæ. CAP. LVI.

Ichen qui saxis est familiaris, aliquibus Bryon appellatur.
l Asperginosis petris adhæret, vt muscus. Qui illitus sanguinis profluuia sistit. Inflammationes arcet. Impetigini medetur. Iuuat regio morbo correptos, cum melle illitus, Oris & linguæ defluctiones inhibet.

De Parrhonychia. CAP. LVII.

Arrhonychia alij Adocetos, alijs Neuras, alijs Phrynion,
a Romanis bouinalis, exiguus frutex in petris nascens, peplo similis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita Paronychijs atq; duricijs remedio est.

De Chrysocomæ. CAP. LVIII.

Hrysocome, alijs Chrysitis, alijs Chrysanthemon, nonnul-
c lis amaranton, alijs Diospogon, Aphris dubath, vel buchumath, Romanis iouis barba appellatur. Palmi altitudine fruticat. Coma specie corymborũ, hyssopo simili. Radice hirsuta veratri nigri modo, tenui, cyperum æquante, gustu nõ iniucundo, ex austero dulci. In petrosis opacisq; nascitur. Radix excalfacit & adstringit. His conueniens, quos iecur aut pulmonis inflammatio male habet. Contra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite assumitur.

De Chrysogono. CAP. LIX.

Hrysogonon, aliqui Chrysospermon vocant, alij Daspin,
c alij Origanũ, alij Arcophthalmon, Romani Arilariã. Dese

fruticat, quærnis folijs, flore coronarij Verbasci. Radix vt rapum extuberat, intus ruberrima, foris nigra, quæ trita cum aceto, atq; imposita muris aranei morsibus auxiliatur.

De Elichryso. CAP. LX.

c Lichryson quidam Chrysanthemon, nonnulli & id amaranton vocant, quo Lymphas coronant. Ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum. Folia intercedentibus spacijs angusta, Abrotono similia, comam aureæ lucis, in orbem, vmbella rotunda, veluti siccis corymbis dependentibus, radice tenui. Nascitur in asperis & torrentium alueis. Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, vrinæ stillicidia, ruptaq;, coma e vino pota opitulatur. Ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso folia. Ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. Vestibus inseritur, vt eas ab erodẽtium iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. CAP. LXI.

c Hrysanthemon aut chalceas, aliqui chalchitin vocãt, alij chalcanthon, alij chalcanthemon, alij Buphthalmon, Romani acanthan, Hetrusci garuleũ, Aphri churseten. Hærba est tenera, fruticosa, læues proferens caules, & multifida folia, flores supra modum splendentes, luteos, orbem oculi imitantes, vnde nomẽ traxit, Propter oppida nascitur. Cuius caules oleris vice manduntur. Flores cnm cærato triti, steatomata discutere produntur. Regio morbo correptis, colorem breui reddit, si sequente longo balnei vsu, post exitum ebibatur.

De Agerato. CAP. LXII.

a Geraton fruticosa hærba est, palmari longitudine assurgens, simplex, humilis, Origano non dissimilis. Vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, elichryso minor. Nomen ei inditum est, quoniam diutissime flos, in sua coloris specie, cõseruetur. Vis decocti feruens. Huius vstæ nidor vrinam cit, et vuluæ duricias emollit.

De Verbenaca. CAP. LXIII.

v Erbenacam rectã, Græci peristereona vocãt, alij Trigonion, alij Bunion, alij Hierobotanen, alij Philtrodoten, Aegyptij pempsempe, Magi Iunonis lachrymã, nõnulli mustellæ sanguinem, alij Sanguinem Mercurij, Romani Cristam gallinaceam, alij Pheriam, alij trixalidem, alij exuperam, aliqui hærbam sanguinalem. Nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, φ columbæ circa hanc, perq̃ libenter versari soleant. Palmi altitudine et interdum am-

plius adolescit. Folia e caule prodeũt incisa, & subalbida. Ea singulari ramo, radiceq́ sola, constare sæpius inuenitur. Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarum dolores finire putantur. Ignẽ sacrum illita ex aceto reprimunt. Putrida vlcera cohibent. Vulnera glutinant. Veteraq́ ex melle, ad cicatricem perducunt.

De Supina verbenaca. CAP. LXIIII.

S Vpinam verbenacam aliqui sacram hærbam appellant, alij Erigeniõ, alij Chamælycon, alij Sideritin, quidam Curitin, alij Persephonion, alij Iouis colũ, alij Dichromon, alij Callesin, alij Hipparison, nonnulli demetriada, Aegyptij pẽphtheuphthã, Pythagoras Erysisceptron, Romani cincinallem. Ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quærcus, sed minora angustioraq́, eisdẽ diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio. Radix longa, tenuis. Flores purpurei, graciles. Folia cum radice in vino pota, illitave, aduersus serpentes pollent. Eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus, in vini veteris hemina, quadragenis diebus ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur. Veteres tumores & inflammationes mitigant. Sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta tonsillarum crustas abrumpit. Oris nomas gargarisatu cohibet. Aiũt si aqua spargatur triclinium, qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur potandum in tertianis febribus, tertium a terra geniculum, cum folijs circundantibus, quartanis quartum. Sacrã vocant hærbam, quoniam multum ad amuleta, expiationesq́ commendetur.

De Astragalo. CAP. LXV.

A Stragalũ aliqui Chamæsycen, alij Gatalen, alij Onyca vocant, Romani Pinum triuiam, aut ficum terræ, aliqui glandulam, alij Thium, alij Nonariam. Astragalus paruus in terra frutex, folijs & ramis lupino similis, flore purpureo, paruo, radice rotunda, raphani modo grandi, quæ adnatas appendices, firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nascitur in vẽtosis, opacis, & inuallibus. Eo Mẽphis Archadiæ scatet. Aluum sistit radix in vino pota. Vrinam mouet. Vetustis vlceribus, sicca efficaciter inspargitur. Sanguinẽ supprimit. Aegre propter duriciam tunditur.

De Hyacyntho. CAP. LXVI.

H yacynthum aliqui Heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinum, alij vlcinum vocant. Folia habet bulbi, dodrantalem caulem, minimo digito tenuiorem, hærbaceum, comam procumbẽtem, florum purpureorum plenam, incuruam, radicẽ

bulbaceam. Quæ vt creditur, pueris cum vino albo illita, puberitatē coercet, & non patitur erumpere. Sistit aluum. Pota vrinam impellit. Phalangiorum morsibus auxiliatur. Semen adstringentius est, theriacis expetitum. Regium morbum emendat, cum vino potum.

De Papauere erratico. CAP. LXVII.

P Apauer erraticum quod Rhoeā vocant, nonnulli Oxytonon, Romani papaueralem, Aegyptij nanti, vere quidem in aruis cū hordeo nascitur, flore protinus deciduo, vnde et nomen apud Græcos accœpit. Folia erucæ aut origano aut cichorio aut thymo similia spectantur, sed longiora, diuisa, scabra. Iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, asper, flos syluestris fremij, puniceus, interdum albus, oblongum caput, sed q̄ fremij minus, semen ruffum, radix longa, subalbida, minoris digiti crassitudine, gustu amara. Huius capita quinq; aut sex, in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus somnus accerseuolus est. Semina acetabuli mensura ex aqua mulsa pota, aluū leniter emolliūt. Ad idem præstandū mellitis rebus, & dulciarijs, ammiscetur. Folia cum calycibus illita, inflāmationes sanant. Eorumdem fotu & perfusione, somnus allicitur.

De Papauere satiuo. CAP. LXVIII.

P Apauer satiuū aliqui chamæsycen, alij oxytonon appellant, Romani papauer, Aegyptij nanti. E satiui genere, quoddam hortensium est, cuius semen in panem densatur, qui sanis in vsu sit. Eo etiam ex melle pro sesama vtuntur. Thylacitin vocant. Capitulum habet longum, & semen candidum. Syluestre vero, caput insidens demissumq; et nigrum semē. Quod pithitis nominatur. Nōnullis tamen & ipsum rhoeas dicitur, quoniam eius scapo lacteus succus emanat. Tertium magis syluestre, & ad medicinas valētius, multo his longius, productiore capitulo. Omnium in commune natura refrigeratrix. Quare si capita ipsa & folia decoquantur in aqua, somnū fotu conciliabunt. Bibitur decoctum cōtra vigilias. Calyces cum polenta triti, & cataplasmatis ammisti, ignibus sacris, & inflammationibus prosunt. Tunduntur quoq; virides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad vsum reconduntur. Capita quoq; in aqua coquūtur ad dimidias, iterumq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorē. Id medicamentum in tussi, arteriæ fluctionibus, & cœliacorum affectu, doloris leuamētum præbet. Efficacius tamen redditur, addito hypocystidis succo, & acacia. Papaueris nigri semen tritum cū vino bibitur, contra citam aluum, & fœminarum profluuia. In peruigilijs frōti tēporibusq; illinitur, ex aqua. Opiū eius, magis refrigerat, inspissat, siccatq;. Sumptum erui magnitudine, dolorem finit, cōcoquit, & som-

num allicit. Tussi atque cœliacorum valetudini auxiliatur. Verum si copiosius hauriatur, nocet, cum lethargicos efficiens interimat. Ad dolores capitis, cum rosaceo perfusum efficax est. Aurium dolori, cũ amygdalino, myrrha & croco instillatur. Inflãmationibus oculorum cũ torrefacto oui luteo proficit. Igni sacro & vulneribus cum aceto, podagris cũ lacte mulieris & croco. Somnum accersit, subditũ sedi pro balano. Optimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua diluitur, læue, candidum, neque asperum, neque grumosum, quod inter colandũ nõ vt cæra coeat, et in sole diffundatur. Dein admotum lucernis non atra luceat flamma, extinctum denique, odoris vim cõseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo, adulterant. Verum glaucio fucatum in dilutione croci colorem reddit, lactucaceo succo fictũ, exiliter spirat, & asperius spectatur. Gummi vitiatum, splendescit, & infirmum est. Nec desunt qui eo dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atque ruffius appareat. Diagoras, vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorum lippitudinibus & aurium vitijs infundi vetans, quoniam visus aciem hebetaret, & soporem gigneret. Addidit Andreas, illitos eo protinus excæcari, si nõ adulteraretur. Mnesidemus vsum dumtaxat olfactandi probauit, quoniam ad conciliandum somnum conueniret, alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse, experimento deprenduntur. Siquidem effectus, virium huiusce medicamenti, fidem faciunt. Quare non alienum fuerit scriptis mandare, quonam modo is excipiatur succus. Aliqui capita ipsa & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentesque in mortario, digerunt in pastillos. Id meconium vocatur multum opio ignauius. Porro opij faciundi ratio hæc est. Cum ros in eo exaruerit, cultro circũdante asterisco, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summam cutem incidere oportet, lachrymam exeuntem, digito in concham abstergere. Nec multo post redire, vt cõcreta inueniatur. Etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi. Cum tamẽ inciditur retrocedẽdum est, ne vestibus succus deradatur.

De corniculato Papauere. CAP. LXIX.

Papauer ceratidem idest Corniculatum, aliqui paralion, alij syluestre Papauer, alij Thalassion, Romani fabulum marinum, Aphri Sisimacam vocant. Folia habet cãdida, hirsuta, verbasco similia, in ambitu syluestrium papauerum more serrata, caule non dissimili, flore luteo, calyculo fœnogræci, in corniculorum modũ inflexo. Vnde nomen mutuatur. Semine papaueris, pusillo, nigroque,

radice per summa cespitũ, nigra, crassa. Nascitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt in aqua decocta ad dimidias, coxendicum & iocineris affectus, potu sanet. Prodest his qui crassa quædam, aspera aut araneosa cum lotio reddunt. Aluum leniter purgat semen, acetabulo in aqua mulsa poto. Crustas emarginant, illita ex oleo folia, floresq;. Argema ac nubeculas iumentorum perunctas, abstergunt. Sunt qui glaucium, hoc papaueris genere factitari existimarunt, falsi quadam foliorum cognatione. Qui hoc papauer hauserit, non alia accident, q̃ qui opium ebiberit. Cui eisdem succurritur auxilijs. Semen æstate dum siccum est, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, sanatq; dysenteriam.

De spumeo Papauere. CAP. LXX.

a Lterum papaueris genus, aphrodes idest spumeum vocatur, ab alijs Heracleum, caule dodrãtali, folijs admodũ paruis, radiculæ similibus, fructu inter ea candido. Nam hærbula alba est & spumea tota. Radice in summo cespite. Legitur æstate semen, cũ integre adoleuit, deciditq; exiccatum. Datũ acetabuli mẽsura in aqua mulsa, vomitione expurgat. Priuatim huiusmodi purgatio, comitialibus prodest.

De Hypecoo CAP. LXXI.

h ypecoon, aliqui Hypopheon vocant. Nascitur in segetibus aruisq;, folijs rutæ, exilibus ramis. Natura eadem quæ papaueris succo.

De Apollinari & hyoscyamo. CAP. LXXII.

h yoscyamon, alij Pythonion, aliqui Dioscyamon vocãt, alij Adamãta, alij Adamenon, alij Hypnoticon, alij Emmanes, alij Atomon, nonnulli Dithiambrion, Magi, Pythagoras et Ostanes, zeleo, Zoroastres Tiphomon, alij Raponticam, Romani apollinarem, Aegyptij Saphtho, Hetrusci fabulũ, Galli billinuntiã, Daci dieliam. Frutex est caules emittens crassos, folia lata, oblonga, diuisa, nigra, hirsuta. Flores e latere caulis, ordine prodeunt, tanq̃ punicorum cytini, scutulis septi seminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ. Vna semine nigro, floribus pene purpureis, similaceis folijs, cytinis præduris, & spinosis. Alterius semen subflauum, vt Irionis. Flores lutei, folia & siliquæ simpliciores. Ambo insaniam gignũt & soporem. Ideo in communi vsu damnãtur. Tertium genus vt quod mitissimum esset, medici recepere, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris seminisq;, in maritimis ruderibusq; nascens. In cuius deficiẽtis vicẽ, ruffum vsurpari oportet. Niger vt deterrimus, improbatur. Recenti semine, caulibus folijsq; tusis, succus in sole exprimitur, & exica-

cato humore, vsus ad annum vsq; prorogatur. Nam facile corruptionem sentit. Extrahitur etiã separatim ex sicco semine, in aqua calida tuso, & obtrito. Succo autem liquamentum præstantius, & magis dolores finit. Contusa hærba, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur. Liquamentum primum, & quod a sicco semine exemptum est, collyrijs quæ doloris sensum auferunt, commodissime inseri solent. Cõtra acutas calidasq; fluctiones, dolores aurium, atq; vuluæ mala prosunt. Cum farina autem aut polẽta, oculorum, pedum, cæterarumq; partium inflammationes placant. Semen eadẽ præbet. Tussi, destillationibus, oculorum fluctioni, & doloribus, efficax. Contra mensium abundantiam, & erumpentem aliunde sanguinem, oboli põdere cum papaueris semine & aqua mulsa, bibitur. Podagris subuenit, testibus inflatis, mammisq; tumentibus a partu, tritum ex vino illinitur. Alijs quoq; cataplasmatis, quæ doloris leuamentum præstant, ammisceri solet. Folia omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta, vtilissime imponuntur. Recentia, ad mitigandos omne genus dolores, oblinuntur. Cum vino ter quaterve pota, sanant algidas febres, quas hepialos vocant. Cocta olerũ modo folia, si acetabuli mensura manduntur, mediocrẽ insaniam gignunt. Idẽ efficere tradunt, si colo vlcus sentiente infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

De Psyllio. CAP. LXXIII.

Psyllion aliqui cataphysin, alij Cynocephalion, alij Chrystalion, alij Cynomyam, alij Psyllerin, alij Sicelioticon, Siculi comidijn, Romani hærbam pulicarem aut silbacium. Aphri Vargugum appellant. Folijs coronopo non dissimilibus, hirsutis, longioribus, sarmentosa in totum hærbula, ramis dodrantalibus. Coma a medio caule exoritur, duobus tribusve conuolutis in cacumine capitulis, semine duro, nigro, pulicum simili. Vnde & nomen. In aruis & incultis nascitur. Vis ei ad refrigerandum, inspissandum, & molliendum conueniens. Articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, vulsis, illitum auxiliatur. Imponitur in dolore capitis, cum rosaceo aqua aut aceto. Enterocelis infantium, & prominenti vmbilico, illitum ex aceto, medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aquæ sextario madefactum, vbi concreuit aqua, illinitur. Siquidem vehemẽter refrigerat, & in feruentem aquam deiectum, calorem reprimit. Contra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non finere in ea pulices gigni. Cum adipe tusum, sordida vlcera, & quæ cacoethe vocãtur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut fluctione laborantibus, ex melle prodest.

De Hortensi Solano. CAP. LXXVII.

h Ortensium seu vrbanũ Strychnon Romani Solanum vocant, alij Cacabalum, Aegyptij allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim. Frutex cibis idoneus, exilis, pusillus, multis concauus alis, folio nigro, maiore q̃ ocimi, & latiore, fructu rotundo, viridi, qui post maturitatem nigricat, aut fulueſcit. Hærba innocẽtis gustus. Natura ei refrigerandi. Quare folia vlceribus quæ serpunt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur. Aegilopia, capitisq; dolores, trita & imposita sanant. Aestuanti stomacho auxiliantur. Parotidas, cum sale detrita illitu discutiunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrum, atq; vlcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo & argenti spuma, ad ægilopas cũ pane, infantiũ adustioni quam syriasin vocãt, cũ rosaceo perfusus proficit. In colyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluctiones, suffusionesq;. Aurium dolori instillatus prodest. Mensium abundantiam fistit, in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum in domibus oberrantium fimo subactus, & linteo appositus, ægilopijs præsentaneo est remedio.

De Vesicaria. CAP. LXXV.

e St & aliud solanum, quod peculiari nomine Halicacabon, id est vesicariã, aut Physalida vocãt, folijs antedicto latioribus. Cuius caules, posteaq̃ adoleuerunt, humi prosternũtur, folliculis orbiculatis, fuluo intus acino, vesiculis simili, rotundo, læui, Quo coronarij vtuntur, & corollas factitant. Vim vsumq; hortensij solani habet. Verum cibis nequaq̃ expetitur. Regium morbũ purgat, semine poto. Et vrinam pellit. Ex vtraq; hærba succus extrahitur, qui siccatus in vmbra reconditur, ad eadem valens.

De Solano somnifero. CAP. LXXVI.

ſ Olanum somniferum e Græcis aliqui Dircion appellant, alij Strychnon, alij Manicon, alij Dorycnion, alij Calliada, Romani Apollinarẽ minorẽ, alij Vlticanã hærbã, aut opsaginẽ, Daci Cycolidẽ, Pœni Cacabũ. Fruticat multis ramis, densis, lignosis, fractu contumacibus, pinguiũ foliorũ cotoneæq; mali similiũ plenis, flore grãdi, rubro, fructu in folliculis crocato, radice lõga, subrubro cortice vestita. Nascitur in saxis non procul a mari. Radicis cor-

tex, in vino drachmæ pōdere potus, somnificā vim habet, opio mitiorē. Semen vehemēter vrinā cit. Corymbi duodeci, hydropicis dātur. Si quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio est aqua copiosa mulsa, potui data. Succus pastillis inseritur, & medicamentis quæ doloris leuamentum præbent. Decoctus in vino, si in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

De Manico solano. CAP. LXXVII.

Trychnon siue solanū Manicon, aliqui Persion, alij Thryon appellauere, alij Andron, alij Pentadryon, alij Enoron, quidā Orthogyon. Huic folium erucæ simile, maius aliquāto, satis ad spinam quam pæderota vocant, accedens. Caules a radice eximios emittit, decem aut duodecim vlnarum altitudine adolescentes, caput in cacumine oliua maius, & latius, & vt platani pillula, hic sutius, florem nigrum. Postq̄ eo exuitur, racemus exit rotūdus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederæ corymbis, vt vuæ mollibus. Radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali. Gignitur in montibus vento perflatis, maritimis foueis, & vagis. Radix drachmæ vnius pondere pota ex vino, facit species vanas, imaginesq; non iniucundas, obuersari. Sed duplicatus hic modus, ad treis vsq; dies mētis alienationē affert. Triplicatus interimit. Remedio est aqua mulsa copiosius pota, & vomitione reiecta.

De Dorycnio. CAP. LXXVIII.

Orycnion Crateuas Halycacabon, aut caleā vocat. Frutex oleæ nuper prodeunti, similis. Nascitur in petris uon procul a mari, ramis cubito minoribus, folijs oleæ similibus colore, minusculis, firmioribus, præter modum scabris, flore candido, siliquis in cacumine ceu ciceris, densis, rotūdis, quinis intus aut senis seminibus, exigui erui magnitudine, læuibus, firmis, versicoloribus. Radix ad digiti crassitudinem & cubiti lōgitudinē adolescit. Id somniferum esse constat. Copiosius haustum mortem adfert. Nec defuere, qui dicerent, semen in amatoria expeti.

De Mandragora. CAP. LXXIX.

Andragoram aliquī circæum, alij Xeranthes, aliqui antimnion aut antimion, alij Bombochylon, nonnulli minon,

Aegyptij Apemum, Pythagoras anthropomorphon, alij Aloeten, alij Thridaciã, alij Cammaron, Zoroastres diamonõ, aut Archinen, Magi hemionos, aliqui Gonogeonas, Romani caninũ malum, alij terrestre malum, quidam antimelon, nonnulli dircæam, alij Circæam vocant, quoniam videatur radix ad amatoria conducere. Duo eius genera. Niger, quæ fœmina existimatur, Thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus q̃ lactucæ, graueolentibus, in terra sparsis. Mala gerit luteis ouorum similia, pallida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum. Radicibus inhæret binis, ternisue, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, carnosis, ingentibus. Verum is Mandragoras caule viduus est. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis Norion vocitatus. Huius folia, magna, alba, lata, læuia vt Betæ. Mala q̃ alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucunde cum grauitate quadam olentia. Horum pomorum cibo, aliquantum opiliones soporantur. Radix, alterius similis, maior, & candidior, orbata caule. Succus fit e cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto, qui terendo coactus, fictili reconditur. Malis quoq; succus depromitur, sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias coquunt, & defæcatum ius seruant. Cyathoq; vno vtuntur, in peruigilijs, & doloribus, & ante sectiones vstionesq;, ne sentiantur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt Veratrum, per vomitiones bilem atram, pituitamq; extrahit. Verum potu largiore, vita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, pessis quoq; emollientibus, ammiscetur. Semioboli pondere inditus, menses & partus expellit. Subditus pro balano, somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit, & ad accipiendam quam effingere optaueris formam, ipsum facile præstat. Folia recentia conuenienter oculorum inflãmationibus, & collectionibus, quas vlcera citarunt, cum polenta illinuntur. Duricias omneis, suppurationes, strumas, & tubercula discutiunt. Stigmata sine exulceratione delent, si quinis senisve diebus, sensim perfricentur. Folia seruantur in murijs, eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle aut oleo, medetur. Strumas atq; tubercula, cum aqua dissipat. Articulorum cruciatus, cum polenta sedat. Fit citra coctionem vinum e cortice radicis, ad hunc modum. Ternæ minæ in vini dulcis metretã, conijciuntur. Dãtur ex eo terni cyathi, ijs qui secari aut amburi debent, vt ante dictum est. Siquidem nullo tunc afficiuntur dolore. Sed veterno quodam pressi, torpescunt. Mala soporem afferunt olfactu, & etiam si mandantur.

Item expressus ex eis succus. Nimio tamen odore percussi, obmutescunt. Semen malorum potum vuluas purgat, appositumq; cum sulphure ignem non experto. Rubra fœminarum profluuia sistit. Scarificatis multiphariam radicibus, erumpens lachryma, cauo vase recipitur. Est autem lachryma lacteo succo efficacior. Sed non vbiq; vt experientia docet, radices lacteum succum delachrymant. Alium tradunt esse mandragoram, nomine morion, in opacis iuxta specus enatum, folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, in orbem circum radicem. Quæ mollis est & candida, paulo maior palmo, pollicemq; crassitudine æquat. Tradunt eam in pane, offa, obsoniove, drachmæ pondere deuoratam, non memoriam modo, sed vsum quoq; rationis intercipere. Obdormiscit enim homo, eo fere quo comederit habitu, sẽsus impos, ternis quaternisve ex quo data est horis. Hac medici vtuntur, cum scindendi, vrendiq; necessitas adest. Antidotũ esse volunt radicem cum manico solano potam.

De Aconito. CAP. LXXX.

a Conitũ aliqui Pardalianches, alij Cammoron, alij Thelyphonon, alij Myoctonon, alij Therophonon vocant. Folia habet Cyclamini, aut cucumeris, tria aut quattuor, minora & subhirsuta, caulem palmo altũ. Radix scorpij caudam æmulatur, & alabastri modo splendet. Torpescunt, vt fama est, scorpiones admota radice, stupentq;. Qui rursum hellebori contactu, excitantur. Oculorũ medicamentis leuãdi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, sues, lupos & feras omneis, in carnibus obiectum.

De altero Aconito. LXXXI.

e St & alterum aconitum, quod aliqui Cynoctonon, alij Lycoctonon appellant, alij Cyamon leucon, Romani Colomestrum. Huius genera sunt tria. Vinum quo vtũtur venatores, alia duo in vsum suum vertere medici. E quibus tertium, quod ponticum nominatur, magna ex parte in Italia montibus iustinis exilit, a priore distans, quoniam folia faciat effigie platani, crebriore diuisura, longiora, & multo nigriora. Caulem filicis, læuem stylum cubitali altitudine aut ampliorem. Semen in siliquis oblongis recondit. Radices in modum squillæ piscis scirrorum nigrescunt. Quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus, et deuoratæ lupos enecant.

De Cicuta. CAP. LXXXII.

Oniō aliquibus ægynos, alijs Ethusa, alijs Apolegusa, alijs
c Dolia, alijs Amaurosis, alijs Paralysis, nonnullis Aphron,
Quibusdam Creidion, alijs Coeten, alijs catechomenion,
alijs Abioton, alijs Abseudes, alijs Ageomoron, alij Timoron, alijs Polyanodinos, alijs Dardanis, alijs catapsyxis, Ostani Babathy, Aegyptijs Apemphi, Romanis cicuta appellatur. Caulē ædit geniculatum, vt fœniculi grandem, in cacumine ramosum, folia ferulæ, angustiora, graui odoratu. Vmbellæ in summo prodeunt, flores quoq; albicantes, & semē aniso candidius. Radice non alta, concaua. Cicutæ letale venenum inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur cōtusis cacuminibus, priusq̄ semina & comæ siccescant, qui sole dēsatur in pastillos. Præcipuus ad medendi rationem vsus est aridi. Miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur. Ignes sacros, & vlcera quæ serpunt, illitu restinguit. Hærba cum coma trita, & testibus circumlita, libidinum imaginationes in somno, cōpescit. Sed genitale resoluit. Lac puerperarum mammis apposita extinguit. In virginitate mammas coercet, & increscere non patitur. Pueris præstat vt eorum testiculi cibum non sentientes, intabescant. Efficacissima vis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ & in Chio & Cilicia nascenti.

De Taxo. CAP. LXXXIII.

Milax a Græcis, Taxus a Latinis appellatur. Arbor abietis
f magnitudine, & foliorum eiusdem figura. In Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur, & qui ederint easdem homines, alui profluuio corripiuntur. Narbone tam præsentis est veneni, vt siqui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant, lædantur, & sæpenumero moriantur. Quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus.

De Apocyno. CAP. LXXXIIII.

Pocynon aliqui Cynanchon appellant, alij Pardalian-
a ches, alij Cynomoron, alij Cynocramben, alij Cynoctonon,
alij Phaleon, alij Cynanchen, alij Oligoron, alij Hippomanes, alij Onistin, alij Ophioscorodon, alij Cynaricā, alij Elaphoscorodon, Magi paralysin, Romani brassicam rusticam aut caninam. Frutex est paruis viticulis constans, male olentibus, fractu fere inuictis, folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, viscoso,

grraui odore. Id luteo succo turget. Siliquæ ceu fabarum, digiti longitudine protenduntur, semine intus albo, duro, paruo. Folia cũ adipe in panes coacta, canes, lupos, vulpes, & pantheras enecant in cibo data, & protinus eorum coxas resoluunt.

De Nerio seu Rhodendro. CAP. LXXXV.

n Erion aliqui Rhododaphnen, alij Rhodendron, alij Spongion, alij Hæmostarin, Romani Rhododẽdron, Lucani Iemanen, Aegyptij Scympham, Pœni Rhododaphnem appellauere. Frutex est vulgaris notitiæ, longioribus q̃ amygdala folijs, asperioribusq́;, flore in rosam conformato, fructu nuci græcæ simili, corniculato qui patefactus quãdam flocorum speciem ostendit, Hyacynthi pappos repræsentantem. Radice longa, acuta, lignosa, gustanti salsa. Nascitur in amœnis, maritimis, amnibusq́;. Flores & folia mulis, asinis & quadrupedum plurimis venena sunt, hominum vero contra serpentium morsus præsidia. E vino pota, eo magis ruta addita imbecillæ etiam animantes, vt pœcus & capræ, si aquam bibãt in qua folia ea maduerint, moriuntur.

De Fungis. CAP. LXXXVI.

f Vngorum differentia duplex. Aut enim manduntur, aut perniciales sunt. Multis de causis venenosi gignuntur. Si enim clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut panni marcor adfuerit. Aut si iuxta serpentis cauernam, arboresve, quæ pariunt noxios fructus erumpant. Continent nescio quod strigmentum concretamq́; pituitam, terraq́; eruti, q̃celerrime computrescunt, atq́; marcore vitiantur. Sed qui veneno imbuti non sunt, suauem in iuribus gratiam habent. Largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citant. Remedio est nitri potus, aut lixiuium cum acida muria, aut feruefactæ satureiæ aut Origani iusculum. Debellãtur etiam gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiusdem delinctu cum melle multo. Corpus alunt, sed ægre dissoluuntur, cum magna ex parte integri ipsi, cum recrementis alui reijciantur.

De Colchico. CAP. LXXXVII.

c Olchicon aliqui Ephemeron, Romani agrestem Bulbum vocant. Autumni exitu florem ædit croci, candicantẽ, ab eo tempore, folia bulbi, sed pinguiora, caulẽ palmo altũ, ferentẽ ruffum semen, radicem foris e nigra ruffescentem, quæ delibrata, candida & mollis spectatur. Lacteo succo madet, atq́; gustatu dulcis inuenitur. Bulbus mediam habet rimam, fissuramq́;, qua flos erumpit. Pluri-

mum in Meſſenia, & Colchis, enaſcitur. Ea comeſa, fungorum more, ſtrangulando enecat. Hanc autem depinximus, ne a quoq; imprudenter, pro bulbo deuoretur. Miram enim incautis voluptatē affert. Remedia ſunt eadem quæ fungis. Bubulum etiam lac potum auxiliatur. Itaq; cum adfuerit, non aliud deſideratur auxilium.

De Ephemero. CAP. LXXXVIII.

Phemeron aliqui ſyluestrē Irin appellant. Folia habet Lilij, ſed tenuiora, caulem parem, florem candidum, amarum, ſemen molle, radicem vnam, digitali craſſitudine, longam, adſtringētem, odoratam. Naſcitur in ſyluis & opacis. Huius radix dentibus præcipua, ſi decocto colluantur. Folia in vino cocta, diſcutiunt tumores, & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

De Alſinæ. CAP. LXXXIX.

Lſinen aliqui Anthyllion. alij Myortochon, alij Myrtoſplenon, Romani Muris auriculam, Pœni Labatholabat, nō nulli myos ota vocāt, quoniam muſculorum aures folia imitantur. Lucis opaciſq; gaudet, vnde alſine dicta eſt. Hæc erat eadē quæ Helxine, niſi folijs minor, minuſq; hirſuta eſſet. Cum teritur, odorē cucumis reddit. Vim refrigerandi adſtringendiq; obtinet. Oculorum inflāmationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur. Quin & emendat omnia quæ helxine ideſt muralis hærba.

De paluſtri Lente. CAP. XC.

Ens paluſtris quam agriam aliqui, alij Epipteron, Romani Viperalem vacant. Inuenitur in aqua non fluente, muſcus lēticulæ ſimilis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conuenienter collectionibus, igni ſacro, & podagris, illinitur per ſe, & cum polenta. Glutinat & procidentia puerorum interanea.

De ſemperuiuo ſeu Sedo magno. CAP. XCI.

Izoon maius, aliqui Aithales, alij Ambroſion, alij Chryſiſpermon, alij zoophthalmon, alij Bubophthalmon, alij Stergethron, alij Aeonion, alij Aichryſon, alij Olochryſon, non nulli Chryſanthemon, alij Protogonon, alij Boron, alij Notion. Magi Paronychiam, alij Chryſitin, Romani ceriam cuſpiā, aut iouis caulem nominant, alij Leapetes, alij Sedum maius, Aegyptij Pamphanes. Semperuiuum ideo nominatur, quoniam perpetuo folia vireant, cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedunt, pingues, craſſitudine pollicari, virētes, Characiæ titimali modo īſecti, folia carnoſa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ ſimilia, alia in terram conuexa, alia in capite ſtantia inuicem, ita vt ambitu, effigiem imiten-

tur oculi. Nascitur in mõtibus, & testaceis. Supra domicilia etiam seritur. Eius vis refrigerare & adstringere. Medentur igni sacro, nomis, vlceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti, in doloribus cum polenta aut rosaceo perfunditur. Datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluiq; profluuia. Teretes tineas potus in vino excutit. Subditus in vellere, mulierum abundantiã sistit. Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vicio conceptis, inungitur.

De minore Semperuiuo. CAP. XCII.

a Izoon paruum, alij Petrophyes appellant, alij Brotion, alij Theobrotion, alij Crobysson, alij Chimerinen, alij Ceraunian, Romani Vitalem, alij Semperuiuum, Aegyptij Etijceltam. In petris, parietinis, & macerijs, necnon scrobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis, exilibus folijs, rotundis, pinguibus, mucronatis, caule a medio emicante, palmum alto, vmbellam hærbidosq; flores & tenues gerẽte. Folia eisdem cum priore, viribus prædita sunt. Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aizoon paruum, alij Petrophyes, alij Aizoon syluestre, Romani Semperuiuũ minus, appellant. Tertium videtur semperuiui genus, quam aliqui Andrachnen agriam, aut Telephion vocauerunt, Romani illecebram, pusillis crassioribusq; folijs, hirsutis, portulacæ proximis. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans. Illita cum axungia strumas discutit.

De Veneris vmbilico. CAP. XCIII.

c Otyledon aliquibus Cymbalion, alijs Scytalion, alijs Cepos Aphrodites, alijs terræ vmbilicus, alijs Stœchis, alijs Stergethron, Latinis vmbilicus veneris dicitur. Folio est in acetabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauliculo, in quo semen inest, radice oliuæ modo rotunda. Succus cum vino circumlitus, instillatusve, asperam carnis excrescentiam constringẽtem os vuluæ, reprimit. Inflammationibus, sacris ignibus, strumis, pernionibus, illitu auxiliatur. Stomachi ardorem refrigerat. Folia cũ radice comesa, calculos frangunt. Vrinam cient. Hydropicis ex melle dantur. Hærba vtuntur ad amatoria.

De altero veneris vmbilico CAP. XCIIII

e st et alterum genus eiusdem, cymbalion aliqui vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo densis, circa radicem ambitum oculi describẽtibus, vt in maiore Semperuiuo, adstringentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici, radice maiuscula. Facit eadem, quæ semperuiuum.

De Vrtica. CAP. XCV.

a Calyphen aliqui Cniden, alij Adicen, Latini Vrticam, Aegyptij Selepsion, Daci Dyn appellant. Acalyphen etiam alteram aliqui Cniphen, Romani Vrticam mollem vocant. Duo eius genera. Syluestris asperior, latioribus, nigrioribusque folijs, semine lini, sed minore. Altera nō aeque aspera, minuto semine. Folia vtriusque illita, canis morsibus addito sale medentur. Gangraenas, carcinomata, sordida vlcera, & quae cacoethe vocantur, item luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationesque sanant. Lienosis cum caerato imponuntur. Faciunt ad profluuia narium cum succo trita, & naribus indita. Menses ciunt, eadem recentia detrita cum myrrha, & imposita. Procidentes vuluas, contactu resilire cogunt. Semen potum ex passo, venerem stimulat. Vuluam aperit. Cum melle delinctum, orthopnoeae, lateris & pulmonū inflammationibus, prodest. Thoracem expurgat. Erodentibus medicamentis ammiscetur. Cocta cum conchis folia, aluum emolliunt. Vrinas mouent. Inflationes discutiunt. Decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt. Mulierum menses euocant, cum myrrhae modico pota. Inflammatione turgentem vuam, gargarisatus succus reprimit.

De Galiopsi. CAP. XCVI.

g Aliopsis, aut vt alijs Galeobdolon, vel Gallephos, Aegyptijs Aetopi, Latinis Vrtica labeo dicitur. Frutex in totum caulem & folia habet vrticae, laeuiora, & quae grauem odorē trita reddant. Flore purpureo, tenui. Nascitur circa sepes, aedificia, ac semitas, vbique. Folia, caules, semen, succusque, duricias & carcinomata dissipant. Strumas, panos, & parotidas discutiunt. Oportet bis in die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere. Ad putrescentia, gangraenas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

De Gallio. CAP. XCVII.

g Allion siue vt alijs Gallacion, aut Gallerion, nomen ex eo traxit, quod in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat. Ramulum foliumque habet aparinae simillimum, rectū, florem in cacumine luteum, tenuē, odoratum. Flos igni ambustis illinitur. Sanguinis proflunia sistit. Caerato rosaceo Gallion ammiscetur, insolatum vsque dum albescat. Lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in palustribus.

De Senetione. CAP. XCVIII.

t Rigeron a Graecis vocatur, a Latinis haerbulum aut senetio, alias Erechtites. Cauliculo est cubitali, subrubro, folijs continuis, diuisura erucae, sed minoribus multo, luteis floribus

qui celeriter dissecti, vanescũt in pappos. Nomen vero sibi vẽdicauit, quoniã flores capillorũ ritu, vere canescãt. Radice superuacua. Nascitur maxime in macerijs, & circũ oppida. Folia cũ floribus refrigerant. Quare illita cum vini modico, vel per sese, testium & sedis inflammationes sanant. Quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis vulneribus, tum ijs quæ nerui accœperunt. Illiti cum aceto pappi, idem munus præstant. Verum recentes epoti, strangulant. Totus caulis si coctus in passo potui detur, stomachi dolores a bili contractos, persanat.

De Thalictro. CAP. XCIX.

t Halictron folia Coriandri habet, pinguiora paulo, caulem rutæ, in quo folia. Quæ trita, illitu antiqua vlcera ad cicatricem perducunt. Nascitur maxime in campestribus.

De marino Bryo. CAP. C.

m Aarinum Bryon, aliqui Balaryin, alij Iranen vocant. Nascitur in scopulis testaceisq; haud procul a mari, gracile, capillaceum, caulis expers. Præcipua ei spissandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus sit.

De Fuco marino. CAP. CI.

e Fuci marini generibus, quoddam latum, & alterum sublongius, & rubens. Tertium candidum, nascens in Creta, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriam, non podagræ modo, sed etiam inflammationibus, in cataplasmatis efficaciter vtilem. Verũ ijs vti humidis cõuenit, priusq̃ exarescant. Nicander, puniceum aduersus serpentes dedit. Hoc fuco quidam putant, mulieres suum colorem mentiri. Cum tamen sit radicula eiusdem nominis, qua sese fucant.

De Potamogetone. CAP. CII.

p Otamogetõ alias Stachyites, apud Aegyptios Etheuchis, Latine fatalis dicitur, folium betæ simile, hirsutum, paululum supereminẽs extra aquam. Refrigerat & inspissat. Foliũ pruriginibus vtile. Et contra veterum vlcerum nomas. Nomen ex eo inditum est, q; palustribus & aquosis enascatur.

De Stratiote. CAP. CIII.

s Tratiotes in aquis nascens, aliquibus fluuiatilis Stratiotes nũcupatur, Aegyptijs Tibus, Magis Aeluri sanguis. Aquis supernatat, & sine radice viuit. Vnde cognomentum traxit. Hærba semperuiuo similis, ni maiora haberet folia. Quæ refrigerant. Sanguinẽ qui defluit a renibus, pota sistũt. Vulnera quæ inflãmationem minantur, intumescere non sinunt. Ignibus sacris & tumoribus

ex aceto illinuntur.

De stratiote Chiliophyllo. CAP. CIIII.

S Tratiotes Chiliophyllos, exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius assurgit. Folijs auicularum pennas imitantibus, breui admodum dissectoq; foliorum exortu. Folia syluestre cuminum simulant, præsertim breuitate, atq; scabricia, breuiora paulo, densiore vmbella, & pleniore. Surculos in cacumine gerit exiguos, & capitula in modum aneti, flores paruos, candidos. Nascitur in asperis agris, præcipue circa semitas. Eximij vsus ad vlcera vetera, recentiaq;, profluentem sanguinem, & fistulas.

De Verbasco. CAP. CV.

P Hlomon Græci, Latini verbascum vocant. Differentiam duplicem habet, nigrum & album, in quo mas & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia sunt brassicæ, pilosiora multo, & latiora, candida, caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus, flores albi, aut ex luteo pallescentes, semen nigrum, radix longa, acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Verbascum qui mas appellatur, oblongius, albis folijs & angustioribus, tenui caule. Sed nigrũ prorsus albo simile esset, nisi nigriore latioreq; cõstaret folio. Syluestre folia fert saluiæ, altas virgas, & lignosas, & circa eas ramulos quales Marrubium, flores luteos, auri æmulos. Sunt & Phlomides duæ, hirsutæ, rotũdis folijs, humiles. Tertia Lychnitis appellatur, ab alijs autem thryallis, folijs ternis, aut quaternis, vel paulo pluribus, crassis, pinguibusq;, apta ad lucernarũ lumina. Radix priorum duarũ adstringit, quare quod magnitudine ludicrum talum æquet, in alui profluuio, conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, cõuulsis, fractis, antiquæ tussi, auxiliatur. Dẽtium dolorem collutione mitigat. Verbascum cui flos aureus, capillos tingit. Et quocunq; abijciatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, aduersus tumores, inflammationes oculorum, syderata vlcera, ex vino & melle illinuntur. Cũ aceto quoq; vulneribus medentur. Contra scorpionũ ictus, auxilio est. Syluestris folia ambustis igni, sunt cataplasmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putrescere.

De Aethiopide. CAP. CVI.

A Ethiopis folia habet verbasco similia, perq̃ hirsuta, densaq;, in orbem circa radicem imam redacta, caulem quadrangulũ, scabrum, similem apiastro, aut arctio, multis concauum alis, semen erui magnitudine, geminum, in vno concœptaculo, radices numerosas, longas, plenas, glutinosas gustu, quæ siccæ nigrescunt durantur q; vt cornua possint videri. Plurima nascitur in Ida mõte Troadis,

& in Messenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, Ischiadicis, pleuriticis, arteriæ scabricijs, decocta radix & pota. Quin & cum melle, eclegmatis vicem præbet.

De Arctio. CAP. CVII.

a Rction aliqui potius Arcturon vocant. Similis est verbasco folijs, nisi quod hirsutiora & rotundiora sunt, caule longo, molli, semine cumini, paruo, radice tenera, alba, dulciq;. Decocta cum semine radix in vino, dentium dolorem mulcet, si contineatur ore decoctum. Ambusta pernionesq; fouentur eodem. Bibitur aduersus coxendicum dolores, & stranguriam e vino.

De Personata. CAP. CVIII.

a Rcion alij Prosopida, alij Prosopion, alij Aparinen, Latini Personatam, aut Lappam appellant. Folia habet maiora etiã cucurbitis, & hirsutiora, nigriora, & crassiora, caulẽ albicantem, quanq̃ & interdum vidua caule reperiatur, radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota, cum pineis nucibus, purulenta & cruenta extussientibus auxiliatur. Trita dolores in artubus, astrictius vinctis illitu sedat. Folia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.

De Petasite. CAP. CIX.

p Etasites pediculus cubito maior, crassitudine pollicis, a quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera quæ cacoethe vocant, efficaciter illinitur.

De Episactide. CAP. CX.

e Pisactis ab alijs Helleborine, aut Borion, vocatur. Parua herba, fruticosa, exiguis folijs. Iocineris vitijs vtilis, & contra venena pota.

De Capno seu fumaria. CAP. CXI.

c Apnon, aliqui Corydalion, aut Corion vocãt, alij syluestre Coridalion, alij Capnon in hordeis, alij Capniten, alij Marmariten, alij Capnogorgion, alij Chelidonion micron, alij Peristerion, alij Cantharida, alij Chalcocri, Romani Fumariam, Aegyptij Tucin. Fruticosa hærbula est, prætenera, Coriandri similis, folijs candidioribus, vndiq; numerosis, cineracei coloris, flore purpureo. Huius succus claritatem facit oculis, delachrymationemq;. Vnde nomen traxit. Illitus cum gummi, euulsas palpebras renasci prohibet. Cõmanducata hærba biliosam vrinam trahit.

De Loto vrbana. CAP. CXII.

l Otum vrbanam alij Triphyllon, alij Libyon, alij Tripodion, alij Tribolion vocant. Nascitur in hortis. Extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, ceterasque caligines discutit.

De syluestri Loto. CAP. CXIII.

s yluestris Lotus, quam aliqui Libyon, alij Triphyllon, Romani Trifolium minus appellant. Plurimum in Libya gignitur, caule cubitali, & sæpe maiore, alis multis, folijs Trifolij pratensis, semine fœnigræci, multo minore, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter adstringendi obtinet. Vitia cutis in facie, maculasque, cum melle peruncta expurgat. Trita per sese, aut cum maluæ semine, in vino aut passo bibitur aptissime, contra dolores, qui vesicam male habent.

De Cytisso. CAP. CXIIII.

c ytissus, quem aliqui Telinen, alij Lotum magnum, alij Triphyllon, Romani Trifolium maius appellant, Frutex est albus in totum, vt rhamnus, ramos spargens cubito longiores, folia fœnigræci, aut loti trifoliæ, minora, dorso medio prominente. Ea digitis trita erucam olent, gustataque cicer sapiũt. Folia refrigerant. Tumores inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur: Decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli quod apes alliciat, prope aluearia serunt.

De Aegyptia Loto. CAP. CXV.

e St & in Aegypto Lotus, quæ aquis prouenit, plana irrigantibus, caule fabæ, flore paruo, candido, Lilio simili, quem tradunt occidēte sole comprimi, occludique, ad ortum autem aperiri. Adduntque caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortum solis emergere. Caput quale papaueris, maximum, & intus grana ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei similitudine, quæ cruda coctaque mãditur. Decoctaque lutei oui speciem exhibet.

De Millefolio. CAP. CXVI.

m yriophyllon alij Melophyllō, alij Stratioticen, alij Achillion, Latini Millefolium vocant, aliqui Supercilium veneris, Galli Beliocandas. Caulis est tener, indiuiduus, vnica nixus radice, plurimis folijs, fœniculo similibus. Vnde nomen accœpit. Caulis flauescit, prædẽsus, ac veluti ex industria delimatus. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat. Si vel viride, vel siccum ex aceto, oblinatur. Præcipitatis cum aqua & sale datur.

De Myrrhide. CAP. CXVII.

m yrrhis quam alij Myrrham, alij Conilen vocãt, simillima est cicutæ, caule folijsq;. Radix ei oblonga, mollis, rotunda, cibo non insuauis. Quæ pota in vino, phalãgiorum morsibus auxiliatur. Cit menstrua & partus. Subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiũt quoq; eamdem bis die terve potã ex vino, in pestilẽtia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

De Myagro. CAP. CXVIII.

m yagron aliqui Melampyron vocãt. Hærba est surculacea, folijs rubiæ, pallidis, tripedanea. Semẽ oleosum, collo simile. Quod cõtusum igni torrent, perunctisq; virgis ad lucernarum lumina vtũtur. Hoc pingui, scabricias corporis læuigari, atq; expoliri, constat.

De Onagra. CAP. CXIX.

o Nagra siue Onothera, aut Onuris. Frutex est arboris instar, prægrandis, amygdalino folio, Lilio non dissimili, flore rosaceo, magno, radice candida, pusilla, cum siccata est vinum olẽte. Nascitur iu montibus. Aqua in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat & cicures facit. Illitu quoq; tetra vlcera mulcet.

De Crissio. CAP. CXX.

c Rissіon aliqui Buglossum magnum vocant, Romani Spinã mollem. Caulis est tener, duorum cubitorum, triangulo similis, anguli spinosi, per interualla molles, folia buglosso similia, maiora, subcandida, modice hirsuta, partibus extremis aculeata, cacumẽ caulis orbiculatum, hispidum, in quo capitula purpurea, quæ soluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum sedare Andreas scripsit.

De Astere seu inguinali. CAP. CXXI.

a Ster ab aliquibus Bobonion appellatur, ab alijs Astericos, alijs Asterion, quibusdã Hyophthalmon. Romanis inguinalis. Dacis Rathibis. Cauliculus lignosus, florem in cacumine habens purpureum, luteumve, & in ambitu diuisum anthemidis modo capitulum, pusilla in eo circa caulem folia, stellæ modo radiata, oblonga, hirsuta. Feruenti stomacho, oculorum inflammationibus, prociduæ sedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradũt purpureum florem, si ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malum sentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos sinistra dolentis manu decerpatur, & *inguinibus* adligetur, dolore liberat. Stellares huius radij noctu splendent, quapropter qui ignari antea non viderunt, esse inane simulacrum arbitrantur. Me-

dijs saxis & asperis exit. Inuenitur autem ab opilionibus. Crateuas rhizotomus hæc de ea refert, si viridis cum axungia vetere tũdatur, cõtra rabiosorum morsus, turgentia guttura proderit. Suffitu quoq; serpentes fugat.

De Isopyro. CAP. CXXII.

i Sopyron aliqui Phasiolon ob similitudinem vocant, quoniã foliũ, quod est aniso simile, in pãpinos torquetur. Capitula sunt in summo caule, tenuia, plena seminis, melanthij gustũ imitantis. Contra tussim, & cætera pectoris vitia, semen ex aqua mulsa bibitur. Hepaticis & sanguinem excreantibus vtile.

De Viola purpurea. CAP. CXXIII.

v Iolã purpureã, aliqui Dasypodion, alij Priapeion, alij Ion syluestre, alij Cybelion, Romani Violam purpureã vocant. Foliũ habet hedera minus, tenuius ac nigrius, nec multo dissimile. Cauliculus a radice prodit, in quo flosculus, suauiter olens, purpureus. Opacis & asperis nascitur. Refrigerandi naturam habet. Folia per se & ex polenta illinuntur aptissime, stomacho æstuanti, & oculorum inflãmationibus, sediq; procidẽti. Aiũt quod purpureũ est in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maxime pueris, in aqua potum.

De Caucalia. CAP. CXXIIII.

c Aucalia quæ leontice vocatur, folia fert magna, alba. E quibus medius caulis emicat, rectus, albus, florem ferens robori aut oleæ similem. Radix in vino madefacta vt tragacantha, delinctu aut mãducatu per se tussibus, scabricijs arteriæ, medetur. Grana quæ post excussum florem innascũtur, trita & cum cærato illita, faciem erugant, & cutem extendunt.

De Bunio napi genere. CAP. CXXV.

b Vnion aliqui Aton, alij Actinen, alij Anemosphoron vocant. Magi Paradacty, Aegyptij Ersonen, Romani Scopã regiam, Aphri Zigar, nonnulli Thepso. Caulem ædit quadrangulum, digiti longitudine, in quo ramuli minutis folijs ac floribus scatent, folia proxime radicem apio similia, lõge tenuiora, coriandrinis proxima, flores aneti, semen odoratũ, hyoscyamo minus. Vrinam ciet. Excalfacit. Secundas euocat. Lieni, vesicæ, renibus, vtile. Tã humidi, q̃ sicci, expressiq; succi caulibus folijs radicibusq;, vsus inualuit ex aqua mulsa.

De Pseudobunio. CAP. CXXVI.

p Seudobunion palmi altitudine fruticat, in Creta folia ramulosq; napi ferens, acri gustu. Tormina, atq; stranguriam, laterumq; dolores, sanant quaterni rami eius poti in aqua. Illici

quoqꝫ cum ſale & vino, tepentes, anginam diſcutiunt.

De Chamæciſſo. CAP. CXXVII.

Hamæciſſos, alio nomine Chamæleuce, alio Ciſſos acar-
c pos, aut terræ corona, aut Selinitis, Latine hedera pluuiatica
dicitur. Folio eſt hederæ, tenuiore, longiuſculo, ramulis qui-
nis ſeniſve, dodrantalibus, folioſis, flore violæ albæ ſimili, candidio-
re, ac tenuiore, guſtu ſupra modum amaro, radice tenui, cãdida, inutili.
Naſcitur in cultis. Bibũt conuenientiſſime iſchiadici folia, tribus obo
lis in aquæ cyathis tribus, tricenis quadrageniſve diebus. Eodẽ pota
modo ſenis aut ſeptenis diebus regium morbum purgant.

De Chamæleuce. CAP. CXXVIII.

Hamæleuce lumborũ doloribus propicia eſt, hærba virens,
c incuruis folijs ſurculiſqꝫ, flore roſaceo.

De Bugloſſo ſeu lingua bubula. CAP. CXXIX.

Vgloſſum Magi ælurigonon, Oſthanes tranochi, Aegyptij
b Beſor, Romani liguã bubulã, alij libaniũ, Pœni Anaſanaph
vocãt. Naſcitur in cãpeſtribus & vaporoſis. Iulio mẽſe colli
gitur. Aiũt eã quæ treis tyrſos emittit cũ ſemine & radice tritã, potãqꝫ
contra tertianos rigores prodeſſe, quæ quattuor ad quaternos. Ea in
vino decoquitur. Hærbã abceſſibus vtilẽ eſſe volũt. Verbaſco ſimile
eſt, folium in terra ſparſum, nigrius, aſperum, bubulas imitãs linguas.
Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.

De Cynogloſſo. CAP. CXXX.

ynogloſſon alij Phyton, alij Caballation, alij Splineion, alij
c Scolymon, Romani Liguã canis, aut caninã appellãt. Folia
latifoliæ plãtaginis habet, arctiora, minora, lanuginoſa. Cau-
le vacat, & humi ſternitur. Prouenit in ſabuletis. Folia cũ ſuillo adipe
veteri, medẽtur morſibus canũ, alopecijs, & ambuſtis. Emollit aluũ,
decoctum hærbæ ex vino potum.

De Phyteumate. CAP. CXXXI.

Hyteuma folia habet radiculæ, copioſum ſemen, perforatum
p radicem paruam, per ſumma terræ nitentem. Quã ad amato-
ria conuenire nonnulli ſcriptum reliquerunt.

De Leontopodio. CAP. CXXXII.

Eontopodion aliqui Zoonychon vocãt, alij Aetonychon,
l alij Cemos, alij Damnamenẽ, alij Idiophytõ, nõnulli Phyto
baſilã, alij Croſſiõ, alij Croſſophthoon, Magi Sãguinẽ Cro
codili, alij Crocomeriõ, Aegyptij Daphnoenen, Romani Minerciũ,
alij Palladiũ, alij flãmulã. Digitalis eſt hærbula, folia ferẽs ãguſta, lõgi
tudine ternũ quaternũve digitorũ, hirſuta. Quæ iuxta radicẽ ſpiſſiorę

flocco canescũt. Capitula in summo caule quasi dissecta, flores nigri, semen vsq; adeo spissa lanugine inuolutũ est, vt sæpe fallat. Radice parua cohæret. Quam tradunt appensam ad amatoria prodesse, & tubercula discutere.

De Hippoglosso. CAP. CXXXIII.

h Ippoglosson aliqui & id antirrhinon, alij Anarrhinon, nõnulli lychnida agriã vocãt. Frutex est folia habẽs rusci figura, & spinosam comã, & in sũmo ceu linguas e folijs exeũtes, Capitis dolorẽ corona ex comis imposita minuit. Malagmatis radix succusq; ammiscetur.

De Antirrhino. CAP. CXXXIIII.

a Ntirrhinon alij Anarrhinon, nonnulli Lychnida agriã appellãt, hærbã caule & folijs anagallidi similẽ, flore albæ violæ, purpureo. Ideoq; syluestris anagallis nominata est, semine vituli nariũ. Tradunt perunctos ea, cũ cyprino oleo aut lilino, venustiores fieri, nec vllo medicamento lædi posse, si quis appensum gestet.

De Catanance. CAP. CXXXV.

c Atanãce aliquib⁹ Dãnamete, alijs Dionysias, alijs Thyrsiõ, alijs Demos, alijs Cemos, alijs Crotion, Magis Archaras, alijs Arcopus, Romanis hærba filicula, alijs Datisca, Dacis Caropithla, dicitur. Ex eo genere vna, folia coronopi habet lõga, radicẽ iũci modo prætenuẽ, capitula sena, septenave, in quibus erui semen inest. Arescens in terrã flectitur, & se contrahit ad speciẽ vnguiũ milui exanimati. Altera mali paruæ magnitudinẽ explet, radice exigua, colore figura & magnitudine oliuæ, folijs mollibus, diuisis, humi prostratis. Semen vt cicer in ramis dependet, multis foraminibus pertusum. Vtrãq; narrãt in amatoria expeti. Thessalicæ mulieres his vti traduntur.

De Tripolio. CAP. CXXXVI.

t Ripolion aliqui Psychen, alij Merida, alij Potamogitona, alij Stachyten, Romani Calliũ marẽ nominant. In marinis nascitur locis, quæ allidit vnda, recedẽsq; dimittit, neq; in mari neq; in sicco, folio glasti latiore, arido, palmeo caule, in mucrone diuiso. Eius, vt tradunt, flores colorẽ ter in die mutant. Mane cãdidi, meridie purpurei, sero punicei, cõspiciuntur. Radice alba, odorata, callidi gustus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquã vrinãq; per aluũ extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

De Adianto. CAP. CXXXVII.

a Diãton, alij Pollytrichon, alij Callitrichõ, alij Trychomanes, alij Hebenotrichon, alij Argion, alij Corion enygron. Aegyptij Epier, Romani Cincinalem, alij terræ capillum, alij Superciliũ terræ, Daci Phithophthethela vocant. Pusilla gerit folia, similia coriandri, serrata. Cauliculi quibus exoriuntur, nigro colo-

re nitent, prætenues, palmum alti, folijs filicis, admodum exilibus, radice superuacua. Neq; caulẽ neq; fructũ, neq; florẽ profert. Decoctum hærbæ potũ prodest, spirãdi difficultati, suspiriosis, lieni, & felle suffusis, & vrinæ difficili. Calculos frangit. Aluũ sistit. Serpentium morsibus auxilio est. Contra stomachi fluctiones in vino bibitur. Secundas ciet & menstrua. Sanguinis reiectiones inhibet. Contra serpentiũ morsus crudũ illinitur. Alopecias densat. Strumas discutit, furfures in facie, & manantia capitis vlcera, ex lixiuio emendat. Defluentes capillos cõtinet, cum ladano & myrtino, & susino, aut hyssopo vinoq;. Decoctũ eius cum lixiuio & vino infusum, idẽ præstat. Coturnices & gallinaceos pugnatiores facit, in cibos eorũ additũ. Seritur gratia vtilitatis pecorum. In spelũcis, vmbrosis, & palustribus, circa parietum aspergines, & fontium specus enascitur.

De Fidicula seu Trichomane CAP. CXXXVIII.

t Rrichomanes aliqui Pterion, alij Opteron, Romani Capillarem, alij Pinulam, alij Fidiculam, nonnulli & eã adianton appellãt. Nascitur eisdem in locis quibus adianton, filici simile, sed exilius, folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinq; digestis, aduersis in se, ramulis acerbis, fusco colore splendentibus. Eadem quæ & adianton præstare posse constat.

De Xanthio & lapa. CAP. CXXXIX.

x Anthion aliqui Phasganon, alij Antithesion, alij Chascanon, alij Choeradolethron, alij & hanc Aparinã nominãt. Latini Lapam. Nascitur læto & pĩgui solo, & lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso, pingui, prodeũtibus ex eo crebris alis. Folia atriplicis habet insecta, nasturtium odore imitãtia, fructum grãdis oliuæ modo rotundum, & vt platani pilula spinosum, qui contactu vestibus adhærescit. Is ante collectus q̃ perfecte siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flauos autẽ facit capillos, si acetabuli instar tepida aqua madescat, mox caput nitro ante perfrictum illinatur. Alij in vino tundũt, & ita asseruant. Semen aptissime tumoribus imponitur.

De Auena. CAP. CXL.

a Egilops aliquibus sitospelos, alijs Siphõ, alijs Bromos, Romanis Auena dicitur. Hærbula folia tritici habens, sed molliora, in summo capite semina bina ternave, rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ, exeũt. Illita cum farina hærba ægilopijs medetur. Duricias discutit. Succus farinæ ammixtus, siccatur & eorũdem gratia reponitur.

De Bromo Auenæ genere. CAP. CXLI.

b Romos hærba quam aliqui Siphonion, alij Acrospelon vocant, Auenæ similis est, exiccatoriam vim habens. Deco-

quitur cum sua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur, rursus incoquitur, dum liquidi mellis crassitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, & naribus inditũ, contra graueolentiam vlcerum efficax est. Aliqui tritam aloen addunt, & eo modo vtũtur. Cum siccis rosis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

De Glauce. CAP. CXLII.

g Laux cytiso & lẽticulæ folijs similis, quæ superne virẽt, auersaq; candidiora spectantur. Ramuli a terra exiliunt quini senive, tenues, ab radice dodrãtem alti. Flores ceu violæ albæ purpurei exeunt. Nascitur iuxta mare. Coquitur cũ hordeacea farina, sale & oleo in sorbitione, ad reuocandam extincti lactis vbertatem.

De Polygala. CAP. CXLIII.

p Olygala palmi altitudinẽ petit. Folijs lẽticulæ, gustu adstricto, quæ pota lactis abundantiam facit.

De Osyri. CAP. CXLIIII.

o Syris frutex est niger, lentus, ramulos ferens tenues, & in his folia quaterna, quina senave, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescentia. Decoctũ eius potũ iuuat arquatos.

De aspera Smilace. CAP. CXLV.

ſ Milax aspera ab alijs Epatitis, alijs Lycanthemon, alijs Cynosbaton, alijs Anicetõ, alijs Heliophytõ, alijs Anatolicõ, alijs Dyticõ alijs Helide, Aegyptijs Lyiste, Romanis mergina, Hetruscis Radia appellatur. Folia habet periclymeni, sarmẽta tenuia, multa, rubi modo aut paliuri aculeata. Arbores scãdit, se conuoluẽs eis. Fert racemos exiles, qui maturi rubescunt, gustũq; leniter mordẽt. Nascitur in palustribus & asperis, radice dura crassaq;. Folia & acini & ante & post epoti, venenorũ antidota sunt. Tradũt si infantibus nuper in lucẽ æditis, quid ex his tritũ propinetur, nulla post modũ venena nocitura.

De læui Smilace. CAP CXLVI.

l Aeuis Smilacis folia hederæ similitudinem habet, molliora, læuiora, tenuiora. Huius sarmenta nullis horrent spinis. Cõuoluitur arboribus vt prior. Fructum parit, lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis. Hac smilace quadam topiariorũ arte, tentoria contra æstus molestiã factitãtur. Folia per autumnũ decidua. Semine cũ doricnio poto, ternis singulorum obolis varia & tumultuosa in somnis obuersari traduntur.

De Rusco. CAP. CXLVII.

ſ ylueſtris myrtus aliquibus, Græcis Myrtacanta, alijs Hieromyrton, alijs Oxymyrsine, alijs Myacantha, alijs Agonõ, alijs Scincos, alij Mintha, alijs Catãgelos, alijs Anange

los, alijs Acærõ, alijs Ocneron, alijs Cnicẽ, alijs Lychene, alijs Chamæpitys, alijs Chamæmyrte. Beotis Gyrenia. Magis Herculis genitura, Latinis Ruscũ appellatur. Foliũ fert myrti, latius, in formã lãceæ mucronatum. Baccæ per maturitatẽ rubescunt, rotundæ, a medio folio dependentes, osseo intus nucleo. Cubitales ramuli ab radice exeunt, vtiliũ modo lenti, fractu contumaces, foliosi. Radice graminis simili, acerba, & subamara. Folia & baccæ in vino potæ vrinã cient. Menses pellunt. Vesicæ calculos frangunt. Stillicidio vrinæ medentur. Dolores capitis sanant, & regium morbum. In asperis & præcipitibus locis enascitur. Decoctum radicis in vino potũ, eosdẽ præbet effectus. Cauliculi recẽtes asparagorum vice, in cibo sumuntur. Amari autem sunt, sed vrinam mouent.

De Lauro Alexandrina. CAP. CXLVIII.

LAurus Alexandrina quam aliqui Idæam, alij Danaen, alij Hippoglotton, alij Zaliam, alij Stephanen, alij Daphnon, alij Samothracicen, alij Methrion, alij Hippoglossion vocant. Folio est maiore q̃ rusci, molliore, & candidiore, semine inter folia rubro, ciceris magnitudine. Ramos spargit in terra, dodrantales, interdum longiores. Radice syluestri myrto simili, molliore, odorata. Inuenitur in montosis. Difficiles partus accelerat, radice pota sex drachmarum pondere in vino dulci. Et stillicidio vrinæ auxiliatur. Sed sanguinem extrahit.

De Daphnoide. CAP. CXLIX.

DAphnoides alypo simile, flos vt Nymphææ, cuius mediũ nuci cypressi nõ dissimile, in quo semẽ. Aliqui chamædaphnen, alij Peplion, alij Eupetalon vocant. Cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, multis inde sursum versus foliosis. Cortex supramodum viscosus ramos vestit. Folia lauri, graciliora, & molliora, fractu contumacia, quorum gustatu os & fauces incenduntur. Flores candidi, bacca cũ ematuruit, magna, radix inutilis. Nascitur in mõtosis. Pituitas extrahit foliũ recens vel aridũ in potu. Menses ciet & vomitus. Caput inanit cõmanducatũ. Sternutamẽta mouet. Baccæ quindecim potæ aluũ resoluũt.

De Camædaphne. CAP. CL.

CHamædaphnen aliqui & hanc Alexandrinam appellarunt, alij Daphniten, alij Hydragogon, Romani Laureolã, alij lactaginẽ, Galli Vsubim. Virgas emittit cubitales singulari ramulo cõstãtes, rectas, tenues, læues, folia lauri similitudine, læuiora multo, ac viridiora, semen rotundũ, rubens, annexũ folijs. Illinũtur capitis doloribus trita folia. Stomachi ardores mulcent. Ad sedanda tormina cum vino bibuntur. Potus cũ vino succus mẽses & vrinam ciet. Idem

facit pesso appositus.

De albo Veratro. CAP. CLI.

Elleborũ albũ aliqui Ascida vocãt, alij Atomon, alij Pigna
h toxarin, Magi sanguinẽ herculis, alij Polyidos, alij Anaphy
ston, Aegyptij Somphiam, alij Oure, Latini Veratrũ albũ,
Galli Läginũ, aliqui Anepsa. Fert folia plãtaginis aut betæ syluestris
similia, sed breuiora, & nigriora, rubescentia, caulem cauũ, quadranta-
lem, tunicis conuolutum cum arescere cœpit. Radicibus nititur mul-
tis, tenuibus, ab oblongo capite exeuntibus, cæparum modo fibratis.
Nascitur in montibus & asperis. Radices messibus colligendæ. Opti
mũ habetur cãdidũ, friabile, carnosum, modice extentũ, nec tamẽ iun-
ci modo mucronatũ, quod frangẽdo puluerẽ emittit, & tenuem habet
medullã, gustu nõ admodũ feruẽs, neq; saliuã subinde ciens. Huiusce-
modi autẽ strãgulat. Primatũ cyrenaicũ tenet. Galaticũ autẽ & Cap-
padocicũ, candidiora, & puluere quodã obsita, celerius strangulatus
mouent. Vomitione autẽ varios extrahit humores. Collyrijs ammi-
scetur, quæ caliginem oculorũ discutiunt. Partus impositũ necat. Mẽ-
ses pellit. Sternutamenta excitat. Mures interficit, cũ melle & polenta
subactũ. Absumit carnes si coquatur vna. Datur per se ieiunis, & cũ se-
sama, aut ptisanæ succo, aut halicæ aut lentis cremore, cum aqua mulsa
aut pulte, aut quauis alia sorbitione. Cogitur cũ pane, & ita inassatur.
Præparatio corporũ, ac victus ratio, diligenter tradita est, cum ab his
qui de medica eius potione scriptitarunt, tũ maxime a Philonide sicu-
lo ennensi, cui nunc assentimur. Quippe longũ nimis esset in hac præ-
sertim æditione de materia, simul medicam viuendi rationẽ exponere.
Dant nonnulli in pulte aut halicæ sorbitione, aut paucũ antea cibum
dari præcipientes, statim veratrum offerunt, ijs præsertim, quibus nul
la strangulationis suspicio imminet, si nulla valetudo corpus infir-
mat. Siquidem dum hæc ita contingunt, deiectio nihil periculi mina-
tur, quod nõ intempestiue medicamẽtum corporibus offeratur. Vomi-
tiones concitant subditæ ex eo balani, cum aceto.

De Veratro nigro. CAP. CLII.

Elleborum nigrũ, aliqui Melampodion vocant, alij Ecsto-
h mon, alij Polyrrhyson, alij Protion, alij Melanorrhyzon,
alij Cyiranion, Magi Zomarition, Aegyptij Isæam, alij Ela
phine, alij Cemeleg, Latini Veratrum nigrum, alij Saraca, Daci pro-
diorna. Appellatur Melampodion, quoniam caprarũ pastor nomine
Melampus, furentes in se Proeti filias, primus purgasse, & sanasse fer-
tur. Folia ei viridia, platani similia, minora, folijs sphõdylij proxima,
subaspera, pluribus diuisuris incisa, caulis asper, flores purpurei race-

matim cohærentes, semen cnici, quod in Anticyra sesamoides vocāt. Quo deiectiones moliūtur. Radicibus cohæret nigris, tenuibus, a ca pitulo cæpæ simili confibratis. Quarū est vsus. In collibus, asperis, & sitientibus locis enascitur. Optimum est quod ex quibusdam petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatissimum gignitur. Eligi debet corpulentum & plenum, in quo tenuis sit medulla, acre gustu, feruensq́. Cuiusmodi est Elicone, Parnaso, & Aetolia natum. Attamen Eliconium præcellit. Veratrū nigrum purgat ventrem. Detrahit bilē pituitasq́, datum per se aut cū scāmonia, & tribus obolis siue drachma salis. Decoquitur cum lente & iusculis, quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest morbis comitialibus, melancholicis, insaniētibus, articularijs doloribus, & resolutis. Menses in ditum trahit. Partus necat. Purgat fistulas impositum, & tertio die detractum. Item contra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibiq́ in alterum aut etiam tertium diem esse finitur. Scabiem sanat, illitum cum thure, aut cæra & pice & cedrino oleo. Vitiliginibus, lepris, impetiginibus ex aceto medetur. Dentium dolorem collutione mitigat. Erodentibus medicamētis commiscetur. Hydropicorum ventri vtilissime imponitur, factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplasma. Cōsitum proxime radices vitium, vinum purgandi facultate donat. Huius resparsu domos expiari arbitrantur. Quare inter fodiēdum stantes, Apollinem Esculapiūq́ precantur, ac vitant aquilæ volatus. Aduolare enim non sine periculo tradunt. Namq́ si auis effossionē hellebori conspexerit, moriturū qui succidit augurium est. Celeriter effodiatur oportet. Quoniā odore caput aggrauat. Quapropter ad id arcēdū fossuri, allium præsumere, & vinum bibere consueuerūt. Nulli ita noxæ opportuni reddūtur. Veratri albi modo emedulatur.

De Sesamoide magno. CAP. CLIII.

SEsamoides magnum, aliqui Sesamiten, alij Sesamin, alij Lycoscytalion, alij Anticyricon appellant, quoniam in anticyra albo veratro in purgationibus misceatur. Simile est senetioni aut rutæ, longo folio, flore candido, radice gracili, ignaua, gustu amaro, cætera sesamæ simile. Ventrem purgat. Datur tritum ad bilis pituitæq́ deiectiones, q̄tum tribus digitis capitur, addito veratri albi sesquiobolo ex aqua mulsa.

De Sesamoide paruo. CAP. CLIIII.

SEsamoides paruum, aliqui Coronion, alij Sesamon syluestre vocant. Cauliculi ei sunt dodrātales, folia coronopi, minora, hirsutiora, & in cauliculorū cacumine capitula florū pene purpureorū, medio eorū albo, semē sesamæ, fuluū, amarū, radix tenuis. De-

trahit bilẽ pituitasq́ semen ex aqua mulsa potum dimidio acetabulo. Illitum ex aqua tumores ac tubercula discutit. Nascitur in asperis.

De syluestri Cucumere. CAP. CLV.

Syluestrem Cucumin, aliqui Elaterion vocant, alij Grynon, alij Balin, alij Syncrisin, alij Bubaliõ, alij Scopion, alij Phe rombron, alij Peucedanon, alij Notion, Romani Ancetum, alij Agrestẽ, Pœni Cusimezar. Fructu solo distat a satiuo cucumere, longe minorem pariens fructum, oblongis glandibus non dissimilẽ. Folia atq́ sarmenta satiui refert, radice cãdida, magna. Nascitur in sabuletis, & prope domicilia, frutice in totum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium dolori conuenit. Illita ex polenta radix, veterem tumorem discutit. Imposita cũ resina terebinthina, tubercula rumpit. Ischiadicis infunditur. Podagras discutit, decocta ex aceto & illita. Eius decocto dẽtes in dolore colluuntur. Aridæ farina impetiginem, lepras & vitiligines absterget. Nigris cicatricibus colorem reddit. Et in facie maculas expurgat. Radicis succus sesquioboli pondere, & itẽ cortex acetabuli quarta parte, bilem pituitamq́ deijciunt, præsertim in hydropicis. Deiectiones autẽ citra stomachi iniuriam mouet. Radicis selibra, præsertim in vini Libyci hemina conteritur, danturq́ ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abunde deprimi cernatur.

De Elaterio. CAP. CLVI.

Fructu huiusce Cucumeris, fit medicamentum quod Elateriũ vocatur, ad hũc modũ. Decerpti cucumeres qui tacti protinus exiliũt, seruantur nocte vna. Postridie imposito supra craterẽ rariore cribro, vtrisq́ manibus præhensi, sigillatim supino cultro sursum versus aciem habente finduntur, atq́ per cribrum humor in subiectũ vas exprimitur. Simulq́ carnosum quod hæsit cribro, quo facilius excidat eliditur, quod ita pressum est, residere finitur, atq́ in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro segmina, dulci aqua perfunduntur, & denuo pressa abijciuntur. Humor in pelui agitatur, & linteo opertus, soli exponitur. Dumq́ steterit, tota supernatans aqua cum humore concreto, effunditur. Hoc vero identidem fieri solet, donec existẽs aqua liquescat, qua stillatim exhausta sedimentũ mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriendam protinus succi abundantiam, cribratos cineres humi inspargant, & medium cauantes, triplicatum linteũ obtẽdant, per quod Elaterium cum sua humiditate diffundunt, siccatumq́, in pila vt dictũ est, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouissima lotione, mulsam aquam respergunt. Elaterium optimum esse constat, læue, non ponderosum, cum candore leniter hu-

mectum, gustu amarissimum, quodque lucernarumque luminibus obiectum, facile flagret. Porraceum tamen scabrumque si turbidum spectetur, atque erui cinerisque plenum sit, graue & vitiosum esse solet. Nec desunt qui cucumis succo amylum immisceant, vt candorem ipsum & læuitatem imitētur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile est. Integer modus obolus est, minimus semiobolus, pueris chalci duo. Siquidem copiosius, periculum adfert. Bilem ac pituitam alterutra parte extrahit. Optima suspiriosis est purgatio. Quod si in animo sit deiectionem moliri, adiecto salis duplo, & stibij quod colorare sufficiat, ex aqua erui magnitudine catapotia dato, postea cyathus vnus aquæ tepidæ sorbeatur. Ad citandas tamen vomitiones aqua diluens elaterium, subiectas linguæ partes penitissime pinna oblinito. Quod si quisq̃ difficilius euomat, oleo aut vnguento irino resoluito. Somnum inhibeto. Porro his qui eximie vacuantur, continue vinum & oleum dari conuenit. Etenim vomendo restituuntur. Quod si vomitiones non finiantur, aqua frigida, polenta, posca, poma, & quæ stomachum densando corroborāt, offerenda sunt. Ciet Elaterium menses. Partus enecat in pesso subditum. Morbo regio medetur, cum lacte naribus infusum. Diuturnis capitis doloribus liberat. Efficax anginarum vnguentum est, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

De Satiuo Cucumere. CAP. CLVII.

Satiui Cucumeris trita radix, & drachmæ vnius pondere pota in hydromelite, vomitus ciet. Si quis facile secundum cœnam vomere velit, binis obolis sit contentus.

De Staphide agria. CAP. CLVIII.

Staphida agriam, alij Triphyllon, alij Stesion, alij Astaphida, alij Phthiroctonon, alij Phthirion, alij Apanthropon, alij Polyides, alij Pseudopathes, alij Arsenoten, Aegyptij Ibesaœden, Romani hærbā pediculariā vocāt. Folia habet labruscæ, diuisa, & cauliculos rectos, molles, nigrosque. Fert florem glasti, & folliculos virides, similes ciceri, & in his nucleum triangulum, scabrum, ex nigro subfuluescētem, intus album, gustu acrem. Grana quina denave, si trita in aqua mulsa dentur, crassum humorem per vomitum purgāt. Sed qui hauserunt, ambulare debent. Prudenter tamen attendere oportet, & aquam mulsam potui dare. Quoniam pericula strangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita & ex oleo illita, phthiriasi prodest. Itē prurigini & psoris. Cit plurimam pituitam commanducata. Decocta in aceto, dentium dolori colluto ore subuenit. Rheumatismum gingiuarum sistit. Vlcera oris manantia, cum melle sanat. Vrentibus malagmatis imponitur.

De Thapsia. CAP. CLIX.

T Hapsia aliqui Hypopion vocant, alij Pancranon, alij Scammonion, alij Thelyterin, Romani ferulaginem, alij Ferulam syluestrē, Pœni Bœden. Nomē ideo accœpit, quod in thapso eiusdem nominis insula, primum inuenta sit. Tota vero natura ferulæ similis est, graciliore caule, folijs fœniculi, vmbella aneti in cacumine a singulis surculis erumpente, flore luteo. Semen quale ferulæ, latum, sed aliquanto minus, radix nigra, intus candida, longa, acris, crassiore libro vestita. Lactis extrahendi ratio hæc est. Facto in ambitu scrobe, cortices inciduntur aut radix in fornicis speciem excauata, cooperitur quo merus succus confluat. Oportet illuc sequenti die se conferre, & cōgestum succum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & succus organo per quallum expressus, fictili crasso insolatur. Aliqui folium vna terunt. Sed inualidior huiuscemodi succus. Hoc autē interest. Quoniā qui ab radice manauit grauius olet, & humidus permanet. E folijs autē extractus exiccatur, atq; teredinum iniuriā sentit. Qui succum colligit stare debet non obuersus vento cū dies apricus est & a flatu silet. Quoniam ob vaporis acrimoniam facies vehemēter intumescit, nudaq; corpora inuadunt pustulæ. Ob id prius liquido cærato & adstringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedūt. Tam cortex radicis q̄ succus, purgādi vim habent. Lacteus succus in aqua mulsa potus, vtrinq; bilem extrahit. Radicis modus quaterni oboli, cum tribus seminis aneti drachmis, succi terni oboli, lactis obolus vnus. Quod eo amplius assumitur, periculosum est. Huiusmodi purgatio conuenit, suspiriosis & diuturnis laterum doloribus, reiectionibusq;. Datur in cibis aut obsonio, quibus difficile sit vomere. Tam radix q̄ succus omnium maxime quæ pares cum eis vires adepta sunt, vim habent transconcretiuā, vbi ex imo aliquid euocandum est, aut meatuum laxitas alio transferēda est. Vnde succus illitione, & radix recens affrictu, alopecias explēt. Radix succusq; cum æquis cæræ thurisq; portionibus, suggillata liuoresq; tollunt. Sed nō plus binis horis dimittantur. Locus deinde aqua maris calida foueatur. Vitia cutis in facie emendat, cum melle illitus. Lepras tollit. Tubercula discutit, perunctus cum sulphure. Succus in diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumq; valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integēdam colis glandem, ijs qui natura nō circūcisione curti sunt. Tumorē enim excitat, qui pinguiū fotu emollitus, in pene iacturam resarcit.

De Spartio. CAP. CLX.

S Partion aliqui Lygon, alij Lobon appellant. Frutex est longas ferēs virgas, sine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus

vites vinciuntur, semen lenticulæ in folliculis phasiolorum modo nascens, florem vt albæ violæ, luteũ. Purgant per superna hellebori vice, citra periculum flores & semina, quinis obolis in aqua mulsa pota. Semen deiectionem mouet. Ramis in aqua maceratis mox tusis extractus succus, ischiadicis & angina laborãtibus auxiliatur, si cyathi modum ieiuni bibãt. Quidam marina aqua macerare malunt, & infundere ischiadicis clystere. Strigmenta autẽ elicit cruenta.

De Silybo. CAP. CLXI.

f Ilybum lata spina est, folia ferẽs Chamæleonis albi. Hæc recens cũ sale oleoq; cocta estur. Radicis succus drachmæ põdere potus vomitiones ciet.

De Vomitorio bulbo. CAP. CLXII.

b Vlbus, quem vomitorium vocant, folia habet lẽtiora & multo longiora cibario bulbo, radicem consimilem cortice nigro vestitam. Vomitiones concitat, si per se comedatur, aut eius decoctum ebibatur.

De vnguentaria Glande. CAP. CLXIII.

g Lans vnguẽtaria, fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis, cuius nucleus græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad preciosa vnguenta pro oleo vtuntur. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia & Petra oppido Iudææ. Præfertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ põdere pota lienẽ absumit. Cũ erui farina & aqua mulsa podagricis illinitur. Psoras leprasq; decocta in aceto, vitiligines & nigras cicatrices cum nitro emendat. Et cum lotio lentigines, varos & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet. Aluum cũ hydromelite resoluit. Stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adstringit. Verum tusæ & expressæ recremẽtum abstergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduersus prurigines, & scabricias, idonea sunt.

De Narcisso. CAP. CLXIIII.

n Arcissum, aliqui Narcisson Anydron, alij Autogenes, alij Bulbon emeticon, alij Lirion, Romani Bulbum morbitariũ. Sũt et qui vt Lilium, lirium appelarint. Folia porro similia, tenuia, multo minora, & angustiora, caulis vacuus & sine folijs supra dodrantem attollitur. Flos albus in medio, intus croceus, in quibusdã purpureus, radix intus alba, rotunda, bulbosa, semen velut in tunica, nigrum, longum. Probatissimum nascitur in montibus, suaui odore. Cætera porrum imitatur, atq; hærbaceum virus olet. Radix cocta siue estur siue bibitur, vomitoria est. Ambustis igni prodest cũ exiguo

melle trita. Præcisos neruos illitu glutinat. Luxatis maleolis diuturnisq; articulorum doloribus, trita ex melle & imposita subuenit. Vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vrticæ & aceto emaculat. Cum eruo & melle vlcerum sordes expurgat. Absessus rumpit concoctioni repugnantes. Infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina & melle.

De Hippophae. CAP. CLXV.

h ippophaes, alij Hippophyes, alij Hippophanes, alij Hippion, alij Echinion, alij Pelecinon, Romani Lapaginē vocant, quo fulones vestes interpolant. In sabulosis maritimisq; nascitur, surculaceo frutice, dēso & largo, folijs oleæ, lōgioribus mollioribusq;, inter quæ candicātes spinæ emicāt, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes. Flores hederæ corymbis similes, racematim cohærent, minusculi tamen, & molles, cādidi, ex parte rubescētes. Radix lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustāti, ex qua perinde ac thapsia succus eximitur, qui cum erui farina subactus siccatur, & ad vsum reconditur. Pituitas bilemq; detrahit oboli pondere cū mulso & quattuor obolis erui farinæ. Frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cū aquæ mulsæ dimidia hemina tritus datur. Radice liquamentum depromitur, vti in thapsia. Huius in purgationibus modus est drachma.

De Hippophæsto. CAP. CLXVI.

h yppophæston id quod aliqui Hippophaes appellant, nascitur eisdem locis quibus hippophaes, estq; spinæ fulloniæ genus, humilis hærba, sine cauliculo, sine flore, inanibus tātum capitulis, folijs paruis, spinosis, radiculas habens albas, molles, crassas. Succus radice & folijs exprimitur, & exiccatur. Datus cui voles tribus obolis in aqua mulsa, aquā pituitasq; detrahit. Priuatim comitialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnoeæ conuenit huiuscemodi purgatio.

De Ricino. CAP. CLXVII.

c Ici aut Croton aliqui Sesamon syluestre vocant, alij Seseli Cyprion, alij Crotona. Aegyptij Sistamna, aliqui Trixin, Magi Sanguinem febris, Latini Ricinum, alij Lupam. Id nomen accœpit, a ricini animalis similitudine Arbor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, læuiore & nigriore, ramis caudicibusq; cauis in arundinis morem. Semine in vuis asperis, quod corticibus exutum, Ricinum animal repræsentat, ex quo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisq; vtile. Grana triginta numero purgata, potu pituitas bilem aquamq; per aluum extrahūt. Vomitiones mouet. Sed iniucunda admodum est, & molesta purga-

tio. Siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis in facie, varosque expurgat. Folia cum polenta trita inflammationes oculorum tumoresque leniunt. Turgentes mammas cohibent. Eadem ex aceto illita, ignes sacros restingunt.

De Tithymalorum generibus. CAP. CLXVIII.

c Ithymali genera septẽ, quorum masculus characias appellatur, ab aliquibus cometes, aut amygdaloides, vel cobios. Alter Myrthites qui fœmina existimatur, eumque Myrsinitẽ aut Caryitẽ vocant. Tertius paralius, quẽ Tithymalida appellarũt. Alius Helioscopius. Quintus Cyparyssias. Sextus Dendrodes. Septimus Platyphyllos dicitur.

De Characia appellato. CAP. CLXIX.

c Haraciæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri. Lacteo succo atque acri madent. Folijs oleæ circum ramos, angustioribus & longioribus, radice dura, lignosa. Pendet in cacuminibus caulium coma iunci, & calyculati folliculi, aliquãtum caui. In quibus semen continetur. Nascitur in asperis & montibus. Succus aluũ purgat. Trahit pituitam bilemque, binis obolis in posca sumptis. Et cum aqua mulsa vomitiones mouet. Appetente vindemiarũ tempore, succus congestis ramulis, mox decisis, & vase reclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternasve guttas instillant, vt cum his inarescant. Quas ad vsus recõdunt. Per se etiam tusus in pila, & in pastillos coactus reponitur. Porro cũ extrahitur lac neque quo ventus aspiret, stare quemq̃, neque manus oculis admouere cõuenit, sed ãte eius collectionem, corpus, præsertim faciem, collum scrotumque genitalis, adipe aut oleo cũ vino perungere. Fauces autẽ exaspe rat. Quapropter catapotia cæra aut decocto melle, oblini par est, & hoc modo dari. Binas tamen ternasve ficos, purgationis gratia sumpsisse, satis est. Recens lac ex oleo, perũctos in sole capillos euellit. Renascentesque flauos & exiles efficit. Denique omnes destruit. Dentium ca uernis inclusum, leuat dolores. Sed cæra dentes oblinendi, ne suo delapsu, fauces & linguam vitiet. Tollit illitu impetigines, formicãtes verrucas, pensiles, & quæ thymi florem repræsentãt. Valet aduersus pterygia, carbũculos, phagedænas vlcerum, gangrænas, fistulasque. Legitur semẽ autumno, et siccatum sole leuiter tunditur, ferueфactumque loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen et folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui condiant admisto cum lacte lepidio, & caseo contuso. Radix drachmæ põdere in hydromelite pota, per inferna trahit. Decocta cum aceto, dentium dolori au-

xiliatur, colluto ore.

De Fœmina. CAP. CLXX.

Oemina quam Myrsiniten, aut Caryiten vocarunt, similis
f suapte natura Daphnoidi. Folijs myrti, sed maioribus, in cacumine acutis, & pungẽtibus. Ramulos ab radice mittit dodrantales. Fructum fert post annum nuci similem, mordaci gustu. Nascitur in asperis. Succus, radix, semen, folia, consimilem antedicto sortiuntur facultatem. Sed ad citandas vomitiones inualidior est.

De Paralio. CAP. CLXXI.

Liud tithymali genus dicitur paralios, quem Tithymalida,
a aut Mechona aliqui appellauere. Nascitur in maritimis, ramis rubentibus, palmum altis, quinis senisve a radice exeuntibus, folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digestis, capite in cacumine orbiculato. In quo semen vt eruum, vario colore emicat. Flos albus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur.

De Helioscopo. CAP. CLXXII.

Liud genus Helioscopus dicitur, folijs portulacæ, rotundio
a ribus, ramulis prodeũtibus a radice, quattuor aut quinq;, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis, capite aneti, semine in capitulis incluso. Helioscopi nomen accœpit, quoniã comas cũ sole circumagat. Circa oppida nascitur, potissimum in ruderibus. Colligitur succus semenq; vt aliorum. Eædem quæ superioribus vires, non tamen vsq; adeo validæ.

De Cyparissia. CAP. CLXXIII.

yparissias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subru
c brum, ex quo folia piceæ similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora. Et in totum nascentem piceam æmulatur. Vnde nomen traxit. Candido succo madet. Cui eadem vis quæ superioribus.

De Petræo Tithymalo. CAP. CLXXIIII.

Enus Tithymali in petris nascens, Dendroides cognomi
g nant, in cacumine largam spargens comã, succo lacteo prægnans, cauliculis rubentibus, folijs myrti tenuioris, fructu & u characiæ. Eiusdem effectus cuius superiores, similiq; modo reconditur.

De Platyphyllo. CAP. CLXXV.

Latyphyllos verbasco similis est. Radix, succus & folia, per
p inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus & aquæ insparsus. Reliqua Tithymalorum genera quæ supra scribũtur, eadem

efficiunt.

De Pityusa. CAP. CLXXVI.

p Ityusam aliqui Clema, alij Crambion, alij Paralion, alij Canopicon vocant. Hanc specie a Cyparissia differre cõstat, etsi tithymalorũ generi assignetur. Caulis supra cubiti altitudinem assurgit, geniculatus, folijs piceæ, acutis, exilibus, flore paruo, purpureo, semine instar lenticulæ, lato, radice crassa, candida, succo referta. Quibusdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit per aluum radix, drachmis duabus data in aqua mulsa. Item seminis drachma. Succi cum farina subacti cochlearium, in catapotio datur. Modus foliorum drachmæ tres.

De Lathyri. CAP. CLXXVII.

l Athyris quam aliqui Tithymalum appellant, eamq; Tithymalorũ numero adscribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali crassitudine, inanẽ. Gignũtur in cacumine alæ & folia in caule oblõga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora. Quæ autem in summis ramulis exierunt, minora conspiciũtur, aristolochiæ aut oblongæ hederæ figura. In cacumine fructum summis surculis gerit, triplici concœptaculo insignẽ, rotundum, ceu capparin, in quo grana intercursantibus membranis distincta continentur, eruis maiora, rotunda, quæ dũ corticibus exuuntur, candida sunt, & gustu dulcia. Nullus radicis vsus. Totus frutex lacteo succo turget, vti Tithymalus. Grana sex aut septem in catapotio, aut cum ficis aut palmulis deuorata, aluum purgant. Sed aqua frigida postea sorbenda. Trahunt autem bilem, pituitam & aquas. Succus Tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. In gallinaceo iure aut oleribus folia decoquũtur ad eosdem effectus.

De Peplo. CAP. CLXXIX.

p Eplos quem aliqui Sycen, alij Mecona Aphrodem vocant, frutex est lactei succi plenus, folijs rutæ, paulo latioribus, rotunda coma, dodrantali, humi respersa, semine sub folijs rotũdo, minore q̃ candidi papaueris. Pluribus scatet auxilijs. Vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat. Nascitur inter vites, & in hortis. Colligitur messibus. Siccatur in vmbra & continue versatur. Fructus tusus & feruefactus reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obsonijs inspersa conturbat aluum. Muria conditur.

De Peplide. CAP. CLXXX.

p Eplis quam aliqui syluestrem portulacam vocant, Hippocrates Peplion, in maritimis nascitur, largo frutice, candidi

succi pleno, folijs satiuæ portulacæ, rotũdis, inferne rubentibus, semi-
ne sub folijs rotundo, vti in peplo, feruente gustu, radice singulari, su-
peruacua, tenui. Colligi & reponi solet. Datur vti peplos & conditur.
Easdem habet vires.

De Chamæsyce. CAP. CLXXXI.

Hamæsycen aliqui Sycen, alij spumosum papauer vocitant.
c Ramos emittit quaternum digitorũ, teretes, succosos, in ter-
ram deiectos, folia lentis, parua, peplum plane referentia, te-
nuia, quæ a terra non attolluntur, semine sub folijs rotundo, vt in pe-
plo. Neq; caulem neq; florem promit. Radice firmatur tenui, superua-
canea. Rami ex vino triti vuluæ dolores sedant, in pesso appositi. Tol
lunt tumores, ac verrucas omniũ generum illiti. Decoctorum cibo, al-
uus resoluitur. Succus simili effectu prodest. Illitus cõtra scorpionis
ictum auxiliatur. Aduersus caligines oculorum vtilis, & hebetudi-
nes, incipientes suffusiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus.
In squallidis petrosisq; nascitur.

De Scammonia. CAP. CLXXXII.

Cammonia aliquibus Scambonia radix, alijs Colophonia,
f alijs Dactylion, Romanis Colophoniũ, Magis Apopleu-
monos, Aegyptijs Sanilum dicitur. Ramos ab vna radice
emittit trium cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil crassitudi-
nis præ se ferant, folijs Helxinæ, aut hederaceis, mollioribus tamen,
densis, & triangulis, flore candido, rotundo, in calathi modum cauo,
graueolente, radice prælonga, crassitudine cubitali, cãdida, graui odo
re, succo grauida. Legitur ad hunc modum succus. Capite exempto, ra
dix in testudinis speciem cultro excauatur, quo fit vt in cauum conflu-
at succus, qui conchis demum excipitur. Alij scrobes in terra cõcame-
rato sinu fodiunt, in quos subiectis iuglãdium folijs, profundunt suc-
cum, siccatumq; extrahũt. Laudatur autem scammonium læue, nitidũ,
rarum, & colore q̃ simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fi-
stulis, quale ex Mysia regione Asiæ cõtermina deportatur. Nec atten
dere solum par est, si linguæ tactu albescat. Hoc enim euenit adultera-
to, quod admisto fit Tithymali lacte. Sed longe magis antea narratis.
Item si non vehementer linguam exurat. Id quod misti Tithymali ar
gumẽtum est. Natione autem Syriacũ, & Iudaicum deterrima habẽ-
tur, grauia, densa, erui farina & Tithymalo vitiata. Succus drachmæ
vnius aut quaternum obolorum põdere haustus, ex aqua pura vel mul
sa, per inferna bilem & pituitam extrahit. Ad resoluendam aluum bi-
nos obolos cum sesama, aliove semine, sumpsisse satis est. Dantur effi-
cacioris purgationis causa, succi quaterni oboli cum duobus veratri

nigri, & aloes drachma vna. Fiunt purgatorij sales drachmis viginti succi scammoniæ, in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium. Integer quidem tria cochlearia, medius duo, minimus vnum. Radicis drachma vna aut altera purgat, cum ijs quæ retulimus. Nonnulli decoctum radicis ebibunt. Coquitur in aceto & cum hordeacea farina teritur, cataplasmate ischiadicis vtili. Partus enecat, succus vuluæ in lana subditus. Tubercula discutit cum melle aut oleo illitus. Decocto in aceto peruncta lepræ abiguntur. Diuturni capitis dolores ex aceto & rosaceo perfunduntur.

De Chamelæa. CAP. CLXXXII.

c Hamelæam aliqui Pyros agnen, alij Heracleon, alij Bdelyram, alij Coccon gnidion, Romani Citocacium, nonnulli oleaginem, quidam Oleastellum vocant. Surculosa fruticat, ramis dodrantalibus. Folia oleæ similitudinẽ habent, tenuiora & amara, quæ gustata linguam mordent, & arteriam deradunt. Detrahit pituitam bilemq;, folijs præsertim in catapotio deuoratis. Namq; duæ absinthij partes, adiecta chamelææ vna, hydromelite excipiuntur, & in catapotia coguntur. Ea autem in ventre non liquescunt. Siquidem quotquot fuere deuorata, regerũtur. Folijs cum melle tritis sordida vlcera & crustosa repurgantur.

De Thymelæa. CAP. CLXXXIII.

t Hymelæam alij Ghamelæam, alij Pyros agnen, alij Cestron aut Cneoron vocant. Ex qua granum gnidium, quod est thymelææ fructus, colligitur. Hoc Syri Apolinum, alij linũ appellant. Quoniam satiui lini frutex suapte natura similitudinem referat. Virgas ædit perpulchras, tenues, tripedaneas, folijs chamelææ, angustioribus, & pinguioribus, viscosis, gummosisq; si mordeantur, flore candido, fructu myrti in modum totũdo, qui inter initia viret, & tãdẽ rubescit, pulpa fructus dura, foris nigra, intus alba, quæ per inferna bilem, pituitã, aquasq; detrahit, si viginti granorũ pars interna bibatur. Verũ fauces adurit. Itaq; cum farina aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto obducta deuorari. Qui ægre desudant, trito semime cũ nitro et aceto, inungũtur. Folia quæ peculiariter gneorum appellantur, per messes colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere cõuenit. Illitũ acetabuli modo cũ diluta potione, aquã extrahit. Mediocrius purgat, addita lẽte cocta, aut cõtritis oleribus. Thymelææ farina vuæ acerbæ

succo excipitur, & in pastillos diuiditur. Hærba stomacho infesta. Partus imposita necat. Nascitur in mõtibus & asperis. Halucinãtur qui coccon gnidium fructũ esse chamelææ existimãt. Falluntur enim quadam foliorum similitudine.

De Sabuco CAP. CLXXXIIII

Cten aliqui Dendron arctu, alij Hemeron, Latini Sabucũ,
a Galli Scobiem, Daci Sebam vocant. Ex eo genere quædam in arborem assurgit, surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros. Folia iuglãdis, terna quaternave, ex interuallis circa ramos exeũt, grauia odore, minutim in ambitu secta, & in ramulorum cacuminibus cauliculisq; circinatæ vmbellæ, quæ florẽ candidum pariunt, mox fructum terebintho similem, in nigredine suppurpureum, acinosum, succo madentem, vinosumq;.

De Ebulo. CAP. CLXXXV.

Lterum genus chamæacte vocatur, alijs Heliosacte, alijs
a Agria acte, alijs Euboica, Romanis Ebulum, Gallis Ducone, Dacis Oliua. Ebulum longe humilius est, magisq; hærbaceo generi assignandum, caule quadrangulo, geniculato, folijs amygdalæ, ex interuallo longioribus, geniculatim distributis in versus, graueolentibus, in ambitu serratis, muscario sabuci, flore & acino eiusdem. Radice nititur longa, crassitudine digitali. Eadem vtriusq; vis & vsus, refrigerans, & exiccans, aluo detrahens aquã, stomacho inutilis. Folia, olerum more coquuntur ad pituitam bilemq; detrahẽdam. Caules teneri in patinis cocti, eadem efficiunt. Radix in vino decocta & in cibis data hydropicos adiuuat. Prodest viperarum morsibus, eodẽ pota modo. Vuluas emollit insidentium, decocto. Laxat earum spiracula, & vitia corrigit. Acini in vino poti eodem fungũtur munere. Denigrant capillos illiti. Folia si prætenera ac mollia ex polenta illinantur, inflammationẽ mitigant. Ambustis & canis morsibus illitu prosunt. Vlcera quæ dehiscunt in fistulam agglutinant. Ijs qui podagra tẽtantur, cum seuo hircino prosunt illita folia.

De Pygnocomo. CAP. CLXXXVI.

ygnocomon constat erucæ folijs, acrioribus, scabris, & crassis, caule quadrangulo, flore ocimi, semine marrubij, radice
p nigra, rotunda, lutei coloris, exigui mali figura, terram redolente. Inuenitur in saxosis locis. Semẽ grauia somnia et tumultuosa facit, drachmæ instar potum. Tumores discutit, illitum cum polẽta. Spicula adactosq; corpori aculeos extahit. Folia illitu tubercula panosq; discutiunt. Radix eius in aqua mulsa duum drachmarum pondere, aluum et bilem extrahit.

De Apio ceu radice syluestri. CAP. CLXXXVII.

a Pion nonnulli ischiada, alij Camæbalanam agriam, alij Linozostin, Latini Radicem syluestrem, Pœni Thorphathsadœ appellant. Iuncos duos siue tres spargit, rubros, tenues. Qui a terra parum attolluntur. Folijs rutæ, oblongioribus tamen, & angustioribus, hærbaceis, semine paruo, radice hastulæ regiæ, in formā pyri turbinata, succi fœcūda. Intus habet succum candidum. Extra, cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem pituitasq; extrahit. Inferior per aluum. Tota vtrinq; purgationes mouet. Succum si libet eximere, tusa radix i fictili mergitur, & agitata aqua quod supernatat pinna selectum, exiccatur. Purgat vtraq; parte is succus sesquiobolo potus. De Colocynthide. CAP. CLXXXVIII.

c Olocynthis aliquibus Colocyntha ægos, alijs Sicya picra, alijs alexādrina Colocyntha, Zoroastri tymbra, Ostani autogenes, Romanis Cucurbita syluatica, Dacis Tustrata dicitur. Sarmēta foliaq; satiuæ cucurbitæ emittit, per terrā repentia, diuisa, fructū in speciem mediocris pilæ conglomeratum, vehemēter amarum, quem legere oportet, cum cœperit in luteum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quattuor oboli melle cocto myrrha & nitro excipiantur, & cogātur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clysteribus prosunt, neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam & strigmēta, interdum etiam cruorem eliciant. Fœtus admotæ enecant. Dentiū dolorem tollunt, si vna repurgetur & luto oblita cū aceto & nitro inferuescat, hoc q; iure decocti dētes colluantur. Si aqua mulsa aut passum incoquatur & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem & strigmenta alui detrahet. Stomacho supramodum aduersatur. Subdita ex ea balano, alui excrementa eijciuntur. Virenti succo vtilissime ischiadici perfricantur.

De Epithymo. CAP. CLXXXIX.

e Pithymum Romani inuolucrum vocant. Flos est e thymo duriore, satureiæ similis. Capitula habet tenuia & leuia & in eis fibras, quasi capillamenta. Potum cum melle detrahit pituitam bilemq; atram per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura, ad quattuor drachmas, cum melle sale & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. CAP. CXC.

a Lypon surculosa hærba est, subrubra, latis ramulis, tenuibus folijs, flore molli, copioso, radice betæ, tenui, referta acri succo, semine epithymi. Gignitur in maritimis. Hæc pleraq; li-

byæ loca scatent. Semen atram bilem deijcit, si mensura epithymo pari cum sale & aceto sumatur. Verum interanea leniter exulcerat.

De Empetro ceu calcifraga. CAP. CXCI.

e Mpetron aliqui Phacoides vocant, Nascitur in mõtibus & maritimis, salso gustu. Sed quo propius terreno fuerit, amarius sentitur. Trahit bilem, pituitã, & aquam, si bibatur in iure aliquo aut hydromelite.

De Clematide. CAP. CXCII.

c Lematidem aliqui Epigetin, Aegyptij Philacuon, Romani Ambuxum nominant. Viticulis constat subrubris, folio vehementer acri gustu, & exulcerante. Vicinis inuoluitur arboribus vt smilax. Tritum semen et ex aqua aut hydromelite potũ bilem pituitamq̃ detrahit. Illita folia lepras eximunt. Cnm lepidio conditur ad esum.

De Labrusca. CAP. CXCIII.

l Abrusca sarmenta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice, folijs hortensij solani, longioribus ac latioribus, muscoso flore, & capillaceo, fructu exiguis vuis simili, post maturitatẽ rubente. Rotũda est acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota humorem alui ciet. Ideo hydropicis datur. Vuæ eius vitia cutis in facie & maculas omneis expurgant. Enascentes ramuli cibi gratia condiuntur.

De Vite alba. CAP. CXCIIII.

v Item albã aliqui Bryoniam, alij Ophiostaphylon, alij Chelidonion, aut Melothron, ant Psilothron, aut Archezostin, aut Agrostin, aut Cedrostin appellant. Folijs sarmentis pampinisq̃ satiuam vitẽ imitatur, sed hirsutiora sunt omnia. Ea quos prope se nacta sit frutices, suis clauiculis complectitur. Fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis spoliantur. Ex ea asparagi qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluũ et vrinam cient. Folia, fructus, radix, acrẽ vim sortiũtur. Itaq̃ vlcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tedio, efficaciter ex sale illinuntur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat. Vitia cutis in facie, varosq̃, lentigines, & cicatrices nigras emendat, cum eruo, creta chia, & fœnograeco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, vsquedum liquescat. Sugillata tollit. Reduuias committit. Inflammationes discutit il-

lita ex vino: Suppurationes rumpit. Medicamento apte immiscetur, quod carnem exest. Infracta ossa extrahit, trita & imposita. Datur comitialibus in potu, drachmæ pondere cotidie anno toto: Prodest attonittis & vertigine laborantibus, consimiliter assumpta. Contra viperarum ictus pota drachmis duabus auxiliatur. Partus necat. Mentem interdũ subturbat. Cit vrinã pota. Eclegma ex ea fit cum melle, difficile spirantibus, strangulatu oppressis, tussiẽtibus, vulsis, ruptis, & laterum doloribus. Lienem ternis obolis pota ex aceto triginta diebus consumit. Illinitur ad eadem cum fico. Ad muliebres incessus decoquitur. Siquidem vuluas purgat, sed abortum facit. Succus e radice vere exprimitur, qui trahit pituitam cũ aqua mulsa potus. Ad psoras & lepras, semen efficaciter illinitur. Lactis abundantiã facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.

De Vitenigra CAP. CXCV.

Nigra vitis quam aliqui nigram bryoniam vocant, alij Chironion ampelon, alij Bucranion, Romani oblameniam, alij Britanutem, alij Betisalcam, Daci Priadelã, alij Pegrinam, Aphri Lauothen. Folia fert hederæ, sed maiora, similaceis proxima, caules etiam cognatos. Capreolis suis arbores quasi adminicula compræhendit. Fructus racematim cohærẽt, qui inter principia virent, et post maturitatem nigrescũt. Radix foris nigra intus buxeo colore nitet. Caules qui primo germinum partu erũpunt, in olera recipiuntur. Menses pellunt. Vrinas cient. Lienem absumunt. Vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tẽtatis, prosunt. Radix eadem quæ vitis alba præstat, sed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus commodissime illinuntur. Luxatis itidem imponuntur.

De Filice CAP. CXCVI.

Pterin Græcorũ alij Pterineon, alij Dacidonon, alij Anasphoron, alij Blechnon, alij Polyrrhizon, vocãt. Magi Hermubain, Romani Filicã, alij Laculẽ, alij Filifanariam, Aegyptij Asini sanguinem. Folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo, cubitali longitudine exeunt, multifida & lateribus pinnata, subgraui odore, radice per summa cespitum nigra, oblonga multis capillamentis fibrata, subadstringente gustu. Nascitur in montibus & saxosis. Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quattuor ex aqua mulsa. Melius si cum scamionæ aut veratri nigri totidem obolis detur. Sed qui sumunt, alia prægustare debent.

Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu prodest ijs qui arundinibus cæsi sunt. Probatur maxime quæ in arundinetis proueniat & locis pulegio scatentibus.

De Filice fœmina. CAP. CXCVII.

t Helypterin aliqui Nymphæam pterin nominant, Romani Linguam ceruinam, folijs filicis, surculosis & quæ nõ singulari vt illa pediculo fulciantur, radicibus longis, pluribus latis, quæ ex nigro in luteum flauescunt. Aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle eclegmate sumpto. Potæ cum vino drachmis tribus teretes tineas eijciunt. Datæ fœminis sterilitatem faciunt, & prægnantibus abortum, si supergrediãtur. Farina humidis vlceribus & cicatrici repugnãtib⁹ ĩspargitur. Iumentorũ ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta mãduntur vt ventrem emolliant.

De Filicula. CAP. CXCVIII.

p Olypodion aliqui Scolopendrion, alij Pterin, alij Polyrrhizon, Latini filiculam vocant. Nascitur in muscosis petris, & vetustis arborũ caudicibus, præsertim quærcuum, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta nõ tenui perinde diuisura. Radix pilosa, in qua continentur cirri, ceu poliporum, crassitudine digiti minimi, coloris intus hærbacei, austera aliquantum, & gustu subdulcis. Purgandi vim habet. Coquitur cum gallina aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Aridæ farina aquæ mulsæ insparsa, detrahit bilem & pituitam. Trita luxatis efficaciter illinitur, & aduersus digitorum fissuras.

De Dryopteri CAP. CXCIX.

d Ryopterin aliqui Pterion, alij Nymphæam pterin nominant. Nascitur in veterum roborum musco, filici similis, multo minore foliorum incisura, radicibus inuicem implexis, hirsutis, gustu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Psilotrum est cum radicibus trita. Illinitur enim primum vsq; dum sudorem euocet, mox sudor abluitur, & recens imponitur.

De Cnico. CAP. CC.

c Nicus folijs cõstat oblõgis, asperis, spinosis, caule sesquipedali, capitulo magnitudine grãdis oliuæ, flore croci, semine cãdido, alioqui russo, lõgo angulo, so. Huius flore in obsonijs vtũ

tur. Seminis tusi succus adiectis amygdalis, nitro, aneto, & melle decocto, cogitur in placentulas quæ aluum emolliunt. Hæc in frusta quattuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant. E quibus ante cœnam duo vel tria sumpsisse satis est. Ratio temperãdi hæc est. Cnici cãdidi sextarius, amygdalorum tostorum & delibratorum cyathi tres, anesi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarũ. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluẽdæ alui facultate donat.

De Mercuriali. CAP. CCI.

l Inozostin marẽ, e Græcis aliqui Parthenion, alij Argyron, alij Aritrillin, alij Chrysitin, Aegyptij Aphlopho, aliqui Hermu botanion, Latini Mercurialẽ masculã, alij Tessecu latã. Aphri Asumes vocant. Folijs constat ocimi, minoribus, Helxinæ cognatis, ramulis duplici geniculorũ nodo cinctis, alarum cauis multis, fructu in fœmina copioso, quandam racemorum speciem præbente, mari e foliorum sinu dependente, paruo, rotũdo, ceu binis testiculis vna cohærẽtibus. Frutice dodrãtali aut maiore. Vtraq; in oleribus manditur, ad aluum ciendam. Cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Constat vt mares gignantur, hunc facere, vt fœminæ illam, si a purgatione bibantur, & trita folia genitalibus admoueantur.

De Cynocrambæ. CAP. CCII.

c ynia aut Cynocrãbe, aliquibus Linozostis, Aphris Armas, alijs Asumeslabon dicitur. Cauliculum binum palmorum altitudine emittit, mollem, subalbidum, folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida. Semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota aluum cient. Oleribus cõmendantur. Ius decocti & pituitam & bilẽ aquamq; detrahit.

De Heliotropio magno. CAP. CCIII.

h Eliotropium magnum aliqui Scorpiuron vocant, alij Heliotropon, alij Dialion, alij Heliopon, alij Scorpioctonon, alij Sesamon agrion, alij Scorpij vrã. Flos ei est effigie scorpionis caudæ. Vnde scorpiuro ei nomen. Et quoniam folia cum sole circumagat, Heliotropion dicitur. Folia ocimi habet, hirsutiora & candidiora, & maiora. Ramuli a radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis cõcaui, flos in cacumine cãdidus, aut subfuluus. Incuruatur vt scorpionis cauda. Radix tenuis est & inutilis. Nascitur in

asperis. Decocta ex aqua fasciculo manus plenæ, pituitā bileq́ per aluū extrahit. Contra scorpionū ictus & potu & illitu prodest. Adalligatur vt concœptum adiuuet. Aiunt per horam vnam ante accessiones, seminis grana quattuor, quartanas finire, tria vero, tertianas. Illitum semen formicantes verrucas pensilesq́, & thymi florem repræsentantes, et epynictidas exiccat. Folia, infantiū destillationibus quas syriaseis vocāt, podagris, luxatisq́ vtilissime illinuntur. Mēses cient. Partus trita & imposita pellunt.

De Heliotropio paruo. CAP. CCIIII.

h Eliotropion paruum quod & aliqui Scorpiuron vocant, nascitur in palustribus iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotūdioribus, semine acrochordonum verrucarū modo, pensili, rotundo. Hærba cum suo semine pota, adiecto nitro, hyssopo, nasturtio & aqua, latas tineas teretesq́ excutit. Pensilles verrucas quæ acrochordones vocantur, cum sale illita tollit.

De Scorpioide. CAP. CCV.

s Corpioides hærbula est, folijs exiguis, semine caudæ scorpionis effigie. Illita scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de medicinali materia Libri Quarti, Ioanne Ruellio Suessionensi interprete,

F I N I S.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE MATERIA MEDICINA LIBER QVINTVS, IOANNE RVELLIO SVESSIONENSI INTERPRETE.

S Vperioribus quattuor libris amicissime Ari, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earumdem lachrymis ac fructibus, itẽ animalibus, melle, lacte, adipe, frumentis, oleribus. Necnon de omni radicũ, hærbarum, succorum, seminumq; ratione. In hoc autem totius operis quinto disseremus de vinis & metallicis, & a Vite nostram commentationem auspicabimur.

De vinifera Vitæ. CAP. I.

f Olia Vitium & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigãt, & inflãmationẽ stomachi ardoremq; cũ polenta. Folia etiam per se, vt quæ refrigerent & adstringãt, imponi solent. Potus eorũ succus dysentericis, sanguinẽ excreantibus, stomachicis, & grauidarũ malaciæ medetur. Eadem efficiunt madefacti in aqua capreoli & poti. Lachryma Vitiũ quæ veluti gummi in caudicibus cõcrescit, ex vino pota calculos pellit. Illita lichenas & psoras leprasq; nitro prius perfrictas sanat. Eadem cũ oleo sæpius pillis illitis, psilotri effectum habet, maximeq; sanies quam accẽsa sermenta Vitium exudarũt. Qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahũtur. Cinis sarmentorũ & vinaceorũ erũpentibus in sede condylomatis & thymijs illitus ex aceto medetur. Prodest luxatis & viperarum morsibus. Contra lienis inflammationem illinitur, cum rosaceo & ruta & aceto.

De syluestri Vite. CAP. II.

f Ylustris Vitis duorum generũ est. Alterius vua non maturescit, sed flore tenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugẽ peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent cultæ Viti similem.

De Vua. CAP. III.

v Væ recentes aluum turbant, & stomachum inflant. Innocentiores quæ decerptæ diu pependere, ideo q̃ in eis copia humoris exiccatur. Vtilesq; fiunt stomacho ægrisq;, atq; cibi auiditatem excitant. Vinaceis aut vinario vase seruatæ, ori & stoma-

cho gratæ sunt. Aluum sistũt, sed vesicam & caput tentant. Et sanguinem excreantibus conueniunt. Similesq; quæ in musto fuere. Sapa aut musto conditæ, stomachum magis infestant. At quæ solem prius passæ in aqua cœlesti cõduntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ardẽtibus & longis febribus salubres. Recõditi vinacei inflammatis mammis, turgẽtibus ac præduris, cum sale illinuntur. Decoctura eorum dysentericos, cœliacos, & fœminas fluctione vuluæ laborãtes iuuat infusa. Ad desessiones ac fotus assumitur. Nuclei acinorum adstringendi vim obtinent. Stomacho vtiles sunt. Inspargitur farina tostorum polentæ modo, dysentericis & cœliacis & solutis stomacho.

De Vua passa. CAP. IIII.

VVa passa alba adstringentior est. Prodest esitata caro earum tussi, renibus, ac vesicæ. Estur in dysenteria per se cũ nucleis. Et decocta in patinis cum melle, admista milij ac hordei farina & ouo, valet ad purgãdum caput. Eiusdem gratia cũ pipere commanducatur. Testium inflammationes sedat, illita cum lomento fabarum, aut cumini farina. Fauos, epynictidas, carbũculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, sine nucleis trita, & cum ruta imposita sanat. Podagræ cõuenienter cum opoponace illinuntur. Mobiles vngues illita extrahit.

De Oenanthe. CAP. V.

OEnanthe vocatur vitis syluestris fructus, cum floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq; substrato linteo in vmbra siccatur. Laudatissima in Syria & Cilicia & Phœnice. Vis ei adstrictoria. Quare pota stomacho ac ciundæ vrinæ vtilis. Aluum sistit, ac sanguinis excreationes. Cõtra fastidia & acorem stomachi, sicca & illita efficax est. Capitis doloribus tã viridis q̃ sicca ex aceto & rosaceo perfunditur. Sanguinolẽta vulnera cataplasmate, & incipientes ægilopas, cicatrices in ore, & genitaliũ nomas, trita cum melle croco myrrha & rosaceo, ab inflammatione vindicat. Pessis miscetur ad sistendum sanguinem. Cõtra oculorum delachrymationem, et stomachi ardores, cum polline polentæ & vino illinitur. Crematæ carbonibus cinis facit ad oculorum medicamẽta. Rediuiuas, paronychia, abscedentes gingiuas, cruentasq;, cum melle sanat.

De Omphacio. CAP. VI.

OMphacion succus est acerbæ vuæ, nõdũ maturescentis e thasia Vite, aut amminæa. Oportet autẽ ante canis ortum, expressam meliginem in cyprio vase linteo cooperto insolare, vsq; dum cogatur. Semperq; quod ceruici vasis concretum hæsit, reliquo humori permiscere. Noctu subdialibus locis auferre. Quãdoqui-

dem nocturni rores ipsum concrescere non sinunt. Eligendum est flauum, friabile, vehementer adstringens & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodest contra tonsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarũ vitia, purulentas aureis cum melle aut passo. Item ad fistulas, vetera vlcera, nomasq; ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluctione vuluæ laborantibus clystere infunditur. Oculorum claritati & scabriciæ & erosionibus angulorum conuenit. Bibitur ad recentem sanguinis excreationem, etiam si rupta parte aliqua cõtingat, sed pauco & aquatiore est vtendum. Valde siquidem exurit. Idem adstringit. Prodest stomacho qui cibi tenax non est, aut tardius cibum concoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur. Conuenit in grauidarum malacia. Sorbtum auxiliari constat, cum populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.

De Vini natura. CAP. VII.

VIno vetere nerui læduntur & reliqui sensus, gustu quod suauius est. Quare cauendum ijs qui internã alicuius partis imbecillitatem sentiunt. Attamen in secunda valetudine paucũ aqua dilutũ, innoxie sumitur. Nouum inflat. Aegre coquitur. Insomnia parit. Et vrinam ciet. Aetate medium vtraq; vitia fugit. Quare ad victus sanorum ægrorumq; vsurpatur. Album tenue, stomacho vtile est, ac facile in membra distribuitur. Nigrum vero crassum est, et cõcoctu difficile. Carnem alit. Et ebrietatem creat. Giluum, vtpote quod mediũ est, medias inter vtrũq; vires habet. In secũda tamen et sinistra valetudine, cumprimis laudatur album. Quin & vina qualitate distant Siquidem dulce crassis partibus constat. Et difficilius a corpore discutitur. Stomachum inflat. Aluum & interanea vt mustum turbat, sed minus inebriat. Renibus et vesicæ aptissimum. Austerum per vrinam celerius transit. Sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum. Aluum & cæteras fluxiones cohibet. Nouum neruos minus tentat. Vinũ aqua marina factum, stomacho aduersatur. Sitim stimulat. Neruos infestat. Aluo aptum. A valetudine se recoligẽtibus inutile. Passũ quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento adustis exprimitur, creticum cognomine aut pramnion aut protopon, & sapa quæ fit musto igni decocto, Greci syrion aut hepsema appellant, quodq; melas dicitur, aut melampsytium crassa sunt, & corpora multum alunt. Cãdidũ tenuius, & medium medias sortitur vires. Omnia tamẽ adstringũt & pulsus reuocãt. Faciunt aduersus venena, que exulcerando necant ex oleo pota, & vomitionibus reddita. Contra cicutas meconium, vene-

num, toxica & concretum lac. Item contra renum ac vesicæ pruritus, rosiones, exulcerationesq;. Inflãt tamẽ & stomacho aduersantur. Priuatim prodest melapsinthiũ si vẽter rheumatismũ sentiat. Albũ magis cæteris emollit aluum. Gipso conditum neruis officit, caput aggrauat et incendit, ac vesicæ aduersatur. Contra venena cæteris aptius. Picata, aut resinata, excalfaciũt, cõcoquunt. Sanguinem excreantibus inimica. Que vero parachyta vocant, admistam sapã recipiũt, caput implent. Temulentiã gignũt. Aegrius a corpore discutiũtur. Stomachũ male habent. Inter Italica vina falernum principem locũ obtnet, quod inueteratum perq̃ facile coquitur. Languidos pulsus exuscitat. Aluum adstringit. Stomacho vtile. Sed vesicæ nocet. Atq; ijs qui visus hebetudinem sentiunt, & ad potus crebros minime idoneum. Albana crassioribus constant partibus. Dulcia stomachũ inflant. Ventrem emolliunt. Sed cõcoctionem non æque adiuuant, & neruosa minus infestant Vetustate eadem, austerum saporem concipiunt. Ceccubum dulce est et albano crassius. Corpus et colorem alit. Aegre tamẽ coquitur. Surrentinum satis austerum est. Quare intestinorũ & stomachi fluctiones cohibet. Et cum tenue sit, caput minus tentat. Inueteratum suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianum & Mamertianum in Sicilia æque crassis partibus gignũtur. Modice adstringũt, & ocyssime inueterantur, minusq; ob suam tenuitatem neruos tentãt. Paretypianũ, & quod ex adriatico sinu defertur, odoratum ac leuius est. Quare multus epotus fallit. Diu seruat ebrietatẽ, & soporem adfert. Istricũ paretypiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptum potui est. Bene alit & minus inebriat. Fluctiones cohibet. Oculorum medicamentis vtile. Lesbium facile membra subit, chio leuius & aluo idoneũ. Ephesium eãdẽ vim habet, Empygela & etinolo asiæ mesogites nomine, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum vero & clazomeniũ, quoniam multã sibi maris aquã vendicant, facile corrumpuntur. Flatus mouent. Aluũ turbant, neruis officiunt. Vinũ omne, vt reliqua in commune dicãtur, merum, ac syncærum, & sua natura austerum excalfacit. Facile in membra distribuitur. Stomachum adiuuat. Appetẽtiam ciborum inuitat. Vires alit, ac robur auget. Somnum conciliat. Et commendat colorem. Potum liberalius auxilio est, contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungosve. Cõtra serpentium morsus. & omnium ictus que refrigerando necant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; præcordiorum, ac distentiones & stomachi singultum, & si venter aut interanea rheumatismum sentiant. Conueniunt sudatoribus, et quibus corpus

immodico sudore digeritur, diaphorumenos vocant, maxime alba, vetera, & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescũt, renibus ac vesicæ accommodatiora redduntur. Vlceribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur. Tetra vlcera & phagedænica, & fluctionibus obnoxia, commode perfunduntur. Marina austera, & alba, ad sanorũ victus vsurpantur. Ijs præstant Italica, falernum surentiuum, ceccubũ, signinum, & per multa cãpaniæ, & paræ typianum ab adriatico sinu, & siculum quod mamertianum appellatur. Ex græcis chiũ, lesbiũ in phygela et epheso nascens. Crassa vero & nigra, stomacho negocium exhibent. Inflationem pariunt. Corpus augent. Tenuia tamen & austera stomacho prosunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vrinam ciunt, & dolores capitis mouent. Neruosq; largius pota tentant. In media ætate vt a septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autẽ pro ætate, & tempore anni, & consuetudine, & qualitate vini definiatur. Non sitire & modice cibos prolui, optimum est præceptum. Nocet ebrietas omnis, & maxime assidua. Siquidem obsessos neruos quotidie relaxat. Largiorq; potus, acutorum morborum adfert initia. Modice tamẽ inebriari, aliquot diebus maxime post aquæ potus vtile. Namq; expurgans sensuũ excremẽta transfert & per cæca corporis spiramenta discutit. Sed aquam post ebrietatem bibere oportet. Namq; a cura constantis temulentiæ quendam auxilij modũ inducit. Omphacites nomine peculiariter fit in lesbo, siccata sole acri vua, paulo ante maturitatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur, expressũq; vinũ cadis insolatur. Vim adstringendi habet. Prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborãtibus. Itẽ prægnantiũ malaciæ, et crudis. In pestilẽtia quoq; sorbtũ auxiliari dicitur. Huiusmodi vina nõ nisi post multos ãnos bibi possũt. Lora quã deuteriã alij potimõ appellãt, fieri solet, adiectis metretis tribus aquæ, in vinacea, quibus trigita vini metretæ extractæ fuerint, calcatis vinaceis, expressoq; decocto ad tertias parteis, & additis in singulos cõgios binis salis sextarijs. Post hyemen trãsfunditur in vasa. Lora post annũ vtendũ. Eteni celeriter exolescit. Cõuenit ægris quibus timemus noxã vini, coacti sepe desiderijs eorũ obtẽperare. Item a lõga valetudine se recolligentibus. Fit & vinũ quod adynamon vocãt, loræ vires habens, hoc modo. Pares aquæ & musti mensuræ coquuntur, molli igne, donec absumatur aqua, quod vbi refrixerit elutriatum, picato vasæ reconditur. Alij marinæ & cœlestis aquæ, mellis, & musti pares miscent portiones, & quadraginta diebus insolant, quo post annum vtuntur. Vinum e syluestri vua nigrum adstringit. Prodest alui & stomachi fluctionibus et cæteris quibus cõstrictione & cõtra-

ctione opus est.

De Melitide vino CAP. VIII.

Elitides datur in longis febribus, quæ stomachũ infirmarũt. m Namq; aluũ emollit. Vrinam ciet. Stomachũ expurgat. Prodest articulario morbo, renibus, imbecillo capiti, et mulieribus abstemijs. Odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat a mulso quod fit e vino vetere, austero, & melle exiguo. Melitides autẽ adiecto ad quinq; congios austeri musti, mellis congio, & salis cyatho, cortinis magnis, quo magis ad efferuescendum locus pateat, fieri oportet, sensim asperso sale. Cumq; efferuere desierit, in alia vasa transfuuditur.

De Mulso. CAP. IX.

Vulsũ e vetere vino austeroq; et bono melle factũ præfertur. m Minus enĩ inflat, ac celeriter id genus vigorẽ adipiscitur. Vetus corpus alit. Media ætate, aluo prodest. Vrinã pellit. Ab vltimo cibo sumptum nocet. Et inter initia potum implet. Dein appetendi auiditatem reuocat. Fit mulsum duabus vini metretis, ammista vna mellis. Aliqui quo celerius præberi possit, mel cum vino coquũt, & ita transfundunt. Alij vtilitatis gratia, ad sextarios sex musti feruentis, vnum mellis adijciunt, & vbi ferbuerit vase recondunt. Dulce autẽ permanet.

De aqua mulsa. CAP. X.

Qua mulsa easdem quas mulsum vires possidet. Decocta vtia mur, cum molliri deiectionem, aut vomitionem incitare, volumus, vt ijs qui venena hauserunt ex oleo. Docota datur imbecillis, & hoĩbus elanguescentis pulsus, quos illi dixere microsphyctos, tussientibus, peripneumonicis, & ijs qui immodico sudore digeruntur. Iam paratum repositumq;, quod aliqui hydromeli proprie vocant, media ætate adynamo vino aut loræ correspondet, & similem vim adipiscitur. Quare inflãmationibus alicuius membri plus q̃ lora prodest. Inueterati tamen vsus damnatur, inflammatis, aut cõstrictis. Sed laboranti stomacho aut cibũ fastidienti, sudatoribusve conuenit. Fit duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis. Alij fontanam aquam adijciunt, & ad tertias parteis decoquũt & ita recondunt. Nec desunt qui hydromeli appellẽt, quod a melle elutis aqua fauis confici soleat. Sed meratius facere cõuenit. Aliqui id coquunt. Aegrotantibus noxium est, quoniam plurimam sibi floris cerei partem vendicat.

De Aqua. CAP. XI.

Quam in vniuersum, propter locorum proprietates & pecua liares naturas, cœlũ et alia pleraq;, difficile est experiri. Magna

tamen ex parte optima est dulcis, syncæra nullius omnino qualitatis particeps. Et quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commoratur. Ad hæc quæ & facili via fertur, & citra molestiam. Si nec inflationes creet nec corruptioni cedat.

De Aqua marina. CAP. XII.

a Qua maris calida est, & acris. Stomacho aduersatur. Aluum enim conturbat. Pituitam expellit. Si vero calida ad fotus adhibeatur, elicit & discutit. Neruorum vitijs & pernionibus ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouendas deiectiones tepefacta infunditur. Ad tormina calida, psoras, pruritus, impetigines & mammas turgentes, foueri vtile est. Liuores suffitu discutit. Ad venenatos ictus qui tremorem & refrigeratione adferũt, salutaris intelligitur, maxime scorpionum, phalangiorum aspidumq;. Etiam si quis in calidã descendat auxiliatur. Et malo habitu cõfectis iã diu corporibus, neruisq; balneæ ex ea vtiles. Hydropicos, capitis dolores, aurium grauitates, feruẽtis vapor leuat. Syncæra, & sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiã præcoquant & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cũ vino aut melle. Verum post deiectionem, dant galinæ aut piscium iuscula, ad domandam morsus acrimoniam.

Quid post deiectionem fa ciendum

De Thalassomelite. CAP. XIII.

q Vod Thalassomeli vocatur, vehementer purgare constat. Tẽperatur autem æquis portionibus maris, mellis, et imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per canis æstus isolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt & vase condunt, moderatius aqua marina & mitius.

De Aceto. CAP. XIIII

a Cetum refrigerat & adstringit. Stomacho vtile. Appetentiã excitat. Erumpentem vndecunq; sanguinẽ, potu incessuve sistit. Prodest alui fluctionibus coctum cũ cibis. Cruentis vulneribus inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongia impositũ. Reprimit procidẽtia sedis vuluæq;. Item abscedentes gingiuas, et sanguine manantes. Ad nomas, et ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cum aliquo conuenienti efficax est. Phagedænas vlcerum, nomasq; fotu continuo cohibet. Podagricis calido fotu cum sulfure auxiliatur. Sugillationes rapit, cum melle illitũ. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquam intercutem, grauitatem aurium et sonitus, sibilosq; feruentis vapor proficit. Instillatum quoq; aurium vermes necat.

Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoueatur. Pruritus permulcet. Contra venenatos morsus, qui refrigerādo nocent, calidum commode fouetur. Et frigidum ijs, quæ exurēs virus eiaculantur. Calidum potum atq; vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium & haustam cicutā, Conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq; cū sale. Haustu voratas hirudines si sorbeatur eijcit. Tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commode sorbetur. Gutturis fluctiones gargarizatum inhibet. Anginis & iacenti vuæ conuenit. Contra dentium dolorem calidum colluitur.

De Aceto mulso. CXCV. XV.

a Cetum mulsum quod Oxymel vocant, hoc modo temperatur. Aceti heminas quinq;, salis marini pōdo, mellis minas decem, aquæ sextarios quinq; pariter coquito, decies efferuescēte cortina, atq; vbi refrixerit diffundito. Sumptum crassos humores extrahere & ischiadicis, comitialibus, & articulorum morbo conflictatis prodesse creditur. Contra morsum eius viperæ quam sepa vocant, haustum meconium, ixiamve, auxilio est. Anginis vtiliter gargarizatur.

De Acida muria. CAP. XVI.

a Cida muria quam Græci Oxalmen vocant. Contra nomas fotu, putrida vlcera, canū morsus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluctiones post excisos calculos sistit, si statim calida in vulnus inijciatur. Prociduam sedem reprimit. Dysentericis si nomas sentiāt, infunditur. Oportet autem eam ex lacte instillare, hirudines sorbitione aut gargarizatu necat. Furfures & manātia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. CAP. XVII.

t Hymoxalme veteres vtebantur, dabantq; loborantibus imbecillitate stomachi, ternos quaternosve cyathos, aqua calida dilutos, in articularibus morbis, & inflationibus. Crassos humores atrosq; trahit. Hoc modo factitatur. Thymi triti acetabulū, salis idem modus, rutæ, pulegij, polētæ, singulorum exiguæ portiones in vas conijciuntur, aquæ terni sextarij & aceti terni cyathi infunduntur & circumposito linteo sub dio madescunt.

De Scyllino aceto. CAP. XVIII.

s Cyllinum acetum hoc modo fit. Scylla quæ cādida fuerit expurgata conciditur, traiectaq; lino segmēta modicis interuallis ne se contingant, siccantur in vmbra quadraginta diebus. Mina eorum in aceti boni sextarios duodecim immergitur, & vase di-

ligēter operto septenis diebus in sole madescit. Post eū numerū dierū scylla eximit, & expressa abijcit. Defæcatū acetū trāssundit & reponitur. Aliqui scyllæ minā, quinq; aceti sextarijs miscēt. Alij citra exiccationē repurgātes, parē mēsurā adijciūt, & senis mēsib^9 macerari patiūt. Id multo magis humorū lēticias digerit. Gigiuas humore prægnātes collutione stringit. Et motos dētes firmat. Putredines oris & graues halitus tollit. Durat fauces, & callosas facit. Vocē expedit et lipidā canorāq; reddit. Dat stomachicis, ægre cibū cōcoquētib^9, melācholicis comitialibus, vertiginosis, mēte captis. Itē vuluarū strāgulationibus lienis incremēto laborātibus, ischiadicisq;. Imbecillos admodū recreat. Corpus sanū reddit, et bonū colorē præstat. Oculorū aciē exacuit. Tarditatē quoq; auriū infusione purgat. In sūma ad oia efficax. Cauēdū tamē intestinis exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorū vitijs. Datur quotidie ieiunis sorbēdū, inter initia exiguū, paulatim adaugendo ad cyathū vsq;. Nonnulli binos dant cyathos aut largius.

De vino Scyllino. CAP. XIX.

s Cyllinū vinū fit hoc modo, disectā vti dictū est scyllā, & sole siccatā cōtūdito, minā eius tenui cribro incernito, & linteo illigatā, in vicenos sextarios musti recētis ac boni demergito. Vbi trimestri spatio maduerit, elutriatū vinū obstructo diligēter vase recondito. Licet quoq; sic humida scylla vti. In orbiculos rapi modo disectā duplicato pōdere, quadraginta diebus insolari oportet, et inueterascere. Alia parādi ratio. Scyllæ disectæ et repurgatæ tres minas, in italicā metretā musti demittito, & senos mēses in vase obstructo macerari finito. Post id tēpus excolatū vinū recōdito. Vtile est contra cruditates, et ciborū corruptiones. Itē ijs qui reuomūt cibū, et si pituita in vētre aut stomacho coierit. Prodest lienosis, male habitis corporibus, aquæ iter cutē, regio morbo, difficili vrinæ, torminosis, īflationib^9, resolutioni neruorū, rigoribus lōgis, vertiginosis, & vulsis. Mēses pellit. Minime neruos infestat. Hoc vinū vetustate fit melius. Cauendus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiant.

De vinis marinis. CAP. XX.

m Arina varie factitatur. Aliqui eni stati quū decerptæ sūt vuæ aquā maris āmiscent. Alij in area vuas sole siccāt, quibus calcatis, marinā adijciūt. Alij passas prius vuas in dolijs marina aqua macerāt, mox calcatas exprimūt. Id magis passi generibus adscribitur. Quæ tamen austeriore gustu temperantur, contra febrium aduentantium indicia valent, si modo meliora non adsint. Aluum subducunt. Prosunt purulenta extussientibus, aut si dura aluus exerceat. Quæ ex aminnæis vinis fiunt, caput tētant. Stomacho aduersantur, fla

tus creãt. Verũ quo plenior habeatur historia, ijs qui huius studio teneretur, nõ inutile existimam⁹ varias vinorũ cõpositiones adferre. Nõ quod freques eorũ aut necessarius existat vsus, sed ne quid omisisse videremur, quod ad eorũ rationẽ attineret. Sunt autẽ quædã ex ijs facticia, minoris curæ ac impẽdij, quæ cadũt in vsus. Vti quæ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itẽ myrti baccis cõponuntur.

De vino Cydonite. CAP. XXI.

c ydonites noĩe alio melites appellat̃, & ita fieri cõsueuit. Mala cotonea exẽptis seminibus, frustatim rapi modo scinduntur, & duodeci minarũ põdo, in musti metretã trigita diebus demergũtur. Postea defæcatũ vinũ reponit̃. Alia faciẽdi ratio. Oportet ad singulos mellis sextarios, denos succi cotoneorũ tusorũ pressorumq; adijcere, & ita recondere. Vinũ hoc adstringit. Prodest stomacho, dysenreriæ, hepaticis, renum vitijs, & vrinæ difficultati.

De Melomelite. CAP. XXII.

m Elomeli, quod et cydonomeli nominãt, sic fit. Cotonea mala seminibus suis castrata, in q̃ plurimũ mellis, quo demergi possint cõijciũtur. Id post ãnũ mitescit, mulso nõ dissimile. Præstat eadẽ quæ superior cõpositio.

De Hydromelo. CA. XXIII.

f It hydromelon duabus mẽsuris aquæ coctæ, & sub caniculæ sidus insolatæ additis ad vnã melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadẽ est.

De Omphacomelite CAP. XXIIII.

o Mphacomelitis faciẽdi ratio hæc est. Acerbæ vuæ immaturæ & tribus diebus insolatæ exprimũtur, & ad ternas succi parteis, mellis optimi despumati singulæ partes adijciũtur, & insolatũ in vasa trãsfũditur. Vim adstringẽdi ac refrigerãdi habet. Stomachicis cœliacisq; cõuenit. Vsus post annũ est.

De vino Apijte. CAP. XXV.

f It et e pyris perinde atq; cotoneis vinũ, apijtes noĩe, sed ita vt pyra nõ magnopere maturescãt. Ex siliquis etiã, mespilis, sorbis simili modo tẽperat̃. Oĩa hæc genera acerba sũt, & adstrigũt, atq; itestinas fluctiones cohibẽt.

De Oenãthino CA. XXVI.

f It e labrusca, hoc est vite syluestri, quod vocat̃ œnãthinũ. Sicci flores minis duabus musti metreta macerati, post triginta dies mutantur, mox collatũ vinũ reconditur. Facit aduersus stomachi imbecillitatẽ, cibi fastidia, cœliacos & dysentericos.

De vino Rhoite CAP. XXII.

f It e punicis malis maturis quod rhoitẽ nominãt, succo expresso ab acinis eorũ, quib⁹ lignosus nucleus abest, apyrina vocãt, aut decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est cõtra fluctio

nes īternas, & febrim cū alui profluuio exortā. Stomacho vtile. Adstīgit aluū & vrinā mouet. De vino Rhodite. CAP. XXVIII.

r Hodites sic fit. Rosarū siccarū tusarūq; minā liteolo deligatā in sextarios octo musti demergito. Et post tres menses, defæcatū vinum transfundēs, recōdito. Vtile ijs qui febri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores in fine potū, & cōtra humidas aluos & dysenterias. Fit quoq; ex succo rosarū, addito melle quod rhodomeli vocāt quod arteriæ scabricijs cōuenit.

De vino Myrtite. CAP. XXIX.

m yrtites fit baccis nigris post maturitatem tusis, & organo expressis. Aliqui ad tertias coquūt. Alij baccas prius sole torrēt, et quaternis sextarijs cōtusarū, ternas aquæ heminas adijciūt, et vini veteris parē modū. Postea exprimūt & seruāt. Magnopere adstringit. Stomacho vtile. Fluctionibus ventris ac stomachi prodest, & cōtra intestinas vlcerationes & profluuia. Denigrat capillos.

Di vino Myrsinite. CAP. XXX.

m yrsinites sic tēperatur. Rami nigræ myrti cum suis baccis & folijs tusi, decē minarū pōdo, in tribus musti cōgijs feruescūt, donec duo supersint, aut certe sesquicōgius relinquat. Id vinū colatū ad vsus recōdit. Cōtra furfures, vlcera ī capite manātia, eruptiones papularū, gingiuas, tōsillas, & purulētas aureis efficax est. Sudores sistit. De vino Lētiscino & terebinthino CAP. XXXI.

l Entiscinū similiter vt myrsinites tēperatur. Nec secus terebinthinū. Nāq; bacciferi eorū rami sumi debēt. Similes insūt vires. Adstrigūt. Stomacho accōmodant, & defluctionibus intestinorū, vesicæ, & stomachi, & sāguinis profluuio. Vlcera oīa fluctionibus obnoxia, fotu ad cicatricē perducūt. Fluctiones vuluæ ac sedis, īsessione cohibēt. De vino Palmeo. CAP. XXXII.

p Almulas maturas quas vocāt chydæas, in vrseolū imo pertusū, & obstructū picata arūdine, demittito, lino foramē sit obturatū, & quadragenis sextarijs ternos aquæ cōgios infūdito. Quod si ipsum ita dulce esse non libeat, quinq; congios infudisse satis est. Post decē dies detracto ab arūdine linteo, assumito vinū crassū & dulce, et reponito. Suaue illud quidē, sed capiti noxiū. Contra fluctiones propter adstrictoriā vim efficax. Stomachicis, cœliacis, sanguinē expuētibus cōuenit. Aliqui idem addita aqua iterū capiunt, & tertio, quarto, quinto, sextove, faciunt, quod tandem acore vitiatur.

De Vino Catorchite. CAP. XXXIII.

c Atorchites aliquibus sycites vocatur. In cypro fit, Ita vt palmeum. Sed hoc interest, quoniam pro aqua tantumdem hu-

moris adijciunt, in quo recenter pressa vinacea maduerint. Caricæ quæ chelidoniæ aut phœnicæ appellantur, præsertim nigræ macerantur, vti diximus, & post decẽ dies humor excipitur. Atq; iterũ aut tertio, idẽ modus aquæ in qua vinacea maduerint, infunditur. Simili modo intercedẽte spatio, quarto aut quinto assumitur. Demaceratarum liquor non secus acorem cõtrahit, & aceti vsum præbet. Id tenue est. Flatus gignit. Stomacho aduersatur. Fastidium parit. Aluo tamẽ prodest. Vrinã ciet. Menses trahit. Lactis vbertatẽ facit. Vitiosum sanguinẽ creat, & elephantiasin adfert, vt potio quã zethon appellamus. Aliqui sex amphoris, decẽ salis sextarios adijciũt. Alij muriæ amphoram, quod nõ facile vitiatur & aluo idoneum fore censẽt. Alij thymũ et fœniculũ imo subijciunt, & caricas superponunt & ita vicissim, donec vas expleuerint.

De vino Sycomorite. CAP. XXXIIII.

f It & e sycomoris eodẽ modo vinũ. Sed in acetũ acre degenerat, qm̃ noiata præualet vis eorũ, vt fluẽtis liquoris dulcedinẽ retinere possit.

De Vino Resinato CAP. XXXV.

r Esinatũ vinũ populatim factitari solet. Copiosum in galatia, quoniã vinũ illic coacescat, vua non maturescente. Ideoq; refrigerat, nisi picea resina temperetur. Resina autem cũ cortice tũditur, & amphoræ, dimidiata hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit excolant, separantes resinã. Alij relinquunt. Hæc vina vetustate dulcescunt. Omnia capitis dolorẽ & vertigines faciunt. Concoctionem tamen adiuuant. Vrinam cient. Tussientibus ac destillatione vexatis conueniunt. Itẽ cœliacis, dysentericis, mulierum mensibus, & hydropicis, & fœminis fluctione vuluæ laborãtibus. Altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.

De vino Strobilite. CAP. XXXVI.

f Trobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recentibus, fractisq;. Præbetq; resinati effectus, si quis madefactas nuces pini musto decoquat. Potum cõuenit ijs qui tabitudine conficiuntur.

De vino Cedrino. CAP. XXXVII.

c Edrinũ, Iuniperinũ, cupressinũ, laurinũ, pineũ, aut abiegnũ simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos cũ fructũ ædunt, aut soli, aut balneo, aut igni, admouere oportet, vti desudẽt, cõgioq; vini minam vnã permiscere, & post duos menses trãsfundere. Et anteq̃ recõdantur insolare. Facticiorũ vinorũ vasa impleri debẽt, nãq; nõ plenis vasis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autẽ vina, recte valentibus insalubria. Omnia excalfaciunt. Vrinã ciẽt, & substringunt. Laurinũ tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; e fructu cædri

maioris vinum, congio musti, adiecta tusarum baccarum selibra. Diebus quadraginta insolari debet, & defæcatum in vasa transferri.

De vino Iuniperino. CAP. XXXVIII.

f It etiã vinũ e baccis iuniperi, nõ aliter q̃ cedrites, & et ad eadẽ valens.

De Vino Cedrite CAP. XXXIX.

c Edrites hoc modo fit. Cedriam dulci aqua lauãt, & singulas amphoras singulis cyathis diluũt. Et ita musto replẽt. Hoc genus vini excalfacit, extenuat. Tussi vtile sine febre, pectoris, laterũq; doloribus, ventris & interaneorũ vlceribus, purulẽtis excreationibus, mulieribus vuluæ malo opportunis, hydropicisq;. Facit aduersus ventris tineas & rigores. Contra venenatos ictus auxiliatur. Serpentes necat. Aurium doloribus instillatum medetur.

De vino Picato. CAP. XL.

p Icatũ ex liquida pice & musto tẽperatur. Picẽ autẽ primum marina aut muria tantisper eluere oportet, dum inalbuerit, et syncæra maris aqua defluat. Mox aqua dulci proluẽda. Congijs octo musti, vncia picis vna aut altera adijcitur. Vbi efferbuerit & constiterit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abstergit. Vtile doloribus pectoris, iocineris, lienis & vuluæ, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulcerationibus in altũ recedentibus, tussi, suspirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præsertim in succida lana impositum.

De vino Absinthite. CAP. XLI.

a Bsinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enĩ duodequinquaginta sextarijs italicarũ amphorarũ, ammistã absinthij pontici libram decoquunt ad tertias parteis, & vbi infuderint nonaginta aceti sextarios & absinthij selibrã, ac diligẽter permiscuerint, diffundũt in vas, dũq; cõquieuerit defæcãt. Alij absinthij minã in amphorã demittũt, tusamq; & raro linteo deligatã, in decẽ congijs musti macerãt, binis mẽsibus. Alij absinthij quadrantẽ, alij trientẽ, & nardi syriacæ, cinnamoni, casiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarũ, singulos sextantes inijciunt in metretã musti, & tũdentes prius pila, obstructo vasis spiraculo, binis ternisve mensibus dimittunt. Postea defæcatum vinum transfundunt ad vsus. Alij addunt in musti caddum, celticæ nardi drachmas quattuordecim, & absinthij drachmas quadragita liteo inuolutas, & post quadragesimũ diẽ elutriãt. Alij in vigiti sextarios musti, absinthij librã, & siccæ pini resinæ sextantem immittunt, et post decẽ dies excolant & recondunt. Vtile est stomacho. Vrinam cit. Tardã concoctionẽ accelerat. Hepaticis, regio morbo, & renũ vitijs auxiliatur. Fastidia discutit. Ijs prodest quibus

stomachus negociũ exhibet. Valet contra longã præcordiorũ distentionẽ, & inflationes, teretesq; ventris tineas, & remoratos menses. Cõtra hausta ixiæ venena ꝙ plurimum potum & vomitionibus redditum auxiliatur.

De Vino Hyssopite CAP. XLII.

h yssopites e cilicio hyssopo maxĩe laudatur. Fitq; similiter foliorũ hyssopi tusorũ libra in amphorã musti cõiecta. Liteolo raro cũ quibusdã lapillis folia inuoluũtur, vt degrauatus põdusculo fasciculus sidat. Vinum post quadraginta dies defæcatum elutriatur. Cõtra pectoris laterũ & pulmonis vitia, veterem tussim, & suspiria prodest. Vrinam cit. Torminibus & rigoribus febrium circuitu repentibus auxiliatur. Menses mouet.

De Vino Chamædryite. CAP. XLIII.

s Imili modo chamædryites fieri solet. Excalfacit, discutit. Cõuulsis, regio morbo, vuluæ ĩflationibus, tardæ cõcoctioni, incipiẽti aquæ ĩtercutẽ, subuenit. Inueterascẽs melius redditur.

De Vino Stichadite. CAP. XLIIII.

s Tichadites nõ secus tẽperatur. Cõgijs sex stichadis minã addere oportet. Crassitiẽ, inflationes, laterũ, neruorũq; cruciatus, & perfrictiones discutit. Comitialibus cõmode datur, cũ pyrethro & sagapenio.

De Aceto stichadico. CAP. XLV.

s It ad eadẽ acetũ e stichade hærba, vt paulo ante diximus aceto macerata. Quod eosdem implet effectus.

De Vino Cestrite. CAP. XLVI.

s It vinũ e Betonica, quã cestron psychotrophon appellant: Hærbã semine maturo prægnãtem, cũ suis ramulis minæ põdo, congijs duobus musti macerant, & post septimũ mensem transfundunt. Ad multa interaneorũ vitia, vt frutex ipse pollet. Et vt in vniuersũ dicatur, facticia vina, sibi misturarũ vires adsciscũt. Quare non difficile fuerit, ijs qui illarum naturas norint, vinorum vires coniectura quadam consequi. Verumtamen vinorum vsus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum e betonica acetum ad eadem vicia vtile.

De Tragoriganite vino. CAP. XLVII.

t Ragoriganites fit quaternis Tragorigani drachmis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mẽsem transfusis. Prodest torminibus, vulsis, ruptis, laterum doloribus, spirituum discursationi, ægris concoctionibus.

De Vino Bunite. CAP. XLVIII.

e Napis fit vinum nomine bunites, drachmis duabus tusi napi in sextarios duos musti additis, & cæteris eodem modo fa-

ctis. Prodest stomachicis & dimicatione aut longo equitatu fatigatis.

De Vino dictamnite. CAP. XLIX.

d Ictamni drachmas quattuor macerato quaternis musti sextarijs. Facit duersus stomachi fastidia. Menses & purgamentum a partu subducit.

De Vino prasijte. CAP. L.

m Marubij adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretam demittito, & reliqua consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitijs & omnibus quibus marrubium.

De Vino Thymite. CAP. LI.

t Thymi tusi & cribrati vncias duas linteo colligatas, in amphorã musti adijcito. Valet cõtra ægras coctiones, fastidia, dysenteriam, neruorũ & præcordiorum dolores, hibernos horrores, & venenata animalia, quorum morsum frigus ĩsequitur, aut putrescit locus.

De Vino Thymbrite. CAP LII.

s Simili modo e satureia vinũ fit, quod eadẽ quæ thymites præstat.

De Vino Origanite CAP. LIII.

s Sic quoq; origanites ex heracleotico Origano conficitur. Facit eadem quæ thymites.

De Calaminthite & Abrotonite vinis. CAP. LIIII.

e Calamintha, pulegio, & Abrotono vina fiũt eodẽ quo thymites modo. Prosunt stomachicis, cibum fastidientibus, & regio morbo, q; vrinam moueant.

De Vino Conyzite. CAP. LV.

f Fit & item e conyza vinum, cõtra venenata ante alia efficax.

De Vino Aromatite. CAP. LVI.

a Aromatites ita fit. Palmæ, Aspalathi, Calami, nardi gallici, singulorũ quattuor sextarios sumito, Postq̃ contriueris musto subigito, coactis ingentibus offis, & in sextarios duodecim austeri musti deiectis, operculato vase, quadragita diebus quiescere finito. Deinde vbi fæce expurgatum fuerit, recondito. Alia eius ratio. Calami vncia, phu drachmæ septem, costi drachmæ duæ, nardi syriaci drachmæ sex, casie vncia, croci drachmæ quattuor, ammomi drachmæ quinq;, asari drachmæ quattuor, omnia simul trita & linteo colligata in caddum musti demergũtur. Et postq̃ vinum deferbuerit transfunditur. Facit ad pectoris et laterum et pulmonis dolores. Difficili vrinæ, rigoribus, retardatis mensibus, atq; ijs qui per frigora iter faciunt, potũ conuenit. Pituitæ crassitiem extenuat. Colorẽ alit. Somnum conciliat. Dolorem finit. Renũ & vesicæ vitijs auxiliatur.

De Vino e Pipere Myrrha & iride. CAP. LVII.

It & vinum ad destillationes, cruditates, tussim, inflationes,
f et si humor in stomacho coijt, myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma vna, iridis drachmæ sex, anisi drachmæ tres. Omnia plenius tusa & linteolo inuoluta in sex vini sextarios cõijciuntur. Vinum post triduum colatur, & in lagena reconditur. Datur post deambulationem meraculum cyathi vnius mensura.

De Nectarite vino. CAP. LVIII.

It quoq; nectarites ex Helenio hærba, quam alij medicam, alij
f symphyton, alij Idæon Phlomon, alij Orestion, alij Nectarion vocant. Radice sicca pondo quinq; drachmarum linteolo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres menses effusa. Facit ad stomachi & pectoris vitia. Vrinam pellit.

De Vino e syriaca nardo celtica et malabathro. CAP. LIX.

Syriaca nardo & celtica, malabathroq; vinum factitatur,
e hac ratione. Singulorum selibram in binos musti congios mittito. Post menses duos colato. Datur cyathus vnus cum tribus aquæ. Hoc vinum efficax est contra vitia renum, hepaticos, regiũ morbum, & vrinæ difficultatẽ. Prodest stomachicis, atq; ijs quos palor decolorat. Alij bessem, aut sextantem acori, & celticæ nardi quadrantem, in musti amphoram adijciunt.

De Asarite vino. CAP. LX.

Ssari quadrantem in senos musti sextarios itidem demittito.
a Id vini genus vrinam ciet. Hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, ischiadicisq; conuenit.

De Vino e syluestri nardo. CAP. LXI.

Adicis syluestris nardi recentis & tritæ cribrataeq; bessem, in
r congium musti conijcito. Duos menses quiescere finito. Vtile est hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, stomachicis.

De Daucite vino. CAP. LXII.

Adicis dauci contusæ drachmas sex in musti amphoram im-
r ponito, & similiter transfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorum & vuluæ. Menses pellit. Ructus ciet, & vrinam. Prodest tussi, ruptis, vulsisq;.

De Saluiato vino. CAP. LXIII.

Aluiæ vnciam in musti amphoram, quod idem cũ ceramio
f est, mittito. Valet cõtra renum, vesicæ, & laterum dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulsa & suppressos menses.

De Panacite vino. CAP. LXIIII.

p Anacis vnciam in musti congiũ mittito, & transfundito. Prodest ruptis, vulsis, fractis, orthopnœæ. Lienis crassitiẽ extenuat. Contra tormina, coxendicum dolores, efficax est. Tardas concoctiones accelerat. Menses & partus extrahit. Aquæ inter cutem, & serpentium ictibus auxiliatur.

De Acorite vino. CAP. LXV.

v Ina ex acoro & dulci radice consimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias in senos congios mittere, tribus mẽsibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus & latera. Et vrinam mouent.

De Selenite vino. CAP. LXVI.

s Eminis apij recentis, maturi, & cribrati drachmæ nouem in musti amphoram demittãtur. Appetitum excitat. Stomachicis & difficili vrinæ auxiliatur. Oris halitum commendat.

De Marathrite & anethino vino. CAP. LXVII.

e X Fœniculo, anetho, & Petroselino, vina eodem modo fiũt, & ad eadem efficacia.

De vino e flore salis. CAP. LXVIII.

f It & e flore salis vinum multo ad purgandum efficacius, q̃ vinum aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat. Quare neq; in secunda neq; aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum quod Phthorion vocant, quoniam partus necat, & abortus facit. Veratro aut scammonia, aut syluestri cucumere, iuxta radices vitium sato. Siquidem vites sibi illorum vires adsciscunt. Id vinum partus enecat. Datur ieiunis mulieribus quæ ante vomuerunt, cyathorum octo mensura, dilutum.

De Vino e thymelæa. CAP. LXIX.

r Amorũ thymeleæ cũ suis folijs & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec congij duo supersint, defæcatumq; recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De Vino e Chamælæa. CAP. LXX

c Hamælæa dum floret, cum folijs tusa, & cribrata decem drachmarum põdere, in musti congium additur. Post duos menses vinum in vas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est. Item mulieribus quæ a partu ægre purgantur.

De Vino Chamæpityino. CAP. LXXI.

Hamæpityinum simili modo fit, ad eadem cōueniens. Vri-
c nam quoq; ciet.

De Vino Mandragorite. CAP. LXXII.

Ibrum radicis concidito. Segmenta lino traijcito, quod selibrā æquat in musti cōgios decē demittito. Ibiq; esse finito ad menses treis. Media potio heminæ dimidiū. Bibitur, passo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio mistam, potu soporem adferre. Cyathus vnus cū sextario vini potus, enecat. Mediocris vsus eius, doloris sensum aufert. Fluctiones incrassat. Olfactu, instillatu, potuq; idem præstat.

De Vino Helleborite. CAP. LXXIII.

N congiū musti aqua marina diluti, drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo, mittito. Dumq; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim aut quindecim transfundito. Et vbi pleniuscule fregeris, inijcito. Post aliquot dies colato, & vtitor. Dato cyathum vnum ex aqua in potu ad aluum soluendam ijs qui euomuerūt a cœna. Alia ratio. Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, spicæ syriacæ vncias tridecim, cribratas & linteo colligatas in septē vini coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito. Postmodum colato. Dabis in potu sesquiheminam. Aliter. Decoctæ marinæ aquæ ex pelago petitæ sextarios duodecim, veratri candidi libras sex, quadragesimo die q̄ madefeceris, colato & vtitor. Alia ratio. Veratri drachmas duodenas, & aphronitri quaternas in senis musti sextarijs diebus quinis denis macerato, mox colato, & semestri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vuas in sole siccatas imponito in musti metretam, implet autē metreta congios decem, & gypsum in vinum mittito pondo drachmarū viginti, & biduo residere finito, conijcito veratri nigri vncias triginta, iunci odorati, calami, singulorum drachmas triginta, baccarum iuniperi sextarios duos & heminā, myrrhæ et croci singulorū drachmā, inuoluens linteolo diebus quadraginta appendito, postea colato, dabis heminas treis aut duas dillutas. Purgat a partu & abortu fœminas. Menses extrahit. Contra strangulatus vuluæ efficax

De Vino Scammonite CAP. LXXIIII.

Cammonites sic fit. Radicis scammoniæ per messes effossæ
f tritæ & linteo colligatæ drachmas quinq;, in vini cōgiū mittito, ad dies triginta. Aluū purgat. Bilē & pituitā extrahit.

De omnibus metallicis & primũ de Cadmia. CAP. LXXV.

X Cadmiæ generibus optima est cypria, botryitis nomine, densa, modice grauis, & in leuitatem magis declinãs, racemosa facie, colore spodij quæ fracta cinerulenta est, & æruginosa. Proxima habet foris cærulea, intus cãdidior, internatis segminibus, onychitæ lapidi similis. Cuiusmodi sũt quæ e veteribus metallis effodiuntur. Quædam etiã placodes id est crustosa dicitur, lineis quibusdã perinde quasi zonis cincta, ob quod eã zonitin appellauere. Alia ostracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ testaceam faciem habet, terram amplexa est. Improbatur candida. Oculorum medicamentis botryitis nomine, & onychitis, vtiles. Reliquæ ad emplastra & farinas quæ cicatricibus inducendis insperguntur. Ad eadem cypria prodest. Ex macedonia vero, thracia, et hispania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adstringere, caua explere, sordes expurgare, exiccare, corporis meatus infercire, excrescẽtia in carne coercere, crustas creare, & vlcera quæ cacoethe vocantur, ad cicatricem perducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus candente, fuligine egesta flatu, et lateribus camerisq; fornacum applicata. Prægrandes autem ac ferreæ sunt fornaces, ab officinis appellatæ acestides, per summa nullo spiraculo relicto, concameratæ, vt quæ ab ære iactantur sursum corpuscula cohæreant, & inibi detineãtur, quæ cum spissius insidẽt, in corpus cõcracescunt, & modo genus vnum eius, modo alterũ, modo omnia perficiunt. Extrahit & cadmia cremato lapide cui pyritæ cognomen est, monti soleo supereminente. In quo etiam quædam quasi venæ, chalcitis, mysios, soreos, melantheriæ cærulei, chrysocollæ, attramẽti sutorij diphrygisq; inueniuntur. Nec desunt qui cadmiam in lapidum fodinis iuueniri tradant, falsi quadam lapidum cognatione. Reperitur et apud cumas lapis nullã sui vim ostẽdens. Ij eo depræhẽduntur q sunt cadmia leuiores, nullumq; alienum mãdentibus saporem exhibet. Cõmanducatus autẽ lapis dentes offendit. Cadmia vtpote cũ cedat, esum non respuit. Alio autem discerni possunt argumento, cadmia in farinã detrita, & aceto subacta, in sole se comprimit. Quod in lapide nũq accidit. Item tritus & igni appositus lapis, prosilit, et fumum igni similẽ eiaculatur. Cadmia vero quieta manet, fuliginẽq; luteo colore aut æreo splendentem expuit, vario zonarum discursu. Insuper lapis ignem expertus, atq; refrigeratus colorẽ mutabit, ac leuior multo fiet. Sed cadmia nihil euariat, nisi quis eam aliquot diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderosa, sed viribus nequaq comparanda ærarie. Vritur cadmia superior carbonibus obruta, do-

nec translucida spectetur, & ferrei stercoris modo bullet, mox extingui tur vino aminnæo. Sed quæ ad psorarũ medicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exustam conterunt in vino, rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa videatur. Iterumq; tritã ex vino, vrunt, donec in cinerem redigatur, nihil scabriciæ retinens. Hac spodij vice vtũtur. Lauatur in mortario trita, effusa subinde aqua, dũ sordidum nihil emergat. Dein coacta in pastillos reponitur.

De Pompholyge. CAP. LXXVI.

Pompholyx specie sola, non genere, a spodio distat. Siquidẽ spodios nigricat, & plerumq; põderosior est, palearum pilorumq; plena, quasi derasum quiddam, ac detractum ab ærariarum officinarũ pauimentis & fornacibusq; videatur. Pompholyx vero pinguis est, & candida, vsq; adeo leuis, vt in auras euolare possit. Cuius duo fluxerũt genera. Vnum ad aeris colorem vergens, suppingue, alterum magnopere candidũ, summamq; leuitatem nactum. Cãdida fit Pompholyx, quoties in perficiũdo ære, fabri præstãtiorem facere volentes, detritam cadmiam cumulatius insparserint. Namq; tenuissima fauilla quæ effertur, in Pompholygẽ coit. Cæterũ Pompholyx nõ ex æris modo materia & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoq;, ad gignendam ipsam eximie proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est. In domo binis tectis operta, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra versus tabulatũ a supernis partibus pateat. Domicilij paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacem vsq; perforetur, ad excipiendam follis narem. Ostium mediocre habeat pro exitu ingressuq; artificis fabricatum. Domuncula altera coniuncta sit, in qua & folles & flator suo munere fungantur. Deinde carbonibus in camino succensis, assidens artifex cadmiam particulatim fractã inspargit, a locis supra fornacis caput extructis. Idẽ negocium obit artificis minister, simulq; carbones adijcit, vsq; dum indita cadmiæ copia prorsus absumatur. Itaq; egesta suffitu, tenuis pars & leuis materiæ in summam domum euolat, & parietibus tectisq; adhærescit, conflatum inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis simile prodit, postea maius incremẽtum capescens, elaboratis lanis simile redditur. Põderosius autem in subiecta pedibus loca se recipit. Sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento cohæret. Quod tenuiore deterius existimandum est, ideo q multum terræ collegerit, & spurcicia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri spodiũ arbitrantur, de qua antedictũ est. Optima creditur cypria, quæ accepto aceto odorem æris præstat, colore aliquantum piceo, sapore luti horrido, & si fraudem non experta, flagranti carbone inferuescit, aereum colorem

contrahit. Antedictis autem notis, diligenter attendendum est. Siquidem a nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, & quibusdam consimilibus. Quod facile cognitu fuerit. Quippe nihil in ijs probandis inuenietur eorum, quæ antedicta sunt. Pompholygem ita lauari oportet, ligatam linteo mundo modiceq; raram, aut siccam, aut aqua respersam, in labellum demittito, quod imbrem contineat, & huc atq; illuc fasciculum deferens, immergito. Ita enim limosa pars eius ac dulcis effluet, & omne crassamentū in linteolo remanebit. Postea residere sinens, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito, mutata tantisper aqua & colata, dū arenosi nihil sidat. Demum aquam exprimito, & siccatum cinerem recondito. Alij quantum maxime fieri potest siccant, & manibus in aqua cōterunt, dum mellis crassamentū imitetur. Deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colant, & quo facilius transeat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant, mox spumosum quod traiectum est & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recondunt. Quod vero resedit, et sensim cribratū, in aliud vas transfundunt, relicto harenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud excolant. Hoc identidem faciūt, donec cinis merus & harenæ expers inueniatur. Alij paulatim integrā in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillosq; suo ponduscula degrauatos, pessum ire. Pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterum cinerem medium separant & in pillā coniectum vt cadmiam eluunt. Quinetiam lauatur vino chio marina aqua diluto, modis quos supra diximus. Et ita redditur adstringētior, q̄ aquis elota. Vis Pompholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, & aliquantum exiccare. Inter medicamenta numeratur quæ sensim crustas obducunt. Quod si spodium torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictiliq; nouo, subiectis leuibus prunis, orbiculos continuo versabis, dū assicati fuluescāt. Neq; ignorandū, ex auro, argēto, plumboq; fieri spodion. Verum post cypriam plumbea maxime commendatur.

De Antispodo. CAP. LXXVII.

QVoniam Spodos sæpenumero desideratur, necesse est ostēdere, quæ simili virtute polleant, vt in spodij locum suffici possint, antispoda vocant, quoq; modo sumi debeāt. Folia itaq; myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile crudum coniecta, inditoq; operculo cōtinua foramina habente vruntur fornacibus donec figlinum percoquatur. Iterum in fictile aliud crudum transferuntur, quod vbi perassatum fuerit, exempta lauantur ad vsus. Idem quoq;

fit e termite syluestris oliuæ, si habeatur, sin secus, satiuæ cum suis floribus, aut malis cotoneis disectis, & detractis ossibus, aut gallis aut laceratis linteolis. Item ex moris immaturis id est candidis, in sole prius arefactis, aut terebintho, aut lentisco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs, vel e buxi coma, vel pseudocypero cum flore. Alij ficus in sole antea siccatas, eodem modo parant. Alij taurinum gluten. Alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas. Quæ omnia in spondij vicem vsurpantur.

De Aere vsto. CAP. LXXVIII.

Es vstũ probatur rubrum, quod contritu colore Cinnabarim imitetur. Nigrum vero plusq̃ deceat, exustum est. Fit autẽ e clauis solutarum nauium, fictili crudo compositis, subsperso sulphure cum sale pari, omnibus vicissim insparsis, fictile circũlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidem pro sulphure & sale alumen inspargunt. Alij sine sulphure ac sale fictili, aliquot dies vrunt. Alij sulphure solo vtuntur, fuliginẽ tamen excutiunt. Alij oblitos scissili alumine clauos, cum sulphure et aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto respersos, vrunt, & iterum aut tertio idem efficiunt, postea recondunt. Principem locũ tenet, in memphide combustum, proximũ in cypro. Adstringit, exiccat, reprimit, extenuat, attrahit. Vlcera purgat, & ad cicatricem perducit. Vitia oculorum emendat. Excrescentia in carne consumit. Nomas cohibet. Vomitus ciet, cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum, illitumve. Lauatur vt cadmia, mutata quater in die aqua, donec nulla prorsus sordes emergat. Aeris recrementum, stercusve, quam scoriam vocant, eodem modo lauatur & eamdem vim sed imbecilliorem habet.

De Flore æris. CAP. LXXIX.

Los æris quem nõnulli clauorum veterum psegma, quasi ramentũ, nominarũt. Optimus est, friabilis, in attritu fuluescẽs, milij effigie, breuis, ponderosus, modice splendens, atq; constringens, qui delimatam æris scobem nõ recœpit, qua sæpe adulteratur. Sed id facile depræhẽditur cum denti um illisu, dilatantur ramẽta. Fit autem cum æs fornacibus fusum, in receptacula delabitur, per cola fistularum ad ea pertinentium. Circa eas enim occupati, sordes expurgantes, aquam clarissimam infundunt, refrigerare volentes. Itaq; repẽtino concretu, ac addensatione, expuitur & scatet antedictus flos. Adstringit & excrescentia cohercet. Offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. Quaternum obolorũ pondere datus, crassum humorem extrahit. Carnosa narium vitia absumit. Eruptiones papu-

larum cum vino cohibet. Contra diuturnas aurium grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur. Vuam tonsillasq; reprimit, farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. CAP. LXXX.

f Quãma æris excussa clauis, cyprio ære fabricatis, crassa quidem ipsa. Bona est quæ helitis nominatur. Sed ex malo ære aut cãdido, vitiosa intelligitur. Quam vtpote tenuem & inualidam dãnamus, maxime approbantes crassam, ruffam, præsertim si aceti respersu rubiginem cõtrahat. Vim habet adstrictoriam, extenuãtem, reprimentem, & erodentem. Nomas coercet. Vlcera ad cicatricem perducit. Pota ex aqua mulsa aquam trahit. Aliqui farina subactam, dant in catapotio. Additur ad oculorum medicamenta. Genarum scabritiã absumit, & fluctiones exiccat. Lauatur hoc modo. Siccæ æris squammæ expurgatæ selibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quousq; pessum ierit. Abijcitur quod emersit, et effusa aqua, hæmina cœlestis himbris adijcitur, & distenta manu, squamma quasi exiccãda sit, vehemẽter cõfricatur. Dumq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim ad sex heminas vsq; superinfunditur, terendo valide. Squamma ad latus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur. Quo facto, expressus humor pixide ex ære rubro facta, excipitur. Hoc est enim velut flos squãmæ, valẽs viribus, & ad ocularia medicamẽta cũprimis efficax. Inutile quod superest. Lauatur donec nullam prorsus lenticiam excernat, & linteo opertum biduo conquiescere sinitur effusaq; extante aqua, vbi siccatũ erit, reconditur pixidicula. Alij vt cadmiam lauant, & reponunt.

De Squamma ex acie decussa. CAP. LXXXI.

f Quammæ ex acie aut mucronibus decussæ quam vocant stomoma eadem vis. Lauatur modo simili, & recõditur. Sed ad moliendam alui deiectionem, inefficacior est.

De Erugine rasa. CAP. LXXXII.

a Erugo rasa fit ijs modis. Super doliolum, aut aliud consimile vas aceti q̃acerrimi, æneum vas præsertim concameratum sin minus planum versetur, sitq; extersum, nullũq; habeat spiramentũ. Exempto vase quo doliolum obturaueris, decimo quoq; die, insidẽs ærugo deraditur. Aut æris lamina in caddis super acetũ ita suspenditur, ne attingat, et totidem post dies raditur. Aut massulæ æris aut laminæ, vinaceis iam accescentibus cõduntur, & simili modo versantur. Quinetiam ex delimata æris scobe æruginẽ facere licet. Necnon e laminis, quibus bracteæ auri conclusæ maleo ducuntur. Si quis eas aceto respargat, & ter aut quater verset, donec æruginẽ contrahãt.

Tradunt æruginẽ in cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdam nõ-nihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit. Adduntq; nonnumq; per caniculæ æstus, e quodã specu manare. Sed hoc exiguũ, & optimũ esse, illud speluncis effluens, copiosũ quidẽ, & boni coloris, sed vitiosum, quod lapides multos collegerit. Pluribus autẽ modis adulterant. Aliqui pumice, alij marmore, alij attramẽto sutorio. Sed depræhẽdemus pumicẽ aut marmor, pollice sinistræ manus madefacto, & æruginis portiunculã in alterũ atterente. Siquidẽ eã diffundi constat. Marmoris autem pumicisq; partes, coeunt non dissipatæ, demumq; tractatione crebra & humoris complexu dealbescunt. Quin & dentium appressu. Siquidem syncæra cedit, leuis, sine asperitate. Attramẽtnm vero sutoriũ igne coarguitur. Namq; si fictile, aut lamina, adulterata ærugine illinatur, et feruenti cinere aut carbonibus incalescat, mutabit colorem. Attramentum sutorium rubescit, quod vstum suapte natura talem sortitur colorem.

De Aerugine scolecia. CAP. LXXXIII.

a Eruginis quã vocant scoleciam, duo sunt genera. Quædam fossilis est. Altera facticia. In mortario cyprij æris dimidiam heminã aceti albi acrisq;, pistillo cupreo conterito, donec strigmenti crassitudinem imitetur. Deinde aluminis rotundi, salis fossitij, translucentis, aut marini q̃ albissimi, solidiq; drachmam vnam, aut certe cum nitri pari pondere terito in sole, æstuosissimis diebus, sub sidus caniculæ, donec colore ærugineum, & coagmẽto strigmentosum fiat. Vbi autem se in vermiculorũ speciem contraxerit, recondito. Efficax & boni coloris redditur, si duas parteis vrinæ veteris, cum vna aceti adieceris, & alia quæ dicta sunt peregeris. Sunt qui æruginẽ rasilẽ, quæ in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas, & ita vẽdant. Quod genus, vt vitiosum improbatur. Fit & quædã ærugo ab aurificibus, mortario & pistillo cyprij æris, cum vrina pueri impubis, qua aurũ ferruminãt. Antedicta æruginũ genera, vsto æri correspondent. Sed magis effectu valent. Sciendum fossilem scoleciam præstantissimam esse. Derasam sequi, postremo loco facticiam. Mordacissima tamen est & magis adstringens. Aurificum autẽ ærugo rasæ correspondet. Aerugines omnes adstringunt, extenuant, excalfaciunt. Oculorũ cicatrices emendant. Lachrymas cient. Nomas sistunt. Vulnera ab inflammatione tuentur. Vlcera ex oleo cæraq; ad cicatricem perducũt. Callos & sordida vlcera purgant, cum melle coctæ. Callum fistularũ erodunt, cum ammoniaco, collyrij modo in eas adactæ. Ad gingiuarum autem excrescentias, & extuberationem vtiles. Magnopere extenuant genarum crassitiem, cum melle illitæ. Verum post illitionẽ spon

gia ex aqua calida locus fouendus est. Resina terebinthina exceptæ cũ ære & nitro lepras abigunt. Vritur particulatim fracta, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita. Versaturq; donec se mutet, & colore subcinerescat. Postea refrigerata reponitur. Sunt qui cruda olla eam vrant, vti dictum est, sed non prorsus eumdem colorem cremata contrahit.

De Rubigine ferri. CAP. LXXXIIII.

Vbigo ferri restringit. Sistit fœminarum profluuia admota. Potuq; præstat ne concipiant. Illita ex aceto ignibus sacris, & papularum eruptionibus, medetur. Perquam vtilis ad scabricias genarum, paronychia digitorum, & reduuias. Condylomatis prodest. Gingiuas firmat. Podagras illita lenit. Alopecias replet. Vinum aquave, in qua candẽs ferrum sit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur.

De Stercore ferri. CAP. LXXXV.

Tercus ferri quam scoriam vocant, eadem potest quæ rubigo, sed inefficacius. Aconito ex hydromelite potum opitulatur.

De Plumbo eloto. CAP. LXXXVI.

Otura plumbi sic fit, in mortarium plumbeum aquam injiciens, pistillo plũbeo terito, donec nigrescat aqua, & succi modo crassescat, aut cœnosa reddatur. Linteolo deinde colato, aquam infundens, quo facilius quidquid est resolutum incerni possit. Hoc facito vsq; dum satis habuisse videaris. Vbi consederit, priorem aquam effundens, nouamq; adijciens, vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigricia. Postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quæsitam, mortario lapideo pistilloq; terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricãt, donec nigrescat. Mox vbi crassamentum pessum ierit, colligunt in pastillos. Nam tritum vehemẽter, cerusæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginem adijciunt. Affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, obstruere, mollire, explere caua. Sistere oculorum fluctiones, & vlcerum excrescentia. Sanguinem supprimit. Prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas ex rosaceo. Item ad ea quæ ægre cicatricẽ ducunt. Et in totum spodij effectus præbet. Nisi q̃ non obducit crustas. Integrum plumbum affrictu, marini scorpionis draconisq; plagis auxiliatur.

De Plumbo vsto. CAP. LXXXVII.

v Ritur Plumbum sic. Super q̃ tenuissimas plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargito, additisq; rursus laminis, interiecto semper sulphure, vsq; dum vas expleueris, succendito. Flagrante autem plumbo, ferrea rude versato, donec perfecte redigatur in cinerem, nihilq; non vstum hæserit. Tum demum obstructis naribus, eximito. Alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatam scobem in olla cum sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum est, imponunt fornaci, aut foco, et circumlinentes operculum, dato exili spiramẽto vrunt. Alij pro sulphure cerusam aut hordeum inspargunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea cõtinue mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio, et si vehementius vratur, contrahit spumæ argenti colorem. Magis placet nobis prima. Plumbum vstum lauatur vt cadmia, & reconditur. Eosdem effectus habet, quos plumbum elotum sed multo acriores.

De Recremento plumbi. CAP. LXXXVIII.

r Ecrementum plumbi quod scoriam vocant, optimum est dẽsum, fractu cõtumax, cerusam plane repræsentans, nihil plũbosi habẽs, quod ad mali colorem accedit, & vitri splendorẽ imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs iufusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteum colorem duxit. Idq; sæpius, dum recrementum absumatur. Dein quod subsidit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos.

De Molibdoide lapide. CAP. LXXXIX.

m Olibdoides lapis a plũbi similitudine dictus. Correspondẽtem recremento vim habet, & eodem modo lauatur.

De Stibio. CAP. XC.

s Timmi optimum quod splendidissimum est, modoq; nitedularum emicat, confractu crustosum, nihil terræ aut sordidi habens, friabile, quod stibi appellarũt, alij platyophthalmon, alij Larbason, alij Gynæcion, alij Chalcedonion. Vis eius adstringere, obstruere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricẽ perducere, sordes & vlcera oculorũ expurgare. Sistit & sanguinẽ e cerebri membrana profluentem. Et vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni, in crustas erũpere non patitur, cum adipe recenti illitum. Crustosas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cæra & exigua cerusa. Torretur adipe circumlitum &

carbonibus obrutum donec carbunculetur adeps. Exemptumq; restinguitur mulieris lacte, quæ marem peperit, aut vetere vino. Vritur etiã carbonibus succensis efflatum, quoad flagret. Si enim paulo magis concremetur, plumbum fit. Lauatur vt cadmia & æs. Sunt qui vt plumbi recrementum eluant.

De molibdæna seu plumbagine. CAP. XCXI.

m Olibdæna optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modice splendens, cum teritur russa. Cocta cum oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa est, quæ aerem aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro & argento. Est etiam quædam fossilis, iuxta sebastiã & corycum inuenta. Quo in genere probatur quæ lapidosa nõ sit, aut recrementosa, sed nitens & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur lauaturq; eodem modo. Miscetur conuenientissime medicamentis, quæ liparas vocant, atq; emplastris minime mordentibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit. Glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conuenit.

De Recremento argenti. CAP. XCII.

r Ecrementum argẽti quod scoriam vocant, aut helcysma, aut encauma, molibdænæ vim habet. Quare emplastris quæ phæas appellant, additur, ac medicamentis quæ cicatricem obducunt, vt pote cum adstringat, extrahatq;.

Di Spuma argenti. CAP. XCIII.

s Puma argenti quædam gignitur ex harena, quam molibditin vocant in fornacibus conflata, donec perfecte incandescat. Altera ex argẽto. Tertia ex plumbo. Probatissima est attica. Secunda hispaniensis. Has sequitur quæ fit dicæarchiæ idest puteolis, baijs, in campania, & Sicilia. Plurima enim hijsce locis e flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, melior cæteris. Quæ in Sicilia, argyritis. Quæ ex argento, calabritis. Vis autem adstringere, mollire, explere caua, excrescentia in carne reprimere, ad cicatricẽ ducere, refrigerare, & occludere. Vrit̃ argẽti spuma, cõfractis partibus ad magnitudinẽ iuglãdiũ, ita accẽsa follibus. Abstergitur insidẽs spurcicia, & recõditur. Aliquiquater aceto aut vino restiguẽtes, iterũ vrũt & eadẽ prosequuti, reponunt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut si desideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarũ cõfracta, chœnicis atticæ mẽsura,

fictili nouo superfusa aqua, adiectis candidi tritici quattuor sextarijs, priuatimq; pugillo hordei, linteolo raro auribus vasis alligato, coquitur, donec hordeum fractum dehiscat. Deinde omnia in nouum craterem oris ampli transfunduntur. Triticum abijcitur. Spuma argenti vehemēter manibus affricando, aqua lauatur, assiccataq; in thebaico mortario teritur, affusa feruēte aqua. donec dissoluatur. Excolata aqua, iterum tota die teritur, & vesperi infusa calida aqua finitur. Mane colis excernitur. Alia infunditur atq; ter die excolatur. Id septē diebus fieri solet. Postea additis ad singulas minas spumæ argenti, quinis salis fossilis drachmis, infusaq; calida aqua, ter in die teritur, & addita aqua excolatur. Cumq; inalbuerit, calida infunditur, dum nullā prorsus salsedinem resipiat. Demum ardentissimo sole siccata, eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, mina spumæ argyritidis diligenter teritur, addito sale fossili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur. Aqua infunditur ita vt supereremineat. Mouetur quotidie mane et vesperi, aquaq; superinfūditur, priore nequaq̄ effusa. Hoc fit triginta diebus. Nāq; nisi moueatur crassescit, vsq; induriciē testæ. Post hæc effusa leniter muria, in thebaico mortario spuma argenti teritur, coniectaq; in fictile aquam continens, manibus diligenter agitatur, mutata subinde aqua, donec nullum salsedinis inditiū præbeat. Deinde quod ex argenti spuma candidum apparet, in vas aliud transfertur, & redactum in pastillos, plumbea pixide conditur. Alij spumam argenti in fabarum magnitudines confractam, in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus eliquescat, exemptamq; cum sale pari terunt, & vt supra dictum est lauant. Sunt qui salis libram vnam, & spumæ argenti tantundem, in sole terant, aqua continue mutata, dum candor ei detur. Alia ratio; Sumito quantamuis argenti spumā, vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recentium repurgatarūq; decoquito. Cumq; fabæ disruptæ fuerint, lanaq; dealbuerit, exemptam argenti spumam, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. Eadem tertio quæ supra, facito. In summa tantisper, dum lana iam non inficiatur. Insuper transfundens in mortarium, ad singulas salis fossicij libras, adijcito octogenas spumæ argēti drachmas atticas, & terito, intermittensq; nitri q̄albissimi cum aqua diuisi, drachmas, xlvij. indito. Iterum terito, donec satis candoris contraxisse videatur. Ita autem fundēs eam ex alto in fictile oris āpli, adiecta largiore aqua, vbi cōsidere desierit, colato. Vicissim eadē prosequere, dū pura aqua dulcisq; effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. Postremo in fictile nouum translatam, colato sensim omni humore, soli quadraginta diebus, sub caniculæ sidus

exponito, & siccata vtitor. Elotam autem constat ad oculorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tollendas, ad rugosas facies, & cicatricosas, laceratasq́ et macularum plenas.

De Cerusa. CAP. XCIIII.

Erusa fit hoc modo, infuso in vrseum oris lati aut fictile label lum q̃acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculum, subiecta prius arundinea tegete, firmato, superiectisq́ velaminibus, ne halitum expiret acetum, vbi resoluta fuerit, defluesq́ deciderit, humorem purum ad summa delatum colato. Crassamentumq́ transfundito. Debet quoq́ siccari in sole, mox trusatili mola teri, alioquin tritum cribrari. Postea quod superest duri, in tenues partes redigendum, cribrandumq́. Vicissim eadem tertio quartoq́ facienda. Melior quæ primo cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda. Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui ligneam rudem, in medio vase appendant, & supra cratem plumbũ imponant, ita vt acetũ nõ contingat, inditoq́ operculo circũ linentes dimittunt. Post dies aliquot, laxato obturamẽto visunt. Cũq́ resoluta materia fuerit, reliqua vt supra diximus exequuntur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto acri subacta diuiditur, in pastillos qui in sole siccantur. Aestate tamẽ supradictũ opus obeũdũ est. Ita enĩ cãdida atq́ efficax redditur. Quinetiã hyeme paratur, vrseis supra furnos, balnea, aut fornaces impositis. Ascendens enĩ calor, idẽ quod sol præstat. Laudatissimam fieri putãt rhodi, & corinthi, aut lacedemone. Proximã puteolis. Torretur hoc modo. Flagrantibus igni carbonibus, fictili nouo maxime attico, tritã cerusã ĩponito, & assidue versato. Cũq́ cinereũ colorẽ traxit, eximens refrigerato, & vtitor. Est & aliud vrendi genus. Trita patinis supra prunas imponitur, & ferulacea rude mouetur, donec similis sãdarachæ fiat. Extractaq́ ad vsus ministratur. Quæ vero ita parata est, sandyx a quibusdam dicitur. Lauatur cerusa cadmiæ modo. Vis ei adstringere occludere, emollire & explere. Insuper excrescentia reprimere, & ad cicatricem perducere. Miscetur cæratis & emplastris quæ liparæ vocantur, pastillisq́. Est autem letalis eius potus.

De Chrysocolla. CAP. XCV.

Hrysocolla laudatissima Armeniaca, colorem porri q̃ simillime reddens. Secundum locum sibi vendicat macedonica & proximum cypria. Quo in genere præfertur pura. Damnatur quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc est. Tusam infusa aqua, mortario expassa manu ad pilam vehementer fricato,

& statim q̃ consederit colato. Alteram infundens aquam, rursum terito. Hæc vicissim prosequere, donec pura syncæraq; spectetur. Dein siccato in sole, & ad vsus recondito. Quod si vrere volueris, ex ea teres quod satis esse videbitur, patinis supra carbones adponito, & alia facito quæ supra diximus. Dos chrysocollæ ad purgandas cicatrices. Excrescentem carnem coercet. Adstringit, purgat, excalfacit, & modice corpus mordendo exest. Inter medicamenta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

De Armenio lapide. CAP. XCVI.

a Rmenius lapis præfertur læuis, colore cæruleo, perq̃ æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem quæ chrysocolla præstat, sed inefficacius. Quinetiam vsum habet ad pillos in palpebris alendos.

De Cæruleo. CAP. XCVII.

c Aerulei origo ex ærarijs metallis in cypro. Copiosius ex harena littorali, secundũ quosdam sub cauatos specus maris inuenitur, quod magis probatur. Eligi debet merum. Vritur vt chalcitis. Lauatur vt cadmia. Vim habet reprimentem & modice erodentem. Crustas gignit, & exulcerat.

De Indico. CAP. XCVIII.

i Ndici duo genera, vnum sua sponte nascitur, tanquam spuma germinatione, indicis harũdinibus exiens. Alterum insectoriæ dant officinæ. Et est spuma purpurea innatans cortinis, quam detractam artifices siccant. Optimum existimatur, quod cærulei speciem præbet, succosum, & læue. Inter medicamenta est quæ velociter adstringunt, & inflammationes tumoresq; rumpunt. Purgat & reprimit vlcera.

De Ochra. CAP. XCIX.

o Chram leuissimam, & vehementer luteam eligere oportet, meram & aliena materia vacantem, non lapidosam, friabilem, natione atticã. Vritur hæc, & lauatur cadmiæ modo. Vis eius adstringere, erodere, collectiones & tubercula dissipare. Excrescentia in carne reprimit. Caua cum cærato explet. Et articulorum tofos comminuit.

De Cinnabari. CPA. C.

h Allucinantur qui cinnabarin minio eamdem esse existimãt. Minium enim in hispanijs ex ladiqe quodam argenteæ harenæ permisto, temperari solet. Alioqui nõ dignoscitur. Fornacibus autem in florentissimum flagrantissimumq; colorem permutatur. In metallis vero strangulantem halitum eructat. Itaq; facies

incolæ vesicis obuelant, vt per illas spectent, nec respirando noxium aerem attrahant. Ea pictores ad sumptuosa parietum honestamēta vtũtur. Cinnabaris quæ ex Aphrica defertur, magno cõstat. Hactenus inuenitur, vt vix versicoloribus pictorũ lineis satisfaciat. Densũ nec dilutum colorem reddit. Quare quidem sanguinem esse draconis existimauerũt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eamdem, verum efficaciorem. Cõuenit ad oculorum medicamenta. Magis enim adstringit, & sanguinē cohibet. Ambustis igni, & papularum eruptionibus cærato excepta medetur.

De Argento viuo. CAP. CI.

a Rgentum viuum fit ex minio, quod abusiue cinnabaris dicitur. Patinis fictilibus, imposita ferrea concha cinnabarin continente, & calice cooperta, argilla superlita, carbonibus succendunt. Siquidem detersa fuligo, quæ calici insidet, refrigerata in argentum viuum coit. Quinetiam inuenitur in argenti fodinarum tectis, stillatim concretum. Alijper sese in metallis inueniri tradunt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut stagneis, aut argenteis vasis. Siquidem aliam materiam omnem exedit, & defluere facit. Potum vim pernicialem habet. Suo enim pondere interna exest. Remedio est lac multum, subinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cũ absinthio, aut apij decoctum, aut semen ormini, aut origanum, vel hyssopum cum vino. Auri limata scobs, idest ramētum q̃tenuissimum epotum, mirabili est auxilio.

De Rubrica ceu minio sinopico. CAP. CII.

m Inium sinopicum maxime probatur graue, densum, ad iocineris imaginē vergens, calculorũ expers, cõcolor, in resolutione succosum. Effoditur in capadocia speluncis quibusdã, expurgatumq; defertur in sinopen vrbem, in qua vænditur. Vnde cognomentum accœpit. Vim habet exiccatoriam, quasi inducendo obstruentem, & adstrictoriam. Quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccantibus, & adstrictorijs commisceri solet. Aluum sistit, in ouo sumptum, aut clystere infusum. Datur iocineris vitio laborantibus.

De Rubrica fabrili. CAP. CIII.

r Vbrica fabrilis, ad omnia sinopide inferior est. Optima ægyptia. & cartaginensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur in Iberia quæ ad occidentem spectat, ochra exusta, & degenerãte in rubricam.

De Lemnia terra. CAP. CIIII.

Lemnia terra, cuniculoso in specu nata e Lemno insula, palustri loco defertur, inibi electa, & caprino sanguini permista. Quam incolæ cogunt in pastillos, & imagine capræ signant. Vnde & sphragida appellauere. Vim antidoti habet, contra perniciosa venena singularem. Pota cum vino & præsumpta euomi venena cogit. Contra ictus morsusque animalium, quæ exitiale virus eiaculantur, prodest. Antidotis familiaris. Sunt qui hac ad sacrificia vtantur. Est & dysenteriæ vtilis.

De Attramento sutorio. CAP. CV.

a Ttramẽtum sutorium genere quidem vnum & idem est, molle & concretum. Sed in specie differentias treis habet. Vnum nãque humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, cõcrescit. Quare ab ijs qui cypria metalla perficiunt, stalactis appellatur. Peteesius ipsum pinarion vocat, alij stalacticon idest stillaticium, alij pecton, Ephthon, Aracton, Lonchoton. Alterum simplici ratione fit in speluncis. Postea transfusum in excauatos scrobes, concrementum capessit. Quod pecton, id est concreticium, proprie nominatur. Tertium dicitur coctile, & in hispania fieri solet. Sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parãdi hæc est. Aqua madefactum decoquũt, mox in piscinas trãsfundunt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in complureis formulas digestum, tesserarum speciem reddẽtes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur, cæruleum, graue, concretum, trãslucens. Cuiusmodi stillaticium est. Ab alijs lonchoton nominatum. Proximum concreticium. Coctile vero ad infectus & denigrationes, aptius cæteris esse cõpertum est. Sed ad medicinæ vsum inualidius esse, experimenta docent. Valet adstringere, calfacere, & crustas inducere. Latas ventris tineas necat, drachmæ pondere deuoratum, aut cũ melle linctũ. Vomitus ciet. Aduersus hausta fungorum venena, ex aqua potum auxiliatur. Purgat caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Vritur vt paulopost in mentione chalcitis ostendemus.

De Chalcite. CAP. CVI.

c Halcitis præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercursantibus oblongis venis, splẽdẽtibusque. Huic abstersoria vis inest, excalfaciens, & crustas vlceribus obducens. Purgat quæ oculis & eorumdem angulis hærent. Ad ignem sacrum, & vlcera quæ serpunt, efficax est. Sanguinem e vulua & naribus erumpentem, cum succo porri sistit. Caruunculam gingiuis enatam, depascentia vlcera, tonsillasque, eius farina compescit. Vsta & cũ melle tri-

ta, oculorum medicamentis longe vtilior redditur. Callũ genarum & scabriciam absumit, abstergetq;. Fistulas tollit collyrij modo, in eas adacta.

De Psorico. CAP. CVII.

Fit ex ea medicamentum quod psoricon vocant, duabus chalcitis partibus, cum vna cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictili, obruere fimo, diebus quadraginta per caniculæ ardores, sic enim fit acrius. Idem quod chalcitis potest. Alij pares vtriusq; portiones in vino terunt. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus superposito. Modus autẽ vstionis in humidioribus, est dum ipsa chalcitis bullas excitare desierit, & perfecte inaruerit. In reliquis vero dum mutata in floridum colorem fuerit, & sanguineum aut miniatum colorem contraxerit. Tum demũ eximenda est. Insidens autẽ spurcicia flatu expellenda. Mox reponẽda. Torretur etiã nũ perflatis carbonibus, vsq; dũ luteo colore palescat. Aut fictili subditis candentibus prunis, subinde versata, donec conflagret & colorẽ mutet.

De Misy. CAP. CVIII.

Misy assumendum natione cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet & vstionem cum chalcitide eamdem, citra psorici compositionem, excessu defectuq; differẽs. Aegyptium autem cæteris præstat, vt pote quod efficacius habeatur. Sed ad ocularia medicamenta multo supradicto inferius.

De Melanteria. CAP. CIX.

Melanteria geminæ est originis, quædam in faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, salis modo concrescit. Alia vero in summa facie supradictorũ locorũ coit, quæ terrena est. Quinetiam inuenitur in Cilicia, & alijs quibusdã regionibus, fossilis quædam. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis & quæ cõtactu aquæ confestim nigrescit. Vim causticam obtinet misy similem.

De Sory. CAP. CX.

Sory existimarũt aliqui melanteriã esse, aberrãtes. Siquidem sui generis est sory, ei nõ absimile. Verũ sory virus inest graue, & nauseã mouens. Inuenitur etiam in ægypto, & alijs quibusdã regionibus, vt in libya, hispania, & cypro. Præfertur ægyptiũ quodq; frianti nigrius apparet, spõgiosum, suppingue, insuper adstringens, & olfactu deuorationeq;, magnum virus olens, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autem friatum scintillas, misyos mo-

do non emittit, & alterius generis esse, & inualidũ censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet. Dolori dentium, cauernis inditum medetur. Labantes firmat dentes. Ischiadicis ex vino infusum auxiliatur. Illitum cum aqua varos extinguit. Medicamentis ammiscetur, quæ capillos denigrant. Hæc autem fere omnia quæ vstionem experta non sunt, perustis validiora esse existimantur, præter salem & vinifecem, nitrum, calcem, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt. Cõbusta enim viribus efficaciora redduntur.

De Diphryge. CAP. CXI.

Diphrygis tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in cypro sola gignitur. Lutosum namq; defertur, ex luto cuiusdam inibi regionis, postea delatum, sole siccatur, mox circũpositis sarmentis vritur. Diphryges ideo vocatũ est, q; & a sole & a sarmentis vratur, arescat, & ferme torreatur. Alterum perfecti æris, quasi subsidens fex est. Siquidem post frigidæ aquæ offusionem, vt supra retulimus, cum de flore æris dissereremus, sublato ære fornacum ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionem & gustum æris habens. Tertium sic fit. Lapidem pyriten vt calcem cremant, in camini aliquot diebus, cumq; colorem rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradunt ex sola materia lapidem æris gignẽte fieri, quoties in dictis areis assata & in scrobes trãslata peruratur. Tunc enim ambientem scrobis locum comprehendit, & exemptis lapidibus æquale nihil inuenitur. Præfertur quod saporem æris reddit, rubiginosum, adstringens, & linguam vehemẽter exiccans. Quod sibi exusta ochra nõ vẽdicat, quæ cremata diphrygis vice vænit. Vis eius adstringere, perpurgare, excrescentia consumere, vlcera serpentia & quæ cacoethe vocant, ad cicatricem perducere. Suppurationes terebinthina aut cærato exceptum discutit.

De Auripigmento. CAP. CXII.

Auripigmẽtum in eisdem metallis, quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimatur crustosum, aureo colore micans, nulli materiæ permistum, fissile. Quale mysiæ & helesponto nascitur. Huius duo genera fluxerunt. Vnum supradictum est. Alterum glandis effigie, pallidum, & colore sandaracham imitans, glebosum. Ex ponto & cappadocia defertur. Secundum locum tenet, has nactum dotes. Torretur in testa noua viuis carbonibus subiectis. Assiduoq; versatur, donec igne flagret, & mutet colorem. Deinde refrigeratum, tritumq; reconditur. Vim habet adstrictoriam & erodẽtem. Crustas cum vehementi punctione excitat. Reprimit quæ excrescunt, & capillos euellit.

De Sandaracha. CAP. CXIII.

S Andaracha probatur ruffa, & aliena materia vacans, friabilis, cinnabaris colore, sulphuris virus redolens. Dos eadem & vstio, quæ auripigmento. Explet alopecias, resina excepta. Scabros vngues eximit. Contra phthiriasin ex aceto efficax est. Tubercula cum adipe discutit. Prodest ad narium orisq; vlcera, & cæteras papularũ eruptiones cum rosaceo. Item condylo mata. Datur ex mulso purulenta extussientibus. Suffitur quoq; cũ resina, aduersus veterem tussim, rapto per fistulam nidore. Vocem expedit, cũ melle delincta. Suspiriosis cum resina in catapotio, optime datur.

De Alumine. CAP. CXIIII.

O Mne aluminis genus fere in ægypto, & eisdẽ metallis inuenitur. Est enim, scissile quoddam, quasi flos sudorve eiecticius terræ. Gignitur & in alijs quibusdã locis, in melo, in macedonia, in Liparis, Sardonia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, & plerisq; alijs regionibus, rubricæ modo. Plurimæ eius species, verũ ad medendi vsum, scissile, rotundum & liquidum expetuntur. Optimũ est scissile, præsertim recens, candidissimum, gustu perq̃ adstringens. Calculorum expers, nec glebulose aut assulose compactũ, sed sigillatim in capillamenta quædam canescentia dehiscens. Quale est quod trichitis, quasi capillare nominatur, in ægypto natum. Reperitur quoq; lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dignoscitur, q̃ nõ adstringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu cõfictum est. Sed ex figura depræhenditur. Assumendum autem suapte natura rotundum, bullis turgens, albo proprius, atq; validius adstringẽs. Præterea nonnihil paloris cũ quadam pinguedine præ seferens, sine harenis, friabile, natione ægyptium, aut ex insula melo. Liquidi probatio, vt sit lympidũ, lacteum, æquale, & semper succo madẽs, sine lapidibus, atq; quędam caloris igniculum expirans. Vim habent excalfaciendi, stringendi, sanandi, & expurgandi, quæ caliginem pupillis oculorũ offundũt. Genarum carnem, cæterasq; excrescentias extenuant. Scissile rotundo efficacius intelligitur. Vri & torreri chalcitidis modo debẽt. Putrescẽtia vlcera compescunt. Sanguinis fluctiones inhibẽt. Gingiuas humore prægnantes comprimunt. Motus dentium cum aceto & melle firmant. Prosunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluctionibus aurium, cum sanguinalis hærbæ succo. Lepris conueniũt cum brassicæ folijs aut melle cocta. Item pruritui & vnguium scabricijs, pterigijs & pernionibus, aspersa cum aqua. Valent cum aceto, fæce & galla, pari pondere cremata, ad phagedænas vlcerum, & cũ salis duabus partibus, ad vitia quæ pascunt. Furfures cum eruo & pice

illita abstergunt. Ad lendes, pediculos, ambusta, cum aquæ illita auxilio sunt. Contra tumores, & graue alarum inguinumq; virus, illiniuntur. Ex melo autem aduectum mulieribus præstat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum. Partus quoq; extrahit. Gingiuis si caro excreuit, vuæ, ac tonsillis, accommodantur. Auribus et verendis cū melle illinitur.

De Sulphure. CAP. CXV.

Sulphur optimum existimatur viuum, quod apyron vocāt, nitedulæ modo splendidum, perlucens, minime lapidosum. Probatur in genere sulphuris ignē nō experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimū in melo & lipara gignitur. Supradictū sulphur calfacit, discutit, & celeriter concoquit. Prodest tussibus, suspiriosis, purulenta extussientibus, in ouo sumptum, aut suffitum. Præterea partus, vsti nidore extrahit. Lichenas, scabros vngues, cum resina terebinthina mistū, aufert. Cū aceto autē, illitū ad lepras efficax est. Vitiligines tollit. Scorpionis ictibus addita resina medetur. Cū aceto vero, draconis marini scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erūpentes, cū nitro detersū sedat. Regiū morbū emēdat, insparsū fronti cochlearis mēsura, aut in sorbili ouo sumptū. Facit ad grauedinē, & destillationes. Sudores quoq; cōspersum inhibet. Podagricis cū aqua et nitro illitū, conducit. Grauitatē auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat. Eumpentem vndecunq; sanguinem sistit. Fractis auribus cum vino & myrrha illitum medetur.

De Pumice. CAP. CXVI.

Pumicis probatio, vt magnopere leuis, spongiosus, teri facilis, nec harenosus, item fragilis, & cādidus. Crematur flagrātissimis carbonibus obrutus, & vbi canduerint, extractus, vino restringuitur odorato. Iterūq; incensus extinguitur, & tertia vstione exemptus & per se refrigeratus, ad vsus conditur. Vis eius adstringere, gingiuas abstergere. Purgat cum calfactione, quæ caliginem pupillis offundunt. Explet vlcera & ad cicatricem perducit. Excrescentia cohibet. Fit ex farina eius dentifricium. Corpori crustam obducit. Auellendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quisq̄ in bullientem vrseum vini pumicem iniecerit, feruorem statim sedari.

De Sale. CAP. CXVII.

Sal fossilis efficacior est, cōmuniter si est candidus, calculis vacans, & perspicuus, densus, æquali compage. Peculiariter ammoniacū genere laudatur, si modo findi facile possit, rectisq; segminibus diduci. In marino sale eligendus est candidus, æqualis,

Probatissimus in cypro fit & salamine cypri, & megaris, in Sicilia & Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur, sed multo validissimus est phrygius, noīe tapeus aut tritæus aut gantæus. Salis natura. In cõmune perq̃ vtilis est. Adstrigit, absterget, expurgat, dissipat, reprimit, extenuat, & crustas inducit. Sed hoc interest, ꝙ alius alio sit præstãtior. Quin & a putredine vĩdicat. Ammiscetur medicamẽtis psoras abstergẽtibus. Excrescẽtia in oculis reprimit, & pterygia cõsumit. Cæterasq́ꝫ carnis extuberationes tollit. Clysteribus infũditur. Discutit lassitudines ex oleo illitus. Cõtra hydropicorũ tumores auxiliatur. Dolores in saccis fotu mitigat. Et pruritus sedat, ex oleo & aceto infrictus, donec ad ignẽ sudent. Itẽ lichenas, lepras, psorasq́ꝫ. Anginã ex melle, aceto, & oleo illitus leuat. Tonsillis vuæq́ꝫ cũ melle tostus, vlceribus in ore manantibus, gingiuis quas humor vexat, & phagedænis vlcerum cum polenta crematus illinitur. Aduersus scorpionũ ictus cum lini semine. Contra serpentium morsus cum origano, melle, hyssopo. Aduersus cerasten cum pice aut cedria aut melle auxiliatur. Contra scolopendræ morsus cum melle & aceto. Aduersus vesparum ictus, & crabrones, albidasq́ꝫ capitis pustulas, thymos, & tubercula cũ seuo vitulino. Furunculos cum vua passa, aut suillo adipe, aut melle discutit. Testium tumores cum origano & fermento maturius concoquit. Crocodilorũ morsibus auxiliatur, tritus in linteolo & intinctus aceto, ita vt vinculis loca constringantur. Prodest ad bestiarum morsus, sugillationes in facie, ex melle. Contra haustum opium & fungos, cum aceto mulso bibitur. Luxatis imponitur cum farina & melle. Ambustis igni cum oleo impositus, pustulas erumpere nõ patitur. Podagricis itidem imponitur, & aurium doloribus cum aceto. Ignes sacros & vlcera quæ serpunt cum aceto aut hyssopo illitus sistit. Vritur fictili, diligenter opertus, conditusq́ꝫ prunis, vsq́ꝫ dum efferuescat. Aliqui fossilem subacto polline, obliniunt & carbonibus subijciunt, vsq́ꝫ dum pollen exuratur. Solet & sal communis eodẽ modo vri. Sed aqua semel abluitur & siccatus in ollam coopertam mittitur, subdito igne, mouetúrq́ꝫ donec iam non exiliat.

De Spuma salis. CAP. CXVIII.

h Alos achne spumosi salis ramentum, in exilibus petris inuentum, cui vis eadem quæ sali.

De Muria CAP. CXIX

m Vria effectus salis præbet. Abstergitq́ꝫ. Dysentericis infunditur, etiam si nome intestina corripit. Ischiadicis veteribus ad fotus, aquæ marinæ vsum præstat.

De Flore salis. CAP. CXX.

f Los salis flumine nilo defluit. Lacubus tamen quibusdam innatat. Assumēdus qui crocei coloris est, odore ingrato, ceu gari. Interdum longe magis virus olet, gustuq; mordacior, et pinguiter lętus. Fucatus autem rubrica, aut scrupulosus, improbatur. Prӕterea syncӕrus nō nisi oleo resoluitur. Adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua diluēte facticium colorem. Ad vlcera quӕ cacoethe vocantur, & phagedӕnas, genitalium nomas, & purulētas aureis, efficax est. Oculorum hebetudines, cicatrices, albuginesq; tollit. Emplastris vnguentisq; coloris causa, vt rosaceo, miscetur. Sudorem cit. Aluum turbat in vino aut aqua sumptus. Stomachum male habet. Additur acopis & smegmatis, quӕ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuersum acris est, & feruentis naturӕ vt sal.

De Nitro. CAP. CXXI.

p Rӕfertur nitrū leue, roseo colore, aut candido, in foramina dehiscens, perinde quasi spongiosum quiddā. Quale ex illyrico affertur, a buniorum ciuitate. Humores transfert qui alicubi concreuerunt.

Humores transfert qui alicubi concreuerunt.

De Spuma nitri. CAP. CXXII.

f Puma nitri optima esse putatur, leuissima, glebosa, friabilis, colore pene purpureo, aut spumosa, & mordens. Qualis ex philadelphia lydiӕ defertur. Secunda est ӕgyptia. Quin & in magnesia cariӕ gignitur. Vim & vstionem salis habet, tam nitrum q̄ spuma eius. Prӕterea nitrum tormina sedat, si tritum cum cumino bibatur, in hydromelite, aut sapa, aut aliquibus quӕ inflationes discutere possunt, vti ruta vel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur, ante suspectam accessionem. Miscetur emplastris, quӕ extrahunt, & discutiunt, extenuant, & lepras abstergunt. Cum aqua autem calida aut vino infusa inflationes, purulentas aureis, & sonitus earumdem sanat. Sordes expurgat, cum aceto instillata. Canum morsibus ex asinino adipe aut suillo medet. Resinӕ admista furunculos aperit. Aquӕ inter cutem cum fico illinitur, opisthotonisq; iam remissioribus & luxatis cum cӕrato. In resolutione linguӕ, pani cōmode permiscetur. Aliqui supradicta carbonibus vrunt subiecta prius testa noua, donec incādescant.

De Fӕce. CAP. CXXIII.

e Ligenda fӕx maxime a vino vetere, italico, sin minus ab alio consimili. Fӕx aceti viribus longe acrior est. Crematur vt alcyonium ante diligēter siccata. Sunt qui noua testa igni lar-

go, vrant, vsque dum penitus incandescat. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus prosequuntur. Experimentum est legitimæ vstionis, vt aerio nitore inalbescat, linguamque tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis ei supra modum vrens, & abstergens; Vlcera ad cicatricem perducit. Vehemẽter exest, siccatque. Sed recenti vtendum est, quoniam celeriter exnimatur, aperta, & nullo vase cõdita. Lauatur vt Pompholyx. Quæ vstionem experta non est, tumores & per sese, & cum myrto cohibet. Ventris stomachique fluctiones illita sistit. Muliebre profluuium, imo ventri aut genitalibus imposita, mitigat. Panos discutit, nõdũ exulceratos, & tubercula. Turgentes mãmas suique lactis impatientes, cum aceto peruncta extinguit. Cum resina vero ambusta & scabros vngues aufert. Addito lentiscino oleo illita nocte tota, ruffat capillum. Elota oculorum medicamentis vt spodos adijcitur. Cicatrices & eorum caligines eadem abstergit.

De Calce. CAP. CXXIIII.

c Alx hoc modo fit. Marinorũ buccinorum testas igni condito, aut feruenti clibano nocte dimittito, postera die si candidissima fuerit, extrahito. Sin aliter, iterũ vrito, vsque dũ vehemẽter inalbuerit. Dein vbi in aquam frigidam immersa fuerit, in fictile nouum conijcito, et exacte pannis operiens, noctem vnam conquiescere finito. Mane eam extrahens, si ad intentum finem perducta est, recõdito. Fit & e glebis lapidum crematis, necnon e vili marmore, quæ cæteris præfertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & crustas inducens. Quibusdam alijs immista vt adipi, oleo, concoquendi vim assumit & dissipat. Vlcera ad cicatricẽ perducit. Efficacior existimatur recens nec aspersa aquis.

De Gypso. CAP. CXXV.

g ypsum vim habet adstringendi, obstruendi. Sanguinis eruptiones sudoresque cohibet. Sed potũ strangulat, quodam suffocationis modo.

De Sarmenticio cinere. CAP. CXXVI.

ſ Armentorum cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem vel aceto illitus, fractis neruis, articulorum collisionibus, & neruorum nodis prodest. Cũ nitro & aceto excrescentias carnis in scroto reprimit. Serpentium canumque morsibus illitus ex aceto medetur. Crustas obducentibus medicamentis ammiscetur. Fit ex eo lixiuium contra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto sale & melle.

De Alcyonio. CAP. CXXVII.

a Lcyonij quinque esse genera compertum est. Vnum enim spissum, acerbi saporis, spõgiosa facie, Item tetri odoris, ponde-

rosum, & piscem olens, quod plerumq; in littoribus inuenitur. Alterũ pinnulæ oculorũ aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore, magis purpureum, quod milesium vocant. Quartum succidis velleribus nõ dissimile, spõgiosum, leue. Quintum figura fungi, sine odore, asperum, parte interna quodammodo punicosum, foris læue, acre. Quod plurimũ in propõtide iuxta insulam besbicon appellatam gignitur. Patrio nomine halos achnen vocant. Duo priora, in fœminarum smegmata assumuntur. Cõtra lentigines, lepras, vitiligines, nigricias, & maculas in facie reliquoq; corpore. Tertium ijs qui difficili vrina vexantur, aut harenulas in vesica colligũt, idoneum est. Item renibus affectis, aquæ inter cutẽ, lieni. Vstum autem & ex vino illitum alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est. In alia abstersoria, psilothraq; assumitur cum sale mistum. Si quisquam alcyonium cremare velit, in crudum fictile mittat, & oblinens vasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinum percoquetur, extrahens ad vsus recondat. Lauatur vt cadmia.

De Adarche. CAP. CXXVIII.

f It in cappadocia quod adarches appellatur. Est autẽ concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & harundinibus ac hærbis agglutinata, colore flori lapidis asiatici similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantum cauo proxima, tanq̃ lacustre alcyonium esset. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & vicia cutis in facie, accomodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem euocat qui in aliqua parte concreuit & ischiadicis prodest.

De Spongijs. CAP. CXXIX.

e Spongijs alias mares appellauere, tenui fistula, spissas, quarũ duriores tragos nominarunt. Fœminas autem quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ vt alcyonium. Recẽtes sine pinguitudine vulnerariæ sunt, & tumores reprimũt. Recentia vulnera ex aqua poscave conglutinant. Veteres sinus ex decocto melle iungũt. Vetustæ autẽ inutiles. Aridæ & ligatæ lino, si penicilli modo adigantur, occlusa vlcera, callosq; laxant. Recentes & vacuæ senilia vlcera, & quæ fluctione laborant, aut cuniculatim exedunt, impositu siccãt. Sanguinis profluuium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur. Et vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Vtilius, in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profluentem sanguinem sistit. Candidæ cura fiunt, e mollissimis recẽtes, per æstus tinctæ salis spuma, quæ petris cohæ

ret, insolantur inuersæ, hoc est parte caua sursum spectãte. & qua adhæsere, deorsum. Si vero æstiua serenitate ad lunam sternantur, perfusæ salis spuma, aut maris aqua, maximum candorem referent.

De Corallio. CAP. CXXX.

c Oralliũ quod aliqui lithodẽdron appellarunt, marinũ esse fruticẽ cõstat, qui imo extractus duratur statim atq; emergit, tanq̃ offuso aere protinus concrescat. Plurimũ inuenitur syracusis, in promontorio cui pachyno nomen est. Laudatissimum rubens, colore hastulæ regiæ, aut sandycis meri, nec secus tereti facile cedens, æquabili vsquequaq; cõcremẽto, rursus algæ aut fuci marini odore, q̃ramosissimum, cinnamomi æmulum, forma fruticis. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum existimatur. Adstringit & mediocriter refrigerat. Excrescẽtia coercet. Oculorum cicatrices abstergit. Vlcerum caua, & cicatrices explet. Cõtra sanguinis reiectiones magnopere efficax est. Vrinæ difficultati auxiliatur. Quin & potum ex aqua lienem absumit.

De Antipathe. CAP. CXXXI.

q Vod antipathes vocant, corallium esse arbitrantur, specie tãtum distãs. Est autem colore nigro, arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

De Phrygio lapide. CAP. CXXXII.

p Hrygius lapis quo infectores in phrygia vtũtur, a qua nomẽ accœpit. Nascitur in cappadocia. Optimus habetur pallidus, modice grauis, inæquali compage corporis, intercedẽtibus albis segmẽtis, vt in cadmia. Vritur autẽ vino optimo perfusus, viuisq; carbonibus obrutus perflatur assidue follibus, donec mutato colore ruffescat. Rursus eodem vino restinguitur. Hoc iterum & tertio faciendum. Attendendum tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euanescat. Vis crudo vstoq; adstrictoria, expurgans. Vlceribus crustas quadamtenus inducit. Ambustis cum cærato medetur. Lauatur vt cadmia.

De Asio lapide. CAP. CXXXIII.

a Sius lapis assumi debet pumicosus, leuis, fungosus, item friabilis, scissiles venas melini coloris ad imũ actas habẽs. Eius flos, salsugo subflaua est, sũmo lapide insidẽs, cõpage tenui, colore in aliquib⁹ albo, ĩ alijs pumici simili, ad luteũ vergẽte. Admotus liguæ aliquãtũ mordet. Vim habet vterq; adstrictoriã, et modice erodẽtẽ.

Ammistus liquidæ pici, aut terebinthinæ, tubercula discutit. Lõge validior flos existimatur. Cæterũ siccatus flos, vetera vlcera & cicatrici repugnãtia sanat. Excrescẽtia cohibet. Tetra vlcera & fungis similia, cũ melle expurgat. Vlcerũ caua explet, depascentiaq; cũ cærato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento, & lienosis ex aceto & calce. Prodest phthisicis linctu. Podagrici iuuãtur pedibus in solio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoq; loculi, qui corpora erodunt, & luxuriantem carnem, & corporum crassitiem absumunt, vice nitri in balneo. Si lauare libet, cadmiæ modo lauatur.

De Pyrite lapide. CAP. CXXXIIII.

Pyrites lapidis genus est, a quo æs extrahitur. Eligi debet æris similitudine, facile scintilas ædẽs. Vritur sic. Melle irrigatus molli pruna continuo flatur follibus, donec russescat. Alij in carbones igni candentes, lapidem melle perfusum deijciunt, et vbi ad fuluũ colorẽ vergere cœperit, extrahũt. Efflatoq; cinere, rursus madefactũ cremãt, donec æquabili tenore assicatus, friabilis reddatur. Siquidẽ sæpe facies summa solũ vritur. Ita crematus siccatusq; reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet vt cadmia. Tã crudi quã vsti vis est, excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duricias concoquere, & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet, sed calorem quemdam & adstrictionem parit. Ita vstum nonnulli diphryges appellant.

De Hæmatite lapide. CAP. CXXXV.

Haematites optimus habetur friabilis, puro colore niger, durus in se & æqualis, nulla sorde ammista, nulloq; zonarũ discursu. Vim habet adstringentẽ, & excalfactoriã aliquantum. Oculorum cicatrices & scabriciam cum melle purgat. Cum lacte autẽ muliebri, lippitudini, collisionibus, & oculis cruore suffusis conuenit. Bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluctiones mulierum in vino, et ab ijs qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Fiunt ex eo cotes & collyria oculorũ vitijs apta. Vritur vt phrygius, vino tantũ subtracto. Modus vstionis est, vt modice leuis fiat, & bullis quibusdã inturgescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant, densam glebã rotundãq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt quæ radices vocantur, vase figlini operis, quod feruentem cinerem contineat, condunt, paucaq; interiecta mora eximunt, experiunturq; si trita ad cotem hæmatitæ colorem

reddat, q̄ si ita res se habet, reponūt, sin minus, iterum obruūt, & subinde conspicientes periculum faciūt. Siquidem in cinere diu dimissus colore mutato dissipatur. Coarguitur male cōfictus, scissilibus venis. Quippe in rectos venarum discursus refringitur, & longe secus se in colore habet. Namq; floridum reddit. Hæmatites vero sanguineum tq; cinnabarin imitantem, Inuenitur in sinopico minio. Fit & e magnete lapide, vehemēter ambusto. In ægypto sponte naturæ cum metallis enascitur.

De Schisto lapide. CAP. CXXXVI.

s Chistos lapis in Iberia Hispaniæ cōtermina gigniur. Probatur maxime, quæ croci colorē æmulatur, friabilis, suapte natura fissilis, concremēto & serie cohærentiū venarum, ammoniaco sali similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua replet muliebri lacte perfusus. Ad procidentia, rupta, itē genarum crassitiem, & vuas oculorum, magnopere efficax est.

De Gagate lapide. CAP. CXXXVII.

i N Gagatarum lapidum genere, præferendus qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. Niger est communi ex parte, squallidus, crustosus, perq̄ leuis. Vis ei molliendi & discutiendi. Depræhendit sonticum morbum suffitus. Recreatq; vuluæ strangulationes. Fugat serpentes nidore. Podagricis medicaminibus, & acopis additur. In Cilicia nasci solet, qua influens amnis in mare effunditur, proxime oppidum, quod plagiopolis dicitur. Vocatur autem & locus & amnis gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniūtur.

De lapide Thracia. CAP. CXXXVIII.

l Apis thracias dictus, nascitur in flumine quodā scythiæ, cui ponto nomen est. Vis ei gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo restingui. Quod in bitumine accidit.

De Magnete lapide. CAP. CXXXIX.

m Agnes lapis optimus est, qui ferrum facile trahit, colore ad cæruleum vergente, nec admodum grauis. Datur cum aqua mulsa, trium obolorum pondere, vt crassos humores eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vændant.

De Arabo lapide. CAP. CXL.

a Rabus lapis elephāti maculæ similis. Is tritus illitu hæmorrhoidas exiccat. Eius cinis dentifricio optimus.

De Galactite. CAP. CXLI.

Alactites appellatur quod lacteum reddat. Cinerei tamen est co-
g loris, ac gustu dulcis. Ad oculorum fluctiones conuenienter
illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pixide plūbea recon
dere, propter vim glutini, quod obhæret.

De Melitite. CAP. CXLII.

Elitites omnia galactitæ similis. Hoc tantum interest, quod dul-
m ciorem succum remittit. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide. CAP. CXLIII.

Orochthus lapis quem aliqui galaxiam, aut leucographida
m vocauerunt, in ægypto nascitur, quo vtpote molli, & facile
liquescente, linteones dealbandis vestibus vtūtur. Spiracula
corporis obstruere videtur, conueniens ijs qui sanguinem expuunt, cœ
liacis, & vesicæ doloribus, cum aqua potus. Itidem fluctionibus vul-
uæ, impositus velleri. Mollibus oculorum collyrijs miscetur. Explet
enim caua, atque delachrymationes sistit. Idem cærato exceptus, vlcera
quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit.

De Alabastrite lapide. CAP. CXLIIII.

Labastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice assūpta
a duricias discutit. Stomachi dolores cum cærato leuat. Gingi
uas comprimit.

De Thyite lapillo. CAP. CXLV.

Apis nomine Thyites, in æthiopia gignitur, subuiridi colo-
l re iaspidem imitatus. Liquescens tamen lacteum succum red-
dit. Vehementer mordet. Tenebras quæ pupillis obuersan-
tur expurgat.

De Iudaico lapide. CAP. CXLVI.

Vdaicus lapis in Iudæa nascitur, glādis effigie, candidus, sci-
i ta admodum configuratione, discurrentibus lineis quasi in-
dustria detornatis. Solutus nullā qualitatem manifestā gu-
stui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt colly
rium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxilia-
ri, & calculos in vesica comminuere.

De Amianto. CAP. CXLVII.

Miātus lapis in Cypro nascitur, scisso alumini similis, quo vt
a pote flexili, pannos tantū ostentationis gratia texunt, qui ad

ignes cõiecti ardent quidem sed flammis inuicti splendidiores exeunt.

De Sapphiro. CAP. CXLVIII.

s Apphirus lapis, percussis a scorpione potu, prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis vuasq; & pustulas inhibet, & ruptas membranas cogit.

De Memphite. CAP. CXLIX.

m Emphites in ægypto iuxta Mẽphin inuenitur, calculorum magnitudine, versicolor. Tradunt trito & illito, quæ vrenda aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt non sentiãt cruciatum.

De Selenite lapide. CAP. CL.

s Elenites lapis quem aliqui aphroselenon appellarunt, quoniam noctu plenus, crescẽte luna reperiatur. Nascitur in Arabia, candidus, traslucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur.

De Iaspide lapide. CAP. CLI.

i Aspidum quædam smaragdum imitatur, alia chrystallum, similis pituitæ, alia non dissimilis aeri, ob id vocatur aerizousa, alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumento vocatur. Quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, assyrios appellata. Alia therebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur. Alia colore calaida gemmam æmulatur. Omnes amuleta esse traduntur, & accelerare partum fœmoribus appensæ.

De Aetite lapide. CAP. CLII.

a Etites lapis est veluti prægnans, cum quatitur alio in vtero sonante. Grauidis continet partus, cum lubricæ sunt vuluæ & parum tenaces, sinistro brachio adalligatus. Sed parturientibus e brachio amoueatur & fœminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem depræhendit, si quis in pane conditum offerat. Fur enĩ mansum deuorare non poterit. Quinetiam concoctus, furem coarguit. Quippe decocta cum eo, deuorare non poterit. Tritus & cærato exceptus, ciprino, aut gleucino, aut alio excalfaciẽte, comitiales magnifice iuuat.

De Ophite lapide. CAP. CLIII.

o Phitæ genera multa. Quidã grauis est odoris, niger. Alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus. Tertius lineis quibusdam candidis intercinctus est. Omnes contra capitis dolores, & serpentium ictus prosunt. Feruntur qui lineas habent, lethargo & capitis doloribus auxiliari.

De Lapidibus spongiarum. CAP. CLIIII.

l Apides in spongijs inueniũtur, qui vesicæ calculos rumpũt, in vino poti.

De Lithocolla. CAP. CLV.

l Ithocolla glutinum, quo lapides coniunguntur. Fit autem ex marmore, lapide pario, & taurino glutine. Potest candente specillo admotum, incommodos oculis pilos replicare.

De Ostracite. CAP. CLVI.

o Stracites testæ similitudinẽ habet, glebosus, & in laminas fissilis, quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtũtur. Menses drachmæ pondere potus, ex vino sistit. Si quattuor diebus a coitu bibatur sicilici pondere, fœminis præstat ne concipiãt. Cum melle autem impositus, mammarum inflammationes lenit, & nomas cohibet.

De Smyride. CAP. CLVII.

s Myris lapis est, quo annularij scalptores lapides expurgãt, ad erodẽdum, & vrendum vtilis. Gingiuis quas humor vexat, prodest. Dentifricio commendatur.

De Harena. CAP. CLVIII.

h Arena e littoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenus, in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fotus, pro milio aut sale.

De Cote. CAP. CLIX.

c Cote naxia, quod exacuendo ferro deteritur, illitũ alopecias ad pilum reducit. Virginum mammas cohibet, nec increscere patitur. Potum ex aceto lienem absumit.

De Lapide Geode. CAP. CLX.

g Eodes lapis, adstringit, siccat. Caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, testium mammarumq; inflãmationes sedat.

De Terra. CAP. CLXI.

o Mnis terra ad medendi vsum recepta, summam & primam vim habet occludendi. Sed specie distant, cũ alia adiunctis quibusdam, ad alia sit vtilis.

De Erethriade. CAP. CLXII.

e Rethriæ due sunt, vna vehementer alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colorem vergẽs, perq̃ mollis quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam violaceam refert. Lauatur vt cerusa, aut hunc in modũ. Teritur ex aqua, & vbi pessum ierit, humor leuiter excollatur. Siccata solibus iterũ teritur, interdiu adiecta aqua, vt vespere considat. Antelucanis colo excernitur & demũ in sole trita si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreq; vasis diligenter obturato, supra carbones continenter follibus perflantur. Vbi vero cinis in fauillas se conuertit, aut æreum colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adstringentem & refrigeratoriam, leuiter mollientem. Caua explet & sanguinolenta cõglutinat.

De Terra samia. CAP. CLXIII.

s Amia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinosa, mollis, succosa, friabilis. Cuiusmodi est quã aliqui collyrion, & vocarunt & vocant. Duæ enim species eius. Vnam antediximus. Altera aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vrĩtur ac lauatur vt erethria. Vimq; cõsimilem habet. Sanguinis reiectiones sistit. Fœminis fluctione vuluæ laborantibus, cum flore syluestris punici datur. Testium & mammarum inflammationes illita ex rosaceo & aqua refrigerat. Sudores arcet. Contra serpentium morsus & venena pota ex aqua auxiliatur.

De Samio lapide. CAP. CLXIIII.

s Amius lapis, in samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur polliendo auro vt resplendeat. Probatur candore & duritia. Vis ei adstrictoria, & refrigerans. Prodest stomachicis potus. Sensus hebetat. Verum ad lachrymationes oculorum & vlcera cũ lacte efficax est. Partus, vt tradunt, adligatus accelerat, & concœptus fœminarum custodit.

De Chia terra. CAP. CLXV.

c Hia eligi debet candida, vergens ad cinereum, samiæ similis. Est autem glebosa, albaq;. Sed fictitijs formis differẽs. Vis eadem quæ & samiæ. Extendit faciem, & erugat, atq; splendidã reddit. Colorem in facie & corpore toto cõmẽdat. In balneis pro ni-

tro deterget.

De Selinusia terra. CAP. CLXVI.

Adē præstat selinusia. Maxime laudatur quæ vehemēter re-
e splendet, candida, friabilis & aqua dilui celerrima.

De Cimolia. CAP. CLXVII.

Imoliæ duo genera, cādida, & ad purpureū inclinans, Opti-
c ma existimatur quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq;
frigida sentitur. Vtraq; aceto diluta parotidas, & alia tuber-
cula discutit. Ambusta igni si statim cimolia oblinātur, pustulas non
sentient. Testium duricias, & totius corporis collectiones cohibet.
Igni sacro imponitur. In summa vtraq; multum in medicina commē
datur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur.

De Pnigite terra. CAP. CLXVIII.

Væ pnigitis dicitur, colore erethriæ similis est, grādioribus
q tantum glebis. Manum si quis admoueat, refrigerabit. Tactu
linguæ, vsq; adeo glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus
idem qui cimoliæ, paulo tamen infirmior. Hanc aliqui pro erethriade
vændunt.

De Testis. CAP. CLXIX.

Ornaceæ testæ vehemēter tostæ, crustas vlceribus obducūt.
f Quare prurigini & papularum eruptionibus medētur. Poda
gricis prosunt. Strumas discutiunt, cærato exceptæ.

De Terra fornacum. CAP. CLXX.

Ornacum terra, quæ retorrida fuluescit, eiusdem cū testa effe-
f ctus.

De Melia terra. CAP. CLXXI.

Elia colore cineream erethriam imitatur, aspera tactu. Ea di-
m gitis friata, derasi pumicis modo crepitat. Vim habet alumi-
nosam, sed remissiusculā, id quod gustu depræhēditur. Modi
ce linguam siccat, purum corpus reddit, & colorem cōmendat. Pilos
extenuat. Vitiligines & lepras abstergit. Pictoribus vsum præbet vt
colores diutius perennent. Emplastris quæ chloræ dicūtur, efficaciter
inseritur. Ex omni Melia terra & omni alia in vniuersum, eligi de-
bet, recens, mollis, non lapidosa, friabilis, quæ cum humorem attige-
rit facile resoluatur.

De Ampelitide terra. CAP. CLXXII.

X ampelitide terra quæ pharmacitis nomine, in seleucia iu-
e xta syriam nascitur, laudatur in primis nigra, piceæ carbones
referēs, assulosa, æqua bili splendore, quæ detrita, accepto oleo
statim eliquescit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem

non resoluitur. Vim dissipandi & refrigerandi habet. Ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vsus eius ad illinendas vites sub germinationis tempus. Vt pote cum innascentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria. CAP. CLXXIII.

f Vligo qua pictores vtuntur, ex vitrarijs officinis colligi solet. Siquidem ei palma tribuitur. Vis ei ad adstringendum et erodendum efficax. Fracta cum rosaceo cærato ad cicatricem perducit.

De Attramento librario. CAP. LXXIIII.

a Ttramentum quo scribimus, fuligine e tedis coacta colligitur. In singulas libras gummis, ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiã e resinæ fumo, & pictoria fuligine, de qua paulo ante diximus. Assumitur autem fuliginis mina, gonus sesquilibra, glutinis taurini, attramenti sutorij, singulorũ sesquũcia. Additur cõuenienter erodentibus medicamentis. Ambustis ex aqua cõmode illinitur. Sed nõ ante soluatur q̃ cicatricẽ induxerit. Sanatis siquidẽ vlceribus, sua sponte decidit. Cæterũ habes amicissime ari abũde, quæ tradenda duximus, non pro operis modo, quem destinaueramus, sed pro materiæ & auxiliorum medicinalium copia.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei De medicinali materia, Ioanne Ruellio Suessionẽsi interprete Quinti libri

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE VENENIS, QVOQVE MODO ARCEANTVR, VITENTVRQVE, LIBER SEXTVS.

SVperioribus amicissime Ari libris, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & eorundem fructibus, lachrymisq́, Item animalibus, melle, lacte, seuo, frumentis, oleribus, hærbis, radicibus, liquamentis, vinis metallisq́. In hoc vero totius operis vltimo, facultates eorum recensebimus, quæ prodesse nobis, aut officere possunt. Vitantes itaq́ nomenclationis tædia, ad institutũ reuertemur. Huiuscemodi autem tractatus, cum bifariam distributus sit, in partem venena præcauẽtem, ita vt ne fallant sumentes, aut siquando per imprudentiam dentur, vt tum quoq́ innoxia fiant, irritaq́. Et in partem auxiliatricẽ. Primum differam de præcauendi modo, quem esse difficillimũ pleriq́ maiorum arbitrantur, ꝙ dantes clam venena, ita insidias tẽperãt, vt peritissimum quemq́ decipiant. Siquidem venena sua amaritudine, permistis dulcibus spoliant, & graue odoris virus mistura odoramentorũ eximunt. Aut medicamenta immiscent, quæ leuandæ valetudinis gratia dari solent, et præsertim quæ infirmioribus, vt absinthiũ, tragoriganum, cunillam, aut hyssopum. Quinetiam thymum, irim, origanũ, castorium, aut siquid medicamentis, cognatum habere saporem videatur. Aut potionibus inserunt, aut vinis, aut iuribus, aut passo, aut mulsæ aquæ, musto, succis, lenti, polẽtis, aut medicaminibus. Aut concinnantes ipsi, edulijs admiscent. Quare qui in ea suspicione sunt, condita edulia vitare debent, omniq́ intensa saporis qualitate, dulcium, aut salsorum, aut acrium, abstinere, nec sitibundi astatim bibere, aut esurientes voraciter comesse, semperq́ ad saporem esitatorum diligenter attendere, præsertimq́ bibentes, frigidam aquam præsumere. Satiato enim appetitu qualitates ægerrime concoquuntur. In infirmis quidem facile vitare possumus potiones auxilij gratia dari solitas, quas offerunt improbi, qui beneficia moliuntur. Itaq́ ob id laborantes morbo, non perinde audẽtium iniurijs patent. Et hæc quidem ne facile, seducti homines capiãtur dolis veneficorum, occasio est & facultas. Sed alia expeditior, vt suspiciosi aliqua præsumant, quæ venenorum vires hebetent & inefficaces irritasq́ reddant, cuiusmodi caricæ sunt cum iuglan-

dium nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocant idest citria, seminis napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ, aut terra quæ lemnia sphragis appellatur, pondere pari cum vino. Aut rutæ folia & nucis iuglandis nucleum aut caricas duas & salis callum ieiuni sumant, & nullo veneni genere lædentur. Antidota ex vino sumpta eũdem effectum præbent. Inter quæ intelligitur magnum metridatium, quod scinco & sanguine temperatur. Quin & sæpe venenis obsistunt peculiares affectus in corporibus certo quodam modo constitutis, & quadam cibi potusq; qualitate, aut vini copia, ita temperatis vt cum venenis dissentiant. Siquidem ingesti veneni vires frangunt, atq; iam priore alimẽto farctis præclusisq; meatibus, obstant ne mẽbratim per digestionem insinuetur. Verumenimuero, quoniam fortunæ temeritas interdum similia discrimina, peregre agentibus affert, absq; vllis insidijs hominũ, nõnihil disserẽdũ michi de hac re necessariũ duco. Iã primum igitur culinam apparare loco subdiali conuenit, ciboscq; & potus in huiuscemodi loco struere. Si id fieri commode nequit, secunda erit conditio hæc, apparandi apponendiq; sub tecto. Sed tum diligẽter laquearia animaduertenda. Frequenter enim a superioribus contabulamentis animalia decidunt, exigua quidem, sed quæ non modicam perniciem moliãtur, vt phalangia, stelliones, & alia quædam reptilia. Porro vinaria vasa diligenter intueri oportet. Namq; reptilia odore vini illiciũtur, quæ interdum sorbentia, noxium virus eructant, interdum vero delapsa immersaq; moriuntur, & exitij causas haurientibus afferunt. Sed hæc hactenus dicta sint, cauti & prouidi insidijs ne pateant. Quod siqui sua sponte, aut ex quorumdam insidijs sumpserunt, auxiliari primo quoq; tempore oportebit. Siquidem dum comites singulorum venenorum notæ expectantur, immedicabile fit venenum, & paulisper neglectum, medicamẽtis ægre cedit. Quare siqui compotes mentis, se virus sumpsisse fateantur, aut eorum qui aderant testimonio constet, protinus ad idonea remedia transeuntes, facile peculiari natiuæq; constitutioni, restituemus. Neq; enim ijs assentimur, qui prorsus auxilia in hniuscemodi, frustra adhiberi contendunt. Quo enim modo vitia, quorum causæ corporibus insident, medicinam admittut, & quæ forinsecus incurrunt venena, medendi rationem aspernantur. Aeque vero omnes morbi pro causarũ ingruentiũ magnitudine, aut pristinis affectionibus, qualitatibusq;, quibus sit opportunũ corpus, vel medicabiles sunt, vel nullis cedunt medicamẽtis. Quod si qui forsan obmutescentes, aut temulẽti, aut nolẽtes alioqui venenũ egeri, nullã nobis eius cognitionẽ præbeant, tum protinus accedendum ad ea quæ cõmuniter epotis quibuscũq; venenis opitulari consueuerunt.

Atqui nullum magis in omnia valens auxilium dari potest, q̃ vt proximo loco virus foras exhauriatur, priusq̃ inualescat. Quare sine mora, calidum oleum ex aqua, aut seorsum, vt vomitare cogantur, dari conuenit. Aut si oleum natura loci negat, butyrum cum aqua calida, aut malua, aut lini semine, aut trago, vrtica, fœnogræco, aut halicæ decocto, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modo vomitionibus exigent vi illa sua laxatrice, aut nauseam ciente, sed aluum quoq; subducent, & corporũ inanitione ita aduersabũtur, vt acrimonias eorum hebetent. Id quod euidenter huiuscemodi argumẽto deprahendere licet. Esto vt quisquam viua calce, vel vini fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare statuerit, is si ipsum oleo leniter illinat, exulceratione non accipiet. Atqui neq; vehementer adstringi corpus neq; refrigerari poterit, si antea perungatur. Quinetiam vomitus non ob id modo q̃ vacuet, & noxium humorem excernat, iuuamẽtum adfert, sed quod assumptũ virus nonnũq̃ odore, coagulatis globulis, aut colore, prodat. Quippe cum odore & amaritudine, meconium colore, cerusam gypsumve, globulis lac aut sanguinem animalis recens iugulati ostendat. Nam grauis odor regestorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia deprehendit. Ita vt nonnulla ab ijs remedia peti possint, ad idonea singulorum auxilia transeuntibus. Oleo, maluæ decoctum ammiscetur, aut glaucium, aut adeps anserinus, aut pinguium carnium iura, lixiuium lignorum cinere factum. Vbi vero vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in vẽtre coierit, quæ hæserunt intestinis reliquiæ clystere acri deuocentur. Facit & nitrum tritum & cum hydromelite sumptum. Vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, præpingues pisces, vetustæ carnes pinguesq;, & quæ adipe aut recenti butyro parantur. Aluum namq; subducunt vti diximus, & stomachum resoluentia, proniorem ipsum ad vomitionem reddũt. Et venenorum acrimonias hebetant, atq; meatus obstruentia, celerem virium penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dantur, quæ communi dote prosunt, vt lemnia terra, agaricũ, abrotonum, irio, radix eringij, semen pastinacæ & calaminthæ, nardum gallicum, castorium, ferulæ virentis medula, flos rhododendri, succus marrubij, laser aut laserpitium, sagapenium, peucedani succus, aut panacis, & radix quam magudarim appellarũt, aristolochia longa, syluestris rutæ semen, & betonicæ quam cestron nominãt, folia. Singula cum vino drachmæ pondo sumi debent. Effectũ præbet polij decoctum, & seseli, & liquida pix lincta. Magnifice ferunt opẽ, antidota quæ in calce operis scripta reliquimus. Communis ratio præstandi auxilij, ita se habet. Cæterũ ab ijs quæ consueuerunt euenire, communia remedia sumptitari possunt. Fere enim vires venenorũ

quamplurimorum, in affectus consimiles, corpus tandem redigunt. Quam ob causam plerisque, communia conducunt auxilia. Permulta etenim venenorũ genera, communes tamẽ nec multi iisdem affectus oriũtur. Neque fieri potest, vt omnia quæ contingere solita sunt, vnum venenum sequantur. Alioquin superuacaneus esset venenorum tractatus, sigillatim remedijs ab authoribus traditis. Neque vero in vno eodemque promptum est inuenire, vt stomachi, iecoris, renũ & vesicæ dolore vehementer crucietur, vt singultuat, erodatur, contremiscat, refrigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elanguescat, veterno prematur, caligent sensus, stranguletur, sitiat, sanguis erũpat, febre conflictetur, ægre lotiũ reddat, torminibus vexetur, crebro vomitet, nausea prematur, rubescat, liuore suggilletur, pallescat, desipiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraque alia eueniant. Vnumquodque venenum in generales affectus diducitur, vt pauca numero & communia demonstrentur, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis quæ supra diximus nõ facile fuerit deuoratum virus cognoscere. Nam stomachi & linguæ erosio, ventris ac renum inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, & interdum cruoris exitus, laceratio, & in plurimis partibus quiddam adustionis sensus, non in cantharidibus modo potis reperiuntur, sed in erucis quoque pinorum, & bupreste, & salamandra. Porro eos qui meconium hauserunt, non modo veterno aut sopore premi, stertere, liuore sugillari, torpere, refrigerari, stupescere, sensu priuari constat. Sed eos etiam qui mandragorã aut cicutam deuorarũt. Deliriũ non hyoschyamus tantum infert, verum etiam quæ toxica appellantur. Itidem aconitum, & mel quod in heraclea pontica gignitur. Strangulatio non minus in fungis q̃ in sanguine taurino, lacte, aconito, cerusa, gypso conspicitur. In summa difficile vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod haustum virus prodere possit. Maxime quod hæc cæterorũ etiam vitiorũ quæ in corpore exoriuntur communia sequi solent. Cæterum in his quæ celeriter enecãt, adnotari fortasse, quod inspectũ fuerit licet, vt postea trademus. Sed ijs qui ad longas ægritudines spectant nihil ad medendi rationem difficile, dumtaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cum venena statim atque præsentaneam vim illam perdiderunt transmutata in longos affectus communia reliquorum vitiorum remedia, compositionesque flagitent. Cum venefica proprietas non amplius insit. Si vero longa sit affectio, in aliquod diuturnorum morborum genus recidet, a quibus facile fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs quæ generaliter auxilantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis prosunt, scriptis mandabimus, si prius simul exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem aut maleficã

vim sortiũtur, vt medicinæ studiosi intra obseruationẽ cauti, quibusdã eorũ medicamẽtorum misturis vtãtur quæ memoriæ literarũ tradita sunt & ab authoribus descripta. Imprudẽtia enim magnas adfert noxas, & sæpe continuo vsu eorũ, homo in perniciẽ agitur. Proinde animalia quæ exitiosam vim habent, hæc sunt. Cantharides, Buprestis, Salamandra, pinorum erucæ, Lepus marinus, rubeta, & rana palustris muta, deuoratæ hirudines. Semina sunt, hyoscyamus, coriandrũ, cicuta, gith, mãdragora, psylion. Liquamẽta, meconiũ, opocarpason, thapsiæ succus, elaterium. Radices quas mittit chamæleo, aconitum thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrum, ephemerũ, quod aliqui colchicum vocant, ꝙ in colchide nascatur. Hærbæ oleraq́; smilax quam aliqui thymion appellant, romani taxũ, solanum manicum, quod et doricnium dicitur, sardonia hærba quæ ranũculi genus est, corniculatum papauer, phtharicumt, toxicum, ruta syluestris, fungi. Ab animalibus taurinus sanguis recens, coagulatum lac, mel heracleæ in ponto genitum. Metalla gypsum, cerusa, calx, auripigmentum, duo sandarachæ genera, spuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum viuum dicitur. E vitibus vinum abunde post balneas potum, aut passum & frigida aqua similiter.

De Cantharidibus. CAP. I

Quibus datæ sunt cantharides, signa eueniunt grauissima. Ab ore enim ad vesicam vsq;, cuncta erodi sentiuntur. Picem aut simile quiddam cedriæ resipiunt. Dextra præcordia inflammantur. Vrinam ægre reddunt. Et subinde cum lotio sanguinem emittunt. Strigmenta non secus atq; dysentericis, aluo deferũtur. Fastidia vrgent. Animo liquuntur. Obortaq; vertigine concidunt. Postremo mente abalienantur. Ergo antea q̃ tale nonnihil accidat, dato oleo, aut supradictorum aliquo, vomere cogantur. Mox vbi vomitione plurima reiecerunt, halicæ aut oryzæ, tragi aut ptisanæ cremor, aut decoctum maluæ, aut seminis lini, aut fœnigræci, aut radicum altheæ, quam latinus sermo ebiscum appellat, clystere infundatur. Præterea nitrum eisdem dandum, ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc aut intestinis adhærent, lingendo excernãtur, ac descendant. Quæ nisi intercidãtur, ingesta ex nitro aqua mulsa, vacuari debent. Detur deinde vinum aut passum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris semina contrita sint, aut ex lacte, aut mulsa, aut anserinus adeps in passo liquefactus. Inflãmatæ autem partes, hordei farina aut mulsa perungãtur. Ab initio admota cataplasmata nocent, ꝙ citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, vt in principes se parteis insinuet. Ipsa tamen interiecto tempore, molestissimis inflammationibus opitulantur. Vtpote quæ dolo-

res & permulceant & leniant. Quo tempore corpus calfaciente oleo, quo facilius introeat, eluere par est. Cæterum omnibus medicina, vt noxium virus per summa corporis excernatur. Deiectiones multifariam moliri oportet, ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus & hædinis, aut suillis, catullis, maxime pinguibus, & tenerrimis vesci debent. Siquidē aluum cient, atq; venenorum acrimonias hebetant. Vinū dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & samia terra quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo sumātur. Item pulegium ex aqua tritum. Irinum aut rosaceum cum rutæ decocto, recentes vitis ramuli, cum passo detriti. Longe omnium potentissime, antidota auxiliantur, in quattuor drachmis aquæ mulsæ pota.

De Pinorum eruca. CAP. II.

i Is qui erucas pinorum hauserunt, illico dolor in ore & palato exoritur. Vehemēs alui, linguæ ac stomachi, inflammatio torquet. Intestina dolor excruciat, ita vt pruriginem sentire videantur. Corpus totum exæstuat, fastidium vrget. Quibus est succurrendum, remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamen pro simplici oleo & irino, melinum quod e cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

De Bupreste. CAP. III.

q Vi buprestin biberunt, non dissimile nitro virus sapiunt. Stomachi ventrisq; vehemens dolor insequitur. Tā venter q̄ stomachus mirū in modū vt in aqua intercutem difflatus, inturgescit. Vniuersa corporis facies contēditur. Vrina supprimitur. Quibus eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus & vacuationes quas clysteribus molimur, aridæ ficus prosunt. Itē earum decoctum, ex vino. Vbi vero iam fere pericula inclinantur, thebaicarum palmularum cibo, aut earūdem tritarum in mulso aut lactis potu, iuuantur. Pirorum etiamnum omne genus esse, et lac humanū bibere, conuenit.

De Salamandra. CAP. IIII.

ſ I Salamandrā hauserunt, linguæ inflammatio consequitur, mens præpeditur. Tremor cum torpore aut horrore quodam ac exolutione accedit. Partes nonnullæ corporis liuoribus circumquaq; suggillantnr. Sæpeq; diutius immorante veneno, putrescentes defluūt. Quibus præstabimus cuncta quæ potis cātharidibus. Peculiaria vero remedia, resina pinus, aut galbanum ex melle linctum & trisaginis decoctum, in quo nuclei pinei conterantur, vrticæ quoq; folia, cum lilijs & oleo decocta. Prosunt etiam oua testudinis marinæ

aut terrestris, cocta. Item ranarum ius cum quibus eringij radix incocta sit.

De Ephemero. CAP. V.

f VMpto ephemero, quod aliqui colchicon, aut syluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atq; ijs qui vrtica aut scylla lacessuntur. Interna rosionē sentiunt. Stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. Cæterū inualescente morbo, cruor strigmentis ammistus, per aluum exigitur. Quibus vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari conueniet. Sed antea q̃ venenum inualescat dandum est decoctum frondium quærquus, aut glandium, aut florum mali granatæ. Lac bibere prodest, in quo serpyllum sit decoctum. Item succum sanguinalis hærbæ, aut ramorum vitis, aut rubi, aut medullæ recentis ferulæ, aut myrti. Baccæ autem myrti tusæ tritæq;, et aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Medius sardoniarum glandium liber, similē effectū præbet, si crudus in aliquo supradictorum succo sumptitetur. Origanum quoq; cum lixiuio epotum. Eximie iuuantur asinini lactis aut bubuli potu, etiam si in ore contineant. Ita vt quibus copia lactis huius adsit, non aliud desideretur.

De Dorycnio. CAP. VI.

d DOrycnion quod & aliqui manicon solanum appellarunt, epotum lactis saporem in gustu refert. Vehemētes singultus ciet. Humor linguam vexat. Sanguis subinde reijcitur. Strigmentosa quædam perinde quasi dysentericis, aluo egerūtur. Itaq; anteq̃ aliquid ex ijs eueniat, auxilio sūt ātedicta, vomitus, clyster, & quæcunq; potum venenū expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur aqua mulsa, lac caprillum, aut asininum, dulce vinum quod tepidū cum aniso bibatur, nuces amaræ, gallinacea pectora decocta. Quinetiam conchylia omnia, tam cruda quam tosta, esse salutare est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, & pota eorumdem iuscula.

De Aconito. CAP. VII.

a AConitum statim in lingua inter bibendum, cum adstrictione quadā dulcescit, gustātibusq; maxime cū exurgere conantur, vertigines offundit. Lachrymas ciet. Grauitatem pectori & præcordijs adfert. Simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per aluū egeri opus est. Vtimur inter arcētes potus, origano, ruta, marrubio, vel absinthij decocto, cum vino absinthite, vel sēperuiuo, vel abrotono, vel chamælæa, aut trisagine. Prodest etiamnum opobalsami drachma, cum melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. Coagulū hædi, leporis, aut

hinnuli, cum aceto. Ferri quoq; stercus. Item vinum in quo aurũ, ferrum, argentũve candens restinguatur, potum. Lixiuiaq; cum gallina & vino decocta, aut carnium præpinguium iura cũ vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis subuenire.

De Venenato heracliæ melle. CAP. VIII.

m El heracliæ in ponto, vbi aconitum gigni solet, athenis ionia, euboice siderites nominatur, quod qui edunt bibuntve non secus afflictantur, q̃ qui aconitum ebiberunt. Ijs eadem quæ poto aconito conueniunt. Adiuuantur in primis continuo vini mulsi potu, cui rutæ folia sint adiecta.

De Coriandro. CAP. IX.

c Oriandrum ob odorem latere non potest. Epotum autem densam vocem facit. Insaniam adfert, a temulentis nõ abhorrentem. Qui sumpserunt pudenda dictu blaterãt, totiusq; corporis odore venenum fatentur. Quibus post vomitionẽ irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per sese, & ex absinthio potum auxiliatur. Item oleum. Nec secus oua in eodem exinanita, si liquefacta in muria sorbeãtur, & epota muria & ius salsũ ex gallina & ansere. Passum quoq; cum lixiuia sumptum.

De Psyllio. CAP. X.

p Syllion epotum, corpori toti frigus & torporem cum exolutione et mœrore quodam affert. Cui omnia quæ exhausto coriano auxiliantur.

De Cicuta. CAP. XI.

c Icuta pota vertiginem excitat, oculisq; caliginem offundit, ita vt eminus nõ cernatur. Singultus ciet. Mẽtẽ turbat. Extremi artus gelantur. Deniq; conuulsi suppresso arteriæ spiritu, strangulantur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excutiemus. Postmodum deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, excernamus. Tum demum in meracam potionem, quæ maximo est auxilio, deueniemus, dãtes nõnihil intermissionis, in qua proderit lac bubulum potui datum, aut absinthium cum pipere, & vino castorio ruta menta cum vino, aut amomi cardamomi aut styracis vncia, aut piperis cũ semine vrticæ & vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo & passo. Passum per sese largius potum proficit.

De Taxo CAP. XII.

ſ Milax a quibusdã thymion, a Latinis taxus appellatur. Frigiditatem vniuerso corpori, strangulatus & celerem interitum infert, cui eadem quæ cicutæ conueniunt.

De Carpasi succo. CAP. XIII.

Potus carpasi succus soporem, citamq; strangulationem ad-
e ducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, epotæ cicutæ reme-
dijs.

De Sardonia hærba. CAP. XIIII.

Ardonia ranũculi hærbæ generi assignatur, quæ vescenti-
s bus mentem adimit, & quadam neruorum distentione labia in rictum contrahit, vt risus speciem præbeant. A qua quidem affectione, de sardonio risu adagium, in vulgus aperte manauit. Post vomitum peculiariter cõuenit aqua mulsa liberalius epota, lac, irrigatio, perunctioq; a pinguibus totum corpus excalfacientibus. In calidam aquam oleumq; descendant. Sed tum multum perfricare & inungere expedit. Et in summa, curam omnẽ quæ conuulsioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

De Hyosciamo. CAP. XV.

yosciamũ potum aut comesum similem ebrijs abalienationẽ
h mouet. Sed facile medicamẽtis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiose data, lacq; præsertim asininum, si id desideratur, caprillũ, vel bubulũ, vel aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, aut cucumis semen ex passo sumptum, & vinum salsum cum adipe suilla recenti passoq;, itidem vrticæ semẽ, aut nitrũ ex aqua, & intubus erraticus, & sinapis & nasturcium, radix cæpæ & allium. Et hæc singula cum vino sumantur, post conquiescant, vt vinum concoquatur.

De Mandragora. CAP. XVI.

Andragora si bibatur, confestim sopor insequitur, exolutio,
m ac vehemens veternum, nihil temere distans a lethargo. Cui anteq̃ aliquid ex ijs accidat, vomitus ex aqua mulsa proderit. Postea nitrum & absinthium, ex vino dulci aut passo sumantur. Caput rosaceo & aceto perfundatur. Proficit excitatio & motus corporis, & olfactus eupatorij, & piperis, sinapis, castorij & rutæ, tritorum in aceto & liquidæ picis, & odor e lucernarum extinctu. Quod si ægre ij reuocentur, sternutamenta mouere alijsq; communibus auxilijs vti conueniet.

De Meconio. CAP. XVII.

Poto papaueris succo, quem meconion vocant, consequi-
c tur veternum, cum perfrictione & pruritu vehementi, ita vt sæpe inualescente veneno tanta erũpat prurigo, vt hominẽ excitet. Corpus id medicamẽtũ olet. Post citatã oleo vomitionẽ, acres clysteres auxiliantur, acetũq; mulsum cũ sale potum, aut mel cũ rosaceo calido, merũ cũ absinthio aut cinnamomo copiosum, aut calidũ per sese

acetum, nitrũ ex aqua, & origanum cum lixiuia aut passo, & rutæ syluestris semen cum pipere vino & panace, piperq; cum castorio & aceto mulso vel cum satureia aut origani decocto cum vino. Ij olfactilibus excitãdi. Ob enatam pruriginem in balneas descendãt & foueantur. Post lauacrum prodest iurium pinguium vsus, cũ vino aut passo. Medulla etiam ex oleo pota.

De Corniculato papauere. CAP. XVIII.

Qvod corniculatum papauer appellant, & potu & cibo eadem inferre cõsueuit, quæ papaueris succus. Nec alijs expugnatur auxilijs.

De Pharico. CAP. XIX.

Qvod pharicon vocãt, sapore syluestre nardum imitatur. Resolutionem neruorum potum affert, cum conuulsione & delirio. Oportet autem post vacuationes vinum absinthiten potui dare, cũ cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, quod serinen aliqui vocauerunt, aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum passo, iri, & rosis ex vino. Derasumq; caput illinire hordeacea farina cum aceto, & trita ruta.

De Toxico. CAP. XX.

Toxicum ex eo nominari videtur, q; barbarorum sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflatione torquetur. Incoercitus furor varias ijs imagines obuersat. Quare vix medicinæ locus est, raroq; qui hauserũt, euadent. Vinculis ergo cohibendi, vt vinum dulce cum rosaceo bibere, & reuomere cogantur. Rapi semen bibẽdũ. Priuatim ijs cõuenit, quinquefolij radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, eodem modo sumptus. Roboris, fagi, aut illicis cortex cum lacte tritus. Malaq; cotonea trita esse, aut cum pulegio & aqua bibere, cõueniet. Amomum & balsami semẽ ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu lecticis decũbũt, et vbi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degunt.

De Ixia. CAP. XXI.

Ixia quæ vlophonõ appellatur, interpotãdũ aliquid ocimo simile redolet. Vehemẽtem linguæ inflammationem excitat. Mẽtẽ mouet. Omnes excremẽtorũ exitus supprimit. Strepitũ cũ animi deliquio ciet. Ijs intestina latrãt, ne secedit quicq;. Post vomitionẽ aluumq; resolutam auxiliũ præstat, aqua in qua absinthiũ maduerit, ex vino largiore, aut aceto mulso pota. Rutæq; syluestris semẽ

aut laseris radix. Item tragorigani decoctum, cum aliquo supradictorum, aut lacte, ant resina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpicio, quorũ singuli oboli cõueniũt. Quin & nuces iuglandes, cum resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachmæ pondus æquent. Itidem chamelææ aut thapsiæ aut absinthij succi sicilicum cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

De Cerusa CAP. XXII

c Erusa suo colore proditur. Quippe palatum, gingiuæ, lingua, & commissuræ denti, candamore quodã inficiũtur. Singultus, tussim ac linguæ ariditatem excitat. Ijs extrema frigescunt. Mens labat. Membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum aut maluæ decoctum, aut lac calidum, aut sesamam ex vino tritam, vel lixiuiam ex sarmentis factam. Amaracinum oleum aut irinum, persicorum ossa cum lilij decocto. Columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi quod vlmus plorauit, aut humore quem vlmea folia reddiderunt, cum tepida aqua. Sed tum quoq; vomant. Conuenit etiam thapsiæ succus, aut scammoniæ cum aqua mulsa potus.

De Fungis. CAP. XXIII.

f Vngorum alij genere, alij copia lædunt. Omnes tamen strãgulatus suspendio similes concitant. Quibus confestim succurrendum. Communiter ex oleo vomere cogendi. Mirifice iuuat lixiuia ex sarmentis aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca, & nitro. Pyra aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantem illam vim auferunt, mansaq; eisdem auxiliantur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochiæ drachma. Item absinthium cũ vino melleq; sumptum & ex aqua potum. Apiastrũ ex nitro. Panacis radix in vino. Fæx vini cremata cũ aqua. Aeris flos ex aceto. Radix sinapis & nasturcium esu prosunt.

De Gypso CAP. XXIIII.

l Apidescens gypsum strangulationem creat. Quare eadem proferenda sunt, quæ mansis fungis auxilia. Inter quæ habetur maluæ decoctum, quod etiam olei vicem pensat. Vtpote cum pingue sit, euomendoq; lubricitatem inducens, deradi corpora non sinit. Quod vbi duratur in lapidem, efficit. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsa, aut ficorum decocto. Lixiuia e ficulneo cinere aut sarmentis facta cum vino copiosiore pota. Origanum aut

thymum cum lixiuia aut aceto aut passo. Loca decocto maluæ proluenda.

De sanguine tauri. CAP. XXV.

t Auri recens iugulati sanguis epotus, spirãdi difficultatẽ strãgulatumq; concitat. Faucium meatus cum neruorum distentione præcludit. Lingua rubescit. Cruore dentes inficiuntur. Quædam concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restãt. Quare vomitum vitabimus, Sanguinis enim globi per extractionem eleuati, magis stomacho inculcantur. Dari ergo opus est quæ concretũ sanguinem discutiunt, aluum subducunt. Grossi lacteo succo turgentes ex posca, & nitrum per sese auxiliantur. Nec secus coagulum omne cum aceto & laserpitij radice, aut lasere. Itidẽ & brassicæ semen, cinisq; ficulneus. Conyzæ folia cum pipere, et rubi succus ex aceto. Aluus resoluẽda. Seruatis fluida per sedem ingeri consueuerunt. Stomachum aluũq; hordeacea farina ex aqua mulsa perungere oportet.

De Coagulato lacte. CAP. XXVI.

c Os qui coagulatum lac hauserũt, frequens strangulatio inuadit, q; in globulos quosdam lac coalescat. Quibus pro antidoto iuuandis, coagulum ex aceto damus. Et bibere sæpius cogimus. Damus & calaminthæ folia arida, item succum. Aut laserpitij radicem, aut laser cum posca. Thymũq; ex vino & lixiuiam. Sed nulla salsilago obijciatur, quoniam magis lac coiret, & in caseum densaretur. Neq; illos vomere conuenit. Siquidem concretum lac sese in stomachi angustias insinuans, strangulat.

De argenti spuma. CAP. XXVII.

ſ Puma argenti pota, stomacho, ventri, & interaneis grauitatem cum magnis torminibus adfert. Et nonnunq̃ pondere suo intestina vulnerat. Vrinã supprimit. Corpus intumet, plũbeamq; deformitatem concipit. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris horminij semen, myrrhæ drachmæ septem. Absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino. Aridum palumbis fimun, cum nardo & vino.

De argento viuo. CAP. XXVIII.

a Rgentum viuum potum eadem quæ spuma argenti infert. Eisdemq; vtẽdũ auxilijs. Lac copiose potum auxiliari constat, sed postea euomant, qui hauseruut.

De Calce, sandaracha, et auripigmento. CAP. XXIX.

Calx, sandaracha, & auripigmentũ, pota aluum et intestina cũ
c vehementi erosione excruciant. Præbenda cuncta quæ suffrenare & soluere possunt, & facilem lubricamq; aluum reddunt. Cuiusmodi maluæ succus est. Dandum decoctum seminis lini, vel fructus Tragi hærbæ, vel Orizæ, lacq; cũ aqua mulsa copiosum, iura pinguia, & boni succi.

De Lepore marino CAP. XXX.

Qui leporem marinum biberunt, piscium virus olent. Intercedente aliquo tempore, aluus dolore afficitur. Vrina sistitur. Et
q si quãdo eã reddere cõtingat, purpureũ colorẽ referet. Omne piscis genus auersantur, & odio habẽt. Fœtido ac graui sudore manãt. Biliosus vomitus interdum sanguini promiscuus subsequitur. His dãdum lac asininum, vel passum continue, aut radicis maluæ foliorumq; decoctum, aut trita cyclamini radix cũ vino, aut veratri nigri, aut scamonij drachma cum aqua mulsa punicíq; mali acinis. Cedria contrita cũ vino efficax est. Anserinus sanguis vt tepebit potus. Sed cum pisces omnes respuant, aspernẽturq;, solis fluuiatilibus cãcris vesci possunt. bibũtq; eos admisto vino, adiutiq; precoquunt. Cumq; comesse pisces cœperint, suæ salutis indicium est.

De Rubeta. CAP. XXXI.

Rubeta aut rana palustris assumpta tumores ciet. Pallor cor-
r pus vehementer decolorat, vt plane buxeum spectetur. Spirãdi difficultas torquet & grauis halitus oris, singultusq;. Inuita genituræ profusio consequitur. Adiuuantur secũdum vomitionẽ multo meri potu, et harundinis radicis binis drachmis, aut cyperi. Breuiter cogendi sunt vt exercitationi & cursui se credaut ob torporem quo corripiuntur. Quinetiam quotidie lauandi sunt.

De Hirudine. CAP. XXXII.

Deuoratæ cũ aqua hirudines, si ori ventri adhærent, tractione
d partium, nonnullam suctionis imaginem præbent. Eo enim argumento hausta hirudo depræhẽditur. Has muria sorbitione excutit, & syrenaicus succus, aut laserpitij folia, aut betæ, cum aceto, aut pota niuis glebula, cum posca. Nitrun ex aqua gargazetur, aut attramentum sutorium aceto dilutum. Si faucibus hæreant, iniecta lupinorum farina, aqua frigida ore contineatur & ad eam hirudines exilient. Prouidendum etiam ijs, quæ & si ferendi auxilij gratia tradantur, non minora tamen cæteris venenis pericula sæpius adferunt. Qualia sũt albũ veratrum, tapsia, elaterium, agaricum nigrum. Siquidem ea strangulatus concitant. Aut immodicas deiectiones mouent.

Quibus ea medentur quæ in fungorum mentione & similibus retulimus. Nimios autem deiectionum impetus, medicamentis quæ excrementa supprimunt coercebimus. Neq; negligenda quæ gliscente sensim nocumento, pericula ingerunt. Quo in numero sunt syluestris ruta, gith & nouæ glacies.

De Axe. CAP. XXXIII.

a Xos flos est spinæ eiusdem nominis. Eos qui vescantur sola vomitio recreat.

De Aqua frigida. CAP. XXXIIII.

a Qua frigida habunde pota, aut meracum vinum liberalius epotum, aut passum, præsertim a balneo, aut cursu, aut vehementi exercitatione, strangulatus, & dolores infert. Vbi sanguinis missio protinus, & vacuatio imminentia soluunt pericula. Sed de notis veneficiorum remedijs, & cauẽdi modo, hactenus dicta sint. Subiungeremus etiam antidota necessaria quæ praeclare auxiliãtur, quibus vtimur, quale metridatium est præsertim quod sanguine & scincho temperatur. Verũ quoniam alijs in locis diligentissime scripta sunt, hic ab eorum descriptione supersedemus.

FINIS

PEDACII DIOSCORIDIS
PEDACII DIOSCORIDIS A-NAZARBEI DE VENENA TIS ANIMALIBVS ET RABIOSO CANE LIBER.

DE bestijs quæ virus eiaculantur, et exitialibus venenis, vt circuitus medicinalis ad vmbilicũ perueniat, sermonẽ facere proposuimus, et quidem cæteris nõ minus necessariũ, ijs qui medecinæ artem exercent. Vt pote cũ adminiculo eorum quæ in eo traduntur, doloribus, periculis, et cruciatibus, homines liberari cõueniat. Hic tractatus in summas parteis duas, sicuti ab instio relatũ est, distribuitur. Nam qui de feris virus inspuentibus disserit, theriacus dici solet. Qui vero de amoliẽdis veneficijs, alexipharmacus, de quo cum commẽtabimur, simul quæ sequi consueuerunt, quæq; nõnihil auxilij ferunt, explicabimus. Omnia in promptu et ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sepenumero necessitatem. Siquidem pauca e venenis et virulentis animantibus, tarda et grassantia sensim pericula ciẽt, ita vt dillationem admittãt. Pleraq; vero præsentaneã perniciem afferunt. Hominum autẽ partim male alteris cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperare statuerunt, vt spatium curanti liberum non relinquant. Partim tristi aliquo euentu oppressi, hausto spõte veneno, mortem sibi cõciscere conãtur. Qui postea depræhensi, aut resipiẽtes, et vitæ cupidi, præsentaneã opẽ poscunt. Non desunt qui hostiles sagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe poluẽtes, citam aduersarijs perniciem moliũtur. In quibus ipsis maleficiũ nõ subito, sed aliquãto post respõdere natura sua cõparatũ est, tũ nisi primo quoq; tempore coerceatur, et remedijs subinde excipiatur veneficiũ, frustra postea succurritur, occupatis iã corporibus exitiali vi veneni. Proinde non vulgari industria diligentiaq; in ea re vtẽdũ est, vt quod in alijs incõmodis ars cõsueuit, in his quoq; salutẽ mortalibus præbeat. Quin et apud priscos modus hic vnus existimabatur eius partis. Sed recentiores ipsum discreuerunt, nominantes præcautionem et modum præcauẽtem, salubris sanantisq; medium statuentes. Qui parua et leui supramodum persuasione freti, magno in errore versantur. Siquidẽ treis in humanis corporibus constitutiones esse contendunt. Vnam qua sani degimus. Alteram qua sinistra valetudine corpora laborãt. Tertia mediũ inter vtramq; locum sibi vẽdicat.

In qua positi, sanitatem specie mētiuntur facileꝗ; in morbos & pericula cōcidunt, propter mortiferam vim quæ in eorum corpus incumbit. Quemadmodum in ijs videre licet, quos excādescens rabie canis mor morderit, necdum tamen aquam horrent. In ijs quoꝗ; qui cantharidas hauserunt, sed nōdū vrinæ tormēto cruciantur. Tripartito igitur artē digeri tripliciꝗ; constitutioni respondere tradunt. Salubrē partē esse volunt, quæ sanitatem tuetur. Præcauentem eamdemꝗ; prohibentem, quæ obstat quo minus in morbos incidāt. Et in sanātē, qua vitia discutiūtur. Quibus ita respōderi potest. Quod primū per illud additamētū nō treis corporis tantū, sed quattuor haberi constitutiones fatendū esset. Quippe vt aliqui sunt, qui necdum morbo laborant, morbo tamē maxime ob impendentem causam sunt obnoxij, ita sunt qui iam priore morbo defuncti, nondū tamē secūdæ valetudini restituti sunt. Id quod a morbo proximo sese recolligentibus cernere licet, qui virium recreationē et robur desiderāt. Sed quemadmodū ægrotantiū cura ad partē medicamentariā pertinet, ita quod morbos amolitur, eidem subijci par est. Ad arcēdas enim valetudines vehemētibus vtimur auxilijs, altiore scarificatu, vstionibus, āputatione, derodētibus epithematis, potionibus perniciei occurrētibus, & plerisꝗ; alijs. Verūeniuero sūt vsꝗ; eo rudes nonnulli, vt ne remedia quidem appellent, quæ morbos arceant. Cuius sententiæ inire rationem haud promptum est. Etenim cum verbum ipsum præcauere tum opus præcauentis, modum omnino auxiliarem remediariumꝗ; præ se ferunt. Mirum vero, nisi etiam sua illa distributione partium, eos complectuntur qui in pestilentis cæli statu morbo nōdum correpti sunt, pesti tamē propter obuersantis aeris occasionē, opportuni et in morbū proni reddūtur. Dicere forsitan quis posset salubris institutionis alimētaria præcepta non aliud esse, q̃ arcendorū morborū rationē. Quippe cum firma reddere corpora, et minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degāt, nec morbis conflictētur. Neꝗ; id silentio prætereundum, quod peculiariter ad rem pertinet, non oportere medicinæ partium distributionem, totidem corporis cōstitutionibus respondere, sed naturas peculiaribus vniuscuiusꝗ; notis conijcere, vt suis locis ostendimus. Cum ijs igitur non pluribus agendum. Illud magis adnotare conuenit, affectus qui a virulentis animalibus venenisꝗ; contrahuntur, cæcos vocari. Quin & ea quæ eisdē auxiliantur, nulli sūt addicta causæ. Quapropter quæstionibus obseruatoriæ artis, quæ ratione fulciatur, annumerari solent. Neꝗ; ex se verū depræhenditur affectus huiusmodi cæcos esse. Nam quod semper se protrahit & nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet non facili cōiectura colligi potest. Et si secundum proprietates prorsus cæcos eos

affectus concedimus, qui ab exitialibus venenis & animantibus quæ virulento morsu sæuiunt, contrahuntur, nõ tamẽ quod ad opus nõnullum vsum præbet datq; medendi occasionem, aut imperceptibile, aut cæcum nullive causæ obnoxium reputatur. Sed magis ab ipso quis impulsus, fidẽ quã habet & opinionẽ de abditorum cognitione confirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt q̃ vt sensibus percipiantur, euidenter tamẽ ex alijs correspõdentibus deprræhendũtur. Diocles autem in eo commentario quem Plistarcho dicauit, satis modos perstrinxit, ad hanc verborum sententiam scribens. Nosse quis hoc potest cum in alijs non paucis, tum in viperis & scorpionibus, & reliquis id genus, secum animo reputans vt quamuis exiguo sint corpore vixq; conspectui subijciantur, magnorum tamen discriminum ac dolorum causas inferunt. In quibus nihil præter quandam corporis exiguitatem vehementiamq; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim scorpij magnitudo aut corporis moles existimari potest? si ad eius ictum cõparauerimus aut reliquorũ id genus carne perimentium. Quorum aliqua vehemẽtes cruciatus excitant. Alia erodunt, & putredines cient. Nec desunt quæ præsentaneã perniciem moliantur. Nonne quod a phalangij morsu virus ingeritur, vniuersum corpus excruciat? At neq; quis vehementiam ipsorum a mole deprræhendere posset, cũ prorsus exiguo corpore cõstent. Ergo q hæc ad affectus referantur, constitit inter omnes. Verum q exacte depræhẽsum sit, vim quandam ipsis inesse mortiferam, quæ permista corporibus molestiarum quæ exoriuntur causa fit, in confesso est, & omnium consensu defenditur. Nec quisq̃ offendi posset vsq; adeo contentionis studio flagrans, qui aliunde exoriri molestias asseueraret, q̃ a materia mortifera partem corporis attingẽte. Porro id fuit quod inter vtilia artis opera dicere cogit, nos nihil prorsus lædi ab incõpræhẽsione per proprietatem communis causæ, cum euidenter tum indicari possit cum depræhensa est. Ideo Erasistratus empiricorũ pertinaciam graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causas assignauit. Inficiatus communem causã quæ morbis accessit, esse incompræhensibilem. Et hanc in eo quem de causis scripsit commentario aptissime prodidit. Nec ferendos eos esse censuit, qui se dicant in quibusdam, vt in venenis, serpentium ictibus, & cæteris id genus, trita medendi ratione contentos esse. Obseruatio igitur compræhẽsionis causarum, nobis perfecte diuidẽtibus satisfaciet. Primum enim per genus compræhendi non possunt. Quod autem fit lætifera vis corporaq; permutans, ita vt perimat, ex ijs quæ per genus, non per speciem vagãtur, medelam subscribit, qua hæc hebetare, & prorsus expugnare liceat

Quando ſubiunxit. Ad aquã dulcem & potui idoneã venit quis, & ãte obſeruationem in vomitum, propter ferientis vehementiam, & demorſæ partis fracturam. Cucurbitulas adfixit. Vrentia medicamẽta, aut ea quæ vim eandem adipiſcuntur admouit, poſtremo partem amputauit. Secum reputauit medicamina, quæ ad ſumma cutis adijciuntur, immiſſæ ad intima perniciei repugnare. Hæc itaꝗ quæ propoſuit Eraſiſtratus, veritati conſentanea ſunt, nec arti refragantur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapſam negociorum quæ ipſa faceſſit, eſſe cauſam diffiteantur. Verum rudiuſcule nomini attendũt. Nam apud ipſos palam immiſa vis φθοροποιὸσ id eſt mortifera nominatur, φθοροποιὸν autẽ aliquid eſſe volunt, quod nulli⁹ rei ſit cauſa. Aiũt hæc nomina μάρσιπποσ & ἀνακαλίπτειν eſſe reliquis omnibus ſimilia, in quibus partes quædam dictionum nõ pro virtute, ſed nuda prolatione compræhẽduntur. Enimuero quemadmodum in his vocibus μάρσιπποσ & ἀνακαλίπτειν partes, vernaculos & præcedẽtes nõ retinent ſignificatus, ſic in hoc verbo φθοροποιεῖν partes productionis gratia nõ pro virtute coalluerũt. Hinc ad cauſarũ differentias trãſeunt. Affirmãtꝗ cauſarũ aliquas euidẽtes eſſe, quæ dũ aduerſam valetudinem crearũt, ſeparantur. Cuiuſmodi ſunt frigus, labor, inſolatio, æſtus, et ſimilia. Quaſdã cõtinẽtes, quæ permanẽt poſtꝗ̃ morbũ excitarũt, hoc eſt, cũ præſentes ſũt, et effectus eorũ adſũt. cũ increſcũt, effectus augẽtur. cũ decreſcunt, minuuntur. et cum deſinũt, finiuntur. Quin per ſe prodeuntes effectus, alicuius finis gratia eſſe poſſũt. Tales quidem probatiſſimæ ſunt cauſarum differentiæ, quarum nulli phthoropœon ſubijci poteſt. Euidens enim cauſa non eſt, quoniam morbus ipſe permanet, nec corpore ſeparatur. Nec continens cauſa dici poteſt, cum magna ex parte hæc adſit. Quemadmodum accidit, ijs qui a rabioſo cane ſunt demorſi. Quod ſi neꝗ euidens cauſa neꝗ cõtinens fuerit, neꝗ ad finem coadiuuãtẽ cauſam referri poteſt. Si vero a nulla cauſarũ differentia pthoropœon deducere poſſumus, cauſam non eſſe fatebimur. Quod autem aſſerunt, nomina quædam in ſe non habere parteis rerum ſignificatiuas, ſed nuda & ſimplici prolatione ficta eſſe, fateri neceſſe eſt. Verum non omnia ſed perpauca talẽ nãciſci conditionem exiſtimandũ eſt. Nanꝗ ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atꝗ adſumpta profertur. Sed peculiariſſimã vſurpat ſignificationem. Quẽadmodum enim φθορᾶσ id eſt corruptionis nomẽ mutationem in peius ſignificat, ſic hoc verbum ποιεῖν ſumi debet, vt nihil in dictione φθορὰ ſortiri ſe declaret, neꝗ prorſ⁹ id ſignificat quod omnes audiunt, & hinc ſimile redditur, παιδὰ ἔχειν δίψοσ. Si dant a

corruptione salubrẽ fieri morbũ, cõcedũt vtiq; vi huiusce verbi ποιεῖν, nisi quid corruptionem efficiat. Omne autem quod aliquid efficit, ostẽditur per singulas causas quæ corporibus subijciuntur, præsertim in immissis venenis. Verum nonnihil subiacere causarum differẽtijs prodũt. Quinetiam aberrarũt nõ exactam diuisionem assumentes. Qui vero se dogmaticos profitẽtur, causam esse partim præparantem, partim continentem asserunt, vt inguinum vlcus & inguinariam febrim, quod effectui tum assistant, tum etiam separentur, vt a fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla diuisione compræhẽditur, vitiosum est, neq; causæ adscribitur, eorum quæ idem genus sortiũtur. Sed quod phthoropœon id est mortiferũ causa sit, nomen ipsum argumento est, & in ijs quæ cõtingunt apertius ostẽditur. Quid aliud causæ arbitrantur esse post impressum a serpentibus ictum, q̃ ex animante vim & illapsum in corpora virus. Neq; enim frigus, neq; æstum, neq; cruditatem, neq; aliud quicq̃, causari possunt. Verum quoniam causarum differentijs gaudent, & aliquas continentes, alias euidentes appellant, ipsis dicẽdum, altero istorum modorum euidentem dici causam, q; effectum præcedit, & corporis compagem occupat. Continentem vero q; morbis præsentibus adest, qua separata recedunt, quæ cum ipsa euenerant. Sed de ijs hactenus. Fatendum itaq; mortiferã vim intrinsecus manifestissimam esse causam. Ipsamq; principem facere scopum oportet. Et anteq̃ morbis conflictentur, varijs modis est certandum, donec vis tota corporibus excutiatur. Modo in loco præsertim principatum non obtinente, ante coerceatur, q̃ altius irrepens viscera tangat. Aut eius pernicies eluatur, aut iam membratim peruagatura suffrenetur. Itaq; venena si hausta sunt, crebris vomitionibus, si morsu impressa, scarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circumscriptione, nonnunq̃ amputatione extremæ partis, euocantur. Clysteribus, & impositu medicamentorum acrium cohibẽtur. Hæc simul vtiq; arcere virus & eluere possunt. Restinguntur meratiore potu, aut passo nulla aqua diluto, vel contrariorum esu, quæ acrimonia sint prædita. Postremo deiectio alui, euocatus sudor, & alia quædam in commune quæ membratim demonstrabimus, auxiliantur. Verumenimuero non lætiferam modo materiam, sed & magnitudinem, & tempus efficere scopum & propositum oportet. Etenim ab ijs remedia q̃plurimum discrimẽ capessunt. A magnitudine quidẽ, cum nõnulla ex venenis, & virosis animalibus pericula minantur. Alia putredines altas aut exteriores excitãt. Alia vehementissimos dolores aut cæcos cient. Alia vix medicamentis cedunt, & magis minusve molestias excitant. Oportet autem ea quæ pericula

ferunt euincentibus auxilijs expugnari, & minus infesta mitioribus. Quippe absurdum fuerit in maioribus, tardiore medicamentorũ vsu homines in discrimẽ afferre. In minoribus vero vehementiũ auxiliorũ iniuria lacessere. Finitio a temporibus in promptu est, aut enim subito in pericula & præsentes molestias adducit, aut sensim & dillatas in tẽpus. Itaq; præsentibus multa simul auxilia repræsentari oportet. Reliquis paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita sint. Iam membratim procedamus.

Signa rabiosi canis & demorsorum ab eo. CAP. I.

d E rabiosi canis morsu sermonẽ alijs præposuim⁹, q id animal domesticũ ac freques esse cõsueuit, et rabie sæpius corripit, ac perit, ab eoq; caueri difficile. Inde periculũ ineuitabile hominẽ manet, nisi multis vtat auxilijs. Canis plærũq; flagrãtissimis æstib⁹ in rabiẽ efferatur. Interdũ quoties frigora incesserũt. Rabiosus autẽ potũ & escã auersatur. Largã spumãteq; pituitã narib⁹ et ore proijcit. Torue & solito tristius intuet. In omnes passim sine latratu irruit. Aeque feras hominesq; tã familiares q̃ ignotos mordet. Nec protinus infestũ quicq̃ infligit, nisi vt vulnus dolorẽ. Exinde morbus ille qui ab aquæ metu hydrophobicus graia est voce appellatus, contrahitur. Euenit autẽ cũ distentione neruorũ, totiusq; corporis rubore, præserti faciei cum sudore & lãgore quodam. Aliqui auræ splendorem fugiũt. Alij sine vlla doloris intercapedine vexantur. Sunt etiã qui canũ more latratus ædant, interuenientesq; morsu adoriuntur, ac mordentes simili vitio labefactant. Nisi forsitan narratione vnum aut alterum euasisse audiamus. Siquidem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demorsum in idem vitium incidisse & euasisse fatentur. Alij amico aquam expauescenti morem gerẽtem & officiũ exhibẽtem, quadam naturarum concordia similem subijsse affectum. Sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestissimum itaq; genus morbi, a quo multos anteq̃ ipsum experirentur vindicauimus. Et complures ab alijs medicis seruatos nouimus.

Remedia demorsorum a cane rabioso. CAP. II.

r Atio medẽdi duplex. Vna communis qua vtendũ in omnes morsus, quos virulentæ animantes impresserunt. Alia peculiaris priuataq;, eorum duntaxat quos rabiosi canes momorderint. Quæ nonnullis quidem summam opem ferre consueuit. Alijs vero inutilis, maxime qui ex multo iam tempore, ictum accœperunt. Quæ ad hãc pertinent, primum exponemus. Deinde cursim perstringemus, quæ ad communem medendi rationem pertinent. Cancros itaq; fluuiatiles cum sarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem

eorum q̃ minutissime tritum habere reconditum. Itidem gentianæ radicem tusam cribratã q́ reponere. Quoties autem canis rabiosus morsum intulerit, in quaternos cyathos vini bina cineris cancrorum cochlearia vnũ q́ gentianæ conijciãtur. Hæc in polẽtæ madefactæ modũ subacta, quatriduo bibantur. Inter principia medicamentum hoc modo detur. Atqui si ab illato morsu duo aut tres dies fluxerint, curationem auspicabimur a triplicato pondere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduersus rabiosorum morsus auxilium, quod & multis vnum satisfecit, eoq́ cum fiducia vti licet. Sed vt alijs etiamnũ auxilijs cõtra ineuitabile periculum muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autem multo fuerit medicamentorum sæuitiam tolerare, q̃ propter negligentiam in discrimen adduci. Nec ita in demorsis a rabioso animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, & vlcusculis cutis similia. Quippe maiori vulnere copiosus sanguis emanans, potest nõnihil virulenti liquoris exhaurire, quod in minoribus non accidit. Quin a maioribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia acie scapelli circumscribere, & præhensam hamo carnem amputare oportet. In vtrisq́ circumstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt sanguinis vacuatio resistat, ne venenum membratim insinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præstant, vt veneni vis extrahatur.

De Vstione. CAP. III.

Contra virulentos ictus, vstio expeditissimum est auxilium, vt pote cum ignis cætera viribus præstet. Simul quod virus domet, & ferri penitus non patiatur, simul q́ pars ignem experta deinceps non vilem nec indecoram loci instaurationem efficiat, manente diutius exulceratione. Animaduertendum ex eo tẽpore cum crustæ decident, ne vlceris oræ coalescãt, & cicatrice induãtur, sed si fieri potest ad præfinitũ tempus vlcerationes & sordidas adhuc et inflãmationẽ minantes, prorogari conuenit. Quod inditum ijs salsamentũ optime præstabit, et syluestre alliũ detritũ. Itẽ cæpe succusq́ præsertim cyrenaicus, aut qui medicus aut parthicus appellatur. Tritici grana tam mansa q̃ non mansa imponantur, siquidẽ subacta pistave ob perfusionem vulnera dilatant. Sunt qui a mandentium ieiunio, sibi aliquid asciscere arbitrentur, quod suapte natura resistat. Verumtamen id non constat. Cæterum tempestiue his vtendum. Si vero quod persæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirent committerenturq́, manũ postulabunt. Namq́ eas diducere carnemq́ scapello circinare, aut iterum inurere expediet. Vbi vero propositum tẽpus præterijt, vlcus ad cicatricem ducendum, & emplastro quod e salibus cõficitur locus cõ-

præhendendus. Nec multo post sinapismo vendum.

De Ratione victus in morsu rabiosi canis. CAP. IIII.

q Væ ad partem ictã pertinent præsidia, ita se habent. Cæterũ victus rationẽ ex ijs quæ veneno aduersantur, cõiectura quadam colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restinguatqꝫ, simul vt arceat, quominus ad itima pernicies illabatur. Etenim assũpta perniciosarũ viriũ penetrationi resistũt. Quorũ vtrũqꝫ præstare potest vini meratioris passi & lactis potus. Quippe qui hæc omnia capiũt ad curã, nõnihil veneno obijciũt, quod omnẽ eius acrimoniam obtũdat. Simili modo alliorũ pororũ cæparũqꝫ cibus, ꝙ ea difficulter cõficiãtur & aboleãtur. Nã multos dies huius cibi qualitates remanẽt, quo tẽpore nec euincuntur nec permutãtur a mortifera vi. Cõtrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidotorũ vsus accõmodatur, & theriaces metridatij & eius quod eupatorio tẽperatur, deniqꝫ omniũ quæ magnã aromatũ partẽ sibi vẽdicãt. Quippe aromata omnia viribus & substãtia ægre permutãtur. Quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo se habet. Nosse cõuenit pauorẽ aquæ nõ stato definitoqꝫ tẽpore exoriri. Plurimũ tamẽ ad quadragesimum vsqꝫ diẽ neglectis differri cõsueuit. Post semestre etiã nõnullos inuadit. Quẽdã post annũ aquã horruisse nobis præsertim cõpertũ est. Narrãt & aliquos post septẽniũ aquæ metu fuisse tẽtatos. Inter principia demorsorũ a cane rabioso curãdi ratio talis est. Verũenimuero si ea quæ retulimus auxilia primis dieb⁹ prætermissa fuerint, nec scalpro carnẽ circinare, nec vstionẽ experiri operæpreciũ est. Nõ enĩ quod iã pertrãsijt satis euocare possent. Nulla vtiqꝫ adiectionis vtilitas, sed in cassũ corpora doloribus sternẽtur. Alter vero curationis modus accedat. Deiectio magnũ præbet iuuamẽtũ, vt pote cũ mouẽdo, corporis habitũ trãsmutet. Et quæ colocyntidẽ recipit hiera, item lac scistum quod simul deiectionem moueat & venenũ domare possit. Cibi acres & meraculi potus, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterum sudores ante cibos & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismiqꝫ particulatim per corpus totum adijciendi. Sed longe omnium efficacissimum auxilium helebotismus cognoscitur, quo cum fiducia non semel atqꝫ iterum sed frequentius ante quadragesimũ vel post hoc tẽpus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidam qui iam aquæ metum sentirent, sumpto heleboro, simulac primum morbi impetum experirentur, fuerint seruati. Nam & iam vitio tentatos neqꝫ parum adiuuare potest. Itaqꝫ primum curam cõtra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus. Iã ad alia quæ venenatis morsibus sæuire consueuerũt, transeundum. Notas vno prætextu, deinde commu-

nem medendi modum, qui omnibus conuenire possit, explicabimus. Cursim postremo subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxilium præstare possunt. Subnectemus etiam venenata quæ nullis cedunt remedijs.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioso cane Septimi Libri

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE NOTIS EORVM QVI A VENENATIS DEMORSI SVNT, LIBER OCTAVVS.

De Phalangijs. CAP. I.

• Emorsis a phalangijs locus quidē ipse, quasi ab im-
pacto aculeo rubet, non intumescens, nec per ambi-
tum calidus, sed mediocriter subrubens. Vbi vero
D contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore
toto tremor, distentiones circa poplites & inguina,
conuulsionibus non dissimiles. In lumbis collectio
exoritur. Perpetua vrinæ libido lacessit, multaq;
reddendis excrementis colluctatio. Vniuersa cute frigidus sudor ema-
nat. Collachrymant oculi, offusisq; nebulis caligant.

De Scolopendra. CAP. II.

I scolopēdra aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per
s ambitū liuore sugillatur et cōputrescit, interdūq; licet raro, fæ
culētus atq; ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus in-
cipit. Vlcus id negocium exhibet, fere remedijs inuictum. Præterea
toto corpore prurigo sentitur.

De Scorpione. CAP. III.

Corpionis morsu inflammari statim incipit locus, & indu-
s rescit, ac intentus rubet, vicissimq; dolore premitur. Modo si
quidem exæstuat, modo frigore occupatur, labor repente fa
tigata, liquando meliuscule habet, aliquando recrudescit. Consequitur

sudor, horroris sensus et tremor. Extremæ corporis partes refrigescũt. Inguina extolluntur. Tubercula in sede prosiliunt. Capilli erigũtur. Pallor mẽbra decolorat. Dolor tanq̃ ex pũgente acu, per vniuersam cutem sentitur.

De Pastinaca marina. CAP. IIII.

SI marina pastinaca percussit, protinus accidũt molesti dolores, assiduæ cõuulsiones, labor, & ĩbecillitas. Mẽs percussis labat. Postea obmutescũt. Oculi calligãt. Percussus autẽ locus in ambitu cũ vicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, vt tãgentem non sentiat. Hunc si quis premat, atra sanies, crassa & male olens excernitur.

De Mure araneo. CAP. V.

a Mure araneo percussis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula diluta sanie turgens exurgit. Proximæ partes liuent. Rupta pustula, deuorans vlcus, nõ ei dissimile quod serpit occupat. Intestinorũ quoq; tormina, difficultas vrinæ, & humoris offusio consequuntur.

De Vipera. CAP. VI.

SI vipera momordit, corpus intumet, vehemẽter arescit, subalbidumq; colorem concipit. Sanies a vulnere profunditur, suppinguis, mox cruenta. Pustulæ adustis similes erumpũt, & antea depascens vlcus, quod in proxima repens non summa modo corporis, sed intima quoq; corripit. Gingiuæ ijs cruore suffunduntur. Inflammatio circa iecur erumpit. Tormina & biliosi vomitus sequũtur. Sopor & vrinæ difficultas accedit, & frigidus sudor offunditur.

De Amphisbæna. CAP. VII.

c Onsimilia eueniunt ijs qui ab scytala nomine, aut amphisbæna demorsi sunt. Eademq; fere auxiliantur. Quare hoc venenũ priuatam descriptionem sortitum nõ est, quis non eidem generi assignandum sit.

De Druino. CAP. VIII.

a Druino morsis pustulæ molestiq; dolores incidũt, præsertim qua dilutæ saniei emissariũ subest. Quinetiam erosio torminaq; consequuntur.

De Hæmorrhoo. CAP. IX.

a B Hæmorrhoo ictis vehemẽtes cruciatus accidũt, qui breuẽ strigosamq; prorsus raritatem ex continuo dolore præbent. Ex plaga copiosus cruor effluit. Et si qua cicatrix corpore nonnusq̃ adfuerit, frangetur, & sanguine manabit. Excrementa per aluum cruenta eijciũtur. Profluensq; sanguis in globos coijt. A pulmo-

ne sanguinem extussiunt, & nullo deniq; remedio euomunt.

De Dipsade. CAP. X.

q Vos dipsas percussit, intolerabilis ardor premit. Sitisq; vsq; eo pertinax, vt satiari nō possit, ac sine vlla intercapedine excruciet. Et si potū affatim trahāt, illico in eamdē sitim relabūtur. Is vero qui per initia potum non hauserunt simile quiddam prorsus accidit. Quare propter continuam sitim & prester & causon aut dipsas appellatur.

De Hydro. CAP. XI.

a B hydro demorsis vlcus dilatatur, & liuidum ac ingens euadit. Sanies ex eo multa & atra & male olens nō secus atq; ijs quæ serpunt vlceribus expuitur.

De Cenchro. CAP. XII.

c Enchri morsum, qui viperino ictui similis est, putridū vlcus sequitur. Carnes antea vt in aqua inter cutem prætumide defluūt. Letargo corripiūtur, et veterno pressi somnos captāt. Erasistratus eos iocinere, vesica, coloq; conflictari author est. Quippe dissectis ipsis omnes fere partes corruptæ reperiantur.

De Ceraste. CAP. XIII.

a Ceraste percussis locus attollitur, cum duricia pustulosus. E plaga sanies profluit, modo atra, modo pallidior, sed circa concrementum totum rutilescit, genitale intenditur, mens labat, oculorū caligo exoritur, deniq; rigore neruorum distenti cōmoriuntur.

De Aspide. CAP. XIIII.

a B aspide ictis, vulnus exiguum prorsus, quasi ab adacta acu citra eleuationem conspicitur. Sanguis exiguus ille quidem sed ater destillat. Caligo velox oculos obnubit. Labor in totum corpus multiplex, omnino leuis & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchre cecinit. At vir perit absq; labore, discolor atq; virens. Aliquātulus cordis æstus afficit. Frons perpetuo reuellitur. Genæ contremiscunt, quasi sine sensu in somno vacillent. Hos mors tollit ad diei trientem non dillata.

De Basilisco. CAP. XV.

e Rasistratus in libro quem de medicaminibus & venenis condidit, de vocato basilisco scite ita refert. Cum basiliscus mormorderit vulnus ad auri colorem exflauescit. Itaq; in plurimis quæ virus eiaculantur comites notæ ita se habent. Transeuntes vtiq; ad medendi rationē primū, vt fieri poterit, de communibus disseremus.

Cõmunis curatio in oẽs ictus virulẽtos. CAP. XVI.

Duersus quidẽ omnẽ animalis ictũ, quod venenũ vibrat, oris suctio conuenit. Sugentẽ vero oportet ieiunũ nõ esse, sed et cibũ sumpsisse, et vino os abluisse. Postea exiguũ olei in ore continẽs ictũ exugat. Locus ipse spõgia fouendus. Deinde scarificandus. Sed vlcuscula altius iprimere expedit, quo virosa materies profundo euocetur. Circinatio autẽ carnis, & sectio, scarificatione longe potẽtius opitulãtur. Nãq; ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt. Vnũ quod virus e loco tollitur. Alterum q͞ ante occurrens q̃ interna subeat, cum sanguine copioso excernitur. Q͞ si locus carnis circũscriptionem nõ admittat, cucurbitulæ cũ largiori flãma adfigẽdæ sũt. Sed iã de vstione supra in rabiosorũ morsu, disseruimus. Si vero icta pars vtpote extrema, sectionẽ cõmode nõ respuat, præsertim in omnibus serpentibus vt aspide, ceraste & similibus, proculdubio amputanda est. Conueniẽtiora supradictis auxilia sũt quæ epithemata vocãt. Imponat̃ sermẽticius cinis, aut ficulnus, cũ lixiuio, subacta stacte, garo, & acri salsamẽto. Porri cæpæ & allia modo minutissime cõtrita illinũt̃, modo cremata vulneribus inijciũtur. Quinetiã dissecti gallinarũ pulli cũ maxime tepent, percusso loco cõuoluuntur. Nec desunt qui hisce tanq̃ discordia quadã naturali pugnãtibus vtantur, verũ huius rationẽ inire facillimum fuerit. Gallinæ enim calida natura præditæ sunt, argumento, q͞ deuoratũ insigne virus eliquẽt, & aridissima quæq; semina cõsumant. Item nõnunq̃ harenas lapillosq; quos faucibus insinuarint, dissoluũt. Itaq; animantis calore, spiritus ictæ partis impetũ capescens, venenũ exigit. Nec me fugit, quid i ægypto fieri soleat. Cũ spicas ægyptij metũt, ollã picis paratã habẽt, & appẽsã fasciã. Tũc eni maxime serpẽtiũ iniurias expauescũt, tũ propter spicilegij tẽpus, tũ q͞ opacis simul abditæ spelũcis, & cauernis, densoq; aruorũ cespite delitescũt. Molestiora enim animalia & virus eructantia, ægyptus in cãpis ferre cõsueuit. Vbi ergo aut in pedẽ aut partẽ aliã morsum intulerunt, assidentes, fasciam in ollã picis conijciunt, & semel aut iterũ brachiũ aut crus paulum supra vulnus obligant, et arctissime duo e præsentibus distringũt locũq; secãtes qua circũactus est laqueus, picẽ instillãt. Cũq; satis vulnus excepisse videtur, laqueũ resoluũt, & cæpis alijsq; supra memoratis illiniunt. Præterea pix liquida cum sale trito et feruente illita, præsentaneo est auxilio, si iugiter innouetur. Conuenit et cedrus, & fimũ caprarum ex vino decoctum. Locũ aceto calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri salutare est. Quinetiam nõ desunt emplastra vehemẽtissima, et calidissima, quæ venenum ellicere, expugnare & discutere possunt. Cuiusmodi sunt quæ ex sale aut ni-

tro sinapi et semine rorismarini componuntur. De quibus consequenter erit tractandum. Erasistratus autem non iniusta repræhensione eos incessit, qui incognitas ad hunc vsum facultates conscripserũt, vt elephanti fel, testudinis sanguinem, aut crocodili oua, et consimilia. Nã cũ iuuantia quædam literis tradidisse videtur, plane in hæc sola incidentibus imposuerũt. Quare talia deuitanda sunt, cum difficile nisi regia facultate, peruestigari possint, neq; quo nostra fides ijs obstringatur frequẽti obseruatione, sufficiens experimentum præstiterint. Quæ autẽ ad cõmunẽ omniũ vsũ pertinẽt, quæq; facile suppeditari, & omnibus a serpente percussis auxiliũ ferre queunt, subiungenda videntur. Intubus itaq; & erica & astragalus cũ aceto potus, cõtra omnes serpẽtium morsus auxiliantur. Item bitumen & virentes platani pillulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctum, radix aristolochiæ et eringij. Decoctæ etiam lauri baccæ & deuoratæ piperq; largius esitatum, ruta anetum, & cyclaminus. Coma porrorũ priuatim ex pane, aut alliũ aut cæpe, salsamentaq; q̃ acerrima, origani decoctũ cũ vino potũ, fœniculi, pulegij, calamithæ porrorũq; succus cũ melle desorbtus. Hæc quidẽ a plantis conquiruntur. A b animantibus vero quædã commode peti solent, gallinaceorum cerebella in cibo, leporinum coagulũ cum vino. Itidem castorij sextãs. Testes marinæ testudinis sumpti multum prodesse traduntur. Mustella sale inueterata inter auxiliaria medicamenta est. Inuenitur etiam prius exenterata, saleq; siccescens inueteratur, ex aqua binas drachmas cũ vino bibisse satis est. Sed de simplicibus quæ dari solẽt hactenus. Percussis a serpente prodest alui deiectio, diffluẽs sudor, vrina copiose reddita. Cõposita etiã quædã recẽter remedia polliceri tradũtur, vt & opij & myrrhæ singuli oboli, piperis quĩcũx. Ea melle excipiũtur & istar ægyptiæ fabæ dãtur. Itidẽ syluestris rutæ seminis, gith, cumini æthiopici, aristolochiæ, galbani, singulorũ pares portiones tritæ & cũ erucæ succo subactæ, digerũtur ĩ pastillos, qui drachmæ pondus æquẽt. Dantur ex ijs terni cyathi cũ vino. Hæc habui de cõmunibus auxilijs quæ dicerẽ. De peculiaribus remedijs cõtra bestias quæ venena vibrant, consequenter est dicendum.

Pedacij Dioscoridis Anazarbei de venenatis animalibus & rabioso cane Octaui Libri

F I N I S

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI DE REMEDIIS CONTRA VENENATOS MORSVS LIBER NONVS.

I Nter ferientiũ venenatorũ notas nihil de vespis et apibus articulatim digessimus, ꝙ conspicuæ omnibus forent, et nihil excellens aut notatu dignum in his obseruaretur, inter remedia tamẽ, earum meminisse non fuit alienum.

De Remedijs cõtra vesparũ apũq; ictus. CAP. I.

a Duersus apũ vesparũq; ictus, prodest illita malua & hordeacea farina cũ aceto, ficulneũ lac in vulnus instillatũ, a muria aut maris aqua fotus.

De ictis a Phalangio. CAP. II.

p Halangiorũ ictibus ficulneũ cinerẽ adiecto sale trito & vino imponere oportet, aut radicẽ syluestris punici q̃ tenuissime tritam, aut aristolochiam hordei farina & aceto subactam. Vlcera aqua maris proluenda, aut apiastri decocto. Folia eiusdem illinenda. Lauacris perpetim vtendum, & potionibus quæ hæc medicamenta recipiant, abrotoni semen, anisum, aristolochiã, cicer syluestre, cuminũ æthiopicũ, cedrides tritas, platani corticẽ, & trifoliæ hærbæ semẽ. Priuatim autẽ singulorũ ex ijs binas drachmas dare cũ vini hemina cõuenit. Itẽ myricæ fructus & chamæpityos, & viridiũ cupressi pillularũ decoctũ, ammisto vino. Sunt qui fluuiatilẽ cancrũ in succũ redactum, cum aqua aut lacte, assumpto apij semine cõfestim molestijs liberare prodant.

De morsu Scolopendræ. CAP. III.

s I scolopendra morsum infixit, sal q̃leuissime tritus ex aceto vulneri ĩspargẽdus, aut ruta syluestris superponẽda. Locus acida muria perluendus. Dãda in potu aristolochia cum vino, aut serpillum aut calamintha, aut ruta syluestris.

Remedia ad scorpionis ictum. CAP. IIII.

p Ercussis a scorpione, præsenti est auxilio ficulnũ lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse qui ictũ vibrauit, tritus et percusso loco impositus, suæ plagæ remedium est, ob quamdã vt cõstat discordiã. Præterea tritus et impositus cũ sale, lini semine, & althæa conuenit. Sulphur ignẽ non expertum resina terebinthina exceptum, et emplastri modo adiectũ auxiliatur. Itidẽ galbanũ ad sple-

nij formã ductum & calamintha quæ trita illinatur. Et farinã hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen trifoliæ herbæ tritũ & vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad affectum locũ pertinent. Posthæc q̃ efficacissimis potionibus vtẽdũ, cuiusmodi sunt aristolochiæ præsertim corticis binæ drachmæ cũ vino. Tusa gentiana & pulegium decoctũ & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cũ posca, i qua magno pere discoqui debet. Cupressus cum vino & ruta. Nec secus ficulneum lac, laserpitiũ si adsit, sin desyderetur, peucedani succo vtendũ. Efficax est potus trifolij sucus, & ocimi semen. Omnibus autẽ ijs perppetuus lauacri vsus, euocatus sudor, & dilutæ vini potiones registrum.

Aduersus marinæ pastinacæ, Scorpij marini et draconis ictus. CAP. V.

SI qui marina pastinaca icitur, omnia quæ de viperarum morsu paulo post referemus, simili modo cõueniunt. Peculiariter autẽ ictus a marino scorpione et dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient. Interdũ autẽ sed raro nomas excitãt. Quibus absinthij saluiæ aut sulfuris ex aceto triti potio subuenit. Pastinaca diuulsa et vulneri imposita, sui ictus medela est.

De morsu muris aranei. CAP. VI.

SI mus araneus momorderit, auxiliatur ex galbano splenium per se vulneri exterius impositum, aut medicamenti modo aceto tritũ, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quin etiam mus ipse qui morsum intulit si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistunt quoq; acini dulcis punici decocti & illiti. Item porri & allia cõtrita, necnon aquæ calidæ fotus. Sed hæc ad locũ pertinent. Prodest potum abrotoni decoctum, maxime si in vino detur. Præterea serpyllũ & galbanũ & eruca vino madefacta, recentes cupressi pillulæ cũ aceto, et cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrũ cũ vino & chamælæonis herbæ radix. Nec desunt qui litterarũ monumẽtis tradiderũt, tritũ murẽ araneũ cõtra suos ictus cõmode bibi. Quã historiã apud alios inuentam, dignam duntaxat censuimus, quæ annotaretur. Alij asseuerant demorsum non alias exulcerari, nisi extrinsecus mus araneus astiterit, tum quoq; auxiliari referunt.

Ad morsum viperæ remedia. CAP. VII.

SI vipera morsum impressit, fimũ caprinũ cũ vino impositum opitulatur. Item laurus & abrotonũ & galbanũ splenij loco superiectũ. Origanũ viride inditũ. Pulli gallinarũ discerpti et cõfesti admoti. Herui farina aceto mulso subacta. Radicis cortex vsq; eo tusus, vt in puluerem solutus abeat, & scylla tosta detritum chamæmelum, hordeaceũ cataplasma in aceto mulso præparatũ, sed locus ante

calida foueatur. Hæc loco imponuntur. Contra viperinos ictus rubus cũ vino prodest. Aliqui anchusã tenui folio cõstãtẽ auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibũtur, & porracei succi hemina in mero, & foliorum apiastri succus, & syluestris ruta. Hæc in vino potari debent, merũ continuo bibendũ, allia mandẽda & cæpe & porri recẽtes, salsamẽta acerrima et opipara. Simplicia hæc sũt. Percussis a serpente præclare auxiliatur medicamentũ, quod myrrhæ, piperis, castorij, floris portulacæ seminisq́, dimidio acetabulo constat. Hæc omnia in cretico passo teruntur aut in alio probato vino. Erasistratus in eo libro qui περὶ Δυνάμεων id est de viribus inscribitur pleraq́ alia tradidit, quæ ictis ab vipera auxiliũ ferre possũt. Inter quæ talia maxime laudantur, gallinacea cerebella cũ vino pota, semen satiuæ brassicæ tritũ & acetabuli mẽsura cũ vino potũ. Quinetiã bonum est digitũ in liquidã picẽ intingere, deinde vinũ quo digitus fuerit elutus bibere. Hæc sunt quæ contra serpentium ictus auxiliantur.

De Amphisbænæ morsu. CAP. VIII.

E amphisbæna mẽtionẽ hoc loco fecimus, quoniã fere reme-
d dijs ad viperas scriptis, percussi ab ea adiuuari soleant.

Contra druini ictus remedia. CAP. IX.

Druino ictis cõuenit aristolochia cũ vino pota, trifoliũ hær-
a ba, radix hastulæ regiæ similiter assũpta, & fructus ex oi quærcus genere. Tusæ illicis radices & illitæ parti ictæ auxiliãtur

De Hæmorrhoi & dipsadis ictu. CAP. X.

Aemorrhoi dipsadisq́ morsus velut immedicabiles a plerisq́
h maiorum deplorati relinquebantur. Quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, communia experiri operæ precium erit. Protinus autem scarificatione vti, vstionem facere, etsi locus patiatur ãputatione opus erit. Consequẽter q̃ acerrima cataplasmata admouere, de quibus sepenumero diximus. Nec me fugit acres cibos maxime a salsamentis vtiles esse. Meracæ potiones & lauacra prosunt, quæ subinde interiecto breui spacio assnmenda sunt priusq̃ morbi genus emerserit, quo semel erumpente opem ferre non potest vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem prosunt. Insuper quæ in commune opitulantur vt scarificationes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nunc in dipsade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia & cum melle trita.

De morsu Hydri. CAP. XI.

I morsum hydrus adegit, prodest origanũ tritũ, et aqua sub-
s actũ, lixiuia cũ oleo indita, aut aristolochiæ cortex, aut quærna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua & mel-

le colliquato. Bibuntur etiam binæ aristolochiæ drachmæ in diluto vino, aut poscæ cyathis duobus, deinceps marrubij succus, vel decoctũ vtriusq; cum vino. Fauus recens datur in aceto.

De morsu Cenchridij. CAP. XII.

m Orsis a cenchridio auxiliatur lactucæ fructus cum lini semine illitus, et satureia trita & syluestris ruta & serpyllum cũ xij. hastulæ regiæ drachmis et tribus vini cyathis, aut aristolochiæ radix. Item cardamomũ, & gentiana.

De percussis a Ceraste. CAP. XIII.

s I cerastes aut aspis percusserit, cita partis amputatio suffragatur. Quare sine mora ictam partẽ amputare, aut scalpro cõfestim circũcidere, & ijs similia prosequi oportet. Vrentia insuper admouenda. Siquidem virus hoc veneno basilici simile est.

De morsu Aspidis CAP. XIIII.

i Is qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt auxilia dari debẽt. Nam venenum hocquemadmodum basilisci, aut sanguis bubulus, celerrime in arterijs sanguinem cogit.

De Basilisci morsu. CAP. XV.

a D basilisci morsum, vt Erasistratus author est, auxiliatur castorij drachma in vino pota. Item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

QVAE SEQVVNTVR NON VIDENTVR ESSE DIOSCORIDIS.

De Rhamno.

¶ Rhamnum si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit. Pecoribus iuuãdis appenditur. Nauigijs circumponi solet. Valet contra capitis dolores & laruas.

De Artemisia.

¶ Artemisiam hærbam si quis teneat, dum iter facit, lassitudinẽ discutiet, & si in pedibus ferat, bestias & lemures abiget. Si sanguis circa artus coaluerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locum totum oblinito, cũ somno indulgendum est. Strangulatui vuluæ mirũ in modum auxiliatur. Vrinæ stillicidia & opisthothonũ leuat.

De Pentadactylo.

¶ Pentadactylũ si quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur. Oculos, strumas, callosos tonsillarum tumores, vuam, articulos sub lingua, neruorum dolores & dentes, psorã perniciali fame contractã

iuuat. Remoratos a partu mẽses eijcit. Infusa manibus ex aqua tepida contra terrores fascinum & laruas, mirum in modum commendatur. Vellito hærbam cum luna crescit oriente sole.

De Verbenaca

¶ Verbenaca recta genitale intendit, sed supina exiccat. Recta appẽsa, doloribus oculorum auxiliatur. Contra hebetudines eorumdem et capitis dolorem efficax est. Trita ex aceto lassitudinẽ reficit. Strumas, callosos faucium tumores statim discutit. Febrium horrores sanat, si quis solum ex aduerso stans ramulos tenuerit.

De Dictammo

¶ Dictammum siccatum manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini stilla corpus tangito. Siquidem contra omnes serpentium iniurias auxiliatur. Vlcera & putrescẽtes nomas præpurgans explet. A dactis corpori aculeis oblinitur, vt præsenti sit auxilio. Ad lienẽ & in abditis locis vitia inflãmatione turgentia, redactum in farinã illinito. Hærbam vere, magnis æstibus, autũnoq; eruito.

De Saluia.

¶ Saluia singultũ tussimq; discutit. O ibus malis vlceribus cũ cæra & rosaceo sũpta auxiliatur. Lienis dolorẽ dysẽteriãq; pota cũ vino albo pari modo sanat. Sãguinẽ excreantibus, potu medetur. Ad extrahenda vuluæ onera efficax est. Pessimæ mulieres pessum ex ea subijciunt, vt partus excutiant.

De Cupresso.

¶ Cupressus hærba contra raucedines auriculasq; prodest. Induratos tonsillarum tumores, aquam intercutem, & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio

¶ Centaurium contra iuflammata vitia & pulsantes ictus valet. Fœminis vuluæ malo loborantibus auxiliatur. Stillicidij vrinæ calculorũq; tormenta leuat. Hærbam vere oriente sole legito.

De Buphthalmo

¶ Buphthalmũ crescente Luna legere oportet. Facit autẽ cõtra pauores, laruas et mala medicamẽta, fascinationes, vt pote cum eas auertat. Radicẽ si quis mandat, dentẽ expuet, fluctionemq; confestim sistens auxiliatur. Quin & ventrem resoluit.

De Pæonia.

¶ Pæonia hærba per æstus caniculæ ãte solis ortũ vellitur, appẽsaq; cõ travenena, fascinũ, pauores & laruas prodest. Itẽ cõtra febrẽ cum horrore venientẽ, diurnam nocturnamve, & aduersus tertianam. Proditur lemures a monte in quo nascebatur fugasse.

De Moly hærba.

¶ Moly hærba si secta radice feratur, veneficiorũ & fascinationis amuletũ est.

De Marina quærcu.

¶ Marinã quærcũ cũ rosaceo et oleo misceto, et faciẽ illinito cũ ad negocia te conferes. Vegetiores reddit pueros imo vẽtri appẽsa, & ad arcẽdos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinũ & omnia maleficia prodest. Corpus tuetur. Cum enim fascinantes recedunt, arescentem ramulum occludit, & cũ propius accedunt aperit.

De Chrysanthemo.

¶ Chrysanthemon si terra ante solis ortũ eruatur, et collo appẽdatur veneficas mulieres omneisq; fascinantes amolitur.

De Erysimo

¶ Erysimon cũ vino tritum, aduersus ventris dolorẽ bibitur. Si quis grana septem domum ingesserit, rixæ & iurgia cõcitabuntur.

De Helleborine

¶ Helleborine aliquibus Epipactis alijs Borion dicit̃. Frutex est exiguus, minimis folijs constans. Bibitur contra omne venenum et iocineris vitia.

Impressum est in præclarissimo Parrhisiorum Gymnasio hoc celeberrimum Dioscoridis opus in officina Henrici Stephani e regione scholæ decretorum. Absolutumq; octauo Calendas Maias. Anno domini M.D.XVI.

¶ ERRATA EX OFFICINA RECOGNITA

Euphorbium legendum fo.j, superficie prima. versu Siquidem.
Iuuenta legendum fol.j. superfi.ij. versu. sua cognitione.
Accœpimus legen. fol.j. super.ij. versu. los vernacularum.
Celerius leg. serius fol.j. super.ij. versu, mentia maturus
Adstiterit et non astiterit legen. fol.j. super.ij. versu hæ dumtaxat.

ERRATA.

FO.	CAP.	VERSU	LEGENDUM.
ii	i	ne nomen	accœpit
ii	ii	obliquum tendentes	interceptas
iii	iii	culorum doloribus	eclegmate
iii	iii	autem illitæ	imo
iii	iiii	gie, quod	vim
iiii	viii	rem profert	eadem ad quæ
iiii	x	reis	Radice superius ad digiti
iiii	xi	stomacho	prodest malabathri vis
v	xv	validi odoris	zingiber
vi	xix	Calamus	Melior
vii	xxviii	est Sumitur	sumito
ix	xlv	de melano	de melanthino
xii	lxiii	contra vuluæ	cacoethe
xii	lxiii	emollit humect.	glaucedines
xv	lxxxiiii	videaris	aceruasse
xvi	xci	let atq; olim	Colophoniæ
xviii	xcix	Impositu,	gagatæ
xix	cix	aures	offendit
xx	cxviii	stri cætera	inequaliter aspersum
xxiii	cxxxvii	losa pelle	molem
xxiii	cxxxviii	phrenitide	substratu
xxiii	clx	Sanguinis	eruptiones
xxv	cl	lore viridi,	q; si
xxvii	clxxviii	auxiliantur Et	delinctu
xxviii	clxxxiiii	coctæ illitæq;	Parotidas et furũculoes mol (liunt. Panos ad
xxxii	xxvi	ex aqua victum	capessit
xxxii	xxxi	abolet. Eius	garum
xxxii	xxxiiii	exulcerat	lacessenda
xxxiiii	lv	reiectionibus	rheumatismis
xxxiiii	lxiii	tusum, crudo	fictili
xxxiiii	lxv	rimi halitum,	exanimentur
xxxiiii	lxv	tentissime	luteis
xxxv	lxxv	sum turbant	clematidem
xxxv	lxxv	tibus calculis	in summa
xxxvii	lxxxiii	tuli, verucula	concerptas
xxxviii	lxxxv	i exemptis mẽbris	aqua marina
xxxviii	lxxxvi	gue & excolatum	Imbuitur
xliii	cxi	atq; obsonijs	ammiscetur
xliiii	cxvii	malis cotoneis	integris

FO.	CAP.	VERSV.	LEGENDVM.
xlv	cxxi	quescat	exulceratis pernionibus
xlv	cxxiii	tice. Ea	vomitione bilem
li	clxv	aphaca in	lente
lii	clxxi	Siquidem	calfaciendum
lii	lxxi	andum	pituitam
lii	lxxvi	lius. Sed	antedictis
liii	clxxvi		acoitu
liii	clxxvii	leniter emollit	vtilis
lvi	cxvi	tit. Cribrata	experto,
lvi	cxcvii	quæ	phœniceo
lvi	cxcviii	no	si bibatur
lix	i	brarunt,	subfixerunt
lxv	xxx	passo, si	gypsum
lxvi	xli	losos,	pulegio
lxxi	lxxi	Romani	syluestrem
lxxv	xcv	& acre	mistione
lxxx	ixxvi	ductus,	contrita,
lxxxij	cxliii	let	fistulas
lxxxii	cxliiii	cumbendi	proniores
lxxxiii	clii	uiduntur	flauescentia
lxxxiii	cliiii	tera est folijs	aiugæ similis
lxxxiii	cliiii	tæ. vulneribus.	autem aiugæ
lxxxiiii	clviii	ro et nigro.	stomachicis & erosionib⁹ ea
lxxxiiii	clix	semen	duritia
lxxxiiii	clx	men	cochlearis
lxxxv	clxx	sa,	conuexaq;
lxxxviii	ix	crion, Romani	viticulosũ emittit ramulum
lxxxix	xv	ginis	folliculis (rubescētē, lentũ
xciii	li	de cocco	seu vacat
xciii	li		Vltimũ ex oibus hispanicũ
xciiii	lvi	Asperginosis	Is illitus
xcv	lxv	tes. Nascitur	niualibus
xcv	lxvi	bulbaceam	pubertatem
xcv	lxvii	bis, qualis	accersēdus est
xcvii	lxii	terrarumq;	partium, inflammationes
xcix	lxxix	phure ignem	experto rubra
c	lxxxv	contra serpē.	addita. Imbecillæ
c	xc	viperalem	vocant
ciii	cviii	purulenta	in artubus astricti⁹ vinctis
cxiii	clxxxiii	re candido.	rotundo

Fo.	CAP.	VERSV,	LEGENDVM.
cxv	cxciii	prodest	attonitis
cxv	cc	da, alioqui	anguloso
cxvii	i	folia vitium	illitu
cxvii	v	carbonibus	Reduuias
cxviii	vii	vino vetere	quod gustu
cxviii	vii	male habent	obtinet
cxviii	vii	leuius & aluo	Ephygela
cxix	vii	timemus	sæpe
cxx	xvi	nomas	instillare, Hirudines
cxxii	xxxii	palmulas	pertusum
cxxii	xxxiiii	rat, qm̃	non ita
cxxiiii	li	dysenteriam,	hybernos
cxxiiii	lvi	riaci drachmæ	casiæ
cxxvi	lxxvi	spodios	spodos
cxxvii	lxxvi	A lij paulatim	harenas
cxxxiii	cxi	mant	in caminis
cxxxiiii	cxiiii	nihil	palloris
cxxxiiii	cxv	fistulam hausto	Erumpentem
cxxxv	cxvii	natura	natura in commune
cxxxvi	cxxiii	recenti vtendum	examinatur
cxxxviii	cxxxv	tꝗ cinnabarin	atꝗ cinnabarin
cxxxviii	cxxxvi	scistos lapis	gignitur
cxli	lxxiiii	lo ante	gonus lege gomis
cxli		improbi	beneficia. le. veneficia
cxlii		modo vitia	admittunt legendum
cxliii		papauer,	lege phtharicum
cxliiii	iiii	et trisaginis	lege & aiugæ decoctum
cxlv	ix	densam vocem	a temulētijs
cxlvi	xxi	itidem chamelææ	ficilicus legendum
clxvi	xxii	gua, & commissuræ	dentiũ, cãdore quodam
cxlvii	xxvii	nem, potum	hormini
cxlvii	xxix	ctus Tragi	vel Orizæ,
cxlvii	xxx	bibuntꝗ eos	adiutiꝗ percoquunt
cxlviii	xxxiiii	ne & scinco	scincho
cxlviii		minus	medicinæ
cxlix		Et hanc in eo	apertissime
cl		neꝗ continens	le. neꝗ ad finem neꝗ ad
cl		cisci conditionem	Namꝗ. lege Neꝗ
clii	iiii	aromatum partem	et substantijs
clii	iii	quidem exæstuat,	fatigat aliquando

REGISTRVM

a	j	Pedacij
	ij	umꝑceritates
	iij	Ad muliebres
	iiij	odoris radice
b	j	hit,ſextario
	ij	De lentiſcino
	iij	nionibus
	iiij	aſſumuntur
c	j	ſo manarunt
	ij	De bitumine
	iij	ſa mortuorũ
	iiij	linteiſq;
d	j	Candida
	iiij	quoq; in
	iij	De pyraſtro
	iiij	abſceſſibus
e	j	De iure piſciũ
	ii	Subdita
	iii	ac imbecille
	iiii	ri,vt
f	j	cum melle
	ii	teretes
	iii	coctã
	iiii	um,verrucas.
g	j	ſtrior magis
	ii	Gontra adu.
	iii	De Aphaca.
	iiii	Siquidem
h	j	ſpectatur,et
	iiii	thoth,Daci
	iii	De Teliphio
	iiii	nunc ex aqua
i	j	nutim inciſis
	ii	De Pulegio
	iii	oblõgioribus
	iiii	De Maro
K	i	radix
	ii	De roſmarino
	iii	Et lac
	iiii	niæ ratione
l	i	tũculum
	ii	mile,
	iii	De altera
	iiii	nues emittit
m	i	ad rupta
	ii	farinam
	iii	De Echio
	iii	Aphri
n	i	cato humore
	ii	tex,in vino
	iii	Item
	iiii	graui
o	i	quoq;
	ii	renitent
	iii	los,alijs
	iiii	matin
p	i	nigri,et
	ii	De Apio
	iii	lita ex
	iiii	tur.
q	i	ligenter
	ii	nes internas,
	iii	maioris
	iiii	ctis.
r	i	gia ex
	ii	carbonibus
	iii	expoſita
	iiii	incolæ
ſ	i	ret,
	ii	reddat
	iii	ignes
	iiii	De Terra
t	i	hinnuli
	ii	acetum,
	iii	thymum
	iiii	Quibus
v	i	ſudor
	ii	Communis
	iii	Origanum
	iiii	Pedacij.